Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
235 E 17 vol. 3

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
235 E 17 vol. 3

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
235 E 17 vol. 3

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
235 E 17 vol. 3

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
235 E 17 vol. 3

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
235 E 17 vol. 3

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
235 E 17 vol. 3

~~Elzeviers~~

~~B~~.16.

KW 235
E 17

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
235 E 17 vol. 3

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
235 E 17 vol. 3

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
235 E 17 vol. 3

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
235 E 17 vol. 3

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
235 E 17 vol. 3

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
235 E 17 vol. 3

P. OVIDII NASONIS

OPERUM

TOMUS TERTIUS.

In quo

FASTI,
TRISTIA,
PONTICÆ EPISTOLÆ,
ET IBIS.

NICOLAUS HEINSIUS, DAN. FIL.
Locis quamplurimis caſtigavit, &
Notas adjecit.

AMSTELÆDAMI,
Ex Officinâ Elzevirianâ,
cIↄ Iↄc LXI.

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
235 E 17 vol. 3

KONINKL.
BIBLIOTHEEK
TE 'SHAGE.

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
235 E 17 vol. 3

AMICE LECTOR,

Kalendarium, quod vides, cum in vetuſtis membranis reperiſſem, quamvis mendoſum fœdeque depravatum multis partibus & ab homine hujus argumenti non ſatis perito confectum, quia tamen Faſtis Naſonianis attexitur plerumque in codicibus antiquis, nos quoque illud in editione hac noſtra nequaquam duximus omittendum, adornaturi & ipſi aliquando Faſtos, qui Naſonianis accuratius reſpondeant. Vale.

KALENDARIUM.

JANUARIUS.

A	Kal. Januarii.		Jani feſtum, Junonis, Jovis, & Æſculapii.
b	IV.	No.	
c	III.	No.	Cancer occidit coſmice.
d	II.	No.	
e	Nonis.		Lyra oritur.
f	VIII.	Id.	
g	VII.	Id.	
A	VI.	Id.	Feſta Jani Agonalia. Delphin oritur.
b	V.	Id.	Medietas hyemis.
c	IV.	Id.	
d	III.	Id.	Feſta Carmentis & Juturnæ.
e	II.	Id.	
f	Idubus.		Feſtum Jovis. Redditæ ſunt provinciæ populo Romano.

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
235 E 17 vol. 3

g	XIX.	Kal. Febr.	Cæſar Auguſtus vocatur.
A	XVIII.	Kal.	Sacrificium Carmentis. Feſtum Porrimæ & Poſtvertæ.
b	XVII.	Kal.	Feſtum Concordiæ.
c	XVI.	Kal.	
	XV.	Kal.	Sol in aquario.
d	XIV.	Kal.	
e	XIII.	Kal.	
g	XII.	Kal.	
A	XI.	Kal.	
b	X.	Kal.	
c	IX.	Kal.	Lyra occidit.
d	VIII.	Kal.	Pectus Leonis occulitur.
e	VII.		
f	VI.	Kal.	Feſtum Caſtoris & Pollucis.]
g	V.		
A	IV.	Kal.	
b	III.	Kal.	Feſtum Pacis..
c	II.	Kal.	

FEBRUARIUS.

d	Kal. Febr.		Templum factum eſt Carmenti. Celebratur Aſylum.
e	IV.	Non.	Lyra penitus occidit.
f	III.	Non.	Occidit Delphin.
g	II.	Non.	
A	Nonis.		Auguſtus dictus eſt pater patriæ. Aquarius vadit ad occaſum.
b	VIII.	Id.	
c	VII.	Id.	[Primus dies Feralium.]
d	VI.	Id.	
e	V.	Id.	Ver incipit.
f	IV.	Id.	Initium Veris.

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
235 E 17 vol. 3

g	III. Id.	Bootes oritur. & eſt feſtum Fauni.
A	II. Id.	
b	Idubus.	Feſtum Jovis & Fauni. Nefaſtus dies Fabiorum.
c	XVI. Kal. Martii.	Anguis, Corvus, Crater oriuntur.
d	XV. Kal.	Sol intrat in Piſces. Iterum Fauni.
e	XIV. Kal.	
f	XIII. Kal.	Feſtum Quirini. Feſtum ſtultorum & Fornacis.
g	XII. Kal.	Feralia.
A	XI. Kal.	Cariſtia virorum.
b	X. Kal.	Termini.
c	IX. Kal.	
d	VIII. Kal.	Fuga Tarquinii ſuperbi. Veris initium.
e	VII. Kal.	
f	VI. Kal.	
g	V. Kal.	
A	IV. Kal.	
b	III. Kal.	Equiria in campo Martio.
c	II. Kal.	

MARTIUS.

d	Martii.	Feſtum Martis & Junonis. Ancilia feruntur. non eſt bonum nubere.
e	VI. Non.	
f	V. Non.	Alter piſcium conditur. Oritur vindemitor.
g	IV. Non.	Bootes citius, vindemitor tardius occidunt coſmice.

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
235 E 17 vol. 3

A III. Non. Feſtum Veſtæ. Cathedra Julii.
b II. Non. Feſtum Vejovis. Pegaſus oritur heliace.
c Nonis.
d VIII. Idib. Corona Ariadnes oritur.
e VII. No.
f VI. No.
g V. No.
A IV. No.
b III. No.
c II. No. Altera Equiria fiunt juxta Tyberim.
d Idibus. Feſtum Annæ Perennæ. Julius Cæſar occiſus in Capitolio.
e XVII. Kal. Aprilis. Scorpius oritur.
f XVI. Kal. Milvius oritur. Feſtum Bacchi. Vilis anicula hederis coronata vendit populo libatum. Melle Libero patri ſacrificamus. Libera toga datur. Milvus oritur chronice. Feſtum eſt Ledæorum qui fuerunt Argivi, vel Larium.
g XV. Kal.
A XIV. Kal. Quinquatria Palladis captæ.
b XIII. Kal.
c XII. Kal.
d XI. Kal. Sol in Arietem.
e X. Kal. Ultimus dies quinquatruum.
f IX. Kal.
g VIII. Kal. Æquinoctium vernale.
A VII. Kal.
b VI. Kal.
c V. Kal. Feſtum Jani, Concordiæ, Pacis, & Salutis.
d IV. Kal.

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
235 E 17 vol. 3

e	III. Kal.	
f	II. Kal.	Feſta Lunæ labentis templum in Aventino monte.

APRILIS.

g	Aprilis.	Feſtum Veneris & Virilis Fortunæ. Scorpius occidit.
A	IV. No.	Pleiades oriuntur.
b	III. No.	Meretrices lavantur ſub myrtho. Fors Fortuna Virilis. Scorpius occidit coſmice.
c	II. No.	Hebæ & Matri Deorum. Megalenſes ludi fiunt.
d	Nonis.	Feſtum Publicæ Fortunæ.
e	VIII. Id	Orion occidit chronice.
f	VII. Id.	Feſtum Cerealium ludorum. Libra occidit coſmice. Juba victus eſt à Jul. Cæſare.
g	VI. Id.	
A	V. Id.	
b	IV. Id.	
c	III. Id.	
d	II. Id.	
e	Idibus.	Feſtum Jovis victoris. Templum .... Libertatis.
f	XVIII. Kal. Maii.	Dies grandinoſa. Auguſtus Cæſar vicit Mutinenſes.
g	XVII. Kal.	Forda litatur Telluri.
A	XVI. Kal.	Triumphus Auguſti. Hyades occidunt heliace.
b	XV. Kal.	Sol in Taurum.
c	XIV. Kal.	Equiria. Combuſtio vulpium.
d	XIII. Kal.	Feſta Palis. Roma condita.

c XII. Kal.
f XI. Kal. Feſta Veneris Vinalia. Varro lib: 5. c. 1 de re rust: Rustica Vinalia vocat.
g X. Kal.
A IX. Kal.
b VIII. Kal.
c VII. Kal.
d VI. Kal. Feſtum Rubiginis. Aries oritur heliace * Prothius oritur coſmice, occidit heliace. Tempora Veris prima finita ſunt.

Plin: lib: 18. c. 29 ad 7 Kal. Maii id festum celebrari ait: Rubiginalia Numa constituit quae nunc aguntur ad septimum Kal. Maii [illegible] ubi etiam Veris Kal. [illegible] p. 133 [illegible] N. tamen p. 97 etiam id festum diem ponere videtur, cum Plinio [illegible] consentit Festi abbreviator.

e V. Kal.
f IV. Kal. Feſtum Floræ & Veſtæ.
g III. Kal.
A II. Kal.

MAIUS.

b Kal. Maii. Amalthea capra oritur coſmice. Ara Laribus poſita.
c VI. No. Flat ventus Argeſtes. Hyades oriuntur coſmice. Finis Floralium.
d V. No. Panthera Chironis oritur chronice.
e IV. No.
f III. No. Stellificatio Lyræ. Sagittarius oritur.
g II. No. Scorpius apparet in parte media.
A Nonis.
b VIII. Id. Lemuria celebrantur. non eſt bonum nubere.
c VII. Id. Orion occidit chronice.
d VI. Id. Feſtum Martis Biſultoris.
e V. Id.
f IV. Id.

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
235 E 17 vol. 3

g III. Id.

A II. Id. Pliades oriuntur heliacè. æſtas incipit.

b Idibus. Ora Tauri oriuntur heliace. Scirpea ſimulacra mittuntur in Tiberim. Feſtum eſt Mercurii.

c XVII. Kal. Junii.

d XVI. Kal. Junii.

e XV. Kal. Sol it in Geminos. Agonia Junii fiunt.

f XIV. Kal. Canis Orionis exit.

g XIII. Kal. Luſtra Vulcani fiunt.

A XII. Kal.

b XI. Kal.

c X. Kal. Mos ſacrorum pro fuga Tarquinii faciundorum. non modo ineſt fuga Tarquinii. ineſt VIII. Kal. Mart.

d IX. Kal. Feſtum Publicæ Fortunæ.

e VIII. Kal. Roſtra aquilæ oritur chronice.

f VII. Kal. Bootes occidit heliace.

g VI. Kal. Hyas occidit heliace, oriens coſmice.

A V. Kal.

b IV. Kal.

c III. Kal.

d II. Kal.

JUNIUS.

c Junii. Feſta Carnæ, Junonis Monetæ, Martis, & Tempeſtatis. Aquila oritur chronice.

Kalendæ Iunij Fabariæ ap: pellatæ [illegible] Macrob: l. Sat: c. 12.

f IV. No. Hyades oriuntur heliace.

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
235 E 17 vol. 3

g III. No. Bellonæ Feſtum.

A II. No. Dedicatio templi Herculis.

b Nonis. Feſtum Trinomii dei Fidei Sancti Semipatris. malum eſt nubere ante Idus.

c VIII. Idus.

d VII. Id. Tergum urſæ occidit heliace, & regis Lycaoni. Lycaonida fiunt, ludi Tyberis.

e VI. Id. Datum eſt templum Menti. Feſtum eſt Veſtæ. Aſinus coronatur. ara Priapi. Priori Palladium liberatur ab igni Gallico. Mors Craſſi & ſuorum.

f V. Id. Delphin oritur chronice.

g IV. Id. Matralia fiunt. Rutilius & Didius occiduntur. Templum Fortunæ Servius; Concordiæ Livia dedicavit.

A III. Id.

b II. Id.

c Idibus. Jovi invicto datum eſt templum. Minora quinquatria Palladis fiunt.

d XVIII. Kal. Julii.

e XVII. Kal. Dione orta eſt Heliace in fronte Tauri.

f XVI. Kal. Flat Zephyrus proſper navigantibus.

g XV. Kal. Sol in Cancrum. Pallas colitur in Aventina arce.

A XIV. Kal. Secundus ventus. Orion oritur heliace.

b XIII. Kal. Delphin oritur chronice. Sol in Can-

Cancrum. Volſci & Æqui vincuntur.

XII. Kal. Templum datum eſt Sumano Jovi.

XI. Kal. Æſculapius, qui & dicitur Ophiuchus & Serpentarius, chronice oritur.

X. Kal.

IX. Kal. Victus eſt Flaminius.

VIII. Kal. Syphax vincitur. Haſdrubal occiditur. Feſtum Fortis Fortunæ. Solſtitium.

VII. Kal. Feſtum Larium & Jovis Statoris.

VI. Kal. Orion apparet à Zona inferius. Solſtitium.

V. Kal. Laurum.

IV. Kal. Templum Quirino factum.

III. Kal.

II. Kal. Feſtum Pieridum.

FINIS.

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
235 E 17 vol. 3

P. OVIDII NASONIS
VITA,

Ex vetuſto codice Pomponii Læti, cujus apographum exſtat in Vaticana Bibliotheca.

P. Ovidius Naſo a. d. XII. Kal. April. Sulmone in Pelignis natus eſt. quo anno bello Mutinenſi P. Hirtius & C. Panſa Coſſ. diem obiere. honoribus Romæ functus. fuit enim arbiter & triumvir, & judicium inter centum viros dixit. Sub Plotio Grippo literis eruditus. deinde apud Marcellum Fuſcum Rhetorem, cujus auditor fuit, optime declamavit. Admirator plurimum Porcii Latronis fuit, quem adeo ſtudioſe audivit, ut multas ejus ſententias in verſus ſuos tranſtulerit. Bonus declamator, & ingenioſus habitus eſt, & carmine proſa licenter ſcripſit, ingenii ſui adeo amator, ut ex iis, quæ dixit etiam precantibus amicis nihil mutaverit. In carminibus vitia ſua non ignoravit, ſed amavit. Militavit ſub M. Varrone. Julio Græcino Grammatico familiaris. Tandem cum veniſſet in ſuſpicionem Auguſti, creditus ſub nomine Corinnæ amaſſe Juliam, in exilium miſſus eſt. exulavit Tomis. ibique deceſſit annum agens LX noviſſimum.

ALIA

ALIA NASONIS VITA

Ex Codice Farneſiano.

P. Ovidius Naſo Pelignis natus eo anno quo Hirtius & Panſa Coſſ. in Mutinenſi bello perierunt ſimul, quo cœpit triumviratus. fratrem habuit nomine Lucium natu majorem, defunctum tamen in minimis annis. Romæ ſub Plotio Grippo literis operam dedit. à Cornelio Gallo ditiſſimo & doctiſſimo cive, & à M. Varrone multa cepit. Familiariſſimus fuit Julii Hygini Grammatici. Paternis ſtimulis foro aliquamdiu incubuit. unde plerumque judicium dixerit inter centum viros. poſt parentis mortem ad poëticen integer rediit, ſcripſitque libros duos Heroïdum Epiſtolarum. inde cum M. Varrone Aſiam petiit. ſub quo militavit. neque prius huc ſe contulit, quam peritiſſimus literarum Græcarum foret. Scripſit inde epiſtolas quaſdam ad Tiberii filiam ſub falſo nomine ac ficto Corinnæ inſcriptas, quæ propter crimen læſæ majeſtatis combuſtæ fuerunt. inde & exilium meruit.

A N-

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
235 E 17 vol. 3

ANGELI POLITIANI
ELEGIA DE EXILIO
ET
MORTE OVIDII.

ET jacet Euxinis vates Romanus in oris:
Romanum vatem barbara terra tegit.
Terra tegit vatem, teneros qui luſit amores,
Barbara: quam gelidis alluit Iſter aquis.
Nec te Roma pudet, quæ tanto immitis alumno,
Pectora habes ipſis barbariora Getis?
Ecquid, Iö Muſæ, Scythicis in finibus ægro
Tædia qui morbi demeret, ullus erat?
Ecquid frigidulos qui lecto imponeret artus,
Aut qui duciloquo falleret ore diem?
Aut qui tentaret ſalientis tempora venæ,
Aut fomenta manu qui properata daret?
Conderet aut oculos media jam morte natantes,
Aut legeret ſummam qui pius ore animam?
Nullus erat: nullus. veteres, tu dura, ſodales
Heu procul à Ponto, Martia Roma, tenes!
Nullus erat. procul ah conjux, parvique nepotes:
Nec fuerat profugum nata ſequuta patrem.
Scilicet immanes Beſſi flavique Coralli,
Aut vos pelliti ſaxea corda Getæ,
Scilicet horribili dederit ſolamina vultu
Sarmata, ab epoto ſæpe vehendus equo?
Sarmata, cui rigidam demiſſo in lumine frontem
Mota pruinoſo tempora crine ſonant.
Sed tamen & Beſſi exſtinctum, & flevere Coralli,
Sarmataque: & durus contudit ora Getes.

Ex-

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
235 E 17 vol. 3

Extinctum & montes flebant, & ſylva, feræque,
Et fleſſe in mediis dicitur Iſter aquis.
Quin etiam pigro concretum frigore Pontum
Nereidum lacrymis intepuiſſe ferunt.
Accurrere leves Paphia cum matre volucres,
Arſuroque faces ſuppoſuere rogo.
Quem ſimul abſumſit rapidæ violentia flammæ,
Relliquias tecto compoſuere cado.
Impoſitumque brevi ſignarunt carmine ſaxum:
Qui jacet hic, teneri doctor amoris erat.
Ipſa locum late ſancto Cytherea liquore
Irrorat nivea terque quaterque manu.
Vos quoque Pierides vati libaſtis ademto
Carmina, ſed noſtro non referenda ſono.

DE

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
235 E 17 vol. 3

DE EODEM CARMEN

JULII CÆSARIS SCALIGERI.

Loquitur ipſe Ovidius ad Auguſtum.

A Me utinam inciperes ferus eſſe, cruente: nec atras
Per cædes faceres ad mea fata gradum.
Si mea te movit tetricum laſciva juventus,
Te juvenem damnas perditus: exſul abi.
Impia flagitiis ſqualent penetralia diris:
Damnati ſuperant nomina fœda rei.
Non te divinum ingenium, non candida tangunt
Pectora, non Clario lingua ſecunda deo.
Lactea mollivit veteres mea vena poëtas;
Et rerum docuit pondera certa novos.
Cum te laudarem, tunc ſum mentitus: ob unum hoc
Exilii fuerat debita pœna mihi.

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
235 E 17 vol. 3

P. OVIDII NASONIS
FASTORVM
LIBRI SEX PRIORES,
GERMANICO CÆS.
INSCRIPTI.

Reliqui ſex libri injuriâ temporis interciderunt.

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
235 E 17 vol. 3

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
235 E 17 vol. 3

P. OVIDII NASONIS
FASTORUM
LIBER PRIMUS.

TEmpora cum cauſſis Latium digeſta per annum,
Lapſaque ſub terras, ortaque ſigna, canam.
Excipe pacato, Cæſar Germanice, vultu
Hoc opus: & timidæ dirige navis iter.
Officiique levem non averſatus honorem,
En tibi devoto munere, dexter ades.
Sacra recognoſces Annalibus eruta priſcis;
Et quo ſit merito quæque notata dies.
Invenies illic & feſta domeſtica vobis.
Sæpe tibi Pater eſt, ſæpe legendus Avus.
Quæque ferunt illi pictos ſignantia Faſtos,
Tu quoque cum Druſo præmia fratre feres.
Cæſaris arma canant alii; nos Cæſaris aras:
Et quoſcunque ſacris addidit ille dies.
Annue conanti per laudes ire tuorum:
Deque meo pavidos excute corde metus.
Da mihi te placidum; dederis in carmina vires.
Ingenium vultu ſtatque caditque tuo.
Pagina judicium docti ſubitura movetur
Principis, ut Clario miſſa legenda Deo.
Quæ ſit enim culti facundia ſenſimus oris,
Civica pro trepidis cum tulit arma reis.
Scimus &, ad noſtras cum ſe tulit impetus artes,
Ingenii currant flumina quanta tui.
Si licet, & fas eſt, vates rege vatis habenas:
Auſpice te felix totus ut annus eat.

TEmpora digereret cum conditor Urbis, in anno
Conſtituit menſes quinque bis eſſe ſuo.
Scilicet arma magis, quam ſidera, Romule, noras:
Curaque finitimos vincere major erat.
Eſt tamen & ratio, Cæſar, quæ moverit illum:
Erroremque ſuum quo tueatur habet.
Quod ſatis eſt, utero matris dum prodeat infans;
Hoc anno ſtatuit temporis eſſe ſatis.
Per totidem menſes à funere conjugis uxor
Suſtinet in viduâ triſtia ſigna domo.
Hoc igitur vidit trabeati cura Quirini,
Cum rudibus populis annua jura daret.
Martis erat primus menſis, Veneriſque ſecundus.
Hæc generis princeps, ipſius ille pater.
Tertius à Senibus, Juvenum de nomine quartus:
Quæ ſequitur, numero turba notata fuit.
At Numa nec Janum, nec avitas præterit umbras;
Menſibus antiquis appoſuitque duos.

NE tamen ignores variorum jura dierum:
Non habet officii Lucifer omnis idem.
Ille Nefaſtus erit, per quem tria verba ſilentur:
Faſtus erit, per quem lege licebit agi.
Neu toto perſtare die ſua jura putaris;
Qui jam Faſtus erit, mane Nefaſtus erat.
Nam ſimul exta Deo data ſunt, licet omnia fari;
Verbaque honoratus libera Prætor habet.
Eſt quoque, quo populum jus eſt includere ſeptis:
Eſt quoque, qui nono ſemper ab orbe redit.
Vindicat Auſonias Junonis cura Kalendas:
Idibus alba Jovi grandior agna cadit.
Nonarum tutela Deo caret. omnibus iſtis
(Ne fallare cave) proximus Ater erit.
Omen ab eventu eſt: illis nam Roma diebus
Damna ſub adverſo triſtia Marte tulit.
Hæc mihi dicta ſemel, totis hærentia Faſtis,
(Ne ſeriem rerum ſcindere cogar) erunt.

Ecce

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
235 E 17 vol. 3

ECce tibi fauſtum, Germanice, nuntiat annum ;
 Inque meo primus carmine Janus adeſt.
Jane biceps, anni tacitè labentis origo,
 Solus de Superis qui tua terga vides ;
Dexter ades Ducibus ; quorum ſecura labore
 Otia terra ferax, otia pontus agit.
Dexter ades Patribuſque tuis, Populoque Quirini:
 Et reſera nutu candida templa tuo.
Proſpera lux oritur : linguiſque animiſque favete.
 Nunc dicenda bono ſunt bona verba die.
Lite vacent aures, inſanaque protinus abſint
 Jurgia. differ opus, livida lingua, tuum.
Cernis, odoratis ut luceat ignibus æther;
 Et ſonet accenſis ſpica Ciliſſa focis ?
Flamma nitore ſuo templorum verberat aurum ,
 Et tremulum ſummâ ſpargit in æde jubar.
Veſtibus intactis Tarpeias itur in arces:
 Et populus feſto concolor ipſe ſuo eſt.
Jamque novi præeunt faſces; nova purpura fulget :
 Et nova conſpicuum pondera ſentit ebur.
Colla rudes operum præbent ferienda juvenci ,
 Quos aluit campis herba Faliſca ſuis.
Jupiter, arce ſuâ totum cum ſpectet in orbem;
 Nil niſi Romanum, quod tueatur, habet.
Salve, læta dies, meliorque revertere ſemper ,
 A populo rerum digna potente coli.
Quem tamen eſſe Deum te dicam, Jane biformis ?
 Nam tibi par nullum Græcia numen habet.
Ede ſimul cauſſam, cur de cæleſtibus unus,
 Sitque quod à tergo, ſitque quod ante, vides.
Hæc ego cum ſumtis agitarem mente tabellis ;
 Lucidior viſa eſt, quam fuit ante , domus.
Tum ſacer ancipiti mirandus imagine Janus
 Bina repens oculis obtulit ora meis.
Obſtupui; ſenſique metu riguiſſe capillos :
 Et gelidum ſubito frigore pectus erat.

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
235 E 17 vol. 3

Ille tenens dextrâ baculum, clavemque ſiniſtrâ,
  Edidit hos nobis ore priore ſonos.
Diſce metu poſito, vates operoſe dierum,
  Quod petis: & voces percipe mente meas.
Me Chaos antiqui (nam res ſum priſca) vocabant.
  Adſpice, quam longi temporis acta canam.
Lucidus hic aër, &, quæ tria corpora reſtant,
  Ignis, aquæ, tellus, unus acervus erant.
Ut ſemel hæc rerum ſeceſſit lite ſuarum,
  Inque novas abiit maſſa ſoluta domos;
Flamma petît altum; propior locus aëra cepit:
  Sederunt medio terra fretumque ſolo.
Tunc ego, qui fueram globus, & ſine imagine moles,
  In faciem redii dignaque membra Deo.
Nunc quoque, confuſæ quondam nota parva figuræ,
  Ante quod eſt in me, poſtque videtur idem.
Accipe quæſitæ quæ cauſſa ſit altera formæ:
  Hanc ſimul ut noris, officiumque meum.
Quidquid ubique vides, cælum, mare, nubila, terras;
  Omnia ſunt noſtrâ clauſa patentque manu.
Me penes eſt unum vaſti cuſtodia mundi:
  Et jus vertendi cardinis omne meum eſt.
Cum libuit Pacem placidis emittere tectis;
  Libera perpetuas ambulat illa vias.
Sanguine letifero totus miſcebitur orbis,
  Ni teneant rigidæ condita bella ſeræ.
Præſideo foribus cæli cum mitibus Horis:
  It redit officio Jupiter ipſe meo.
Inde vocor Janus. cui cum Cereale ſacerdos
  Imponit libum, mixtaque farra ſali;
Nomina ridebis. modo namque Patulcius idem,
  Et modo ſacrifico Cluſius ore vocor.
Scilicet alterno voluit rudis illa vetuſtas
  Nomine diverſas ſignificare vices.
Vis mea narrata eſt: cauſſam nunc diſce figuræ.
  Jam tamen hanc aliquâ tu quoque parte vides.

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
235 E 17 vol. 3

Omnis habet geminas hinc atque hinc janua frontes:
  E quibus hæc populum ſpectat; at illa Larem.
Utque ſedens veſter primi prope limina tecti
  Janitor egreſſus introituſque videt;
Sic ego perſpicio cæleſtis janitor aulæ
  Eöas partes, Heſperiaſque ſimul.
Ora vides Hecates in tres vergentia partes,
  Servet ut in ternas compita ſecta vias.
Et mihi, ne flexu cervicis tempora perdam,
  Cernere non moto corpore bina licet.
Dixerat: & vultu, ſi plura requirere vellem,
  Se mihi difficilem non fore, faſſus erat.
Sumſi animum, grateſque Deo non territus egi:
  Verbaque ſum ſpectans pauca locutus humum.
Dic, age, frigoribus quare novus incipit annus,
  Qui melius per ver incipiendus erat?
Omnia tunc florent: tunc eſt nova temporis ætas:
  Et nova de gravido palmite gemma tumet.
Et modo formatis amicitur vitibus arbos;
  Prodit & in ſummum ſeminis herba ſolum:
Et tepidum volucres concentibus aëra mulcent;
  Ludit & in pratis, luxuriatque pecus.
Tum blandi ſoles: ignotaque prodit hirundo;
  Et luteum celsâ ſub trabe fingit opus.
Tum patitur cultus ager, & renovatur aratro.
  Hæc anni novitas jure vocanda fuit.
Quæſieram multis: non multis ille moratus,
  Contulit in verſus ſic ſua verba duos.
Bruma novi prima eſt, veteriſque noviſſima Solis:
  Principium capiunt Phœbus & annus idem.
Poſt ea mirabar, cur non ſine litibus eſſet
  Prima dies. Cauſſam percipe, Janus ait.
Tempora commiſi naſcentia rebus agendis;
  Totus ab auſpicio ne foret annus iners.
Quiſque ſuas artes ob idem delibat agendo:
  Nec plus quam ſolitum teſtificatur opus.

Mox ego; Cur, quamvis aliorum numina placem,
Jane, tibi primo thura merumque fero?
Ut per me poſſis aditum, qui limina ſervo,
Ad quoſcunque velim prorſus, habere Deos.
At cur læta tuis dicuntur verba Kalendis;
Et damus alternas accipimuſque preces?
Tum Deus incumbens baculo, quem dextra gerebat;
Omina principiis, inquit, ineſſe ſolent.
Ad primam vocem timidas advertitis aures:
Et viſam primùm conſulit augur avem.
Templa patent aureſque Deûm: nec lingua caducas
Concipit ulla preces; dictaque pondus haben:.
Deſierat paucis: nec longa ſilentia feci;
Sed tetigi verbis ultima verba meis:
Quid vult palma ſibi, rugoſaque carica, dixi,
Et data ſub niveo candida mella favo?
Omen, ait, cauſſa eſt, ut res ſapor ille ſequatur;
Et peragat cœptum dulcis ut annus iter.
Dulcia cur dentur video: ſtipis adjice cauſſam,
Pars mihi de feſto ne labet ulla tuo.
Riſit;&, O quàm te fallunt tua ſæcula, dixit,
Qui ſtipe mel ſumtâ dulcius eſſe putes!
Vix ego Saturno quenquam regnante videbam,
Cujus non animo dulcia lucra forent.
Tempore crevit amor,qui nunc eſt ſummus,habendi,
Vix ultra, quo jam progrediatur, habet.
Pluris opes nunc ſunt, quam priſci temporis annis;
Dum populus pauper, dum nova Roma fuit:
Dum caſa Martigenam capiebat parva Quirinum,
Et dabat exiguum fluminis ulva torum.
Jupiter anguſtâ vix totus ſtabat in æde;
Inque Jovis dextrâ fictile fulmen erat.
Frondibus ornabant, quæ nunc Capitolia gemmis:
Paſcebatque ſuas ipſe Senator oves.
Nec pudor, in ſtipulâ placidam cepiſſe quietem,
Et fœnum capiti ſuppoſuiſſe, fuit.

Jura dabat populis poſito modo Conſul aratro;
Et levis argenti lamina crimen erat.
At poſtquam Fortuna loci caput extulit hujus;
Et tetigit ſummos vertice Roma Deos;
Creverunt & opes, & opum furioſa cupido:
Et, cum poſſideant plurima, plura volunt.
Quærere ut abſumant, abſumta requirere certant:
Atque ipſæ vitiis ſunt alimenta vices.
Sic, quibus intumuit ſuffuſâ venter ab undâ,
Quo plus ſunt potæ, plus ſitiuntur aquæ.
In pretio pretium nunc eſt. dat cenſus honores;
Cenſus amicitias: pauper ubique jacet.
Tu tamen auſpicium ſi ſit ſtipis utile quæris,
Curque juvent noſtras æra vetuſta manus.
Æra dabant olim; melius nunc omen in auro eſt:
Victaque concedit priſca moneta novæ.
Nos quoq; templa juvant, quâvis antiqua probemus,
Aurea. majeſtas convenit iſta Deo.
Laudamus veteres, ſed noſtris utimur annis.
Mos tamen eſt æquè dignus uterque coli.
Finierat monitus. placidis ita rurſus, ut ante,
Clavigerum verbis alloquor ipſe Deum:
Multa quidem didici. ſed cur navalis in ære
Altera ſignata eſt, altera forma biceps?
Noſcere me duplici poſſes in imagine, dixit;
Ni vetus ipſa dies extenuaret opus.
Cauſſa ratis ſupereſt: Thuſcum rate venit in amnem
Ante pererrato falcifer orbe Deus.
Hac ego Saturnum memini tellure receptum.
Cælitibus regnis ab Jove pulſus erat.
Inde diu genti manſit Saturnia nomen:
Dicta quoque eſt Latium terra, latente Deo.
At bona poſteritas puppim ſervavit in ære;
Hoſpitis adventum teſtificata Dei.
Ipſe ſolum colui, cujus placidiſſima lævum
Radit arenoſi Tibridis unda latus.

Hîc, ubi nunc Roma eſt, incædua ſilva virebat:
Tantaque res paucis paſcua bubus erat.
Arx mea collis erat,quem cultrix nomine noſtro
Nuncupat hæc ætas, Janiculumque vocat.
Tunc ego regnabam, patiens cum terra Deorum
Eſſet, & humanis numina miſta locis.
Nondum Juſtitiam facinus mortale fugarat.
Ultima de Superis illa reliquit humum.
Proque metu populum ſine vi pudor ipſe regebat.
Nullus erat, juſtis reddere jura, labor.
Nil mihi cum bello: pacem poſteſque tuebar:
Et clavem oſtendens, Hæc, ait, arma gero.
Preſſerat ora Deus. tunc ſic noſtra ora reſolvo,
Voce meâ voces eliciente Deo.
Cum tot ſint Jani; cur ſtas ſacratus in uno,
Hîc ubi juncta foris templa duobus habes?
Ille manu mulcens propexam ad pectora barbam,
Protinus Oebalii rettulit arma Titi.
Utque levis cuſtos armillis capta Sabinis
Ad ſummæ Tatium duxerit arcis iter.
Inde, velut nunc eſt, per quem deſcenditis, inquit,
Arduus in valles & Fora clivus erat.
Et jam contigerat portam: Saturnia cujus
Demſerat appoſitas inſidioſa ſeras.
Cum tanto veritus committere numine pugnam,
Ipſe meæ movi callidus artis opus.
Oraque, qua pollens ope ſum, fontana recluſi;
Sumque repentinas ejaculatus aquas.
Ante tamen gelidis ſubjeci ſulphura venis:
Clauderet ut Tatio fervidus humor iter.
Cujus ut utilitas pulſis percepta Sabinis;
Quæque fuit, tuto reddita forma loco eſt;
Ara mihi poſita eſt parvo conjuncta ſacello:
Hæc adolet flammis cum ſtrue farra ſuis.
At cur pace lates, motiſque recluderis armis?
Nec mora; quæſiti reddita cauſſa mihi.

Ut populo reditus pateant ad bella profecto,
 Tota patet demtâ janua noſtra ſerâ.
Pace fores obdo; ne qua diſcedere poſſit:
 Cæſareoque diu nomine clauſus ero.
Dixit; &, attollens oculos diverſa tuentes,
 Adſpexit toto quidquid in orbe fuit.
Pax erat; & veſtri, Germanice, cauſſa triumphi
 Tradiderat famulas jam tibi Rhenus aquas.
Jane, face æternos, Pacem, Paciſque miniſtros:
 Neve ſuum, præſta, deſerat auctor opus.
Quod tamen ex ipſis licuit mihi diſcere Faſtis;
 Sacravêre Patres hâc duo templa die.
Accepit Phœbo Nymphâque Coronide natum
 Inſula, dividuâ quam premit amnis aquâ.
Jupiter in parte eſt. cepit locus unus utrumque:
 Junctaque ſunt magno templa nepotis avo.
QUid vetat & ſtellas, ut quæq; oriturque caditque,
 Dicere? promiſſi pars ſit & iſta mei.
Felices animos, quibus hæc cognoſcere primis,
 Inque domos ſuperas ſcandere cura fuit!
Credibile eſt illos pariter vitiiſque lociſque
 Altius humanis exſeruiſſe caput.
Non Venus & vinum ſublimia pectora fregit;
 Officiumve fori, militiæve labor.
Nec levis ambitio, perfuſaque gloria fuco;
 Magnarumve fames ſollicitavit opum.
Admovêre oculis diſtantia ſidera noſtris;
 Ætheraque ingenio ſuppoſuêre ſuo.
Sic petitur cælum: non ut ferat Oſſan Olympus;
 Summaque Peliacus ſidera tangat apex.
Nos quoque ſub ducibus cælum metabimur illis,
 Ponemuſque ſuos ad ſtata ſigna dies.
ERgo ubi nox aderit venturis tertia Nonis,
 Sparſaque cæleſti rore madebit humus;
Octipedis fruſtra quærentur brachia Cancri:
 Præceps occiduas ille ſubivit aquas.

INſtiterint Nonæ: miſſi tibi nubibus atris
  Signa dabunt imbres, exoriente Lyrâ.
QUattuor adde dies ductis ex ordine Nonis;
  Janus Agonali luce piandus erit.
Nominis eſſe potes ſuccinctus cauſſa miniſter,
  Hoſtia cælitibus quo feriente cadit.
Qui calido ſtrictos tincturus ſanguine cultros,
  Semper (Agone?) rogas nec niſi juſſus agis.
Pars, quia non veniant pecudes, ſed agantur, ab actu
  Nomen Agonalem credit habere diem.
Pars putat hoc feſtum priſcis Agnalia dictum;
  Una ſit ut proprio littera demta loco.
An, quia prævisos in aquâ timet hoſtia cultros,
  A pecoris lux eſt iſta notata metu?
Pars etiam, fieri ſolitis ætate priorum
  Nomina de ludis Graia tuliſſe diem.
Et pecus antiquus dicebat Agonia ſermo:
  Veraque judicio eſt ultima cauſſa meo.
Utque ea nunc certa eſt; ita Rex placare ſacrorum
  Numina lanigeræ conjuge debet ovis.
Victima, quæ dextrâ cecidit victrice, vocatur.
  Hoſtibus amotis hoſtia nomen habet.
Ante, Deos homini quod conciliare valeret,
  Far erat, & puri lucida mica ſalis.
Nondum pertulerat lacrymatas cortice myrrhas
  Acta per æquoreas hoſpita navis aquas.
Thura nec Euphrates, nec miſerat India coſtum,
  Nec fuerant rubri cognita fila croci.
Ara dabat fumos herbis contenta Sabinis,
  Et non exiguo laurus aduſta ſono.
Si quis erat, factis prati de flore coronis,
  Qui poſſet violas addere; dives erat.
Hic, qui nunc aperit percuſſi viſcera tauri,
  In ſacris nullum culter habebat opus.
Prima Ceres avidæ gaviſa eſt ſanguine porcæ,
  Ulta ſuas meritâ cæde nocentis opes.

Nam

Nam ſata vere novo teneris lactentia ſulcis
  Eruta ſetigeræ comperit ore ſuis.
Sus dederat pœnas. exemplo territus hujus
  Palmite debueras abſtinuiſſe caper.
Quem ſpectans aliquis dentes in vite prementem,
  Talia non tacito dicta dolore dedit:
Rode, caper, vitem: tamen huic, cum ſtabis ad aram,
  In tua quod ſpargi cornua poſſit, erit.
Verba fides ſequitur: noxæ tibi deditus hoſtis
  Spargitur affuſo cornua, Bacche, mero.
Culpa ſui nocuit: nocuit quoque culpa capellæ.
  Quid bos, quid placidæ commeruiſtis oves?
Flebat Ariſtæus, quod apes cum ſtirpe necatas
  Viderat incœptos deſtituiſſe favos.
Cærula quem genetrix ægre ſolata dolentem,
  Addidit hæc dictis ultima verba ſuis:
Siſte, puer, lacrymas. Proteus tua damna levabit;
  Quoque modo repares, quæ periêre, dabit.
Decipiat ne te verſis tamen ille figuris;
  Impediant geminas vincula firma manus.
Pervenit ad vatem juvenis: reſolutaque ſomno
  Alligat æquorei brachia capta ſenis.
Ille ſuâ faciem transformis adulterat arte:
  Mox domitus vinclis in ſua membra redit.
Oraque cæruleâ tollens rorantia barbâ;
  Qua, dixit, repares arte requiris apes?
Obrue mactati corpus tellure juvenci:
  Quod petis à nobis, obrutus ille dabit.
Juſſa facit paſtor. fervent examina putri
  De bove: mille animas una necata dedit.
Poſcit ovem fatum. verbenas improba carpſit,
  Quas pia Dîs ruris ferre ſolebat anus.
Quid tuti ſupereſt; animam cum ponat in aris
  Lanigerumque pecus, ruricolæque boves?
Placat equo Perſis radiis Hyperiona cinctum,
  Ne detur celeri victima tarda Deo.

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
235 E 17 vol. 3

Quod ſemel eſt triplici pro virgine cæſa Dianæ,
Nunc quoque pro nullâ virgine cerva cadit.
Exta canum vidi Triviæ libare Sapæos;
Et quicunque tuas accolit, Hæme, nives.
Cæditur & rigido cuſtodi ruris aſellus.
Cauſſa pudenda quidem eſt, huic tamen apta Deo.
Feſta corymbiferi celebrabas Græcia Bacchi,
Tertia quæ ſolito tempore bruma refert.
Dî quoque cultores gelidi venêre Lycæi,
Et quicunque jocis non alienus erat:
Panes, & in Venerem Satyrorum prona juventus;
Quæque colunt amnes ſolaque rura Deæ.
Venerat & ſenior pando Silenus aſello,
Quique rubro pavidas inguine terret aves.
Dulcia qui dignum nemus in convivia nacti
Gramine veſtitis accubuêre toris.
Vina dabat Liber: tulerat ſibi quiſque coronam.
Miſcendas parcè rivus agebat aquas.
Naïdes effuſis aliæ ſine pectinis uſu,
Pars aderant poſitis arte manuque comis.
Illa ſuper ſuras tunicam collecta miniſtrat:
Altera diſſuto pectus aperta ſinu.
Exſerit hæc humerum: veſtem trahit illa per herbas.
Impediunt teneros vincula nulla pedes.
Hinc aliæ Satyris incendia mitia præbent:
Pars tibi, qui pinu tempora nexa geris.
Te quoque, inexſtinctæ Silene libidinis, urunt.
Nequitia eſt, quæ te non ſinit eſſe ſenem.
At ruber hortorum decus & tutela Priapus
Omnibus ex illis Lotide captus erat.
Hanc cupit, hanc optat: ſolâ ſuſpirat in illâ:
Signaque dat nutu; ſollicitatque notis.
Faſtus ineſt pulcris, ſequiturque ſuperbia formam.
Irriſum vultu deſpicit illa ſuo.
Nox erat: &, vino ſomnum faciente, jacebant
Corpora diverſis victa ſopore locis.

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
235 E 17 vol. 3

Lotis in herboſâ ſub acernis ultima ramis,
Sicut erat luſu feſſa, quievit humo.
Surgit amans: animamque tenens, veſtigia furtim
Suſpenſo digitis fert taciturna gradu.
Ut tetigit niveæ ſecreta cubilia Nymphæ;
Ipſa ſui flatûs ne ſonet aura, cavet.
Et jam finitimâ corpus librabat in herbâ:
Illa tamen multi plena ſoporis erat.
Gaudet: &, à pedibus tracto velamine, vota
Ad ſua felici cœperat ire viâ.
Ecce rudens rauco Sileni vector aſellus
Intempeſtivos edidit ore ſonos.
Territa conſurgens Nymphe manibuſq; Priapum
Rejicit, & fugiens concitat omne nemus.
At Deus, obſcœnâ nimium quoque parte paratus,
Omnibus ad Lunæ lumina riſus erat.
Morte dedit pœnas auctor clamoris: & hinc eſt
Hellespontiaco victima grata Deo.
Intactæ fueratis aves ſolatia ruris;
Aſſuetum ſilvis, innocuumque genus;
Quæ facitis nidos, quæ plumis ova fovetis,
Et facili dulces editis ore modos.
Sed nihil iſta juvant: quia linguæ crimen habetis,
Dîque putant mentes vos aperire ſuas.
Nec tamen id falſum. nam, Dîs ut proxima quæque,
Nunc pennâ veras, nunc datis ore notas.
Tuta diu volucrum proles, tum denique cæſa eſt:
Juveruntque Deos indicis exta ſui.
Ergo ſæpe ſuo conjux abducta marito
Uritur ignitis alba columba focis.
Nec defenſa juvant Capitolia, quo minus anſer
Det jecur in lances, Inachi lauta, tuas.
Nocte Deæ Nocti criſtatus cæditur ales,
Quod tepidum vigili provocat ore diem.
Interea Delphin clarum ſuper æquora ſidus
Tollitur; & patriis exſerit ora vadis.

Vide Serv: ad Virg: 4 Georg: 111. Strabo lib: 13 urbem in Hellesponte memorat Priapo cognomine.

Poſtera

POſtera lux hiemem medio diſcrimine ſignat:
Æquaque præteritæ, quæ ſuperabit, erit.
PRoxima proſpiciet Tithono nupta relicto
Arcadiæ ſacrum pontificale Deæ.
Te quoque lux eadem, Turni ſoror, æde recepit;
Hic ubi Virgineâ Campus obitur aquâ.
Unde petam cauſſas horum, moremque ſacrorum?
Dirigat in medio quis mea vela freto?
Ipſa mone, quæ nomen habes à carmine ductum,
Propoſitoque fave, ne tuus erret honos.
Orta prior Lunâ (de ſe ſi creditur ipſi)
A magno tellus Arcade nomen habet.
Hîc fuit Evander: qui, quamquam clarus utroque,
Nobilior ſacræ ſanguine matris erat.
Quæ, ſimul æthereos animo conceperat ignes;
Ore dabat vero carmina plena Dei.
Dixerat hæc nato motus inſtare ſibique,
Multam præterito tempore nacta fidem.
Nam juvenis, verâ nimium cum matre, fugatus
Deſerit Arcadiam Parrhaſiumque larem.
Cui genetrix flenti, Fortuna viriliter, inquit,
(Siſte, puer, lacrymas) iſta ferenda tibi eſt.
Sic erat in fatis: nec te tua culpa fugavit;
Sed Deus. infenſo pulſus es urbe Deo.
Non meriti pœnam pateris, ſed Numinis iram.
Eſt aliquid magnis crimen abeſſe malis.
Conſcia mens ut cuique ſua eſt, ita concipit intra
Pectora pro facto ſpemque metumque ſuo.
Nec tamen ut primus mœre mala talia paſſus:
Obruit ingentes iſta procella viros.
Paſſus idem, Tyriis qui quondam pulſus ab oris,
Cadmus, in Aoniâ conſtitit exſul humo.
Paſſus idem Tydeus, & idem Pagaſeus Iaſon:
Et quos præterea longa referre mora eſt.
Omne ſolum forti patria eſt; ut piſcibus æquor:
Ut volucri, vacuo quidquid in orbe patet.

Nec fera tempeſtas toto tamen horret in anno:
Et tibi (crede mihi) tempora veris erunt.
Vocibus Evander firmatâ mente parentis
Nave ſecat fluctus, Heſperiamque tenet.
Jamque ratem doctæ monitu Carmentis in amnem
Egerat, & Thuſcis obvius ibat aquis.
Fluminis illa latus, cui ſunt vada juncta Terenti,
Adſpicit; & ſparſas per loca ſola caſas.
Utque erat, immiſſis puppim ſtetit ante capillis;
Continuitque manum torva regentis iter.
Et procul in dextram tendens ſua brachia ripam,
Pinea non ſano ter pede texta ferit.
Neve daret ſaltum properans inſiſtere terræ,
Vix eſt Evandri vixque retenta manu.
Dique petitorum, dixit, ſalvete locorum;
Tuque novos cælo terra datura Deos:
Fluminaque, & Fontes, quibus utitur hoſpita tellus,
Et nemorum Divæ, Naïadumque chori;
Eſte bonis avibus viſi natoque mihique:
Ripaque felici tacta ſit iſta pede.
Fallor? an hi fient ingentia mœnia colles?
Juraque ab hâc terrâ cætera terra petet?
Montibus his olim totus promittitur orbis.
Quis tantum fati credat habere locum?
Et jam Dardaniæ tangent hæc littora pinus.
Hic quoque cauſſa novi fœmina Martis erit.
Care nepos, Palla, funeſta quid induis arma?
Indue. non humili vindice cæſus eris.
Victa tamen vinces, everſaque Troja reſurges.
Obruet hoſtiles iſta ruina domos.
Urite victrices Neptunia Pergama flammæ:
Num minus hic toto eſt altior orbe cinis?
Jam pius Æneas ſacra, & ſacra altera patrem,
Afferet. Iliacos excipe, Veſta, Deos.
Tempus erit, cum vos, orbemque tuebitur idem:
Et fient ipſo ſacra colente Deo:

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
235 E 17 vol. 3

Et penes Auguſtos patriæ tutela manebit.
  Hanc fas imperii fræna tenere domum.
Inde nepos natuſque Dei (licet ipſe recuſet)
  Pondera cæleſti mente paterna feret.
Utque ego perpetuis olim ſacrabor in aris;
  Sic Auguſta novum Julia numen erit.
Talibus auſpiciis noſtros deſcendit ad agros;
  Subſtitit in medios præſcia lingua ſonos.
Puppibus egreſſus Latiâ ſtetit exſul in herbâ.
  Felix, exſilium cui locus ille fuit!
Nec mora longa fuit. ſtabant nova tecta: nec alter
  Montibus Auſoniis Arcade major erat.
Ecce boves illuc Eritheïdas applicat heros
  Emenſus longi claviger orbis iter.
Dumque huic hoſpitium domus eſt Tegeæa; vagantur
  Incuſtoditæ læta per arva boves.
Mane erat: excuſſus ſomno Tirynthius hoſpes
  De numero tauros ſentit abeſſe duos.
Nulla videt taciti quærens veſtigia furti:
  Traxerat averſos Cacus in antra feros;
Cacus Aventinæ timor atque infamia ſilvæ,
  Non leve finitimis hoſpitibuſque malum.
Dira viro facies; vires pro corpore; corpus
  Grande: pater monſtri Mulciber hujus erat.
Proque domo longis ſpelunca receſſibus ingens
  Abdita, vix ipſis invenienda feris.
Ora ſuper poſtes adfixaque brachia pendent,
  Squallidaque humanis oſſibus albet humus.
Servatâ male parte boum Jove natus abibas:
  Mugitum rauco furta dedêre ſono.
Accipio revocamen, ait; vocemque ſecutus
  Impia per ſilvas ultor ad antra venit.
Ille aditum fracti præſtruxerat objice montis:
  Vix juga moviſſent quinque bis illud onus.
Nititur hic humeris, (cælum quoque ſederat illis)
  Et vaſtum motu collabefactat onus.

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
235 E 17 vol. 3

Quod ſimul evulſum eſt, fragor æthera terruit ipſum;
  Ictaque ſubſedit pondere molis humus.
Prima movet Cacus collatâ prælia dextrâ;
  Remque ferox ſaxis ſtipitibuſque gerit.
Quîs ubi nil agitur; patrias male fortis ad artes
  Confugit, & flammas ore ſonante vomit.
Quas quoties proflat, ſpirare Typhoëa credas,
  Et rapidum Ætnæo fulgur ab igne jaci.
Occupat Alcides: adductaque clava trinodis
  Ter quater adverſi ſedit in ore viri.
Ille cadit, mixtoſque vomit cum ſanguine fumos,
  Et lato moriens pectore plangit humum.
Immolat ex illis taurum tibi Jupiter unum
  Victor, & Evandrum ruricolaſque vocat.
Conſtituitque ſibi, quæ Maxima dicitur, aram,
  Hic ubi pars Urbis de bove nomen habet.
Nec tacet Evandri mater, prope tempus adeſſe,
  Hercule quo tellus ſit ſatis uſa ſuo.
At felix vates, ut Dîs gratiſſima vixit,
  Poſſidet hunc Jani ſic Dea menſe diem.
IDibus in magni caſtus Jovis æde ſacerdos
  Semimaris flammis viſcera libat ovis:
Redditaque eſt omnis populo provincia noſtro;
  Et tuus Auguſto nomine dictus avus.
Perlege diſpoſitas generoſa per atria ceras;
  Contigerunt nulli nomina tanta viro.
Africa victorem de ſe vocat: alter Iſauras,
  Aut Cretum domitas teſtificatur opes.
Hunc Numidæ faciunt, illum Meſſana ſuperbum;
  Ille Numantinâ traxit ab urbe notam.
Et mortem & nomen Druſo Germania fecit.
  Me miſerum, virtus quam brevis illa fuit!
Si petat à victis; tot ſumat nomina Cæſar,
  Quot numero gentes maximus orbis habet.
Ex uno quidam celebres aut torquis ademtæ,
  Aut Corvi titulos auxiliaris habent.

Ma-

Magne, tuum nomen rerum menſura tuarum eſt:
  Sed qui te vicit, nomine major erat.
Nec gradus eſt ultra Fabios cognominis ullus.
  Illa domus meritis Maxima dicta ſuis.
Sed tamen humanis celebrantur honoribus omnes:
  Hic ſocium ſummo cum Jove nomen habet.
Sancta vocant auguſta Patres: auguſta vocantur
  Templa, ſacerdotum ritè dicata manu.
Hujus & augurium dependet origine verbi,
  Et quodcunque ſuâ Jupiter auget ope.
Augeat imperium noſtri Ducis, augeat annos:
  Protegat & veſtras querna corona fores.
Auſpicibuſque Deis tanti cognominis hæres
  Omine ſuſpiciat, quo Pater, orbis onus.
RESpiciet Titan actas ubi tertius Idus;
  Fient Parrhaſiæ ſacra relata Deæ.
Nam prius Auſonias matres carpenta vehebant:
  Hæc quoque ab Evandri dicta parente reor.
Mox honor eripitur, matronaque deſtinat omnis
  Ingratos nullâ prole novare viros.
Neve daret partus; ictu temeraria cæco
  Viſceribus creſcens excutiebat onus.
Corripuiſſe Patres auſas immitia nuptas,
  Jus tamen exemtum reſtituiſſe, ferunt.
Binaque nunc pariter Tegeææ ſacra parenti
  Pro pueris fieri virginibuſque jubent.
Scortea non illi fas eſt inferre ſacello,
  Ne violent puros exanimata focos.
Si quis amas ritus veteres, aſſiſte precanti:
  Nomina percipies non tibi nota prius.
Porrima placantur Poſtvertaque, ſive ſorores,
  Sive fugæ comites, Mænali Nympha, tuæ.
Altera, quod porro fuerat, ceciniſſe putatur:
  Altera verſurum poſtmodo quidquid erat.
CAndida, te niveo poſuit lux proxima templo,
  Qua fert ſublimes alta Moneta gradus:

Nunc

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
235 E 17 vol. 3

Nunc bene proſpicies Latiam, Concordia, turbam:
  Nunc te ſacratæ reſtituêre manus.
Furius (antiquum) populi ſuperator Hetruſci
  Voverat, & voti ſolverat ante fidem.
Cauſſa, quod à patribus ſumtis ſeceſſerat armis
  Vulgus; & ipſa ſuas Roma timebat opes.
Cauſſa recens melior. paſſos Germania crines
  Porrigit auſpiciis, Dux venerande, tuis.
Inde triumphatæ libaſti munera gentis;
  Templaque feciſti, quam colis ipſe, Deæ.
Hæc tua conſtituit Genetrix & rebus & arâ,
  Sola toro magni digna reperta Jovis.

HÆc ubi tranſierint; Capricorno, Phœbe, relicto,
  Per juvenis curres ſigna gerentis aquam.

SEptimus hinc Oriens cum ſe demiſerit undis;
  Fulgebit toto jam Lyra nulla polo.

SIdere ab hoc, ignis venienti nocte Leonis
  Qui micat in medio pectore, merſus erit.

TER quater evolvi ſignantes tempora Faſtos;
  Nec Sementiva eſt ulla reperta dies:
Cum mihi, ſenſit enim, Lux hæc indicitur, inquit,
  Muſa. quid à Faſtis non ſtata ſacra petis?
Utque dies incerta ſacro, ſic tempora certa;
  Seminibus jactis eſt ubi fœtus ager.
State coronati plenum ad præſepe juvenci:
  Cum tepido veſtrum vere redibit opus.
Ruſticus emeritum palo ſuſpendat aratrum:
  Omne reformidat frigida vulnus humus.
Villice, da requiem terræ ſemente peractâ:
  Da requiem, terram qui coluêre, viris.
Pagus agat feſtum. pagum luſtrate, coloni;
  Et date paganis annua liba focis.
Placentur matres frugum Telluſque Cereſque
  Farre ſuo, gravidæ viſceribuſque ſuis.
Officium commune Ceres & Terra tuentur.
  Hæc præbet cauſam frugibus, illa locum.

Con-

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
235 E 17 vol. 3

Conſortes operum, per quas correcta vetuſtas,
Quernaque glans victa eſt utiliore cibo;
Frugibus immenſis avidos ſatiate colonos,
Ut capiant cultûs præmia digna ſui.
Vos date perpetuos teneris ſementibus auctus:
Nec nova per gelidas herba ſit uſta nives.
Cum ſerimus; cælum ventis aperite ſerenis:
Cum latet; æthereâ ſpargite ſemen aquâ.
Neve graves cultis Cerealia dona cavete
Agmine læſuro depopulentur aves.
Vos quoque ſubjectis, formicæ, parcite granis:
Poſt meſſem prædæ copia major erit.
Interea creſcat ſcabræ Robiginis expers,
Nec vitio cæli palleat ægra ſeges.
Et neque deficiat macie, neque pinguior æquo
Divitiis pereat luxurioſa ſuis.
Et careant loliis oculos vitiantibus agri;
Nec ſterilis culto ſurgat avena ſolo.
Triticeos fœtus, paſſuraque farra bis ignem,
Hordeaque ingenti fœnore reddat ager.
Hoc ego pro vobis, hoc vos optate coloni:
Efficiantque ratas utraque Diva preces.
Bella diu tenuêre viros. erat aptior enſis
Vomere: cedebat taurus arator equo.
Sarcula ceſſabant: verſique in pila ligones,
Factaque de raſtri pondere caſſis erat.
Gratia Dîs, domuique tuæ: religata catenis
Jampridem noſtro ſub pede bella jacent.
Sub juga bos veniat; ſub terras ſemen aratas.
Pax Cererem nutrit: pacis alumna Ceres.

AT quæ venturas præcedet ſexta Kalendas,
Hac ſunt Ledæis templa dicata Deis.
Fratribus illa Deis fratres de gente Deorum
Circa Juturnæ compoſuêre lacus.

IPſum nos carmen deducit Pacis ad aram.
Hæc erit à menſis fine ſecunda dies.

Fron-

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
235 E 17 vol. 3

Frondibus Actiacis comtos redimita capillos,
Pax ades; & toto mitis in orbe mane.
Dum deſunt hoſtes, deſit quoque cauſſa triumphi.
Tu Ducibus bello gloria major eris.
Sola gerat miles, quibus arma coërceat, arma:
Canteturque ferâ, nil niſi pompa, tubâ.
Horreat Æneadas & primus & ultimus orbis:
Si qua parum Romam terra timebit, amet.
Thura, ſacerdotes, pacalibus addite flammis;
Albaque percuſsâ victima fronte cadat.
Utque domus, quæ præſtat eam, cum Pace perennet,
Ad pia propenſos vota rogate Deos.
Sed jam prima mei pars eſt exacta laboris;
Cumque ſuo finem menſe libellus habet.

P. OVIDII NASONIS

FASTORUM

LIBER SECUNDUS.

IAnus habet finem. cum carmine creſcit & annus.
Alter ut hinc menſis, ſic liber alter eat.
Nunc primum velis, Elegi, majoribus itis:
Exiguum (memini) nuper eratis opus.
Certe ego vos habui faciles in amore miniſtros;
Cum luſit numeris prima juventa ſuis.
Idem ſacra cano, ſignataque tempora Faſtis.
Ecquis ad hæc illinc crederet eſſe viam?
Hæc mea militia eſt. ferimus, quæ poſſumus, arma:
Dextraque non omni munere noſtra vacat.
Si mihi non valido torquentur pila lacerto;
Nec bellatoris terga premuntur equi;
Nec galeâ tegimur, nec acuto cingimur enſe;
(His habilis telis quilibet eſſe poteſt)

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
235 E 17 vol. 3

At tua proſequimur ſtudioſo pectore, Cæſar,
Nomina: per titulos ingredimurque tuos.
Ergo ades, & placido paulum mea munera vultu
Reſpice; pacando ſi quid ab hoſte vacas.
FEbrua Romani dixêre piamina patres:
Nunc quoq; dant verbo plurima ſigna fidem.
Pontifices ab Rege petunt & Flamine lanas,
Quîs veteri linguâ Februa nomen erat.
Quæque capit lictor domibus purgamina certis,
Torrida cum micâ farra, vocantur idem.
Nomen idem ramo; qui cæſus ab arbore purâ,
Caſta ſacerdotum tempora fronde tegit.
Ipſe ego Flaminicam poſcentem februa vidi:
Februa poſcenti pinea virga data eſt.
Denique quodcunque eſt, quo pectora noſtra piamur,
Hoc apud intonſos nomen habebat avos.
Menſis ab his dictus: ſectâ quia pelle Luperci
Omne ſolum luſtrant; idque piamen habent.
Aut quia placatis ſunt tempora pura ſepulcris,
Tunc cum ferales præteriêre dies.
Omne nefas omnemque mali purgamina cauſſam
Credebant noſtri tollere poſſe ſenes.
Græcia principium moris fuit. illa nocentes
Impia luſtratos ponere facta putat.
Actoriden Peleus, ipſum quoque Pelea Phoci
Cæde per Hæmonias ſolvit Acaſtus aquas.
Vectam frænatis per inane draconibus Ægeus
Credulus immeritâ Phaſida fovit ope.
Amphiaraïdes Naupactôo Acheloo,
Solve nefas, dixit. ſolvit & ille nefas.
Ah nimium faciles, qui triſtia crimina cædis
Flumineâ tolli poſſe putetis aquâ!
Sed tamen (antiqui ne neſcius ordinis erres)
Primus, ut eſt, Jani menſis & ante fuit.
Qui ſequitur Janum, veteris fuit ultimus anni.
Tu quoque ſacrorum, Termine, finis eras.

rimus enim Jani menſis, quia janua prima eſt.
Qui ſacer eſt imis manibus, imus erat.
oſtmodo creduntur ſpatio diſtantia longo
Tempora bis quini continuaſſe Viri.
Rincipio menſis Phrygiæ contermina Matri
Soſpita delubris dicitur aucta novis.
unc ubi ſint, illis, quæris, ſacrata Kalendis,
Templa Deæ? longo procubuêre die.
etera ne ſimili caderent labefacta ruinâ
Cavit ſacrati provida cura Ducis:
ub quo delubris ſentitur nulla ſenectus.
Nec ſatis eſt homines, obligat ille Deos.
emplorum poſitor, templorum ſancte repoſtor,
Sit Superis, opto, mutua cura tui.
ent tibi cæleſtes, quot tu cæleſtibus, annos:
Proque tuâ maneant in ſtatione domo.
um quoque vicini lucus celebratur Aſyli;
Qua petit æquoreas advena Tibris aquas.
d penetrale Numæ, Capitolinumque Tonantem,
Inque Jovis ſummâ cæditur arce bidens.
pe graves pluvias adopertus nubibus Auſter
Concitat, aut poſitâ ſub nive terra latet.
Roximus Heſperias Titan abiturus in undas,
Gemmea purpureis cum juga demit equis;
â nocte aliquis, tollens ad ſidera vultum,
Dicet, Ubi eſt hodie, quæ Lyra fulſit heri?
umque Lyram quæret; medii quoque terga Leonis
In liquidas ſubito merſa notabit aquas.
QUem modo cælatum ſtellis Delphina videbas,
Is fugiet viſus nocte ſequente tuos.
u fuit occultis felix in amoribus index:
Lesbida cum domino ſeu tulit ille lyram.
uod mare non novit, quæ neſcit Ariona tellus?
Carmine currentes ille tenebat aquas.
pe, ſequens agnam, lupus eſt hac voce retentus:
Sæpe avidum fugiens reſtitit agna lupum:

Sæpe canes leporeſque umbrâ cubuêre ſub unâ;
 Et ſtetit infeſtæ proxima cerva leæ.
Et ſine lite loquax cum Palladis alite cornix
 Sedit; & accipitri juncta columba fuit.
Cynthia ſæpe tuis fertur, vocalis Arion,
 Tanquam fraternis obſtupuiſſe modis.
Nomen Arionium Siculas impleverat urbes;
 Captaque erat lyricis Auſonis ora ſonis.
Inde domum repetens puppim conſcendit Arion;
 Atque ita quæſitas arte ferebat opes.
Forſitan, infelix, ventos undamque timebas.
 At tibi nave tuâ tutius æquor erat.
Namque gubernator deſtricto conſtitit enſe,
 Cæteraque armatâ conſcia turba manu.
Quid tibi cum gladio? dubiam rege, navita, pinum.
 Non ſunt hæc digitis arma tenenda tuis.
Ille metu vacuus, Mortem non deprecor, inquit:
 Sed liceat ſumtâ paucâ referre lyrâ.
Dant veniam, ridentq; moram. capit ille coronam;
 Quæ poſſit crines, Phœbe, decere tuos.
Induerat Tyrio bis tinctam murice pallam:
 Reddidit icta ſuos pollice chorda ſonos.
Flebilibus veluti numeris canentia durâ
 Trajectus pennâ tempora cantat olor.
Protinus in medias ornatus deſilit undas.
 Spargitur impulsâ cærula puppis aquâ.
Inde (fide majus) tergo Delphina recurvo
 Se memorant oneri ſuppoſuiſſe novo.
Ille ſedens citharamque tenet, pretiumq; vehendi
 Cantat, & æquoreas carmine mulcet aquas.
Dî pia facta vident. aſtris Delphina recepit
 Jupiter; & ſtellas juſſit habere novem. (chilles,
NUnc mihi mille ſonos, quoque eſt memoratus A-
 Vellem, Mæonide, pectus ineſſe tuum.
Dum canimus ſacras alterno pectine Nonas;
 Maximus hinc Faſtis accumulatur honos.

De-

Deficit ingenium, majoraque viribus urgent.
 Hæc mihi præcipuo eſt ore canenda dies.
Quid volui demens Elegis imponere tantum
 Ponderis? heroi res erat iſta pedis.
Sancte Pater Patriæ, tibi Plebs, tibi Curia nomen
 Hoc dedit; hoc dedimus nos tibi nomen Eques.
Res tamen ante dedit. ſerò quoque vera tuliſti
 Nomina. jam pridem tu Pater orbis eras.
Hoc tu per terras, quod in æthere Jupiter alto,
 Nomen habes. hominum tu pater, ille Deûm.
Romule, concedas. facit hic tua magna tuendo
 Mœnia: tu dederas tranſilienda Remo.
Te Tatius, parvique Cures, Cæninaque ſenſit.
 Hoc Duce Romanum eſt Solis utrumque latus.
Tu breve neſcio quid victæ telluris habebas:
 Quodcunque eſt alto ſub Jove, Cæſar habet.
Tu rapis, hic caſtas Duce ſe jubet eſſe maritas.
 Tu recipis luco; ſubmovet ille nefas.
Vis tibi grata fuit: florent ſub Cæſare leges.
 Tu Domini nomen, Principis ille tenet.
Te Remus incuſat; veniam dedit hoſtibus ille.
 Cæleſtem fecit te Pater; ille Patrem.
JAM puer Idæus mediâ tenus eminet alvo:
 Et liquidas miſto nectare fundit aquas.
En etiam, ſi quis Borean horrere ſolebat,
 Gaudeat. à Zephyris mollior aura venit.
QUintus ab æquoreis nitidum jubar extulit undis
 Lucifer, & primi tempora veris eunt.
Ne fallare tamen; reſtant tibi frigora, reſtant:
 Magnaque diſcedens ſigna relinquit hiems.
TErtia nox veniat: Cuſtodem protinus Urſæ
 Adſpicies geminos exſeruiſſe pedes.
Inter Hamadryadas jaculatricemque Dianam
 Calliſto ſacri pars fuit una chori.
Illa Deæ tangens arcus, Quos tangimus, arcus,
 Eſte meæ teſtes virginitatis, ait.

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
235 E 17 vol. 3

Cynthia laudavit, Promiſſaque fœdera ſerva,
Et comitum princeps tu mihi, dixit, eris.
Fœdera ſervaſſet, ſi non formoſa fuiſſet.
Cavit mortales: de Jove crimen habet.
Mille feras Phœbe ſilvis venata redibat;
Aut plus, aut medium Sole tenente diem.
Ut tetigit lucum (denſâ niger ilice lucus;
In medio gelidæ fons erat altus aquæ)
Hac, ait, in ſilvâ, virgo Tegeæa, lavemur.
Erubuit falſo virginis illa ſono.
Dixerat & Nymphis: Nymphæ velamina ponunt.
Hanc pudet, & tardæ dat mala ſigna moræ.
Exuerat tunicas: uteri manifeſta tumore
Proditur indicio ponderis ipſa ſui.
Cui Dea, Virgineos, perjura Lycaöni, cœtus
Deſere, nec caſtas pollue, dixit, aquas.
Luna novum decies implerat cornibus orbem:
Quæ fuerat virgo credita, mater erat.
Læſa furit Juno, formam mutatque puellæ.
Quid facis? invito pectore paſſa Jovem eſt.
Utque feræ vidit turpes in pellice vultus;
Hujus in amplexus Jupiter, inquit, eat.
Urſa per incultos errabat ſquallida montes,
Quæ fuerat ſummo nuper amanda Jovi.
Jam tria luſtra puer furto conceptus agebat;
Cum mater nato eſt obvia facta ſuo.
Illa quidem, tanquam cognoſceret, adſtitit amens,
Et gemuit: gemitus verba parentis erant.
Hanc puer ignarus jaculo fixiſſet acuto;
Ni foret in ſuperas raptus uterque domos.
Signa propinqua micant. prior eſt, quā dicimus Arcton:
Arctophylax formam terga ſequentis habet.
Sævit adhuc, canamque rogat Saturnia Tethyn,
Mænaliam tactis ne lavet Arcton aquis.
IDibus agreſtis fumant altaria Fauni,
Hic ubi diſcretas inſula rumpit aquas.

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
235 E 17 vol. 3

æc fuit illa dies, in qua Veientibus arvis
 Ter centum Fabii, ter cecidêre duo.
na domus vires & onus ſuſceperat Urbis:
 Sumunt gentiles arma profeſſa manus.
greditur caſtris miles generoſus ab îſdem;
 E quîs dux fieri quilibet aptus erat.
armentis portæ dextro via proxima Jano eſt.
 Ire per hanc noli, quiſquis es; omen habet.
llâ fama refert Fabios exîſſe trecentos.
 Porta vacat culpâ; ſed tamen omen habet.]
t celeri paſſu Cremeram tetigêre rapacem;
 (Turbidus hibernis ille fluebat aquis)
aſtra loco ponunt: deſtrictis enſibus ipſi
 Tyrrhenum valido Marte per agmen eunt.
on aliter, quam cum Libycâ de rupe leones
 Invadunt ſparſos lata per arva greges.
iffugiunt hoſtes, inhoneſtaque vulnera tergo
 Accipiunt: Thuſco ſanguine terra rubet.
ic iterum, ſic ſæpe cadunt. ubi vincere apertè
 Non datur, inſidias armaque cæca parant.
ampus erat: campi claudebant ultima colles,
 Silvaque montanas occulere apta feras.
n medio paucos, armentaque rara relinquunt:
 Cætera virgultis abdita turba latet.
cce, velut torrens undis pluvialibus auctus,
 Aut nive, quæ Zephyro victa tepente fluit,
er ſata perque vias fertur; nec, ut ante ſolebat,
 Riparum clauſas margine finit aquas:
icFabii latis vallem diſcurſibus implent;
 Quoſque vident ſpernunt. nec metus alter ineſt.
uo ruitis, generoſa domus? malè creditur hoſti.
 Simplex nobilitas, perfida tela cave.
raude perit virtus. in apertos undique campos
 Proſiliunt hoſtes, & latus omne tenent.
uid faciant pauci contra tot millia fortes?
 Quidve, quod in miſero tempore reſtet, habent?

Isid: lib: 2 Cap: 4: ait carmen [illegible] [illegible] literis primã Italos instituisse proprie Ni= costratam dictam.

Sicut aper ſilvis longè Laurentibus actus
  Fulmineo celeres diſſipat ore canes;
Mox tamen ipſe perit: ſic non moriuntur inulti;
  Vulneraque alternâ dantque feruntque manu.
Una dies Fabios ad bellum miſerat omnes:
  Ad bellum miſſos perdidit una dies.
Ut tamen Herculeæ ſupereſſent ſemina gentis,
  Credibile eſt ipſos conſuluiſſe Deos.
Nam puer impubes, & adhuc non utilis armis,
  Unus de Fabiâ gente relictus erat.
Scilicet ut pôſſes olim tu, Maxime, naſci;
  Cui res cunctando reſtituenda foret.

Continuata loco tria ſidera, Corvus & Anguis,
  Et medius Crater inter utrumque jacet.
Idibus illa latent: oriuntur nocte ſequenti.
  Quæ ſibi cur tria ſint conſociata canam.
Forte Jovi feſtum Phœbus ſolenne parabat:
  Non faciet longas fabula noſtra moras.
I mea, dixit, avis, ne quid pia ſacra moretur:
  Et tenuem vivis fontibus affer aquam.
Corvus inauratum pedibus cratera recurvis
  Tollit, & aërium pervolat altus iter.
Stabat adhuc duris ficus denſiſſima pomis.
  Tentat eam roſtro: non erat apta legi.
Immemor imperii ſediſſe ſub arbore fertur,
  Dum fierent tarda dulcia poma mora.
Jamque ſatur nigris longum rapit unguibus hydrum;
  Ad dominumque redit; fictaque verba refert:
Hic mihi cauſſa moræ vivarum obſeſſor aquarum:
  Hic tenuit fontes officiumque meum.
Addis, ait, culpæ mendacia, Phœbus? & audes
  Fatidicum verbis fallere velle Deum?
At tibi, dum lactens hærebit in arbore ficus,
  De nullo gelidæ fonte bibantur aquæ.
Dixit: & antiqui monumenta perennia facti
  Anguis, Avis, Crater, ſidera juncta micant.

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
235 E 17 vol. 3

Tertia poſt Idus nudos Aurora Lupercos
  Adſpicit: & Fauni ſacra bicornis eunt.
Dicite, Pïerides, ſacrorum quæ ſit origo:
  Attigerint Latias unde petita domos.
Pana Deum pecoris veteres coluiſſe feruntur
  Arcades. Arcadiis plurimus ille jugis.
Teſtis erit Pholoë, teſtes Stymphalides undæ;
  Quique citis Ladon in mare currit aquis;
Cinctaque pinetis nemoris juga Nonacrini;
  Altaque Cyllene, Parrhaſiæque nives.
Pan erat armenti cuſtos, Pan numen equarum:
  Munus ob incolumes ille ferebat oves.
Tranſtulit Evander ſilveſtria numina ſecum.
  Hic, ubi nunc Urbs eſt, tum locus Urbis erat.
Inde Deum colimus, devectaque ſacra Pelaſgis.
  Flamen ad hæc priſco more Dialis erat.
Cur igitur currant; & cur (ſic currere mos eſt)
  Nuda ferant poſitâ corpora veſte, rogas?
Ipſe Deus velox diſcurrere gaudet in altis
  Montibus; & ſubitas concitat ille feras.
Ipſe Deus nudus nudos jubet ire miniſtros:
  Nec ſatis ad curſum commoda veſtis erat.
Ante Jovem genitum terras habuiſſe feruntur
  Arcades: & Lunâ gens prior illa fuit.
Vita feræ ſimilis, nullos agitata per uſus:
  Artis adhuc expers, & rude vulgus erant.
Pro domibus frondes norant, pro frugibus herbas:
  Nectar erat palmis hauſta duabus aqua.
Nullus anhelabat ſub adunco vomere taurus:
  Nulla ſub imperio terra colentis erat:
Nullus adhuc erat uſus equi. ſe quiſque ferebat.
  Ibat ovis lanâ corpus amicta ſuâ.
Sub Jove durabant, & corpora nuda gerebant,
  Docta graves imbres & tolerare Notos.
Nunc quoque detecti referunt monumenta vetuſti
  Moris, & antiquas teſtificantur opes.

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
235 E 17 vol. 3

Sed, cur præcipuè fugiat velamina Faunus,
  Traditur antiqui fabula plena joci.
Forte comes dominæ juvenis Tirynthius ibat:
  Vidit ab excelſo Faunus utrumque jugo.
Vidit, & incaluit, Montanaque numina, dixit,
  Nil mihi vobiſcum eſt: hæc meus ardor erit.
Ibat odoratis humeros perfuſa capillis
  Mæonis, aurato conſpicienda ſinu.
Aurea pellebant rapidos umbracula ſoles;
  Quæ tamen Herculeæ ſuſtinuêre manus.
Jam Bacchêa nemus Tmoli vineta tenebat:
  Heſperus & fuſco roſcidus ibat equo.
Antra ſubit, tofis laqueataque pumice vivo.
  Garrulus in primo limine rivus erat.
Dumque parant epulas potandaque vina miniſtri;
  Cultibus Alciden inſtruit illa ſuis.
Dat tenues tunicas Gætulo murice tinctas:
  Dat teretem zonam, qua modo cincta fuit.
Ventre minor zona eſt: tunicarum vincla relaxat,
  Ut poſſit vaſtas exſeruiſſe manus.
Fregerat armillas non illa ad brachia factas:
  Stringebant magnos vincula parva pedes.
Ipſa capit clavamque gravem, ſpoliumque leonis,
  Conditaque in pharetrâ tela minora ſuâ.
Sic epulis functi, ſic dant ſua corpora ſomno;
  Et poſitis juxta ſecubuêre toris.
Cauſſa; repertori vitis pia ſacra parabant,
  Quæ facerent purè, cum foret orta dies.
Noctis erat medium: quid nôn amor improbus audet?
  Roſcida per tenebras Faunus ad antra venit.
Utque videt ſomno comites vinoque ſolutos;
  Spem capit in dominis eſſe ſoporis idem.
Intrat; & huc illuc temerarius errat adulter:
  Et præfert cautas ſubſequiturque manus.
Venerat ad ſtrati captata cubilia lecti;
  Et primâ felix ſorte futurus erat.

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
235 E 17 vol. 3

tetigit fulvi ſetis hirſuta leonis
Vellera, pertimuit, ſuſtinuitque manum;
tonituſque metu rediit: ut ſæpe viator
Turbatum viſo rettulit angue pedem.
de tori, qui junctus erat, velamina tangit
Mollia, mendaci decipiturque notâ.
ſcendit; ſpondâque ſibi propiore recumbit:
Et rigido cornu durius inguen erat.
terea tunicas orâ ſubducit ab imâ:
Horrebant denſis aſpera crura pilis.
tera tentantem cubito Tirynthius heros
Reppulit. è ſummo decidit ille toro.
t ſonus: inclamat comites, & lumina poſcit
Mæonis. illatis ignibus acta patent.
e gemit lecto graviter dejectus ab alto:
Membraque de durâ vix ſua tollit humo.
idet & Alcides, & qui vidêre jacentem:
Ridet amatorem Lyda puella ſuum.
eſte Deus luſus fallentes lumina veſtes
Non amat; & nudos ad ſua ſacra vocat.
dde peregrinæ cauſſas, mea Muſa, Latinas;
Inque ſuo noſter pulvere currat equus.
ornipedi Fauno cæſâ de more capellâ
Venit ad exiguas turba vocata dapes.
umque ſacerdotes verubus tranſuta ſalignis
Exta parant, medias Sole tenente vias;
omulus, & frater, paſtoraliſque juventus,
Solibus & campo corpora nuda dabant:
Cæſtibus, & jaculis, & miſſi pondere ſaxi
Brachia per luſus experienda dabant.]
aſtor ab excelſo, Per devia rura juvencos,
Romule prædones, eripe, dixit, agunt.
ongum erat armari. diverſis exit uterque
Partibus. accurſu præda recepta Remi.
t rediit, verubus ſtridentia detrahit exta:
Atque ait, Hæc certè non niſi victor edet.

Ita Celsus lib: 5, 26. l. 7. c. 25. Columel. de re Rust: l. 6, 5. Sen: Trag. Phoen: 254.

Dicta facit, Fabiique ſimul. venit irritus illuc
  Romulus, & menſas oſſaque nuda videt.
Riſit; & indoluit Fabios potuiſſe Remumque
  Vincere: Quinctilios non potuiſſe ſuos.
Fama manet facti. poſito velamine currunt:
  Et memorem famam, quod bene ceſſit, habet.
Forſitan & quæras, cur ſit locus ille Lupercal;
  Quæve diem tali nomine cauſſa notet.
Ilia Veſtalis cæleſtia ſemina partu
  Ediderat, patruo regna tenente ſuo.
Is jubet auferri parvos, & in amne necari.
  Quid facis? ex iſtis Romulus alter erit.
Juſſa recuſantes peragunt lacrymoſa miniſtri.
  Flent tamen, & geminos in loca juſſa ferunt.
Albula, quem Tyberin merſus Tyberinus in undâ
  Reddidit; hibernis fortè tumebat aquis.
Hic, ubi nunc Fora ſunt, lintres errare videres;
  Quaque jacent valles, Maxime Circe, tuæ.
Huc ubi venerunt, nec jam procedere poſſunt
  Longius; ex illis unus, an alter, ait:
At quam ſunt ſimiles! at quam formoſus uterque!
  Plus tamen ex illis iſte vigoris habet.
Si genus arguitur vultu; (ni fallit imago)
  Neſcio quem vobis ſuſpicor eſſe Deum.
At ſi quis veſtræ Deus eſſet originis auctor;
  In tam præcipiti tempore ferret opem.
Ferret opem certè, ſi non ope mater egeret:
  Quæ facta eſt uno mater & orba die.
Nata ſimul, peritura ſimul, ſimul ite ſub undas
  Corpora. deſierat; depoſuitque ſinu.
Vagierunt clamore pari: ſentire putares.
  Hi redeunt udis in ſua tecta genis.
Suſtinet impoſitos ſummâ cavus alveus undâ.
  Heu quantum fati parva tabella vehit!
Alveus in limo ſilvis appulſus opacis,
  Paulatim fluvio deficiente, ſedet.

Arbor

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
235 E 17 vol. 3

rbor erat. remanent veſtigia: quæque vocatur
Rumina nunc ficus, Romula ficus erat.
enit ad expoſitos (mirum) lupa fœta gemellos.
Quis credat pueris non nocuiſſe feram?
on nocuiſſe parũ eſt: prodeſt quoq;. quos lupa nutrit,
Prodere cognatæ ſuſtinuêre manus.
onſtitit, & caudâ teneris blanditur alumnis,
Et fingit linguâ corpora bina ſuâ. N. 15 Met: 380. De ursa: Lambendo mater in artus fingit & in formam, quantum capit ipsa reducit.
arte ſatos ſcires; timor abfuit. ubera ducunt;
Et ſibi permiſſi lactis aluntur ope.
la loco nomen fecit; locus ipſe Lupercis.
Magna dati nutrix præmia lactis habet.
uid vetat Arcadio dictos à monte Lupercos?
Faunus in Arcadiâ templa Lycæus habet.
upta, quid exſpectas? non tu pollentibus herbis,
Nec prece, nec magico carmine mater eris.
xcipe fœcundæ patienter verbera dextræ:
Jam ſocer optati nomen habebit avi.
am fuit illa dies, durâ cum ſorte maritæ
Reddebant uteri pignora rara ſui.
uid mihi, clamabat, prodeſt rapuiſſe Sabinas,
Romulus: (hoc illo ſceptra tenente fuit)
i mea non vires, ſed bellum injuria fecit;
Utilius fuerat non habuiſſe nurus.
Monte ſub Eſquilio multis incæduus annis
Junonis magnæ nomine lucus erat.
Huc ubi venerunt; pariter nuptæque virique
Suppliciter poſito procubuêre genu.
Cum ſubito motæ tremuêre cacumina ſilvæ,
Et Dea per lucos mira locuta ſuos.
Italidas matres, inquit, caper hirtus inito.
Obſtupuit dubio territa turba ſono.
Augur erat: nomen longis intercidit annis.
Nuper ab Hetruſcâ venerat exſul humo.
Ille caprum mactat. juſſæ ſua terga maritæ
Pellibus exſectis percutienda dabant.

Luna reſumebat decimo nova cornua motu:
Virque pater ſubito, nuptaque mater erat.
Gratia Lucinæ. dedit hæc tibi nomina lucus;
Aut quia principium tu, Dea, lucis habes.
Parce, precor, gravidis, facilis Lucina, puellis:
Maturumque utero molliter aufer onus.

ORta dies fuerit; tu deſine credere ventis.
Perdidit illius temporis aura fidem.
Flamina non conſtant: & ſex reſerata diebus
Carceris Æolii janua laxa patet.

IAm levis obliquâ ſubſidit Aquarius urnâ.
Proximus ætherios excipe, Piſcis, equos.
Te memorant fratremque tuum (nam juncta micatis
Signa) duos tergo ſuſtinuiſſe Deos.
Terribilem quondam fugiens Typhona Dione,
Tunc cum pro cælo Jupiter arma tulit.
Venit ad Euphraten comitata Cupidine parvo;
Inque Palæſtinæ margine ſedit aquæ.
Populus, & cannæ riparum ſumma tenebant:
Spemque dabant ſalices, hos quoque poſſe tegi.
Dum latet, intonuit vento nemus. illa timore
Pallet; & hoſtiles credit adeſſe manus.
Utque ſinu natum tenuit, Succurrite Nymphæ;
Et Dìs auxilium ferte duobus, ait.
Nec mora; proſiluit. Piſces ſubière gemelli.
Pro quo nunc dignum ſidera munus habent.
Inde nefas ducunt genus hoc imponere menſis,
Nec violant timidi piſcibus ora Syri.

PRoxima lux vacua eſt: at tertia dicta Quirino.
Qui tenet hoc nomen, Romulus ante fuit.
Sive quod haſta curis priſcis eſt dicta Sabinis:
(Bellicus à telo venit in aſtra Deus)
Sive ſuum Regi nomen poſuêre Quirites:
Seu quia Romanis junxerat ille Cures.
Nam pater armipotens, poſtquam nova mœnia vidit,
Multaque Romuleâ bella peracta manu,

Jupi-

upiter, inquit, habet Romana potentia vires:
  Sanguinis officio non eget illa mei.
edde patri natum: quamvis intercidit alter,
  Pro ſe, proque Remo, qui mihi reſtat, erit.
Unus erit, quem tu tolles in cærula cæli;
  Tu mihi dixiſti: ſint rata dicta Jovis.
upiter annuerat. nutu tremefactus uterque
  Eſt polus; & cæli pondera ſenſit Atlas.
ſt locus: antiqui Capream dixêre paludem.
  Fortè tuis illic, Romule, jura dabas.
ol fugit; & removent ſubeuntia nubila cælum:
  Et gravis effuſis decidit imber aquis.
Hinc tonat, hinc miſſis abrumpitur ignibus æther.
  Fit fuga: Rex patriis aſtra petebat equis.
Luctus erat, falſæque Patres in crimine cædis.
  Hæſiſſetque animis forſitan illa fides.
ed Proculus Longâ veniebat Julius Albâ:
  Lunaque fulgebat; nec facis uſus erat.
Cum ſubito motu nubes crepuêre ſiniſtræ.
  Rettulit ille gradus: horrueruntque comæ.
Pulcher, & humano major, trabeâque decorus
  Romulus in mediâ viſus adeſſe viâ:
Et dixiſſe ſimul, Prohibe lugere Quirites:
  Nec violent lacrymis numina noſtra ſuis.
Thura ferant, placentque novum pia turba Quirinum;
  Et patrias artes militiamque colant.
Juſſit: & in tenues oculis evanuit auras.
  Convocat hic Patres: juſſaque verba refert.
Templa Deo fiunt. collis quoque dictus ab illo:
  Et referunt certi ſacra paterna dies.
Lux quoque cur eadem Stultorum feſta vocetur,
  Accipe: parva quidem cauſſa, ſed apta ſubeſt.
Non habuit tellus doctos antiqua colonos:
  Laſſabant agiles aſpera bella viros.
Plus erat in gladio quam curvo laudis aratro:
  Neglectus domino pauca ferebat ager.

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
235 E 17 vol. 3

Farra tamen veteres jaciebant, farra metebant:
Primitias Cereri farra reſecta dabant.
Uſibus admoniti flammis torrenda dedêre;
Multaque peccato damna tulêre ſuo.
Nam modo verrebant nigras pro farre favillas;
Nunc ipſas igni corripuêre caſas.
Facta Dea eſt Fornax: læti Fornace coloni
Orant, ut fruges temperet illa ſuas.
Curio legitimis nunc Fornacalia verbis
Maximus indicit; nec ſtata ſacra facit.
Inque Foro, multâ circum pendente tabellâ,
Signatur certâ Curia quæque notâ.
Stultaque pars populi, quæ ſit ſua Curia, neſcit:
Sed facit extremâ ſacra relata die.
EST honor & tumulis. animas placate paternas;
Parvaque in extinctas munera ferte pyras.
Parva petunt Manes. pietas pro divite grata eſt
Munere. non avidos Styx habet ima Deos.
Tegula projectis ſatis eſt velata coronis;
Et ſparſæ fruges, parcaque mica ſalis:
Inque mero mollita Ceres, violæque ſolutæ.
Hæc habeat mediâ teſta relicta viâ.
Nec majora veto: ſed & his placabilis umbra eſt.
Adde preces poſitis & ſua verba focis.
Hunc morem Æneas pietatis idoneus auctor
Attulit in terras, juſte Latine, tuas.
Ille patris Genio ſolennia dona ferebat;
Hinc populi ritus edidicêre pios.
At quondam, dum longa gerunt pugnacibus armis
Bella, Parentales deſeruêre dies.
Non impune fuit. nam dicitur omine ab iſto
Roma ſuburbanis incaluiſſe rogis.
Vix equidem credo: buſtis exîſſe feruntur,
Et tacitæ queſti tempore noctis avi.
Perque vias Urbis, Latioſque ululaſſe per agros
Deformes animas vulgus inane, ferunt.

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
235 E 17 vol. 3

Poſt ea præteriti tumulis redduntur honores;
Prodigiiſque venit funeribuſque modus.
Dum tamen hæc fiunt, viduæ ceſſate puellæ:
Exſpectet puros pinea tæda dies.
Nec tibi, quæ cupidæ matura videbere matri,
Comat virgineas haſta recurva comas.
Conde tuas, Hymenæe, faces; & ab ignibus atris
Aufer. habent alias mœſta ſepulcra faces.
Dî quoque templorum foribus celentur opertis:
Thure vacent aræ: ſtentque ſine igne foci.
Nunc animæ tenues, & corpora functa ſepulcris
Errant: nunc poſito paſcitur umbra cibo.
Nec tamen hæc ultra, quam tot de menſe ſuperſint
Luciferi, quot habent carmina noſtra pedes.
Hanc, quia juſta ferunt, dixêre Feralia lucem.
Ultima placandis Manibus illa dies.
Ecce anus in mediis reſidens annoſa puellis,
Sacra facit Tacitæ: vix tamen ipſa tacet.
Et digitis tria thura tribus ſub limine ponit,
Qua brevis occultum mus ſibi fecit iter.
Tum cantata ligat cum fuſco licia rhombo;
Et ſeptem nigras verſat in ore fabas.
Quodque pice adſtrinxit, quod acu trajecit ahenâ,
Obſutum mænæ torret in igne caput:
Vina quoque inſtillat. vini quodcunque relictum eſt,
Aut ipſa, aut comites, plus tamen ipſa, bibit.
Hoſtiles linguas, inimicaque vinximus ora,
Dicit diſcedens; ebriaque exit anus.
Forſitan à nobis, quæ ſit Dea Muta, requiras.
Diſce, per antiquos quæ mihi nota ſenes.
Jupiter indomito Juturnæ captus amore
Multa tulit, tanto non patienda Deo.
Illa modo in ſilvis inter coryleta latebat:
Nunc in cognatas deſiliebat aquas.
Convocat hic Nymphas, Latium, quotcunque tenebas:
Et jacit in medio talia verba choro:

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
235 E 17 vol. 3

Invidet ipſa ſibi, vitatque, quod expedit illi,
Veſtra ſoror ſummo jungere membra Deo.
Conſulite ambobus: nam quæ mea magna voluptas,
Utilitas veſtræ magna ſororis erit.
Vos illi in primâ fugienti obſiſtite ripâ,
Ne ſua flumineâ corpora mergat aquâ.
Dixerat: annuerunt omnes Tiberinides udæ,
Quæque colunt thalamos, Ilia diva, tuos.
Forte fuit Naïs, Lara nomine: prima ſed illi
Dicta bis antiquum ſyllaba nomen erat,
Ex vitio poſitum. ſæpe illi dixerat Almo,
Nata, tene linguam. nec tamen illa tenet.
Quæ; ſimul ac tetigit Juturnæ ſtagna ſororis,
Effuge, ait, ripas: dicta refertque Jovis.
Illa etiam Junonem adiit: miſerataque nuptam,
Naïda Juturnam vir tuus, inquit, amat.
Jupiter intumuit: quaque eſt non uſa modeſtè,
Eripuit linguam: Mercuriumque monet;
Duc hanc ad Manes: locus ille ſilentibus aptus.
Nympha, ſed infernæ Nympha paludis, erit.
Juſſa Jovis fiunt. accepit lucus euntes.
Dicitur illa duci tum placuiſſe Deo.
Vim parat hic: vultu pro verbis illa precatur;
Et fruſtra muto nititur ore loqui.
Fitq; gravis, geminoſq; parit, qui compita ſervant,
Et vigilant noſtrâ ſemper in urbe, Lares.
PRoxima cognati dixêre Cariſtia cari,
Et venit ad ſocias turba propinqua dapes.
Scilicet à tumulis, & qui periêre, propinquis,
Protinus ad vivos ora referre juvat:
Poſtque tot amiſſos, quidquid de ſanguine reſtat,
Adſpicere; & generis dinumerare gradus.
Innocui veniant: procul hinc procul impius eſto
Frater, & in partus mater acerba ſuos:
Cui pater eſt vivax, qui matris digerit annos,
Quæ premit inviſam ſocrus iniqua nurum.

ntalidæ fratres abſint, & Iaſonis uxor,
Et quæ ruricolis ſemina toſta dedit:
ſoror, & Progne, Tereuſque duabus iniquus:
Et quicunque ſuas per ſcelus auget opes.
s generis date thura boni. Concordia fertur
Illo præcipuè mitis adeſſe die.
libate dapes: ut grati pignus honoris
Nutriat incinctos miſſa patella Lares.
mq; ubi ſuadebit placidos nox ultima ſomnos,
Parca precaturæ ſumite vina manus.
, Bene nos, Patriæ, bene te, Pater, optime Cæſar,
Dicite ſuffuſo, ſint rata verba, mero.

NOx ubi tranſierit, ſolito celebretur honore
Separat indicio qui Deus arva ſuo.
ermine, ſive lapis, ſive es defoſſus in agro
Stipes, ab antiquis ſic quoque numen habes.
e duo diverſâ domini pro parte coronant;
Binaque ſerta tibi, binaque liba ferunt.
ra fit: huc ignem curto fert ruſtica teſtu
Sumtum de tepidis ipſa colona focis.
igna ſenex minuit: conciſaque conſtruit altè;
Et ſolidâ ramos figere pugnat humo.
um ſicco primas irritat cortice flammas;
Stat puer, & manibus lata caniſtra tenet.
nde, ubi ter fruges medios immiſit in ignes,
Porrigit inciſos filia parva favos.
ina tenent alii: libantur ſingula flammis.
Spectant, & linguis candida turba favent.
pargitur & cæſo communis Terminus agno:
Nec queritur, lactens cum ſibi porca datur.
onveniunt, celebrantque dapes vicinia ſimplex;
Et cantant laudes, Termine ſancte, tuas.
u populos, urbeſque, & regna ingentia finis:
Omnis erit ſine te litigioſus ager.
ulla tibi ambitio eſt: nullo corrumperis auro,
Legitimâ ſervas credita rura fide.

Tibull: el: 1. l. 1: Nam veneror ſeu ſtipes habet deſertus in agris, ſeu vetus in trivio florea ſerta lapis. Adde quod Græcorum vetuſtiſſimi rudia ſaxa pro ſimulacris coluerint. Pauſan: in Achaicis: τὰ δὲ ἔτι παλαιότερα, τοῖς πᾶσι τιμὰς θεῶν ἀντὶ ἀγαλμάτων εἶχον ἀργοὶ λίθοι.

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
235 E 17 vol. 3

Si tu ſignaſſes olim Thyreatida terram ;
Corpora non leto miſſa trecenta forent :
Nec foret Othryades congeſtis tectus in armis.
O quantum patriæ ſanguinis ille dedit !
Quid, nova cum fierent Capitolia ? nempe Deorum
Cuncta Jovi ceſſit turba locumque dedit.
Terminus (ut veteres memorant) conventus in æde
Reſtitit: & magno cum Jove templa tenet.
Nunc quoque, ſe ſupra ne quid niſi ſidera cernat,
Exiguum templi tecta foramen habent.
Termine, poſt illud levitas tibi libera non eſt.
Qua poſitus fueris in ſtatione, mane.
Nec tu vicino quicquam concede roganti ;
Ne videare hominem præpoſuiſſe Jovi.
Et ſeu vomeribus, ſeu tu pulſabere raſtris ;
Clamato, Meus eſt hic ager, ille tuus.
Eſt via, quæ populum Laurentes ducit in agros ,
Quondam Dardanio regna petita duci.
Illac lanigeri pecoris tibi, Termine, fibris
Sacra videt fieri ſextus ab Urbe lapis.
Gentibus eſt aliis tellus data limite certo ;
Romanæ ſpatium eſt Urbis & orbis idem.

NUnc dicenda mihi Regis fuga. traxit ab illâ
Sextus ab extremo nomina menſe dies.
Ultimâ Tarquinius Romanæ gentis habebat
Regna: vir injuſtus, fortis ad arma tamen.
Ceperat hic alias, alias everterat urbes ;
Et Gabios turpi fecerat arte ſuos.
Namque trium minimus, proles manifeſta Superbi ,
In medios hoſtes nocte ſilente venit.
Nudarant gladios: Occidite, dixit, inermem.
Hoc cupiant fratres, Tarquiniuſque pater,
Qui mea crudeli laceravit verbere terga.
Dicere ut hoc poſſet, verbera paſſus erat.
Luna fuit. ſpectant juvenem, gladioſque recondunt:
Tergaque deductâ veſte notata vident.

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
235 E 17 vol. 3

ent quoque, &, ut ſecum tueatur bella, precantur.
Callidus ignaris annuit ille viris.
nque potens, miſſo genitorem appellat amico,
Prodendi Gabios quod ſibi monſtret iter.
ortus odoratis ſuberat cultiſſimus herbis,
Sectus humum rivo lene ſonantis aquæ.
ic Tarquinius mandata latentia nati
Accipit, & virgâ lilia ſumma metit.
untius ut rediit, decuſſaque lilia dixit;
Filius, Agnoſco juſſa parentis, ait.
ec mora: Principibus cæſis ex urbe Gabinâ,
Traduntur ducibus mœnia nuda ſuis.
cce (nefas viſu) mediis altaribus anguis
Exit, & exſtinctis ignibus exta rapit.
onſulitur Phœbus. ſors eſt ita reddita: Matri
Qui dederit princeps oſcula, victor erit.
ſcula quiſque ſuæ matri properata tulêrunt,
Non intellecto credula turba Deo.
rutus erat ſtulti ſapiens imitator, ut eſſet
Tutus ab inſidiis, dire Superbe, tuis.
le jacens pronus matri dedit oſcula Terræ,
Creditus offenſo procubuiſſe pede.
ingitur interea Romanis Ardea ſignis,
Et patitur lentas obſidione moras.
Dum vacat, & metuunt hoſtes committere pugnam;
Luditur in caſtris: otia miles agit.
Tarquinius juvenes ſocios dapibuſque meroque
Accipit. ex illis Rege creatus ait:
Dum nos difficilis pigro tenet Ardea bello,
Nec ſinit ad patrios arma referre Deos;
Ecquid in officio torus eſt ſocialis? & ecquid
Conjugibus noſtris mutua cura ſumus?
Quiſque ſuam laudant. ſtudiis certamina creſcunt;
Et fervent multo linguaque corque mero.
Surgit cui clarum dederat Collatia nomen;
Non opus eſt verbis, credite rebus, ait.

Nox

Nox ſupereſt:tollamur equis, Urbemq; petamus.
 Dicta placent: frænis impediuntur equi.
Pertulerant dominos. regalia protinus illi
 Tecta petunt: cuſtos in fore nullus erat.
Ecce nurum Regis fuſis per colla coronis
 Inveniunt poſito pervigilare mero.
Inde cito paſſu petitur Lucretia. nebat.
 Ante torum calathi, lanaque mollis, erant.
Lumen ad exiguum famulæ data penſa trahebant:
 Inter quas tenui ſic ait ipſa ſono :
Mittenda eſt domino (nunc, nunc properate, puellæ)
 Quamprimum noſtrâ facta lacerna manu.
Quid tamen audiſtis? nam plura audire ſoletis.
 Quantum de bello dicitur eſſe ſuper ?
Poſtmodo victa cades : melioribus, Ardea, reſtas ,
 Improba; quæ noſtros cogis abeſſe viros.
Sint tantum reduces. ſed enim temerarius ille
 Eſt meus; & ſtricto qualibet enſe ruit.
Mens abit, & morior, quoties pugnantis imago
 Me ſubit : & gelidum pectora frigus habet.
Deſinit in lacrymas: intentaque fila remittit;
 In gremio vultum depoſuitque ſuum.
Hoc ipſum decuit: lacrymæ cecidere pudicæ,
 Et facies animo dignaque parque fuit.
Pone metum, venio, conjux ait. illa revixit ;
 Deque viri collo dulce pependit onus:
Interea juvenis furiatos regius ignes
 Concipit, & cæco raptus amore ruit.
Forma placet, niveuſque color, flàvique capilli ;
 Quique aderat nullâ factus ab arte decor.
Verba placent,& vox;& quod corrũpere non eſt:
 Quoque minor ſpes eſt, hoc magis ille cupit.
Jam dederat cantum lucis prænuntius ales;
 Cum referunt juvenes in ſua caſtra pedem.
Carpitur attonitos abſentis imagine ſenſus
 Ille: recordanti plura magiſque placent.

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
235 E 17 vol. 3

ſedit : ſic culta fuit : ſic ſtamina nevit :
Neglectæ collo ſic jacuere comæ :
os habuit vultus: hæc illi verba fuere:
Hic decor, hæc facies, hic color oris erat.
t ſolet à magno fluctus langueſcere flatu;
Sed tamen à vento, qui fuit ante, tumet:
c, quamvis aberat placitæ præſentia formæ,
Quem dederat præſens forma, manebat amor.
rdet; & injuſti ſtimulis agitatus amoris
Comparat indigno vimque dolumque toro.
xitus in dubio eſt: audebimus ultima dixit.
Viderit, audentes Forſne Deuſne juvet.
epimus audendo Gabios quoque. talia fatus
Enſe latus cingit; tergaque preſſit equi.
ccipit æratâ juvenem Collatia portâ:
Condere jam vultus Sole parante ſuos.
oſtis, ut hoſpes, init penetralia Collatina :
Comiter excipitur : ſanguine junctus erat.
uantum animis erroris ineſt! parat inſcia rerum
Infelix epulas hoſtibus illa ſuis.
unctus erat dapibus: poſcunt ſua tempora ſomni.
Nox erat; & totâ lumina nulla domo.
urgit, & auratum vaginâ deripit enſem ;
Et venit in thalamos, nupta pudica, tuos.
tq; torum preſſit;Ferrum, Lucretia, mecum eſt,
Natus, ait, Regis, Tarquiniuſque vocor.
la nihil: neque enim vocem vireſque loquendi,
Aut aliquid toto pectore mentis habet.
ed tremit, ut quondam ſtabulis deprenſa relictis,
Parva ſub infeſto cum jacet agna lupo.
Quid faciat? pugnet? vincetur femina pugnâ.
Clamet? at in dextrâ, qui necet, enſis adeſt.
ffugiat ? poſitis urgetur pectora palmis;
Nunc primum externâ pectora tacta manu.
nſtat amans hoſtis precibus, pretioque, miniſque:
Nec prece, nec pretio, nec movet ille minis.

Nil

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
235 E 17 vol. 3

Nil agis; eripiam, dixit, per crimina vitam:
  Falſus adulterii teſtis adulter ero.
Interimam famulum; cum quo deprenſa fereris.
  Succubuit famæ victa puella metu.
Quid, victor, gaudes? hæc te victoria perdet.
  Heu quanto regnis nox ſtetit una tuis!
Jamque erat orta dies: paſſis ſedet illa capillis;
  Ut ſolet ad nati mater itura rogum.
Grandævumque patrem fido cum conjuge caſtris
  Evocat: & poſitâ venit uterque morâ.
Utque vident habitum; quæ luctus cauſa requirunt:
  Cui paret exſequias, quove ſit icta malo.
Illa diu reticet, pudibundaque celat amictu
  Ora. fluunt lacrymæ more perennis aquæ.
Hinc pater, hinc conjux lacrymas ſolantur, & orant
  Indicet: & cæco flentque paventque metu.
Ter conata loqui; ter deſtitit: auſaque quarto,
  Non oculos adeò ſuſtulit illa ſuos.
Hoc quoq; Tarquinio debebimus? eloquar, inquit,
  Eloquar infelix dedecus ipſa meum.
Quæque poteſt narrat. reſtabant ultima; flevit:
  Et matronales erubuêre genæ.
Dant veniam facto genitor conjuxque coacto.
  Quam, dixit, veniam vos datis, ipſa nego.
Nec mora; celato figit ſua pectora ferro:
  Et cadit in patrios ſanguinolenta pedes.
Tunc quoq;, jã moriens, ne non procumbat honeſtè,
  Reſpicit. hæc etiam cura cadentis erat.
Ecce ſuper corpus communia damna gementes
  Obliti decoris virque paterque jacent.
Brutus adeſt; tandemque animo ſua nomina fallit:
  Fixaque ſemanimi corpore tela rapit.
Stillantemque tenens generoſo ſanguine cultrum,
  Edidit impavidos ore minante ſonos:
Per tibi ego hunc juro fortem caſtumque cruorem,
  Perque tuos Manes, qui mihi numen erunt:

rquinium pœnas profugâ cum ſtirpe daturum.
Jam ſatis eſt virtus diſſimulata diu.
a jacens ad verba oculos ſine lumine movit;
Viſaque concuſsâ dicta probare comâ.
rtur in exſequias animi matrona virilis:
Et ſecum lacrymas, invidiamque trahit.
ulnus inane patet. Brutus clamore Quirites
Concitat, & Regis facta nefanda refert.
rquinius cum prole fugit. capit annua Conſul
Jura. dies regnis illa ſuprema fuit.
Allimur? an veris prænuntia venit hirundo;
Et metuit, ne qua verſa recurrat hiems?
epe tamen, Progne, nimium properaſſe quereris;
Virque tuo Tereus frigore lætus erit.
Amque duæ reſtant noctes de menſe ſecundo,
Marſque citos junctis curribus urget equos:
x vero poſitum permanſit Equiria nomen:
Quæ Deus in Campo proſpicit ipſe ſuo.
ure venis, Gradive; locum tua tempora poſcunt:
Signatuſque tuo nomine menſis adeſt.
enimus in portum, libro cum menſe peracto.
Naviget hinc aliâ jam mihi linter aquâ.

P. OVIDII NASONIS
FASTORUM
LIBER TERTIUS.

BEllice, depoſitis clypeo pauliſper & haſtâ,
Mars, ades; & nitidas caſſide ſolve comas.
Forſitan ipſe roges, quid ſit cum Marte poëtæ.
A te, qui canitur, nomina menſis habet.

Ipſe

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
235 E 17 vol. 3

Ipſe vides manibus peragi fera bella Minervæ.
  Num minus ingenuis artibus illa vacat?
Palladis exemplo ponendæ tempora ſume
  Cuſpidis. invenies & quod inermis agas.
Tum quoque inermis eras, cum te Romana ſacerdos
  Cepit; ut huic Urbi ſemina digna dares.
Ilia Veſtalis (quid enim vetat inde moveri?)
  Sacra lavaturas mane petebat aquas.
Ventum erat ad molli declivem tramite ripam:
  Ponitur è ſummâ fictilis urna comâ.
Feſſa reſedit humi; ventoſque accepit aperto
  Pectore; turbatas reſtituitque comas.
Dum ſedet; umbroſæ ſalices, volucreſque canoræ
  Fecerunt ſomnos, & leve murmur aquæ.
Blanda quies victis furtim ſubrepit ocellis:
  Et cadit à mento languida facta manus.
Mars videt hanc, viſamque cupit, potiturque cupitam:
  Et ſua divinâ furta fefellit ope.
Somnus abit: jacet illa gravis. jam ſcilicet intra
  Viſcera, Romanæ conditor Urbis, eras.
Languida conſurgit; nec ſcit cur languida ſurgat:
  Et peragit tales arbore nixa ſonos:
Utile ſit fauſtumque, precor, quod imagine ſomni
  Vidimus. an ſomno clarius illud erat?
Ignibus Iliacis aderam: cum lapſa capillis
  Decidit ante ſacros lanea vitta focos.
Inde duæ pariter (viſu mirabile) palmæ
  Surgunt. ex illis altera major erat:
Et gravibus ramis totum protexerat orbem;
  Contigeratque novâ ſidera ſumma comâ.
Ecce meus ferrum patruus molitur in illas.
  Terreor admonitu; corque timore micat.
Martia Picus avis gemino pro ſtipite pugnant,
  Et Lupa. tuta per hos utraque palma fuit.
Dixerat: & plenam non firmis viribus urnam
  Suſtulit. implerat, dum ſua viſa refert.

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
235 E 17 vol. 3

nterea creſcente Remo, creſcente Quirino,
Cæleſti tumidus pondere venter erat.
uo minus emeritis exiret curſibus annus,
Reſtabant nitido jam duo ſigna Deo.
ylvia fit mater: Veſtæ ſimulacra feruntur
Virgineas oculis oppoſuiſſe manus.
ra Deæ certè tremuit pariente miniſtrâ;
Et ſubiit cineres territa flamma ſuos.
Iæc ubi cognovit contemtor Amulius æqui:
(Nam raptas fratri victor habebat opes)
mne jubet mergi geminos. ſcelus unda refugit.
In ſiccâ pueri deſtituuntur humo.
acte quis infantes neſcit creviſſe ferino,
Et picum expoſitis ſæpe tuliſſe cibos?
on ego te, tantæ nutrix Larentia gentis,
Nec taceam veſtras, Fauſtule pauper, opes.
eſter honos veniet, cum Larentalia dicam:
Acceptus Geniis illa December habet.
artia ter ſenos proles adoleverat annos;
Et ſuberat flavæ jam nova barba comæ,
mnibus agricolis armentorumque magiſtris
Iliadæ fratres jura petita dabant.
æpe domum veniunt prædonum ſanguine læti,
Et redigunt actos in ſua rura boves.
t genus audierunt; animos pater agnitus auget:
Et pudet in paucis nomen habere caſis:
omuleoque cadit trajectus Amulius enſe:
Regnaque longævo reſtituuntur avo.
œnia conduntur: quæ, quamvis parva fuerunt,
Non tamen expediit tranſiluiſſe Remo.
m, modo qua fuerant ſilvæ, pecorumque receſſus,
Urbs erat. æternæ cum pater Urbis ait:
rbiter armorum, de cujus ſanguine natus
Credor; & ut credar pignora certa dabo:
te principium Romano ducimus anno:
Primus de patrio nomine menſis eat.

Vox rata ſit; patrioque vocat de nomine menſem.
Dicitur hæc pietas grata fuiſſe Deo.
Et tamen ante omnes Martem coluêre priores.
Hoc dederat ſtudiis bellica turba ſuis.
Pallada Cecropidæ, Minoïa Creta Dianam,
Vulcanum tellus Hypſipylæa colit:
Junonem Sparte, Pelopeïadeſque Mycenæ:
Pinigerum Fauni Mænalis ora caput.
Mars Latio venerandus erat; quia præſidet armis.
Arma feræ genti remque decuſque dabant.
Quod ſi forte vacas, peregrinos inſpice Faſtos:
Menſis in his etiam nomine Martis erit.
Tertius Albanis, quintus fuit ille Faliſcis:
Sextus apud populos, Hernica terra, tuos.
Inter Aricinos, Albanaque tempora conſtant
Factaque Telegoni mœnia celſa manu.
Quintum Laurentes, bis quintum Æquicolus aſper,
A tribus hunc primum turba Curenſis habet.
Et tibi cum proavis, miles Peligne, Sabinis
Convenit: hic genti quartus utrique Deus.
Romulus hos omnes ut vinceret ordine ſaltem,
Sanguinis auctori tempora prima dedit.
Nec totidem veteres, quot nunc, habuêre Kalendas.
Ille minor geminis menſibus annus erat.
Nondum tradideras victas victoribus artes,
Græcia, facundum ſed male forte genus.
Qui bene pugnarat, Romanam noverat artem:
Mittere qui poterat pila, diſertus erat.
Quis tunc aut Hyadas, aut Pliadas Atlantêas.
Senſerat, aut geminos eſſe ſub axe polos?
Eſſe duas Arctos; quarum Cynoſura petatur
Sidoniis; Helicen Graia carina notet?
Signaque quæ longo frater percenſeat anno,
Ire per hæc uno menſe ſororis equos?
Libera currebant, & inobſervata per annum
Sidera: conſtabat ſed tamen eſſe Deos.

Non

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
235 E 17 vol. 3

on illi cælo labentia ſigna movebant;
Sed ſua: quæ magnum perdere crimen erat.
aque de fœno. ſed erat reverentia fœno,
Quantam nunc Aquilas cernis habere tuas.
rtica ſuſpenſos portabat longa maniplos:
Unde maniplaris nomina miles habet.
go animi indociles, & adhuc ratione carentes
Menſibus egerunt luſtra minora decem.
nnus erat; decimum cum Luna repleverat orbem.
Hic noſtris magno tunc in honore fuit.
a quia tot digiti, per quos numerare ſolemus:
Seu quia bis quino fœmina menſe parit.
d quod adusq; decem numero creſcente venitur;
Principium ſpatiis ſumitur inde novis.
de pares centum denos ſecrevit in orbes
Romulus: Haſtatos inſtituitque decem.
totidem Princeps totidem Pilanus habebat
Corpora: legitimo quique merebat equo.
in etiam partes totidem Titienſibus idem,
Quoſque vocant Ramnes, Luceribuſque dedit.
ſuetos igitur numeros ſervavit in anno.
Hoc luget ſpatio fœmina mœſta virum.
u dubites, primæ fuerint quin antè Kalendæ
Martis; ad hæc animum ſigna referre potes.
urea Flaminibus, quæ toto perſtitit anno,
Tollitur: & frondes ſunt in honore novæ.
ua nunc Regis poſitâ viret arbore Phœbi:
Ante tuas fit idem, Curia Priſca, fores.
ta quoque ut folio niteat velata recenti,
Cedit ab Iliacis laurea cana focis.
de, quod arcanâ fieri novus ignis in æde
Dicitur; & vires flamma refecta capit.
c mihi parva fides, annos hinc iſſe priores;
Anna quod hoc cœpta eſt menſe Perenna coli.
nc etiam veteres initi memorantur honores
Ad ſpatium belli, perfide Pœne, tui.

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
235 E 17 vol. 3

Denique quintus ab hoc fuerat Quintilis: & inde
Incipit, à numero nomina quiſquis habet.
Primus oliviferis Romam deductus ab arvis
Pompilius menſes ſenſit abeſſe duos.
Sive hoc à Samio doctus, qui poſſe renaſci
Nos putat; Egeriâ ſive monente ſuâ.
Sed tamen errabant etiamnum tempora; donec
Cæſaris in multis hæc quoque cura fuit.
Non hæc ille Deus tantæque propaginis auctor
Credidit officiis eſſe minora ſuis:
Promiſſumque ſibi voluit prænoſcere cælum:
Nec Deus ignotas hoſpes inire domos.
Ille moras Solis, quibus in ſua ſigna rediret,
Traditur exactis diſpoſuiſſe notis.
Is decies ſenos tercentum & quinque diebus
Junxit, & è pleno tempore quarta die.
Hic anni modus eſt. in luſtrum accedere debet,
Quæ conſumatur partibus, una dies.

SI licet occultos monitus audire Deorum
Vatibus; ut certè fama licere putat;
Cum ſis officiis, Gradive, virilibus aptus;
Dic mihi, matronæ cur tua feſta colant.
Sic ego: ſic poſitâ dixit mihi cuſpide Mavors;
Sed tamen in dextrâ miſſilis haſta fuit:
Nunc primum ſtudiis pacis, Deus utilis armis,
Advocor: & greſſus in nova caſtra fero.
Nec piget incepti juvat hac quoque parte morari:
Hoc ſolam ne ſe poſſe Minerva putet.
Diſce, Latinorum vates operoſe dierum,
Quod petis: & memori pectore dicta nota.
Parva fuit, ſi prima velis elementa referre,
Roma: ſed in parvâ ſpes tamen hujus erat.
Mœnia jam ſtabant populis anguſta futuris:
Credita ſed turbæ tunc nimis ampla ſuæ.
Quæ fuerit noſtri ſi quæris regia nati;
Adſpice de cannâ ſtraminibuſque domum.

In ſtipulâ placidi carpebat munera ſomni:
Et tamen ex illo venit in aſtra toro.
Jamque loco majus Romanus nomen habebat:
Nec conjux illi, nec ſocer ullus erat.
Spernebant generos inopes vicinia dives:
Et male credebar ſanguinis auctor ego.
In ſtabulis habitaſſe, boves paviſſe, nocebat;
Jugeraque inculti pauca tenere ſoli.
Cum pare quæque ſuo coëunt volucreſque feræque:
Atque aliquam, de qua procreet, anguis habet.
Extremis dantur connubia gentibus: at, quæ
Romano vellet nubere, nulla fuit.
Indolui; patriamque dedi tibi, Romule, mentem.
Tolle preces, dixi: quod petis, arma dabunt.
Feſta para Conſo: Conſus tibi cætera dicet;
Ipſo feſta die dum ſua ſacra canes.
Intumuêre Cures, & quos dolor attigit idem.
Tum primùm generis intulit arma ſocer.
Jamque ferè raptæ matrum quoque nomen habebant;
Tractaque erant longâ bella propinqua morâ.
Conveniunt nuptæ dictam Junonis in ædem:
Quas inter mea ſic eſt nurus orſa loqui:
O pariter raptæ, (quoniam hoc commune tenemus)
Non ultra lente poſſumus eſſe piæ.
Stant acies: ſed utrâ Dî ſint pro parte rogandi,
Eligite. hinc conjux, hinc pater arma tenent.
Quærendum, viduæ fieri malimus an orbæ.
Conſilium vobis forte piumque dabo.
Conſilium dederat. parent, crinemque reſolvunt;
Mœſtaque funereâ corpora veſte tegunt.
Jam ſtabant acies ferro mortique paratæ:
Jam lituus pugnæ ſigna daturus erat:
Cum raptæ veniunt inter patreſque viroſque;
Inque ſinu natos pignora cara ferunt.
Ut medium campi paſſis tetigere capillis;
In terram poſito procubuêre genu.

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
235 E 17 vol. 3

Et, quaſi ſentirent, blando clamore nepotes
 Tendebant ad avos brachia parva ſuos.
Qui poterat, clamabat avum tum denique viſum:
 Et qui vix poterat, poſſe coactus erat.
Tela viris animuſque cadunt: gladiiſque remotis
 Dant ſoceri generis accipiuntque manus.
Laudataſque tenent natas; ſcutoque nepotem
 Fert avus: hic ſcutis dulcior uſus erat.
Inde diem, quæ prima, meas celebrare Kalendas
 Oebalides matres non leve munus habent.
An, quia committi ſtrictis mucronibus auſæ
 Finierant lacrymis Martia bella ſuis?
Vel quod erat de me feliciter Ilia mater;
 Ritè colunt matres ſacra, diemque meum.
Quid quod hiems adoperta gelu nunc denique cedit;
 Et pereunt victæ Sole tepente nives.
Arboribus redeunt detonſæ frigore frondes;
 Vividaque è tenero palmite gemma tumet.
Quæque diu latuit, nunc, ſe qua tollat in auras,
 Fertilis occultas invenit herba vias.
Nunc fœcundus ager: pecoris nunc hora creandi:
 Nunc avis in ramo tecta laremque parat.
Tempora jure colunt Latiæ fœcunda parentes:
 Quarum militiam votaque partus habet.
Adde, quod excubias Regi Romanus agebat;
 Qua nunc Eſquilias nomina collis habet.
Illic à nuribus Junoni templa Latinis
 Hâc ſunt, ſi nemini, publica facta die.
Quid moror, & variis onero tua pectora cauſſis?
 Eminet ante oculos, quod petis, ecce tuos.
Mater amat nuptas: matris me turba frequentant.
 Hæc nos præcipuè tam pia cauſſa decet.
Ferte Deæ flores: gaudet florentibus herbis
 Hæc Dea: de tenero cingite flore caput.
Dicite, Tu lucem nobis, Lucina, dediſti,
 Dicite, Tu voto parturientis ades.

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
235 E 17 vol. 3

Qua tamen gravida eſt; reſoluto crine precetur,
Ut ſolvat partus molliter illa ſuos.

QUis mihi nunc dicat, quare cæleſtia Martis
Arma ferant Salii, Mamuriumque canant?
Nympha, mone, nemori ſtagnoque operata Dianæ:
Nympha, Numæ conjux, ad tua feſta veni.
Vallis Aricinæ ſilvâ præcinctus opacâ
Eſt lacus, antiquâ relligione ſacer.
Hic latet Hippolytus furiis direptus equorum:
Unde nemus nullis illud initur equis.
Licia dependent longas velantia ſepes,
Et poſita eſt meritæ multa tabella Deæ.
Sæpe potens voti frontem redimita coronis
Fœmina lucentes portat ab Urbe faces.
Regna tenent forteſque manu pedibuſque fugaces:
Et perit exemplo poſtmodò quiſque ſuo.
Defluit incerto lapidoſus murmure rivus:
Sæpe, ſed exiguis hauſtibus, inde bibes.
Egeria eſt, quæ præbet aquas, Dea grata Camœnis.
Illa Numæ conjux conſiliumque fuit.
Principio nimium promtos ad bella Quirites
Molliri placuit jure, Deûmque metu.
Inde datæ leges; ne firmior omnia poſſet:
Cœptaque ſunt purè tradita ſacra coli.
Exuitur feritas, armiſque potentius æquum eſt:
Et cum cive pudet conſeruiſſe manus.
Atque aliquis modo trux viſâ jam vertitur arâ;
Vinaque dat tepidis ſalſaque farra focis.
Ecce Deûm genitor rutilas per nubila flammas
Spargit, & effuſis æthera ſiccat aquis.
Non aliàs miſſi cecidêre frequentius ignes.
Rex pavet; & vulgi pectora terror habet.
Cui Dea, Ne nimium terrere; piabile fulmen
Eſt, ait: & ſævi flectitur ira Jovis.
Sed poterunt ritum Picus Faunuſque piandi
Prodere, Romani numen uterque ſoli.

Nec ſine vi tradent. adhibeto vincula captis.
Atque ita, qua poſſint, erudit, arte capi.
Lucus Aventino ſuberat niger ilicis umbrâ,
Quo poſſes viſo dicere, Nŭmen ineſt.
In medio gramen, muſcoque adoperta virenti
Manabat ſaxo vena perennis aquæ.
Inde fere ſoli Faunus Picuſque bibebant.
Huc venit, & Fonti rex Numa mactat ovem.
Plenaque odorati Dîs ponit pocula Bacchi;
Cumque ſuis antro conditus ipſe latet.
Ad ſolitos veniunt ſilveſtria numina fontes:
Et relevant multo pectora ſicca mero.
Vina quies ſequitur. gelido Numa prodit ab antro,
Vinclaque ſopitas addit in arcta manus.
Somnus ut abſceſſit; tentando vincula pugnant
Rumpere: pugnantes fortius illa tenent.
Tum Numa, Dî nemorum, factis ignoſcite noſtris,
Si ſcelus ingenio ſcitis abeſſe meo.
Quoque modo poſſit fulmen monſtrate piari.
Sic Numa: ſic quatiens cornua Faunus ait:
Magna petis; nec quæ monitu tibi diſcere noſtro
Fas ſit. habent fines numina noſtra ſuos.
Dî ſumus agreſtes, & qui dominemur in altis
Montibus. arbitrium eſt in ſua tela Jovi.
Hunc tu non poteris per te deducere cælo:
At poteris noſtrâ forſitan uſus ope.
Dixerat hæc Faunus. par eſt ſententia Pici.
Deme tamen nobis vincula, Picus ait.
Jupiter huc veniet validâ deductus ab arte.
Nubila promiſſi Styx mihi teſtis erit.
Emiſſi quid agant laqueis, quæ carmina dicant;
Quaque trahant ſuperis ſedibus arte Jovem;
Scire nefas homini. nobis conceſſa canentur,
Quæque pio dici vatis ab ore licet.
Eliciunt cælo te, Jupiter. unde minores
Nunc quoque te celebrant, Eliciumque vocant.

onſtat Aventinæ tremuiſſe cacumina ſilvæ :
Terraque ſubſedit pondere preſſa Jovis.
orda micant Regis: totoque è pectore ſanguis
Fugit; & hirſutæ diriguêre comæ.
t rediit animus, Da certa piamina, dixit,
Fulminis, altorum Rexque Paterque Deûm.
tua contigimus manibus donaria puris:
Hoc quoque, quod petitur, ſi pia lingua rogat.
nnuit oranti : ſed verum ambage remotâ
Abdidit, & dubio terruit ore virum.
æde caput, dixit. cui Rex, Parebimus, inquit :
Cædenda eſt hortis eruta cepa meis.
ddidit hic, Hominis: ſummos, ait ille, capillos.
Poſtulat hic animam: cui Numa, Piſcis, ait.
iſit: &, His, inquit, facito mea tela procures,
O vir colloquio non abigende meo.
ed tibi, protulerit cum totum craſtinus orbem
Cynthius, imperii pignora certa dabo.
ixit, & ingenti tonitru ſuper æthera motum
Fertur, adorantem deſtituitque Numam.
le redit lætus, memoratque Quiritibus acta.
Tarda venit dictis difficiliſque fides.
t certe credemur, ait, ſi verba ſequatur
Exitus. en, audi craſtina, quiſquis ades.
rotulerit terris cum totum Cynthius orbem,
Jupiter imperii pignora certa dabit.
iſcedunt dubii, promiſſaque tarda videntur;
Dependetque fides à veniente die.
ollis erat tellus roratâ mane pruinâ ;
Ante ſui populus limina Regis adeſt.
rodit, & in ſolio medius conſedit acerno.
Innumeri circa ſtantque ſilentque viri.
rtus erat ſummo tantummodo margine Phœbus :
Sollicitæ mentes ſpeque metuque pavent.
onſtitit, atque caput niveo velatus amictu
Jam bene Dîs notas ſuſtulit ille manus.

Atque ita, Tempus adeſt promiſſi muneris, inquit.
Pollicitam dictis, Jupiter, adde fidem.
Dum loquitur, totum jam Sol emerſerat orbem:
Et gravis æthereo venit ab axe fragor.
Ter tonuit ſine nube Deus, tria fulgura miſit.
Credite dicenti; mira, ſed acta, loquor.
A mediâ cælum regione dehiſcere cœpit:
Submiſêre oculos cum duce turba ſuos.
Ecce levi ſcutum verſatum leniter aurâ
Decidit. à populo clamor ad aſtra venit.
Tollit humo munus cæsâ prius ille juvencâ,
Quæ dederat nulli colla premenda jugo.
Idque ancile vocat; quod ab omni parte reciſum eſt:
Quaque notes oculis, angulus omnis abeſt.
Tum, memor imperii ſortem conſiſtere in illo,
Conſilium multæ calliditatis init.
Plura jubet fieri ſimili cælata figurâ;
Error ut ante oculos inſidiantis eat.
Mamurius morum fabræne exactior artis,
Difficile eſt, illud, dicere, clauſit opus.
Cui Numa munificus, Facti pete præmia, dixit:
Si mea nota fides; irrıta nulla petes.
Jam dederat Saliis (à ſaltu nomina ducunt)
Armaque, & ad certos verba canenda modos.
Tnm ſic Mamurius, Merces mihi gloria detur,
Nominaque extremo carmine noſtra ſonent.
Inde ſacerdotes operi promiſſa vetuſto
Præmia perſolvunt, Mamuriumque vocant.
Nubere ſiqua voles, quamvis properabitis ambo,
Differ: habent parvæ commoda magna moræ.
Arma movent pugnam, pugna eſt aliena maritis.
Condita cum fuerint, aptius omen erit.
His etiam conjux apicati cincta Dialis
Lucibus impexas debet habere comas.

TErtia nox emerſa ſuos ubi moverit ignes;
Conditus è geminis Piſcibus alter erit.

Nam

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
235 E 17 vol. 3

m duo ſunt: Auſtris hic eſt ; Aquilonibus ille
Proximus. à vento nomen uterque tenet.
Um croceis rorare genis Tithonia conjux
Cœperit, & quintæ tempora lucis aget;
ſe eſt Arctophylax, ſive eſt piger ille Bootes;
Mergetur, viſus effugietque tuos.
non effugiet Vindemitor. hoc quoque cauſſam
Unde trahat ſidus parva referre mora eſt.
mpelon intonſum Satyro Nymphâque creatum
Fertur in Iſmariis Bacchus amaſſe jugis.
radidit huic vitem pendentem frondibus ulmi;
Quæ nunc de pueri nomine nomen habet.]
m legit in ramo pictas temerarius uvas,
Decidit: amiſſum Liber in aſtra vehit.
Extus ubi Oceano clivoſum ſcandit Olympum
Phœbus, & alatis æthera carpit equis;
iſquis ades, canæque colis penetralia Veſtæ;
Cratera Iliacis thuraque pone focis.
ſaris innumeris, quem maluit ille mereri,
Acceſſit titulis Pontificalis honos.
nibus æternis æterni numina præſunt
Cæſaris. imperii pignora juncta vides.
e veteris Trojæ digniſſima præda favillâ,
Qua gravis Æneas tutus ab hoſte fuit;
tus ab Æneâ tangit cognata ſacerdos
Numina; cognatum, Veſta, tuere caput.
uos ſanctâ fovet ille manu, bene vivitis ignes.
Vivite inexſtincti flammaque Duxque precor.
Na nota eſt Marti: Nonis ſacrata quod illis
Templa putant lucos Vejovis ante duos.
omulus ut ſaxo lucum circumdedit alto;
Cuilibet, Huc, inquit, confuge; tutus eris,
quàm de tenui Romanus origine crevit!
Turba vetus quàm non invidioſa fuit!
e tamen ignaro novitas tibi nominis obſtet;
Diſce quis iſte Deus, curve vocetur ita.

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
235 E 17 vol. 3

Jupiter eſt juvenis : juveniles adſpice vultus.
  Adſpice deinde manum : fulmina nulla tenet.
Fulmina, poſt auſos cælum affectare Gigantas,
  Sumta Jovi: primo tempore inermis erat.
Ignibus Oſſa novis, & Pelion altius Oſsâ
  Arſit, & in ſolidâ fixus Olympus humo.
Stat quoque capra ſimul: Nymphæ paviſſe feruntur
  Cretides. infanti lac dedit illa Jovi.
Nunc vocor ad nomen. vegrandia farra colonæ,
  Quæ male creverunt, veſcaque parva vocant.
Vis ea ſi verbi eſt; cur non ego Vejovis ædem,
  Ædem non magni ſuſpicer eſſe Jovis?
Jamque, ubi cæruleum vallabunt ſidera cælum,
  Suſpice : Gorgonei colla videbis equi.
Creditur hic cæſæ gravidâ cervice Meduſæ
  Sanguine reſperſis proſiluiſſe jubis.
Huic ſupra nubes & ſubter ſidera lapſo
  Cælum pro terrâ, pro pede penna fuit.
Jamque indignanti nova fræna receperat ore,
  Cum levis Aönias ungula fodit aquas.
Nunc fruitur cælo, quod pennis ante petebat:
  Et nitidus ſtellis quinque decemque micat.

PRotinus adſpicies venienti nocte Coronam
  Gnoſſida. Theſeo crimine facta Dea eſt.
Jam bene perjuro mutarat conjuge Bacchum,
  Quæ dedit ingrato fila legenda viro.
Sorte tori gaudens, Quid flebam ruſtica, dixit?
  Utiliter nobis perfidus ille fuit.
Interea Liber depexos crinibus Indos
  Vincit, & Eoo dives ab orbe venit.
Inter captivas facie præſtante puellas
  Grata nimis Baccho filia Regis erat.
Flebat amans conjux, ſpatiataque littore curvo
  Edidit incultis talia verba comis:
En iterum ſimiles, fluctus, audite querelas:
  En iterum lacrymas accipe, arena, meas.

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
235 E 17 vol. 3

icebam, memini, perjure & perfide Theſeu.
Ille abiit: eadem crimina Bacchus habet.
unc quoque nulla viro, clamabo, fœmina credat.
Nomine mutato cauſſa relata mea eſt.
utinam mea ſors, qua primum cœperat, iſſet!
Jamque ego præſenti tempore nulla forem!
uid me deſertis perituram, Liber, arenis
Servabas? potui dedoluiſſe ſemel.
acche levis, leviorque tuis, quæ tempora cingunt,
Frondibus; in lacrymas cognite Bacche meas;
uſus es ante oculos adductâ pellice noſtros
Tam bene compoſitum ſollicitare torum?
Ieu! ubi pacta fides? ubi, quæ jurare ſolebas?
Me miſeram, quoties hæc ego verba loquor!
Theſea culpabas, fallacemque ipſe vocabas:
Judicio peccas turpius ipſe tuo.
Ne ſciat hoc quiſquam, tacitiſque doloribus urar:
Ne toties falli digna fuiſſe puter.
Præcipuè cupiam celari Theſea; ne te
Conſortem culpæ gaudeat eſſe ſuæ.
At, puto, præpoſita eſt fuſcæ mihi candida pellex.
Eveniat noſtris hoſtibus ille color.
Quid tamen hoc refert, vitio ſi gratior ipſo eſt?
Quid facis? amplexus inquinat illa tuos.
Bacche, fidem præſta; nec præfer amoribus ullam
Conjugis aſſuetæ ſemper amare virum.
Ceperunt matrem formoſi cornua tauri;
Me tua: at hic laudi eſt, ille pudendus amor.
Ne noceat quod amo: neq; enim tibi, Bacche, nocebat,
Quod flammas nobis faſſus es ipſe tuas.
Nec, quod nos uris, mirum facis. ortus in igne
Diceris, & patriâ raptus ab igne manu.
Illa ego ſum, cui tu ſolitus promittere cælum.
Hei mihi, pro cælo qualia dona fero!
Dixerat: audibat jamdudum verba querentis
Liber, ut à tergo fortè ſecutus erat.

Occupat amplexu, lacrymaſque per oſcula ſiccat:
Et, Pariter cæli ſumma petamus, ait.
Tu mihi juncta toro, mihi juncta vocabula ſume.
Jam tibi mutatæ Libera nomen erit.
Sintque tuæ tecum faciam monumenta coronæ;
Vulcanus Veneri quam dedit, illa tibi.
Dicta facit: gemmaſque novem transformat in ignes.
Aurea per ſtellas nunc micat illa novem.
SEx ubi ſuſtulerit, totidem demerſerit orbes,
Purpureum rapido qui vehit axe diem;
Altera gramineo ſpectabis Equiria campo,
Quem Tyberis curvis in latus urget aquis.
Qui tamen ejectâ ſi forte tenebitur undâ;
Cælius accipiat pulverulentus equos.
IDibus eſt Annæ feſtum geniale Perennæ,
Haud procul à ripis, advena Tybri, tuis.
Plebs venit, ac virides paſſim disjecta per herbas
Potat, & accumbit cum pare quiſque ſuâ.
Sub Jove pars durat: pauci tentoria ponunt:
Sunt, quibus è ramo frondea facta caſa eſt:
Pars ibi pro rigidis calamos ſtatuêre columnis:
Deſuper extentas impoſuêre togas.
Sole tamen vinoque calent: annoſque precantur,
Quot ſumant cyathos; ad numerumque bibunt.
Invenies illic, qui Neſtoris ebibat annos:
Quæ ſit per calices facta Sibylla ſuos.
Illic & cantant, quidquid didicêre theatris;
Et jactant faciles ad ſua verba manus:
Et ducunt poſito duras cratere chorêas,
Cultaque diffuſis ſaltat amica comis.
Cum redeunt, titubant; & ſunt ſpectacula vulgo:
Et fortunatos obvia turba vocant.
Occurri nuper. viſa eſt mihi digna relatu
Pompa: ſenem potum pota trahebat anus.
Quæ tamen hæc Dea ſit (quoniam rumoribus errant)
Fabula propoſito nulla tacenda meo.

Ar-

ſerat Æneæ Dido miſerabilis igne :
Arſerat extructis in ſua fata rogis.
mpoſituſque cinis, tumulique in marmore carmen
Hoc breve, quod moriens ipſa reliquit, erat :
æbuit Æneas & cauſſam mortis & enſem :
Ipſa ſuâ Dido concidit uſa manu.
otinus invadunt Numidæ ſine vindice regnum;
Et potitur captâ Maurus Iärba domo.
que memor ſpretum, Thalamis tamen, inquit, Eliſſæ
En ego, quem toties reppulit illa, fruor.
iffugiunt Tyrii, quo quemq; agit error. ut olim
Amiſſo dubiæ rege vagantur apes.
ertia nudandas acceperat area meſſes ;
Inque cavos iërant tertia muſta lacus ;
ellitur Anna domo : lacrymanſque ſororia linquit
Mœnia. germanæ juſta dat ante ſuæ.
iſta bibunt molles lacrymis unguenta favillæ ;
Vertice libatas accipiuntque comas.
erque, Vale, dixit: cineres ter ad ora relatos
Preſſit. & eſt illis viſa ſubeſſe ſoror.
Nacta ratem comitemq; fugæ pede labitur æquo,
Mœnia reſpiciens dulce ſororis opus.
Fertilis eſt Melite ſterili vicina Coſyræ
Inſula, quam Libyci verberat unda freti.
Hanc petit hoſpitio Regis confiſa vetuſto.
Hoſpes opum dives Rex ibi Battus erat.
Qui poſtquam didicit caſus utriuſque ſororis;
Hæc, inquit, tellus quantulacunque tua eſt.
Et tamen hoſpitii ſervaſſet ad ultima munus,
Sed timuit magnas Pygmalionis opes.
Signa recenſuerat bis Sol ſua: tertius ibat
Annus; & exſulibus terra petenda nova eſt.
Frater adeſt, belloque petit. Rex arma peroſus,
Nos ſumus imbelles, tu fuge ſoſpes, ait.
Juſſa fugit; ventoque ratem committit & undis.
Aſperior quovis æquore frater erat.

Eſt

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
235 E 17 vol. 3

Eſt prope piſcoſos lapidoſi Crathidis amnes
Purus ager : Cameren incola turba vocant.
Illuc curſus erat. nec longius abſuit inde ,
Quam quantum novies mittere funda poteſt.
Vela cadunt primò, & dubiâ librantur ab aurâ.
Findite remigio, navita dixit, aquas.
Dumque parant torto ſubducere carbaſa lino,
Percutitur rapido puppis adunca Noto:
Inque patens æquor fruſtra pugnante magiſtro
Fertur: & ex oculis viſa refugit humus.
Aſſiliunt fluctus, imoque à gurgite pontus
Vertitur, & canas alveus haurit aquas.
Vincitur ars vento: nec jam moderator habenis
Utitur; at votis: hîc quoque poſcit opem.
Jactatur tumidas exſul Phœniſſa per undas ;
Humidaque appoſitâ lumina veſte tegit.
Tum primum Dido fēlix eſt dicta ſorori,
Et quæcunque aliquam corpore preſſit humum.
Figitur ad Laurens ingenti flamine littus
Puppis: &, expoſitis omnibus, hauſta perit.
Jam pius Æneas regno natâque Latini
Auctus erat; populos miſcueratque duos.
Littore dotali, ſolo comitatus Achate,
Secretum nudo dum pede carpit iter;
Adſpicit errantem, nec credere ſuſtinet Annam
Eſſe. quid in Latios illa veniret agros ?
Dum ſecum Æneas: Anna eſt, exclamat Achates.
Ad nomen vultus ſuſtulit illa ſuos.
Quo fugiat ? quid agat ? quos terræ quærat hiatus ?
Ante oculos miſeræ fata ſororis erant.
Senſit, & alloquitur trepidam Cythereïus heros:
Flet tamen admonitu mortis, Eliſſa , tuæ.
Anna, per hanc juro, quam quondam audire ſolebas
Tellurem fato proſperiore dari ;
Perque Deos comites, hac nuper ſede locatos;
Sæpe meas illos increpuiſſe moras.

Nec

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
235 E 17 vol. 3

timui de morte tamen: metus abfuit iſte.
Hei mihi! credibili fortior illa fuit.
refer. adſpexi non illo pectore digna
ulnera, Tartareas auſus adire domos.
u, ſeu ratio te noſtris appulit oris.
ive Deus; regni commoda carpe mei.
ta tibi memores, nil non debemus Eliſſæ.
Nomine grata tuo, grata ſororis, eris.
ia dicenti (neque enim ſpes altera reſtat)
Credidit; errores expoſuitque ſuos.
que domum intravit Tyrios induta paratus;
ncipit Æneas: (cætera turba ſilet.)
ic tibi cur tradam, pia cauſſa, Lavinia conjux,
Eſt mihi: conſumſi naufragus hujus opes.
a Tyro, regnum Libycâ poſſedit in orâ:
Quam precor ut caræ more ſororis ames.
nia promittit, falſumque Lavinia vulnus
Mente premit tacitâ, diſſimulatque fremens.
naque cum videat præter ſua lumina ferri
Multa palam; mitti clam quoque multa putat.
n tamen exactum, quid agat. furialiter odit;
Et parat inſidias, & cupit ulta mori.
x erat: ante torum viſa eſt adſtare ſororis,
Squallenti Dido ſanguinolenta comâ.
fuge, ne dubita, mœſtum, fuge, dicere, tectum.
Sub verbum querulas impulit aura fores.
ſilit; & velox humili ſuper arva feneſtrâ
Se jacit. audacem fecerat ipſe timor.
aque metu rapitur, tunicâ velata recinctâ;
Currit, ut auditis territa dama lupis.
rniger hanc cupidis rapuiſſe Numicius undis
Creditur, & ſtagnis occuluiſſe ſuis.
lonis interea magno clamore per agros
Quæritur. apparent ſigna notæque pedum.
ntum erat ad ripas: inerant veſtigia ripis.
Suſtinuit tacitas conſcius amnis aquas.

Ipſa

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
235 E 17 vol. 3

Ipſa loqui viſa eſt, Placidi ſum Nympha Numicî:
  Amne perenne latens Anna Perenna vocor.
Protinus erratis læti veſcuntur in agris :
  Et celebrant largo ſeque diemque mero. (num:
Sunt quibus hæc Luna eſt, quia menſibus impleat an-
  Pars Themin, Inachiam pars putat eſſe bovem.
Invenies, qui te Nymphen Atlantida dicant ;
  Teque Jovi primos, Anna , dediſſe cibos.
Hæc quoque, quam referam, noſtras pervenit ad aures
  Fama: nec à verâ diſſidet illa fide.
Plebs vetus, & nullis etiamnum tuta Tribunis,
  Fugit; & in ſacri vertice montis abit.
Jam quoque,quem ſecum tulerant,defecerat illos
  Victus, & humanis uſibus apta Ceres.
Orta ſuburbanis quædam fuit Anna Bovillis
  Pauper, ſed mundæ ſedulitatis, anus.
Illa, levi mitrâ canos redimita capillos ,
  Fingebat tremulâ ruſtica liba manu.
Atque ita per populum fumantia mane ſolebat
  Dividere. hæc populo copia grata fuit.
Pace domi factâ ſignum poſuêre Perennæ,
  Quod ſibi defectis illa tuliſſet opem.
Nunc mihi,cur cantent,ſupereſt,obſcœna puellæ,
  Dicere: nam coëunt, certaque probra canunt.
Nuper erat Dea facta; venit Gradivus ad Annam;
  Et cum ſeductâ talia verba facit.
Menſe meo coleris: junxi mea tempora tecum:
  Pendet ab officio ſpes mihi magna tuo.
Armifer armiferæ correptus amore Minervæ
  Uror: & hoc longo tempore vulnus alo.
Effice, Dî ſtudio ſimiles coëamus in unum.
  Conveniunt partes hæ tibi , comis anus.
Dixerat. illa Deum promiſſo ludit inani;
  Et ſtultam dubiâ ſpem trahit uſque morâ.
Sæpius inſtanti, Mandata peregimus, inquit:
  Evictas precibus vix dedit illa manus.

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
235 E 17 vol. 3

idet amans, thalamoſque parat. deducitur illuc
Anna tegens vultus, ut nova nupta ſuos.
ula ſumturus ſubito Mars adſpicit Annam;
Nunc pudor eluſum, nunc ſubit ira, Deum.
et amatorem caræ nova Diva Minervæ:
Nec res hâc Veneri gratior ulla fuit.
e joci veteres obſcœnaque dicta canuntur:
Et juvat hanc magno verba dediſſe Deo.
eteriturus eram gladios in Principe fixos;
Cum ſic à caſtis Veſta locuta focis:
dubita meminiſſe: meus fuit ille Sacerdos.
Sacrilegæ telis me petiêre manus.
a virum rapui, ſimulacraque nuda reliqui.
Quæ cecidit ferro, Cæſaris umbra fuit.
e quidem cælo poſitus Jovis atria ſervat;
Et tenet in magno templa dicata foro.
quicunque nefas auſi prohibente Deorum
Numine, polluerant Pontificale caput;
orte jacent meritâ. teſtes eſtote Philippi;
Et quorum ſparſis oſſibus albet humus.
oc opus, hæc pietas, hæc prima elementa fuerunt
Cæſaris; ulciſci juſta per arma patrem.
Oſtera cum teneras Aurora refecerit herbas;
Scorpios à prima parte videndus erit.
Ertia poſt Idus lux eſt celeberrima Baccho.
Bacche, fave vati; dum tua feſta cano.
ec referam Semelen; ad quam niſi fulmina ſecũ
Jupiter adferret; parvus inermis eras:
ec puer ut poſſes maturo tempore naſci,
Expletum patrio corpore matris onus.
thonas & Scythicos longum enumerare triumphos;
Et domitas gentes, thurifer Inde, tuas.
u quoque Thebanæ male præda tacebere matris;
Inque tuum furiis, acte Lycurge, genus.
cce libet ſubitos piſces, Tyrrhenaque monſtra
Dicere. ſed non eſt carminis hujus opus.

Car-

Carminis hujus opus, cauſſas expromere; quare
Vilis anus populos ad ſua liba vocet.
Ante tuos ortus aræ ſine honore fuêrunt,
Liber, & in gelidis herba reperta focis.
Te memorant Gange, totoque Oriente ſubacto,
Primitias magno ſepoſuiſſe Jovi.
Cinnama tu primus captivaque thura dediſti,
Deque triumphato viſcera toſta bove.
Nomine ab auctoris ducunt Libamina nomen,
Libaque: quod ſacris pars datur inde focis.
Liba Deo fiunt: ſuccis quia dulcibus ille
Gaudet, & à Baccho mella reperta ferunt.
Ibat arenoſo Satyris comitatus ab Hebro:
(Non habet ingratos fabula noſtra jocos)
Jamque erat ad Rhodopen, Pangæaq; florida ventum:
Æriferæ comitum concrepuêre manus.
Ecce novæ coëunt volucres tinnitibus actæ:
Quaque movent ſonitus æra, ſequuntur apes.
Colligit errantes, & in arbore claudit inani
Liber: & inventi præmia mellis habet.
Ut Satyri læviſque ſenex tetigêre ſaporem;
Quærebant flavos per nemus omne favos.
Audit in exesâ ſtridorem examinis ulmo:
Adſpicit & ceras, diſſimulatque ſenex.
Utque piger pandi tergo reſidebat aſelli;
Applicat hunc ulmo corticibuſque cavis.
Conſtitit ipſe ſuper ramoſo ſtipite nixus:
Atque avidè trunco condita mella petit.
Millia crabronum coëunt; & vertice nudo
Spicula defigunt, oraque ſumma notant.
Ille cadit præceps, & calce feritur aſelli:
Inclamatque ſuos, auxiliumque rogat.
Concurrunt Satyri, turgentiaque ora parentis
Rident. percuſſo claudicat ille genu.
Ridet & ipſe Deus: limumque inducere monſtrat.
Hic paret monitis, & linit ora luto.

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
235 E 17 vol. 3

Ille pater fruitur: liboque infuſa calenti
ſure repertori candida mella damus.
mina cur preſſet, non eſt rationis opertæ.
Fœmineos thyrſo concitat ille choros.
r anus hoc faciat, quæris? vinoſior ætas
Hæc eſt, & gravidæ munera vitis amans.
r hederâ cincta eſt? hedera eſt gratiſſima Baccho.
Hoc quoque cur ita ſit, dicere nulla mora eſt.
ſiades Nymphæ, puerum quærente novercâ,
Hanc frondem cunis appoſuêre novis.
eſtat, ut inveniam, quare toga libera detur
Lucifero pueris, candide Bacche, tuo.
ve, quod ipſe puer ſemper, juveniſque videris;
Et media eſt ætas inter utrumque tibi:
u quia tu pater es, patres ſua pignora natos
Commendant curæ numinibuſque tuis.
ve, quod es Liber, veſtis quoque libera per te
Sumitur, & vitæ liberioris iter.
n quia, cum priſci colerent ſtudioſius agros,
Et patrio faceret rure Senator opus,
t caperet faſces à curvo conſul aratro,
Nec crimen duras eſſet habere manus;
uſticus ad ludos populus veniebat in Urbem:
Sed Dîs, non ſtudiis ille dabatur honos.
uce ſuâ ludos uvæ commentor habebat:
Quos cum tædiferâ nunc habet ipſe Deâ.
rgo, ut tironum celebrare frequentia poſſit,
Viſa dies dandæ non aliena togæ.
Mite, Pater, caput huc placataque cornua vertas;
Et des ingenio vela ſecunda meo.
tur ad Argeos, (qui ſint, ſua pagina dicet)
Hac, ſi commemini, præteritâque die.
Stella Lycaoniam vergit proclinis ad Arcton
Miliüus. hæc illâ nocte videndâ venit.
Quid dederit volucri, ſi vis cognoſcere, cælum;
Saturnus regnis ab Jove pulſus erat.

Con-

Concitat iratus validos Titanas in arma,
Quæque fuit fatis debita, poſcit opem.
Matre ſatus Terrâ monſtrum mirabile taurus
Parte ſui ſerpens poſteriore fuit.
Hunc triplici muro lucis incluſerat atris
Parcarum monitu Styx violenta trium.
Viſcera qui tauri flammis adolenda dediſſet,
Sors erat, æternos vincere poſſe Deos.
Immolat hunc Briareus factâ ex adamante ſecuri;
Et jam jam flammis exta daturus erat.
Jupiter alitibus rapere imperat. attulit illi
Miluus: & meritis venit in aſtra ſuis.
VNA dies media eſt; & fiunt ſacra Minervæ:
Nominaq; à junctis quinque diebus habent.
Sanguine prima vacat: nec fas concurrere ferro.
Cauſſa, quod eſt illâ nata Minerva die.
Altera, treſque ſuper ſtratâ celebrantur arenâ.
Enſibus exſertis bellica læta Dea eſt.
Pallada nunc pueri teneræque ornate puellæ.
Qui bene placarit Pallada, doctus erit.
Pallade placatâ, lanam mollite, puellæ:
Diſcite jam plenas exonerare colos.
Illa etiam ſtantes radio percurrere telas
Erudit; & rarum pectine denſet opus.
Hanc cole, qui maculas læſis de veſtibus aufers:
Hanc cole, velleribus quiſquis ahena paras.
Nec quiſquam invitâ faciat bene vincula plantæ
Pallade; ſit Tychio doctior ille licet.
Et licet antiquo manibus collatus Epeo
Sit prior; iratâ Pallade mancus erit.
Vos quoque, Phœbeâ morbos qui pellitis arte,
Munera de veſtris pauca referte Deæ.
Nec vos turba feri cenſu fraudata magiſtri
Spernite. diſcipulos attrahit illa novos.
Quique moves cælum, tabulamque coloribus uris;
Quique facis doctâ mollia ſaxa manu.

Mille

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
235 E 17 vol. 3

le Dea eſt operum : certè Dea carminis illa eſt.
i mereor, ſtudiis adſit amica meis.
ius ex alto qua mons deſcendit in æquum;
Hic ubi non plana eſt, ſed prope plana via eſt;
va licet videas Capitæ delubra Minervæ,
Quæ Dea natali cœpit habere ſuo.
minis in dubio cauſſa eſt. capitale vocamus
ngenium ſollers: ingenioſa Dea eſt.
, quia de capitis fertur ſine matre paterni
Vertice cum clypeo proſiluiſſe ſuo?
, quia perdomitis ad nos captiva Faliſcis
Venit : & hoc ipſum litera priſca docet?
,quod habet legem,capitis quæ pendere pœnas
Ex illo jubeat furta reperta loco?
quacunque trahis ratione vocabula, Pallas;
Pro Ducibus noſtris ægida ſemper habe.
mma dies è quinque tubas luſtrare canoras
Admonet, & forti ſacrificare Deæ.
nc potes ad Solem ſublato dicere vultu;
Hic here Phryxeæ vellera preſſit ovis.
minibus toſtis ſceleratæ fraude novercæ
Suſtulerat nullas, ut ſolet, herba comas.
ittitur ad tripodas, certa qui ſorte reportet,
Quam ſterili terræ Delphicus edat opem.
c quoque corruptus cum ſemine nuntiat Helles
Et juvenis Phryxi funera ſorte peti.
que recuſantem cives, & tempus, & Ino
Compulerunt regem juſſa nefanda pati;
ſoror, & Phryxus velati tempora ramis
Stant ſimul ante aras: junctaque fata gemunt.
dſpicit hos, ut forte pependerat æthere, mater;
Et ferit attonitâ pectora nuda manu:
que draconigenam nimbis comitantibus urbem
Deſilit : & natos eripit inde ſuos.
tque fugam capiant, aries nitidiſſimus auro
Traditur. ille vehit per freta longa duos.

Dici-

Dicitur infirmâ cornu tenuiſſe ſiniſtrâ
  Fœmina; cum de ſe nomina fecit aquæ.
Pæne ſimul periit, dum vult ſuccurrere lapſæ,
  Frater; & extentas porrigit uſque manus.
Flebat, ut amiſsâ gemini conſorte pericli,
  Cæruleo junctam neſcius eſſe Deo.
Littoribus tactis aries fit ſidus: at hujus
  Pervenit in Colchas aurea lana domos.
TRes ubi Luciferos veniens præmiſerit Eos;
  Tempora nocturnis æqua diurna feres.
INde quater paſtor ſaturos ubi clauſerit hœdos,
  Canuerint herbæ rore recente quater;
Janus adorandus, cumque hoc Concordia mitis,
  Et Romana Salus, araque Pacis erit.
LUna regit menſes. hujus quoque tempora menſis
  Finit Aventino Luna colenda jugo.

P. OVIDII NASONIS

FASTORUM

LIBER QVARTVS.

ALma, fave vati, geminorum mater Amorum.
  Ad vatem vultus rettulit illa ſuos.
Quid tibi, ait, mecum? certè majora canebas.
  Num vetus in molli pectore vulnus habes?
Scis Dea, reſpondi, de vulnere. riſit: & æther
  Protinus ex illâ parte ſerenus erat.
Saucius, an ſanus, nunquid tua ſigna reliqui?
  Tu mihi propoſitum, tu mihi ſemper opus.
Quæ decuit, primis ſine crimine luſimus annis:
  Nunc teritur noſtris area major equis.
Tempora cum cauſſis Annalibus eruta priſcis,
  Lapſaque ſub terras, ortaque ſigna cano.

Ve-

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
235 E 17 vol. 3

imus ad quartum, quo tu celeberrima, menſem.
t vatem, & menſem ſcis, Venus, eſſe tuos.
a Cytheriacâ leviter mea tempora myrto
ontigit: &, Cœptum perfice, dixit, opus.
nſimus; & ſubitò cauſſæ patuêre dierum.
um licet, & ſpirant flamina; navis eat.
a tamen pars te de Faſtis tangere debet,
æſar, in Aprili, quo tenearis, habes.
ad te magnâ deſcendit imagine menſis:
t fit adoptivâ nobilitate tuus.
pater Iliades, cum longum ſcriberet annum,
idit; & auctores rettulit ipſe ſuos.
ue fero Marti primam dedit ordine ſortem,
uod ſibi naſcenti proxima cauſſa fuit;
Venerem gradibus multis in gente repertam
lterius voluit menſis habere locum.
cipiumque ſui generis, revolutaque quærens
æcula, cognatos venit ad uſque Deos.
danon Electrâ neſciret Atlantide cretum
cilicet; Electran concubuiſſe Jovi?
us Erichthonius: Tros eſt generatus ab illo:
ſſaracon creat hic: Aſſaracuſque Capyn.
ximus Anchiſen: cum quo commune parentis
on dedignata eſt nomen habere Venus.
c ſatus Æneas, pietas ſpectata per ignes,
cra, patremque humeris altera ſacra, tulit.
imus ad felix aliquando nomen Iüli:
nde domus Teucros Julia tangit avos.
umus huic: qui, quod ſilvis fuit ortus in altis,
lvius in Latiâ gente vocatus erat.
e, Latine, tibi pater eſt: ſubit Alba Latinum:
roximus eſt titulis Epitos, Alba, tuis.
dedit Capyi recidiva vocabula Trojæ;
t tuus eſt idem, Calpete, factus avus.
que patris regnum poſt hunc Tiberinus haberet;
icitur in Thuſcæ gurgite merſus aquæ.

Jam tamen Agrippan genitum, Remulumq; nepotem
  Viderat: in Remulum fulmina miſſa ferunt.
Venit Aventinus poſt hos: locus unde vocatus;
  Mons quoque. poſt illum tradita regna Procæ.
Quem ſequitur diri Numitor germanus Amulî.
  Ilia cum Lauſo de Numitore ſati.
Enſe cadit patruo Lauſus: placet Ilia Marti;
  Teque parit, gemino junc͏̈te Quirine Remo.
Ille ſuos ſemper Venerem Martemque parentes
  Dixit: & emeruit vocis habere fidem.
Neve ſecuturi poſſent neſcire nepotes;
  Tempora Dîs generis continuata dedit.
Sed Veneris menſem Graio ſermone notatum
  Auguror: à ſpumis eſt Dea dicta maris.
Nec tibi ſit mirum Graio rem nomine dici:
  Itala nam tellus Græcia major erat.
Venerat Evander plenâ cum claſſe ſuorum:
  Venerat Alcides, Graius uterque genus.
Hoſpes Aventinis armentum pavit in herbis
  Claviger: & tanto eſt Albula pota Deo.
Dux quoque Neritius. teſtes Læſtrygones exſtant:
  Et quod adhuc Circes nomina littus habet.
Et jam Telegoni, jam mœnia Tiburis udi
  Stabant: Argolicæ quod poſuêre manus.
Venerat Atrides fatis agitatus Haleſus;
  A quo ſe dictam terra Faliſca putat.
Adjice Trojanæ ſuaſorem Antenora pacis,
  Et generum Oeniden, Appule Daune, tuum.
Serus ab Iliacis, & poſt Antenora, flammis
  Attulit Æneas in loca noſtra Deos.
Hujus erat Solymus Phrygiâ comes exul ab Idâ:
  A quo Sulmonis mœnia nomen habent.
Sulmonis gelidi patriæ, Germanice, noſtræ.
  Me miſerum, Scythico quam procul illa ſolo eſt!
Ergo ego? tam longas ſed ſupprime, Muſa, querelas:
  Non tibi ſunt mœſtâ ſacra canenda lyrâ.

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
235 E 17 vol. 3

o non Livor abit?ſunt qui tibi menſis honorem
Eripuiſſe velint, invideantque, Venus.
m, quia Ver aperit tunc omnia, denſaque cedit
Frigoris aſperitas, fœtaque terra parit;
rilem memorant ab aperto tempore dictum:
Quem Venus injectâ vindicat alma manu.
quidem totum digniſſima temperat orbem:
Illa tenet nullo regna minora Deo:
aque dat cælo, terræ, natalibus undis;
Perque ſuos initus continet omne genus.
Deos omnes (longum enumerare) creavit:
Illa ſatis cauſſas arboribuſque dedit:
rudes animos hominum contraxit in unum;
Et docuit jungi cum pare quemque ſuâ.
id genus omne creat volucrũ,niſi blanda voluptas?
Nec coëant pecudes, ſi levis abſit amor.
m mare trux aries cornu decertat: at idem
Frontem dilectæ lædere parcit ovis.
poſitâ taurus ſequitur feritate juvencam,
Quem toti ſaltus, quem nemus omne, tremunt.
s eadem, lato quodcunque ſub æquore vivit,
Servat; & innumeris piſcibus implet aquas.
ima feros habitus homini detraxit: ab illâ
Venerunt cultus mundaque cura ſui.
imus amans carmen vigilatum nocte negatâ
Dicitur ad clauſas concinuiſſe fores.
oquiumque fuit duram exorare puellam:
Proque ſuâ cauſsâ quiſque diſertus erat.
ille per hanc artes motæ: ſtudioque placendi,
Quæ latuêre prius, multa reperta ferunt.
anc quiſquam titulo menſis ſpoliare ſecundi
Audeat? à nobis ſit procul iſte furor.
uid,quod ubiq; potens,templiſq; frequentibus aucta,
Urbe tamen noſtrâ jus Dea majus habet?
o Trojâ, Romane, tuâ Venus arma ferebat;
Cum gemuit teneram cuſpide læſa manum,

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
235 E 17 vol. 3

Cæleſteſque duas Trojano judice vicit.
  Ah nolim victas hoc meminiſſe Deas!
Aſſaracique nurus dicta eſt: ut ſcilicet olim
  Magnus Iüleos Cæſar haberet avos.
Nec Veneri tempus, quam ver, erat aptius ullum.
  Vere nitent terræ: vere remiſſus ager.
Nunc herbæ ruptâ tellure cacumina tollunt;
  Nunc tumido gemmas cortice palmes agit.
Et formoſa Venus formoſo tempore digna eſt:
  Utque ſolet, Marti continuata ſuo.
Vere monet curvas materna per æquora puppes
  Ire: nec hibernas jam timuiſſe minas.
Rite Deam Latiæ colitis matreſque nuruſque;
  Et vos, quîs vittæ longaque veſtis abeſt.
Aurea marmoreo redimicula ſolvite collo:
  Demite divitias: tota lavanda Dea eſt.
Aurea ſiccato redimicula reddite collo:
  Nunc alii flores, nunc nova danda roſa eſt.
Vos quoque ſub viridi myrto jubet illa lavari:
  Cauſſaque, cur jubeat, (diſcite) certa ſubeſt.
Littore ſiccabat rorantes nuda capillos.
  Viderunt Satyri turba proterva Deam.
Senſit, & appoſitâ texit ſua corpora myrto.
  Tuta fuit facto: voſque referre jubet.
Diſcite nunc, quare Fortunæ thura Virili
  Detis eo, calidâ qui locus humet aquâ.
Accipit ille locus poſito velamine cunctas;
  Et vitium nudi corporis omne videt.
Ut tegat hoc, celetque viros, Fortuna Virilis
  Præſtat: & hoc parvo thure rogata facit.
Nec pigeat niveo tritum cum lacte papaver
  Sumere, & expreſſis mella liquata favis.
Cum primum cupido Venus eſt deducta marito;
  Hoc bibit. ex illo tempore nupta fuit.
Supplicibus verbis illam placate: ſub illâ
  Et forma, & mores, & bona fama manent.

Roma

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
235 E 17 vol. 3

ma pudicitiâ proavorum tempore lapſa eſt :
Cumæam, veteres, conſuluiſtis anum.
mpla jubet Veneri fieri: quibus ordine factis,
nde Venus verſo nomina corde tenet.
nper ad Æneadas placido, pulcerrima, vultu
Reſpice: totque tuas, Diva, tuêre nurus.
m loquor, elatæ metuendus acumine caudæ
Scorpios in virides præcipitatur aquas.
Ox ubi tranſierit, cælumque rubeſcere primò
Cœperit, & tactæ rore querentur aves,
nuſtamque facem vigilatâ nocte viator
Ponet, & ad ſolitum ruſticus ibit opus;
des incipiunt humeros relevare paternos:
Quæ ſeptem dici, ſex tamen eſſe ſolent.
quod in amplexum ſex hinc venêre Deorum :
Nam Steropen Marti concubuiſſe ferunt :
ptuno Halcyonen, & te, formoſa Celæno:
Maian, & Electran, Taygetenque Jovi:
tima mortali Merope tibi, Siſyphe, nupſit.
Pœnitet; & facti ſola pudore latet.
e quod Electra Trojæ ſpectare ruinas
Non tulit: ante oculos oppoſuitque manum.
Er ſine perpetuo cælum verſetur in axe;
Ter jungat Titan, terque reſolvat equos;
tinus inflexo Berecynthia tibia cornu
labit, & Idææ feſta Parentis erunt.
nt ſemimares, & inania tympana tundent;
Æraque tinnitus ære repulſa dabunt.
ſedens molli comitum cervice feretur
Urbis per medias exululata vias.
na ſonat, Ludique vocant. ſpectate, Quirites;
Et Fora Marte ſuo litigioſa vacent.
ærere multa libet: ſed me ſonus æris acuti
Terret, & horrendo lotos adunca ſono.
Dea, quas ſciter, doctas, Cybeleïa, neptes.
Audit; & has curæ juſſit adeſſe meæ.

Pandite mandati memores, Heliconis alumnæ,
Gaudeat aſſiduo cur Dea Magna ſono.
Sic ego; ſic Erato (menſis Cythereïus illi
Ceſſit;quod teneri nomen Amoris habet) :
Reddita Saturno ſors hæc erat; Optime regum,
A nato ſceptris excutiêre tuis.
Ille ſuam metuens, ut quæque erat edita, prolem
Devorat; immerſam viſceribuſque tenet.
Sæpe Rhea queſta eſt toties fœcunda, nec unquam
Mater; & indoluit fertilitate ſuâ.
Jupiter ortus erat. pro magnâ teſte vetuſtas
Creditur. acceptam parce movere fidem.
Veſte latens ſaxum cæleſti viſcere ſedit.
Sic genitor fatis decipiendus erat.
Ardua jam dudum reſonat tinnitibus Ide;
Tutus ut infanti vagiat ore puer.
Pars clypeos ſudibus, galeas pars tundit inanes :
Hoc Curetes habent, hoc Corybantes opus.
Res latuit patrem: priſcique imitamina facti
Æra Deæ comites raucaque terga movent.
Cymbala pro galeis, pro ſcutis tympana pulſant:
Tibia dat Phrygios, ut dedit ante, modos.
Deſierat. cœpi: Cur huic genus acre leones
Præbent inſolitas ad juga curva jubas?
Deſieram. cœpit: Feritas mollita per illam
Creditur. id curru teſtificata ſuo eſt.
At cur turritâ caput eſt ornata coronâ?
An Phrygiis turres urbibus illa dedit?
Annuit. Unde venit, dixi, ſua membra ſecandi
Impetus? ut tacui, Pieris orſa loqui :
Phryx puer in ſilvis facie ſpectabilis altis
Turrigeram caſto vinxit amore Deam.
Hunc ſibi ſervari voluit, ſua templa tueri:
Et dixit, Semper fac puer eſſe velis.
Ille fidem juſſis dedit; &, Si mentiar, inquit,
Ultima, quam fallam, ſit Venus illa mihi.

Fallit

it: & in Nymphâ Sagaritide deſinit eſſe,
Quod fuit. huic pœnas exigit ira Deæ.
da vulneribus ſuccidit in arbore factis.
lla perit. fatum Naïdos arbor erat.
furit: &, credens thalami procumbere tectum,
ffugit, & curſu Dindyma ſumma petit.
modo, Tolle faces; Remove, modo, verbera, clamat.
æpe Palæſtinas jurat adeſſe Deas.
etiam ſaxo corpus laniavit acuto;
Longaque in immundo pulvere tracta coma eſt.
xque fuit, Merui: meritas dem ſanguine pœnas.
Ah pereant partes, quæ nocuêre mihi!
pereant! dicebat adhuc. onus inguinis aufert;
Nullaque ſunt ſubito ſigna relicta viri.
nit in exemplum furor hinc, molleſque miniſtri
Cædunt jactatis vilia membra comis.
libus Aoniæ facundâ voce Camœnæ
Reddita quæſiti cauſſa furoris erat.
c quoque, dux operis, moneas precor; unde petita
Venerit. an noſtrâ ſemper in Urbe fuit?
ndymon, & Cybelen, & amœnam fontibus Iden
Semper, & Iliacas Mater amavit opes.
m Trojam Æneas Italos portaret in agros;
Eſt Dea ſacriferas pæne ſecuta rates.
d nondum fatis Latio ſua numina poſci
Senſerat, aſſuetis ſubſtiteratque locis.
ſt, ut Roma potens opibus jam ſæcula quinq;
Vidit, & edomito ſuſtulit orbe caput;
rminis Euboïci fatalia verba ſacerdos
Inſpicit. inſpectum tale fuiſſe ferunt:
ater abeſt; Matrem jubeo, Romane, requiras.
Cum veniet, caſtâ eſt accipienda manu.
ſcuræ ſortis Patres ambagibus errant:
Quæve parens abſit, quove petenda loco.
nſulitur Pæan: Divûmque arceſſite Matrem,
Inquit: in Idæo eſt invenienda jugo.

Mittuntur proceres. Phrygiæ tum ſceptra tenebat
Attalus: Auſoniis rem negat ille viris.
Mira canam. longo tremuit cum murmure tellus:
Et ſic ex adytis Diva locuta ſuis:
Ipſa peti volui. ne ſit mora: mitte volentem.
Dignus Roma locus, quo Deus omnis eat.
Ille ſoni terrore pavens, Proficiſcere, dixit;
Noſtra eris. in Phrygios Roma refertur avos.
Protinus innumeræ cædunt pineta ſecures
Illa, quibus fugiens Phryx pius uſus erat.
Mille manus coëunt: & picta coloribus uſtis
Cæleſtum Matrem concava puppis habet.
Illa ſui per aquas fertur tutiſſima nati;
Longaque Phryxëæ ſtagna ſororis adit:
Rhœtêumque rapax, Sigêaque littora tranſit;
Et Tenedon veteres Eëtionis opes.
Cyclades excipiunt, Lesbo poſt terga relictâ;
Quaque Cariſtêis frangitur unda vadis.
Tranſit & Icarium, lapſas ubi perdidit alas
Icarus, & vaſtæ nomina fecit aquæ.
Tum lævâ Creten, dextrâ Pelopeïdas undas
Deſerit: & Veneri ſacra Cythêra petit.
Hinc mare Trinacrium, candens ubi tingere ferrum
Brontes, & Steropes, Acmonideſque ſolent:
Æquoraque Afra legit, Sardôaque regna ſiniſtris
Proſpicit à remis, Auſoniamque tenet.
Oſtia contigerat: qua ſe Tiberinus in altum
Dividit, & campo liberiore natat.
Omnis Eques, miſtâque gravis cum Plebe Senatus,
Obvius ad Thuſci fluminis ora venit.
Procedunt pariter matres, natæque, nuruſque;
Quæque colunt ſanctos virginitate focos.
Sedula fune viri contento brachia laſſant.
Vix ſubit adverſas hoſpita navis aquas.
Sicca diu tellus fuerat: ſitis uſſerat herbas:
Sedit limoſo preſſa carina vado:

Quiſ-

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
235 E 17 vol. 3

ſquis adeſt operi, plus quam pro parte laborat;
djuvat & fortes voce ſonante manus.
velut medio ſtabilis ſedet inſula ponto.
ttoniti monſtro ſtantque paventque viri.
dia Quinta genus Clauſo referebat ab alto:
ec facies impar nobilitate fuit.
a quidem; ſed non & credita. rumor iniquus
æſerat, & falſi criminis acta rea eſt.
us, & ornatis variè prodîſſe capillis,
bfuit: ad rigidos promtaque lingua ſenes.
ſcia mens recti famæ mendacia riſit:
ed nos in vitium credula turba ſumus.
ubi caſtarum proceſſit ab agmine matrum,
t manibus puram fluminis hauſit aquam;
caput irrorat, ter tollit in æthera palmas.
uicunque adſpiciunt, mente carere putant.
miſſoque genu, vultus in imagine Divæ
igit, & hos edit crine jacente ſonos:
plicis, alma, tuæ, genetrix fœcunda Deorum,
ccipe ſub certâ conditione preces.
a negor. ſi tu damnas; meruiſſe fatebor.
orte luam pœnas judice victa Deâ.
ſi crimen abeſt, tu noſtræ pignora vitæ
e dabis: & caſtas caſta ſequêre manus.
it: & exiguo funem conamine traxit.
ira, ſed & ſcenâ teſtificata loquar.
a Dea eſt; ſequiturque ducem, laudatq; ſequendo.
dex lætitiæ fertur in aſtra ſonus.
minis ad flexum veniunt: Tiberina priores
ſtia dixerunt, unde ſiniſter abit.
aderat: querno religant à ſtipite funem:
antque levi ſomno corpora functa cibo.
aderat: querno ſolvunt à ſtipite funem:
nte tamen poſito thura dedêre foco.
e coronatâ puppi ſine labe juvencam
actarunt operum conjugiique rudem.

Eſt locus, in Tiberin qua lubricus influit Almo,
Et nomen magno perdit ab amne minor.
Illic purpureâ canus cum veſte ſacerdos
Almonis Dominam ſacraque lavit aquis.
Exululant comites, furioſaque tibia flatur;
Et feriunt molles taurea terga manus.
Claudia præcedit læto celeberrima vultu;
Credita vix tandem teſte pudica Deâ.
Ipſa ſedens plauſtro portâ eſt invecta Capenâ:
Sparguntur junctæ flore recente boves.
Naſica accepit: templi tunc extitit auctor.
Auguſtus nunc eſt: ante Metellus erat.
Subſtitit hic Erato. mora fit, ſi cætera quæram.
Dic, inquam, parvâ cur ſtipe quærat opes?
Contulit æs populus; de quo delubra Metellus
Fecit, ait. dandæ mos ſtipis inde manet.
Cur vicibus factis ineant convivia, quæro,
Tum magis, indictas concelebrentque dapes.
Quod bene mutarit ſedem Berecynthia, dixit;
Captant mutatis ſedibus omen idem.
Inſtiteram, quare primi Megaleſia ludi
Urbe forent noſtrâ: cum Dea (ſenſit enim):
Illa Deos, inquit, peperit. ceſsêre parenti:
Principiumque dati Mater honoris habet.
Cur igitur Gallos, qui ſe excidêre, vocamus?
Cum tanto Phrygiâ Gallica diſtet humus?
Inter, ait, viridem Cybelen altaſque Celenas,
Amnis it inſanâ, nomine Gallus, aquâ.
Qui bibit inde, furit. procul hinc diſcedite, quîs eſt
Cura bonæ mentis. qui bibit inde, furit.
Non pudet herboſum, dixi, poſuiſſe moretum
In Dominæ menſis? an ſua cauſſa ſubeſt?
Lacte mero veteres uſi memorantur, & herbis;
Sponte ſuâ ſi quas terra ferebat, ait.
Candidus eliſæ miſcetur caſeus herbæ;
Cognoſcat priſcos ut Dea priſca cibos.

Po-

)ſtera cum cælo motis Pallantias aſtris
Fulſerit; & niveos Luna levârit equos;
dicet, Quondam ſacrata eſt colle Quirini
Hac Fortuna die Publica; verus erit.
Ertia lux (memini) Ludis erat. at mihi quidam
Spectanti ſenior, contiguuſque loco,
c, ait, illa dies, Libycis quâ Cæſar in oris
erfida magnanimi contudit arma Jubæ.
mihi Cæſar erat, ſub quo meruiſſe Tribunus
lorior. officio præfuit ille meo.
c ego militiâ ſedem, tu pace paraſti,
nter bis quinos uſus honore Viros.
a locuturi ſubito ſeducimur imbre.
endula cæleſtes Libra movebat aquas.
e tamen, quam ſumma dies ſpectacula ſiſtat,
nſifer Orion æquore merſus erit.
oxima victricem cum Romam inſpexerit Eos,
Et dederit Phœbo ſtella fugata locum;
us erit pompâ celeber numeroque Deorum:
rimaque ventoſis palma petetur equis.
Cereris Ludi: non eſt opus indice cauſsâ.
ponte Deæ munus promeritumque patent.
is erant primis virides mortalibus herbæ;
uas tellus nullo ſollicitante dabat.
nodo carpebant vivaci ceſpite gramen;
unc epulæ tenerâ fronde cacumen erant.
modo glans nata eſt. bene erat jam glande repertâ:
uraque magnificas quercus habebat opes.
a Ceres homini ad meliora alimenta vocato
lutavit glandes utiliore cibo.
ugo tauros collum præbere coëgit:
um primum ſoles eruta vidit humus.
rat in pretio: chalybeïa maſſa latebat.
eu quàm perpetuo debuit illa tegi!
Ceres læta eſt. at vos optate, coloni,
erpetuam Pacem, perpetuumque Ducem.

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
235 E 17 vol. 3

Farra Deæ, micæque licet ſalientis honorem
Detis, & in veteres thurea grana focos.
Et, ſi thura aberunt, unctas accendite tædas.
Parva bonæ Cereri, ſint modo caſta, placent.
A bove ſuccincti cultros removete miniſtri.
Bos aret: ignavam ſacrificate ſuem.
Apta jugo cervix non eſt ferienda ſecuri.
Vivat, & in durâ ſæpe laboret humo.
Exigit ipſe locus, raptus ut virginis edam.
Plura recognoſces: pauca docendus eris.
Terra tribus ſcopulis vaſtum procurrit in æquor
Trinacris; à poſitu nomen adepta loci.
Grata domus Cereri. multas ibi poſſidet urbes;
In quibus eſt culto fertilis Henna ſolo.
Frigida cæleſtum matres Arethuſa vocarat.
Venerat ad ſacras & Dea flava dapes.
Filia, conſuetis ut erat comitata puellis,
Errabat nudo per ſua prata pede.
Valle ſub umbroſâ locus eſt, adſpergine multâ
Uvidus ex alto deſilientis aquæ.
Tot fuerant illic, quot habet natura, colores:
Pictaque diſſimili flore nitebat humus.
Quam ſimul adſpexit; Comites accedite, dixit;
Et mecum veſtros flore replete ſinus.
Præda puellares animos prolectat inanis;
Et non ſentitur ſedulitate labor.
Hæc implet lento calathos è vimine textos:
Hæc gremium, laxos degravat illa ſinus.
Illa legit calthas: huic ſunt violaria curæ:
Illa papavereas ſubſecat ungue comas.
Has, Hyacinthe, tenes: illas, Amarante, moraris:
Pars thyma, pars caſiam, pars meliloton amant.
Plurima lecta roſa eſt, & ſunt ſine nomine flores.
Ipſa crocos tenues, liliaque alba legit.
Carpendi ſtudio paulatim longius itur;
Et dominam caſu nulla ſecuta comes.

Hanc

ınc videt, & viſam patruus velociter aufert;
Regnaque cæruleis in ſua portat equis.
a quidem clamabat, Iö, cariſſima mater,
Auferor. ipſa ſuos abſciderat que ſinus.
nditur interea Diti via: jamque diurnum
Lumen inaſſueti vix patiuntur equi.
t chorus æqualis cumulatis flore caniſtris,
Perſephone, clamant, ad tua dona veni.
t clamata ſilet, montes ululatibus implent;
Et feriunt mœſtæ pectora nuda manus.
ttonita eſt plangore Ceres;modo venerat Hennā:
Nec mora, Me miſeram, filia, dixit, ubi es?
Ientis inops rapitur. quales audire ſolemus
Threïcias paſſis Mænadas ire comis.
Jt vitulo mugit ſua mater ab ubere rapto,
Et quærit fœtus per nemus omne ſuos;
ſic Dea, nec retinet gemitus, & concita curſu
Fertur; & è campis incipit, Henna, tuis.
nde puellaris nacta eſt veſtigia plantæ,
Et preſſam noto pondere vidit humum.
Forſitan illa dies errori ſumma fuiſſet,
Si non turbaſſent ſigna reperta ſues.
Jamque Leontinos Amenanaque flumina curſu
Præterit, & ripas, herbifer Aci, tuas:
Præterit & Cyanen, & fontem lenis Anapi;
Et te, vorticibus non adeunde Gela.
Liquerat Ortygien, Megarêaque, Pantagienque;
Quaque Simethêas accipit æquor aquas,
Antraque Cyclopum poſitis exuſta caminis,
Quique locus curvæ nomina falcis habet:
Himeraq;, & Didymen, Acragantaq; Tauromenonq;;
Sacrorumque Melan paſcua læta boum.
Hinc Camerinan adit, Thapſonque & Heloria tempe;
Quaque patet Zephyro ſemper apertus Eryx.
Jamque Peloriaden, Lilybêaque, jamque Pachynon
Luſtrarat, terræ cornua prima ſuæ.

Quacunque ingreditur, miſeris loca cuncta querelis
 Implet. ut amiſſum cum gemit ales Ityn.
Perque vices modo, Perſephone, modo, Filia, clamat,
 Clamat, & alternis nomen utrumque ciet.
Sed neq; Perſephone Cererem, neq; filia matrem
 Audit: & alternis nomen utrumque perit.
Unaque, paſtorem vidiſſet an arva colentem,
 Vox erat, Hac greſſus ecqua puella tulit?
Jam color unus ineſt rebus; tenebriſque teguntur
 Omnia: jam vigiles conticuere canes.
Alta jacet vaſti ſuper ora Typhoëos Ætne,
 Cujus anhelatis ignibus ardet humus.
Illic accendit geminas pro lampade pinus:
 Hinc Cereris ſacris nunc quoque tæda datur.
Eſt ſpecus exeſi ſtructurâ pumicis aſper;
 Non homini regio, non adeunda feræ:
Quo ſimul ac venit, frænatos curribus angues
 Jungit, & æquoreas ſicca pererrat aquas.
Effugit & Syrtes, & te, Zanclæa Charybdi;
 Et vos, Niſæi naufraga monſtra canes;
Hadriacumque patens latè, bimaremque Corinthon.
 Sic venit ad portus, Attica terra, tuos.
Hic primum ſedit gelido mœſtiſſima ſaxo.
 Illud Cecropidæ nunc quoque triſte vocant.
Sub Jove duravit multis immota diebus,
 Et Lunæ patiens, & pluvialis aquæ.
Fors ſua cuique loco eſt. quo nunc Cerealis Eleuſin,
 Dicitur hoc Celei rura fuiſſe ſenis.
Ille domum glandes excuſſaque mora rubetis
 Portat, & arſuris arida ligna focis.
Filia parva duas redigebat rupe capellas;
 Et tener in cunis filius æger erat.
Mater, ait virgo, (mota eſt Dea nomine matris)
 Quid facis in ſolis incomitata jugis?
Reſtitit & ſenior, quamvis onus urget: & orat
 Tecta ſuæ ſubeat quantulacunque caſæ.

Illa

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
235 E 17 vol. 3

t negat: ſimularat anum, mitrâque capillos
Preſſerat. inſtanti talia dicta refert:
ſpes eas, ſemperque parens: mihi filia rapta eſt.
Heu melior quanto ſors tua ſorte meâ !
xit: &,ut lacrymæ(neq; enim lacrymare Deorũ eſt)
Decidit in tepidos lucida gutta ſinus.
ent pariter, molles animi virgoque ſenexque.
E quibus hæc juſti verba fuêre ſenis:
c tibi, quam raptam quereris, ſit filia ſoſpes;
Surge: nec exiguæ deſpice tecta caſæ.
ui Dea, Duc, inquit: ſciſti, qua cogere poſſes.
Seque levat ſaxo, ſubſequiturque ſenem.
ux comiti narrat, quàm ſit ſibi filius æger;
Nec capiat ſomnos, invigiletque malis.
la ſoporiferum, parvos initura penates,
Colligit agreſti lene papaver humo.
um legit; oblito fertur guſtaſſe palato,
Longamque imprudens exſolüiſſe famem.
uæ quia principio poſuit jejunia noctis;
Tempus habent Myſtæ ſidera viſa cibi.
imen ut intravit, luctûs videt omnia plena.
Jam ſpes in puero nulla ſalutis erat.
atre ſalutatâ (mater Metanira vocatur)
Tangere dignata eſt os puerile ſuo.
allor abit, ſubitaſque vident in corpore vires.
Tantus cæleſti venit ab ore vigor.
Tota domus læta eſt. hoc eſt, materque paterque
Nataque: tres illi tota fuêre domus.
Mox epulas ponunt, liquefacta coagula lacte,
Pomaque, & in teneris aurea mella favis.
Abſtinet alma Ceres, ſomnique papavera cauſſas
Dat tibi cum tepido lacte bibenda, puer.
Noctis erat medium, placidique ſilentia ſomni;
Triptolemum gremio ſuſtulit illa ſuo :
Terque manu permulſit eum: tria carmina dixit;
Carmina mortali non referenda ſono.

Inque

Inque foco pueri corpus vivente favilla
Obruit, humanum purget ut ignis onus.
Excutitur ſomno ſtultè pia mater: & amens,
Quid facis? exclamat: membraque ab igne rapit.
Cui Dea, Dum non es, dixit, ſcelerata fuiſti:
Irrita materno ſunt mea dona metu.
Iſte quidem mortalis erit: ſed primus arabit,
Et feret, & cultâ præmia tollet humo.
Dixit: & egrediens nubem trahit, inque dracones
Tranſit, & aligero tollitur axe Ceres.
Sunion expoſitum, Piræaque tuta receſſu
Linquit, & in dextrum quæ jacet ora latus.
Hinc init Ægæum; quo Cycladas adſpicit omnes;
Ioniumque rapax, Icariumque legit.
Perque urbes Aſiæ longum petit Helleſpontum:
Diverſumque locis alta pererrat iter.
Nam modo thurilegos Arabas, modo deſpicit Indos:
Hinc Libys, hinc Meroë, ſiccaque terra ſubeſt.
Nunc adit Heſperios RhenumRhodanumq; Padumq;,
Teque future parens, Tibri, potentis aquæ.
Quo feror? immenſum eſt erratas dicere terras:
Præteritus Cereri nullus in orbe locus.
Errat & in cælo: liquidique immunia ponti
Alloquitur gelido proxima ſigna polo.
Parrhaſides ſtellæ, (namque omnia noſſe poteſtis,
Æquoreas nunquam cum ſubeatis aquas)
Perſephonen natam miſeræ monſtrate parenti:
Dixerat. huic Helice talia verba refert:
Crimine nox vacua eſt. Solem de virgine raptâ
Conſule; qui latè facta diurna videt.
Sol aditus, Quam quæris, ait, ne vana labores,
Nupta Jovis fratri tertia regna tenet.
Queſta diu ſecum ſic eſt affata Tonantem:
(Maximaque in vultu ſigna dolentis erant)
Si memor es, de quo mihi ſit Proſerpina nata;
Dimidium curæ debet habere tuæ.

Orbe

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
235 E 17 vol. 3

e pererrato, ſola eſt injuria facti
Cognita: commiſſi præmia raptor habet.
neque Perſephone digna eſt prædone marito,
Nec gener hoc nobis more parandus erat.
d gravius victore Gyge captiva tuliſſem;
Quam nunc te cæli ſceptra tenente tuli?
rum impune ferat: nos hæc patiamur inultæ.
Reddat, & emendet facta priora novis.
piter hanc lenit, factumque excuſat amore;
Nec gener eſt nobis ille pudendus, ait.
n ego nobilior. poſita eſt mihi regia cælo.
Poſſidet alter aquas: alter inane Chaos.
d ſi fortè tibi non eſt mutabile pectus;
Statque ſemel juncti rumpere vincla tori;
oc quoque tentemus, ſiquidem jejuna remanſit:
Sin minus; inferni conjugis uxor erit.
rtara juſſus adit ſumtis Caducifer alis:
Speque redit citius, viſaque certa refert.
apta tribus, dixit, ſolvit jejunia granis,
Punica quæ lento cortice poma tegunt.
aud ſecus indoluit, quam ſi modo rapta fuiſſet,
Mœſta parens; longâ vixque refecta morâ eſt.
que ita, Nec nobis cælum eſt habitabile, dixit:
Tænariâ recipi me quoque valle jube.
facturа fuit: pactus niſi Jupiter eſſet,
Bis tribus ut cælo menſibus illa foret.
um demum vultuſq; Ceres animumque recepit;
Impoſuitque ſuæ ſpicea ſerta comæ.
argaque provenit ceſſatis meſſis in arvis;
Et vix congeſtas area cepit opes.
lba decent Cererem: veſtes Cerealibus albas
Sumite. nunc pulli velleris uſus abeſt.

OCcupat Apriles Idus cognomine Victor
Jupiter: hac illi ſunt data templa die.
Hac quoque, ni fallor, populo digniſſima noſtro
Atria Libertas cœpit habere ſua.

Luce

LUce ſecuturâ tutos pete, navita, portus:
Ventus ab occaſu grandine miſtus erit.
Scilicet ut fuerit; tamen hac Mutinenſia Cæſar
Grandine militiâ contudit arma ſuâ.
TErtia poſt Veneris cum lux ſurrexerit Idus;
Pontifices fordâ ſacra litate bove.
Forda ferens bos eſt fœcundaque, dicta ferendo:
Hinc etiam fœtus nomen habere putant.
Nunc gravidum pecus eſt; gravidæ nunc ſemine terræ.
Telluri plenæ victima plena datur.
Pars cadit arce Jovis: ter denas Curia vaccas
Accipit; & largo ſparſa cruore madet.
Aſt ubi viſceribus vitulos rapuêre miniſtri,
Sectaque fumoſis exta dedêre focis;
Igne cremat vitulos, quæ natu maxima virgo;
Luce Palis populos purget ut ille cinis.
Rege Numâ, fructu non reſpondente labori,
Irrita decepti vota colentis erant.
Nam modo ſiccus erat gelidis Aquilonibus annus;
Nunc ager aſſiduâ luxuriabat aquâ.
Sæpe Ceres primis dominum fallebat in herbis;
Et levis obſeſſo ſtabat avena ſolo:
Et pecus ante diem partus edebat acerbos:
Agnaque naſcendo ſæpe necabat ovem.
Silva vetus nullâque diu violata ſecuri
Stabat, Mænalio ſacra relicta Deo.
Ille dabat tacitis animo reſponſa quieto
Noctibus. hîc geminas rex Numa mactat oves.
Prima cadit Fauno; leni cadit altera Somno.
Sternitur in duro vellus utrumque ſolo.
Bis caput intonſum fontanâ ſpargitur undâ;
Bis ſua fagineâ tempora fronde premit.
Uſus abeſt Veneris: nec fas animalia menſis
Ponere: nec digitis anulus ullus ineſt.
Veſte rudi tectum ſupra nova vellera corpus
Ponit, adorato per ſua verba Deo.

Interea

rea placidam redimita papavere frontem
Nox venit, & ſecum ſomnia nigra trahit.
nus adeſt; oviumque premens pede vellera duro,
Edidit à dextro talia dicta toro :
rte boum tibi, Rex, Tellus placanda duarum:
Det ſacris animas una necata duas.
cutitur terrore quies; Numa viſa revolvit;
Et ſecum ambages cæcaque juſſa refert.
pedit errantem nemori gratiſſima conjux ;
Et dixit, Gravidæ poſceris exta bovis.
ta bovis dantur gravidæ: felicior annus
Provenit, & fructum terra pecuſque ferunt.
nc quondam Cytherêa diem properantius ire
Juſſit, & æthereos præcipitavit equos;
titulum imperii quam primum luce ſequenti
Auguſto juveni proſpera bella darent.
Ed jam præteritas quartus tibi Lucifer Idus
Reſpicit. hac Hyades Dorida nocte petunt.
Ertia poſt Hyadas cum lux erit orta remotas ;
Carcere partitos Circus habebit equos.
r igitur miſſæ vinctis ardentia tædis
Terga ferant vulpes, cauſſa docenda mihi.
igida Carſeoli nec olivis apta ferendis
Terra, ſed ad ſegetes ingenioſus ager.
ac ego Pelignos natalia rura petebam ;
Parva, ſed aſſiduis uvida ſemper aquis.
oſpitis antiqui ſolitas intravimus ædes.
Demſerat emeritis jam juga Phœbus equis.
mihi multa quidem, ſed & hæc, narrare ſolebat ;
Unde meum præſens inſtrueretur opus :
oc, ait, in campo (campumque oſtendit) habebat
Rus breve cum duro parca colona viro.
le ſuam peragebat humum: ſive uſus aratri,
Sive cavæ falcis, ſive bidentis erat.
æc modo verrebat ſtantem tibicine villam :
Nunc matris plumis ova fovenda dabat.

Aut

Aut virides malvas, aut fungos colligit albos:
Aut humilem grato calfacit igne focum.
Et tamen aſſiduis exercet brachia telis;
Adverſumque minas frigoris arma parat.
Filius hujus erat primo laſcivus in ævo;
Addideratque annos ad duo luſtra duos.
Is capit extremi vulpem ſub valle ſalicti:
Abſtulerat multas illa cohortis aves.
Captivam ſtipulâ fœnoque involvit, & ignes
Admovet. urentes effugit illa manus.
Qua fugit, incendit veſtitos meſſibus agros:
Damnoſis vires ignibus aura dabat.
Factum abiit; monumenta manent. nam vivere captã
Nunc quoque lex vulpem Carſeolana vetat.
Utque luat pœnas gens hæc, Cerealibus ardet:
Quoque modo ſegetes perdidit, ipſa perit.
POſtera cum veniet terras viſura patentes
Memnonis in roſeis lutea mater equis;
E duce lanigeri pecoris, qui prodidit Hellen,
Sol abit: egreſſo victima major adeſt.
Vacca ſit an taurus, non eſt cognoſcere promtum:
Pars prior apparet: poſteriora latent.
Seu tamen eſt taurus, ſive eſt hoc fœmina ſignum;
Junone invitâ munus amoris habet.
NOx abiit, oriturque Aurora. Palilia poſcor.
Non poſcor fruſtra; ſi favet alma Pales.
Alma Pales, faveas paſtoria ſacra canenti;
Proſequor officio ſi tua feſta pio.
Certè ego de vitulo cinerem ſtipulaſque fabales
Sæpe tuli plenâ februa caſta manu.
Certè ego tranſilui poſitas ter in ordine flammas;
Virgaque roratas laurea miſit aquas.
Mota Dea eſt; operique favet. navalibus exi;
Puppis: habent ventos jam tua vela ſuos.
I, pete virgineâ, populus, ſuffimen ab arâ:
Veſta dabit. Veſtæ munere purus eris.

San-

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
235 E 17 vol. 3

guis equi ſuffimen erit, vitulique favilla.
ertia res, duræ culmen inane fabæ.
or, oves ſaturas ad prima crepuſcula luſtra.
da prius ſpargat, virgaque verrat humum.
ndibus, & fixis decorentur ovilia ramis;
t tegat ornatas longa corona fores.
ulei fiant vivo de ſulfure fumi;
actaque fumanti ſulfure balet ovis.
mares oleas, tædamque, herbaſque Sabinas;
t crepet in mediis laurus aduſta focis.
aque de milio milii fiſcella ſequatur:
uſtica præcipuè quo Dea læta cibo eſt.
e dapes mulctramq; ſuas: dapibuſque reſectis
ilvicolam tepido lacte precare Palen.
ſule, dic, pecori pariter, pecoriſque magiſtris:
ffugiat ſtabulis noxa repulſa meis.
e ſacro pavi, ſedive ſub arbore ſacrâ;
abulaque è buſtis inſcia carpſit ovis:
nemus intravi vetitum, noſtriſve fugatæ
unt oculis Nymphæ, ſemicaperve Deus:
mea falx ramo lucum ſpoliavit opaco,
Unde data eſt ægræ fiſcina frondis ovi:
veniam culpæ: nec, dum degrandinat, obſit
grеſti fano ſuppoſuiſſe pecus.
c noceat turbaſſe lacus. ignoſcite, Nymphæ;
ota quod obſcuras ungula fecit aquas.
, Dea, pro nobis Fontes fontanaque placa
Numina; tu ſparſos per nemus omne Deos.
c Dryadas, nec nos videamus labra Dianæ;
Nec Faunum, medio cum premit arva die.
le procul morbos. valeant homineſque gregeſque;
Et valeant vigiles provida turba canes.
ve minus multos redigam, quam mane fuerunt;
Neve gemam referens vellera rapta lupo.
ſit iniqua fames. herbæ, frondeſque ſuperſint:
Quæque lavent artus, quæque bibantur, aquæ.

Ubera

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
235 E 17 vol. 3

Ubera plena premam. referat mihi caſeus æra:
Dentque viam liquido vimina rara ſero.
Sitque ſalax aries; conceptaque ſemina conjux
Reddat; & in ſtabulo multa ſit agna meo.
Lanaque proveniat nullas læſura puellas,
Mollis, & ad teneras quamlibet apta manus.
Quæ precor, eveniant: & nos faciamus ad annum
Paſtorum dominæ grandia liba Pali.
His Dea placanda eſt: hæc tu converſus ad ortus
Dic ter, & in vivo prolue rore manus.
Tum licet, appoſitâ veluti cratere camellâ,
Lac niveum potes, purpureamque ſapam.
Moxque per ardentes ſtipulæ crepitantis acervos
Trajicias celeri ſtrenua membra pede.
Expoſitus mos eſt. moris mihi reſtat origo.
Turba facit dubium; cœptaque noſtra tenet.
Omnia purgat edax ignis, vitiumque metallis
Excoquit. idcirco cum duce purgat oves.
An, quia cunctarum contraria ſemina rerum
Sunt duo, diſcordes ignis & unda Dei;
Junxerunt elementa patres: aptumque putarunt
Ignibus & ſparsâ tangere corpus aquâ?
An, quod in his vitæ cauſſa eſt; hæc perdidit exul:
His nova fit conjux: hæc duo magna putant?
Vix equidem credo; ſunt qui Phaëthonta referri
Credant, & nimias Deucalionis aquas.
Pars quoque, cum ſaxis paſtores ſaxa terebant,
Scintillam ſubitò proſiluiſſe ferunt.
Prima quidem periit: ſtipulis excepta ſecunda eſt.
Hoc argumenti flamma Palilis habet.
An magis hunc morem pietas Æneia fecit,
Innocuum victo cui dedit ignis iter?
Num tamen eſt vero propius; cum condita Roma eſt,
Transferri juſſos in nova tecta Lares?
Mutanteſque domum tectis agreſtibus ignem,
Et ceſſaturæ ſuppoſuiſſe caſæ?

lammas ſaluiſſe pecus, ſaluiſſe colonos?
uod fit natali nunc quoque, Roma, tuo.
locus cauſas vati facit. Urbis origo
enit. ades feſtis, magne Quirine, tuis.
lueratpœnas frater Numitoris, & omne
aſtorum gemino ſub duce vulgus erat.
trahere agreſtes, & mœnia ponere utrique
onvenit. ambigitur mœnia ponat uter.
opus eſt, dixit, certamine, Romulus, ullo.
Iagna fides avium eſt: experiamur aves.
placet. alter init nemoroſi ſaxa Palatî:
Alter Aventinum mane cacumen adit.
Remus, hic volucres bis ſex videt ordine. pacto
tatur: & arbitrium Romulus urbis habet.
a dies legitur, qua mœnia ſignet aratro.
acra Palis ſuberant: inde movetur opus.
ſa fit ad ſolitum: fruges jaciuntur in imâ,
Et de vicino terra petita ſolo.
ſa repletur humo, plenæque imponitur ara;
Et novus accenſo finditur igne focus.
e premens ſtivam deſignat mœnia ſulco:
Alba jugum niveo cum bove vacca tulit.
x fuit hæc Regis, Condenti Jupiter urbem,
Et genitor Mavors, Veſtaque mater ades:
oſque pium eſt adhibere Deos, advertite cuncti:
Auſpicibus vobis hoc mihi ſurgat opus.
nga ſit huic ætas, dominæque potentia terræ:
Sitque ſub hac oriens occiduuſque dies.
e precabatur. tonitru dedit omina lævo
Jupiter: & lævo fulmina miſſa polo.
gurio læti jaciunt fundamina cives;
Et novus exiguo tempore murus erat.
oc Celer urget opus, quem Romulus ipſe vocarat;
Sintque, Celer, curæ, dixerat, iſta tuæ.
ve quis aut muros, aut verſam vomere terram
Tranſeat, audentem talia dede neci.

Quod

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
235 E 17 vol. 3

Quod Remus ignorans, humiles contemnere muros
Cœpit: &, His populus, dicere, tutus erit?
Nec mora transſiluit. rutro Celer occupat auſum.
Ille premit duram ſanguinolentus humum.
Hæc ubi Rex didicit; lacrymas introrſus obortas
Devorat, & clauſum pectore vulnus habet.
Flere palam non vult, exemplaque fortia ſervat:
Sicque meos muros tranſeat hoſtis, ait.
Dat tamen exſequias: nec jam ſuſpendere fletum
Suſtinet; & pietas diſſimulata patet.
Oſculaque applicuit poſito ſuprema feretro:
Atque ait; Invito frater ademte, vale.
Arſuroſque artus unxit: fecêre, quod ille,
Fauſtulus, & mœſtas Acca ſoluta comas.
Tum juvenem nondum facti flevêre Quirites.
Ultima plorato ſubdita flamma rogo.
Urbs oritur (quis tunc hoc ulli credere poſſet?)
Victorem terris impoſitura pedem.
Cuncta regas: & ſis magno ſub Cæſare ſemper:
Sæpe etiam plures nominis hujus habe.
Et quoties ſteteris domito ſublimis in orbe;
Omnia ſint humeris inferiora tuis.
Dicta Pales nobis. idem Vinalia dicam.
Una tamen media eſt inter utramque dies.
Numina vulgares Veneris celebrate puellæ.
Multa profeſſarum quæſtibus apta Venus.
Poſcite thure dato formam, populique favorem:
Poſcite blanditias, dignaque verba joco.
Cumque ſua dominæ date grata ſiſymbria myrto,
Textaque compoſitâ juncea vincla roſâ.
Templa frequentari Collinæ proxima portæ
Nunc decet: à Siculo nomina colle tenent.
Utque Syracuſas Arethuſidas abſtulit armis
Claudius, & bello te quoque cepit, Eryx;
Carmine vivacis Venus eſt tranſlata Sibyllæ;
Inque ſuæ ſtirpis maluit urbe coli.

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
235 E 17 vol. 3

Cur igitur Veneris feſtum Vinalia dicant,
Quæritis ; & quare ſit Jovis iſta dies ?
Turnus , an Æneas Latiæ gener eſſet Amatæ ,
Bellum erat. Hetruſcas Turnus adoptat opes.
Clarus erat , ſumtiſque ferox Mezentius armis :
Et vel equo magnus , vel pede major erat.
Quem Rutuli Turnuſque ſuis adſciſcere tentant
Partibus. hæc contra dux ita Tuſcus ait :
Stat mihi non parvo virtus mea. vulnera teſtes ;
Armaque , quæ ſparſi ſanguine ſæpe meo.
Qui petis auxilium , non grandia divĩde mecum
Præmia , de lacubus proxima muſta tuis.
Nulla mora eſt operæ. veſtrum dare;vincere noſtrũ eſt.
Quam velit Æneas iſta negata mihi!
Annuerant Rutuli. Mezentius induit arma :
Induit Æneas ; alloquiturque Jovem.
Hoſtica Tyrrheno vota eſt vindemia Regi,
Jupiter : è Latio palmite muſta feras.
Cauſa valent meliora : cadit Mezentius ingens,
Atque indignanti pectore plangit humum.
Venerat Autumnus calcatis ſordidus uvis :
Redduntur merito debita vina Jovi.
Ex iſta dies hinc eſt Vinalia. Jupiter illam
Vindicat , & feſtis gaudet ineſſe ſuis.
Sex ubi , quæ reſtant , luces Aprilis habebit ;
In medio curſu tempora veris erunt.
Fruſtra pecudem quæres Athamantidos Helles :
Signaque dant imbres : exoriturque Canis.
Hac mihi Nomento Romam cum luce redirem ,
Obſtitit in mediâ candida pompa viâ.
Flamen in antiquæ lucum Robiginis ibat,
Exta canis flammis , exta daturus ovis.
Protinus acceſſi ; ritûs ne neſcius eſſem.
Edidit hæc Flamen verba , Quirine , tuus :
Aſpera Robigo, parcas Cerealibus herbis :
Et tremat in ſummâ læve cacumen humo.

Tu ſata ſideribus cæli nutrita ſecundis
Creſcere, dum fiant falcibus apta, ſinas.
Vis tua non levis eſt, quæ tu frumenta notaſti;
Mœſtus in amiſſis illa colonus habet.
Nec venti tantum Cereri nocuêre, nec imbres;
Nec ſic marmoreo pallet aduſta gelu:
Quantum, ſi culmos Titan incalfacit udos,
Tum locus eſt iræ, Diva timenda, tuæ.
Parce, precor, ſcabraſque manus à meſſibus aufer;
Neve noce cultis: poſſe nocere ſat eſt.
Nec teneras ſegetes, ſed durum amplectere ferrum:
Quodque poteſt alios perdere, perde prior.
Utilius gladios & tela nocentia carpes.
Nil opus eſt illis: otia mundus agit.
Sarcula nunc, duruſque bidens, & vomer aduncus,
Ruris opes niteant: inquinet arma ſitus.
Conatuſque aliquis vaginâ ducere ferrum;
Adſtrictum longâ ſentiat eſſe morâ.
At tu ne viola Cererem: ſemperque colonus
Abſenti poſſit ſolvere vota tibi.
Dixerat. à dextrâ villis mantele ſolutis
Cumque meri paterâ thuris acerra fuit.
Thura focis vinumque dedit, fibraſque bidentis,
Turpiaque obſcœnæ (vidimus) exta canis.
Tum mihi, Cur detur ſacris nova victima, quæris?
(Quæſieram) cauſſam percipe, Flamen ait:
Eſt Canis (Icarium dicunt) quo ſidere moto
Toſta ſitit tellus, præcipiturque ſeges.
Pro cane ſidereo canis hic imponitur aræ:
Et, quare pereat, nil niſi nomen habet.
CVm Phrygis Aſſaraci Tithonia fratre relicto
Suſtulit immenſo ter jubar orbe ſuum;
Mille venit variis florum Dea nexa coronis:
Scena joci morem liberioris habet.
Exit & in Majas ſacrum Florale Kalendas.
Tunc repetam: nunc me grandius urget opus.

Aufert,

ert, Veſta, diem: cognato, Veſta, recepta eſt
Limine. ſic juſti conſtituere patres.
ebus habet partem; Veſtæ pars altera ceſſit:
Quod ſupereſt illis, tertius ipſe tenet.
e Palatinæ laurus, prætextaque quercu
tet domus. æternos tres habet una Deos.

P. OVIDII NASONIS

FASTORUM

LIBER QVINTVS.

QUæritis, unde putem Majo data nomina menſi?
Non ſatis eſt liquido cognita cauſſa mihi.
Ut ſtat, & incertus qua ſit ſibi neſcit eundum,
Cum videt ex omni parte viator iter:
, quia poſſe datur diverſas reddere cauſſas,
Qua ferar ignoro: copiaque ipſa nocet.
ite, quæ fontes Aganippidos Hippocrenes
Grata Meduſæi ſigna tenetis equi.
ſenſere deæ. quarum Polyhymnia cœpit
Prima. ſilent aliæ; dictaque mente notant.
ſt chaos, ut primum data ſunt tria corpora mundo,
Inque novas ſpecies omne receſſit opus;
ndere terra ſuo ſubſedit, & æquora traxit:
At cælum levitas in loca ſumma tulit.
l quoque cum ſtellis nullâ gravitate retentus,
Et vos Lunares exſiluiſtis equi.
d neque terra diu cælo, nec cætera Phœbo
Sidera cedebant: par erat omnis honos.
pe aliquis ſolio, quod tu, Saturne, tenebas,
Auſus de mediâ plebe ſedere Deus.

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
235 E 17 vol. 3

Et latus Oceano quiſquam Deus advena junxit:
  Tethys & extremo ſæpe recepta loco eſt.
Donec Honor, placidoque decens Reverentia vultu
  Corpora legitimis impoſuêre toris.
Hinc ſata Majeſtas; hos eſt Dea cenſa parentes:
  Quaque die partu eſt edita, magna fuit.
Nec mora: conſedit medio ſublimis Olympo,
  Aurea, purpureo conſpicienda ſinu.
Conſedere ſimul Pudor & Metus. omne videres
  Numen ad hanc cultus compoſuiſſe ſuos.
Protinus intravit mentes ſuſpectus honorum.
  Fit pretium dignis; nec ſibi quiſque placet.
Hic ſtatus in cælo multos permanſit in annos:
  Dum ſenior fatis excidit arce Deus.
Terra feros partus immania monſtra Gigantas
  Edidit, auſuros in Jovis ire domum.
Mille manus illis dedit, & pro cruribus angues:
  Atque ait, In magnos arma movete Deos.
Exſtruere hi montes ad ſidera ſumma parabant,
  Et magnum bello ſollicitare Jovem.
Fulmina de cæli jaculatus Jupiter arce
  Vertit in auctores pondera vaſta ſuos.
His bene Majeſtas armis defenſa Deorum
  Reſtat: & ex illo tempore firma manet.
Aſſidet illa Jovi: Jovis eſt fidiſſima cuſtos:
  Et præſtat ſine vi ſceptra tremenda Jovi.
Venit & in terras: coluerunt Romulus illam
  Et Numa: mox alii, tempore quiſque ſuo.
Illa patres in honore pio matreſque tuetur:
  Illa comes pueris virginibuſque venit.
Illa datos faſces commendat, eburque curule:
  Illa coronatis alta triumphat equis.
Finierat voces Polyhymnia. dicta probarunt
  Clioque, & curvæ ſcita Thalia lyræ.
Excipit Uranie: fecêre ſilentia cunctæ;
  Et vox audiri nulla, niſi illa, poteſt.

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
235 E 17 vol. 3

gna fuit quondam capitis reverentia cani,
nque ſuo pretio ruga ſenilis erat.
tis opus juvenes animoſaque bella gerebant:
t pro Dîs aderant in ſtatione ſuis.
bus illa minor, nec habendis utilis armis,
onſilio patriæ ſæpe ferebat opem.
c niſi poſt annos patuit tunc Curia ſeros:
Nomen & ætatis mite Senatus erat.
a dabat populo ſenior: finitaque certis
Legibus eſt ætas, unde petatur honos.
medius juvenum, non indignantibus ipſis,
bat: & interior, ſi comes unus erat.
ba quis auderet coram ſene digna rubore
Dicere; cenſuram longa ſenecta dabat.
mulus hoc vidit: ſelectaque pectora Patres
Dixit. ad hos Urbis ſumma relata novæ.
nc ſua majores poſuiſſe vocabula Majo
Tangor, & ætati conſuluiſſe ſuæ.
Numitor dixiſſe poteſt, Da, Romule, menſem
Hunc ſenibus; nec avum ſuſtinuiſſe nepos.
c leve præpoſiti pignus ſucceſſor honoris
Junius à juvenum nomine dictus habet.
m ſic, neglectos hederâ redimita capillos,
Prima ſui cœpit Calliopêa chori:
xerat Oceanus quondam Titanida Tethyn,
Qui terram liquidis, qua patet, ambit aquis.
nc ſata Pleïone cum cælifero Atlante
Jungitur, ut fama eſt; Pleïadaſque parit.
arum Maja ſuas formâ ſuperaſſe ſorores
Traditur, & ſummo concubuiſſe Jovi.
c enixa jugo cupreſſiferæ Cyllenes
Ætherium volucri qui pede carpit iter.
cades hunc, Ladonque rapax, & Mænalos ingens
Rite colunt, Lunâ credita terra prior.
ſul ab Arcadiis Latios Evander in agros
Venerat: impoſitos attuleratque Deos.

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
235 E 17 vol. 3

Hic, ubi nunc Roma eſt orbis caput, arbor & herbæ,
Et paucæ pecudes, & caſa rara fuit.
Quo poſtquam ventum; Conſiſtite, præſcia mater,
Nam locus imperii rus erit iſtud, ait.
Et matri & vati paret Nonacrius heros;
Inque peregrinâ conſtitit hoſpes humo.
Sacraque multa quidem, ſed Fauni prima bicornis
Has docuit gentes, alipediſque Dei.
Semicaper, coleris cinctutis, Faune, Lupercis;
Cum luſtrant celebres vellera ſecta vias.
At tu materno donaſti nomine menſem,
Inventor curvæ, furibus apte, fidis.
Nec pietas hæc prima tua eſt: ſeptena putaris
Pleïadum numerum fila dediſſe lyræ.
Hæc quoque deſierat; laudataque voce ſororum eſt.
Quid faciam? turbæ pars habet omnis idem.
Gratia Pïeridum nobis æqualiter adſit;
Nullaque laudetur plusve minusve mihi.

AB Jove ſurgat opus. primâ mihi nocte videnda
Stella eſt in cunas officioſa Jovis.
Naſcitur Oleniæ ſignum pluviale Capellæ:
Illa dati cælum præmia lactis habet.
Naïs Amalthêa Cretæâ nobilis Idâ
Dicitur in ſilvis occuluiſſe Jovem.
Huic fuit hædorum mater formoſa duorum
Inter Dictæos conſpicienda greges;
Cornibus aëriis, atque in ſua terga recurvis:
Ubere, quod nutrix poſſet habere Jovis.
Lac dabat illa Deo. ſed fregit in arbore cornu:
Truncaque dimidiâ parte decoris erat.
Suſtulit hoc Nymphe; cinctumque recentibus herbis,
Et plenum pomis ad Jovis ora tulit.
Ille, ubi res cæli tenuit, ſolioque paterno
Sedit, & invicto nil Jove majus erat,
Sidera nutricem, nutricis fertile cornu
Fecit; quod dominæ nunc quoque nomen habet.

Præ-

ſtitibus Majæ Laribus videre Kalendæ
Aram conſtitui, ſignaque parva Deûm.
erat illa quidem Curius: ſed multa vetuſtas,
Deſtruit, & ſaxo longa ſenecta nocet.
iſſa tamen poſiti fuerat cognominis illis,
Quod præſtant oculis omnia tuta ſuis.
at quoq; pro nobis, & præſunt mœnibus Urbis,
Et ſunt præſentes, auxiliumque ferunt.
canis ante pedes ſaxo fabricatus eodem
Stabat. quæ ſtandi cum Lare cauſſa fuit?
vat uterque domum domino quoque fidus uterque:
Compita grata Deo: compita grata cani.
agitant & Lar & turba Diania fures:
Pervigilantque Lares; pervigilantque canes.
na gemellorum quærebam ſigna Deorum
Viribus annoſæ facta caduca moræ:
ille Lares Geniumque Ducis, qui tradidit illos,
Urbs habet; & vici numina trina colunt.
uo feror? Auguſtus menſis mihi carminis hujus
Jus dabit. interea Diva canenda Bona eſt.
ſt moles nativa: loco res nomina fecit.
Appellant ſaxum: pars bona montis ea eſt.
uic Remus inſtiterat fruſtra, quo tempore fratri
Prima Palatinæ ſigna dediſtis aves.
empla Patres illic oculos exoſa viriles
Leniter acclivi conſtituêre jugo.
edicat hæc veteris Clauſorum nominis hæres
Virgineo nullum corpore paſſa virum.
Livia reſtituit; ne non imitata maritum
Eſſet, & ex omni parte ſecuta virum.
POſtera cum roſeam pulſis Hyperionis aſtris
In matutinis lampada tollit equis;
Frigidus Argeſtes ſummas mulcebit ariſtas,
Candidaque à Calabris vela dabuntur aquis.
At ſimul inducunt obſcura crepuſcula noctem;
Pars Hyadum toto de grege nulla latet.

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
235 E 17 vol. 3

Ora micant Tauri ſeptem radiantia flammis,
  Navita quas Hyadas Grajus ab imbre vocat.
Pars Bacchum nutriſſe putant: pars credidit eſſe
  Tethyos has neptes, Oceanique ſenis.
Nondum ſtabat Atlas humeros oneratus Olympo;
  Cum ſatus eſt formâ conſpiciendus Hyas.
Hunc ſtirps Oceani maturis niſibus Æthra
  Edidit, & Nymphas: ſed prior ortus Hyas.
Dum nova lanugo; pavidos formidine cervos
  Terret: & eſt illi præda benigna lepus.
At poſtquam virtus annis adolevit; in apros
  Audet, & hirſutas cominus ire leas.
Dumque petit latebras fœtæ catuloſque leænæ;
  Ipſe fuit Libycæ præda cruenta feræ.
Mater Hyan, & Hyan mœſtæ flevere ſorores;
  Cervicemque polo ſuppoſiturus Atlas.
Victus uterque parens tamen eſt pietate ſororum.
  Illa dedit cælum: nomina fecit Hyas.
Mater, ades, florum, ludis celebranda jocoſis:
  Diſtuleram partes menſe priore tuas.
Incipis Aprili: tranſis in tempora Maji.
  Alter te fugiens, cum venit alter, habet.
Cum tua ſint, cedantque tibi confinia menſum;
  Convenit in laudes ille vel iſte tuas.
Circus in hunc exit, clamataque palma Theatris:
  Hoc quoque cum Circi munere carmen eat.
Ipſa doce quæ ſis. hominum ſententia fallax.
  Optima tu proprii nominis auctor eris.
Sic ego, ſic noſtris reſpondit Diva rogatis:
  Dum loquitur, vernas efflat ab ore roſas.
Chloris eram, quæ Flora vocor. corrupta Latino
  Nominis eſt noſtri littera Græca ſono.
Chloris eram Nymphe campi felicis, ubi audis
  Rem fortunatis ante fuiſſe viris.
Quæ fuerit mihi forma, grave eſt narrare modeſtæ:
  Sed generum matri repperit illa Deum.

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
235 E 17 vol. 3

r erat; errabam. Zephyrus conſpexit; abibam.
Inſequitur; fugio. fortior ille fuit.
dederat fratri Boreas jus omne rapinæ,
Auſus Erechtheâ præmia ferre domo.
n tamen emendat dando mihi nomina nuptæ:
Inque meo non eſt ulla querela toro.
re fruor ſemper: veri nitidiſſimus annus.
Arbor habet frondes, pabula ſemper humus.
: mihi fœcundus dotalibus hortus in agris.
Aura fovet; liquidæ fonte rigatur aquæ.
nc meus implevit generoſo flore maritus:
Atque ait, Arbitrium tu, Dea, floris habe.
pe ego digeſtos volui numerare colores;
Nec potui. numero copia major erat.
ſcida cum primum foliis excuſſa pruina eſt,
Et variæ radiis intepuêre comæ;
nveniunt pictis incinctæ veſtibus Horæ,
Inque leves calathos munera noſtra legunt.
otinus arripiunt Charites; nectuntque coronas,
Sertaque cæleſtes implicitura comas.
ima per immenſas ſparſi nova ſemina gentes.
Unius tellus ante coloris erat.
ima Therapnæo feci de ſanguine florem:
Et manet in folio ſcripta querela ſuo.
quoq; nomen habes cultos, Narciſſe, per hortos:
Infelix, quod non alter & alter eras!
id Crocon, aut Attyn referam, Cinyrâque creatum;
De quorum per me vulnere ſurgit honor?
rs quoque, ſi neſcis, per noſtras editus artes.
Jupiter hoc ut adhuc neſciat, uſque precor.
ncta Jovem Juno, natâ ſine matre Minervâ,
Officio doluit non eguiſſe ſuo.
it, ut Oceano quereretur furta mariti:
Reſtitit ad noſtras feſſa labore fores.
am ſimul adſpexi; Quid te, Saturnia, dixi,
Attulit? exponit, quem petat, illa locum.

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
235 E 17 vol. 3

Addidit & cauſſam. verbis ſolabar amicis.
Non, inquit, verbis cura levanda mea eſt.
Si pater eſt factus neglecto conjugis uſu
Jupiter, & ſolus nomen utrumque tenet;
Cur ego deſperem fieri ſine conjuge mater:
Et parere intacto, dummodo caſta, viro?
Omnia tentabo latis medicamina terris;
Et freta, Tartareos excutiamque ſinus.
Vox erat in curſu: vultum dubitantis habebam.
Neſcio quid, Nymphe, poſſe vidêris, ait.
Ter volui promittere opem, ter lingua retenta eſt:
Ira Jovis magni cauſſa timoris erat.
Fer, precor, auxilium, dixit; celabitur auctor:
Et Stygiæ numen teſtificatur aquæ.
Quod petis, Oleniis, inquam, mihi miſſus ab arvis
Flos dabit. eſt hortis unicus ille meis.
Qui dabat, Hoc, dixit, ſterilem quoq; tange juvencam;
Mater erit. tetigi. nec mora; mater erat.
Protinus hærentem decerpſi pollice florem.
Tangitur; & tacto concipit illa ſinu.
Iamque gravis Thracen, & læva Propontidos intrat:
Fitque potens voti; Marſque creatus erat.
Qui memor accepti per me natalis, Habeto
Tu quoque Romuleâ, dixit, in Urbe locum.
Forſitan in teneris tantum mea regna coronis
Eſſe putes. tangunt numen & arva meum.
Si bene floruerint ſegetes; erit area dives.
Si bene floruerit vinea; Bacchus erit.
Si bene floruerint oleæ; nitidiſſimus annus.
Pomaque proventum temporis hujus habent.
Flore ſemel læſo pereunt viciæque fabæque:
Et pereunt lentes, advena Nile, tuæ.
Vina quoque in magnis operoſè condita cellis
Florent: & nebulæ dolia ſumma tegunt.
Mella meum munus. volucres ego mella daturas
Ad violam, & cythiſos, & thyma cana voco.

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
235 E 17 vol. 3

s quoq; idem facimus: tunc cum juvenilibus annis
Luxuriant animi, corporaque ipſa vigent.
lia dicentem tacitus mirabar. at illa,
ſus tibi diſcendi, ſiqua requiris, ait.
c, Dea, ludorum, reſpondi, quæ ſit origo.
Vix bene deſieram; rettulit illa mihi.
tera luxuriæ nondum inſtrumenta vigebant:
Aut pecus, aut latam dives habebat humum.
nc etiam locuples, hinc ipſa pecunia dicta eſt.
Sed jam de vetito quiſque parabat opes.
nerat in morem populi depaſcere ſaltus:
Idque diu licuit, pœnaque nulla fuit.
ndice ſervabant nullo ſua publica vulgus;
Jamque in privato paſcere inertis erat.
bis ad Ædiles delata licentia talis
Publicios: animus defuit ante viris.
m populus recipit: mulctam ſubiêre nocentes.
Vindicibus laudi publica cura fuit.
ulcta data eſt ex parte mihi: magnoque favore
Victores Ludos inſtituêre novos.
rte locant clivum, qui tunc erat ardua rupes.
Utile nunc iter eſt; Publiciumque vocant.
nnua credideram ſpectacula facta; negavit:
Addidit & dictis altera verba ſuis.
os quoque tangit honos. feſtis gaudemus, & aris:
Turbaque cæleſtes ambitioſa ſumus.
pe Deos aliquis peccando fecit iniquos:
Et pro delictis hoſtia blanda fuit.
pe Jovem vidi, cum jam ſua mittere vellet
Fulmina, thure dato ſuſtinuiſſe manum.
ſi negligimur; magnis injuria pœnis
Solvitur: & juſtum præterit ira modum.
ſpice Theſtiaden: flammis abſentibus arſit.
Cauſſa eſt; quod Phœbes ara ſine igne fuit.
ſpice Tantaliden: eadem Dea vela tenebat.
Virgo eſt; & ſpretos bis tamen ulta focos.

Hippolyte infelix, velles coluiſſe Dionen,
Cum conſternatis diripereris equis.
Longa referre mora eſt collata oblivia damnis.
Me quoque Romani præteriêre Patres.
Quid facerem? per quod fierem manifeſta doloris?
Exigerem noſtræ qualia damna notæ?
Excidit officium triſti mihi. nulla tuebar
Rura: nec in pretio fertilis hortus erat.
Lilia deciderant: violas arere videres,
Filaque punicei languida facta croci.
Sæpe mihi Zephyrus, Dotes corrumpere noli
Ipſa tuas, dixit: dos mihi vilis erat.
Florebant oleæ; venti nocuêre protervi.
Florebant ſegetes; grandine læſa Ceres.
In ſpe vitis erat: cælum nigreſcit ab Auſtris,
Et ſubitâ frondes decutiuntur aquâ.
Nec volui fieri, nec ſum crudelis in irâ:
Cura repellendi ſed mihi nulla fuit.
Convenêre Patres: &, ſi bene floreat annus,
Numinibus noſtris annua feſta vovent.
Annuimus voto. Conſul cum Conſule ludos
Poſtumio Lænas perſoluëre mihi.
Quærere conabar, quare laſcivia major
His foret in Ludis, liberiorque jocus:
Sed mihi ſuccurrit, numen non eſſe ſeverum;
Aptaque deliciis munera ferre Deam.
Tempora ſutilibus cinguntur tota coronis;
Et latet injectâ ſplendida menſa roſâ.
Ebrius incinctis philyrâ conviva capillis
Saltat, & imprudens utitur arte meri.
Ebrius ad durum formoſæ limen amicæ
Cantat. habent unctæ mollia ſerta comæ.
Nulla coronatâ peraguntur ſeria fronte;
Nec liquidæ vinctis flore bibuntur aquæ.
Donec eras miſtus nullis, Acheloë, racemis;
Gratia ſumendæ non erat ulla roſæ.

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
235 E 17 vol. 3

chus amat flores : Baccho placuiſſe coronam
Ex Ariadnæo ſidere noſſe potes.
na lev*i*s decet hanc : non eſt, mihi credite, non eſt
lla cothurnatas inter habenda Deas.
rba quidem cur hos celebrent meretricia ludos,
Non ex difficili cauſſa petenda ſubeſt.
n eſt de tetricis, non eſt de magna profeſſis :
Vult ſua plebejo ſacra patere choro.
monet ætatis ſpecie, dum floreat, uti :
Contemni ſpinam, cum cecidêre roſæ.
r tamen, ut dantur veſtes Cerealibus albæ,
Sic hæc eſt cultu verſicolore decens?
quia maturis albeſcit meſſis ariſtis ;
Et color & ſpecies floribus omnis ineſt?
nnuit ; & motis flores cecidêre capillis :
Accidere in menſas ut roſa miſſa ſolet.
mina reſtabant ; quorum me cauſſa latebat.
Cum ſic errores abſtulit illa meos.
el quia purpureis collucent floribus agri ;
Lumina ſunt noſtros viſa decêre dies :
el quia nec flos eſt hebeti, nec flamma, colore ;
Atque oculos in ſe ſplendor uterque trahit :
el quia deliciis nocturna licentia noſtris
Convenit. à vero tertia cauſſa venit.
ſt breve præterea, de quo mihi quærere reſtat,
Si liceat, dixi. (dixit & illa, Licet)
ur tibi pro Libycis claudantur rete leænis
Imbelles capreæ, ſollicituſque lepus.
on ſibi, reſpondit, ſilvas ceſſiſſe ; ſed hortos,
Arvaque pugnaci non adeunda feræ.
mnia finierat : tenues ſeceſſit in auras.
Manſit odor. poſſes ſcire fuiſſe Deam.
loreat ut toto carmen Naſonis in ævo ;
Sparge, precor, donis pectora noſtra tuis.

NOcte minus quartâ promet ſua ſidera Chiron
Semivir, & flavi corpore miſtus equi.

Pelion Hæmoniæ mons eſt obverſus in Auſtros :
Summa virent pinu : cætera quercus habet.
Phillyrides tenuit. ſaxo ſtant antra vetuſto ,
Quæ juſtum memorant incoluiſſe ſenem.
Ille manus olim miſſuras Hectora letho
Creditur in lyricis detinuiſſe modis.
Venerat Alcides exactâ parte laborum ;
Juſſaque reſtabant ultima pæne viro.
Stare ſimul caſu Trojæ duo fata videres :
Hinc puer Æacides , hinc Jove natus erat.
Excipit hoſpitio juvenem Philyreïus heros :
Et cauſam adventûs hic rogat, ille docet.
Perſpicit interea clavam ſpoliumque leonis :
Virque , ait, his armis, armaque digna viro.
Nec ſe, quin horrens auderent tangere ſetis
Vellus , Achilleæ continuêre manus.
Dumque ſenex tractat ſquallentia tela venenis ;
Excidit , & lævo fixa ſagitta pede eſt.
Ingemuit Chiron , traxitque è corpore ferrum :
Adgemit Alcides , Hæmoniuſque puer.
Ipſe tamen lectas Pagaſæis collibus herbas
Temperat , & variâ vulnera mulcet ope.
Virus edax ſuperabat opem : penituſque recepta
Oſſibus, & toto corpore peſtis erat.
Sanguine Centauri Lernææ ſanguis Echidnæ
Miſtus ad auxilium tempora nulla dabant.
Stabat , ut ante patrem, lacrymis perfuſus Achilles :
Sic flendus Peleus, ſi moreretur , erat.
Sæpe manus ægras manibus fingebat amicis :
[Morum , quos fecit , præmia doctor habet.]
Oſcula ſæpe dedit. dixit quoque ſæpe jacenti ;
Vive, precor ; nec me, care, relinque, pater.
Nona dies aderat ; cum tu , juſtiſſime Chiron,
Bis ſeptem ſtellis corpora cinctus eras.

HVnc lyra curva ſequi cuperet; ſed idonea nondum
Eſt via. nox aptum tertia tempus erit.

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
235 E 17 vol. 3

…rpios in cælo, cum cras luceſcere Nonas
Dicimus, à mediâ parte notandus erit.
…Inc ubi protulerit formoſa ter Heſperus ora,
Ter dederint Phœbo ſidera victa locum;
…s erit veteris nocturna Lemuria ſacri:
…nferias tacitis Manibus illa dabunt.
…us erat brevior; nec adhuc pia Februa norant:
…ec tu dux menſium; Jane biformis, eras.
… tamen exſtincto cineri ſua dona ferebant;
…ompoſitique nepos buſta piabat avi.
…nſis erat Majus majorum nomine dictus,
Qui partem priſci nunc quoque moris habet.
…x ubi jam media eſt, ſomnoque ſilentia præbet;
Et canis, & variæ conticuiſtis aves;
… memor veteris ritûs, timiduſque Deorum,
Surgit: habent gemini vincula nulla pedes.
…naque dat digitis medio cum pollice junctis;
Occurrat tacito ne levis umbra ſibi.
…rque manus puras fontanâ proluit undâ;
Vertitur, & nigras accipit ore fabas.
…erſuſque jacit: ſed dum jacit, Hæc ego mitto;
His, inquit, redimo meque meoſque fabis.
…oc novies dicit, nec reſpicit. umbra putatur
Colligere, & nullo terga vidente ſequi.
…urſus aquâ tangit, Temeſæaque concrepat æra:
Et rogat ut tectis exeat umbra ſuis.
…um dixit novies, Manes exite paterni,
Reſpicit, & purè ſacra peracta putat.
…icta ſit unde dies, quæ nominis exſtet origo,
Me fugit. ex aliquo eſt invenienda Deo.
…liade nate, mone, virgâ venerande potenti:
Sæpe tibi Stygii regia viſa Jovis.
…enit adoratus Caducifer. accipe cauſſam
Nominis. ex ipſo cognita cauſſa Deo eſt.
Romulus ut tumulo fraternas condidit umbras,
Et male veloci juſta ſoluta Remo;

Fau-

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
235 E 17 vol. 3

Fauſtulus inſelix & paſſis Acca capillis
Spargebant lacrymis oſſa peruſta ſuis.
Inde domum redeunt ſub prima crepuſcula mœſti;
Utque erat, in duro procubuêre toro.
Umbra cruenta Remi viſa eſt aſſiſtere lecto,
Atque hæc exiguo murmure verba loqui:
En ego dimidium veſtri parſque altera voti
Cernite ſim qualis; qui modo qualis eram!
Qui modo ſi volucres habuiſſem regna jubentes;
In populo potui maximus eſſe meo:
Nunc elapſa rogi flaminis & inanis imago.
Hæc eſt ex illo forma relicta Remo.
Heu! ubi Mars pater eſt? ſi vos modo vera locuti;
Uberaque expoſitis ille ferina dedit.
Quem lupa ſervavit, manus hunc temeraria civis
Perdidit. ô quanto mitior illa fuit!
Sæve Celer, crudelem animam per vulnera reddas:
Utque ego, ſub terras ſanguinolentus eas.
Noluit hoc frater. pietas æqualis in illo eſt.
Quod potuit, lacrymas in mea fata dedit.
Hunc vos per lacrymas, per veſtra alimenta rogate,
Ut celebrem feſto ſignet honore diem.
Mandantem amplecti cupiunt, & brachia tendunt.
Lubrica prenſantes effugit umbra manus.
Ut ſecum fugiens ſomnos abduxit imago;
Ad regem voces fratris uterque ferunt.
Romulus obſequitur, lucemque Remuria dixit
Illam, qua poſitis juſta feruntur avis.
Aſpera mutata eſt in lenem tempore longo
Littera, quæ toto nomine prima fuit.
Mox etiam Lemures animas dixêre ſilentum.
Is verbi ſenſus, vis ea vocis erat.
Fana tamen veteres illis clauſère diebus;
Ut nunc ferali tempore operta vides.
Nec viduæ tædis eadem, nec virginis apta
Tempora. quæ nupſit, non diuturna fuit.

Hac

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
235 E 17 vol. 3

ac quoque de cauſſâ (ſi te proverbia tangunt)
  Menſe malas Majo nubere vulgus ait.
ed tamen hæc tria ſunt ſub eodem tempore feſta
  Inter ſe nullo continuata die.
uorum ſi mediis Bœoton Oriona quæres;
  Falſus eris. ſigni cauſſa canenda mihi.
upiter, & lato qui regnat in æquore frater,
  Carpebant ſocias, Mercuriuſque, vias.
empus erat, quo verſa jugo referuntur aratra;
  Et pronum ſaturæ lac bibit agnus ovis.
orte ſenex Hyrieus anguſti cultor agelli
  Hos videt, exiguam ſtabat ut ante caſam.
tque ita, Longa via eſt, nec tempora longa ſuperſunt,
  Dixit; & hoſpitibus janua noſtra patet.
ddidit & vultum verbis; iterumque rogavit.
  Parent promiſſis; diſſimulantque Deos.
ecta ſenis ſubeunt nigro deformia fumo:
  Ignis in heſterno ſtipite parvus erat.
pſe genu poſito flammas exſuſcitat aurâ,
  Et promit quaſſas comminuitque faces.
tant calices. minor inde fabas, olus alter habebant;
  Et fumant teſtu preſſus uterque ſuo.
Dumque mora eſt, tremulâ dat vina rubentia dextrâ.
  Accipit æquoreus pocula prima Deus.
Quæ ſimul exhauſit; Da nunc bibat ordine, dixit,
  Jupiter. audito palluit ille Jove.
Ut rediit animus; cultorem pauperis agri
  Immolat, & magno torret in igne bovem.
Quæque puer quondam primis diffuderat annis,
  Prodit fumoſo condita vina cado.
Nec mora: flumineam lino celantibus ulvam,
  Sic quoque non altis, diſcubuêre toris.
Nunc dape, nunc poſito menſæ nituêre Lyæo.
  Terra rubens crater, pocula fagus erant.
Verba fuêre Jovis; Si quid fert impetus, opta:
  Omne feres. placidi verba fuêre ſenis:

Cara

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
235 E 17 vol. 3

Cara fuit conjux primæ mihi cura juventæ
Cognita. nunc ubi ſit quæritis ? urna tegit.
Huic ego juratus, vobis in verba vocatis,
Conjugio dixi ſola fruêre meo.
Et dixi, & ſervo, ſed enim diverſa voluntas
Eſt mihi : nec conjux & pater eſſe volo.
Annuerant omnes : omnes ad terga juvenci
Conſtiterant. pudor eſt ulteriora loqui.
Tum ſuperinjectâ texêre madentia terrâ.
Jamque decem menſes ; & puer ortus erat.
Hunc Hyrieus, quia ſic genitus, vocat Uriona.
Perdidit antiquum littera prima ſonum.
Creverat immenſum : comitem ſibi Delia ſumſit.
Ille Deæ cuſtos, ille ſatelles erat.
Verba movent iras non circumſpecta Deorum.
Quam nequeam, dixit, vincere, nulla fera eſt.
Scorpion immiſit Tellus. fuit impetus illi
Curvâ gemelliparæ ſpicula ferre Deæ.
Obſtitit Orion. Latona nitentibus aſtris
Addidit: &, Meriti præmia, dixit, habe.
SEd quid & Orion, & cetera ſidera mundo
Cedere feſtinant, noxque coarctat iter ?
Quid ſolito citius liquido jubar æquore tollit
Candida Lucifero præveniente dies ?
Fallor? an arma ſonant? non fallimur: arma ſonabant.
Mars venit ; & veniens bellica ſigna dedit.
Ultor ad ipſe ſuos cælo deſcendit honores,
Templaque in Auguſto conſpicienda Foro.
Et Deus eſt ingens, & opus. debebat in Urbe
Non aliter nati Mars habitare ſui.
Digna Gigantêis hæc ſunt delubra tropæis :
Hinc fera Gradivum bella movere decet :
Seu quis ab Eöo nos impius orbe laceſſet ;
Seu quis ab Occiduo Sole domandus erit.
Proſpicit armipotens operis faſtigia ſummi :
Et probat invictos ſumma tenere Deos.

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
235 E 17 vol. 3

Proſpicit in foribus diverſæ tela figuræ;
 Armaque terrarum milite victa ſuo.
Hinc videt Ænean oneratum pondere ſacro;
 Et tot Iülêæ nobilitatis avos.
Hinc videt Iliaden humeris ducis arma ferentem:
 Claraque diſpoſitis acta ſubeſſe viris.
Spectat & Auguſto prætextum nomine templum,
 Et viſum lecto Cæſare majus opus.
Voverat hoc juvenis tunc cum pia ſuſtulit arma.
 A tantis Princeps incipiendus erat.
Ille manus tendens, hinc ſtanti milite juſto,
 Hinc conjuratis, talia dicta dedit:
Si mihi bellandi pater eſt, Veſtæque ſacerdos
 Auctor; & ulciſci numen utrumque paro:
Mars, ades; & ſatia ſcelerato ſanguine ferrum:
 Stetque favor cauſſâ pro meliore tuus.
Templa feres, & me victore vocaberis Ultor.
 Voverat; & fuſo lætus ab hoſte redit.
Nec ſatis eſt meruiſſe ſemel cognomina Marti:
 Perſequitur Parthâ ſigna retenta manu.
Gens fuit & campis, & equis, & tuta ſagittis;
 Et circumfuſis invia fluminibus.
Addiderant animos Craſſorum funera genti;
 Cum periit miles, ſignaque, duxque ſimul.
Signa decus belli Parthus Romana tenebat;
 Romanæque aquilæ ſignifer hoſtis erat.
Iſque pudor manſiſſet adhuc, niſi fortibus armis
 Cæſaris Auſoniæ protegerentur opes.
Ille notas veteres, & longi dedecus ævi
 Suſtulit. agnorunt ſigna recepta ſuos.
Quid tibi nunc ſolitæ mitti poſt terga ſagittæ;
 Quid loca, quid rapidi profuit uſus equi?
Parthe, refers aquilas: victos quoque porrigis arcus.
 Pignora jam noſtri nulla pudoris habes.
Rite Deo templumque datum nomenque bis ulto:
 Et meritus votis debita ſolvit honos.

Sollemni

Solemni Ludos Circo celebrate, Quirites :
Non viſa eſt fortem ſcena decere Deum.
PLiadas adſpicies omnes, totumque ſororum
Agmen; ubi ante Idus nox erit una ſuper.
Tum mihi non dubiis auctoribus incipit æſtas ;
Et tepidi finem tempora veris habent.
IDibus ora prior ſtellantia tollere Taurum
Indicat : huic ſigno fabula nota ſubeſt.
Præbuit ut taurus Tyriæ ſua terga puellæ
Jupiter, & falsâ cornua fronte tulit ;
Illa jubam dextrâ, lævâ retinebat amictus ;
Et timor ipſe novi cauſſa decoris erat.
Aura ſinus implet : flavos movet aura capillos.
Sidoni, ſic fueras accipienda Jovi.
Sæpe puellares ſubduxit ab æquore plantas ;
Et metuit tactus aſſilientis aquæ :
Sæpe Deus prudens tergum demittit in undas ;
Hæreat ut collo fortius illa ſuo.
Littoribus tactis ſtabat ſine cornibus ullis
Jupiter : inque Deum de bove verſus erat.
Taurus init cælum. te, Sidoni, Jupiter implet :
Parſque tuum terræ tertia nomen habet.
Hoc alii ſignum Phariam dixêre juvencam ;
Quæ bos ex homine eſt, ex bove facta Dea.
Tum quoque priſcorum virgo ſimulacra virorum
Mittere roboreo ſcirpea ponte ſolet.
Corpora poſt decies ſenos qui credidit annos
Miſſa neci ; ſceleris crimine damnat avos.
Fama vetus : tum cum Saturnia terra vocata eſt,
Talia fatidici dicta fuêre Dei :
Falcifero libata ſeni duo corpora, gentes,
Mittite ; quæ Tuſcis excipiantur aquis.
Donec in hæc venit Tirynthius arva, quotannis
Triſtia Leucadio ſacra peracta modo.
Illum ſtramineos in aquam miſiſſe Quirites.
Herculis exemplo corpora falſa jaci.

Dionyſ. Halicarn: lib: 1. p. 30 ed. Sylb: 1586.

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
235 E 17 vol. 3

Pars putat ut ferrent juvenes ſuffragia ſoli,
 Pontibus infirmos præcipitaſſe ſenes.
Tybri, doce verum: tua ripa vetuſtior Urbe.
 Principium ritûs tu bene noſſe potes.
Tybris arundiferum medio caput extulit alveo;
 Raucaque dimovit talibus ora ſonis:
Hæc loca deſertas vidi ſine mœnibus herbas:
 Paſcebat ſparſos utraque ripa boves.
Et quem nunc gentes Tyberin noruntque timentque,
 Tunc etiam pecori deſpiciendus eram.
Arcadis Evandri nomen tibi ſæpe refertur:
 Ille meas remis advena torſit aquas.
Venit & Alcides turbâ comitatus Achivâ.
 Albula, ſi memini, tunc mihi nomen erat.
Excipit hoſpitio juvenem Pallantius heros:
 Et tandem Caco debita pœna venit.
Victor abit, ſecumque boves Erytheïda prædam
 Abſtrahit. at comites longius ire negant.
Magnaque pars horum deſertis venerat Argis:
 Montibus his ponunt ſpemque Laremque ſuum.
Sæpe tamen patriæ dulci tanguntur amore;
 Atque aliquis moriens hoc breve mandat opus:
Mittite me Tyberi: Tyberinis vectus ut undis
 Litus ad Inachium pulvis inanis eam.
Diſplicet hæredi mandati cura ſepulchri:
 Mortuus Auſoniâ conditur hoſpes humo.
Scirpea pro domino Tyberi jactatur imago,
 Ut repetat Grajas per freta longa domos.
Hactenus: ut vivo ſubiit rorantia ſaxo
 Antra, leves curſum ſuſtinuiſtis aquæ.
CLare nepos Atlantis, ades: quem montibus olim
 Edidit Arcadiis Pleïas una Jovi.
Pacis & armorum Superis imiſque Deorum
 Arbiter, alato qui pede carpis iter:
Læte lyræ pulſu, nitidâ quoque læte palæſtrâ;
 Quo didicit cultè lingua favente loqui.

Templa tibi poſuêre Patres ſpectantia Circum
Idibus. ex illo eſt hæc tibi feſta dies.
Te, quicunque ſuas profitetur vendere merces,
Thure dato, tribuas ut ſibi lucra, rogat.
Eſt aqua Mercurii portæ vicina Capenæ:
Si juvat expertis credere; numen habet.
Huc venit incinctus tunicas mercator; & urnâ
Purus ſuffitâ, quam ferat, haurit aquam.
Uda fit hinc laurus: lauro ſparguntur ab udâ
Omnia, quæ dominos ſunt habitura novos.
Spargit & ipſe ſuos lauro rorante capillos:
Et peragit ſolitâ fallere voce preces.
Ablue præteriti perjuria temporis, inquit.
Ablue præteritâ perfida verba die.
Sive ego te feci teſtem, falſove citavi
Non audituri numina magna Jovis;
Sive Deum prudens alium Divamve fefelli;
Abſtulerint celeres improba dicta Noti.
Et pateant veniente die perjuria nobis:
Nec curent Superi, ſi qua locutus ero.
Da modo lucra mihi, da facto gaudia lucro:
Et face ut emtori verba dediſſe juvet.
Talia Mercurius poſcentem ridet ab alto;
Se memor Ortygias ſurripuiſſe boves.

AT mihi pande, precor, tanto meliora petenti,
In Geminos ex quo tempore Phœbus eat.
Cum totidem de menſe dies ſupereſſe videbis;
Quot ſunt Herculei facta laboris, ait.
Dic, ego reſpondi, cauſſam mihi ſideris hujus.
Cauſſam facundo prodidit ore Deus.
Abſtulerant raptas Phœben Phœbeſque ſororem
Tyndaridæ fratres, hic eques, ille pugil.
Bella parant, repetuntque ſuas & frater & Idas;
Leucippo fieri pactus uterque gener.
His amor, ut repetant, illis, ut reddere nolint,
Suadet: & ex cauſſâ pugnat uterque pari.

Effugere Oebalidæ curſu potuêre ſequentes :
Sed viſum celeri vincere turpe fugâ.
Liber ab arboribus locus eſt, apta area pugnæ.
Conſtiterant illic : nomen Aphidna loco.
Pectora trajectus Lyncêo Caſtor ab enſe
Non exſpectato vulnere preſſit humum.
Ultor adeſt Pollux ; & Lyncea perforat haſtâ,
Qua cervix humeros continuata premit.
Ibat in hunc Idas, vixque eſt Jovis igne repulſus :
Tela tamen dextræ fulmine rapta negant.
Jamque tibi, Pollux, cælum ſublime patebat ;
Cum, Mea, dixiſti, percipe verba pater.
Quod mihi das uni, cælum partire duobus :
Dimidium toto munere majus erit.
Dixit, & alternâ fratrem ſtatione redemit :
Utile ſollicitæ ſidus uterque rati.
Ad Janum redeat, qui quærit Agonia quid ſint :
Quæ tamen in Faſtis hoc quoque tempus habent.
Nocte ſequente diem canis Erigoneïus exit.
Eſt alio ſigni reddita cauſſa loco.
PRoxima Vulcani lux es ; Tubiluſtria dicunt.
Luſtrantur puræ, quas facit ille, tubæ.
QUattuor inde notis locus eſt; quibus ordine lectis
Vel mos ſacrorum ; vel Fuga Regis ineſt.
NEc te prætereo, populi Fortuna potentis
Publica; cui templum luce ſequente datum.
Hanc ubi dives aquis acceperit Amphitrite ;
Grata Jovi fulvæ roſtra videbis avis.
AUferat ex oculis veniens Aurora Booten :
Continuâque die ſidus Hyantis erit.

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
235 E 17 vol. 3

P. OVIDII NASONIS
FASTORUM
LIBER SEXTVS.

Hic quoque menſis habet dubias in nomine cauſſas:
Quæ placeant, poſitis omnibus, ipſe leges.
Facta canam; ſed erunt qui me finxiſſe loquantur:
Nullaque mortali numina viſa putent.
Eſt Deus in nobis: agitante caleſcimus illo.
Impetus hic ſacræ ſemina mentis habet.
Fas mihi præcipuè vultus vidiſſe Deorum:
Vel quia ſum vates; vel quia ſacra cano.
Eſt nemus arboribus denſum, ſecretus ab omni
Voce locus; ſi non obſtreperetur aquis.
Hic ego quærebam cœpti quæ menſis origo
Eſſet, & in curâ nominis hujus eram.
Ecce Deas vidi: non quas præceptor arandi
Viderat; Aſcræas cum ſequeretur oves.
Nec quas Priamides in aquoſæ vallibus Idæ
Contulit. ex illis ſed tamen una fuit.
Ex illis fuit una, ſui germana mariti.
Hæc erat, agnovi, quæ ſtat in arce Jovis.
Horrueram, tacitoque animum pallore fatebar.
Cum Dea, quos fecit, ſuſtulit ipſa metus:
Namque, ait, O vates Romani conditor anni,
Auſe per exiguos magna referre modos;
Jus tibi feciſti numen cæleſte videndi,
Cum placuit numeris condere feſta tuis.
Ne tamen ignores, vulgique errore traharis;
Junius à noſtro nomine nomen habet.

Eſt

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
235 E 17 vol. 3

Eſt aliquid nupſiſſe Jovi, Jovis eſſe ſororem.
  Fratre magis, dubito, glorier, anne viro.
Si genus adſpicitur; Saturnum prima parentem
  Feci. Saturni ſors ego prima fui.
A patre dicta meo quondam Saturnia Roma eſt:
  Hæc illi à cælo proxima terra fuit.
Si torus in pretio eſt; dicor matrona Tonantis:
  Junctaque Tarpeio ſunt mea templa Jovi.
An potuit Maio pellex dare nomina menſi?
  Hic honor in nobis invidioſus erit?
Cur igitur Regina vocor, Princepſque Dearum?
  Aurea cur dextræ ſceptra dedêre meæ?
An faciant menſem luces, Lucinaque ab illis
  Dicar; & à nullo nomina menſe traham?
Tum me pœniteat poſuiſſe fideliter iras
  In genus Electræ, Dardaniamque domum.
Cauſſa duplex iræ. rapto Ganymede dolebam:
  Forma quoque Idæo judice victa mea eſt.
Pœniteat, quod non foveo Carthaginis arces;
  Cum mea ſint illo currus & arma loco.
Pœniteat Sparten, Argoſquê, meaſque Mycenas,
  Et veterem Latio ſuppoſuiſſe Samon.
Adde ſenem Tatium, Junonicolaſque Faliſcos;
  Quos ego Romanis ſuccubuiſſe tuli.
Sed neque pœniteat: nec gens mihi carior ulla eſt.
  Hîc colar, hîc teneam cum Jove templa meo.
Ipſe mihi Mavors, Commendo mœnia, dixit,
  Hæc tibi: tu pollens Urbe nepotis eris.
Dicta fides ſequitur. centum celebramur in aris:
  Nec levior quovis eſt mihi menſis honor.
Nec tamen hunc nobis tantummodo præſtat honorem
  Roma: ſuburbani dant mihi munus idem.
Inſpice, quos habeat nemoralis Aricia Faſtos,
  Et populus Laurens, Lanuviumque meum:
Eſt illic menſis Junonius. inſpice Tibur,
  Et Præneſtinæ mœnia ſacra Deæ:

Junonale leges tempus. nec Romulus illas
    Condidit: at noſtri Roma nepotis erat.
Finierat Juno. reſpeximus. Herculis uxor
    Stabat; & in vultu ſigna dolentis erant.
Non ego, ſi toto mater me cedere cælo
    Juſſerit, invitâ matre morabor, ait.
Nunc quoque non luctor de nomine temporis hujus:
    Blandior; & partes pæne rogantis ago.
Remque mei juris malim tenuiſſe precando;
    Et faveas cauſſæ forſitan ipſe meæ.
Aurea poſſedit ſocio Capitolia templo
    Mater, & ut debet, cum Jove ſumma tenet.
At decus omne mihi contingit origine menſis.
    Unicus eſt, de quo ſollicitamur, honor.
Quid grave, ſi titulum menſis, Romane, dediſtis
    Herculis uxori, poſteritaſque memor?
Hæc quoque terra aliquid debet mihi nomine magni
    Conjugis. huc captas appulit ille boves.
Hîc male defenſus flammis & dote paternâ
    Cacus Aventinam ſanguine tinxit humum.
Ad propiora vocor. populum digeſſit ab annis
    Romulus, in partes diſtribuitque duas.
Hæc dare conſilium, pugnare paratior illa eſt:
    Hæc ætas bellum ſuadet, at illa gerit.
Sic ſtatuit, menſeſque notâ ſecrevit eâdem.
    Junius eſt juvenum; qui fuit ante, ſenum.
Dixit: & in litem ſtudio certaminis iſſent;
    Atque irâ pietas diſſimulata foret.
Venit Apollineâ longas Concordia lauro
    Nexa comas, placidi numen opuſque Ducis.
Hæc ubi narravit Tatium, fortemque Quirinum,
    Binaque cum populis regna coîſſe ſuis;
Et Lare communi ſoceros generoſque receptos;
    His nomen junctis Junius, inquit, habet.
Dicta triplex cauſſa eſt. at vos ignoſcite, Divæ:
    Res eſt arbitrio non dirimenda meo.

Ite pares à me. perierunt judice formæ
Pergama: plus lædunt, quam juvat una, duæ.

PRima dies tibi, Carna, datur. Dea cardinis hæc eſt.
Numine clauſa aperit, claudit aperta ſuo.
Unde datas habeat vires, obſcurior ævo
Fama: ſed è noſtro carmine certus eris.
Adjacet antiqui Tiberino lucus Helerni:
Pontifices illuc nunc quoque ſacra ferunt.
Inde ſata eſt Nymphe (Granen dixêre priores)
Nequicquam multis ſæpe petita procis.
Rura ſequi, jaculiſque feras agitare ſolebat;
Nodoſaſque cavâ tendere valle plagas.
Non habuit pharetram: Phœbi tamen eſſe ſororem
Credebant. nec erat, Phœbe, pudenda tibi.
Huic aliquis juvenum dixiſſet amantia verba;
Reddebat tales protinus illa ſonos:
Hæc loca lucis habent nimis, & cum luce pudoris.
Si ſecreta magis ducis in antra, ſequor.
Credulus antra ſubit. frutices hæc nacta reſiſtit:
Et latet, & nullo eſt invenienda modo.
Viderat hanc Janus; viſæque cupidine captus
Ad duram verbis mollibus uſus erat.
Nympha jubet quæri de more remotius antrum:
Utque comes ſequitur, deſtituitque ducem.
Stulta, videt Janus quæ poſt ſua terga gerantur.
Nil agis en: latebras reſpicit ille tuas.
Nil agis en: dixi. nam te ſub rupe latentem
Occupat amplexu; ſpeque potitus ait:
Jus pro concubitu noſtro tibi cardinis eſto.
Hoc pretium poſitæ virginitatis habe.
Sic fatus, ſpinam, qua triſtes pellere poſſet
A foribus noxas (hæc erat alba) dedit.
Sunt avidæ volucres; non quæ Phineïa menſis
Guttura fraudabant: ſed genus inde trahunt.
Grande caput: ſtantes oculi: roſtra apta rapinæ:
Canities pennis, unguibus hamus ineſt.

Nocte volant, pueroſque petunt nutricis egentes;
  Et vitiant cunis corpora rapta ſuis.
Carpere dicuntur lactentia viſcera roſtris;
  Et plenum poto ſanguine guttur habent.
Eſt illis ſtrigibus nomen: ſed nominis hujus
  Cauſſa; quod horrendâ ſtridere nocte ſolent.
Sive igitur naſcuntur aves, ſeu carmine fiunt;
  Næniaque in volucres Marſa figurat anus;
In thalamos venêre Procæ. Proca natus in illis
  Præda recens avium quinque diebus erat.
Pectoraque exſorbent avidis infantia linguis.
  At puer infelix vagit, opemque petit.
Territa voce ſui nutrix accurrit alumni;
  Et rigido ſectas invenit ungue genas.
Quid faceret? color oris erat, qui frondibus olim
  Eſſe ſolet ſeris, quas nova læſit hyems.
Pervenit ad Granen, & rem docet. illa, Timorem
  Pone; tuus ſoſpes, dixit, alumnus erit.
Venerat ad cunas: flebant materque paterque.
  Siſtite vos lacrymas, ipſa medebor, ait.
Protinus arbuteâ poſtes ter in ordine tangit
  Fronde: ter arbuteâ limina fronde notat.
Spargit aquis aditus, ſed quæ medicamen habebant:
  Extaque de porcâ cruda bimeſtre tenet.
Atque ita, Noctis aves, extis puerilibus, inquit,
  Parcite: pro parvo victima parva cadit.
Cor pro corde, precor, pro fibris ſumite fibras.
  Hanc animam vobis pro meliore damus.
Sic ubi libavit, profecta ſub æthere ponit:
  Quique ſacris adſunt, reſpicere illa vetat.
Virgaque Janalis de ſpinâ ſumitur albâ:
  Qua lumen thalamis parva feneſtra dabat.
Poſt illud nec aves cunas violaſſe feruntur;
  Et rediit puero, qui fuit ante, color.
Pinguia cur illis guſtentur larda Kalendis,
  Miſtaque cum calido ſit faba farre, rogas?

Priſc

Priſca Dea eſt; aliturque cibis, quibus ante ſolebat:
 Nec petit adſcitas luxurioſa dapes.
Piſcis adhuc illi populo ſine fraude natabat:
 Oſtreaque in conchis tuta fuère ſuis:
Nec Latium norat, quam præbet Iönia dives,
 Nec quæ Pygmæo ſanguine gaudet, avem.
Et præter pennas nihil in pavone placebat:
 Nec tellus captas miſerat ante feras.
Sus erat in pretio: cæsâ ſue feſta colebant.
 Terra fabas tantum, duraque farra dabat.
Quæ duo miſta ſimul ſextis quicunque Kalendis
 Ederit; huic lædi viſcera poſſe negant.
Arce quoque in ſummâ Junoni templa Monetæ
 Ex voto memorant facta, Camille, tuo.
Ante domus Manlî fuerant; qui Gallica quondam
 A Capitolino repulit arma Jove.
Quam bene (Dî magni) pugnâ cecidiſſet in illâ
 Defenſor ſolii, Jupiter alte, tui!
Vixit, ut occideret damnatus crimine regni.
 Hunc illi titulum longa ſenecta dabat.
Lux eadem Marti feſta eſt; quem proſpicit extra
 Appoſitum Tectæ porta Capena viæ.
Te quoque, Tempeſtas, meritam delubra fatemur;
 Cum pæne eſt Corſis obruta claſſis aquis.
Hæc hominũ monumenta patent. ſi quæritis aſtra;
 Tunc oritur magni præpes adunca Jovis.

Vide Ioh: Seldenum in Proleg: de Dijs Syris pag: mihi 59.

POſtera lux Hyadas Taurinæ cornua frontis
 Evocat: & multâ terra madeſcit aquâ.
MAne ubi bis fuerit, Phœbuſque iteraverit ortus;
 Factaque erit poſito rore bis uda ſeges;
Hac ſacrata die Tuſco Bellona duëllo
 Dicitur: & Latio proſpera ſemper adeſt.
Appius eſt auctor: Pyrrho qui pace negatâ
 Multum animo vidit; lumine captus erat.
Proſpicit à templo ſummum brevis area Circum.
 Eſt ibi non parvæ parva columna notæ.

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
235 E 17 vol. 3

Hinc ſolet haſta manu, belli prænuntia, mitti;
In Regem & gentes cum placet arma capi.
ALtera pars Circi cuſtode ſub Hercule tuta eſt:
Quod Deus Euboïco carmine munus habet.
Muneris eſt tempus, qui Nonas Lucifer ante eſt.
Si titulos quæris: Sylla probavit opus.
QVærebam Nonas Sanco Fidione referrem,
An tibi, Semo pater: cum mihi Sancus ait:
Cuicunque ex illis dederis; ego munus habebo.
Nomina trina fero: ſic voluêre Cures.
Hunc igitur veteres donarunt æde Sabini:
Inque Quirinali conſtituêre jugo.
ESt mihi (ſitque, precor, noſtris diuturnior annis)
Filia: quâ felix ſoſpite ſemper ero.
Hanc ego cum vellem genero dare; tempora tædis
Apta requirebam, quæque cavenda forent.
Tum mihi poſt ſacras monſtratur Junius Idus
Utilis & nuptis, utilis eſſe viris.
Primaque pars hujus thalamis aliena reperta eſt.
Nam mihi ſic conjux ſancta Dialis ait:
Donec ab Iliacâ placidus purgamina Veſtâ
Detulerit flavis in mare Tybris aquis;
Non mihi dentosâ crinem depectere buxo,
Non ungues ferro ſubſecuiſſe licet:
Non tetigiſſe virum; quamvis Jovis ille ſacerdos,
Quamvis perpetuâ ſit mihi lege datus.
Tu quoque ne propera: melius tua filia nubet,
Ignea cum purâ Veſta nitebit humo.
TErtia poſt Nonas removere Lycaona Phœbe
Fertur: & à tergo non habet Urſa metum.
Tunc ego me memini Ludos in gramine Campi
Adſpicere: & didici, lubrice Tybri, tuos.
Feſta dies illis, qui lina madentia ducunt,
Quique tegunt parvis æra recurva cibis.
MEns quoque numen habet. Menti delubra videmus
Vota metu belli, perfide Pœne, tui.

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
235 E 17 vol. 3

Pœne, rebellaras : & letho Conſulis omnes
Attoniti Mauras pertimuêre manus.
Spem metus expulerat ; cum Menti vota Senatus
Suſcipit ; & melior protinus illa venit.
Adſpicit inſtantes mediis ſex lucibus Idus
Illa dies, quâ ſunt vota ſoluta Deæ.
VEſta, fave : tibi nunc operata reſolvimus ora :
Ad tua ſi nobis ſacra venire licet.
In prece totus eram. cæleſtia numina ſenſi,
Lætaque purpureâ luce refulſit humus.
Non equidem vidi (valeant mendacia vatum)
Te, Dea ; nec fueras adſpicienda viro.
Sed quæ neſcieram, quorumque errore tenebar,
Cognita ſunt nullo præcipiente mihi.
Dena quater memorant habuiſſe Palilia Romam,
Cum flammæ cuſtos æde recepta ſuâ eſt.
Regis opus placidi, quo non metuentius ullum
Numinis ingenium terra Sabina tulit.
Quæ nunc ære vides, ſtipulâ tunc tecta videres :
Et paries lento vimine textus erat.
Hic locus exiguus, qui ſuſtinet atria Veſtæ,
Tunc erat intonſi regia magna Numæ.
Forma tamen templi, quæ nunc manet, ante fuiſſe
Dicitur : & formæ cauſſa probanda ſubeſt.
Veſta eadem eſt, quæ Terra : ſubeſt vigil ignis utrique.
Significant ſedem terra focuſque ſuam.
Terra pilæ ſimilis nullo fulcimine nixa
Aëre ſubjecto tam grave pendet onus.
Ipſa volubilitas libratum ſuſtinet orbem :
Quique premat partes, angulus omnis abeſt.
Cumque ſit in media rerum regione locata,
Et tangat nullum pluſve minuſve latus ;
Ni convexa foret, parti vicinior eſſet :
Nec medium terram mundus haberet onus.
Arte Syracoſiâ ſuſpenſus in aëre clauſo
Stat globus, immenſi parva figura poli.

Et quantum à ſummis, tantum ſeceſſit ab imis
  Terra. quod ut fiat, forma rotunda facit.
Par facies templi : nullus procurrit in illo
  Angulus. à pluvio vindicat imbre tholus.
Cur ſit virgineis, quæris, Dea culta miniſtris ?
  Inveniam cauſſas hac quoque parte ſuas.
Ex Ope Junonem memorant Cereremque creatas
  Semine Saturni : tertia Veſta fuit.
Utraque nupſerunt ; ambæ peperiſſe feruntur :
  De tribus impatiens reſtitit una viri.
Quid mirum, virgo ſi virgine læta miniſtrâ
  Admittit caſtas in ſua ſacra manus ?
Nec tu aliud Veſtam, quam vivam intellige flammam,
  Nataque de flammâ corpora nulla vides.
Jure igitur virgo eſt, quæ ſemina nulla remittit,
  Nec capit : & comites virginitatis habet.
Eſſe diu ſtultus Veſtæ ſimulacra putavi :
  Mox didici curvo nulla ſubeſſe tholo.
Ignis inexſtinctus templo celatur in illo.
  Effigiem nullam Veſta nec ignis habent.
Stat vi terra ſuâ : vi ſtando Veſta vocatur.
  Cauſſaque par Graii nominis eſſe poteſt.
At focus à flammis, & quod fovet omnia dictus :
  Qui tamen in primis ædibus ante fuit.
Hinc quoque veſtibulum dici reor : inde precando
  Adfamur Veſtam, Quæ loca prima tenes.
Ante focos olim longis conſidere ſcamnis
  Mos erat ; & menſæ credere adeſſe Deos.
Nunc quoque, cum fiunt antiquæ ſacra Vacunæ,
  Ante Vacunales ſtantque ſedentque focos.
Venit in hos annos aliquid de more vetuſto :
  Fert miſſos Veſtæ pura patella cibos.
Ecce, coronatis panis dependet aſellis ;
  Et velant ſcabras florida ſerta molas.
Sola prius furnis torrebant farra coloni ;
  Et Fornaçali ſunt ſua ſacra Deæ.

Sup-

Suppoſitum cineri panem focus ipſe parabat;
Strataque erat tepido tegula quaſſa ſolo.
Inde focum ſervat piſtor, dominamque focorum,
Et quæ pumiceas verſat aſella molas.
Prætercam, referamne tuum, rubicunde Priape,
Dedecus? eſt multi fabula plena joci.
Turrigerâ frontem Cybele redimita coronâ
Convocat æternos ad ſua feſta Deos.
Convocat & Satyros, & ruſtica numina Nymphas.
Silenus, quamvis nemo vocarat, adeſt.
Nec licet, & longum eſt epulas narrare Deorum:
In multo nox eſt pervigilata mero.
Hi temere errabant in opacæ vallibus Idæ:
Pars jacet, & molli gramine membra levat.
Hi ludunt, hos ſomnus habet; pars brachia nectit,
Et viridem celeri ter pede pulſat humum.
Veſta jacet, placidamque capit ſecura quietem,
Sicut erat poſitum ceſpite fulta caput.
At ruber hortorum cuſtos Nymphaſque Deaſque
Captat; & errantes fertque refertque pedes.
Adſpicit & Veſtam. dubium, Nymphamne putarit,
An ſcierit Veſtam: ſciſſe ſed ipſe negat.
Spem capit obſcœnam, furtimque accedere tentat;
Et fert ſuſpenſos corde micante gradus.
Forte ſenex, quo vectus erat, Silenus aſellum
Liquerat ad ripas lene ſonantis aquæ.
Ibat ut inciperet longi Deus Helleſponti;
Intempeſtivo cum rudit ille ſono.
Territa voce gravi ſurgit Dea. convolat omnis
Turba. per infeſtas effugit ille manus.
[Lampſacos hoc animal ſolita eſt mactare Priapo:
Apta aſini flammis indicis exta damus.]
Quem tu, Diva memor, de pane monilibus ornas.
Ceſſat opus: vacuæ conticuêre molæ.
Nomine, quam pretio celebratior, arce Tonantis,
Dicam Piſtoris quid velit ara Jovis.

Cincta premebantur trucibus Capitolia Gallis :
  Fecerat obſidio jam diuturna famem.
Jupiter ad ſolium Superis regale vocatis ,
  Incipe , ait Marti. protinus ille refert :
Scilicet ignotum eſt, quæ ſit fortuna meorum ,
  Et dolor hic animi voce querentis eget ?
Si tamen , ut referam breviter mala juncta pudori ,
  Exigis : Alpino Roma ſub hoſte jacet.
Hæc eſt, cui fuerat promiſſa potentia rerum ,
  Jupiter ? hanc terris impoſiturus eras ?
Jamque Suburbanos , Hetruſcaque contudit arma.
  Spes erat in curſu. nunc Lare pulſa ſuo eſt.
Vidimus ornatos ærata per atria pictâ
  Veſte triumphales occubuiſſe ſenes.
Vidimus Iliacæ transferri pignora Veſtæ
  Sede. putant aliquos ſcilicet eſſe Deos ?
At ſi reſpicerent, qua vos habitatis in arce ,
  Totque domos veſtras obſidione premi ;
Nil opis in curâ ſcirent ſupereſſe Deorum,
  Et data ſollicitâ thura perire manu.
Atque utinam pugnæ pateat locus ! arma capeſſant ;
  Et , ſi non poterunt exſuperare , cadant.
Nunc inopes victus ignavaque fata timentes
  Monte ſuo clauſos barbara turba premit.
Tum Venus, & lituo pulcher trabeâque Quirinus,
  Veſtaque pro Latio multa locuta ſuo.
Publica, reſpondit, cura eſt pro mœnibus iſtis ,
  Jupiter : & pœnas Gallia victa dabit.
Tu modo , quæ deſunt fruges , ſupereſſe putentur,
  Effice : nec ſedes deſere , Veſta , tuas.
Quodcunque eſt Cereris ſolidæ,cava machina frangat;
  Mollitamque manu duret in igne focus.
Juſſerat : & fratris virgo Saturnia juſſis
  Annuit ; & mediæ tempora noctis erant.
Jam ducibus ſomnum dederat labor. increpat illos
  Jupiter : & ſacro , quid velit, ore docet :

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
235 E 17 vol. 3

Surgite, & in medios de ſummis arcibus hoſtes
Mittite, quam minime tradere vultis, opem.
Somnus abit, quæruntque novis ambagibus acti,
Tradere quam nolint, & jubeantur, opem.
Ecce, Ceres viſa eſt. jaciunt Cerealia dona.
Jacta ſuper galeas ſcutaque longa ſonant.
Poſſe fame vinci ſpes excidit. hoſte repulſo
Candida Piſtori ponitur ara Jovi.
Forte revertebar feſtis Veſtalibus illac,
Qua Nova Romano nunc Via juncta Foro eſt.
Huc pede matronam vidi deſcendere nudo:
Obſtupui tacitus ſuſtinuique gradum.
Senſit anus vicina loci: juſſumque ſedere
Alloquitur, quatiens voce tremente caput.
Hoc, ubi nunc fora ſunt, udæ tenuêre paludes:
Amne redundatis foſſa madebat aquis.
Curtius ille lacus, ſiccas qui ſuſtinet aras,
Nunc ſolida eſt tellus, ſed lacus ante fuit.
Qua Velabra ſolent in Circum ducere pompas;
Nil præter ſalices caſſaque canna fuit.
Sæpe ſuburbanas rediens conviva per undas
Cantat, & ad nautas ebria verba jacit.
Nondum conveniens diverſis iſte figuris
Nomen ab averſo ceperat amne Deus.
Hic quoque lucus erat juncis & arundine denſus,
Et pede velato non adeunda palus.
Stagna receſſerunt, & aquas ſua ripa coërcet:
Siccaque nunc tellus. mos tamen inde manet.
Reddiderat cauſſam. Valeas, anus optima, dixi:
Quod ſupereſt ævi, molle ſit omne, tui.
Cætera jam pridem didici puerilibus annis;
Non tamen idcirco prætereunda mihi.
Mœnia Dardanides nuper nova fecerat Ilus:
Ilus adhuc Aſiæ dives habebat opes.
Creditur armiferæ ſignum cæleſte Minervæ
Urbis in Iliacæ deſiluiſſe juga.

Cura videre fuit : vidi templumque locumque.
  Hoc ſupereſt illi : Pallada Roma tenet.
Conſulitur Smintheus : lucoque obſcurus opaco
  Hos non mentito reddidit ore ſonos :
Æthercam ſervate Deam ; ſervabitis Urbem :
  Imperium ſecum transferet illa loci.
Servat, & incluſam ſummâ tenet Ilus in arce :
  Curaque ad hæredem Laomedonta venit.
Sub Priamo ſervata parum. ſic ipſa volebat ;
  Ex quo judicio forma revicta ſuo eſt.
Seu genus Adraſti, ſeu furtis aptus Ulyſſes,
  Seu pius Æneas, eripuiſſe datur.
[Auctor in incerto. res eſt Romana : tuetur
  Veſta, quod aſſiduo lumine cuncta videt.]
Heu quantum timuêre Patres, quo tempore Veſta
  Arſit, & eſt adytis obruta pæne ſuis!
Flagrabant ſancti ſceleratis ignibus ignes :
  Miſtaque erat flammæ flamma profana piæ.
Attonitæ flebant demiſſo crine miniſtræ :
  Abſtulerat vires corporis ipſe timor.
Provolat in medium, & magnâ, Succurrite, voce,
  Non eſt auxilium flere, Metellus ait.
Pignora virgineis fatalia tollite palmis :
  Non ea ſunt voto, ſed rapienda manu.
Me miſerum! dubitatis? ait. dubitare videbat,
  Et pavidas poſito procubuiſſe genu.
Haurit aquas : tollenſque manus, Ignoſcite, dixit,
  Sacra : vir intrabo non adeunda viro.
Si ſcelus eſt ; in me commiſſi pœna redundet.
  Sit capitis damno Roma ſoluta mei.
Dixit, & irrupit : factum Dea rapta probavit ;
  Pontificiſque ſui munere tuta fuit.
Nunc bene lucetis ſacræ ſub Cæſare flammæ :
  Ignis in Iliacis nunc erit, eſtque, focis.
Nullaque dicetur vittas temeraſſe ſacerdos
  Hoc Duce : nec vivâ defodietur humo.

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
235 E 17 vol. 3

Sic inceſta perit: quia quam violavit, in illam
  Conditur: & Tellus Veſtaque numen idem eſt.
Tum ſibi Callaïco Brutus cognomen in hoſte
  Fecit, & Hiſpanam ſanguine tinxit humum.
Scilicet interdum miſcentur triſtia lætis;
  Ne populum toto pectore feſta juvent.
Craſſus ad Euphraten Aquilas, natumque, ſuoſq;
  Perdidit: & leto eſt ultimus ipſe datus.
Parthe, quid exſultas? dixit Dea. ſigna remittes:
  Quique necem Craſſi vindicet, ultor erit.

AT ſimul auritis violæ demuntur aſellis,
  Et Cereris fruges aſpera ſaxa terunt;
Navita puppe ſedens, Delphina videbimus, inquit;
  Humida cum pulſo nox erit orta die.

IAm, Phryx, à nuptâ quereris, Tithone, relinqui;
  Et vigil Eoïs Lucifer exit aquis.
Ite, bonæ matres, (veſtrum Matralia feſtum)
  Flavaque Thebanæ reddite liba Deæ.
Pontibus & magno junćta eſt celeberrima Circo
  Area: quæ poſito de bove nomen habet.
Hac ibi luce ferunt Matutæ ſacra parenti
  Sceptriferas Servî templa dediſſe manus.
Quæ Dea ſit: quare famulas à limine templi
  Arceat, (arcet enim) libaque toſta petat;
Bacche, racemiferos hederâ redimite capillos,
  (Si domus illa tua eſt) dirige navis iter.
Arſerat obſequio Semele Jovis. accipit Ino
  Te, puer; & ſummâ ſedula nutrit ope.
Intumuit Juno, raptâ quod pellice natum
  Educet. at ſanguis ille ſororis erat.
Hinc agitur furiis Athamas, & imagine falsâ:
  Tuque cadis patriâ, parve Learche, manu.
Mœſta Learchêas mater tumulaverat umbras;
  Et dederat miſeris omnia juſta rogis.
Hæc quoque, funeſtos ut erat laniata capillos,
  Proſilit; & cunis te, Melicerta, rapit.

Eſt ſpatio contracta brevi, freta bina repellit;
Unaque pulſatur terra duabus aquis.
Huc venit inſanis natum complexa lacertis;
Et ſecum è celſo mittit in alta jugo.
Excipit illæſos Panope centumque ſorores;
Et placido lapſu per ſua regna ferunt.
Nondum Leucotheë, nondum puer ille Palæmon
Vorticibus denſi Tybridis ora tenent.
Lucus erat: dubium Semelæ Stimulæne vocetur;
Mænadas Auſonias incoluiſſe ferunt.
Quærit ab his Ino, quæ gens foret. Arcadas eſſe
Audit; & Evandrum ſceptra tenere loci.
Diſſimulata Deam Latias Saturnia Bacchas
Inſtimulat fictis inſidioſa ſonis:
O nimium faciles, ô toto pectore captæ,
Non venit hæc noſtris hoſpes amica choris.
Fraude petit; ſacrique parat cognoſcere ritum.
Quo poſſit pœnas pendere, pignus habet.
Vix bene deſierat; complent ululatibus auras
Thyades effuſis per ſua colla comis:
Injiciuntque manus,puerumq; revellere pugnant.
Quos ignorat adhuc, invocat illa Deos:
Dîque, virique loci, miſeræ ſuccurrite matri.
Clamor Aventini ſaxa propinqua ferit.
Appulerat ripæ vaccas Oetæus Iberas.
Audit; & ad vocem concitus urget iter.
Herculis adventu, quæ vim modo ferre parabant,
Turpia fœmineæ terga dedêre fugæ.
Quid petis hinc, (cognorat enim) matertera Bacchi?
An numen quod me, te quoque vexat, ait?
Illa docet partim; partim præſentia nati
Continet: & furiis in ſcelus iſſe pudet.
Rumor (ut eſt velox) agitatis pervolat alis:
Eſtque frequens, Ino, nomen in ore tuum.
Hoſpita Carmentis fidos intraſſe penates
Diceris, & longam depoſuiſſe famem.

Liba

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
235 E 17 vol. 3

Liba ſuâ properata manu Tegeêa ſacerdos
  Traditur in ſubito cocta dediſſe foco.
Nunc quoque liba juvant feſtis Matralibus illam.
  Ruſtica ſedulitas gratior arte fuit.
Nunc, ait, ô vates venientia fata reſigna,
  Qua licet: hoſpitiis hoc, precor, adde meis.
Parva mora eſt: cælum vates ac numina ſumit;
  Fitque ſui toto pectore plena Dei.
Vix illam ſubito poſſes cognoſcere; tanto
  Sanctior, & tanto, quam modo, major erat.
Læta canam: gaude defuncta laboribus, Ino,
  Dixit; & huic populo dextera ſemper ades.
Numen eris pelagi: natum quoque pontus habebit.
  In veſtris aliud ſumite nomen aquis.
Leucotheë Graiis, Matuta vocabere noſtris.
  In portus nato jus erit omne tuo.
Quem nos Portunum, ſua lingua Palæmona dicet.
  Ite, precor, noſtris æquus uterque locis.
Annuerant: promiſſa fides: poſuêre labores.
  Nomina mutarunt: hic Deus, illa Dea eſt.
Cur vetet ancillas accedere, quæritis? odit.
  Principiumque odii, ſi ſinat ipſa, canam.
Una miniſtrarum ſolita eſt, Cadmeï, tuarum
  Sæpe ſub amplexus conjugis ire tui.
Improbus hanc Athamas furtim dilexit: ab illâ
  Comperit agricolis ſemina toſta dari.
Ipſa quidem feciſſe negat, ſed fama recepit.
  Hoc eſt cur odio ſit tibi ſerva manus.
Non tamen hanc pro ſtirpe ſuâ pia mater adoret:
  Ipſa parum felix viſa fuiſſe parens.
Alterius prolem melius mandabitis illi.
  Utilior Baccho quàm fuit ipſa ſuis.
Hanc tibi, Quo properas, memorant dixiſſe, Rutili?
  Luce meâ Marſo Conſul ab hoſte cades.
Exitus acceſſit verbis: flumenque Telonum
  Purpureo miſtis ſanguine fluxit aquis.

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
235 E 17 vol. 3

Proximus annus erat : Pallantide cæſus eâdem
Didius hoſtiles ingeminavit opes.
Lux eadem, Fortuna, tua eſt, auctorque, locuſque.
Sed ſuperinjectis quis latet æde togis ?
Servius eſt : hoc conſtat enim. ſed cauſſa latendi
Diſcrepat ; & dubium me quoque mentis habet.
Dum Dea furtivos timidè profitetur amores ;
Cæleſtemque homini concubuiſſe pudet ;
(Arſit enim magno correpta cupidine Regis ,
Cæcaque in hoc uno non fuit illa viro)
Nocte domum parvâ ſolita eſt intrare feneſtrâ :
Unde Feneſtellæ nomina porta tenet.
Nunc pudet , & vultus velamine celat amatos :
Oraque ſunt multâ regia tecta togâ.
An magis eſt verum, poſt Tullî funera plebem
Confuſam placidi morte fuiſſe ducis ?
Nec modus ullus erat : creſcebat imagine luctus ;
Donec eam poſitis occuluêre togis.
Tertia cauſſa mihi ſpatio majore canenda eſt :
Nos tamen adductos intus agemus equos.
Tullia , conjugio ſceleris mercede peracto ,
His ſolita eſt dictis exſtimulare virum :
Quid juvat eſſe pares, te noſtræ cæde ſororis
Meque tui fratris, ſi pia vita placet ?
Vivere debuerant & vir meus & tua conjux ,
Si nullum auſuri majus eramus opus.
Et caput & regnum facio dotale parentis.
Si vir es, i, dictas exige dotis opes.
Regia res ſcelus eſt. ſocero cape regna necato :
Et noſtras patrio ſanguine tinge manus.
Talibus inſtinctus ſolio privatus in alto
Sederat. attonitum vulgus ad arma ruit.
Hinc cruor, hinc cædes : infirmaque vincitur ætas.
Sceptra gener ſocero rapta Superbus habet.
Ipſe ſub Eſquiliis , ubi erat ſua regia, cæſus
Concidit in durâ ſanguinolentus humo.

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
235 E 17 vol. 3

Filia carpento patrios initura penates,
Ibat per medias alta feroxque vias.
Corpus ut adſpexit, lacrymis auriga profuſis
Reſtitit. hunc tali corripit illa ſono :
Vadis ? an exſpectas pretium pietatis amarum ?
Duc, inquam, invitas ipſa per ora rotas.
Certa fides facti : dictus Sceleratus ab illâ
Vicus, & æternâ res ea preſſa notâ.
Poſt tamen hoc auſa eſt templum monumenta parentis
Tangere : mira quidem, ſed tamen acta loquar.
Signum erat in ſolio reſidens ſub imagine Tullî :
Dicitur hoc oculis oppoſuiſſe manum.
Et vox audita eſt, Vultus abſcondite noſtros,
Ne natæ videant ora nefanda meæ.
Veſte datâ tegitur : vetat hanc Fortuna moveri :
Et ſic è templo eſt ipſa locuta ſuo :
Ore revelato quâ primum luce patebit
Servius, hæc poſiti prima pudoris erit.
Parcite, matronæ, vetitas attingere veſtes :
Sollemni ſatis eſt voce movere preces :
Sitque caput ſemper Romano tectus amictu,
Qui Rex in noſtra ſeptimus Urbe fuit.
Arſerat hoc templum : ſigno tamen ille pepercit
Ignis : opem nato Mulciber ipſe tulit.
Namque pater Tullî Vulcanus, Ocreſia mater
Præſignis facie Corniculana fuit.
Hanc ſecum Tanaquil, ſacris de more paratis,
Juſſit in ornatum fundere vina focum.
Hîc inter cineres obſcœni forma virilis
Aut fuit, aut viſa eſt : ſed fuit illa magis.
Juſſa foco captiva fovet. conceptus ab illâ
Servius à cælo ſemina gentis habet.
Signa dedit genitor, tum cum caput igne coruſco
Contigit, inque comâ flammeus arſit apex.
Te quoque magnificâ, Concordia, dedicat æde
Livia, quam caro præſtitit illa viro.

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
235 E 17 vol. 3

Diſce tamen, veniens ætas, ubi Livia nunc eſt
Porticus, immenſæ tecta fuiſſe domûs.
Urbis opus domus una fuit: ſpatiumque tenebat,
Quo brevius muris oppida multa tenent.
Hæc æquata ſolo eſt, nullo ſub crimine regni,
Sed quia luxuriâ viſa nocere ſuâ.
Suſtinuit tantas operum ſubvertere moles
Totque ſuas hæres perdere Cæſar opes.
Sic agitur cenſura, & ſic exempla parantur;
Cum vindex, alios quod monet, ipſe facit.
Nulla nota eſt veniente die, quam ducere poſſis.
Idibus invicto ſunt data templa Jovi.
Et jam Quinquatrus jubeor narrare minores.
Nunc ades ô cœptis, flava Minerva, meis.
Cur vagus incedit totâ tibicen in Urbe?
Quid ſibi perſonæ, quid ſtola longa, volunt?
Sic ego: ſic poſitâ Tritonia cuſpide dixit.
Pace velim doctæ verba referre Deæ.
Temporibus veterum tibicinis uſus avorum
Magnus, & in magno ſemper honore fuit.
Cantabat fanis, cantabat tibia ludis:
Cantabat mœſtis tibia funeribus.
Dulcis erat mercede labor: tempuſque ſecutum,
Quod ſubito Graiæ frangeret artis opus.
Adde quod Ædilis, pompam qui funeris irent,
Artifices ſolos juſſerat eſſe decem.
Exſilio mutant Urbem, Tiburque recedunt:
Exſilium quodam tempore Tibur erat:
Quæritur in ſçenâ cava tibia; quæritur aris:
Ducit ſupremos nænia nulla choros.
Servierat quidam quantolibet ordine dignus
Tibure: ſed longo tempore liber erat.
Rure dapes parat ille ſuo; turbamque canoram
Convocat. ad feſtas convenit illa dapes.
Nox erat; & vinis oculique animique natabant:
Cum præcompoſito nuntius ore venit.

Atque

Atque ita, Quid ceſſas convivia ſolvere? dixit:
Auctor vindictæ jam venit, ecce, tuæ.
Nec mora; convivæ valido titubantia vino
Membra movent: dubii ſtantque labantque pedes.
At dominus, Diſcedite, ait. plauſtroque morantes
Suſtulit. in plauſtro ſirpea lata fuit.
Alliciunt ſomnos tempus motuſque merumque;
Potaque ſe Tibur turba redire putat.
Jamque per Eſquilias Romanam intraverat urbem;
Et mane in medio plauſtra fuêre Foro.
Plautius, ut poſſent ſpecie numeroque Senatum
Fallere, perſonis imperat ora tegi.
Admiſcetque alios: &, ut hunc tibicina cœtum
Augeat, in longis veſtibus ire jubet.
Sic reduces bene poſſe tegi: ne forte notentur
Contra collegæ juſſa redîſſe ſui.
Res placuit: cultuque novo libet Idibus uti;
Et canere ad veteres verba jocoſa modos.
Hæc ubi perdocuit, Supereſt mihi diſcere, dixi,
Cur ſit Quinquatrus illa vocata dies.
Martius, inquit, agit tali mea nomine feſta:
Eſtque ſub inventis hæc quoque turba meis.
Prima terebrato per rara foramina buxo,
Ut daret effeci tibia longa ſonos.
Vox placuit: liquidis faciem referentibus undis
Vidi virgineas intumuiſſe genas.
Ars mihi non tanti eſt; valeas, mea tibia, dixi.
Excipit abjectam ceſpite ripa ſuo.
Inventam Satyrus primum miratur: at uſum
Neſcit, & inflatam ſentit habere ſonum.
Et modo dimittit digitis, modo concipit auras:
Jamque inter Nymphas arte ſuperbus erat.
Provocat & Phœbum. Phœbo ſuperante pependit:
Cæſa receſſerunt à cute membra ſuâ.
Sum tamen inventrix auctorque ego carminis hujus.
Hoc eſt cur noſtros ars colat iſta dies.

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
235 E 17 vol. 3

TErtia lux veniat, quâ tu Dodoni Thyene,
Stabis Agenorei fronte videnda bovis.
Hæc eſt illa dies, qua tu purgamina Veſtæ,
Tybri, per Etruſcas in mare mittis aquas.
SI qua fides ventis; Zephyro date carbaſa, nautæ:
Cras veniet veſtris ille ſecundus aquis.
AT pater Heliadum, radios ubi tinxerit undis,
Et cinget geminos ſtella ſerena polos;
Tollet humo validos proles Hyriêa lacertos:
Continuâ Delphin nocte videndus erit.
Scilicet hic olim Volſcos Æquoſque fugatos
Viderat in campis, Algida terra, tuis.
Unde ſuburbano clarus, Tuberte, triumpho,
Vectus es in niveis, Poſtume, victor equis.
IAm ſex, & totidem luces de menſe ſuperſunt:
Huic unum numero tu tamen adde diem.
Sol abit è Geminis, & Cancri ſigna rubeſcunt:
Cœpit Aventinâ Pallas in arce coli.
IAm tua, Laomedon, oritur nurus: ortaque noctem
Pellit, & è pratiis uda pruina fugit.
Reddita, quiſquis is eſt, Summano templa feruntur,
Tum, cum Romanis, Pyrrhe, timendus eras.
HAnc quoque cum patris Galatea receperit undis,
Plenaque ſecuræ terra quietis erit;
Surgit humo juvenis telis afflatus avitis;
Et gemino nexas porrigit angue manus.
Notus amor Phædræ, nota eſt injuria Theſei:
Devovit natum credulus ille ſuum.
[Non impune pius juvenis Trœzena petebat.
Dividit obſtantes pectore taurus aquas.]
Sollicitì terrentur equi; fruſtraque retenti
Per ſcopulos dominum duraque ſaxa trahunt.
Exciderat curru, loriſque morantibus artus
Hippolytus lacero corpore raptus erat:
Reddideratq; animam, multum indignante Dianâ.
Nulla, Coronides, cauſa doloris, ait.

Nam-

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
235 E 17 vol. 3

Namque pio juveni vitam ſine vulnere reddam;
Et cedent arti triſtia fata meæ.
Gramina continuo loculis depromit eburnis:
Profuerant Glauci manibus illa prius:
Tunc, cum obſervatas augur deſcendit in herbas;
Uſus & auxilio eſt anguis ab angue dato.]
Pectora ter tetigit, ter verba ſalubria dixit:
Depoſitum terrâ ſuſtulit ille caput.
Lucus eum, nemoriſque tui, Dictynna, receſſus
Celat: Aricino Virbius ille lacu.
At Pluto Clothoque dolent, hæc fila reneri,
Hic fieri regni jura minora ſui.
Jupiter exemplum veritus direxit in illum
Fulmina, qui nimiæ moverat artis opem.
Phœbe, querebaris. Deus eſt. placare parenti.
Propter te, fieri quod vetat, ipſe facit.

NOn ego te, quamvis properabis vincere, Cæſar,
Si vetet auſpicium, ſigna movere velim.
Sint tibi Flaminius Thraſymenaque litora teſtes;
Per volucres æquos multa monere Deos.
Tempora ſi veteris quæris temeraria damni;
Quartus ab extremo menſe bis ille dies.

POſtera lux melior. ſuperat Maſiniſſa Syphacem;
Et cecidit telis Haſdrubal ipſe ſuis.

TEmpora labuntur, taciti ſque ſeneſcimus annis;
Et fugiunt fræno non remorante dies.
Quam cito venerunt Fortunæ Fortis honores!
Poſt ſeptem luces Junius actus erit.
Ite, Deam læti Fortem celebrate, Quirites:
In Tiberis ripâ munera Regis habet.
Pars pede, pars etiam celeri decurrite cymbâ.
Nec pudeat potos inde redire domum.
Ferte coronatæ juvenum convivia lintres;
Multaque per medias vina bibantur aquas.
Plebs colit hanc: quia, qui poſuit, de plebe fuiſſe
Fertur, & ex humili ſceptra tuliſſe loco.

Con-

Convenit & ſervis : ſervâ quia Tullius ortus
Conſtituit dubiæ templa propinqua Deæ.
ECce ſuburbanâ rediens male ſobrius æde
Ad ſtellas aliquis talia verba jacit .
Zona latet tua nunc, & cras fortaſſe latebit :
Dehinc erit, Orion, adſpicienda mihi.
At ſi non eſſet potus ; dixiſſet eâdem
Venturum tempus ſolſtitiale die.
LUcifero ſubeunte Lares delubra tulerunt ,
Hîc ubi fit doctâ multa corona manu.
Tempus idem Stator ædis habet, quam Romulus olim
Ante Palatini condidit ora jugi.
TOt reſtant de menſe dies,quot nomina Parcis,
Cum data ſunt trabeæ templa, Quirine, tuæ.
TEmpus Iüleis cras eſt natale Kalendis :
Piërides , cœptis addite ſumma meis.
Dicite Piërides , quis vos adjunxerit iſti ,
Cui dedit invitas victa noverca manus.
Sic ego : ſic Clio, Clari monumenta Philippi
Adſpicis : unde trahit Marcia caſta genus.
Marcia ſacrifico deductum nomen ab Anco ;
In qua par facies nobilitate ſuâ.
Par animo quoque forma ſuo reſpondet in illâ :
Et genus, & facies, ingeniumque ſimul.
Nec quod laudamus formam, tam turpe putaris.
Laudamus magnas hac quoque parte Deas.
Nupta fuit quondam matertera Cæſaris illi.
O decus, ô ſacrâ fœmina digna domo !
Sic cecinit Clio : doctæ aſſensêre ſorores.
Annuit Alcides, increpuitque lyram.

FINIS.

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
235 E 17 vol. 3

P. OVIDII NASONIS
TRISTIVM
LIBRI V.

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
235 E 17 vol. 3

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
235 E 17 vol. 3

P. OVIDII NASONIS
TRISTIUM
LIBER PRIMUS.

Elegia I.

Parve, (nec invideo) ſine me, Liber, ibis in Urbem:
(Hei mihi!) quo domino non licet ire tuo.
Vade, ſed incultus; qualem decet exſulis eſſe.
Infelix, habitum temporis hujus habe.
Nec te purpureo velent vaccinia fuco:
Non eſt conveniens luctibus ille color.
Nec titulus minio, nec cedro charta notetur:
Candida nec nigrâ cornua fronte geras.
Felices ornent hæc inſtrumenta libellos.
Fortunæ memorem te decet eſſe meæ.
Nec fragili geminæ poliantur pumice frontes:
Hirſutus paſſis ut videare comis.
Neve liturarum pudeat. qui viderit illas,
De lacrymis factas ſentiet eſſe meis.
Vade, Liber, verbiſque meis loca grata ſaluta.
Contingam certè quo licet illa pede.
Si quis, ut in populo, noſtri non immemor illic,
Si quis, qui, quid agam, forte requirat, erit;
Vivere me dices: ſalvum tamen eſſe negabis.
Id quoque, quod vivam, munus habere Dei.
Atque ita te cautus quærenti plura legendum,
Ne, quæ non opus eſt, forte loquare, dabis.

Protinus admonitus repetet mea crimina lector;
Et peragar populi publicus ore reus.
Neu cave defendas, quamvis mordebere dictis.
Cauſſa patrocinio non bona pejor erit.
Invenies aliquem, qui me ſuſpiret ademtum,
Carmina nec ſiccis perlegat iſta genis:
Et tacitus ſecum, nequis malus audiat, optet,
Sit mea lenito Cæſare pœna minor.
Nos quoque, quiſquis erit, ne ſit miſer ille, precamur,
Placatos miſero qui volet eſſe Deos.
Quæque volet, rata ſint; ablataque Principis ira
Sedibus in patriis det mihi poſſe mori.
Ut perages mandata, Liber, culpabere forſan;
Ingeniique minor laude ferêre mei.
Judicis officium eſt, ut res, ita tempora rerum
Quærere. quæſito tempore tutus eris.
Carmina proveniunt animo deducta ſereno:
Nubila ſunt ſubitis tempora noſtra malis.
Carmina ſeceſſum ſcribentis & otia quærunt:
Me mare, me venti, me fera jactat hyems.
Carminibus metus omnis abeſt: ego perditus enſem
Hæſurum jugulo jam puto jamque meo.
Hæc quoque, quod facio, judex mirabitur æquus;
Scriptaque cum veniâ qualiacunque leget.
Da mihi Mæoniden, & tot circumſpice caſus;
Ingenium tantis excidet omne malis.
Denique ſecurus famæ, Liber, ire memento;
Nec tibi ſit lecto diſplicuiſſe pudor.
Non ita ſe nobis præbet Fortuna ſecundam,
Ut tibi ſit ratio laudis habenda tuæ.
Donec eram ſoſpes, tituli tangebar amore;
Quærendique mihi nominis ardor erat.
Carmina nunc ſi non ſtudiumque, quod obfuit, odi,
Sit ſatis. ingenio ſic fuga parta meo.
I tamen, i, pro me tu, cui licet, adſpice Romam.
Dî facerent, poſſem nunc meus eſſe liber.
Nec

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
235 E 17 vol. 3

Nec te, quod venias magnam peregrinus in Urbem,
Ignotum populo poſſe venire puta.
Ut titulo careas, ipſo noſcêre colore:
Diſſimulare velis te licet eſſe meum.
Clam tamen intrato; ne te mea carmina lædant.
Non ſunt, ut quondam plena favoris erant.
Si quis erit, qui te, quia ſis meus, eſſe legendum
Non putet, è gremio rejiciatque ſuo;
Inſpice, dic, titulum. non ſum præceptor Amoris.
Quas meruit, pœnas jam dedit illud opus.
Forſitan exſpectes, an in alta Palatia miſſum
Scandere te jubeam, Cæſareamque domum.
Ignoſcant auguſta mihi loca, Dîque locorum.
Venit in hoc illâ fulmen ab arce caput.
Eſſe quidem memini mitiſſima ſedibus illis
Numina: ſed timeo, qui nocuêre, Deos.
Terretur minimo pennæ ſtridore columba,
Unguibus, accipiter, ſaucia facta tuis.
Nec procul à ſtabulis audet ſecedere, ſi qua
Excuſſa eſt avidi dentibus agna lupi.
Vitaret cælum Phaëthon, ſi viveret; & quos
Optarat ſtultè, tangere nollet equos.
Me quoque, quæ ſenſi, fateor Jovis arma timere:
Me reor infeſto, cum tonat, igne peti.
Quicunque Argolicâ de claſſe Capharea fugit;
Semper ab Euboïcis vela retorquet aquis.
Et mea cymba, ſemel vaſtâ percuſſa procellâ,
Illum, quo læſa eſt, horret adire locum.
Ergo, care Liber, timidâ circumſpice mente;
Et ſatis à mediâ ſit tibi plebe legi.
Dum petit infirmis nimium ſublimia pennis
Icarus, Icariis nomina fecit aquis.
Difficile eſt tamen, hîc remis utaris an aurâ,
Dicere. conſilium reſque locuſque dabunt.
Si poteris vacuo tradi; ſi cuncta videbis
Mitia; ſi vires fregerit ira ſuas;

Si quis erit, qui te dubitantem & adire timentem
Tradat, & ante tamen pauca loquatur; adi.
Luce bonâ, dominoque tuo felicior ipſe
Pervenias illuc; & mala noſtra leves.
Namque ea vel nemo, vel qui mihi vulnera fecit,
Solus Achillêo tollere more poteſt.
Tantum ne noceas, dum vis prodeſſe, videto.
Nam ſpes eſt animi noſtra timore minor.
Quæque quieſcebat, ne mota reſæviat ira,
Et pœnæ tu ſis altera cauſſa, cave.
Cum tamen in noſtrum fueris penetrale receptus,
Contigeriſque tuam ſcrinia curva domum;
Adſpicies illic poſitos ex ordine fratres,
Quos ſtudium cunctos evigilavit idem.
Cætera turba palam titulos oſtendet apertos;
Et ſua detectâ nomina fronte geret.
Tres procul obſcurâ latitantes parte videbis.
Hi quoque, quod nemo neſcit, amare docent.
Hos tu vel fugias, vel, ſi ſatis oris habebis,
Oedipodas facito Telegonoſque voces.
Deque tribus, moneo, ſi quæ tibi cura parentis,
Ne quemquam, quamvis ipſe docebit, ames.
Sunt quoque mutatæ ter quinque volumina formæ,
Nuper ab exequiis carmina rapta meis:
His mando dicas, inter mutata referri
Fortunæ vultum corpora poſſe meæ.
Namque ea diſſimilis ſubito eſt effecta priori:
Flendaque nunc, aliquo tempore læta fuit.
Plura quidem mandare tibi, ſi quæris, habebam;
Sed vereor tardæ cauſſa fuiſſe moræ.
Quod ſi, quæ ſubeunt, tecum, Liber, omnia ferres;
Sarcina laturo magna futurus eras.
Longa via eſt: propera. nobis habitabitur orbis
Ultimus; à terrâ terra remota meâ.

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
235 E 17 vol. 3

ELEGIA II.

DI maris & cæli, (quid enim niſi vota ſuperſunt?)
Solvere quaſſatæ parcite membra ratis:
Neve, precor, magni ſubſcribite Cæſaris iræ.
Sæpe premente Deo fert Deus alter opem.
Mulciber in Troiam, pro Troiâ ſtabat Apollo:
Æqua Venus Teucris, Pallas iniqua fuit.
Oderat Ænean propior Saturnia Turno.
Ille tamen Veneris numine tutus erat.
Sæpe ferox cautum petiit Neptunus Ulyſſem:
Eripuit patruo ſæpe Minerva ſuo.
Et nobis aliquod, quamvis diſtamus ab illis,
Quid vetat irato numen adeſſe Deo?
Verba miſer fruſtra non proficientia perdo:
Ipſa graves ſpargunt ora loquentis aquæ.
Terribiliſque Notus jactat mea dicta; preceſque,
Ad quos mittuntur, non ſinit ire Deos.
Ergo îdem venti, ne cauſſâ lædar in unâ,
Velaque neſcio quo, votaque noſtra ferunt?
Me miſerum, quanti montes volvuntur aquarum!
Jam jam tacturos ſidera ſumma putes.
Quantæ diducto ſubſidunt æquore valles!
Jam jam tacturas Tartara nigra putes.
Quocunque adſpicias, nihil eſt niſi pontus & aër;
Fluctibus hic tumidis, nubibus ille minax.
Inter utrumque fremunt immani turbine venti.
Neſcit, cui domino pareat, unda maris.
Nam modo purpureo vires capit Eurus ab ortu:
Nunc Zephyrus ſero veſpere miſſus adeſt:
Nunc gelidus ſiccâ Boreas bacchatur ab Arcto:
Nunc Notus adverſâ prælia fronte gerit.
Rector in incerto eſt: nec quid fugiatve petatve,
Invenit. ambiguis ars ſtupet ipſa malis.
Scilicet occidimus, nec ſpes niſi vana ſalutis:
Dumque loquor, vultus obruit unda meos.

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
235 E 17 vol. 3

Opprimet hanc animam fluctus: fruſtraq; precanti
Ore necaturas accipiemus aquas.
At pia nil aliud quam me dolet exſule conjux:
Hoc unum noſtri ſcitque gemitque mali.
Neſcit in immenſo jactari corpora ponto:
Neſcit agi ventis: neſcit adeſſe necem.
Dî bene, quod non ſum mecum conſcendere paſſus:
Ne mihi mors miſero bis patienda foret!
At nunc, ut peream, quoniam caret illa periclo,
Dimidiâ certe parte ſuperſtes ero.
Hei mihi, quam celeri micuerunt nubila flammâ!
Quantus ab ætherio perſonat axe fragor!
Nec levius laterum tabulæ feriuntur ab undis,
Quam grave baliſtæ mœnia pulſat onus.
Qui venit hic fluctus, fluctus ſupereminet omnes:
Poſterior nono eſt, undecimoque prior.
Nec letum timeo: genus eſt miſerabile leti.
Demite naufragium; mors mihi munus erit.
Eſt aliquid, fatove ſuo ferrove cadentem
In ſolitâ moriens ponere corpus humo:
Eſt mandata ſuis aliquid ſperare ſepulcra,
Et non æquoreis piſcibus eſſe cibum.
Fingite me dignum tali nece: non ego ſolus
Hic vehor. immeritos cur mea pœna trahit?
Pro Superi, virideſque Dei, quibus æquora curæ!
Utraque jam veſtras ſiſtite turba minas.
Quamque dedit vitam mitiſſima Cæſaris ira,
Hanc ſinite infelix in loca juſſa feram.
Si quam commerui pœnam me pendere vultis;
Culpa mea eſt ipſo judice morte minor.
Mittere me Stygias ſi jam voluiſſet ad undas
Cæſar; in hoc veſtrâ non eguiſſet ope.
Eſt illi noſtri non invidioſa cruoris
Copia: quodque dedit, cum volet, ipſe feret.
Vos modo, quos certè nullo puto crimine læſos,
Contenti noſtris, Dî, precor, eſte malis.

Nec tamen, ut cuncti miſerum ſervare velitis,
Quod periit, ſalvum jam caput eſſe poteſt.
Ut mare conſidat, ventiſque ferentibus utar;
Ut mihi parcatis; num minus exſul ero?
Non ego divitias avidus ſine fine parandi
Latum mutandis mercibus æquor aro:
Nec peto, quas quondam petii ſtudioſus, Athenas:
Oppida non Aſiæ, non loca viſa prius.
Non ut, Alexandri claram delatus in urbem,
Delicias videam, Nile jocoſe, tuas.
Quod faciles opto ventos, (quis credere poſſit?)
Sarmatis eſt tellus, quam mea vota petunt.
Obligor, ut tangam lævi fera littora Ponti;
Quodque ſit à patriâ tam fuga tarda, queror.
Neſcio quo videam poſitos ut in orbe Tomitas,
Exilem facio per mea vota viam.
Seu me diligitis, tantos compeſcite fluctus;
Pronaque ſint noſtræ numina veſtra rati:
Seu magis odiſtis, juſſæ me advertite terræ.
Supplicii pars eſt in regione mei.
Ferte (quid hic facio?) rapidi mea carbaſa venti.
Auſonios fines cur mea vela vident?
Noluit hoc Cæſar: quid, quem fugat ille, tenetis?
Aſpiciat vultus Pontica terra meos.
Et jubet, & merui. nec, quæ damnaverit ille,
Crimina defendi faſve piumve puto.
Si tamen acta Deos nunquam mortalia fallunt;
A culpâ facinus ſcitis abeſſe meâ.
Immo ita; vos ſcitis. ſi me meus abſtulit error,
Stultaque mens nobis, non ſcelerata fuit:
Quamlibet è minimis, domui ſi favimus illi;
Si ſatis Auguſti publica juſſa mihi;
Hoc Duce ſi dixi felicia ſæcula; proque
Cæſare thura pius Cæſaribuſque dedi;
Si fuit hic animus nobis; ita parcite, Divi.
Sin minus; alta cadens obruat unda caput.

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
235 E 17 vol. 3

Fallor? an incipiunt gravidæ vaneſcere nubes,
  Victaque mutati frangitur ira maris?
Non caſus, ſed vos ſub conditione vocati,
  Fallere quos non eſt, hanc mihi fertis opem.

ELEGIA III.

CUm ſubit illius triſtiſſima noctis imago,
  Quæ mihi ſupremum tempus in Urbe fuit;
Cum repeto noctem, qua tot mihi cara reliqui;
  Labitur ex oculis nunc quoque gutta meis.
Jam prope lux aderat, qua me diſcedere Cæſar
  Finibus extremæ juſſerat Auſoniæ.
Nec mens, nec ſpatium fuerant ſatis apta paranti:
  Torpuerant longâ pectora noſtra morâ.
Non mihi ſervorum, comitis non cura legendi:
  Non aptæ profugo veſtis opiſve fuit.
Non aliter ſtupui, quam qui Jovis ignibus ictus
  Vivit; & eſt vitæ neſcius ipſe ſuæ.
Ut tamen hanc animo nubem dolor ipſe removit,
  Et tandem ſenſus convaluêre mei;
Alloquor extremum mœſtos abiturus amicos,
  Qui modo de multis unus & alter erant.
Uxor amans flentem flens acrius ipſa tenebat;
  Imbre per indignas uſque cadente genas.
Nata procul Libycis aberat diverſa ſub oris:
  Nec poterat fati certior eſſe mei.
Quocunque adſpiceres, luctus gemituſque ſonabant:
  Formaque non taciti funeris intus erat.
Fœmina, virque, meo pueri quoque funere mœrent:
  Inque domo lacrymas angulus omnis habet.
Si licet exemplis in parvo grandibus uti;
  Hæc facies Troiæ, cum caperetur, erat.
Jamque quieſcebant voces hominumque canumque:
  Lunaque nocturnos alta regebat equos.
Hanc ego ſuſpiciens, & ab hac Capitolia cernens,
  Quæ noſtro fruſtra juncta fuêre Lari;

Nu-

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
235 E 17 vol. 3

Numina vicinis habitantia ſedibus, inquam,
  Jamque oculis nunquam templa videnda meis,
Dìque relinquendi, quos Urbs habet alta Quirini;
  Eſte ſalutati tempus in omne mihi.
Et quamquam ſeròclypeum poſt vulnera ſumo;
  Attamen hanc odiis exonerate fugam;
Cæleſtique viro, quis me deceperit error,
  Dicite; pro culpâ ne ſcelus eſſe putet.
Ut, quod vos ſcitis, pœnæ quoque ſentiat auctor.
  Placato poſſum non miſer eſſe Deo.
Hac prece adoravi Superos ego: pluribus uxor;
  Singultu medios præpediente ſonos.
Illa etiam ante Lares paſſis proſtrata capillis
  Contigit exſtinctos ore tremente focos:
Multaque in averſos effudit verba Penates,
  Pro deplorato non valitura viro.
Jamque moræ ſpatium nox præcipitata negabat,
  Verſaque ab axe ſuo Parrhaſis Arctos erat.
Quid facerem? blando patriæ retinebar amore:
  Ultima ſed juſſæ nox erat illa fugæ.
Ah quoties aliquo dixi properante, Quid urges?
  Vel quo feſtines ire, vel unde, vide.
Ah quoties certam me ſum mentitus habere
  Horam, propoſitæ quæ foret apta viæ.
Ter limen tetigi; ter ſum revocatus: & ipſe
  Indulgens animo pes mihi tardus erat.
Sæpe, Vale dicto, rurſus ſum multa locutus;
  Et quaſi diſcedens oſcula ſumma dedi.
Sæpe eadem mandata dedi: meque ipſe fefelli,
  Reſpiciens oculis pignora cara meis.
Deniq;, Quid propero? Scythia eſt, quo mittimur, inquã:
  Roma relinquenda eſt. utraque juſta mora eſt.
Uxor in æternum vivo mihi viva negatur:
  Et domus, & fidæ dulcia membra domûs.
Quoſque ego fraterno dilexi more ſodales.
  O mihi Theſeâ pectora juncta fide!

Dum licet, amplectar: nunquam fortaſſe licebit
Amplius. in lucro, quæ datur hora, mihi eſt.
Nec mora; ſermonis verba imperfecta relinquo,
Complectens animo proxima quæque meo.
Dum loquor, & flemus; cælo nitidiſſimus alto
Stella gravis nobis Lucifer ortus erat.
Dividor haud aliter, quam ſi mea membra relinquam:
Et pars abrumpi corpore viſa ſuo eſt.
[Sic Priamus doluit, tunc cum in contraria verſus
Ultores habuit proditionis equus.]
Tum vero exoritur clamor gemituſque meorum;
Et feriunt mœſtæ pectora nuda manus.
Tum verò conjux humeris abeuntis inhærens
Miſcuit hæc lacrymis triſtia dicta ſuis.
Non potes avelli. ſimul ah, ſimul ibimus, inquit!
Te ſequar; & conjux exſulis exſul ero.
Et mihi facta via eſt: & me capit ultima tellus.
Accedam profugæ ſarcina parva rati.
Te jubet è patriâ diſcedere Cæſaris ira;
Me pietas. pietas hæc mihi Cæſar erit.
Talia tentabat: ſic & tentaverat ante:
Vixque dedit victas utilitate manus.
Egredior (ſive illud erat ſine funere ferri)
Squallidus immiſſis hirta per ora comis.
Illa dolore mei tenebris narratur obortis
Semianimis mediâ procubuiſſe domo.
Utque reſurrexit, fœdatis pulvere turpi
Crinibus, & gelidâ membra levavit humo;
Se modo, deſertos modo comploraſſe Penates;
Nomen & erepti ſæpe vocaſſe viri:
Nec gemuiſſe minus, quam ſi natæve meumve
Vidiſſet ſtructos corpus habere rogos:
Et voluiſſe mori; moriendo ponere ſenſus:
Reſpectuque tamen non poſuiſſe mei.
Vivat: & abſentem, quoniam ſic fata tulerunt,
Vivat, & auxilio ſublevet uſque ſuo.

Tin-

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
235 E 17 vol. 3

Tingitur Oceano cuſtos Erymanthidos Urſæ,
Æquoreaſque ſuo ſidere turbat aquas:
Nos tamen Iönium non noſtrâ findimus æquor
Sponte: ſed audaces cogimur eſſe metu.
Me miſerum, quantis increſcunt æquora ventis;
Erutaque ex imis fervet arena vadis!
Monte nec inferior proræ puppique recurvæ
Inſilit, & pictos verberat unda Deos.
Pinea texta ſonant; pulſi ſtridore rudentes:
Aggemit & noſtris ipſa carina malis.
Navita confeſſus gelido pallore timorem
Jam ſequitur victam, non regit arte, ratem.
Utque parum validus non proficientia vector
Cervicis rigidæ fræna remittit equo:
Sic non quo voluit, ſed quo rapit impetus undæ,
Aurigam video vela dediſſe rati.
Quod niſi mutatas emiſerit Æolus auras;
In loca jam nobis non adeunda ferar.
Nam procul, Illyricis lævâ de parte relictis,
Interdicta mihi cernitur Italia.
Deſinat in vetitas quæſo contendere terras,
Et mecum magno pareat aura Deo.
Dum loquor, & cupio pariter timeoque revelli,
Increpuit quantis viribus unda latus!
Parcite, cærulei vos parcite numina ponti;
Infeſtumque mihi ſit ſatis eſſe Jovem.
Vos animam ſævæ feſſam ſubducite morti.
Si modo, qui periit, non periiſſe poteſt.

ELEGIA IV.

O Mihi poſt ullos nunquam memorande ſodales,
O cui præcipuè ſors mea viſa ſua eſt;
Attonitum qui me, (memini) cariſſime, primus
Auſus es alloquio ſuſtinuiſſe tuo;
Qui mihi conſilium vivendi mite dediſti,
Cum foret in miſero pectore mortis amor;

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
235 E 17 vol. 3

Scis bene, cui dicam, poſitis pro nomine ſignis;
 Officium nec te fallit, amice, tuum.
Hæc mihi ſemper erunt imis infixa medullis;
 Perpetuuſque animæ debitor hujus ero.
Spiritus & vacuas prius hic tenuandus in auras
 Ibit, & in tepido deſeret oſſa rogo;
Quam ſubeant animo meritorum oblivia noſtro:
 Et longâ pietas excidat iſta die.
Dî tibi ſint faciles, & opis nullius egentem
 Fortunam præſtent, diſſimilemque meæ.
Si tamen hæc navis vento ferretur amico;
 Ignoraretur forſitan iſta fides.
Theſea Pirithoüs non tam ſenſiſſet amicum,
 Si non infernas vivus adîſſet aquas.
Ut foret exemplum veri Phocæus amoris,
 Fecerunt Furiæ, triſtis Oreſta, tuæ.
Si non Euryalus Rutulos cecidiſſet in hoſtes;
 Hyrtacidæ Niſo gloria nulla foret.
Scilicet ut fulvum ſpectatur in ignibus aurum,
 Tempore ſic duro eſt inſpicienda fides.
Dum juvat, & vultu ridet Fortuna ſereno;
 Indelibatas cuncta ſequuntur opes.
At ſimul intonuit; fugiunt: nec noſcitur ulli,
 Agminibus comitum qui modo cinctus erat.
Atque hæc exemplis quondam collecta priorum,
 Nunc mihi ſunt propriis cognita vera malis.
Vix duo treſve mihi de tot ſupereſtis amici.
 Cæteri Fortunæ, non mea, turba fuit.
Quo magis, ô pauci, rebus ſuccurrite lapſis,
 Et date naufragio littora tuta meo:
Neve metu falſo nimium trepidate timentes,
 Hac offendatur ne pietate Deus.
Sæpe fidem adverſis etiam laudavit in armis;
 Inque ſuis amat hanc Cæſar, in hoſte probat.
Cauſſa mea eſt melior, qui non contraria fovi
 Arma; ſed hanc merui ſimplicitate fugam.

Invi-

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
235 E 17 vol. 3

Invigiles igitur noſtris pro caſibus oro;
  Diminui ſi quà numinis ira poteſt.
Scire meos ſi quis caſus deſideret omnes;
  Plus, quam quod fieri res ſinit, ille petat.
Tot mala ſum paſſus, quot in æthere ſidera lucent:
  Parvaque quot ſiccus corpora pulvis habet.
Multaque credibili tulimus majora: ratamque,
  Quamvis acciderint, non habitura fidem.
Pars etiam mecum quædam moriatur oportet:
  Meque velim poſſit diſſimulante tegi.
Si vox in fragili mihi pectore firmior ære,
  Pluraque cum linguis pluribus ora forent;
Non tamen idcirco complecterer omnia verbis:
  Materiâ vires exſuperante meas.
Pro duce Neritio docti mala noſtra Poëtæ
  Scribite: Neritio nam mala plura tuli.
Ille brevi ſpatio multis erravit in annis
  Inter Dulichias Iliacaſque domos.
Nos freta ſideribus notis diſtantia menſos
  Sors tulit in Geticos Sarmaticoſque ſinus.
Ille habuit fidamque manum, ſocioſque fideles:
  Me profugum comites deſeruêre mei.
Ille ſuam lætus patriam victorque petebat.
  A patriâ fugio victus & exſul ego.
Nec mihi Dulichium domus eſt, Ithaceve, Sameve:
  Pœna quibus non eſt grandis abeſſe locis.
Sed quæ de ſeptem totum circumſpicit orbem
  Montibus, imperii Roma Deûmque locus.
Illi corpus erat durum patienſque laborum:
  Invalidæ vires ingenuæque mihi.
Ille erat aſſiduè ſævis agitatus in armis:
  Aſſuetus ſtudiis mollibus ipſe fui.
Me Deus oppreſſit, nullo mala noſtra levante:
  Bellatrix illi Diva ferebat opem.
Cumque minor Jove ſit tumidis qui regnat in undis;
  Illum Neptuni, me Jovis ira premit.

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
235 E 17 vol. 3

Adde, quod illius pars maxima ficta laborum eſt;
  Ponitur in noſtris fabula nulla malis.
Denique quæſitos tetigit tamen ille Penates;
  Quæque diu petiit, contigit arva tamen.
At mihi perpetuò patriâ tellure carendum eſt,
  Nî fuerit læſi mollior ira Dei.

ELEGIA V.

NEc tantum Clario Lyde dilecta poëtæ,
  Nec tantum Coo Battis amata ſuo eſt:
Pectoribus quantum tu noſtris, Uxor, inhæres;
  Digna minus miſero, non meliore viro.
Te mea ſuppoſitâ veluti trabe fulta ruina eſt:
  Siquid adhuc ego ſum, muneris omne tui eſt:
Tu facis, ut ſpolium ne ſim, neu nuder ab illis
  Naufragii tabulas qui petiêre mei.
Utque rapax ſtimulante fame cupiduſque cruoris
  Incuſtoditum captat ovile lupus:
Aut ut edax vultur corpus circumſpicit ecquod
  Sub nullâ poſitum cernere poſſit humo:
Sic mea neſcio quis, rebus male fidus acerbis,
  In bona venturus, ſi paterêre, fuit.
Hunc tua per fortes virtus ſubmovit amicos,
  Nulla quibus reddi gratia digna poteſt.
Ergo quam miſero, tam vero, teſte probaris:
  Hic aliquod pondus ſi modo teſtis habet.
Nec probitate tuâ prior eſt aut Hectoris uxor,
  Aut comes extincto Laodamia viro.
Tu ſi Mæonium vatem ſortita fuiſſes;
  Penelopes eſſet fama ſecunda tuæ.
Sive tibi hoc debes, nullâ pia facta magiſtrâ;
  Cumque novâ mores ſunt tibi luce dati:
Fœmina ſeu Princeps, omnes tibi culta per annos,
  Te docet exemplum conjugis eſſe bonæ:
Aſſimilemque ſui longâ aſſuetudine fecit:
  Grandia ſi parvis aſſimilare licet.

Hei

Iei mihi, non magnas quod habent mea carmina vires,
  Noſtraque ſunt meritis ora minora tuis!
ı quid & in nobis vivi fuit ante vigoris,
  Exſtinctum longis occidit omne malis:
'rima locum ſanctas heroïdas inter haberes:
  Prima bonis animi conſpicerêre tui.
Quantumcunque tamen præconia noſtra valebunt;
  Carminibus vives tempus in omne meis.

ELEGIA VI.

SIquis habes noſtris ſimiles in imagine vultus;
  Deme meis hederas Bacchica ſerta comis.
Iſta decent lætos felicia ſigna poëtas.
  Temporibus non eſt apta corona meis.
Hæc tibi diſſimulas, ſentis tamen, optime, dici,
  In digito qui me ferſque referſque tuo.
Effigiemque meam fulvo complexus in auro
  Cara relegati, qua potes, ora vides.
Quæ quoties ſpectas, ſubeat tibi dicere forſan,
  Quam procul à nobis Naſo ſodalis abeſt!
Grata tua eſt pietas: ſed carmina major imago
  Sunt mea; quæ mando qualiacunque legas.
Carmina mutatas hominum dicentia formas:
  Infelix domini quod fuga rupit opus.
Hæc ego diſcedens, ſicut bene multa meorum,
  Ipſe meâ poſui mœſtus in igne manu.
Utque cremaſſe ſuum fertur ſub ſtipite natum
  Theſtias, & melior matre fuiſſe ſoror;
Sic ego non meritos mecum peritura libellos
  Impoſui rapidis viſcera noſtra rogis.
Vel quod eram Muſas, ut crimina noſtra, peroſus:
  Vel quod adhuc creſcens & rude carmen erat.
Quæ quoniam non ſunt penitus ſublata, ſed exſtant;
  Pluribus exemplis ſcripta fuiſſe reor.
Nunc precor ut vivant, & non ignava legentem
  Otia delectent, admoneantque mei.

Nec

Nec tamen illa legi poterunt patienter ab ullo;
Neſciet his ſummam ſi quis abeſſe manum.
Ablatum mediis opus eſt incudibus illud:
Defuit & ſcriptis ultima lima meis.
Et veniam pro laude peto: laudatus abunde,
Non faſtiditus ſi tibi, Lector, ero.
Hos quoque ſex verſus, in primi fronte libelli
Si præponendos eſſe putabis, habe.
Orba parente ſuo quicunque volumina tangis;
His ſaltem veſtrâ detur in Urbe locus.
Quoque magis faveas, non ſunt hæc edita ab ipſo,
Sed quaſi de domini funere rapta ſui.
Quicquid in his igitur vitii rude carmen habebit,
Emendaturus, ſi licuiſſet, eram.

ELEGIA VII.

IN caput alta ſuum labentur ab æquore retro
Flumina: converſis Solque recurret equis.
Terra feret ſtellas: cælum findetur aratro:
Unda dabit flammas: & dabit ignis aquas.
Omnia naturæ præpoſtera legibus ibunt:
Parſque ſuum mundi nulla tenebit iter.
Omnia jam fient, fieri quæ poſſe negabam:
Et nihil eſt, de quo non ſit habenda fides.
Hæc ego vaticinor; quia ſum deceptus ab illo,
Laturum miſero quem mihi rebar opem.
Tantane te, fallax, cepêre oblivia noſtri?
Afflictumne fuit tantus adire timor?
Ut neque reſpiceres, nec ſolarêre jacentem;
Dure? nec exſequias proſequerêre meas?
Illud amicitiæ ſanctum ac venerabile nomen
Re tibi pro vili ſub pedibuſque jacet?
Quid fuit, ingenti proſtratum mole ſodalem
Viſere, & alloquii parte levare tui?
Inque meos ſi non lacrymam dimittere caſus,
Pauca tamen ficto verba dolore queri?

Idque,

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
235 E 17 vol. 3

que, quod ignoti faciunt, valedicere ſaltem ;
Et vocem populi publicaque ora ſequi ?
enique lugubres vultus, numquamque videndos
Cernere ſupremo , dum licuitque, die ?
icendumque ſemel toto non amplius ævo
Accipere , & parili reddere voce , Vale ?
t fecêre alii nullo mihi fœdere juncti ;
Et lacrymas animi ſigna dedêre ſui.
uid niſi convictu cauſſiſque valentibus eſſem,
Temporis & longi vinctus amore tibi ?
uid, niſi tot luſus & tot mea ſeria noſſes ,
Tot noſſem luſus ſeriaque ipſe tua ?
uid, ſi duntaxat Romæ mihi cognitus eſſes,
Adſcitus toties in genus omne loci ?
unctane in æquoreos abierunt irrita ventos ?
Cunctane Lethæis merſa feruntur aquis ?
Non ego te placidâ genitum reor urbe Quirini ;
Urbe , meo quæ jam non adeunda pede eſt.
ed ſcopulis , Ponti quos hæc habet ora ſiniſtri :
Inque feris Scythiæ Sarmaticiſque jugis.
Et tua ſunt ſilicis circum præcordia venæ ;
Et rigidum ferri ſemina pectus habent.
Quæque tibi quondam tenero ducenda palato
Plena dedit nutrix ubera , tigris erat.
At mala noſtra minus, quam nunc,aliena putaſſes;
Duritiæque mihi non agerêre reus.
Sed quoniam accedit fatalibus hoc quoque damnis,
Ut careant numeris tempora prima ſuis ;
Effice, peccati ne ſim memor hujus ; & illo
Officium laudem, quo queror, ore tuum.

ELEGIA VIII.

DEtur inoffenſæ metam tibi tangere vitæ,
Qui legis hoc nobis non inimicus opus.
Atque utinam pro te poſſint mea vota valere ,
Quæ pro me duros non tetigêre Deos !

Donec

Donec eris felix, multos numerabis amicos :
 Tempora ſi fuerint nubila, ſolus eris.
Aſpicis, ut veniant ad candida tecta columbæ ;
 Accipiat nullas ſordida turris aves.
Horrea formicæ tendunt ad inania nunquam :
 Nullus ad amiſſas ibit amicus opes.
Utque comes radios per Solis euntibus umbra,
 Cum latet hic preſſus nubibus, illa fugit ;
Mobile ſic ſequitur Fortunæ lumina vulgus :
 Quæ ſimul inductâ nube teguntur, abit.
Hæc precor ut ſemper poſſint tibi falſa videri :
 Sunt tamen eventu vera fatenda meo.
Dum ſtetimus, turbæ quantum ſatis eſſet, habebat
 Nota quidem, ſed non ambitioſa, domus.
At ſimul impulſa eſt ; omnes timuêre ruinam :
 Cautaque communi terga dedêre fugæ.
Sæva nec admiror metuunt ſi fulmina, quorum
 Ignibus afflari proxima quæque ſolent.
Sed tamen in duris remanentem rebus amicum
 Quamlibet inviſo Cæſar in hoſte probat.
Nec ſolet iraſci (neque enim moderatior alter),
 Cum quis in adverſis, ſi quid amavit, amat.
De comite Argolici poſtquam cognovit Oreſtæ,
 Narratur Pyladen ipſe probaſſe Thoas.
Quæ fuit Actoridæ cum magno ſemper Achille,
 Laudari ſolita eſt Hectoris ore fides.
Quod pius ad manes Theſeus comes iſſet amico,
 Tartareum dicunt indoluiſſe Deum.
Euryali Niſique fide tibi, Turne, relatâ,
 Credibile eſt lacrymis immaduiſſe genas.
Eſt etiam miſeris pietas, & in hoſte probatur.
 Hei mihi, quam paucos hæc mea dicta movent!
Hic ſtatus, hæc rerum nunc eſt fortuna mearum,
 Debeat ut lacrymis nullus adeſſe modus.
At mea ſunt, proprio quamvis mœſtiſſima caſu,
 Pectora pro ſenſu facta ſerena tuo.

Hoc

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
235 E 17 vol. 3

oc eventurum jam tum, cariſſime, vidi,
Ferret adhuc iſtam cum minor aura ratem.
ve aliquod morum, ſeu vitæ labe carentis
Eſt pretium; nemo pluris habendus erit.
ve per ingenuas aliquis caput extulit artes;
Quælibet eloquio fit bona cauſſa tuo.
lis ego commotus, dixi tibi protinus ipſi;
Scena manet dotes grandis, amice, tuas.
Iæc mihi non ovium fibræ tonitruſve ſiniſtri,
Linguave ſervatæ pennave dixit avis.
Augurium ratio eſt, & conjectura futuri:
Hac divinavi, notitiamque tuli.
Quæ quoniam rata ſunt; totâ mihi mente tibique
Gratulor, ingenium non latuiſſe tuum.
At noſtrum tenebris utinam latuiſſet in imis!
Expediit ſtudio lumen abeſſe meo.
Utque tibi proſunt artes, facunde, ſeveræ;
Diſſimiles illis ſic nocuêre mihi.
Vita tamen tibi nota mea eſt: ſcis artibus illis
Auctoris mores abſtinuiſſe ſui.
Scis vetus hoc juveni luſum mihi carmen: & iſtos,
Ut non laudandos, ſic tamen eſſe jocos.
Ergo ut defendi nullo mea poſſe colore,
Sic excuſari crimina poſſe puto.
Qua potes, excuſa: nec amici deſere cauſſam.
Quo bene cœpiſti, ſic pede ſemper eas.

ELEGIA IX.

EST mihi, ſitque, precor, flavæ tutela Minervæ
Navis; & à pictâ caſſide nomen habet.
Sive opus eſt velis; minimam bene currit ad auram:
Sive opus eſt remo; remige carpit iter.
Nec comites volucri contenta eſt vincere curſu:
Occupat egreſſas quamlibet ante rates.
Et patitur fluctus, fertque aſſilientia longe
Æquora, nec ſævis icta fatiſcit aquis.

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
235 E 17 vol. 3

Illa Corinthiacis primum mihi cognita Cenchris
  Fida manet trepidæ duxque comeſque fugæ.
Perque tot eventus, & iniquis concita ventis
  Æquora, Palladio numine tuta fugit.
Nunc quoque tuta precor vaſti ſecet hoſtia Ponti;
  Quaſque petit, Getici littoris intret aquas.
Quæ ſimul Æoliæ mare me deduxit in Helles,
  Et longum tenui limite fecit iter;
Fleximus in lævum curſus: & ab Hectoris urbe
  Venimus ad portus, Imbria terra, tuos.
Inde levi vento Zerynthia littora nactis
  Threïciam tetigit feſſa carina Samon.
Saltus ab hac terrâ brevis eſt Tempyra petenti.
  Hac dominum tenus eſt illa ſecuta ſuum.
Nam mihi Biſtonios placuit pede carpere campos:
  Helleſpontiacas illa reliquit aquas.
Dardaniamque petit auctoris nomen habentem;
  Et te ruricolâ Lampſace tuta Deo.
Quaque per anguſtas vectæ male virginis undas
  Seſton Abydenâ ſeparat urbe fretum.
Hincque Propontiacis hærentem Cyzicon oris;
  Cyzicon Hæmoniæ nobile gentis opus:
Quaque tenent Ponti Byzantia littora fauces.
  Hic locus eſt gemini janua vaſta maris.
Hæc precor evincat, propulſaque flantibus Auſtris
  Tranſeat inſtabiles ſtrenua Cyaneas:
Thyniacoſque ſinus, & ab his per Apollinis urbem
  Alta ſub Anchiali mœnia tendat iter.
Inde Meſembriacos portus, & Odeſſon, & arces
  Prætereat dictas nomine, Bacche, tuo:
Et quos Alcathoi memorant à mœnibus ortos
  Sedibus his profugum conſtituiſſe Larem.
A quibus adveniat Miletida ſoſpes ad urbem,
  Offenſi quo me compulit ira Dei.
Hanc ſi contigerit, meritæ cadet agna Minervæ.
  Non facit ad noſtras hoſtia major opes.

Vos

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
235 E 17 vol. 3

os quoq;Tyndaridæ,quos hæc colit inſula,fratres,
Mite precor duplici numen adeſte viæ.
tera namque parat Symplegadas ire per arctas,
Scindere Biſtonias altera puppis aquas.
os facite,ut ventos, loca cum diverſa petamus,
Illa ſuos habeat, nec minus iſta ſuos.

ELEGIA X.

Ittera quæcunque eſt toto tibi lecta libello,
Eſt mihi ſollicitæ tempore facta viæ.
ut hanc me,gelidi tremerem cum menſe Decembris,
Scribentem mediis Hadria vidit aquis:
ut,poſtquam bimarem curſu ſuperavimus Iſthmon;
Alteraque eſt noſtræ ſumta carina fugæ.
uod facerem verſus inter fera murmura ponti,
Cycladas Ægæas obſtupuiſſe puto.
pſe ego nunc miror, tantis animique mariſque
Fluctibus ingenium non cecidiſſe meum.
eu ſtupor huic ſtudio, ſive huic inſania nomen;
Omnis ab hac curâ mens relevata mea eſt.
æpe ego nimboſis dubius jactabar ab Hædis:
Sæpe minax Steropes ſidere pontus erat.
uſcabatque diem cuſtos Erymanthidos Urſæ;
Aut Hyadas ſævis auxerat Auſter aquis:
æpe maris pars intus erat; tamen ipſe trementi
Carmina ducebam qualiacunque manu.
Nunc quoque contenti ſtridunt Aquilone rudentes;
Inque modum tumuli concava ſurgit aqua.
pſe gubernator tollens ad ſidera palmas
Expoſcit votis immemor artis opem.
Quocunque adſpicio, nihil eſt, niſi mortis imago:
Quam dubiâ timeo mente, timenſque precor.
Attigero portum, portu terrebor ab ipſo.
Plus habet infeſtâ terra timoris aquâ.
Nam ſimul inſidiis hominum pelagique laboro;
Et faciunt geminos enſis & unda metus.

Ille

Ille meo vereor ne ſperet ſanguine prædam :
  Hæc titulum noſtræ mortis habere velit.
Barbara pars læva eſt, avidæ ſubſtrata rapinæ ,
  Quam cruor & cædes bellaque ſemper habent.
Cumque ſit hibernis agitatum fluctibus æquor ;
  Pectora ſunt ipſo turbidiora mari.
Quo magis his debes ignoſcere, candide lector ,
  Si ſpe ſunt, ut ſnnt , inferiora tuâ.
Non hæc in noſtris, ut quondam, ſcribimus hortis :
  Nec conſuete meum lectule corpus habes.
Jactor in indomito brumali luce profundo :
  Ipſaque cæruleis charta feritur aquis.
Improba pugnat hyems, indignaturque, quod auſim
  Scribere, ſe rigidas incutiente minas.
Vincat hyems hominem. ſed eodem tempore quæſo
  Ipſe modum ſtatuam carminis ; illa ſui.

P. OVIDII NASONIS

TRISTIUM

LIBER SECVNDVS.

QUid mihi vobiſcum eſt , infelix cura libelli,
  Ingenio perii qui miſer ipſe meo ?
Cur modo damnatas repeto mea crimina Muſas ?
  An ſemel eſt pœnam commeruiſſe parum ?
Carmina fecerunt , ut me cognoſcere vellent
  Omine non fauſto fœmina virque, mea.
Carmina fecêrunt , ut me moreſque notaret
  Jam demum viſâ Cæſar ab Arte meos.
Deme mihi ſtudium ; vitæ quoque crimina demes.
  Acceptum refero verſibus , eſſe nocens.

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
235 E 17 vol. 3

oc pretium curæ vigilatorumque laborum
Cepimus. ingenio pœna reperta meo.
ſaperem, doctas odiſſem jure ſorores,
Numina cultori pernicioſa ſuo.
t nunc (tanta meo comes eſt inſania morbo)
Saxa malum refero rurſus ad iſta pedem.
cilicet & victus repetit gladiator arenam;
Et redit in tumidas naufraga puppis aquas.
orſitan, ut quondam Teuthrantia regna tenenti,
Sic mihi res eadem vulnus opemque feret:
Iuſaque, quam movit, motam quoque leniet iram:
Exorant magnos carmina ſæpe Deos.
pſe quoque Auſonias Cæſar matreſque nuruſque
Carmina turrigeræ dicere juſſit Opi.
uſſerat & Phœbo dici; quo tempore ludos
Fecit, quos ætas adſpicit una ſemel.
Iis precor exemplis tua nunc, mitiſſime Cæſar,
Fiat ab ingenio mollior ira meo.
lla quidem juſta eſt, nec me meruiſſe negabo.
Non adeo noſtro fugit ab ore pudor.
ed, niſi peccaſſem, quid tu concedere poſſes?
Materiam veniæ ſors tibi noſtra dedit.
i, quoties homines peccant, ſua fulmina mittat
Jupiter; exiguo tempore inermis erit.
Iic ubi detonuit ſtrepituque exterruit orbem,
Purum diſcuſſis aëra reddit aquis.
ure igitur genitorque Deûm rectorque vocatur:
Jure capax mundus nil Jove majus habet.
Tu quoque, cum Patriæ rector dicare Paterque;
Utere more Dei nomen habentis idem.
dque facis: nec te quiſquam moderatius unquam
Imperii potuit fræna tenere ſui.
Tu veniam parti ſuperatæ ſæpe dediſti,
Non conceſſurus quam tibi victor erat.
Divitiis etiam multos & honoribus auctos
Vidi, qui tulerant in caput arma tuum.

Quæ-

Quæque dies bellum, belli tibi ſuſtulit iram :
  Parſque ſimul templis utraque dona tulit.
Utque tuus gaudet miles, quod vicerit hoſtem ;
  Sic, victum cur ſe gaudeat, hoſtis habet.
Cauſſa mea eſt melior: qui neccontraria dicor
  Arma, nec hoſtiles eſſe ſecutus opes.
Per mare, per terras, per tertia numina juro,
  Per te præſentem conſpicuumque Deum ;
Hunc animum faviſſe tibi, Vir maxime: meque,
  Qua ſolâ potui, mente fuiſſe tuum.
Optavi peteres cæleſtia ſidera tardé ;
  Parſque fui turbæ parva precantis idem.
Et pia thura dedi pro te : cumque omnibus unus
  Ipſe quoque adjuvi publica vota meis.
Quid referam libros, illos quoque, crimina noſtra,
  Mille locis plenos nominis eſſe tui ?
Inſpice majus opus, quod adhuc ſine fine reliqui,
  In non credendos corpora verſa modos ;
Invenies veſtri præconia nominis illic :
  Invenies animi pignora multa mei.
Non tua carminibus major fit gloria, nec quo,
  Ut major fiat, creſcere poſſit, habet.
Fama Jovis ſupereſt. tamen hunc ſua facta referri,
  Et ſe materiam carminis eſſe, juvat :
Cumque Gigantêi memorantur prælia belli ;
  Credibile eſt lætum laudibus eſſe ſuis.
Te celebrant alii quanto decet ore, tuaſque
  Ingenio laudes uberiore canunt.
Sed tamen, ut fuſo taurorum ſanguine centum,
  Sic capitur minimo thuris honore Deus.
Ah ferus, & nobis nimium crudeliter hoſtis,
  Delicias legit qui tibi cunque meas !
[Carmina ne noſtris ſic te venerantia libris
  Judicio poſſint candidiore legi.]
Eſſe ſed irato quis te mihi poſſet amicus ?
  Vix tunc ipſe mihi non inimicus eram.

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
235 E 17 vol. 3

Cum cœpit quaſſata domus ſubſidere; partes
 In proclinatas omne recumbit onus:
Cunctaque Fortunâ rimam faciente dehiſcunt.
 Ipſa ſuo quondam pondere tecta ruunt.
Ergo hominum quæſitum odium mihi carmine: quaq;
 Debuit, eſt vultus turba ſecuta tuos.
At (memini) vitamque meam moreſque probabas
 Illo, quem dederas, prætereuntis equo.
Quod ſi non prodeſt, & honeſti gratia nulla
 Redditur; at nullum crimen adeptus eram.]
Nec male commiſſa eſt nobis fortuna reorum,
 Liſque decem decies inſpicienda viris.
Res quoque privatas ſtatui ſine crimine judex:
 Deque meâ faſſa eſt pars quoque victa fide.
Me miſerum! potui, ſi non extrema nocerent,
 Judicio tutus non ſemel eſſe tuo.
Ultima me perdunt: imoque ſub æquore mergit
 Incolumem toties una procella ratem.
Nec mihi pars nocuit de gurgite parva: ſed omnes
 Preſſere hoc fluctus, Oceanuſque caput.
Cur aliquid vidi? cur noxia lumina feci?
 Cur imprudenti cognita culpa mihi?
Inſcius Actæon vidit ſine veſte Dianam:
 Præda fuit canibus non minus ille ſuis.
Scilicet in Superis etiam fortuna luenda eſt;
 Nec veniam læſo numine caſus habet.
Illâ namque die, quâ me malus abſtulit error,
 Parva quidem periit, ſed ſine labe, domus.
Hic quoque parva tamen, patrio dicatur ut ævo
 Clara, nec ullius nobilitate minor:
Et neque divitiis, nec paupertate notanda:
 Unde fit in neutrum conſpiciendus eques.
Et quoque noſtra domus vel cenſu parva, vel ortu;
 Ingenio certè non latet illa meo.
Quo videar quamvis nimium juveniliter uſus;
 Grande tamen toto nomen ab orbe fero.

Turbaque doctorum Naſonem novit, & audet
Non faſtiditis annumerare viris.
Corruit hæc igitur Muſis accepta, ſub uno,
Sed non exiguo, crimine lapſa domus.
Atque ea ſic lapſa eſt, ut ſurgere, ſi modo læſi
Ematuruerit Cæſaris ira, queat.
Cujus in eventu pœnæ clementia tanta eſt,
Ut fuerit noſtro lenior illa metu.
Vita data eſt, citraque necem tua conſtitit ira,
O Princeps parcè viribus uſe tuis.
Inſuper accedunt, te non adimente, paternæ
(Tanquam vita parum muneris eſſet) opes.
Nec mea decreto damnaſti facta Senatûs:
Nec mea ſelecto judice juſſa fuga eſt.
Triſtibus invectus verbis (ita Principe dignum)
Ultus es offenſas, ut decet, ipſe tuas.
Adde, quod edictum, quamvis immane minaxque,
Attamen in pœnæ nomine lene fuit.
Quippe relegatus, non exul dicor in illo:
Parcaque fortunæ ſunt data verba meæ.
Nulla quidem ſano gravior mentiſque potenti
Pœna eſt, quam tanto diſplicuiſſe viro.
Sed ſolet interdum fieri placabile numen:
Nube ſolet pulsâ candidus ire dies.
Vidi ego pampineis oneratam vitibus ulmum,
Quæ fuerat ſævi fulmine tacta Jovis.
Ipſe licet ſperare vetes; ſperabimus æquè.
Hoc unum fieri te prohibente poteſt.
Spes mihi magna ſubit, cum te, mitiſſime Princeps;
Spes mihi, reſpicio cum mea fata, cadit.
Ac veluti ventis agitantibus æquora non eſt
Æqualis rabies, continuuſque furor;
Sed modo ſubſidunt, intermiſſique ſileſcunt,
Vimque putes illos depoſuiſſe ſuam;
Sic abeunt redeuntque mei variantque timores:
Et ſpem placandi dantque negantque tui.

Per

Per Superos igitur, qui dent tibi longa, dabuntque,
Tempora, Romanum ſi modo nomen amant;
Per Patriam, quæ te tuta & ſecura Parente eſt;
Cujus, ut in populo, pars ego nuper eram;
Sic tibi, quem ſemper factis animoque mereris,
Reddatur gratæ debitus Urbis amor.
Livia ſic tecum ſociales compleat annos,
Quæ, niſi te, nullo conjuge digna fuit.
Quæ ſi non eſſet, cælebs te vita deceret:
Nullaque, cui poſſes eſſe maritus, erat.
Hoſpite ſic te ſit natus quoque ſoſpes; & olim
Imperium regat hoc cum ſeniore ſenex:
Utque tui faciunt ſidus juvenile nepotes,
Per tua perque ſui facta parentis eant.
Sic aſſueta tuis ſemper Victoria caſtris
Nunc quoque ſe præſtet, notaque ſigna petat:
Auſoniumque Ducem ſolitis circumvolet alis:
Ponat & in nitidâ laurea ſerta comâ.
Per quem bella geris, cujus nunc corpore pugnas;
Auſpicium cui das grande, Deoſque tuos.
Dimidioque tui præſens es, & aſpicis Urbem:
Dimidio procul es, ſævaque bella geris.
Hic tibi ſic redeat ſuperato victor ab hoſte;
Inque coronatis fulgeat altus equis;
Parce, precor: fulmenque tuum fera tela reconde,
Heu nimium miſero cognita tela mihi!
Parce, Pater Patriæ: nec nominis immemor hujus
Olim placandi ſpem mihi tolle tui.
Nec precor, ut redeam: quamvis majora petitis
Credibile eſt magnos ſæpe dediſſe Deos.
Mitius exſilium ſi das, propiuſque roganti;
Pars erit è pœnâ magna levata meâ.
Ultima perpetior medios projectus in hoſtes:
Nec quiſquam patriâ longius exſul abeſt.
Solus ad egreſſus miſſus ſeptemplicis Iſtri,
Parrhaſiæ gelido virginis axe premor.

Jazyges, & Colchi, Metereâque turba, Getæque,
  Danubii mediis vix prohibentur aquis.
Cumque alii cauſſâ tibi ſint graviore fugati,
  Ulterior nulli, quam mihi, terra data eſt.
Longius hac nihil eſt, niſi tantum frigus & hoſtis;
  Et maris adſtricto quæ coït unda gelu.
Hactenus Euxini pars eſt Romana ſiniſtri:
  Proxima Baſternæ Sauromatæque tenent.
Hæc eſt Auſonio ſub jure noviſſima, vixque
  Hæret in imperii margine terra tui.
Unde precor ſupplex ut nos in tuta releges:
  Ne ſit cum patriâ pax quoque ademta mihi.
Ne timeam gentes, quas non bene ſubmovet Iſter:
  Neve tuus poſſim civis ab hoſte capi.
Fas prohibet Latio quenquam de ſanguine natum
  Cæſaribus ſalvis barbara vincla pati.
Perdiderint cum me duo crimina, carmen & error;
  Alterius facti culpa ſilenda mihi.
Nam non ſum tanti, ut renovem tua vulnera, Cæſar;
  Quem nimio plus eſt indoluiſſe ſemel.
Altera pars ſupereſt: qua turpi crimine tactus
  Arguor obſcœni doctor adulterii.
Fas ergo eſt aliquâ cæleſtia pectora falli;
  Et ſunt notitiâ multa minora tuâ?
Utque Deos, cælumque ſimul ſublime tuenti
  Non vacat exiguis rebus adeſſe Jovi;
A te pendentem ſic dum circumſpicis orbem,
  Effugiunt curas inferiora tuas.
Scilicet imperii, Princeps, ſtatione relictâ
  Imparibus legeres carmina facta modis?
Non ea te moles Romani nominis urget,
  Inque tuis humeris tam leve fertur onus;
Luſibus ut poſſis advertere numen ineptis;
  Excutiaſque oculis otia noſtra tuis.
Nunc tibi Pannonia eſt, nunc Illyris ora domanda:
  Rhætica nunc præbent Thraciaque arma metum

Nunc

Nunc petit Armenius pacem : nunc porrigit arcus
Parthus eques, timidâ captaque ſigna manu.
Nunc te prole tuâ juvenem Germania ſentit ;
Bellaque pro magno Cæſare Cæſar obit.
Denique, ut in tanto, quantum non exſtitit unquam,
Corpore, pars nulla eſt quæ labet imperii ;
Urbs quoque te & legum laſſat tutela tuarum,
Et morum, ſimiles quos cupis eſſe tuis.
Nec tibi contingunt, quæ gentibus otia præſtas ;
Bellaquè cum multis irrequieta geris.
Mirer in hoc igitur tantarum pondere rerum
Nunquam te noſtros evolüiſſe jocos ?
At ſi (quod mallem) vacuus fortaſſe fuiſſes,
Nullum legiſſes crimen in Arte meâ.
Illa quidem fateor frontis non eſſe ſeveræ
Scripta, nec à tanto Principe digna legi :
Non tamen idcirco legum contraria juſſis
Sunt ea ; Romanas erudiuntque nurus.
Neve quibus ſcribam poſſis dubitare ; libellus
Quatuor hos verſus è tribus unus habet :
Eſte procul, vittæ tenues, inſigne pudoris ;
Quæque tegis medios inſtita longa pedes :
Nil, niſi legitimum, conceſſaque furta, canemus ;
Inque meo nullum carmine crimen erit.
Ecquid ab hac omnes rigidè ſubmovimus Arte,
Quas ſtola contingi vittaque ſumta vetat ?
At matrona poteſt alienis artibus uti ;
Quoque trahat, quamvis non doceatur, habet.
Nil igitur matrona legat : quia carmine ab omni
Ad delinquendum doctior eſſe poteſt.
Quodcunque attigerit, ſi qua eſt ſtudioſa ſiniſtri,
Ad vitium mores inſtruet inde ſuos.
Sumſerit Annales ; (nihil eſt hirſutius illis)
Facta ſit unde parens Ilia nempe leget.
Sumſerit, Æneadum genitrix ubi prima ; requiret,
Æneadum genitrix unde ſit alma Venus.

Perſequar inferius, (modo ſi licet ordine ferri)
Poſſe nocere animis carminis omne genus.
[Non tamen idcirco crimen liber omnis habebit.
Nil prodeſt, quod non lædere poſſit idem.]
Igne quid utilius ? ſi quis tamen urere tecta
Comparat, audaces inſtruit igne manus.
Eripit interdum, modo dat medicina ſalutem :
Quæque juvans monſtrat, quæque ſit herba nocens.
Et latro, & cautus præcingitur enſe viator :
Ille ſed inſidias, hic ſibi portat opem.
Diſcitur innocuas ut agat facundia cauſſas :
Protegit hæc ſontes immeritoſque premit.
Sic igitur carmen, rectâ ſi mente legatur,
Conſtabit nulli poſſe nocere meum.
At quiddam vitii quicunque hinc concipit, errat :
Et nimium ſcriptis abrogat ille meis.
Ut tamen hoc fatear : Ludi quoque ſemina præbent
Nequitiæ. tolli tota theatra jube :
Peccandi cauſſam quæ multis ſæpe dederunt,
Martia cum durum ſternit arena ſolum.
Tollatur Circus ; non tuta licentia Circi :
Hic ſedet ignoto juncta puella viro.
Cum quædam ſpatientur in hac, ut amator eadem
Conveniat, quare porticus ulla patet ?
Quis locus eſt templis auguſtior ? hæc quoque vitet,
In culpam ſi qua eſt ingenioſa ſuam.
Cum ſteterit Jovis æde ; Jovis ſuccurret in æde,
Quam multas matres fecerit ille Deus.
Proxima adoranti Junonia templa ſubibit,
Pellicibus multis hanc doluiſſe Deam.
Pallade conſpectâ, natum de crimine virgo
Suſtulerit quare quæret Erichthonium.
Venerit in magni templum tua munera Martis ;
Stat Venus Ultori juncta viro ante fores.
Iſidis æde ſedens cur hanc Saturnia quæret
Egerit Iönio Boſporioque mari.

In

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
235 E 17 vol. 3

In Venere Anchiſes, in Lunâ Latmius heros,
  In Cerere Iaſion, qui referatur, erit.
Omnia perverſas poſſunt corrumpere mentes.
  Stant tamen illa ſuis omnia tuta locis.
At procul ab ſcriptâ ſolis meretricibus Arte
  Submovet ingenuas pagina prima nurus.
Quæcunque irrumpit, quo non ſinit ire ſacerdos;
  Protinus hoc vetiti criminis acta rea eſt.
Nec tamen eſt facinus molles evolvere verſus:
  Multa licet caſtæ non facienda legant.
Sæpe ſupercilii nudas matrona ſeveri
  Et Veneris ſtantes ad genus omne videt.
Corpora Veſtales oculi meretricia cernunt:
  Nec domino pœnæ res ea cauſſa fuit.
At cur in noſtrâ nimia eſt laſcivia Muſâ?
  Curve meus cuiquam ſuadet amare liber?
Nil niſi peccatum manifeſtaq;culpa fatendum eſt:
  Pœnitet ingenii judiciique mei.
Cur non Argolicis potius quæ concidit armis
  Vexata eſt iterum carmine Troia meo?
Cur tacui Thebas, & mutua vulnera fratrum?
  Et ſeptem portas ſub duce quamque ſuo?
Nec mihi materiam bellatrix Roma negabat:
  Et pius eſt patriæ facta referre labor.
Denique, cum meritis impleveris omnia, Cæſar,
  Pars mihi de multis una canenda fuit.
Utque trahunt oculos radiantia lumina Solis;
  Traxiſſent animum ſic tua facta meum.
Arguor immerito. tenuis mihi campus aratur:
  Illud erat magnæ fertilitatis opus.
Non ideo debet pelago ſe credere, ſi qua
  Audet in exiguo ludere cymba lacu.
Forſitan & dubitem, numeris levioribus aptus
  Sim ſatis; in parvos ſufficiamque modos.
At ſi me jubeas domitos Jovis igne Gigantas
  Dicere; conantem debilitabit onus.

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
235 E 17 vol. 3

Divitis ingenii eſt immania Cæſaris acta
  Condere; materiâ ne ſuperetur opus.
Et tamen auſus eram: ſed detrectare videbar,
  Quodque nefas, damno viribus eſſe tuis.
Ad leve rurſus opus juvenilia carmina veni;
  Et falſo movi pectus amore meum.
Non equidem vellem: ſed me mea fata trahebant,
  Inque meas pœnas ingenioſus eram.
Hei mihi, quod didici! quod me docuêre parentes,
  Litteraque eſt oculos ulla morata meos!
Hæc tibi me inviſum laſcivia fecit, ob Artes,
  Quas ratus es vetitos ſollicitaſſe toros.
Sed neque me nuptæ didicerunt furta magiſtro:
  Quodque parum novit, nemo docere poteſt.
Sic ego delicias, & mollia carmina feci,
  Strinxerit ut nomen fabula nulla meum.
Nec quiſquam eſt adeo mediâ de plebè maritus,
  Ut dubius vitio ſit pater ille meo.
Crede mihi; mores diſtant à carmine noſtro.
  Vita verecunda eſt, Muſa jocoſa mihi.
Magnaque pars operum mendax & ficta meorum
  Plus ſibi permiſit compoſitore ſuo.
Nec liber indicium eſt animi, ſed honeſta voluptas,
  Plurima mulcendis auribus apta ferens.
Accius eſſet atrox; conviva Terentius eſſet;
  Eſſent pugnaces, qui fera bella canunt.
Denique compoſui teneros non ſolus amores:
  Compoſito pœnas ſolus amore dedi.
Quid niſi cum multo Venerem confundere vino
  Præcepit Lyrici Teïa Muſa ſenis?
Lesbia quid docuit Sappho, niſi amare puellas?
  Tuta tamen Sappho, tutus & ille fuit.
Nec tibi, Battiade, nocuit, quod ſæpe legenti
  Delicias verſu faſſus es ipſe tuas.
Fabula jucundi nulla eſt ſine amore Menandri:
  Et ſolet hic pueris virginibuſque legi.

as ipſa quid eſt, niſi turpis adultera, de qua
Inter amatorem pugna virumque fuit ?
uid prius eſt illi flammâ Chryſeidos ? utque
Fecerit iratos rapta puella duces ?
ut quid Odyſsêa eſt, niſi fœmina, propter amorẽ,
Dum vir abeſt, multis una petita procis ?
uid niſi Mæonides Venerem Martemque ligatos
Narrat in obſcœno corpora prenſa toro ?
nde niſi indicio magni ſciremus Homeri,
Hoſpitis igne duas incaluiſſe Deas ?
mne genus ſcripti gravitate Tragœdia vincit :
Hæc quoque materiam ſemper amoris habet.
am quid in Hippolyto, niſi cæcæ flamma novercæ ?
Nobilis eſt Canace fratris amore ſui.
uid, non Tantalides agitante Cupidine currus
Piſæam Phrygiis vexit eburnus equis ?
ngeret ut ferrum natorum ſanguine mater,
Concitus à læſo fecit amore dolor.
cit amor ſubitas volucres cum pellice regem,
Quæque ſuum luget nunc quoque mater Ityn.
non Æropen frater ſceleratus amaſſet ;
Averſos Solis non legeremus equos.
pia nec tragicos tetigiſſet Scylla cothurnos,
Ni patrium crinem deſecuiſſet amor.
ui legis Electran, & egentem mentis Oreſten,
Ægyſti crimen Tyndaridoſque legis.
am quid de terrico referam domitore Chimæræ,
Quem leto fallax hoſpita pæne dedit ?
uid loquar Hermionem ? quid te, Schœneia virgo ;
Teque, Mycenæo Phœbas amata duci ?
uid Danaën, Danaëſque nurum, matremque Lyæi ?
Hæmonaque, & noctes quæ coïere duas ?
uid generum Peliæ ? quid Theſea ? quidve Pelaſgûm
Iliacam tetigit qui rate primus humum ?
ic Iöle, Pyrrhique parens ; huc Herculis uxor,
Huc accedat Hylas, Iliadeſque puer.

Tempore deficiar, tragicos ſi perſequar ignes,
 Vixque meus capiat nomina nuda liber.
Eſt & in obſcœnos deflexa Tragœdia riſus,
 Multaque præteriti verba pudoris habet.
Nec nocet auctori, mollem qui fecit Achillem,
 Infregiſſe ſuis fortia facta modis.
Junxit Ariſtides Mileſia crimina ſecum:
 Pulſus Ariſtides nec tamen urbe ſuâ.
Nec qui deſcripſit corrumpi ſemina matrum,
 Eubius impuræ conditor hiſtoriæ.
Nec qui compoſuit nuper Sybaritida, fugit:
 Nec quæ concubitus non tacuêre ſuos.
Suntque ea doctorum monumentis miſta virorum,
 Muneribuſque Ducum publica facta patent.
Neve peregrinis tantum defendar ab armis;
 Et Romanus habet multa jocoſa liber.
Utque ſuo Martem cecinit gravis Ennius ore;
 Ennius ingenio maximus, arte rudis;
Explicat ut cauſſas rapidi Lucretius ignis,
 Caſurumque triplex vaticinatur opus;
Sic ſua laſcivo cantata eſt ſæpe Catullo
 Fœmina, cui falſum Lesbia nomen erat.
Nec contentus eâ, multos vulgavit amores,
 In quibus ipſe ſuum faſſus adulterium eſt.
Par fuit exigui ſimiliſque licentia Calvi,
 Detexit variis qui ſua furta modis.
Quid referam Ticidæ, quid Memmî carmen, apud quos
 Rebus abeſt omnis nominibuſque pudor?
Cinna quoq; his comes eſt, Cinnâq; procacior Anſer:
 Et leve Cornificî, parque Catonis opus.
Et quorum libris modo diſſimulata Perillæ
 Nomine, nunc legitur dicta, Metelle, tuo.
Is quoque, Phaſiacas Argo qui duxit in undas,
 Non potuit Veneris furta tacere ſuæ.
Nec minus Hortensî, nec ſunt minus improba Servî
 Carmina. quis dubitet nomina tanta ſequi?

Vertit

Vertit Ariſtiden Siſenna: nec obfuit illi
  Hiſtoriæ turpes inſeruiſſe jocos.
Nec fuit opprobrio celebraſſe Lycorida Gallo,
  Sed linguam nimio non tenuiſſe mero.
Credere juranti durum putat eſſe Tibullus;
  Sic etiam de ſe quod neget illa viro.
Fallere cuſtodem demum docuiſſe fatetur;
  Seque ſuâ miſerum nunc ait arte premi.
Sæpe velut gemmam dominæ ſignumve probaret;
  Per cauſſam meminit ſe tetigiſſe manum.
Utque refert, digitis ſæpe eſt nutuque locutus,
  Et tacitam menſæ duxit in orbe notam.
Et quibus è ſuccis abeat de corpore livor,
  Impreſſo fieri qui ſolet ore, docet.
Denique ab incauto nimium petit ille marito,
  Se quoque uti ſervet; peccet ut illa minus.
Scit cui latretur, cum ſolus obambulat ipſe:
  Cur toties clauſas excreet ante fores.
Multaque dat talis furti præcepta: docetque
  Qua nuptæ poſſint fallere ab arte viros.
Nec fuit hoc illi fraudi; legiturque Tibullus,
  Et placet, & jam te Principe notus erat.
Invenies eadem blandi præcepta Propertî:
  Diſtrictus minimâ nec tamen ille notâ eſt.
His ego ſucceſſi, quoniam præſtantia candor
  Nomina vivorum diſſimulare jubet.
Non timui, fateor, ne, qua tot iêre carinæ,
  Naufraga ſervatis omnibus una foret.
Sunt aliis ſcriptæ, quibus alea luditur, artes.
  Hæc eſt ad noſtros non leve crimen avos.
Quid valeant tali; quo poſſis plurima jactu
  Fingere; damnoſos effugiaſve canes.
Teſſera quot numeros habeat: diſtante vocato
  Mittere quo deceat, quo dare miſſa modo.
Diſcolor ut recto graſſetur limite miles,
  Cum medius gemino calculus hoſte perit.

Ut mage velle ſequi ſciat, & revocare priorem ;
 Ne tutò fugiens incomitatus eat.
Parva ſed & ternis inſtructa tabella lapillis ;
 In qua viciſſe eſt, continuaſſe ſuos.
Quique alii luſus (neq; enim nunc perſequar omnes)
 Perdere rem caram tempora noſtra ſolent.
Ecce canit formas alius jactuſque pilarum.
 Hic artem nandi præcipit, ille trochi.
Compoſita eſt aliis fucandi cura coloris :
 Hic epulis leges hoſpitioque dedit.
Alter humum, de qua fingantur pocula, monſtrat :
 Quæque docet liquido teſta ſit apta mero.
Talia fumoſi luduntur menſe Decembris ;
 Quæ damno nulli compoſuiſſe fuit.
His ego deceptus non triſtia carmina feci ;
 Sed triſtis noſtros pœna ſecuta jocos.
Denique nec video de tot ſcribentibus unum.
 Quem ſua perdiderit Muſa : repertus ego.
Quid ſi ſcripſiſſem mimos obſcœna jocantes,
 Qui ſemper vetiti crimen amoris habent ?
In quibus aſſiduè cultus procedit adulter ;
 Verbaque dat ſtulto callida nupta viro.
Nubilis hos virgo, matronaque, virque, puerque
 Spectat : & è magnâ parte Senatus adeſt.
Nec ſatis inceſtis temerari vocibus aures :
 Aſſueſcunt oculi multa pudenda pati.
Cumque fefellit amans aliquâ novitate maritum,
 Plauditur ; & magno palma favore datur.
Quoque minus prodeſt, pœna eſt lucroſa poëtæ :
 Tantaque non parvo crimina Prætor emit.
Inſpice ludorum ſumtus, Auguſte, tuorum :
 Emta tibi magno talia multa leges.
Hæc tu ſpectaſti, ſpectandaque ſæpe dediſti.
 Majeſtas adeò comis ubique tua eſt.
Luminibuſque tuis, totus quibus utimur orbis,
 Scenica vidiſti lentus adulteria.

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
235 E 17 vol. 3

tibere ſi fas eſt imitantes turpia mimos ;
Materiæ minor eſt debita pœna meæ.
genus hoc ſcripti faciunt ſua pulpita tutum ;
Quodque libet, mimis ſcena licere dedit ?
mea ſunt populo ſaltata poëmata ſæpe :
Sæpe oculos etiam detinuêre tuos.
licet in domibus veſtris ut priſca virorum
Artifici fulgent corpora picta manu ;
quæ concubitus varios Veneriſque figuras
Exprimat, eſt aliquo parva tabella loco.
que ſedet vultu faſſus Telamonius iram ,
Inque oculis facinus barbara mater habet :
madidos ſiccat digitis Venus uda capillos :
Et modo maternis tecta videtur aquis.
lla ſonant alii telis inſtructa cruentis :
Parſque tui generis, pars tua facta canunt.
rida me ſpatio Natura coërcuit arcto ,
Ingenio vires exiguaſque dedit.
tamen ille tuæ felix Æneïdos auctor ,
Contulit in Tyrios arma virumque toros :
c legitur pars ulla magis de corpore toto ,
Quam non legitimo fœdere junctus amor.
yllidis hic idem teneroſque Amaryllidis ignes
Bucolicis juvenis luſerat ante modis.
s quoque jam pridem ſcripto peccavimus uno.
Supplicium patitur non nova culpa novum.
rminaque edideram, cum te delicta notantem
Præterii toties jure quietus eques.
go, quæ juveni mihi non nocitura putavi
Scripta parum prudens, nunc nocuêre ſeni ?
ra redundavit veteris vindicta libelli ;
Diſtat & à meriti tempore pœna ſui.
tamen omne meum credas opus eſſe remiſſum ;
Sæpe dedi noſtræ grandia vela rati.
x ego Faſtorum ſcripſi totidemque libellos ;
Cumque ſuo finem menſe volumen habet.

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
235 E 17 vol. 3

Idque tuo nuper ſcriptum ſub nomine, Cæſar,
Et tibi ſacratum ſors mea rupit opus.
Et dedimus tragicis ſcriptum regale cothurnis:
Quæque gravis debet verba cothurnus habet.
Dictaque ſunt nobis, quamvis manus ultima cœpto
Defuit, in facies corpora verſa novas.
Atque utinam revoces animum paulisper ab irâ,
Et vacuo jubeas hinc tibi pauca legi!
Pauca, quibus primâ ſurgens ab origine mundi,
In tua deduxi tempora, Cæſar, opus:
Aſpicias, quantum dederis mihi pectoris ipſe;
Quoque favore animi teque tuoſque canam.
Non ego mordaci deſtrinxi carmine quemquam;
Nec meus ullius crimina verſus habet.
Candidus à ſalibus ſuffuſis felle refugi:
Nulla venenato littera miſta joco eſt.
Inter tot populi, tot ſcripti millia noſtri,
Quem mea Calliope læſerit, unus ego.
Non igitur noſtris ullum gaudere Quiritem
Auguror, at multos indoluiſſe, malis.
Nec mihi credibile eſt quenquam inſultaſſe jacenti;
Gratia candori ſi qua relata meo eſt.
His precor, atque aliis poſſint tua numina flecti,
O Pater, ô Patriæ cura ſaluſque tuæ.
Non ut in Auſoniam redeam, niſi forſitan olim,
Cum longo pœnæ tempore victus eris.
Tutius exſilium pauloque quietius oro:
Ut par delicto ſit mea pœna ſuo.

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
235 E 17 vol. 3

P. OVIDII NASONIS
TRISTIUM
LIBER TERTIUS.

Elegia I.

Miſſus in hanc venio timidi liber exſulis urbem.
Da placidam feſſo, lector amice, manum:
Neve reformida, ne ſim tibi forte pudori.
Nullus in hac chartâ verſus amare docet.
Nec domini fortuna meî eſt, ut debeat illam
Infelix ullis diſſimulare jocis.
Id quoque, quod viridi quondam male luſit in ævo,
Heu nimium ſerò damnat & odit opus.
Aſpice quid portem: nihil hic niſi triſte videbis;
Carmine temporibus conveniente ſuis.
Clauda quod alterno ſubſidunt carmina verſu,
Vel pedis hoc ratio, vel via longa facit.
Quod neque ſum cedro flavus, nec pumice lævis;
Erubui domino cultior eſſe meo.
Littera ſuffuſas quod habet maculoſa lituras;
Læſit opus lacrymis ipſe poëta ſuum.
Siqua videbuntur caſu non dicta Latinè;
In qua ſcribebat, barbara terra fuit.
Dicite, lectores, ſi non grave qua ſit eundum;
Quaſque petam ſedes hoſpes in Urbe liber.
Hæc ubi ſum linguâ furtim titubante locutus;
Qui mihi monſtraret vix fuit unus iter.
Dî tibi dent, noſtro quod non tribuêre parenti,
Molliter in patriâ vivere poſſe tuâ.

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
235 E 17 vol. 3

Duc age: namque ſequor. quamvis terraque mariq;
Longinquo referam laſſus ab orbe pedem.
Paruit ; & ducens, Hæc ſunt Fora Cæſaris, inquit :
Hæc eſt à Sacris quæ via nomen habet.
Hîc locus eſt Veſtæ; qui Pallada ſervat & ignem :
Hîc fuit antiqui regia parva Numæ.
Inde petens dextram, Porta eſt, ait, iſta Palatî :
Hic Stator : hoc primum condita Roma loco eſt.
Singula dum miror; video fulgentibus armis
Conſpicuos poſtes, tectaque digna Deo.
Et, Jovis hæc, dixi domus eſt. quod ut eſſe putarem,
Augurium menti querna corona dabat.
Cujus ut accepi dominum, Non fallimur, inquam :
Et magni verum eſt hanc Jovis eſſe domum.
Cur tamen appoſitâ velatur janua lauro;
Cingit & auguſtas arbor opaca fores ?
Num quia perpetuos meruit domus iſta triumphos ?
An quia Leucadio ſemper amata Deo?
Ipſane quod feſta eſt, an quod facit omnia feſta ?
Quam tribuit terris, Pacis an iſta nota eſt ?
Utque viret ſemper laurus, nec fronde caducâ
Carpitur; æternum ſic habet illa decus ?
Cauſa ſuperpoſitæ ſcripto teſtata coronæ
Servatos cives indicat hujus ope.
Adjice ſervatis unum, Pater optime, civem;
Qui procul extremo pulſus in orbe jacet.
In quo pœnarum, quas ſe meruiſſe fatetur,
Non facinus cauſam, ſed ſuus error habet.
Me miſerum, vereorque locum, venerorque potentem,
Et quatitur trepido littera noſtra metu.
Aſpicis exſangui chartam pallere colore ?
Aſpicis alternos intremuiſſe pedes ?
Quandocunque, precor, noſtro placata parenti
Iſdem ſub dominis aſpiciare domus.
Inde tenore pari gradibus ſublimia celſis
Ducor ad intonſi candida templa Dei.

Signa

a peregrinis ubi ſunt alterna columnis
elides, & ſtricto barbarus enſe pater:
que viri docto veteres cepêre novique
ectore, lecturis inſpicienda patent.
rebam fratres, exceptis ſcilicet illis,
uos ſuus optaret non genuiſſe parens.
rentem fruſtra cuſtos me ſedibus illis
ræpoſitus ſancto juſſit abire loco.
ra templa peto vicino juncta theatro:
æc quoque erant pedibus non adeunda meis.
me, quæ doctis patuerunt prima libellis,
tria Libertas tangere paſſa ſua eſt.
enus auctoris miſeri fortuna redundat;
patimur nati, quam tulit ipſe, fugam.
itan & nobis olim minus aſper, & illi
victus longo tempore Cæſar erit.
recor, atq; adeo, (neq; enim mihi turba roganda eſt)
æſar, ades voto, maxime Dive, meo.
rea, ſtatio quoniam mihi publica clauſa eſt;
rivato liceat delituiſſe loco.
quoque, ſi fas eſt, confuſa pudore repulſæ
mite plebeiæ carmina noſtra manus.

ELEGIA II.

go erat in fatis Scythiam quoque viſere noſtris,
Quæque Lycaonio terra ſub axe jacet?
vos, Pierides, nec ſtirps Latoïa, veſtro
octa ſacerdoti turba tuliſtis opem?
mihi, quod luſi vero ſine crimine, prodeſt;
uodque magis vitâ Muſa jocoſa meâ eſt?
ma ſed pelago terrâque pericula paſſum
ſtus ab aſſiduo frigore Pontus habet.
ue fugax rerum, ſecuraque in otia natus,
ollis & impatiens ante laboris eram;
ma nunc patior. nec me mare portubus orbum
rdere, diverſæ nec potuêre viæ.

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
235 E 17 vol. 3

Suffecitque malis animus. nam corpus ab illo
Accepit vires; vixque ferenda tulit.
Dum tamen & terris dubius jactabar & undis;
Fallebat curas ægraque corda labor.
Ut via finita eſt, & opus requievit eundi;
Et pœnæ tellus eſt mihi tacta meæ;
Nil niſi flere libet. nec noſtro parcior imber
Lumine, de vernâ quam nive manat aqua.
Roma domuſque ſubit, deſideriumque locorum,
Quidquid & amiſſâ reſtat in Urbe mei.
Hei mihi, quod noſtri toties pulſata ſepulcri
Janua, ſed nullo tempore aperta fuit!
Cur ego tot gladios fugi, totieſque minata
Obruit infelix nulla procella caput?
Dî, quos experior nimium conſtanter iniquos,
Participes iræ quos Deus unus habet;
Exſtimulate, precor, ceſſantia fata; meique
Interitûs clauſas eſſe vetate fores.

ELEGIA III.

HÆc mea, ſi caſu miraris, epiſtola quare
Alterius digitis ſcripta ſit: æger eram.
Æger in extremis ignoti partibus orbis;
[Incertuſque meæ pæne ſalutis eram.]
Quid mihi nunc animi dirâ regione jacenti
Inter Sauromatas eſſe Getaſque putes?
Nec cælum patior, nec aquis aſſuevimus iſtis:
Terraque neſcio quo non placet ipſa modo.
Non domus apta ſatis: non hîc cibus utilis ægro:
Nullus, Apollineâ qui levet arte malum.
Non qui ſoletur, non qui labentia tardè
Tempora narrando fallat, amicus adeſt.
Laſſus in extremis jaceo populiſque lociſque:
Et ſubit affecto nunc mihi, quicquid abeſt.
Omnia cum ſubeant; vincis tamen omnia, conjux:
Et plus in noſtro pectore parte tenes.

T

loquor abſentem : te vox mea nominat unam :
Nulla venit ſine te nox mihi, nulla dies.
in etiam ſic me dicunt aliena locutum,
Ut foret amenti nomen in ore tuum.
am deficiat ſuppreſſo lingua palato,
Vix inſtillato reſtituenda mero;
ntiet huc aliquis dominam veniſſe; reſurgam:
Speſque tui nobis cauſſa vigoris erit.
o ego ſum vitæ dubius : tu forſitan illic
Jucundum noſtri neſcia tempus agis?
n agis, adfirmo : liquet, ô cariſſima, nobis,
Tempus agi ſine me non niſi triſte tibi.
amen implevit mea ſors, quos debuit, annos;
Et mihi vivendi tam cito finis adeſt;
antum erat, ô magni, perituro parcere, Divi;
Ut ſaltem patriâ contumularer humo!
l pœna in mortis tempus dilata fuiſſet,
Vel præcepiſſet mors properata fugam.
eger hanc potui nuper bene reddere lucem:
Exſul ut occiderem, nunc mihi vita data eſt.
m procul ignotis igitur moriemur in oris;
Et fient ipſo triſtia fata loco?
c mea conſueto langueſcent corpora lecto?
Depoſitum nec me qui fleat, ullus erit?
ec dominæ lacrymis in noſtra cadentibus ora
Accedent animæ tempora parva meæ?
ec mandata dabo? nec cum clamore ſupremo
Labentes oculos condet amica manus?
d ſine funeribus caput hoc, ſine honore ſepulcri
Indeploratum barbara terra teget?
quid, ut audieris, totâ turbabere mente;
Et feries pavidâ pectora fida manu?
quid, in has fruſtra tendens tua brachia partes,
Clamabis miſeri nomen inane viri?
rce tamen lacerare genas; nec ſcinde capillos.
Non tibi nunc primum, lux mea, raptus ero.

Cum

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
235 E 17 vol. 3

Cum patriam amiſi, tum me periiſſe putato:
  Et prior & gravior mors fuit illa mihi.
Nunc, ſi forte potes, ſed non potes, optima conjux,
  Finitis gaude tot mihi morte malis.
Quam potes, extenua forti mala corde ferendo;
  Ad quæ jampridem non rude pectus habes.
Atque utinam pereant animæ cum corpore noſtræ,
  Effugiatque avidos pars mihi nulla rogos!
Nam ſi morte carens vacuam volat altus in auram
  Spiritus, & Samii ſunt rata dicta ſenis;
Inter Sarmaticas Romana vagabitur umbras;
  Perque feros manes hoſpita ſemper erit.
Oſſa tamen facito parvâ referantur in urnâ.
  Sic ego non etiam mortuus exſul ero.
Nec vetat hoc quiſquam. fratrem Thebana peremtum
  Suppoſuit tumulo Rege vetante ſoror.
Atque ea cum foliis & amomi pulvere miſce:
  Inque ſuburbano condita pone ſolo.
Quoſque legat verſus oculo properante viator,
  Grandibus in tumuli marmore cæde notis.
Hìc ego qui jaceo tenerorum luſor amorum,
  Ingenio perii Naſo poëta meo.
At tibi qui tranſis, ne ſit grave, quiſquis amaſti,
  Dicere, Naſonis molliter oſſa cubent.
Hoc ſatis in titulo eſt. etenim majora libelli,
  Et diuturna magis ſunt monumenta mei.
Quos ego confido, quamvis nocuêre, daturos
  Nomen, & auctori tempora longa ſuo.
Tu tamen exſtincto feralia munera ferto;
  Deque tuis lacrymis humida ſerta dato.
Quamvis in cinerem corpus mutaverit ignis;
  Sentiet officium mœſta favilla pium.
Scribere plura libet: ſed vox mihi feſſa loquendo
  Dictandi vires ſiccaque lingua negat.
Accipe ſupremo dictum mihi forſitan ore,
  Quod, tibi qui mittit, non habet ipſe, Vale.

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
235 E 17 vol. 3

ELEGIA IV.

Mihi care quidem ſemper, ſed tempore duro
Cognite, res poſtquam procubuêre meæ;
bus edocto ſi quidquam credis amico;
ive tibi, & longè nomina magna fuge.
e tibi, quantumque potes præluſtria vita.
ævum præluſtri fulmen ab arce venit.
am quamquam ſoli poſſunt prodeſſe potentes;
Non proſit potius ſi quis obeſſe poteſt.]
ugit hibernas demiſſa antenna procellas,
Lataque plus parvis vela timoris habent.
icis, ut ſummâ cortex levis innatet undâ,
Cum grave nexa ſimul retia mergat onus.
c ego ſi monitor monitus prius ipſe fuiſſem,
In qua debueram forſitan Urbe forem.
m tecum vixi, dum me levis aura ferebat,
Hæc mea per placidas cymba cucurrit aquas.
i cadit in plano (vix hoc tamen evenit ipſum)
Sic cadit, ut tactâ ſurgere poſſit humo:
miſer Elpenor tecto delapſus ab alto
Occurrit Regi debilis umbra ſuo.
id fuit, ut tutas agitaret Dædalus alas;
Icarus immenſas nomine ſignet aquas?
empe quod hic altè, demiſſius ille volabat.
Nam pennas ambo nonne habuêre ſuas?
ede mihi; bene qui latuit, bene vixit: & infra
Fortunam debet quiſque manere ſuam.
on foret Eumedes orbus, ſi filius ejus
Stultus Achilleos non adamaſſet equos.
ec natum in flammâ vidiſſet, in arbore natas,
Cepiſſet genitor ſi Phaëthonta Merops.
u quoque formida nimium ſublimia ſemper;
Propoſitique memor contrahe vela tui.
am pede inoffenſo ſpatium decurrere vitæ
Dignus es: & fato candidiore frui.

Quæ

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
235 E 17 vol. 3

Quæ pro te ut voveam miti pietate mereris;
  Hæſurâque mihi tempus in omne fide.
Vidi ego te tali vultu mea fata gementem,
  Qualem credibile eſt ore fuiſſe meo.
Noſtra tuas vidi lacrymas ſuper ora cadentes;
  Tempore quas uno, fidaque verba, bibi.
Nunc quoque ſubmotum ſtudio defendis amicum;
  Et mala vix ullâ parte levanda levas.
Vive ſine invidiâ, molleſque inglorius annos
  Exige, amicitias & tibi junge pares.
Naſoniſque tui, quod adhuc non exſulat unum,
  Nomen ama. Scythicus cætera Pontus habet.
Proxima ſideribus tellus Erymanthidos Urſæ
  Me tenet, adſtricto terra peruſta gelu.
Boſporos & Tanais ſuperant, Scythicæque paludes;
  Vixque ſatis noti nomina pauca loci.
Ulterius nihil eſt, niſi non habitabile frigus.
  Heu quam vicina eſt ultima terra mihi!
At longe patria eſt, longe cariſſima conjux;
  Quidquid & hæc nobis poſt duo dulce fuit.
Sic tamen hæc abſunt, ut quæ contingere non eſt
  Corpore, ſint animo cuncta videnda meo.
Ante oculos Urbiſque domus & forma locorum eſt;
  Succeduntque ſuis ſingula facta locis.
Conjugis ante oculos, ſicut præſentis, imago eſt.
  Illa meos caſus ingravat, illa levat.
Ingravat hoc, quod abeſt; levat hoc, quod præſtat amorē:
  Impoſitumque ſibi firma tuetur onus.
Vos quoque pectoribus noſtris hæretis, amici;
  Dicere quos cupio nomine quemque ſuo.
Sed timor officium cautus compeſcit; & ipſos
  In noſtro poni carmine nolle puto.
Ante volebatis; gratique erat inſtar honoris,
  Verſibus in noſtris nomina veſtra legi.
Quod quoniam eſt anceps; intra mea pectora quemque
  Alloquar: & nulli cauſſa timoris ero.

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
235 E 17 vol. 3

ımeus indicio latitantes verſus amicos
rotrahet. occultè ſi quis amavit, amet.
te tamen, quamvis longâ regione remotus
bſim, vos animo ſemper adeſſe meo.]
uam quiſque poteſt, aliquâ mala noſtra levate:
dam projecto neve negaet manum.
pera ſic vobis maneat Fortuna: nec unquam
ontacti ſimili ſorte rogetis opem.

ELEGIA V.

Sus amicitiæ tecum mihi parvus, ut illam
Non ægrè poſſes diſſimulare, fuit:
ne complexus vinclis propioribus eſſes;
ave meâ vento forſan eunte ſuo.
ecidi, cunctique metu fugêre ruinæ,
erſaque amicitiæ terga dedêre meæ;
us es igne Jovis percuſſum tangere corpus,
t deploratæ limen adire domûs.
ue recens præſtas, nec longo cognitus uſu,
Quod veterum miſero vix duo treſve mihi.
i ego confuſos vultus, viſuſque notavi;
ſque madens fletu, pallidiuſque meo:
acrymas cernens in ſingula verba cadentes,
re meo lacrymas, auribus illa bibi:
chiaque accepi mœſto pendentia collo,
Et ſingultatis oſcula miſta ſonis.
n quoque, Care, tuis defenſus viribus abſens:
cis Carum veri nominis eſſe loco.
ltaque præterea manifeſti ſigna favoris
Pectoribus teneo non abitura meis.
tibi poſſe tuos tribuant defendere ſemper,
Quos in materiâ proſperiore juves.
amen interea, quid in his ego perditus oris,
(Quod te credibile eſt quærere) quæris, agam?
e trahor exiguâ (quam tu mihi demere noli)
Triſtia leniri numina poſſe Dei.

Seu

Seu temere exſpecto, ſive id contingere fas eſt;
Tu mihi, quod cupio, fas (precor) eſſe proba.
Quæque tibi linguæ eſt facundia, confer in illud,
Ut doceas votum poſſe valere meum.
Quo quis enim major, magis eſt placabilis iræ;
Et faciles motus mens generoſa capit.
Corpora magnanimo ſatis eſt proſtraſſe leoni:
Pugna ſuum finem, cum jacet hoſtis, habet.
At lupus, & turpes inſtant morientibus urſi;
Et quæcunque minor nobilitate fera eſt.
Majus apud Troiam forti quid habemus Achille?
Dardanii lacrymas non tulit ille ſenis.
Quæ ducis Emathii fuerit clementia, Poros
Præclarique docent funeris exſequiæ.
Neve hominum referam flexas ad mitius iras;
Junonis gener eſt, qui prius hoſtis erat.
Denique non poſſum nullam ſperare ſalutem,
Cum pœnæ non ſit cauſa cruenta meæ.
Non mihi quærenti peſſundare cuncta, petitum
Cæſareum caput eſt, quod caput orbis erat.
Non aliquid dixi, violentaque lingua locuta eſt;
Lapſaque ſunt nimio verba profana mero.
Inſcia quod crimen viderunt lumina, plector:
Peccatumque oculos eſt habuiſſe meum.
Non equidem totam poſſim defendere culpam:
Sed partem noſtri criminis error habet.
Spes igitur ſupereſt, facturum ut molliat ipſe,
Mutati pœnam conditione loci.
Hunc utinam nitidi Solis prænuntius ortum
Afferat admiſſo Lucifer albus equo.

ELEGIA VI.

Foedus amicitiæ nec vis, cariſſime, noſtræ,
Nec, ſi forte velis, diſſimulare potes.
Donec enim licuit, nec te mihi carior alter,
Nec tibi me totâ junctior Urbe fuit.

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
235 E 17 vol. 3

que erat uſque adeò populo teſtatus, ut eſſet
Pæne magis quam tu, quamque ego, notus amor.
uique erat in caris animi tibi candor amicis,
Cognitus eſt illi, quem colis ipſe, viro.
l ita celabas, ut non ego conſcius eſſem;
Pectoribuſque dabas multa tegenda meis.
iique ego narrabam ſecreti quidquid habebam,
Excepto quod me perdidit, unus eras.
quoque ſi ſcîſſes, ſalvo fruerêre ſodali;
Conſilioque forem ſoſpes, amice, tuo.
ed mea me in pœnam nimirum fata trahebant:
Omne bonæ claudunt utilitatis iter.]
ve malum potui tamen hoc vitare cavendo;
Seu ratio fatum vincere nulla valet;
ı tamen, ô nobis uſu junctiſſime longo,
Pars deſiderii maxima pæne mei,
memor: &, ſi quas fecit tibi gratia vires,
Illas pro nobis experiare rogo.
uminis ut læſi fiat manſuetior ira;
Mutatoque minor ſit mea pœna loco.
que ita, ſi nullum ſcelus eſt in pectore noſtro;
Principiumque mei criminis error habet.
ec leve, nec tutum eſt, quo ſint mea, dicere, caſu
Lumina funeſti conſcia facta mali.
enſque reformidat, veluti ſua vulnera, tempus
Illud: & admonitu fit novus ipſe dolor.
t quæcunque adeo poſſunt afferre pudorem,
Illa tegi cæcâ condita nocte decet.]
l igitur referam, niſi me peccaſſe; ſed illo
Præmia peccato nulla petita mihi:
ultitiamque meum crimen debere vocari;
Nomina ſi facto reddere vera velis.
uæ ſi non ita ſunt; alium, quo longius abſim,
Quære, ſuburbana hic ſit mihi terra, locum.

ELEGIA VII.

VAde ſalutatum ſubitò perarata Perillam
Littera, ſermonis fida miniſtra mei.
Aut illam invenies dulci cum matre ſedentem,
Aut inter libros Piëridaſque ſuas.
Quidquid aget, cum te ſcierit veniſſe, relinquet:
Nec mora; quid venias, quidve, requiret, agam.
Vivere me dices; ſed ſic, ut vivere nolim:
Nec mala tam longâ noſtra levata morâ.
Et tamen ad Muſas, quamvis nocuêre, reverti;
Aptaque in alternos cogere verba pedes.
Tu quoque, dic, ſtudiis communibus ecquid inhæres,
Doctaque non patrio carmina more canis?
Nam tibi cum fatis mores Natura pudicos,
Et raras dotes ingeniumque dedit.
Hoc ego Pegaſidas deduxi primus ad undas,
Ne male fœcundæ vena periret aquæ.
Primus id adſpexi teneris in virginis annis:
Utque patet, venæ duxque comeſque fui.
Ergo, ſi remanent ignes tibi pectoris îdem,
Sola tuum vates Lesbia vincet opus.
Sed vereor, ne te mea nunc Fortuna retardet;
Poſtque meos caſus ſit tibi pectus iners.
Dum licuit, tua ſæpe mihi, tibi noſtra legebam:
Sæpe tui judex; ſæpe magiſter eram.
Aut ego præbebam factis modo verſibus aures,
Aut ubi ceſſaras, cauſſa ruboris eram.
Forſitan exemplo, quia me læsêre libelli,
Tu quoqne ſis pœnæ fata ſecuta meæ.
Pone, Perilla, metum.tantummodo fœmina non ſit
Devia, nec ſcriptis diſcat amare tuis.
Ergo deſidiæ remove, doctiſſima, cauſſas:
Inque bonas artes & tua ſacra redi.
Iſta decens facies longis vitiabitur annis:
Rugaque in antiquâ fronte ſenilis erit.

In-

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
235 E 17 vol. 3

Injicietque manum formæ damnoſa ſenectus.
Quæ ſtrepitum paſſu non faciente venit.
Cumque aliquis dicet, Fuit hæc formoſa; dolebis :
Et ſpeculum mendax eſſe querêre tuum.
Sunt tibi opes modicæ, cum ſis digniſſima magnis.
Finge ſed immenſis cenſibus eſſe pares.
Nempe dat id cuicunque libet Fortuna, rapitque :
Irus & eſt ſubitò, qui modo Crœſus erat.
Singula quid referam? nil non mortale tenemus,
Pectoris exceptis ingeniique bonis.
En ego, cum patriâ caream, vobiſque, domoque ;
Raptaque ſint, adimi quæ potuêre, mihi ;
Ingenio tamen ipſe meo comitorque fruorque :
Cæſar in hoc potuit juris habere nihil.
Quilibet hanc ſævo vitam mihi finiat enſe ;
Me tamen exſtincto fama ſuperſtes erit.
Dumque ſuis victrix omnem de montibus orbem
Proſpiciet domitum Martia Roma, legar.
Tu quoque, quam ſtudii maneat felicior uſus,
Effuge venturos, qua potes, uſque rogos.

ELEGIA VIII.

NUnc ego Triptolemi cuperem conſcendere currus,
Miſit in ignotam qui rude ſemen humum :
Nunc ego Medeæ vellem frænare dracones,
Quos habuit fugiens arce, Corinthe, tuâ :
Nunc ego jactandas optarem ſumere pennas,
Sive tuas, Perſeu; Dædale, ſive tuas :
Ut tenerâ noſtris cedente volatibus aurâ
Aſpicerem patriæ dulce repente ſolum :
Deſertæque domûs vultum, memoreſque ſodales,
Caraque præcipue conjugis ora mihi.
Stulte, quid ô fruſtra votis puerilibus optas,
Quæ non ulla tulit, fertque, feretque, dies ?
Si ſemel optandum eſt; Auguſtum numen adora :
Et quem læſiſti, rite precare, Deum.

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
235 E 17 vol. 3

Ille tibi pennaſque poteſt curruſque volucres
Tradere. det reditum; protinus ales eris.
Si precer hæc, (neque enim poſſim majora precari)
Ne mea ſint timeo vota modeſta parum.
Forſitan hoc olim, cum ſe ſatiaverit ira,
Tum quoque ſollicitâ mente rogandus erit.
Quod minus interea eſt, inſtar mihi muneris ampli,
Ex his me jubeat quolibet ire locis.
Nec cælum, nec aquæ faciunt, nec terra, nec auræ;
Et mihi perpetuus corpora languor habet.
Seu vitiant artus ægræ contagia mentis;
Sive mei cauſſa eſt in regione mali:
Ut tetigi Pontum, vexant inſomnia; vixque
Oſſa tegit macies; nec juvat ora cibus.
Quique per autumnum percuſſis frigore primo
Eſt color in foliis, quæ nova læſit hyems;
Is mea membra tenet. nec viribus allevor ullis;
Et nunquam queruli cauſſa doloris abeſt.
Nec melius valeo, quam corpore, mente; ſed ægra eſt
Utraque pars æquè, binaque damna fero.
Hæret, & ante oculos veluti ſpectabile corpus
Adſtat Fortunæ forma legenda meæ.
Cumq; locum, moreſq; hominum, cultuſq;, ſonumq;,
Cernimus; & quid ſim, quid fuerimque ſubit;
Tantus amor necis eſt, querar ut de Cæſaris irâ,
Quod non offenſas vindicet enſe ſuas.
At quoniam ſemel eſt odio civiliter uſus,
Mutato levior ſit fuga noſtra loco.

ELEGIA IX.

HIc quoque ſunt igitur Graiæ (quis crederet?) urbes,
Inter inhumanæ nomina barbariæ.
Huc quoque Mileto miſſi venêre coloni,
Inque Getis Graias conſtituêre domos.
Sed vetus huic nomen, poſitâque antiquius urbe,
Conſtat ab Abſyrti cæde fuiſſe, loco.

Nam

Nam rate, quæ curâ pugnacis facta Minervæ,
Per non tentatas prima cucurrit aquas;
Impia deſertum fugiens Medea parentem,
Dicitur his remos applicuiſſe vadis.
Quem procul ut vidit tumulo ſpeculator ab alto;
Hoſpes, ait, noſco Colchide vela, venit.
Dum trepidant Minyæ, dum ſolvitur aggere funis,
Dum ſequitur celeres anchora tracta manus;
Conſcia percuſſit meritorum pectora Colchis,
Auſâ atque auſurâ multa nefanda manu.
Et, quamquam ſupereſt ingens audacia menti,
Pallor in attonito virginis ore ſedet.
Ergo ubi proſpexit venientia vela; Tenemur,
Et pater eſt aliquâ fraude morandus, ait.
Dum quid agat quærit, dum verſat in omnia vultus;
Ad fratrem caſu lumina flexa tulit.
Cujus ut oblata eſt præſentia; Vincimus, inquit.
Hic mihi morte ſuâ cauſſa ſalutis erit.
Protinus ignari nec quidquam tale timentis
Innocuum rigido perforat enſe latus.
Atque ita divellit, divulſaque membra per agros
Diſſipat in multis invenienda locis.
Neu pater ignoret, ſcopulo proponit in alto
Pallenteſque manus, ſanguineumque caput.
Ut genitor luctuque novo tardetur, & artus
Dum legit exſtinctos, triſte moretur iter.
Inde Tomis dictus locus hic; quia fertur in illo
Membra ſoror fratris conſecuiſſe ſui.

ELEGIA X.

SI quis adhuc iſtic meminit Naſonis ademti,
Et ſupereſt ſine me nomen in Urbe meum;
Suppoſitum ſtellis nunquam tangentibus æquor
Me ſciat in media vivere barbarie.
Sauromatæ cingunt fera gens, Beſſique, Getæque:
Quam non ingenio nomina digna meo!

Dum tamen aura tepet; medio defendimur Iſtro.
 Ille ſuis liquidus bella repellit aquis.
At cum triſtis hyems ſquallentia protulit ora,
 Terraque marmoreo candida facta gelu eſt:
[Dum patet & Boreas & nix injecta ſub Arcto;
 Tum liquet has gentes axe tremente premi.]
Nix jacet: & jactam nec Sol pluviæve reſolvunt:
 Indurat Boreas, perpetuamque facit.
Ergo, ubi delicuit nondum prior, altera venit:
 Et ſolet in multis bima manere locis.
Tantaque commoti vis eſt Aquilonis, ut altas
 Æquet humo turres, tectaque rapta ferat.
Pellibus, & ſutis arcent male frigora braccis;
 Oraque de toto corpore ſola patent.
Sæpe ſonant moti glacie pendente capilli,
 Et nitet inducto candida barba gelu:
Udaque conſiſtunt formam ſervantia teſtæ
 Vina: nec hauſta meri, ſed data fruſta bibunt.
Quid loquar, ut vincti concreſcant frigore rivi,
 Deque lacu fragiles effodiantur aquæ?
Ipſe, papyrifero qui non anguſtior amne
 Miſcetur vaſto multa per ora freto,
Cæruleos ventis latices durantibus Iſter
 Congelat, & tectis in mare ſerpit aquis.
Quaque rates ierant, pedibus nunc itur: & undas
 Frigore concretas ungula pulſat equi.
Perque novos pontes ſubter labentibus undis
 Ducunt Sarmatici barbara plauſtra boves.
Vix equidem credar: ſed cum ſint præmia falſi
 Nulla, ratam teſtis debet habere fidem.
Vidimus ingentem glacie conſiſtere pontum,
 Lubricaque immotas teſta premebat aquas.
Nec vidiſſe ſat eſt. durum calcavimus æquor:
 Undaque non udo ſub pede ſumma fuit.
Si tibi tale fretum quondam, Leandre, fuiſſet;
 Non foret anguſtæ mors tua crimen aquæ.

Tum neque ſe pandi poſſunt delphines in auras
Tollere: conantes dura coërcet hyems.
Et quamvis Boreas jactatis inſonet alis,
Fluctus in obſeſſo gurgite nullus erit.
Incluſæque gelu ſtabunt, ut marmore, puppes:
Nec poterit rigidas findere remus aquas.
Vidimus in glacie piſces hærere ligatos:
Et pars ex illis tum quoque viva fuit.
Sive igitur nimii Boreæ vis ſæva marinas,
Sive redundatas flumine cogit aquas;
Protinus, æquato ſiccis Aquilonibus Iſtro,
Invehitur celeri barbarus hoſtis equo:
Hoſtis equo pollens longéque volante ſagittâ
Vicinam late depopulatur humum.
Diffugiunt alii; nulliſque tuentibus agros
Incuſtoditæ diripiuntur opes.
Ruris opes parvæ pecus, & ſtridentia plauſtra;
Et quas divitias incola pauper habet.
Pars agitur vinctis poſt tergum capta lacertis,
Reſpiciens fruſtra rura Laremque ſuum.
Pars cadit hamatis miſerè confixa ſagittis:
Nam volucri ferro tinctile virus ineſt.
Quæ nequeunt ſecum ferre aut abducere, perdunt:
Et cremat inſontes hoſtica flamma caſas.
Tum quoque, cum pax eſt, trepidant formidine belli:
Nec quiſquam preſſo vomere ſulcat humum.
Aut videt, aut metuit locus hic, quem non videt, hoſtē.
Ceſſat iners rigido terra relicta ſitu.
Non hic pampineâ dulcis latet uva ſub umbrâ;
Nec cumulant altos fervida muſta lacus.
Poma negat regio: nec haberet Acontius, in quo
Scriberet hîc dominæ verba legenda ſuæ.
Aſpicere eſt nudos ſine fronde ſine arbore campos.
Heu loca felici non adeunda viro!
Ergo, tam latè pateat cum maximus orbis,
Hæc eſt in pœnam terra reperta meam?

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
235 E 17 vol. 3

ELEGIA XI.

SI quis es, inſultes qui caſibus improbe noſtris,
Meque reum demto fine cruentus agas;
Natus es è ſcopulis, nutritus lacte ferino;
Et dicam ſilices pectus habere tuum.
Quis gradus ulterior, quo ſe tua porrigat ira,
Reſtat? quidve meis cernis abeſſe malis?
Barbara me tellus, & inhoſpita littora Ponti,
Cumque ſuo Boreâ Mænalis urſa videt.
Nulla mihi cum gente ferâ commercia linguæ:
Omnia ſolliciti ſunt loca plena metûs.
Utque fugax avidis cervus deprenſus ab urſis,
Cinctave montanis ut pavet agna lupis;
Sic ego belligeris à gentibus undique ſeptus
Terreor, hoſte meum pæne premente latus.
Utque ſit exiguum pœnæ, quod conjuge carâ,
Quod patriâ careo, pignoribuſque meis;
Ut mala nulla feram, niſi nudam Cæſaris iram;
Nuda parum nobis Cæſaris ira mali eſt?
Et tamen eſt aliquis, qui vulnera cruda retractet;
Solvat & in mores ora diſerta meos.
In cauſſâ facili cuivis licet eſſe diſerto:
Et minimæ vires frangere quaſſa valent.
Subruere eſt arces & ſtantia mœnia virtus:
Quamlibet ignavi præcipitata premunt.
Non ſum ego quod fueram. quid inanẽ proteris umbrã?
Quid cinerem ſaxis buſtaque noſtra petis?
Hector erat tunc cum bello certabat; at idem
Vinctus ad Hæmonios non erat Hector equos.
Me quoque, quem noras olim, non eſſe memento.
Ex illo ſuperant hæc ſimulacra viro.
Quid ſimulacra, ferox, dictis inceſſis amaris?
Parce, precor, manes ſollicitare meos.
Omnia vera puta mea crimina. nil ſit in illis,
Quod magis errorem, quam ſcelus, eſſe putes.

Pen-

Pendimus en profugi (ſatia tua pectora) pœnas,
Exſilioque graves, exſiliique loco.
Carnifici Fortuna poteſt mea flenda videri:
Te tamen eſt uno judice mœſta parum.
Sævior es triſti Buſiride: ſævior illo,
Qui falſum lento torruit igne bovem.
Quique bovem Siculo fertur donaſſe tyranno,
Et dictis artes conciliaſſe ſuas.
Munere in hoc, Rex, eſt uſus, ſed imagine major:
Nec ſola eſt operis forma probanda mei.
Aſpicis à dextrâ latus hoc adapertile tauri?
Huc tibi, quem perdes, conjiciendus erit.
Protinus incluſum lentis carbonibus ure.
Mugiet, & veri vox erit illa bovis.
Pro quibus inventis, ut munus munere penſes,
Da, precor, ingenio præmia digna meo.
Dixerat. at Phalaris, Pœnæ mirande repertor,
Ipſe tuum præſens imbue, dixit, opus.
Nec mora; monſtratis crudeliter ignibus uſtus
Exhibuit querulos ore tremente ſonos.
Quid mihi cum Siculis inter Scythiamq; Getaſque?
Ad te, quiſquis is es, noſtra querela redit.
Utque ſitim noſtro poſſis explere cruore;
Quantaque vis, avido gaudia corde feras;
Tot mala ſum fugiens tellure, tot æquore paſſus,
Te quoque ut auditis poſſe dolere putem.
Crede mihi, ſi ſit nobis collatus Ulyſſes,
Neptuni minor eſt, quam Jovis ira fuit.
Ergo quicunque es, reſcindere vulnera noli;
Deque gravi duras ulcere tolle manus:
Utque meæ famam tenuent oblivia culpæ,
Fata cicatricem ducere noſtra ſine.
Humanæque memor ſortis, quæ tollit eoſdem,
Et premit; incertas ipſe verêre vices.
Et quoniam, fieri quod nunquam poſſe putavi,
Eſt tibi de rebus maxima cura meis;

Non eſt quod timeas. Fortuna miſerrima noſtra eſt.
  Omne trahit ſecum Cæſaris ira malum.
Quod magis ut liqueat, neve hoc tibi fingere credar;
  Ipſe velim pœnas experiare meas.

ELEGIA XII.

FRigora jam Zephyri minuunt: annoque peracto
  [Longior antiquis viſa Mæotis hyems:]
Impoſitamque ſibi qui non bene pertulit Hellen
  Tempora nocturnis æqua diurna facit.
Jam violam puerique legunt hilareſque puellæ;
  Ruſtica quam nullo terra ſerente gerit.
Prataque pubeſcunt variorum flore colorum,
  Indocilique loquax gutture vernat avis.
Utque malæ crimen matris deponat hirundo,
  Sub trabibus cunas parvaque tecta facit.
Herbaque, quæ latuit Cerealibus obruta ſulcis,
  Exſerit è tepidâ molle cacumen humo.
Quoque loco eſt vitis, de palmite gemma movetur:
  Nam procul à Getico littore vitis abeſt.
Quoque loco eſt arbor, turgeſcit in arbore ramus:
  Nam procul à Geticis finibus arbor abeſt.
Otia nunc iſtic: junctiſque ex ordine ludis
  Cedunt verboſi garrula bella fori.
Uſus equi nunc eſt, levibus nunc luditur armis:
  Nunc pila, nunc celeri volvitur orbe trochus.
Nunc, ubi perfuſa eſt oleo labente juventus,
  Defeſſos artus Virgine tingit aquâ.
Scena viget, ſtudiiſque favor diſtantibus ardet:
  Proque tribus reſonant terna Theatra Foris.
O quater, & quoties non eſt numerare, beatum,
  Non interdictâ cui licet Urbe frui!
At mihi ſentitur nix verno ſole ſoluta,
  Quæque lacu duro vix fodiantur aquæ.
Nec mare concreſcit glacie: nec, ut ante, per Iſtrum
  Stridula Sauromates plauſtra bubulcus agit.

In-

Incipient aliquæ tamen huc adnare carinæ,
Hoſpitaque in Ponti littore puppis erit;
Sedulus occurram nautæ: dictâque ſalute,
Quid veniat, quæram, quiſve, quibuſve locis.
Ille quidem mirum, nî de regione propinquâ
Non niſi vicinas cautus ararit aquas.
Rarus ab Italiâ tantum mare navita tranſit:
Littora rarus in hæc portubus orba venit.
Sive tamen Graiâ ſcierit, ſive ille Latinâ
Voce loqui; certè gratior hujus erit.
Fas quoque ab ore freti longæque Propontidos undis
Huc aliquem certo vela dediſſe Noto.
Quiſquis is eſt, memori rumorem voce referre,
Et fieri famæ parſque graduſque poteſt.
Is precor auditos poſſit narrare triumphos
Cæſaris, & Latio reddita vota Jovi:
Teque rebellatrix tandem Germania magni
Triſte caput pedibus ſuppoſuiſſe Ducis.
Hæc mihi qui referet, quæ non vidiſſe dolebo,
Ille meæ domui protinus hoſpes erit.
Hei mihi! jamne domus Scythico Naſonis in orbe?
[Jamque ſuum mihi dat pro Lare pœna locum?]
Dî faciant, Cæſar non hîc penetrale domumque,
Hoſpitium pœnæ ſed velit eſſe meæ.

ELEGIA XIII.

Ecce ſupervacuus (quid enim fuit utile gigni?)
Ad ſua natalis tempora noſter adeſt.
Dure, quid ad miſeros veniebas exſulis annos?
Debueras illis impoſuiſſe modum.
Si tibi cura mei, vel ſi pudor ullus ineſſet;
Non ultra patriam me ſequerere meam.
Quoque loco primum tibi ſum male cognitus infans,
Illo tentaſſes ultimus eſſe mihi.
Jamque relinquendâ (quod idem fecêre ſodales)
Tu quoque dixiſſes triſtis in Urbe, Vale.

Quid tibi cum Ponto ? num te quoque Cæſaris ira
Extremam gelidi miſit in orbis humum ?
Scilicet exſpectas ſoliti tibi moris honorem ,
Pendeat ex humeris veſtis ut alba meis ?
Fumida cingatur florentibus ara coronis ?
Micaque ſollemni thuris in igne ſonet ?
Libaque dem pro me genitale notantia tempus ?
Concipiamque bonas ore favente preces ?
[Non ita ſum poſitus : nec ſunt ea tempora nobis,]
Adventu poſſim lætus ut eſſe tuo.
Funeris ara mihi ferali cincta cupreſſo
Convenit, & ſtructis flamma parata rogis.
Nec dare thura libet nihil exorantia Divos :
In tantis ſubeunt nec bona verba malis.
Si tamen eſt aliquid nobis hac luce petendum ;
In loca ne redeas amplius iſta, precor :
Dum me terrarum pars pæne noviſſima Pontus ,
Euxini falſo nomine dictus, habet.

ELEGIA XIV.

CUltor & antiſtes doctorum ſancte virorum ,
Qui facis ingenio ſemper amice meo ;
Ecquid, ut incolumem quondam celebrare ſolebas,
Nunc quoque, ne videar totus abeſſe, caves ?
Colligis exceptis ecquid mea carmina ſolis
Artibus, artifici quæ nocuêre ſuo ?
Immo ita fac, vatum, quæſo , ſtudioſe novorum :
Quaque potes, retine corpus in Urbe meum.
Eſt fuga dicta mihi , non eſt fuga dicta libellis ,
Qui domini pœnam non meruêre ſui.
Sæpe per extremas profugus pater exſulat oras ;
Urbe tamen natis exſulis eſſe licet.
Palladis exemplo, de me ſine matre creata
Carmina ſunt. ſtirps hæc progenieſque mea eſt.
Hanc tibi commendo:quæ quo magis orba parente,
Hoc tibi tutori ſarcina major erit.

Tres

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
235 E 17 vol. 3

Tres mihi ſunt nati contagia noſtra ſecuti :
Cætera fac curæ ſit tibi turba palam.
Sunt quoque mutatæ ter quinque volumina formæ,
Carmina de domini funere rapta ſui.
Illud opus potuit, ſi non prius ipſe periſſem ,
Certius à ſummâ nomen habere manu.
Nunc incorrectum populi pervenit in ora :
In populi quicquam ſi tamen ore meum eſt.
Hoc quoque neſcio quid noſtris appone libellis ,
Diverſo miſſum quod tibi ab orbe venit.
Quod quicunque leget , (ſi quis leget) æſtimet ante
Compoſitum quo ſit tempore , quoque loco.
Æquus erit ſcriptis ; quorum cognoverit eſſe
Exſilium tempus , barbariemque locum.
Inque tot adverſis carmen mirabitur ullum
Ducere me triſti ſuſtinuiſſe manu.
Ingenium fregêre meum mala : cujus & ante
Fons infœcundus parvaque vena fuit.
Sed quæcunque fuit, nullo exercente refugit ,
Et longo periit arida facta ſitu.
Non hic librorum, per quos inviter alarque ,
Copia. pro libris arcus & arma ſonant.
Nullus in hac terrâ, recitem ſi carmina , cujus
Intellecturis auribus utar , adeſt.
Nec quo ſecedam locus eſt. cuſtodia muri
Submovet infeſtos clauſaque porta Getas.
[Sæpe aliquod verbum quæro, nomenque,locumque :
Nec quiſquam eſt, à quo certior eſſe queam.]
Dicere ſæpe aliquid conanti (turpe fateri)
Verba mihi deſunt ; dedidicique loqui.
Threïcio Scythicoque ferè circumſonor ore :
Et videor Geticis ſcribere poſſe modis.
Crede mihi ; timeo ne ſint immiſta Latinis ,
Inque meis ſcriptis Pontica verba legas.
Qualemcunque igitur veniâ dignare libellum :
Sortis & excuſa conditione meæ.

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
235 E 17 vol. 3

P. OVIDII NASONIS
TRISTIU
LIBER QVARTVS.

ELEGIA I.

SI qua meis fuerint, ut erunt, vitioſa libellis ;
Excuſata ſuo tempore, lector, habe.
Exſul eram;requieſque mihi,non fama petita e
Mens intenta ſuis ne foret uſque malis.
Hoc eſt cur cantet vinctus quoque compede foſſor,
Indocili numero cum grave mollit opus :
Cantet & innitens limoſæ pronus arenæ
Adverſo tardam qui trahit amne ratem.
Quique refert pariter lentos ad pectora remos,
In numerum pulſâ brachia verſat aquâ.
Feſſus ut incubuit baculo, ſaxove reſedit
Paſtor ; arundineo carmine mulcet oves.
Cantantis pariter, pariter data penſa trahentis
Fallitur ancillæ decipiturque labor.
Fertur & abductâ Lyrneſſide triſtis Achilles
Hæmoniâ curas attenuaſſe lyrâ.
Cum traheret ſilvas Orpheus & dura canendo
Saxa ; bis amiſsâ conjuge mœſtus erat.
Me quoque Muſa levat Ponti loca juſſa petentem.
Sola comes noſtræ perſtitit illa fugæ.
Sola nec inſidias, Threci nec militis enſem,
Nec mare, nec ventos, barbariemque timet.
Scit quoque, cum perii, quis me deceperit error :
Et culpam in facto, non ſcelus, eſſe meo.
Scilicet hoc ipſo nunc æqua, quod obfuit ante,
Cum mecum juncti criminis acta rea eſt.

Non

Non equidem vellem, quoniam nocitura fuerunt,
  Pïëridum ſacris impoſuiſſe manum.
Sed nunc quid faciam? vis me tenet ipſa ſororum:
  Et carmen demens carmine læſus amo.
Sic nova Dulichio lotos guſtata palato,
  Illo, quo nocuit, grata ſapore fuit.
Sentit amans ſua damna ferè; tamen hæret in illis:
  Materiam culpæ perſequiturque ſuæ.
Nos quoque delectant, quamvis nocuêre, libelli:
  Quodque mihi telum vulnera fecit, amo.
Forſitan hoc ſtudium poſſit furor eſſe videri:
  Sed quiddam furor hic utilitatis habet.
Semper in obtutu mentem vetat eſſe malorum;
  Præſentis caſûs immemoremque facit.
Utque ſuum Bacchis non ſentit ſaucia vulnus,
  Dum ſtupet Edonis exululata jugis;
Sic, ubi mota calent viridi mea pectora thyrſo,
  Altior humano ſpiritus ille malo eſt.
[Ille nec exſilium, Scythici nec littora ponti,
  Ille nec iratos ſentit habere Deos.]
Utque ſoporiferæ biberem ſi pocula Lethes,
  Temporis adverſi ſic mihi ſenſus hebet.
Jure Deas igitur veneror mala noſtra levantes;
  Sollicitæ comites ex Helicone fugæ:
Et partim pelago, partim veſtigia terrâ,
  Vel rate dignatas, vel pede noſtra ſequi.
Sint precor hæ ſaltem faciles mihi: namque Deorum
  Cætera cum magno Cæſare turba facit.
Meque tot adverſis cumulant, quot littus arenas,
  Quotque fretum piſces, ovaque piſcis habet.
Vere prius flores, æſtu numerabis ariſtas,
  Poma per autumnum, frigoribuſque nives;
Quam mala, quæ toto patior jactatus in orbe,
  Dum miſer Euxini littora læva peto.
Nec tamen, ut veni, levior fortuna malorum eſt:
  Huc quoque ſunt noſtras fata ſecuta vias.

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
235 E 17 vol. 3

Hîc quoque cognoſco natalis ſtamina noſtri;
  Stamina de nigro vellere facta mihi.
Utque nec inſidias, capitiſque pericula narrem,
  Vera quidem, verâ ſed graviora fide;
Vivere quam miſerum eſt inter Beſſoſque Getaſque
  Illi, qui populi ſemper in ore fuit!
Quam miſerum, portâ vitam muroque tueri,
  Vixque ſui tutum viribus eſſe loci!
Aſpera militiæ juvenis certamina fugi,
  Nec niſi luſurâ movimus arma manu.
Nunc ſenior gladioque latus ſcutoque ſiniſtram,
  Canitiem galeæ ſubjicioque meam.
Nam dedit è ſpeculâ cuſtos ubi ſigna tumultûs;
  Induimur trepidâ protinus arma manu.
Hoſtis, habens arcus imbutaque tela veneno,
  Sævus anhelanti mœnia luſtrat equo.
Utque rapax pecudem, quæ ſe non texit ovili,
  Per ſata, per ſilvas, fertque trahitque lupus,
Sic, ſi quem nondum portarum ſepe receptum
  Barbarus in campis repperit hoſtis, agit.
Aut ſequitur captus, conjectaque vincula collo
  Accipit; aut telo virus habente cadit.
Hîc ego ſollicitæ jaceo novus incola ſedis.
  Heu nimium fati tempora longa mei!
Et tamen ad numeros antiquaque ſacra reverti
  Suſtinet in tantis hoſpita Muſa malis.
Sed neq; cui recitē quiſquam eſt mea carmina;nec qui
  Auribus accipiat verba Latina ſuis.
Ipſe mihi (quid enim faciam?) ſcriboque legoque:
  Tutaque judicio littera noſtra ſuo eſt.
Sæpe tamen dixi, Cui nunc hæc cura laborat?
  An mea Sauromatæ ſcripta Getæque legent?
Sæpe etiam lacrymæ me ſunt ſcribente profuſæ,
  Humidaque eſt fletu littera facta meo.
Corque vetuſta meum tanquam nova vulnera ſentit,
  Inque ſinum mœſtæ labitur imber aquæ.

Cum

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
235 E 17 vol. 3

Cum vice mutatâ quid ſim fuerimque recordor,
Et tulerit quo me caſus, & unde, ſubit;
Sæpe manus demens ſtudiis irata malignis
Miſit in arſuros carmina noſtra focos.
Atque ita de multis, quoniam non multa ſuperſunt,
Cum veniâ facito, quiſquis es, iſta legas.
Tu quoq; non melius, quã ſunt mea tempora, carmẽ
Interdicta mihi conſule Roma boni.

ELEGIA II.

JAm fera Cæſaribus Germania, totus ut orbis,
Victa potes flexo ſuccubuiſſe genu:
Altaque velentur fortaſſe Palatia ſertis;
Thuraque in igne ſonent, inficiantque diem;
Candidaque adductâ collum percuſſa ſecuri
Victima purpureo ſanguine tingat humum:
Donaque amicorum templis promiſſa Deorum
Reddere victores Cæſar uterque parent:
Et qui Cæſareo juvenes ſub nomine creſcunt,
Perpetuo terras ut domus iſta regat:
Cumque bonis nuribus pro ſoſpite Livia nato
Munera det meritis, ſæpe datura, Deis:
Et pariter matres, & quæ ſine crimine caſtos
Perpetuâ ſervant virginitate focos.
Plebs pia, cumque piâ lætentur Plebe Senatus;
Parvaque cujus eram pars ego nuper, Eques.
Nos procul expulſos communia gaudia fallunt:
Famaque tam longè non niſi parva venit.
Ergo omnis poterit populus ſpectare triumphos;
Cumque ducum titulis oppida capta leget;
Vinclaque captivâ Reges cervice gerentes
Ante coronatos ire videbit equos:
Et cernet vultus aliis pro tempore verſos,
Terribiles aliis immemoreſque ſui.
Quorum pars cauſſas, & res, & nomina quæret:
Pars referet, quamvis noverit ipſa parum:

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
235 E 17 vol. 3

Is, qui Sidonio fulget ſublimis in oſtro,
Dux fuerat belli: proximus ille duci.
Hic, qui nunc in humo lumen miſerabile figit,
Non iſto vultu, cum tulit arma, fuit.
Ille ferox, oculis & adhuc hoſtilibus ardens,
Hortator pugnæ conſiliumque fuit.
Perfidus hic noſtros incluſit fraude locorum,
Squallida promiſſis qui tegit ora comis.
Illo, qui ſequitur, dicunt mactata miniſtro
Sæpe recuſanti corpora capta Deo.
Hic lacus, hi montes, hæc tot caſtella, tot amnes,
Plena feræ cædis, plena cruoris erant.
Druſus in his quondam meruit cognomina terris,
Quæ bona progenies digna parente fuit.
Cornibus hic fractis viridi male tectus ab ulvâ,
Decolor ipſe ſuo ſanguine Rhenus erit.
Crinibus en etiam fertur Germania paſſis,
Et Ducis invicti ſub pede mœſta ſedet.
Collaque Romanæ præbens animoſa ſecuri
Vincula fert illâ, qua tulit arma, manu.
Hos ſuper in curru, Cæſar, victore vehêris
Purpureus populi rite per ora tui:
Quaque ibis manibus circumplaudêre tuorum;
Undique jactato flore tegente vias.
Tempora Phœbeâ lauro cingetur; loque,
Miles, ïo, magnâ voce, Triumphe, canet.
Ipſe ſono plauſuque ſimul fremituque canentum
Quadrijugos cernes ſæpe reſiſtere equos.
Inde petes arcem delubra faventia votis.
Et dabitur merito laurea vota Jovi.
Hæc ego ſubmotus, qua poſſum, mente videbo:
Erepti nobis jus habet illa loci.
Illa per immenſas ſpatiatur libera terras:
In cælum celeri pervenit illa viâ.
Illa meos oculos mediam deducit in Urbem;
Immunes tanti nec ſinit eſſe boni.

In-

nvenietque viam, qua currus ſpectet eburnos.
Sic certè in patriâ per breve tempus ero.
Vera tamen populus capiet ſpectacula felix :
Lætaque erit præſens cum Duce turba ſuo.
At mihi fingenti tantum longéque remoto
Auribus hic fructus percipiendus erit.
Aque procul Latio diverſum miſſus in orbem
Qui narret cupido, vix erit, iſta mihi.
s quoque jam ſerum referet veteremque triumphum.
Quo tamen audiero tempore, lætus ero.
lla dies veniet, mea qua lugubria ponam ;
Cauſſaque privatâ publica major erit.

ELEGIA III.

MAgna minorque feræ, quarum regis altera Graias,
Altera Sidonias, utraque ſicca, rates :
mnia cum ſummo poſitæ videatis in axe,
Et maris occiduas non ſubeatis aquas,
Etheriamque ſuis cingens amplexibus arcem
Veſter ab intactâ circulus exſtet humo ;
ſpicite illa, precor, quæ non bene mœnia quondam
Dicitur Iliades tranſiluiſſe Remus.
que meam nitidos dominam convertite vultus :
Sitque memor noſtri necne, referte mihi.
ei mihi! cur, nimium quæ ſunt manifeſta, requiro ?
Cur labat ambiguo ſpes mihi miſta metu ?
rede quod eſt, quod vis ; ac deſine tuta vereri :
Deque fide certâ ſit tibi certa fides.
uodque polo fixæ nequeunt tibi dicere flammæ,
Non mentiturâ tu tibi voce refer :
ſe tui memorem, de quâ tibi maxima cura eſt ;
Quodque poteſt, ſecum nomen habere tuum.
ltibus illa tuis tanquam præſentis inhæret,
Teque remota procul, ſi modo vivit, amat.
quid, ut incubuit juſto mens ægra dolori,
Lenis ab admonito pectore ſomnus abit ?

Tunc

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
235 E 17 vol. 3

Tunc ſubeunt curæ, dum te lectuſque locuſque
  Tangit, & oblitam non ſinit eſſe mei.
Et veniunt æſtus, & nox immenſa videtur;
  Feſſaque jactati corporis oſſa dolent.
Non equidem dubito, quin hæc & cætera fiant;
  Detque tuus caſti ſigna doloris amor:
Nec cruciere minus, quam cum Thebana cruentum
  Hectora Theſſalico vidit ab axe rapi.
Quid tamen ipſe precer dubito: nec dicere poſſum,
  Affectum quem te mentis habere velim.
Triſtis es? indignor, quod ſum tibi cauſſa doloris:
  Non es? ut amiſſo conjuge digna fores.
Tu vero tua damna dole, mitiſſima conjux;
  Tempus & à noſtris exige triſte malis:
Fleque meos caſus. eſt quædam flere voluptas.
  Expletur lacrymis egeriturque dolor.
Atque utinam lugenda tibi non vita, ſed eſſet
  Mors mea; morte fores ſola relicta meâ!
Spiritus hic per te patrias exîſſet in auras!
  Sparſiſſent lacrymæ pectora noſtra piæ!
Supremoque die notum ſpectantia cælum
  Texiſſent digiti lumina noſtra tui!
Et cinis in tumulo poſitus jacuiſſet avito!
  Tactaque naſcenti corpus haberet humus!
Denique &, ut vixi, ſine crimine mortuus eſſem!
  Nunc mea ſupplicio vita pudenda ſuo eſt.
Me miſerum, ſi tu, cum diceris exſulis uxor,
  Avertis vultus, & ſubit ora rubor!
Me miſerum, ſi turpe putas mihi nupta videri!
  Me miſerum, ſi te jam pudet eſſe meam!
Tempus ubi eſt illud, quo me jactare ſolebas
  Conjuge, nec nomen diſſimulare viri?
Tempus ubi eſt, quo te (niſi ſi fugis illa referre)
  Et dici memini, juvit & eſſe meam?
Utque probæ dignum eſt, omni tibi dote placebam.
  Addebat veris multa faventis amor.

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
235 E 17 vol. 3

Nec quem præferres, (ita res tibi magna videbar)
  Quemve tuum malles eſſe, vir alter erat.
Nunc quoque ne pudeat, quod ſis mihi nupta: tuuſque
  Non dolor hinc debet, debet abeſſe pudor.
Cum cecidit Capaneus ſubito temerarius ictu;
  Num legis Evadnen erubuiſſe viro?
Nec, quia Rex mundi compeſcuit ignibus ignes,
  Ipſe tuis, Phaëthon, inficiandus eras.
Nec Semele Cadmo facta eſt aliena parenti,
  Quod precibus periit ambitioſa ſuis.
Nec tibi, quod ſævis ego ſum Jovis ignibus ictus,
  Purpureus molli fiat in ore rubor:
Sed magis in noſtri curam conſurge tuendi,
  Exemplumque mihi conjugis eſto bonæ:
Materiamque tuis triſtem virtutibus imple.
  Ardua per præceps gloria vadat iter.
Hectora quis noſſet, ſi felix Troia fuiſſet?
  Publica Virtuti per mala facta via eſt.
Ars tua, Tiphy, vacet, ſi non ſit in æquore fluctus:
  Si valeant homines, ars tua, Phœbe, vacet.
Quæ latet, inque bonis ceſſat non cognita rebus,
  Apparet virtus arguiturque malis.
Dat tibi noſtra locum tituli Fortuna; caputque
  Conſpicuum pietas qua tua tollat habet.
Utere temporibus, quorum nunc munere freta es.
  En patet in laudes area lata tuas.

ELEGIA IV.

O Qui, nominibus cum ſis generoſus avitis,
  Exſuperas morum nobilitate genus:
Cujus ineſt animo patrii candoris imago,
  Non careat nervis candor ut iſte ſuis:
Cujus in ingenio patriæ facundia linguæ eſt,
  Qua prior in Latio non fuit ulla Foro:
Quod minime volui, poſitis pro nomine ſignis
  Dictus es. ignoſcas laudibus iſta tuis.

Nil ego peccavi. tua te bona cognita produnt.
  Si, quod es, appares; culpa ſoluta mea eſt.
Nec tamen officium noſtro tibi carmine factum,
  Principe tam juſto, poſſe nocere puta.
Ipſe Pater Patriæ, (quid enim civilius illo?)
  Suſtinet in noſtro carmine ſæpe legi.
Nec prohibere poteſt, quia res eſt publica, Cæſar;
  Et de communi pars quoque noſtra bono eſt.
Jupiter ingeniis præbet ſua numina vatum;
  Seque celebrari quolibet ore ſinit.
Cauſſa tua exemplo Superorum tuta duorum eſt:
  Quorum hic aſpicitur, creditur ille Deus.
Ut non debuerim, tamen hoc ego crimen amabo:
  Non fuit arbitrii littera noſtra tui.
[Nec nova, quod tecum loquor, eſt injuria noſtra.]
  Incolumis cum quo ſæpe locutus eram.
Quo vereare minus, ne ſim tibi crimen amicus;
  Invidiam, ſiqua eſt, auctor habere poteſt.
Nam tuus eſt primis cultus mihi ſemper ab annis
  (Hoc noli certè diſſimulare) pater:
Ingeniumque meum (potes hæc meminiſſe) probabat:
  Plus etiam, quam me judice dignus eram.
Deque meis illo referebat verſibus ore,
  In quo pars altæ nobilitatis erat.
Non igitur tibi nunc, quod me domus iſta recepit,
  Sed prius auctori ſunt data verba tuo.
Nec data ſunt, mihi crede, tamen: ſed in omnibus actis,
  Ultima ſi demas, vita tuenda mea eſt.
Hanc quoque, qua perii, culpam ſcelus eſſe negabis,
  Si tanti ſeries ſit tibi nota mali.
Aut timor, aut error nobis, prius obfuit error.
  Ah ſine me fati non meminiſſe mei!
Neve retractando nondum coëuntia rumpam
  Vulnera; vix illis proderit ipſa quies.
Ergo ut jure damus pœnas; ſic abfuit omne
  Peccato facinus conſiliumque meo.

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
235 E 17 vol. 3

Idq; Deus ſentit: pro quo nec lumen ademtum eſt,
Nec mihi detractas poſſidet alter opes.
Forſitan hanc ipſam (vivat modo) finiet olim,
Tempore cum fuerit lenior ira, fugam.
Nunc precor hinc aliò jubeat diſcedere; ſi non
Noſtra verecundo vota pudore carent.
Mitius exſilium paulloque propinquius opto;
Quique ſit à ſævo longius hoſte, locum.
Quantaque in Auguſto clementia; ſi quis ab illo
Hoc peteret pro me, forſitan ille daret.
Frigida me cohibent Euxini littora Ponti:
Dictus ab antiquis Axenus ille fuit.
Nam neque jactantur moderatis æquora ventis:
Nec placidos portus hoſpita navis adit.
Sunt circa gentes, quæ prædam ſanguine quærant:
Nec minus infidâ terra timetur aquâ.
Illi, quos audis hominum gaudere cruore,
Pæne ſub ejuſdem ſideris axe jacent.
Nec procul à nobis locus eſt, ubi Taurica dirâ
Cæde pharetratæ paſcitur ara Deæ.
Hæc prius, ut memorant, non invidioſa nefandis,
Nec cupienda bonis, regna Thoantis erant.
Hîc pro ſuppoſitâ virgo Pelopeïa cervâ
Sacra Deæ coluit qualiacunque ſuæ.
Quo poſtquam, dubium pius an ſceleratus, Oreſtes
Exactus furiis venerat ipſe ſuis,
Et comes exemplum veri Phocæus amoris;
Qui duo corporibus, mentibus unus erant;
Protinus evincti Triviæ ducuntur ad aram,
Quæ ſtabat geminas ante cruenta fores.
Nec tamen hunc ſua mors, nec mors ſua terruit illum:
Alter ob alterius funera mœſtus erat.
Et jam conſtiterat ſtricto mucrone ſacerdos;
Cinxerat & Graias barbara vitta comas:
Cum vice ſermonis fratrem cognovit, & illi
Pro nece complexus Iphigenia dedit.

Læta Deæ ſignum crudelia ſacra peroſæ
Tranſtulit ex illis in meliora locis.
Hæc igitur regio, magni penetralia mundi,
Quam fugêre homines Dîque, propinqua mihi eſt.
Atque meam terram prope ſunt funebria ſacra,
Si modo Naſoni barbara terra ſua eſt.
O utinam venti, quibus eſt ablatus Oreſtes,
Placato referant & mea vela Deo!

ELEGIA V.

O Mihi dilectos inter ſors prima ſodales,
Unica fortunis ara reperta meis:
Cujus ab alloquiis anima hæc moribunda revixit,
Ut vigil infusâ Pallade flamma ſolet:
Qui veritus non es portus aperire fideles,
Fulmine percuſſæ confugiumque rati:
Cujus eram cenſu non me ſenſurus egentem,
Si Cæſar patrias eripuiſſet opes:
Temporis oblitum dum me rapit impetus hujus,
Excidit heu nomen quam mihi pæne tuum!
Te tamen agnoſcis: tactuſque cupidine laudis,
Ille ego ſum, cuperes dicere poſſe palam.
Certè ego, ſi ſineres, titulum tibi reddere vellem,
Et raram Famæ conciliare fidem.
Ne noceam grato vereor tibi carmine; neve
Intempeſtivi nominis obſtet honos.
Quod licet & tutum eſt, intra tua pectora gaude,
Meque tui memorem, teque fuiſſe mei.
Utque facis, remis ad opem luctare ferendam,
Dum veniat placido mollior ira Deo:
Et tutare caput nulli ſervabile; ſi non
Qui merſit Stygiâ, ſublevet illud, aquâ.
Teque, quod eſt rarum, præſta conſtanter ad omne
Indeclinatæ munus amicitiæ.
Sic tua proceſſus habeat Fortuna perennes:
Sic ope non egeas ipſe, juveſque tuos.

ic æquet tua nupta virum bonitate perenni;
Incidat & veſtro rara querela toro.
Diligat & ſemper ſocius te ſanguinis illo,
Quo pius affectu Caſtora frater amat.
ic juvenis, ſimiliſque tibi ſit natus, & illum
Moribus agnoſcat quilibet eſſe tuum.
ic ſocerum faciat tædâ te nata jugali;
Nec tardum juveni det tibi nomen avi.

ELEGIA VI.

TEmpore ruricolæ patiens fit taurus aratri,
Præbet & incurvo colla premenda jugo.
empore paret equus lentis animoſus habenis,
Et placido duros accipit ore lupos.
empore Pœnorum compeſcitur ira leonum;
Nec feritas animo, quæ fuit ante, manet.
uæque ſui monitis obtemperat Inda magiſtri
Bellua, ſervitium tempore victa ſubit.
empus, ut extentis tumeat facit uva racemis,
Vixque merum capiant grana, quod intus habent.
empus & in canas ſemen producit ariſtas;
Et ne ſint triſti poma ſapore facit.
oc tenuat dentem terras renovantis aratri,
Hoc rigidas ſilices, hoc adamanta terit.
oc etiam ſævas paullatim mitigat iras:
Hoc minuit luctus, mœſtaque corda levat.
ncta poteſt igitur tacito pede lapſa vetuſtas
Præterquam curas attenuare meas.
patriâ careo; bis frugibus area trita eſt:
Diſſiluit nudo preſſa bis uva pede.
c quæſita tamen ſpatio patientia longo eſt;
Menſque mali ſenſum noſtra recentis habet.
icet & veteres fugiunt juga curva juvenci:
Et domitus fræno ſæpe repugnat equus.
iſtior eſt etiam præſens ærumna priore:
Ut ſit enim ſibi par, crevit, & aucta morâ eſt.

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
235 E 17 vol. 3

Nec tam nota mihi, quam ſunt, mala noſtra fuerunt:
Sed magis hoc, quo ſunt cognitiora, gravant.
Eſt quoque non minimum, vires afferre recentes;
Nec præconſumtum temporis eſſe malis.
Fortior in fulvâ novus eſt luctator arenâ,
Quam cui ſunt tardâ brachia feſſa morâ.
Integer eſt nitidis melior gladiator in armis,
Quam cui tela ſuo ſanguine tincta rubent.
Fert bene præcipites navis modo facta procellas:
Quamlibet exiguo ſolvitur imbre vetus.
Nos quoque, quæ ferimus, tulimus patientius ante;
Et mala ſunt longo multiplicata die.
[Credite, deficio, noſtroque à corpore, quantum
Auguror, accedunt tempora parva malis.]
Nam neque ſunt vires, neque qui color eſſe ſolebat:
Vixque habeo tenuem, quæ tegat oſſa, cutem.
Corpore ſed mens eſt ægro magis ægra, malique
In circumſpectu ſtat ſine fine ſui.
Urbis abeſt facies, abſunt mea curæ ſodales:
Et, qua nulla mihi carior, uxor abeſt.
Vulgus adeſt Scythicum, braccataque turba Getarum.
Sic male quæ video, non videoque, nocent.
Una tamen ſpes eſt, quæ me ſoletur in iſtis;
Hæc fore morte meâ non diuturna mala.

ELEGIA VII.

BIs me ſol adiit gelidæ poſt frigora brumæ,
Biſque ſuum tacto Piſce peregit iter.
Tempore tam longo cur non tua dextera verſus
Quamlibet in paucos officioſa fuit?
Cur tua ceſſavit pietas, ſcribentibus illis,
Exiguus nobis cum quibus uſus erat?
Cur, quoties alicui chartæ ſua vincula demſi,
Illam ſperavi nomen habere tuum?
Dî faciant, ut ſæpe tuâ ſit epiſtola dextrâ
Scripta, ſed è multis reddita nulla mihi!

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
235 E 17 vol. 3

Quod precor, eſſe liquet. credam prius ora Meduſæ
 Gorgonis anguineis cincta fuiſſe comis:
Eſſe canes utero ſub virginis: eſſe Chimæram,
 A truce quæ flammis ſeparet angue leam:
Quadrupedeſq; hominũ cum pectore pectora junctos:
 Tergeminumque virum, tergeminumque canem:
Sphingaque, & Harpyïas, ſerpentipedeſque Gigantas:
 Centimanumque Gygen, ſemibovemque virum.
Hæc ego cuncta prius, quam te, cariſſime, credam
 Mutatum curam depoſuiſſe mei.
Innumeri montes inter me teque, viæque,
 Fluminaque, & campi, nec freta pauca, jacent.
Mille poteſt cauſſis, à te quæ littera ſæpe
 Miſſa ſit, in noſtras nulla venire manus.
Mille tamen cauſſas ſcribendo vince frequenter:
 Excuſem ne te ſemper, amice, mihi.

ELEGIA VIII.

IAm mea cygnêas imitantur tempora plumas,
 Inficit & nigras alba ſenecta comas:
Jam ſubeunt anni fragiles, & inertior ætas:
 Jamque parum firmo me mihi ferre grave eſt.
Nunc erat, ut poſito deberem fine laborum
 Vivere, me nullo ſollicitante metu:
Quæque meæ ſemper placuerunt otia menti,
 Carpere; & in ſtudiis molliter eſſe meis:
Et parvam celebrare domum, vetereſque Penates;
 Et quæ nunc domino rura paterna carent:
[Inque ſinu dominæ, cariſque nepotibus, inque
 Securus patriâ conſenuiſſe meâ.]
Hæc mea ſic quondam peragi ſperaverat ætas:
 Hos ego ſic annos ponere dignus eram.
Non ita Dîs viſum: qui me terrâque marique
 Actum Sarmaticis expoſuere locis.
In cava ducuntur quaſſæ navalia puppes,
 Ne temerè in mediis diſſolüantur aquis.

[Ne cadat, & multas palmas inhoneſtet adeptas,
Languidus in pratis gramina carpit equus.]
Miles, ut emeritis non eſt ſatis utilis annis,
Ponit ad antiquos, quæ tulit arma, Lares.
Sic igitur, tardâ vires minuente ſenectâ,
Me quoque donari jam rude, tempus erat.
Tempus erat, nec me peregrinum ducere cælum,
Nec ſiccam Getico fonte levare ſitim:
Sed modo, quos habui, vacuum ſecedere in hortos:
Nunc hominum viſu rurſus & Urbe frui.
Sic animo quondam non divinante futura
Optabam placidè vivere poſſe ſenex.
Fata repugnarunt: quæ, cum mihi tempora prima
Mollia præbuerint, poſteriora gravant.
Jamque, decem luſtris omni ſine labe peractis,
Parte premor vitæ deteriore meæ.
Nec procul à metis, quas pæne tenere videbar,
Curriculo gravis eſt facta ruina meo.
Ergo illum demens in me ſævire coëgi,
Mitius immenſus quo nihil orbis habet?
Ipſaque delictis victa eſt clementia noſtris:
Nec tamen errori vita negata meo?
Vita procul patriâ peragenda ſub axe Boreô,
Qua maris Euxini terra ſiniſtra jacet.
Hoc mihi ſi Delphi, Dodonaque diceret ipſa;
Eſſe viderentur vanus uterque locus.
[Nil adeo validum eſt, adamas licet alliget illud,
Ut maneat rapido firmius igne Jovis.]
Nil ita ſublime eſt, ſupraque pericula tendit,
Non ſit ut inferius ſuppoſitumque Deo.
Nam quamquam vitio pars eſt contracta malorum,
Plus tamen exitii numinis ira dedit.
At vos admoniti noſtris quoque caſibus eſte,
Æquantem Superos emeruiſſe virum.

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
235 E 17 vol. 3

ELEGIA IX.

SI licet, & pateris, nomen facinuſque tacebo,
Et tua Lethæis acta dabuntur aquis:
Noſtraque vincetur lacrymis clementia ſeris.
Fac modo te pateat pœnituiſſe tui.
Fac modo te damnes, cupiaſque eradere vitæ.
Tempora, ſi poſſis, Tiſiphonæa tuæ.
Sin minus, & flagrant odio tua pectora noſtro;
Induet infelix arma coacta dolor.
Sim licet extremum, ſicut ſum, miſſus in orbem;
Noſtras ſuas iſtuc porriget ira manus.
Omnia, ſi neſcis, Cæſar mihi jura reliquit:
Et ſola eſt patriâ pœna carere meâ.
Et patriam, modo ſit ſoſpes, ſperamus ab illo.
Sæpe Jovis telo quercus aduſta viret.
Denique vindictæ ſi ſit mihi nulla facultas;
Pierides vires & ſua tela dabunt.
Ut Scythicis habitem longe ſubmotus in oris,
Siccaque ſint oculis proxima ſigna meis:
Noſtra per immenſas ibunt præconia gentes;
Quodque querar, notum, qua patet orbis, erit.
Ibit ad occaſum, quidquid dicemus, ab ortu:
Teſtis & Heſperiæ vocis Eöus erit.
Trans ego tellurem, trans latas audiar undas:
Et gemitûs vox eſt magna futura mei.
Nec tua te ſontem tantummodo ſæcula norint:
Perpetuæ crimen poſteritatis eris.
Jam feror in pugnas, & nondum cornua ſumſi.
Nec mihi ſumendi cauſſa ſit ulla velim.
Circus adhuc ceſſat: ſpargit tamen acer arenam
Taurus, & infeſto jam pede pulſat humum.
Hoc quoq;, quam volui, plus eſt. cane, Muſa, receptus;
Dum licet huic nomen diſſimulare ſuum.

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
235 E 17 vol. 3

ELEGIA X.

ILle ego, qui fuerim, tenerorum luſor amorum,
Quem legis, ut noris, accipe, Poſteritas.
Sulmo mihi patria eſt gelidis uberrimus undis,
Millia qui novies diſtat ab Urbe decem.
Editus hîc ego ſum: necnon, ut tempora noris;
Cum cecidit fato Conſul uterque pari.
Si quid & à proavis uſque eſt vetus ordinis heres;
Non modo Fortunæ munere factus eques.
Nec ſtirps prima fui; genito jam fratre creatus;
Qui tribus ante quater menſibus ortus erat.
Lucifer amborum natalibus adfuit idem:
Una celebrata eſt per duo liba dies.
Hæc eſt armiferæ feſtis de quinque Minervæ,
Quæ fieri pugnâ prima cruenta ſolet.
Protinus excolimur teneri, curâque parentis
Imus ad inſignes Urbis ab arte viros.
Frater ad eloquium viridi tendebat ab ævo,
Fortia verboſi natus ad arma Fori.
At mihi jam puero cæleſtia ſacra placebant;
Inque ſuum furtim Muſa trahebat opus.
Sæpe pater dixit, Studium quid inutile tentas?
Mæonides nullas ipſe reliquit opes.
Motus eram dictis: totoque Helicone relicto,
Scribere conabar verba ſoluta modis.
Sponte ſuâ carmen numeros veniebat ad aptos:
Et, quod tentabam dicere, verſus erat.
Interea, tacito paſſu labentibus annis,
Liberior fratri ſumta mihique toga eſt:
Induiturque humeris cum lato purpura clavo:
Et ſtudium nobis, quod fuit ante, manet.
Jamque decem vitæ frater geminaverat annos,
Cum perit; & cœpi parte carere mei.
Cœpimus & teneræ primos ætatis honores;
Eque viris quondam pars tribus una fui.

Curia

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
235 E 17 vol. 3

Curia reſtabat : clavi menſura coacta eſt.
Majus erat noſtris viribus illud onus.
Nec patiens corpus, nec mens fuit apta labori ,
Sollicitæque fugax ambitionis eram :
Et petere Aöniæ ſuadebant tuta ſorores
Otia judicio ſemper amata meo.
Temporis illius colui fovique poëtas ;
Quotque aderant vates, rebar adeſſe Deos.
Sæpe ſuas volucres legit mihi grandior ævo ,
Quæque necet ſerpens, quæ juvet herba, Macer.
Sæpe ſuos ſolitus recitare Propertius ignes ;
Jure ſodalitii qui mihi junctus erat.
Ponticus Heroo, Baſſus quoque clarus Iämbo
Dulcia convictûs membra fuêre mei.
Et tenuit noſtras numeroſus Horatius aures ;
Dum ferit Auſoniâ carmina culta lyrâ.
Virgilium vidi tantum : nec avara Tibullo
Tempus amicitiæ fata dedêre meæ.
Succeſſor fuit hic tibi , Galle ; Propertius illi.
Quartus ab his ſerie temporis ipſe fui.
Utque ego majores, ſic me coluêre minores :
Notaque non tardè facta Thalia mea eſt.
Carmina cum primum populo juvenilia legi ;
Barba reſecta mihi biſve ſemelve fuit.
Moverat ingenium totam cantata per Urbem
Nomine non vero dicta Corinna mihi.
Multa quidem ſcripſi : ſed quæ vitioſa putavi ,
Emendaturis ignibus ipſe dedi.
Tum quoq;, cum fugerem, quædam placitura cremavi
Iratus ſtudio carminibuſque meis.
Molle, Cupidineis nec inexpugnabile telis
Cor mihi, quodque levis cauſſa moveret, erat.
Cum tamen hoc eſſem, minimoque accenderer igni ;
Nomine ſub noſtro fabula nulla fuit.
Pæne mihi puero nec digna, nec utilis uxor
Eſt data : quæ tempus perbreve nupta fuit.

Illi ſucceſſit, quamvis ſine crimine, conjux ;
 Non tamen in noſtro firma futura toro.
Ultima, quæ mecum ſeros permanſit in annos,
 Suſtinuit conjux exſulis eſſe viri.
Filia bis primâ mea me fœcunda juventâ,
 Sed non ex uno conjuge, fecit avum.
Et jam compleràt genitor ſua fata ; novemque
 Addiderat luſtris altera luſtra novem.
Non aliter flevi, quam me fleturus ademtum
 Ille fuit. matri proxima juſta tuli.
Felices ambo, tempeſtiveque ſepulti,
 Ante diem pœnæ quod periëre meæ !
Me quoque felicem, quod non viventibus illis
 Sum miſer ; & de me quod doluêre nihil !
Si tamen exſtinctis aliquid, niſi nomina, reſtat,
 Et gracilis ſtructos effugit umbra rogos ;
Fama, parentales, ſi vos mea contigit, umbræ ;
 Et ſunt in Stygio crimina noſtra foro ;
Scite, precor, cauſſam (nec vos mihi fallere fas eſt)
 Errorem juſſæ, non ſcelus, eſſe fugæ.
Manibus id ſatis eſt. ad vos ſtudioſa revertor
 Pectora, qui vitæ quæritis acta meæ.
Jam mihi canities, pulſis melioribus annis,
 Venerat ; antiquas miſcueratque comas :
Poſtque meos ortos Piſæâ vinctus olivâ
 Abſtulerat decies præmia victor eques :
Cum maris Euxini poſitos ad læva Tomitas
 Quærere me læſi Principis ira jubet.
Cauſſa meæ cunctis nimium quoque nota ruinæ
 Indicio non eſt teſtificanda meo.
Quid referam comitumq; nefas, famuloſq; nocentes ?
 Ipſâ multa tuli non leviora fugâ.
Indignata malis mens eſt ſuccumbere ; ſeque
 Præſtitit invictam viribus uſa ſuis :
Oblituſque mei, ductæque per otia vitæ,
 Inſolitâ cepi temporis arma manu.

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
235 E 17 vol. 3

otque tuli terrâ caſus pelagoque; quot inter
Occultum ſtellæ conſpicuumque polum.
cta mihi tandem longis erroribus acto
Juncta pharetratis Sarmatis ora Getis.
c ego, finitimis quamvis circumſoner armis,
Triſtia, quo poſſum, carmine fata levo.
uod, quamvis nemo eſt, cujus referatur ad aures;
Sic tamen abſumo decipioque diem.
go, quod vivo, duriſque laboribus obſto,
Nec me ſollicitæ tædia lucis habent,
ratia, Muſa, tibi. nam tu ſolatia præbes;
Tu curæ requies, tu medicina mali:
u dux, tu comes es: tu nos abducis ab Iſtro;
In medioque mihi das Helicone locum.
u mihi (quod rarum) vivo ſublime dediſti
Nomen, ab exſequiis quod dare Fama ſolet.
ec, qui detrectat præſentia, Livor iniquo
Ullum de noſtris dente momordit opus.
am tulerint magnos cum ſæcula noſtra poëtas;
Non fuit ingenio Fama maligna meo.
umque ego præponam multos mihi; non minor illis
Dicor: & in toto plurimus orbe legor.
quid habent igitur vatum præſagia veri;
Protinus ut moriar, non ero, terra, tuus.
ve favore tuli, ſive hanc ego carmine famam
Jure; tibi grates, candide lector, ago.

P. OVIDII NASONIS

TRISTIUM

LIBER QVINTVS.

ELEGIA I.

HUnc quoq; de Getico, noſtri ſtudioſe, libellum
  Littore, præmiſſis quattuor adde meis.
Hic quoque talis erit, qualis Fortuna poëtæ.
  Invenies toto carmine dulce nihil.
Flebilis ut noſter ſtatus eſt, ita flebile carmen;
  Materiæ ſcripto conveniente ſuæ.
Integer & lætus læta & juvenilia luſi:
  Illa tamen nunc me compoſuiſſe piget.
Ut cecidi, ſubiti perago præconia caſûs;
  Snmque argumenti conditor ipſe mei.
Utque jacens ripâ deflere Cayſtrius ales
  Dicitur ore ſuam deficiente necem:
Sic ego Sarmaticas longe projectus in oras
  Efficio tacitum ne mihi funus eat.
Delicias ſi quis laſcivaque carmina quærit;
  [Præmoneo nunquam ſcripta quod iſta legat.]
Aptior huic Gallus, blandique Propertius oris,
  Aptior ingenium come Tibullus erit.
Atque utinam numero ne nos eſſemus in iſto!
  Hei mihi! cur unquam Muſa jocata mea eſt?
Sed dedimus pœnas: Scythicique in finibus Iſtri
  Ille pharetrati luſor Amoris abeſt.
Quod ſupereſt, animos ad publica carmina flexi;
  Et memores juſſi nominis eſſe ſui.
Si tamen è vobis aliquis tam multa requiret,
  Unde dolenda canam: multa dolenda tuli.

Non

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
235 E 17 vol. 3

Non hæc ingenio, non hæc componimus arte.
Materia eſt propriis ingenioſa malis.
Et quota Fortunæ pars eſt in carmine noſtræ?
Felix, qui patitur, quæ numerare valet!
Quot frutices ſilvæ, quot flavas Tybris arenas,
Mollia quot Martis gramina campus habet;
Tot mala pertulimus: quorum medicina quieſque
Nulla, niſi in ſtudio, Piëridumque mora eſt.
Quis tibi, Naſo, modus lacrymoſi carminis? inquis.
Idem, Fortunæ qui modus hujus erit.
Quod querar, illa mihi pleno de fonte miniſtrat:
Nec mea ſunt, fati verba ſed iſta mei.
At mihi ſi carâ patriam cum conjuge reddas;
Sint vultus hilares, ſimque quod ante fui.
Lenior invicti ſi ſit mihi Cæſaris ira;
Carmina lætitiæ jam tibi plena dabo.
Nec tamen ut luſit, rurſus mea littera ludet:
Sit ſemel illa joco luxuriata ſuo.
Quod probet ipſe, canam: pœnæ modo parte levatâ
Barbariem, rigidos effugiamque Getas.
Interea noſtri quid agant, niſi triſte, libelli?
Tibia funeribus convenit iſta meis.
At poteras, inquis, melius mala ferre ſilendo;
Et tacitus caſus diſſimulare tuos.
Exigis, ut nulli gemitus tormenta ſequantur;
Acceptoque gravi vulnere flere vetas.
Ipſe Perillêo Phalaris permiſit in ære
Edere mugitus, & bovis ore queri.
Cum Priami lacrymis offenſus non ſit Achilles;
Tu fletus inhibes, durior hoſte, meos.
Cum faceret Nioben orbam Latonia proles,
Non tamen & ſiccas juſſit habere genas.
Eſt aliquid, fatale malum per verba levari:
Hoc querulam Prognen Halcyonenque facit.
Hoc erat, in gelido quare Pæantius antro
Voce fatigaret Lemnia ſaxa ſuâ.

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
235 E 17 vol. 3

Strangulat incluſus dolor, atque exæſtuat intus :
  Cogitur & vires multiplicare ſuas.
Da veniam potius ; vel totos tolle libellos ;
  Si mihi quod prodeſt, hoc tibi, lector, obeſt.
Sed neque obeſſe poteſt : ulli nec ſcripta fuerunt
  Noſtra, niſi auctori pernicioſa ſuo.
At mala ſunt fateor. quis te mala ſumere cogit ?
  Aut quis deceptum ponere ſumta vetat ?
Ipſe nec emendo : ſed ut hîc deducta legantur.
  Non ſunt illa ſuo barbariora loco.
Nec me Roma ſuis debet conferre poëtis.
  Inter Sauromatas ingenioſus ero.
Denique nulla mihi captatur gloria, quæque
  Ingenio ſtimulos ſubdere Fama ſolet.
Nolumus aſſiduis animum tabeſcere curis :
  Quæ tamen irrumpunt, quoque vetantur, eunt.
Cur ſcribam docui : cur mittam quæritis iſtos ?
  Vobiſcum cupiam quolibet eſſe modo.

ELEGIA II.

Ecquid, ut è Ponto nova venit epiſtola, palles ;
  Et tibi ſollicitâ ſolvitur illa manu ?
Pone metum ; valeo. corpuſque, quod ante laborum
  Impatiens nobis invalidumque fuit,
Sufficit ; atque ipſo vexatum induruit uſu.
  An magis infirmo non vacat eſſe mihi ?
Mens tamen ægra jacet, nec tempore robora ſumſit :
  Affectuſque animi, qui fuit ante, manet.
Quæque morâ ſpatioque ſuo coïtura putavi
  Vulnera ; non aliter, quam modo facta, dolent.
Scilicet exiguis prodeſt annoſa vetuſtas,
  Grandibus accedunt tempore damna malis.
Pæne decem totis aluit Pæantius annis
  Peſtiferum tumido vulnus ab angue datum.
Telephus æternâ conſumtus tabe perîſſet,
  Si non, quæ nocuit, dextra tuliſſet opem.

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
235 E 17 vol. 3

Et mea, ſi facinus nullum commiſimus, opto
Vulnera qui fecit, facta levare velit.
Contentuſque mei jam tandem parte laboris,
Exiguum pleno de mare demat aquæ.
Detrahat ut multum, multum reſtabit acerbi:
Parſque meæ pœnæ totius inſtar erit.
Littora quot conchas, quot amœna roſaria flores,
Quotve ſoporiferum grana papaver habet;
Silva feras quot alit, quot piſcibus unda natatur;
Quot tenerum pennis aëra pulſat avis;
Tot premor adverſis. quæ ſi comprendere coner,
Icariæ numerum dicere coner aquæ.
Utque viæ caſus, ut amara pericula ponti,
Ut taceam ſtrictas in mea fata manùs;
Barbara me tellus, orbiſque noviſſima magni
Suſtinet; & ſævo cinctus ab hoſte locus.
Hinc ego trajicerer (neq; enim mea culpa cruenta eſt)
Eſſet, quæ debet, ſi tibi cura mei.
Ille Deus, bene quo Romana potentia nixa eſt,
Sæpe ſuo victor lenis in hoſte fuit.
Quid dubitas? quid tuta times? accede, rogaque.
Cæſare nil ingens mitius orbis habet.
Me miſerum! quid agam, ſi proxima quæq; relinquunt?
Subtrahis effracto tu quoque colla jugo?
Quo ferar; unde petam lapſis ſolatia rebus?
Anchora jam noſtram non tenet ulla ratem.
Viderit: ipſe ſacram quamvis inviſus ad aram
Confugiam: nullas ſubmovet ara manus.
Alloquor en abſens præſentia numina ſupplex:
Si fas eſt homini cum Jove poſſe loqui.
Arbiter imperii, quo certum eſt ſoſpite cunctos
Auſoniæ curam gentis habere Deos:
O decus, ô patriæ per te florentis imago;
O vir non ipſo, quem regis, orbe minor;
Sic habites terras, & te deſideret æther!
Sic ad pacta tibi ſidera tardus eas!

Parce, precor: minimamque tuo de fulmine partem
Deme. ſatis pœnæ, quod ſuperabit, erit.
Ira quidem moderata tua eſt; vitamque dediſti:
Nec mihi jus civis, nec mihi nomen abeſt.
Nec mea conceſſa eſt aliis Fortuna: nec exſul
Edicti verbis nominor ipſe tui.
Omniaque hæc timui, quia me meruiſſe videbam:
Sed tua peccato lenior ira meo eſt.
Arva relegatum juſſiſti viſere Ponti,
Et Scythicum profugâ ſindere puppe fretum.
Juſſus ad Euxini deformia littora veni
Æquoris. hæc gelido terra ſub axe jacet.
Nec me tam cruciat nunquam ſine frigore cælum
Glebaque canenti ſemper obuſta gelu;
Neſciaque eſt vocis quod barbara lingua Latinæ;
Graiaque quod Getico victa loquela ſono;
Quam quod finitimo cinctus premor undique Marte;
Vixque brevis tutum murus ab hoſte facit.
Pax tamen interdum, pacis fiducia numquam eſt.
Sic hic nunc patitur, nunc timet arma, locus.
Hinc ego dum muter, vel me Zanclæa Charybdis
Devoret, aque ſuis ad Styga mittat aquis:
Vel rapidæ flammis urar patienter in Ætnæ:
Vel freta Leucadii mittar in alta Dei.
Quod petitur, pœna eſt: neq; enim miſer eſſe recuſo;
Sed precor, ut poſſim tutius eſſe miſer.

ELEGIA III.

ILla dies hæc eſt, qua te celebrare poëtæ,
(Si modo non fallunt tempora) Bacche, ſolent:
Feſtaque odoratis innectunt tempora ſertis,
Et dicunt laudes ad tua vina tuas.
Inter quos memini, dum me mea fata ſinebant,
Non inviſa tibi pars ego ſæpe fui.
Quem nunc ſuppoſitum ſtellis Cynoſuridos Urſæ
Juncta tenet crudis Sarmatis ora Getis.

Qui-

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
235 E 17 vol. 3

Quique prius mollem vacuamque laboribus egi
  In ſtudiis vitam, Pïeridumque choro;
Nunc procul à patriâ Geticis circumſonor armis
  Multa prius pelago, multaque paſſus humo.
Sive mihi caſus, ſive hoc dedit ira Deorum;
  Nubila naſcenti ſeu mihi Parca fuit:
Tu tamen è ſacris hederæ cultoribus unum
  Numine debueras ſuſtinuiſſe tuo.
An dominæ fati quidquid cecinêre ſorores,
  Omne ſub arbitrio deſinit eſſe Deûm?
Ipſe quoque æthereas meritis invectus es arces;
  Qua non exiguo facta labore via eſt.
Nec patria eſt habitata tibi: ſed ad uſque nivoſum
  Strymona veniſti, Marticolamque Geten:
Perſidaque, & lato ſpatiantem flumine Gangen,
  Et quaſcunque bibit diſcolor Indus aquas.
Scilicet hanc legem nentes fatalia Parcæ
  Stamina bis genito bis cecinêre tibi.
Me quoque, ſi fas eſt exemplis ire Deorum,
  Ferrea ſors vitæ difficiliſque premit.
Illo nec levius cecidi; quem magna locutum
  Reppulit à Thebis Jupiter igne ſuo.
Ut tamen audîſti percuſſum fulmine vatem,
  Admonitu matris condoluiſſe potes.
Et potes, aſpiciens circum tua ſacra poëtas,
  Neſcio quis noſtri, dicere, cultor abeſt.
Fer, bone Liber, opem: ſic altam degravet ulmum
  Vitis, & incluſo plena ſit uva mero.
Sic tibi cum Bacchis Satyrorum gnava juventus
  Adſit, & attonito non taceare ſono.
Oſſa bipenniferi ſic ſint male preſſa Lycurgi:
  Impia nec pœnâ Pentheos umbra vacet.
Sic micet æternùm vicinaque ſidera vincat
  Conjugis in cælo Creſſa Corona tuæ.
Huc ades, & caſus releves pulcherrime noſtros,
  Unum de numero me memor eſſe tuo.

Sunt

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
235 E 17 vol. 3

Sunt Dîs inter ſe commercia. flectere tenta
  Cæſareum numen numine, Bacche, tuo.
Vos quoque, conſortes ſtudii pia turba poëtæ,
  Hæc eadem ſumto quiſque rogate mero.
Atque aliquis veſtrûm, Naſonis nomine dicto,
  Deponat lacrymis pocula miſta ſuis:
Admonituſque mei, cum circumſpexerit omnes,
  Dicat, Ubi eſt noſtri pars modo Naſo chori?
Idque ita; ſi veſtrum merui candore favorem:
  Nullaque judicio littera læſa meo eſt.
Si, veterum dignè veneror cum ſcripta virorum,
  Proxima non illis eſſe minora reor.
Sic igitur dextro faciatis Apolline carmen:
  Quod licet, inter vos nomen habete meum.

ELEGIA IV.

Littore ab Euxino Naſonis epiſtola veni,
  Laſſaque facta mari, laſſaque facta viâ.
Qui mihi flens dixit, Tu, cui licet, aſpice Romam.
  Heu quanto melior ſors tua ſorte meâ!
Flens quoque me ſcripſit: nec qua ſignabar, ad os eſt
  Ante, ſed ad madidas gemma relata genas.
Triſtitiæ cauſſam ſi quis cognoſcere quærit;
  Oſtendi ſolem poſtulat ille ſibi.
Nec frondem in ſilvis, nec aperto mollia prato
  Gramina, nec pleno flumine cernit aquas.
Quid Priamus doleat, mirabitur Hectore rapto;
  Quidve Philoctetes ictus ab angue gemat.
[Dî facerent utinam, talis ſtatus eſſet in illo,
  Ut non triſtitiæ cauſſa dolenda foret.]
Fert tamen, ut debet, caſus patienter amaros:
  More nec indomiti fræna recuſat equi.
Nec fore perpetuam ſperat ſibi numinis iram,
  Conſcius in culpâ non ſcelus eſſe ſuâ.
Sæpe refert, ſit quanta Dei clementia: cujus
  Se quoque in exemplis annumerare ſolet.

Nam quod opes teneat patrias, quod nomina civis;
  Denique quod vivat, munus habere Dei.
Te tamen, ô, ſi quid credis mihi carior, ille,
  Omnibus, in toto pectore ſemper habet.
Teque Menœtiaden, te qui comitavit Oreſten,
  Te vocat Ægiden, Euryalumque ſuum.
Nec patriam magis ille ſuam deſiderat, & quæ
  Plurima cum patriâ ſentit abeſſe ſuâ;
Quam vultus, oculoſque tuos, ô dulcior illo
  Melle, quod in ceris Attica ponit apis!
Sæpe etiam mœrens tempus reminiſcitur illud,
  Quod non præventum morte fuiſſe dolet.
Cumque alii fugerent ſubitæ contagia cladis,
  Nec vellent ictæ limen adire domûs;
Te ſibi cum paucis meminit manſiſſe fidelem:
  Si paucos aliquis treſve duoſve vocat.
Quamvis attonitus, ſenſit tamen omnia: nec te
  Se minus adverſis indoluiſſe ſuis.
Verba ſolet, vultumque tuum, gemituſque referre:
  Et te flente ſuos emaduiſſe ſinus.
Quam ſibi præſtiteris, qua conſolatus amicum
  Sis ope; ſolandus cum ſimul ipſe fores.
Pro quibus affirmat fore ſe memoremque piumque;
  Sivè diem videat, ſive tegatur humo.
Per caput ipſe ſuum ſolitus jurare tuumque,
  Quod ſcio non illi vilius eſſe ſuo.
Plena tot ac tantis referetur gratia factis:
  Nec ſinet ille tuos littus arare boves.
Fac modo conſtanter profugum tueare. quod ille,
  Qui bene te novit, non rogat; ipſa rogo.

ELEGIA V.

ANnuus aſſuetum Dominæ natalis honorem
  Exigit. ite manus ad pia ſacra meæ.
Sic quondam feſtum Laërtius egerit heros
  Forſan in extremo conjugis orbe diem.

Lingua favens adſit longorum oblita malorum :
  Quæ (puto) dedidicit jam bona verba loqui.
Quæque ſemel toto veſtis mihi ſumitur anno,
  Sumatur fatis diſcolor alba meis.
Araque gramineo viridis de ceſpite fiat ;
  Et velet tepidos nexa corona focos.
Da mihi thura, puer, pingues facientia flammas ,
  Quodque pio fuſum ſtridat in igne merum.
Optime natalis , quamvis procul abſumus , opto
  Candidus huc venias, diſſimiliſque meo.
Sique quod inſtabat dominæ miſerabile vulnus ;
  Sit perfuncta meis tempus in omne malis.
Quæque gravi nuper plus quàm quaſſata procella eſt,
  Quod ſupereſt, tutum per mare navis eat.
Illa domo , natâque ſuâ, patriâque fruatur :
  Erepta hæc uni ſit ſatis eſſe mihi.
Quatenus & non eſt in caro conjuge felix ,
  Pars vitæ triſti cætera nube vacet.
Vivat, ametque virum, quoniam ſic cogitur, abſens
  Conſumatque annos, ſed diuturna, ſuos.
Adjicerem & noſtros : ſed ne contagia fati
  Corrumpant timeo , quos agit ipſa, mei.
Nil homini certum eſt. fieri quis poſſe putaret ,
  Ut facerem in mediis hæc ego ſacra Getis ?
Aſpice ut aura tamen fumos è thure coortos
  In partes Italas & loca dextra ferat.
Senſus ineſt igitur nebulis, quas exigit ignis :
  Conſilium fugiunt cætera pæne meum.
Conſilio , commune ſacrum cum fiat in arâ
  Fratribus alternâ qui periêre manu,
Ipſa ſibi diſcors, tanquam mandetur ab illis ,
  Scinditur in partes atra favilla duas.
Hoc (memini) quondam fieri non poſſe loquebar :
  Et me Battiades judice falſus erat.
Omnia nunc credo : cum tu conſultus ab Arcto
  Terga vapor dederis , Auſoniamque petas.

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
235 E 17 vol. 3

Hæc igitur lux eſt : quæ ſi non orta fuiſſet ,
Nulla fuit miſero feſta videnda mihi.
Edidit hæc mores illis heroïſin æquos ,
Queis erat Eëtion Icariuſque pater.
Nata pudicitia eſt, mores, probitaſque, fideſque :
At non ſunt iſtâ gaudia nata die.
Sed labor, & curæ, fortunaque moribus impar :
Juſtaque de viduo pæne querela toro.
Scilicet adverſis probitas exercita rebus
Triſti materiam tempore laudis habet.
Si nihil infeſti durus vidiſſet Ulyſſes ;
Penelope felix , ſed ſine laude, foret.
Victor Echionias ſi vir penetraſſet in arces ,
Forſitan Evadnen vix ſua noſſet humus.
Cum Peliâ tot ſint genitæ; cur nobilis una eſt ?
Nupta fuit miſero nempe quod una viro.
Effice, ut Iliacas tangat prior alter arenas ;
Laodamia nihil cur referatur erit.
Et tua, quod mallem, pietas ignota maneret,
Impleſſent venti ſi mea vela ſui.
Dî tamen, & Cæſar Dîs acceſſure , ſed olim ,
Æquarint Pylios cum tua fata dies ;
Non mihi, qui pœnam fateor meruiſſe , ſed illi
Parcite , quæ nullo digna dolore dolet.

ELEGIA VI.

TU quoque noſtrarum quondam fiducia rerum ,
Qui mihi confugium, qui mihi portus eras ;
Tu quoque ſuſcepti curam dimittis amici ,
Officiique pium tam cito ponis onus ?
Sarcina ſum, fateor ; quam ſi tu tempore duro
Depoſiturus eras , non ſubeunda fuit.
Fluctibus in mediis navem, Palinure, relinquis ?
Ne fuge ; neve tuâ ſit minor arte fides.
Nunquid Achillêos inter fera prælia fidi
Deſeruit levitas Automedontis equos ?

Quem

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
235 E 17 vol. 3

Quem ſemel excepit, nunquid Podalirius ægro
  Promiſſam medicæ non tulit artis opem?
Turpius ejicitur, quam non admittitur hoſpes.
  Quæ patuit, dextræ firma ſit ara meæ.
Nil, niſi me ſolum, primò tutatus es: at nunc
  Me pariter ſerva, judiciumque tuum.
Si modo non aliqua eſt in me nova culpa; tuamque
  Mutarunt ſubitò crimina noſtra fidem.
Spiritus hic, Scythicâ quem non bene ducimus aurâ,
  Quod cupio, membris exeat ante meis;
Quam tua delicto ſtringantur pectora noſtro,
  Et videar meritò vilior eſſe tibi.
Non adeo toti fatis urgemur iniquis,
  Ut mea ſit longis mens quoque mota malis.
Finge tamen motam. quoties Agamemnone natum
  Dixiſſe in Pyladen verba proterva putas?
Nec procul à vero eſt, quod vel pulſarit amicum.
  Manſit in officiis non minus ille ſuis.
[Hoc eſt cum miſeris ſolum commune beatis,
  Ambobus tribui quod ſolet obſequium.]
Ceditur & cæcis, & quos prætexta verendos
  Virgaque cum verbis imperioſa facit.
Si mihi non parcis, fortunæ parcere debes.
  Non habet in nobis ullius ira locum.
Elige noſtrorum minimum de parte laborum:
  Iſto, quo reris, grandius illud erit.
Quam multâ madidæ celebrantur arundine foſſæ,
  Florida quam multas Hybla tuetur apes;
Quam multæ gracili terrena ſub horrea ferre
  Limite formicæ grana reperta ſolent;
Tam me circumſtant denſorum turba malorum.
  Crede mihi; vero eſt noſtra querela minor.
His qui contentus non eſt; in littus arenas,
  In ſegetem ſpicas, in mare fundat aquas.
Intempeſtivos igitur compeſce timores;
  Vela nec in medio deſere noſtra mari.

ELEGIA VII.

QUam legis, ex illâ tibi venit epiſtola terrâ,
 Latus ubi æquoreis additur Iſter aquis.
Si tibi contingit cum dulci vita ſalute;
 Candida Fortunæ pars manet una meæ.
Scilicet, ut ſemper, quid agam, cariſſime, quæris:
 Quamvis hoc vel me ſcire tacente potes.
Sum miſer. hæc brevis eſt noſtrorum ſumma malorū:
 [Quiſquis & offenſo Cæſare vivet, erit.]
Turba Tomitanæ quæ ſit regionis, & inter
 Quos habitem mores; diſcere cura tibi eſt?
Miſta ſit hæc quamvis inter Graioſque Getaſque;
 A male pacatis plus trahit ora Getis.
Sarmaticæ major Geticæque frequentia gentis
 Per medias in equis itque reditque vias.
In quibus eſt nemo, qui non coryton, & arcum,
 Telaque vipereo lurida felle gerat.
Vox fera, trux vultus, veriſſima Martis imago:
 Non coma, non ullâ barba reſecta manu.
Dextera non ſegnis fixo dare vulnera cultro,
 Quem vinctum lateri barbarus omnis habet.
Vivit in his eheu tenerorum oblitus amorum;
 Hos videt, hos vates audit, amice, tuus!
Atque utinam vivas, & non moriaris in illis!
 Abſit ab inviſis & tamen umbra locis!
Carmina quod pleno ſaltari noſtra Theatro,
 Verſibus & plaudi ſcribis, amice, meis,
Nil equidem feci (tu ſcis hoc ipſe) theatris:
 Muſa nec in plauſus ambitioſa mea eſt.
Nec tamen ingratum eſt, quodcunque oblivia noſtri
 Impedit, & profugi nomen in ora refert.
Quamvis interdum, quæ me læſiſſe recordor,
 Carmina devoveo, Pieridaſque meas:
Cum bene devovi; nequeo tamen eſſe ſine illis:
 Vulneribuſque meis tela cruenta ſequor.

Quæ-

Quæq; modo Euboïcis lacerata eſt fluctibus; audet
Graia Caphareâm currere puppis aquam.
Nec tamen ut lauder vigilo, curamque futuri
Nominis, utilius quod latuiſſet; ago.
Detineo ſtudiis animum, falloque dolores:
Experior curis & dare verba meis.
Quid potius faciam deſertis ſolus in oris,
Quamve malis aliam quærere coner opem?
Sive locum ſpecto; locus eſt inamabilis; & quo
Eſſe nihil toto triſtius orbe poteſt.
Sive homines; vix ſunt homines hoc nomine digni:
Quamque lupi, ſævæ plus feritatis habent.
Non metuunt leges, ſed cedit viribus æquum;
Victaque pugnaci jura ſub enſe jacent.
Pellibus & laxis arcent male frigora braccis;
Oraque ſunt longis horrida tecta comis.
In paucis remanent Graiæ veſtigia linguæ:
Hæc quoque jam Getico barbara facta ſono.
Ullus in hoc vix eſt populo, qui forte Latinè
Quælibet è medio reddere verba queat.
Ille ego Romanus vates (ignoſcite, Muſæ)
Sarmatico cogor plurima more loqui.
En pudet, & fateor; jam deſuetudine longâ
Vix ſubeunt ipſi verba Latina mihi.
Nec dubito, quin ſint & in hoc non pauca libello
Barbara. non hominis culpa, ſed iſta loci.
Ne tamen Auſoniæ perdam commercia linguæ,
Et fiat patrio vox mea muta ſono;
Ipſe loquor mecum, deſuetaque verba retracto;
Et ſtudii repeto ſigna ſiniſtra mei.
Sic animum tempuſque traho: meque ipſe reduco,
A contemplatu ſubmoveoque mali.
Carminibus quæro miſerarum oblivia rerum.
Præmia ſi ſtudio conſequor iſta, ſat eſt.

ELE-

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
235 E 17 vol. 3

ELEGIA VIII.

NOn adeo cecidi, quamvis abjectus, ut infra
Te quoq; ſim: inferius quo nihil eſſe poteſt.
Quæ tibi res animos in me facit, improbe? curve
Caſibus inſultas, quos potes ipſe pati?
Nec mala te reddunt mitem placidumve jacenti
Noſtra, quibus poſſint illacrymare feræ?
Nec metuis dubio Fortunæ ſtantis in orbe
Numen, & exoſæ verba ſuperba Deæ?
Exiget ah dignas ultrix Rhamnuſia pœnas!
Impoſito calcas quid mea fata pede?
Vidi ego, navifragum qui riſerat, æquore mergi:
Et, Nunquam, dixi, juſtior unda fuit.
Vilia qui quondam miſeris alimenta negarat,
Nunc mendicato paſcitur ipſe cibo.
Paſſibus ambiguis Fortuna volubilis errat,
Et manet in nullo certa tenaxque loco.
Sed modo læta manet, vultus modo ſumit acerbos;
Et tantum conſtans in levitate ſuâ eſt.
Nos quoque floruimus, ſed flos erat ille caducus;
Flammaque de ſtipula noſtra breviſque fuit.
Neve tamen totâ capias fera gaudia mente;
Non eſt placandi ſpes mihi nulla Dei.
Vel quia peccavi citra ſcelus; utque pudore
Non caret, invidiâ ſic mea culpa caret:
Vel quia nil ingens ad finem Solis ab ortu,
Illo, cui paret, mitius orbis habet.
Scilicet ut non eſt per vim ſuperabilis ulli,
Molle cor ad timidas ſic habet ille preces.
Exemploque Deûm, quibus acceſſurus & ipſe eſt,
[Cum pœnæ veniâ plura roganda petam.]
Si numeres anno Soles & nubila toto,
Invenies nitidum ſæpius iſſe diem.
Ergo, ne noſtrâ nimium lætêre ruinâ,
Reſtitui quondam me quoque poſſe puta.

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
235 E 17 vol. 3

Poſſe puta fieri, lenito Principe, vultus
Ut videas mediâ triſtis in Urbe meos :
Utque ego te videam cauſsâ graviore fugatum.
Hæc ſunt à primis proxima vota mihi.

ELEGIA IX.

O Tua ſi ſineres in noſtris nomina poni
Carminibus; poſitus quam mihi ſæpe fores!
Te ſolum meriti canerem memor; inque libellis
Creviſſet ſine te pagina nulla meis.
Quid tibi deberem totâ ſciretur in Urbe :
Exſul in amiſsâ ſi tamen Urbe legor.
Te præſens mitem, te noſſet ſerior ætas :
Scripta vetuſtatem ſi modo noſtra ferent.
Nec tibi ceſſaret doctus bene dicere lector :
Hic tibi ſervato vate maneret honor.
Cæſaris eſt primum munus, quod ducimus auras :
Gratia poſt magnos eſt tibi habenda Deos.
Ille dedit vitam; tu, quam dedit ille, tueris :
Et facis accepto munere poſſe frui.
Cumque perhorruerit caſus pars maxima noſtros,
Pars etiam credi pertimuiſſe velit,
Naufragiumque meum tumulo ſpectarit ab alto,
Nec dederit nanti per freta ſæva manum;
Seminecem Stygiâ revocaſti ſolus ab undâ.
Hoc quoq;, quod memores poſſumus eſſe, tuum eſt.
Dî tibi ſe tribuant cum Cæſare ſemper amicos :
Non potuit votum plenius eſſe meum.
Hæc meus argutis, ſi tu paterêre, libellis
Poneret in multâ luce videnda labor.
Se, quoq; nunc, quamvis eſt juſſa quieſcere, quin te
Nominet invitum, vix mea Muſa tenet.
Utque canem pavidæ nactum veſtigia cervæ
Luctantem fruſtra copula dura tenet.
Utque fores nondum reſerati carceris acer
Nunc pede, nunc ipsâ fronte laceſſit equus;

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
235 E 17 vol. 3

Sic mea lege datâ vincta atque incluſa Thalia
  Per titulum vetiti nominis ire cupit.
Ne tamen officio memoris lædaris amici,
  Parebo juſſis (parce timere) tuis.
At non parerem, niſi ſi meminiſſe putares.
  Hoc quod non prohibet vox tua; gratus ero.
Dumque (quod ô breve ſit!) lumen ſolare videbo;
  Serviet officio ſpiritus iſte tuo.

ELEGIA X.

VT ſumus in Ponto, ter frigore conſtitit Iſter:
  Facta eſt Euxini dura ter unda maris.
At mihi jam videor patriâ procul eſſe tot annis,
  Dardana quot Graio Troia ſub hoſte fuit.
Stare putes; adeo procedunt tempora tardè:
  Et peragit lentis paſſibus annus iter.
Nec mihi ſolſtitium quidquam de noctibus aufert:
  Efficit anguſtos nec mihi bruma dies.
Scilicet in nobis rerum natura novata eſt;
  Cumque meis curis omnia longa facit.
Num peragunt ſolitos communia tempora motus,
  Suntque magis vitæ tempora dura meæ?
Quem tenet Euxini mendax cognomine littus,
  Et Scythici verè terra ſiniſtra freti.
Innumeræ circa gentes fera bella minantur;
  Quæ ſibi non rapto vivere turpe putant.
Nil extra tutum eſt. tumulus defenditur ægrè
  Mœnibus exiguis, ingenioque loci.
Cum minimè credas; ut aves, denſiſſimus hoſtis
  Advolat, & prædam vix bene viſus agit.
Sæpe intra muros clauſis venientia portis
  Per medias legimus noxia tela vias.
Eſt igitur rarus, qui rus colere audeat: iſque
  Hac arat infelix, hac tenet arma manu.
Sub galeâ paſtor junctis pice cantat avenis;
  Proque lupo pavidæ bella verentur oves.

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
235 E 17 vol. 3

Vix ope caſtelli defendimur : & tamen intus
Miſta facit Graiis barbara turba metum.
Quippe ſimul nobis habitat diſcrimine nullo
Barbarus ; & tecti plus quoque parte tenet.
Quos ut non timeas, poſſis odiſſe videndo
Pellibus & longâ tempora tecta comâ.
Hos quoque, qui geniti Graia creduntur ab urbe,
Pro patrio cultu Perſica bracca tegit.
Exercent illi ſociæ commercia linguæ.
Per geſtum res eſt ſignificanda mihi.
Barbarus hîc ego ſum ; quia non intelligor ulli :
Et rident ſtolidi verba Latina Getæ.
Meque palam de me tutò male ſæpe loquuntur :
Forſitan objiciunt exſiliumque mihi.
[Utque fit, in me aliquid, ſi quid dicentibus illis
Abnuerim quoties annuerimque, putant.]
Adde, quod injuſtum rigido jus dicitur enſe :
Dantur & in medio vulnera ſæpe foro.
O duram Lacheſin, quæ tam grave ſidus habenti
Fila dedit vitæ non breviora meæ !
[Quod patriæ vultu, veſtroque caremus amici ;
Quodque hic in Scythicis finibus eſſe queror ;]
Utraque pœna gravis. merui tamen Urbe carere ;
Non merui tali forſitan eſſe loco.
Quid loquor ah demens ? ipſam quoque perdere vitam
Cæſaris offenſo numine dignus eram.

ELEGIA XI.

QUod te neſcio quis per jurgia dixerit eſſe
Exſulis uxorem, littera queſta tua eſt.
Indolui ; non tam mea quod fortuna male audit,
Qui jam conſuevi fortiter eſſe miſer :
Quam quia, cui minime vellem, ſim cauſſa pudoris ;
Teque rear noſtris erubuiſſe malis.
Perfer, & obdura. multo graviora tuliſti,
Cum me ſurripuit Principis ira tibi.

Falli-

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
235 E 17 vol. 3

Fallitur iſte tamen, quo judice nominor exſul.
Mollior eſt culpam pœna ſecuta meam.
Maxima pœna mihi eſt, ipſum offendiſſe : priuſque
Veniſſet mallem funeris hora mihi.
Quaſſa tamen noſtra eſt, non fracta nec obruta puppis:
Utque caret portu ; ſic tamen exſtat aquis.
Nec vitam, nec opes, nec jus mihi civis ademit ;
Quæ merui vitio perdere cuncta meo.
Sed quia peccato facinus non adfuit illi,
Nil niſi me patriis juſſit abeſſe focis.
Utque aliis, numerum quorum comprendere non eſt,
Cæſareum numen, ſic mihi, mite fuit.
Ipſe relegati non exſulis utitur in me
Nomine : tuta ſuo judice cauſſa mea eſt.
Jure igitur laudes, Cæſar, pro parte virili
Carmina noſtra tuas qualiacunque canunt.
Jure Deos, ut adhuc cæli tibi limina claudant,
Teque velint ſine ſe comprecor eſſe Deum.
Optat idem populus. ſed ut in mare flumina vaſtum,
Sic ſolet exiguæ currere rivus aquæ.
At tu fortunam, cujus vocor exſul ab ore,
Nomine mendaci parce gravare meam.

ELEGIA XII.

SCribis, ut oblectem ſtudio lacrymabile tempus,
Ne pereant turpi pectora noſtra ſitu.
Difficile eſt, quod, amice, mones. quia carmina lætum
Sunt opus, & pacem mentis habere volunt.
Noſtra per adverſas agitur Fortuna procellas :
Sorte nec ulla meâ triſtior eſſe poteſt.
Exigis, ut Priamus natorum funere plaudat,
Et Niobe feſtos ducat ut orba choros.
Luctibus, an ſtudio videor debere teneri,
Solus in extremos juſſus abire Getas?
Des licet hîc valido pectus mihi robore fultum,
Fama refert Anyti quale fuiſſe reo ;

Fracta cadet tantæ ſapientia mole ruinæ.
[Plus valet humanis viribus ira Dei.]
Ille ſenex dictus ſapiens ab Apolline, nullum
Scribere in hoc caſu ſuſtinuiſſet opus.
[Ut patriæ veniant, veniant oblivia noſtri;
Omnis ut admiſſi ſenſus abeſſe queat;]
At timor officio fungi vetat ipſe quieto.
Cinctus ab innumero me tenet hoſte locus.
Adde, quod ingenium longâ rubigine læſum
Torpet: & eſt multo, quam fuit ante, minus.
Fertilis, aſſiduo ſi non renovetur aratro,
Nil, niſi cum ſpinis gramen, habebit ager.
Tempore qui longo ſteterit, male curret, & inter
Carceribus miſſos ultimus ibit equos.
Vertitur in teneram cariem, rimiſque dehiſcit,
Si qua diu ſolitis cymba vacavit aquis.
Me quoque deſpero, fuerim cum parvus & ante,
Illi, qui fueram, poſſe redire parem.
Contudit ingenium patientia longa laborum:
Et pars antiqui magna vigoris abeſt.
Sæpe tamen nobis, ut nunc quoque, ſumta tabella eſt;
Inque ſuos volui cogere verba pedes:
Carmina ſcripta mihi ſunt nulla, aut qualia cernis;
Digna ſui domini tempore, digna loco.
Denique non parvas animo dat gloria vires;
Et fœcunda facit pectora laudis amor.
Nominis & famæ quondam fulgore trahebar,
Dum tulit antennas aura ſecunda meas.
Non adeo eſt bene nunc, ut ſit mihi gloria curæ:
Si liceat, nulli cognitus eſſe velim.
An, quia ceſſerunt primò bene carmina, ſuades
Scribere, ſucceſſus ut ſequar ipſe meos?
Pace novem veſtrâ liceat dixiſſe Sorores;
Vos eſtis noſtræ maxima cauſſa fugæ.
Utque dedit juſtas tauri fabricator aheni,
Sic ego do pœnas artibus ipſe meis.

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
235 E 17 vol. 3

Nil mihi debuerat cum verſibus amplius eſſe;
  Sed fugerem meritò naufragus omne fretum.
At puto, ſi demens ſtudium fatale retentem,
  Hic mihi præbebit carminis arma locus.
Non liber hîc ullus, non qui mihi commodet aurem,
  Verbaque ſignificent quid mea norit, adeſt.
[Omnia barbariæ loca ſunt, vociſque ferinæ,
  Omnia ſunt Getici plena timore ſoni.]
Ipſe mihi videor jam dedidiciſſe Latine:
  Jam didici Getice Sarmaticeque loqui.
Nec tamen, ut verum fatear tibi, noſtra teneri
  A componendo carmine Muſa poteſt.
Scribimus, & ſcriptos abſumimus igne libellos.
  Exitus eſt ſtudii parva favilla mei.
[Nec poſſum, & cupio non ullos ducere verſus.
  Ponitur idcirco noſter in igne labor.]
Nec niſi pars caſu flammis erepta dolove
  Ad vos ingenii pervenit ulla mei.
Sic utinam, quæ nil metuentem tale magiſtrum
  Perdidit, in cineres Ars mea verſa foret.

ELEGIA XIII.

HAnc tuus è Getico mittit tibi Naſo ſalutem:
  Mittere rem ſi quis, qua caret ipſe, poteſt.
Æger enim traxi contagia corpore mentis,
  Libera tormento pars mihi nequa vacet.
Perque dies multos lateris cruciatibus uror,
  Sed quod non modico frigore læſit hyems.
Si tamen ipſe vales, aliquâ nos parte valemus:
  Quippe mea eſt humeris fulta ruina tuis.
Qui mihi cum dederis ingentia pignora, cumque
  Per numeros omnes hoc tueare caput;
Quod tua me rarò ſolatur epiſtola, peccas:
  Remque piam præſtas, nî mihi verba neges.
Hoc precor emenda: quod ſi correxeris unum,
  Nullus in egregio corpore nævus erit.

Pluribus accuſem; fieri niſi poſſit, ut ad me
Littera non veniat; miſſa ſit illa tamen.
Dî faciant, ut ſit temeraria noſtra querela;
Teque putem falſo non meminiſſe mei.
Quod precor, eſſe liquet. neque enim mutabile robur
Credere me fas eſt pectoris eſſe tui.
Cana prius gelido deſint abſinthia Ponto,
Et careat dulci Trinacris Hybla thymo;
Immemorem quam te quiſquam convincat amici.
Non ita ſunt fati ſtamina nigra mei.
Tu tamen, ut falſæ poſſis quoque pellere culpæ
Crimina; quod non es, ne videare, cave:
Utque ſolebamus conſumere longa loquendo
Tempora, ſermonem deficiente die;
Sic ferat ac referat tacitas nunc littera voces:
Et peragant linguæ charta manuſque vices:
Quod fore ne nimium videar diffidere, ſitque
Verſibus hîc paucis admonuiſſe ſatis;
Accipe, quo ſemper finitur epiſtola verbo,
Aque meis diſtent ut tua fata; Vale.

ELEGIA XIV.

QUanta tibi dederint noſtri monumenta libelli,
O mihi me conjux carior, ipſa vides.
Detrahat auctori multum Fortuna licebit;
Tu tamen ingenio clara ferêre meo.
Dumque legar, mecum pariter tua fama legetur:
Nec potes in mœſtos omnis abire rogos.
Cumque viri caſu poſſis miſeranda videri;
Invenies aliquas, quæ quod es, eſſe velint:
Quæ te, noſtrorum cum ſis in parte malorum,
Felicem dicant, invideantque tibi.
[Non ego divitias dando tibi plura dediſſem.
Nil feret ad manes divitis umbra ſuos.]
Perpetuî fructum donavi nominis: idque
Quo dare nil potui munere majus, habes.

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
235 E 17 vol. 3

Adde, quod, ut rerum ſola es tutela mearum,
Ad te non parvi venit honoris onus.
Quod nunquam vox eſt de te mea muta, tuique
Judiciis debes eſſe ſuperba viri.
Quæ ne quis poſſit temeraria dicere, perſta:
Et pariter ſerva meque piamque fidem.
Nam tua, dum ſtetimus, turpi ſine crimine manſit,
Et Famæ probitas irreprehenſa fuit.
Par eadem noſtrâ nunc eſt ſibi facta ruinâ.
Conſpicuum virtus hîc tua ponat opus.
Eſſe bonam facile eſt, ubi, quod vetet eſſe, remotũ eſt;
Et nihil officio nupta quod obſtet habet.
Cum Deus intonuit, non ſe ſubducere nimbo,
Id demum pietas, id ſocialis amor.
Rara quidem virtus, quam non Fortuna gubernet;
Quæ maneat ſtabili, cum fugit illa, pede:
Si qua tamen pretii ſibi merces ipſa petiti,
Inque parum lætis ardua rebus adeſt;
[Ut tempus numeres, per ſæcula nulla tacetur,
Et loca mirantur, qua patet orbis iter.]
Aſpicis, ut longo maneat laudabilis ævo
Nomen inexſtinctum Penelopæa fides?
Cernis, ut Admeti cantetur, ut Hectoris uxor,
Auſaque in accenſos Iphias ire rogos?
Ut vivat famâ conjux Phylaceïa, cujus
Iliacam celeri vir pede preſſit humum?
Nil opus eſt letho pro me, ſed amore fideque.
Non ex difficili fama petenda tibi eſt.
Nec te credideris, quia non facis, iſta moneri.
Vela damus, quamvis remige puppis eat.
Qui monet, ut facias, quod jam facis; ille monendo
Laudat, & hortatu comprobat acta ſuo.

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
235 E 17 vol. 3

P. OVIDII NASONIS
EPISTOLARUM
EX PONTO
LIBRI IV.

EJUSDEM IBIS.

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
235 E 17 vol. 3

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
235 E 17 vol. 3

P. OVIDII NASONIS EPISTOLARUM EX PONTO

LIBER PRIMUS.

EPISTOLA I.

BRUTO.

NAſo Tomitanæ jam non novus incola terræ
Hoc tibi de Getico littore mittit opus.
Si vacat, hoſpitio peregrinos, Brute, libellos
Excipe, dumque aliquo, quolibet abde loco.
Publica non audent inter monumenta venire,
Ne ſuus hoc illis clauſerit auctor iter.
Ah quoties dixi, Certè nil turpe docetis!
Ite: patet caſtis verſibus ille locus.
Non tamen accedunt: ſed, ut aſpicis ipſe, latere
Sub Lare privato tutius eſſe putant.
Quæris, ubi hos poſſis nullo componere læſo?
Qua ſteterant Artes, pars vacat illa tibi.
Quid veniant, novitate roges fortaſſe ſub ipſâ.
Accipe, quodcunque eſt, dummodo non ſit amor.
Invenies, quamvis non eſt miſerabilis index,
Non minus hoc illo triſte, quod ante dedi.
Rebus idem, titulo differt: & epiſtola cui ſit
Non occultato nomine miſſa docet.
Nec vos hoc vultis, ſed nec prohibere poteſtis:
Muſaque ad invitos officioſa venit.

Tomos sub: [illegible] imperio Romano subiecit M. Lucullus cum Bessos ingenti prelio superasset habet Eutropius & Hieronymus in Chronico Eusebiano ad annum primum Olymp: 177.

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
235 E 17 vol. 3

Quicquid id eſt, adjunge meis. nihil impedit ortos
 Exule, ſervatis legibus, Urbe frui.
Quod metuas non eſt. Antonî ſcripta leguntur:
 Doctus & in promtu ſcrinia Brutus habet.
Nec me nominibus furioſus confero tantis.
 Sæva Deos contra non tamen arma tuli.
Denique Cæſareo, quod non deſiderat ipſe,
 Non caret è noſtris ullus honore liber.
Si dubitas de me; laudes admitte Deorum:
 Et carmen demto nomine ſume meum.
Adjuvat in bello pacatæ ramus olivæ:
 Proderit Auctorem Pacis habere nihil?
Cum foret Æneæ cervix ſubjecta parenti,
 Dicitur ipſa viro flamma dediſſe viam.
Fert liber Æneaden: & non iter omne patebit?
 At patriæ pater hic; ipſius ille fuit.
Ecquis ita eſt audax, ut limine cogat abire
 Jactantem Phariâ tinnula ſiſtra manu?
Ante Deûm Matrem cornu tibicen adunco
 Cum canit; exiguæ quis ſtipis æra neget?
Scimus ab imperio fieri nil tale Dianæ:
 Unde tamen vivat vaticinator habet.
Ipſa movent animos Superorum numina noſtros;
 Turpe nec eſt tali credulitate capi.
En ego, pro ſiſtro Phrygiique foramine buxi,
 Gentis Iülêæ nomina ſancta fero.
Vaticinor moneoque; locum date ſacra ferenti:
 Non mihi, ſed magno poſcitur ille Deo.
Nec, quia vel merui, vel ſenſi Principis iram,
 A nobis ipſum nolle putate coli.
Vidi ego linigeræ numen violaſſe fatentem
 Iſidis, Iſiacos ante ſedere focos.
Alter, ob huic ſimilem privatus lumine culpam,
 Clamabat mediâ ſe meruiſſe viâ.
Talia cæleſtes fieri præconia gaudent;
 Ut, ſua quid valeant numina, teſte probent.

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
235 E 17 vol. 3

Sæpe levant pœnas, ereptaque lumina reddunt;
  Cum bene peccati pœnituiſſe vident.
Pœnitet ô, (ſi quid miſerorum creditur ulli)
  Pœnitet, & facto torqueor ipſe meo!
Cumque ſit exilium, magis eſt mihi culpa dolori:
  Eſtque pati pœnas, quam meruiſſe, minus.
Ut mihi Dî faveant, quibus eſt manifeſtior ipſe;
  Pœna poteſt demi, culpa perennis erit.
Mors faciet certè, ne ſim, cum venerit, exul:
  [Ne non peccarim, mors quoque non faciet.]
Nil igitur mirum, ſi mens mihi tabida facta
  De nive manantis more liqueſcit aquæ.
Eſtur ut occultâ vitiata teredine navis:
  Æquorei ſcopulos ut cavat unda ſalis:
Roditur ut ſcabrâ poſitum rubigine ferrum:
  Conditus ut tineæ carpitur ore liber:
Sic mea perpetuos curarum pectora morſus,
  Fine quibus nullo conficiantur, habent.
Nec prius hi mentem ſtimuli, quam vita, relinquent:
  Quique dolet citius, quam dolor, ipſe cadet.
Hoc mihi ſi Superi, quorum ſumus omnia, credent;
  Forſitan exiguâ dignus habebor ope.
Inque locum Scythico vacuum mutabor ab arcu.
  Plus iſto, duri, ſi precer, oris ero.

EPISTOLA II.

MAXIMO.

MAxime, qui tanti menſuram nominis imples,
  Et geminas animi nobilitate genus;
Qui naſci ut poſſes, quamvis cecidêre trecenti,
  Non omnes Fabios abſtulit una dies;
Forſitan hæc à quo mittatur epiſtola quæras;
  Quique loquar tecum, certior eſſe velis.
Hei mihi! quid faciam? vereor, ne nomine lecto
  Durus & averſâ cætera mente legas.

Viderit hæc ſi quis; tibi me ſcripſiſſe fateri
Audebo, & propriis ingemuiſſe malis.
Viderit; audebo tibi me ſcripſiſſe fateri,
[Atque modum culpæ notificare meæ.]
Qui, cum me pœnâ dignum graviore fuiſſe
Confitear; poſſum via graviora pati.
Hoſtibus in mediis interque pericula verſor:
Tanquam cum patriâ pax ſit ademta mihi.
Qui, mortis ſævo geminent ut vulnere cauſſas,
Omnia vipereo ſpicula felle linunt.
His eques inſtructus perterrita mœnia luſtrat,
More lupi clauſas circuëuntis oves.
At ſemel intentus nervo levis arcus equino
Vincula ſemper habens irreſoluta manet.
Tecta rigent fixis veluti vallata ſagittis,
Portaque vix firmâ ſubmovet arma ſerâ.
Adde loci faciem nec fronde nec arbore tecti;
Et quod iners hyemi continuatur hyems.
Hic me pugnantem cum frigore, cumque ſagittis,
Cumque meo fato, quarta fatigat hyems.
Fine carent lacrymæ; niſi cum ſtupor obſtitit illis:
Et ſimilis morti pectora torpor habet.
Felicem Nioben, quamvis tot funera vidit,
Quæ poſuit ſenſum ſaxea facta mali!
Vos quoque felices, quarum clamantia fratrem
Cortice velavit populus ora novo.
Ille ego ſum, lignum qui non admittar in ullum:
Ille ego ſum, fruſtrà qui lapis eſſe velim.
Ipſa Meduſa oculis veniat licet obvia noſtris,
Amittat vires ipſa Meduſa ſuas.
Vivimus, ut ſenſu nunquam careamus amaro:
Et gravior longâ fit mea pœna morâ.
Sic inconſumtum Tityi ſemperque renaſcens
Non perit, ut poſſit ſæpe perire, jecur.
At puto, cum requies medicinaque publica curæ
Somnus adeſt, ſolitis nox venit orba malis.

Somnia me terrent veros imitantia caſus :
  Et vigilant ſenſus in mea damna mei.
Aut ego Sarmaticas videor vitare ſagittas :
  Aut dare captivas ad fera vincla manus.
Aut ubi decipior melioris imagine ſomni ,
  Aſpicio patriæ tecta relicta meæ.
Et modo vobiſcum , quos ſum veneratus, amici ,
  Et modo cum carâ conjuge , multa loquor.
Sic, ubi percepta eſt brevis & non vera voluptas,
  Pejor ab admonitu fit ſtatus iſte boni.
Sive dies igitur caput hoc miſerabile cernit ,
  Sive pruinoſi Noctis aguntur equi ;
Sic mea perpetuis liquefiunt pectora curis ,
  Ignibus admotis ut nova cera ſolet.
Sæpe precor mortem,mortem quoque deprecor idem;
  Ne mea Sarmaticum contegat oſſa ſolum.
Cum ſubit , Auguſti quæ ſit clementia ; credo
  Mollia naufragiis littora poſſe dari.
Cum video quam ſint mea fata tenacia, frangor ;
  Speſque levis magno victa timore cadit.
Nec tamen ulterius quidquam ſperove precorve ,
  Quam male mutato poſſe carere loco.
Aut hoc, aut nihil eſt , pro me tentare modeſtè
  Gratia quod ſalvo veſtra pudore queat.
Suſcipe, Romanæ facundia Maxime linguæ,
  Difficilis cauſſæ mite patrocinium.
Eſt mala ; confiteor : ſed te bona fiet agente.
  Lenia pro miſerâ fac modo verba fugâ.
Neſcit enim Cæſar , quamvis Deus omnia norit ,
  Ultimus hîc qua ſit conditione locus.
Magna tenent illud rerum molimina numen :
  Hæc eſt cæleſti pectore cura minor.
Nec vacat, in qua ſint poſiti regione Tomitæ ,
  Quærere, finitimo vix loca nota Getæ.
Aut quid Sauromatæ faciant, quid Iäzyges acres,
  Cultaque Oreſteæ Taurica terra Deæ.

Quæ.

Quæque aliæ gentes, ubi frigore conſtitit Iſter,
Dura meant celeri terga per amnis equo.
Maxima pars hominum nec te, pulcherrima, curant,
Roma; nec Auſonii militis arma timent.
Dant animos arcus illis plenæque pharêtræ;
Quamque libet longis curſibus aptus equus:
Quodque ſitim didicêre diu tolerare famemque;
Quodque ſequens nullas hoſtis habebit aquas.
Ira Dei mitis non me miſiſſet in iſtam,
Si ſatis hæc illi nota fuiſſet, humum.
Nec me, nec quenquam Romanum gaudet ab hoſte,
Meque minus, vitam cui dedit ipſe, premi.
Noluit, ut poterat, minimo me perdere nutu,
Nil opus eſt ullis in mea fata Getis.
Sed neq;,cur morerer,quidquam mihi comperit actum:
Nec minus infeſtus, quam fuit, eſſe poteſt.
Tum quoque nil fecit, niſi quod facere ipſe coëgi,
Pæne etiam merito parcior ira meo.
Dî faciant igitur, quorum mitiſſimus ipſe eſt,
Alma nihil majus Cæſare terra ferat.
Utque diu ſub eo ſit publica ſarcina rerum;
Perque manus hujus tradita gentis eat.
At tu tam placido, quam nos quoque ſenſimus illum,
Judice pro lacrymis ora reſolve meis.
Non petito ut bene ſit, ſed uti male tutius; utque
Exſilium ſævo diſtet ab hoſte meum.
Quamque dedêre mihi præſentia numina vitam,
Non adimat ſtricto ſquallidus enſe Getes.
Denique, ſi moriar, ſubeant pacatius arvum,
Oſſa nec à Scythicâ noſtra premantur humo.
Nec male compoſitos (ut ſcilicet exule dignum)
Biſtonii cineres ungula pulſet equi.
Et ne, ſi ſupereſt aliquid poſt funera ſenſûs,
Terreat hîc manes Sarmatis umbra meos.
Cæſaris hæc animum poterant audita movere,
Maxime; moviſſent ſi tamen ante tuum.

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
235 E 17 vol. 3

Vox precor Auguſtas pro me tua molliat aures,
Auxilio trepidis quæ ſolet eſſe reis:
Aſſuetâque tibi doctæ dulcedine linguæ
Æquandi Superis pectora flecte viri.
Non tibi Theromedon, crudusve rogabitur Atreus;
Quique ſuis homines pabula fecit equis:
Sed piger ad pœnas Princeps, ad præmia velox:
Quique dolet, quoties cogitur eſſe ferox.
Qui vicit ſemper, victis ut parcere poſſet;
Clauſit & æternâ civica bella ſerâ.
Multa metu pœnæ, pœnâ qui pauca coërcet;
Et jacit invitâ fulmina rara manu.
Ergo tam placidas orator miſſus ad aures,
Ut propior patriæ ſit fuga noſtra, roga.
Ille ego ſum, qui te colui; quem feſta ſolebat
Inter convivas menſa videre tuos.
Ille ego, qui duxi veſtros Hymenæon ad ignes;
Et cecini fauſto carmina digna toro.
Cujus te ſolitum memini laudare libellos,
Exceptis, domino qui nocuêre ſuo.
Cui tua nonnunquam miranti ſcripta legebas.
Ille ego, de veſtrâ cui data nupta domo.
Hanc probat, & primo dilectam ſemper ab ævo
Eſt inter comites Marcia cenſa ſuas.
Inque ſuis habuit matertera Cæſaris ante:
Quarum judicio ſiqua probata, proba eſt.
Ipſa ſuâ melior famâ, laudantibus iſtis,
Claudia divinâ non eguiſſet ope.
Nos quoq; præteritos ſine labe peregimus annos.
Proxima pars vitæ tranſilienda meæ.
Sed de me ut ſileam, conjux mea ſarcina veſtra eſt.
Non potes hanc ſalvâ diſſimulare fide.
Confugit hæc ad vos: veſtras amplectitur aras.
[Jure venit cultos ad ſibi quiſque Deos.]
Flenſque rogat, precibus lenito Cæſare veſtris,
Buſta ſui fiant ut propiora viri.

Epi-

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
235 E 17 vol. 3

EPISTOLA III.

RUFINO.

HAnc tibi Naſo tuus mittit, Rufine, ſalutem;
Qui miſer eſt, ulli ſi ſuus eſſe poteſt.
Reddita confuſæ nuper ſolatia menti
Auxilium noſtris ſpemque tulêre malis.
Utque Machäoniis Pæantius artibus heros
Lenito medicam vulnere ſenſit opem:
Sic ego mente jacens, & acerbo ſaucius ictu,
Admonitu cœpi fortior eſſe tuo.
Et jam deficiens ſic ad tua verba revixi,
Ut ſolet infuſo vena redire mero.
Non tamen exhibuit tantas facundia vires,
Ut mea ſint dictis pectora ſana tuis.
Ut multum noſtræ demas de gurgite curæ;
Non minus exhauſto, quod ſuperabit, erit.
Tempore ducetur longo fortaſſe cicatrix.
Horrent admotas vulnera cruda manus.
Non eſt in medico ſemper, relevetur ut æger.
Interdum doctâ plus valet arte malum.
Cernis, ut è molli ſanguis pulmone remiſſus
Ad Stygias certo limite ducat aquas.
Afferat ipſe licet ſacras Epidaurius herbas;
Sanabit nullâ vulnera cordis ope.
Tollere nodoſam neſcit medicina podagram,
Nec formidatis auxiliatur aquis.
Cura quoque interdum nullâ medicabilis arte;
Aut, ut ſit, longâ eſt extenuanda morâ.
Cum bene firmarunt animum præcepta jacentem,
Sumtaque ſunt nobis pectoris arma tui;
Rurſus amor patriæ ratione valentior omni,
Quod tua texuerunt ſcripta, retexit opus.
Sive pium vis hoc, ſive hoc muliebre vocari;
Confiteor miſero molle cor eſſe mihi.

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
235 E 17 vol. 3

Non dubia eſt Ithaci prudentia: ſed tamen optat
  Fumum de patriis poſſe videre focis.
Neſcio qua natale ſolum dulcedine captos
  Ducit, & immemores non ſinit eſſe ſui.
Quid melius Româ? Scythico quid littore peius?
  Huc tamen ex illâ barbarus urbe fugit.
Cum bene ſit clauſæ caveâ Pandione natæ;
  Nititur in ſilvas illa redire ſuas.
Aſſuetos tauri ſaltus, aſſueta leones
  (Nec feritas illos impedit) antra petunt.
Tu tamen exſilii morſus è pectore noſtro
  Fomentis ſperas cedere poſſe tuis.
Effice, vos ipſi ne tam mihi ſitis amandi,
  Talibus ut levius ſit caruiſſe malum.
At, puto, qua fueram genitus, tellure carenti,
  In tamen humano contigit eſſe loco.
Orbis in extremi jaceo deſertus arenis:
  Fert ubi perpetuas obruta terra nives.
Non ager hîc pomum, non dulces educat uvas:
  Non ſalices ripâ, robora monte virent.
Neve fretum terrâ laudes magis; æquora ſemper
  Ventorum rabie, ſolibus orba, tument.
Quocunque aſpicias, campi cultore carentes,
  Vaſtaque, quæ nemo vindicet, arva jacent.
Hoſtis adeſt dextrâ lævâque à parte timendus;
  Vicinoque metu terret utrumque latus.
Altera Biſtonias pars eſt ſenſura ſariſſas,
  Altera Sarmaticâ ſpicula miſſa manu.
I nunc, & veterum nobis exempla virorum,
  Qui forti caſum mente tulêre, refer.
Et grave magnanimi robur mirare Rutilî,
  Non uſi reditûs conditione dati.
Smyrna virum tenuit, non Pontus & hoſtica tellus;
  Pæne minus nullo Smyrna petenda loco.
Non doluit patriâ Cynicus procul eſſe Sinopeus:
  Legit enim ſedes, Attica terra, tuas.

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
235 E 17 vol. 3

Arma Neoclides qui Perſica contudit armis,
Argolicâ primam ſenſit in urbe fugam.
Pulſus Ariſtides patriâ Lacedæmona fugit:
Inter quas dubium, quæ prior eſſet, erat.
Cæde puer factâ Patroclus Opunta reliquit,
Theſſalicamque adiit hoſpes Achillis humum.
Exul ab Hæmonia Pirenidâ ceſſit ad undam,
Quo duce trabs Colchas ſacra cucurrit aquas.
Liquit Agenorides Sidonia mœnia Cadmus,
Poneret ut muros in meliore loco.
Venit ad Adraſtum Tydeus Calydone fugatus;
Et Teucrum Veneri grata recepit humus.
Quid referam veteres Romanæ gentis, apud quos
Exſulibus tellus ultima Tybur erat?
Perſequar ut cunctos; nulli datus omnibus ævis
Tam procul à patriâ eſt, horridiorve locus.
Quo magis ignoſcat ſapientia veſtra dolenti,
Qui facit ex dictis non ita multa tuis.
Nec tamen inficior, ſi poſſint noſtra coïre
Vulnera; præceptis poſſe coïre tuis.
Sed vereor, ne me fruſtra ſervare labores;
Neu juver admotâ perditus æger ope.
Nec loquor hæc, quia ſit major prudentia nobis;
Sed ſim quam medico notior ipſe mihi.
Ut tamen hoc ita ſit, munus tua grande voluntas
Ad me pervenit, conſuliturque boni.

EPISTOLA IV.

UXORI.

JAM mihi deterior canis aſpergitur ætas;
Jamque meos vultus ruga ſenilis arat:
Jam vigor, & quaſſo languent in corpore vires;
Nec, juveni luſus qui placuêre, placent.
Nec ſi me ſubito videas, agnoſcere poſſis:
Ætatis facta eſt tanta ruina meæ.

Con-

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
235 E 17 vol. 3

Confiteor facere hæc annos: ſed & altera cauſſa eſt,
  Anxietas animi, continuuſque labor.
Nam mea per longos ſi quis mala digerat annos,
  (Crede mihi,) Pylio Neſtore major ero.
Cernis ut in duris (& quid bove firmius?) arvis
  Fortia taurorum corpora frangat opus.
Quæ nunquam vacuo ſolita eſt ceſſare novali,
  Fructibus aſſiduis laſſa ſeneſcit humus.
Occidet, ad Circi ſi quis certamina ſemper,
  Non intermiſſis curſibus ibit, equus.
Firma ſit illa licet, ſolvetur in æquore navis,
  Quæ nunquam liquidis ſicca carebit aquis.
Me quoque debilitat ſeries immenſa malorum,
  Ante meum tempus cogit & eſſe ſenem.
Otia corpus alunt; animus quoque paſcitur illis.
  Immodicus contra carpit utrumque labor.
Aſpice, in has partes quod venerit Æſone natus,
  Quam laudem à ſerâ poſteritate ferat.
At labor illius noſtro leviorque minorque:
  Si modo non verum nomina magna premunt.
Ille eſt in Pontum Peliâ mittente profectus,
  Qui vix Theſſaliæ fine timendus erat.
Cæſaris ira mihi nocuit; quem Solis ab ortu
  Solis ad occaſus utraque terra tremit.
[Junctior Hæmonia eſt Ponto, quam Roma ſit Iſtro;
  Et brevius, quam nos, ille peregit iter.]
Ille habuit comites primos telluris Achivæ:
  At noſtram cuncti deſtituêre fugam.
Nos fragili vaſtum ligno ſulcavimus æquor:
  Quæ tulit Æſoniden, firma carina fuit.
Nec Tiphys mihi rector erat: nec Agenore natus
  Quas ſequerer docuit quas fugeremque vias.
Illum tutata eſt cum Pallade regia Juno:
  Defendêre meum numina nulla caput.
Illum furtivæ juvêre Cupidinis artes;
  Quas à me vellem non didiciſſet Amor.

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
235 E 17 vol. 3

Ille domum rediit: nos his moriemur in arvis,
  Perſtiterit læſi ſi gravis ira Dei.
Durius eſt igitur noſtrum, fidiſſima conjux,
  Illo, quod ſubiit Æſone natus, onus.
Te quoque, quam juvenem diſcedens Urbe reliqui,
  Credibile eſt noſtris inſenuiſſe malis.
O ego Dî faciant, talem te cernere poſſim,
  Charaque mutatis oſcula ferre genis;
Amplectique meis corpus non pingue lacertis;
  Et, Gracile hoc fecit, dicere, cura mei:
Et narrare meos flenti flens ipſe labores;
  Sperato nunquam colloquioque frui:
Thuraque Cæſaribus cum conjuge Cæſare dignâ,
  Dîs veris, memori debita ferre manu!
Memnonis hanc utinam lenito Principe mater
  Quamprimum roſeo provocet ore diem!

EPISTOLA V.
MAXIMO.

ILle tuos quondam non ultimus inter amicos,
  Ut ſua verba legas, Maxime, Naſo rogat.
In quibus ingenium deſiſte requirere noſtrum,
  Neſcius exſilii ne videare mei.
Cernis, ut ignavum corrumpant otia corpus:
  Ut capiant vitium, nì moveantur, aquæ.
Et mihi, ſi quis erat, ducendi carminis uſus
  Deficit; eſtque minor factus inerte ſitu.
Hæc quoq;, quæ legitis, (ſi quid mihi, Maxime, credis,)
  Scribimus invitâ vixque coacta manu.
Non libet in tales animum contendere curas;
  Nec venit ad duros Muſa vocata Getas.
Ut tamen ipſe vides, luctor deducere verſum.
  Sed non fit fato mollior ille meo.
Cum relego, ſcripſiſſe pudet: quia plurima cerno,
  Me quoque, qui feci, judice digna lini.

Nec tamen emendo: labor hic quam ſcribere major.
Menſque pati durum ſuſtinet ægra nihil.
Scilicet incipiam limâ mordacius uti,
Et ſub judicium ſingula verba vocem?
Torquet enim Fortuna parum, niſi Nilus in Hebrum
Confluat? & frondes Alpibus addat Athos?
Parcendum eſt animo miſerabile vulnus habenti.
Subducant oneri colla peruſta boves.
At, puto, fructus adeſt juſtiſſima cauſſa laborum:
Et ſata cum multo fœnore reddit ager.
Tempus ad hoc nobis (repetas licet omnia) nullum
Profuit (atque utinam non nocuiſſet!) opus.
Cur igitur ſcribam miraris? miror & ipſe:
Et mecum quæro ſæpe, quid inde feram.
An populus verè ſanos negat eſſe poëtas;
Sumque fides hujus maxima vocis ego?
Qui, ſterili toties cum ſim deceptus ab arvo,
Damnoſâ perſto condere ſemen humo.
Scilicet eſt cupidus ſtudiorum quiſque ſuorum;
Tempus & aſſuetâ ponere in arte juvat.
Saucius ejurat pugnam gladiator, & idem
Immemor antiqui vulneris arma capit.
Nil ſibi cum pelagi dicit fore naufragus undis;
Et ducit remos, qua modo navit aquâ.
Sic ego conſtanter ſtudium non utile carpo;
Et repeto, nollem quas coluiſſe, Deas.
Quid potius faciam? non ſum qui ſegnia ducam
Otia. mors nobis tempus habetur iners.
Nec juvat in lucem nimio marceſcere vino:
Nec tenet incertas alea blanda manus.
Cum dedimus ſomno, quas corpus poſtulat, horas,
Quo ponam vigilans tempora longa modo?
Moris an oblitus patrii contendere diſcam
Sarmaticos arcus; & trahar arte loci?
Hoc quoque me ſtudium prohibent aſſumere vires;
Menſque magis gracili corpore noſtra valet.

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
235 E 17 vol. 3

Cum bene quæſieris, quid agam; magis utile nil eſt
   Artibus his, quæ nil utilitatis habent.
Conſequor ex illis caſûs oblivia noſtri.
   Hanc ſatis eſt meſſem ſi mea reddit humus.
Gloria vos acuat: vos ut recitata probentur
   Carmina, Piëriis invigilate choris.
Quod venit ex facili, ſatis eſt componere nobis:
   Et nimis intenti cauſſa laboris abeſt.
Cur ego ſollicitâ poliam mea carmina curâ?
   An verear, ne non approbet illa Getes?
Forſitan audacter faciam, ſed glorior Iſtrum
   Ingenio nullum majus habere meo.
Hoc (ubi vivendum) ſatis eſt ſi conſequor arvo,
   Inter inhumanos eſſe poëta Getas.
Quo mihi diverſum famâ contendere in orbem?
   Quem Fortuna dedit, Roma ſit ille locus.
Hoc mea contenta eſt infelix Muſa theatro.
   Sic merui; magni ſic voluêre Dei.
Nec reor hinc iſtuc noſtris iter eſſe libellis,
   Quo Boreas pennâ deficiente venit.
Dividimur cælo; quæque eſt procul urbe Quirini,
   Aſpicit hirſutos cominus Urſa Getas.
Per tantum terræ, tot aquas vix credere poſſim
   Indicium ſtudii tranſiluiſſe mei.
Finge legi, quodque eſt mirabile, finge placere:
   Auctorem certè res juvet iſta nihil.
Quo tibi, ſi calidâ poſitus laudêre Syene;
   Aut ubi Taprobanen Indica cingit aqua?
Altius ire libet? ſi te diſtantia longè
   Pleïadum laudent ſigna, quid inde feras?
Sed neque pervenio ſcriptis mediocribus iſtuc;
   Famaque cum domino fugit ab Urbe ſuo.
Veſq;, quibus perii, tunc cum mea fama ſepulta eſt,
   Nunc quoque de noſtrâ morte tacere reor.

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
235 E 17 vol. 3

Epistola VI.

Græcino.

ECquid ut audîſti (nam te diverſa tenebat
Terra) meos caſus, cor tibi triſte fuit?
Diſſimules, metuaſque licet, Græcine, fateri;
Si bene te novi, triſte fuiſſe liquet.
Non cadit in mores feritas inamabilis iſtos;
Nec minus à ſtudiis diſſidet illa tuis.
Artibus ingenuis, quarum tibi maxima cura eſt,
Pectora molleſcunt, aſperitaſque fugit.
Nec quiſquam meliore fide complectitur illas,
Qua ſinit officium, militiæque labor.
Certe ego, cum primum potui ſentire quid eſſem,
(Nam fuit attonito mens mihi nulla diu)
Hoc quoque Fortunæ ſenſi, quod amicus abeſſes:
Qui mihi præſidium grande futurus eras.
Tecum tunc aberant ægræ ſolatia mentis,
Magnaque pars animæ conſiliique mei.
At nunc, quod ſupereſt, fer opem, precor, eminus unam:
Alloquioque juva pectora noſtra tuo.
Quæ (non mendaci ſi quidquam credis amico)
Stulta magis dici, quàm ſcelerata, decet.
Nec leve, nec tutum, peccati quæ ſit origo,
Scribere. tractari vulnera noſtra timent.
Qualicunque modo mihi ſint ea facta, rogare
Deſine. non agites, ſi qua coïre velis.
Quicquid id eſt, ut non facinus, ſic culpa vocandum.
Omnis an in magnos culpa Deos, ſcelus eſt?
Spes igitur menti pœnæ, Græcine, levandæ
Non eſt ex toto nulla relicta meæ.
Hæc Dea, cum fugerent ſceleratas numina terras,
In Dîs inviſâ ſola remanſit humo.
Hæc facit, ut vivat vinctus quoque compede foſſor;
Liberaque à ferro crura futura putet.

Hæc facit, ut, videat cum terras undique nullas,
Naufragus in mediis brachia jactet aquis.
Sæpe aliquem ſollers medicorum cura reliquit;
Nec ſpes huic venâ deficiente cadit.
Carcere dicuntur clauſi ſperare ſalutem:
Atque aliquis pendens in cruce vota facit.
Hæc Dea quam multos laqueo ſua colla ligantes
Non eſt propoſitâ paſſa perire nece!
Me quoque conantem gladio finire dolorem
Arcuit, injectâ continuitque manu.
Quidque facis? lacrymis opus eſt, non ſanguine, dixit:
Sæpe per has flecti Principis ira ſolet.
Quamvis eſt igitur meritis indebita noſtris,
Magna tamen ſpes eſt in bonitate Dei.
Qui ne difficilis mihi ſit, Græcine, precare:
Confer & in votum tu quoque verba meum.
Inque Tomitanâ jaceam tumulatus arenâ,
Si te non nobis iſta vovêre liquet.
Nam prius incipiant turres vitare columbæ,
Antra feræ, pecudes gramina, mergus aquas;
Quam male ſe præſtet veteri Græcinus amico.
Non ita ſunt fatis omnia verſa meis.

EPISTOLA VII.

MESSALLINO.

Littera pro verbis tibi, Meſſalline, ſalutem,
Quam legis, à ſævis attulit uſque Getis.
Indicat auctorem locus? an, niſi nomine lecto,
Hæc me Naſonem ſcribere verba latet?
Ecquis in extremo poſitus jacet orbe tuorum,
Me tamen excepto, qui precor eſſe tuus?
Dî procul à cunctis, qui te venerantur amantque,
Hujus notitiam gentis abeſſe velint.
Nos ſatis eſt inter glaciem Scythicaſque ſagittas
Vivere: ſi vita eſt mortis habenda genus.

N

Nos premat aut bello tellus, aut frigore cælum:
Truxque Getes armis, grandine pulſet hyems:
Nos habeat regio nec pomo fœta nec uvis;
Et cujus nullum ceſſet ab hoſte latus.
Cætera ſit ſoſpes cultorum turba tuorum;
In quibus, ut populo, pars ego parva fui.
Me miſerum, ſi tu verbis offenderis iſtis:
Noſque negas ullâ parte fuiſſe tuos!
Idque ſit ut verum, mentito ignoſcere debes.
Nil demit laudi gloria noſtra tuæ.
[Quis ſe Cæſaribus notus non fingit amicum?
Da veniam faſſo; tu mihi Cæſar eris.]
Nec tamen irrumpo, quo non licet ire: ſatiſque eſt,
Atria ſi nobis non patuiſſe negas.
Utque tibi fuerit mecum nihil amplius; uno
Nempe ſalutaris, quam prius, ore minus.
Nec tuus eſt genitor nos inficiatus amicos,
Hortator ſtudii cauſſaque faxque mei.
Cui nos & lacrymas, ſupremum in funere munus;
Et dedimus medio ſcripta canenda foro.
Adde quod eſt frater tanto tibi junctus amore,
Quantus in Atridis Tyndaridiſque fuit.
Is me nec comitem nec dedignatus amicum eſt:
Si tamen hæc illi non nocitura putas.
Si minus, hac quoque me mendacem parte fatebor.
Clauſa mihi potius tota ſit iſta domus.
Sed neque claudenda eſt; & nulla potentia vires
Præſtandi, ne quid peccet amicus, habet.
Et tamen ut cuperem, culpam quoque poſſe negari;
Sic facinus nemo neſcit abeſſe mihi.
Quod niſi delicti pars excuſabilis eſſet;
Parva relegari pœna futura fuit.
Ipſe ſed hoc vidit, qui pervidet omnia, Cæſar;
Stultitiam dici crimina poſſe mea.
Quaq; ego permiſi, quaque eſt res paſſa, pepercit:
Uſus & eſt modicè fulminis igne ſui.

Nec vitam, nec opes, nec ademit poſſe reverti :
Si ſua per veſtras victa ſit ira preces.
At graviter cecidi. quid enim mirabile, ſi quis
A Jove percuſſus non leve vulnus habet ?
Ipſe ſuas ut jam vires inhiberet Achilles,
Miſſa graves ictus Pelias haſta tulit.
Judicium nobis igitur cum vindicis adſit,
Non eſt cur tua me janua noſſe neget.
Culta quidem (fateor) citra, quam debuit, illa :
Sed fuit in fatis hoc quoque, credo, meis.
Nec tamen officium ſenſit magis altera noſtrum.
Hic illic veſtro ſub Lare ſemper eram.
Quæque tua eſt pietas ; ut te non excolat ipſum,
Jus aliquod tecum fratris amicus habet.
Quid, quod, ut emeritis referenda eſt gratia ſemper,
Sic eſt fortunæ promeruiſſe tuæ ?
Quod ſi permittis nobis ſuadere, quid optes :
Ut des, quam reddas, plura, precare Deos.
Idque facis, quantumque licet meminiſſe, ſolebas
[Officii cauſſa pluribus eſſe dati.]
Quo libet in numero me, Meſſalline, repone :
Sim modo pars veſtræ non aliena domûs.
Et mala Naſonem (quoniam meruiſſe videtur)
Si non ferre doles, at meruiſſe dole.

EPISTOLA VIII.

SEVERO.

A tibi dilecto miſſam Naſone ſalutem
Accipe, pars animæ magna, Severe, meæ.
Neve roga, quid agam : ſi perſequar omnia, flebis.
Summa ſatis noſtri ſi tibi nota mali.
Vivimus aſſiduis expertes pacis in armis,
Dira pharetrato bella movente Getâ.
Deque tot expulſis ſum miles in exſule ſolus :
Tuta (nec invideo) cætera turba jacet.

Quo

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
235 E 17 vol. 3

Quoque magis noſtros veniâ dignere libellos,
 Hæc in procinctu carmina facta leges.
Stat vetus urbs, ripæ vicina binominis Iſtri,
 Mœnibus & poſitu vix adeunda loci.
Caſpius Ægypſos (de ſe ſi credimus ipſis)
 Condidit; & proprio nomine dixit opus.
Hanc ferus Odryſiis inopino Marte peremtis
 Cepit, & in Regem ſuſtulit arma Getes.
Ille memor magni generis, virtute quod auget,
 Protinus innumero milite cinctus adeſt.
Nec prius abſceſſit, meritâ quam cæde nocentum
 Se nimis ulciſcens extitit ipſe nocens.
At tibi, Rex ævo, detur, fortiſſime noſtro,
 Semper honoratâ ſceptra tenere manu.
Teq;, quod & præſtat, (quid enim tibi plenius optem?)
 Martia cum magno Cæſare Roma probet.
Sed memor unde abii, queror, ô jucunde ſodalis,
 Accedant noſtris ſæva quod arma malis.
Ut careo vobis Stygias detruſus in oras,
 Quattuor autumnos Pleïas orta facit.
Nec tu credideris urbanæ commoda vitæ
 Quærere Naſonem. quærit & illa tamen.
Nam modo vos animo dulces reminiſcor amici;
 Nunc mihi cum carâ conjuge nata ſubit:
Eque domo rurſus pulcræ loca vertor ad Urbis,
 Cunctaque mens oculis pervidet illa ſuis.
Nunc fora, nunc ædes, nunc marmore tecta theatra,
 Nunc ſubit æquatâ porticus omnis humo.
Gramina nunc Campi pulcros ſpectantis in hortos,
 Stagnaque & Euripi, Virgineuſque liquor.
At, puto, ſic Urbis miſero eſt erepta voluptas,
 Quolibet ut ſaltem rure frui liceat.
Non meus amiſſos animus deſiderat agros,
 Ruraque Peligno conſpicienda ſolo:
Nec quos piniferis poſitos in collibus hortos
 Spectat Flaminiæ Clodia juncta viæ.

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
235 E 17 vol. 3

Quos ego neſcio cui colui, quibus ipſe ſolebam
Ad fata fontanas (nec pudet) addere aquas.
Sunt ibi, ſi vivunt, noſtrâ quoque conſita quondam,
Sed non & noſtrâ poma legenda manu.
Pro quibus amiſſis utinam contingere poſſit
Hic ſaltem profugo gleba colenda mihi!
Ipſe ego pendentes (liceat modo) rupe capellas,
Ipſe velim baculo paſcere nixus oves.
Ipſe ego, ne ſolitis inſiſtant pectora curis,
Ducam ruricolas ſub juga panda boves.
Et diſcam Getici quæ norint verba juvenci:
Aſſuetas illis adjiciamque minas.
Ipſe manu capulum prenſi moderatus aratri
Experiar motâ ſpargere ſemen humo.
Nec dubitem longis purgare ligonibus arva:
Et dare jam, ſitiens quas bibat hortus, aquas.
Unde ſed hoc nobis, minimum quos inter & hoſtem
Diſcrimen murus clauſaque porta facit?
At tibi naſcenti (quod toto pectore lætor)
Nerunt fatales fortia fila Deæ.
Te modo Campus habet, densâ modo porticus umbrâ:
Nunc, in quo ponis tempora rara, Forum.
Umbria nunc revocat: nec non Albana petentem
Appia ferventi ducit in arva rotâ.
Forſitan hîc optes, ut juſtam ſupprimat iram
Cæſar; & hoſpitium ſit tua villa meum.
Ah nimium eſt, quod, amice, petis! moderatius opta:
Et voti, quæſo, contrahe vela tui.
Terra velim propior, nullique obnoxia bello
Detur: erit noſtris pars bona demta malis.

EPISTOLA IX.

MAXIMO.

QUæ mihi de rapto tua venit epiſtola Celſo,
Protinus eſt lacrymis humida facta meis.

Quod-

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
235 E 17 vol. 3

Quodque nefas dictu, fieri nec poſſe putavi,
Invitis oculis littera lecta tua eſt.
Nec quidquam ad noſtras pervênit acerbius aures
Ut ſumus in Ponto; perveniatque precor.
Ante meos oculos tanquam præſentis imago
Hæret: & exſtinctum vivere fingit amor.
Sæpe refert animus luſus gravitate carentes:
Seria cum liquidâ ſæpe peracta fide.
Nulla tamen ſubeunt mihi tempora denſius illis,
Quæ vellem vitæ ſumma fuiſſe meæ.
Cum domus ingenti ſubito mea lapſa ruinâ
Concidit, in domini procubuitque caput.
Adfuit ille mihi, cum pars me magna reliquit,
Maxime; Fortunæ nec fuit ipſe comes.
Illum ego non aliter flentem mea funera vidi,
Ponendus quam ſi frater in igne foret.
Hæſit in amplexu, conſolatuſque jacentem eſt:
Cumque meis lacrymis miſcuit uſque ſuas.
O quoties vitæ cuſtos inviſus amaræ
Continuit promtas in mea fata manus!
O quoties dixit, Placabilis ira Deorum eſt.
Vive, nec ignoſci tu tibi poſſe nega.
Vox tamen illa fuit celeberrima, Reſpice quantum
Debeat auxilii Maximus eſſe tibi.
Maximus incumbet; quaque eſt pietate, rogabit,
Ne ſit ad extremum Cæſaris ira tenax.
Cumque ſuis fratris vires adhibebit, & omnem,
Quo levius doleas, experietur opem.
Hæc mihi verba malæ minuerunt tædia vitæ.
Quæ tu, ne fuerint, Maxime, vana, cave.
Huc quoque venturum mihi ſe jurare ſolebat;
Non niſi te longæ jus ſibi dante viæ.
Nam tua non alio coluit penetralia ritu,
Terrarum dominos quàm colis ipſe Deos.
Crede mihi: multos habeas cum dignus amicos,
Non fuit è multis quolibet ille minor.

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
235 E 17 vol. 3

Si modo nec cenſus, nec clarum nomen avorum,
Sed probitas magnos ingeniumque facit.
Jure igitur lacrymas Celſo libamus ademto;
Cum fugerem, vivo quas dedit ille mihi.
Carmina jure damus raros teſtantia mores;
Ut tua venturi nomina, Celſe, legant.
Hoc eſt, quod poſſum Geticis tibi mittere ab arvis:
Hoc ſolum eſt iſtic, quod liquet eſſe meum.
Funera nec potui comitare, nec ungere corpus:
Aque tuis toto dividor orbe rogis.
Qui potuit, quem tu pro numine vivus habebas,
Præſtitit officium Maximus omne tibi.
Ille tibi exſequias, & magni funus honoris
Fecit; & in gelidos verſit amoma ſinus.
Diluit & lacrymis mœrens unguenta profuſis;
Oſſaque vicinâ condita texit humo.
Qui quoniam exſtinctis, quæ debet, præſtat amicis,
Et nos exſtinctis annumerare poteſt.

EPISTOLA X.

FLACCO.

NAſo ſuo profugus mittit tibi, Flacce, ſalutem:
Mittere rem ſi quis, qua caret ipſe, poteſt.
Longus enim curis vitiatum corpus amaris
Non patitur vires languor habere ſuas.
Nec dolor ullus adeſt, nec febribus uror anhelis;
Et peragit ſoliti vena tenoris iter.
Os hebes eſt, poſitæque movent faſtidia menſæ:
Et queror, inviſi cum venit hora cibi.
Quod mare, quod tellus, appone, quod educat aër;
Nil ibi, quod nobis eſuriatur, erit.
Nectar & ambroſiam, latices epulaſque Deorum,
Det mihi formoſâ nava Juventa manu;
Non tamen exacuet torpens ſapor ille palatum:
Stabit & in ſtomacho pondus inerte diu.

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
235 E 17 vol. 3

Hæc ego non auſim, cum ſint veriſſima, cuivis
Scribere; delicias ne mala noſtra vocent.
Scilicet is ſtatus eſt, ea rerum forma mearum,
Deliciis etiam poſſit ut eſſe locus?
Delicias illi precor has contingere, ſi quis,
Ne mihi ſit levior Cæſaris ira, timet.
Is quoque, qui gracili cibus eſt in corpore, ſomnus,
Non alit officio corpus inane ſuo.
Sed vigilo, vigilantque mei ſine fine dolores;
Quorum materiam dat locus ipſe mihi.
Vix igitur poſſis viſos agnoſcere vultus:
Quoque ierit, quæras, qui fuit ante, color.
Parvus in exiles ſuccus mihi pervenit artus:
Membraque ſunt cerâ pallidiora novâ.
Non hæc immodico contraxi damna Lyæo:
Scis mihi quam ſolæ pæne bibantur aquæ.
Non epulis oneror: quarum ſi tangar amore,
Eſt tamen in Geticis copia nulla locis.
Nec vires adimit Veneris damnoſa voluptas.
Non ſolet in mœſtos illa venire toros.
Unda locuſque nocent: & cauſſa valentior iſtis,
Anxietas animi, quæ mihi ſemper adeſt.
Hanc niſi tu pariter ſimili cum fratre levares,
Vix mens triſtitiæ mœſta tuliſſet onus.
Vos eſtis fragili tellus non dura phaſelo:
Quamque negant multi, vos mihi fertis opem.
Ferte, precor, ſemper, quia ſemper egebimus illâ;
Cæſaris offenſum dum mihi numen erit.
Qui meritam nobis minuat, non finiat iram,
Suppliciter veſtros quiſque rogate Deos.

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
235 E 17 vol. 3

P. OVIDII NASONIS EPISTOLARUM EX PONTO

LIBER SECUNDUS.

EPISTOLA I.

GERMANICO CÆSARI.

Huc quoque Cæſarei pervênit fama triumphi,
Languida quo feſſi vix venit aura Noti.
Nil fore dulce mihi Scythicâ regione putavi.
Jam minus hic odio eſt, quam fuit ante, locus.
Tandem aliquid pulsâ curarum nube ſerenum
Vidi; Fortunæ verba dedique meæ.
Nolit ut ulla mihi contingere gaudia Cæſar,
Velle poteſt cuivis hæc tamen una dari.
Dî quoque, ut à cunctis hilari pietate colantur,
Triſtitiam poni per ſua feſta jubent.
Denique, quod certus furor eſt audere fateri,
Hac ego lætitiâ, ſi vetet ipſe, fruar.
Jupiter utilibus quoties juvat imbribus agros,
Mixta tenax ſegeti creſcere lappa ſolet.
Nos quoque frugiferum ſentimus inutilis herba
Numen; & invitâ ſæpe juvamur ope.
Gaudia Cæſareæ mentis pro parte virili
Sunt mea: privati nil habet illa domus.
Gratia, Fama, tibi: per quam ſpectata triumphi
Incluſo mediis eſt mihi pompa Getis.
Indice te didici, nuper viſenda coîſſe
Innumeras gentes ad Ducis ora ſui.
Quæque capit vaſtis immenſum mœnibus orbem,
Hoſpitiis Romam vix habuiſſe locum.

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
235 E 17 vol. 3

Tu mihi narraſti, cum multis lucibus ante
Fuderit aſſiduas nubilus Auſter aquas,
Lumine cæleſti Solem fulſiſſe ſerenum,
Cum populi vultu conveniente die.
Atque ita victorem, cum magno vocis honore,
Bellica laudatis dona dediſſe viris:
Claraque ſumturum pictas inſignia veſtes,
Thura prius ſanctis impoſuiſſe focis:
Juſtitiamque ſui caſtè placaſſe Parentis;
Illo quæ templum pectore ſemper habet.
Quaque ierit, felix adjectum plauſibus omen;
Saxaque roratis erubuiſſe roſis.
Protinus argento verſos imitantia muros
Barbara cum victis oppida lata viris.
Fluminaque, & montes, & in altis paſcua ſilvis;
Armaque cum telis in ſtrue miſta ſuis.
Deque triumphato, quod Sol incenderit, auro
Aurea Romani tecta fuiſſe fori.
Totque tuliſſe duces captivis addita collis
Vincula, pæne hoſtes quot ſatis eſſe fuit.
Maxima pars horum vitam veniamque tulêrunt:
In quibus & belli ſumma caputque Bato.
Cur ego poſſe negem minui mihi Numinis iram,
Cum videam mites hoſtibus eſſe Deos?
Pertulit huc idem nobis, Germanice, rumor,
Oppida ſub titulo nominis iſſe tui.
Atque ea te contra, nec muri mole, nec armis,
Nec ſatis ingenio tuta fuiſſe loci.
Dî tibi dent annos! à te nam cætera ſumes;
Sint modo virtuti tempora longa tuæ.
Quod precor eveniet. ſunt quiddam oracula vatum.
Nam Deus optanti proſpera ſigna dedit.
Te quoque victorem Tarpeias ſcandere in arces
Læta coronatis Roma videbit equis.
Maturoſque Pater nati ſpectabit honores,
Gaudia percipiens, quæ dedit ipſe ſuis.

Jam nunc hæc à me, juvenum belloque togâque
Maxime, dicta tibi vaticinante nota.
Hunc quoq; carminibus referam fortaſſe triumphum:
Sufficiet noſtris ſi modo vita malis.
Imbuero Scythicas ſi non prius ipſe ſagittas:
Abſtuleritque ferox hoc caput enſe Getes.
Quod ſi, me ſalvo, dabitur tibi laurea templis;
Omina bis dices vera fuiſſe mea.

EPISTOLA II.

MESSALLINO.

ILle domûs veſtræ primis venerator ab annis
Pulſus ad Euxini Naſo ſiniſtra freti;
Mittit ab indomitis hanc, Meſſalline, ſalutem,
Quam ſolitus præſens eſt tibi ferre, Getis.
Hei mihi, ſi lecto vultus tibi nomine non eſt
Qui fuit, & dubitas cætera perlegere!
Perlege, nec mecum pariter mea verba relega:
Urbe licet veſtrâ verſibus eſſe meis.
Non ego concepi, ſi Pelion Oſſa tuliſſet,
Clara meâ tangi ſidera poſſe manu.
Nec nos, Enceladi dementia caſtra ſecuti,
In rerum dominos movimus arma Deos.
Nec, quod Tydidæ temeraria dextera fecit,
Numina ſunt telis ulla petita meis.
Eſt mea culpa gravis, ſed quæ me perdere ſolum
Auſa ſit, & nullum majus adorta nefas.
Nil niſi non ſapiens poſſum timiduſque vocari:
Hæc duo ſunt animi nomina vera mei.
Eſſe quidem fateor, meritam poſt Cæſaris iram,
Difficilem precibus te quoque jure meis.
Quæque tua eſt pietas in totum nomen Iüli,
Te lædi, cum quis læditur inde, putas.
Sed licet arma feras, & vulnera ſæva mineris;
Non tamen efficies, ut timeare mihi.

Puppis Achæmeniden Graium Troiana recepit:
Profuit & Myſo Pelias haſta duci.
Confugit interdum templi violator ad aram,
Nec petere offenſi numinis horret opem.
Dixerit hoc aliquis tutum non eſſe; fatemur.
Sed non per placidas it mea puppis aquas.
Tuta petant alii. Fortuna miſerrima tuta eſt:
Nam timor eventûs deterioris abeſt.
[Qui rapitur fatis, quid præter fata requirat?
Sæpe creat molles aſpera ſpina roſas.
Qui rapitur ſpumante ſalo, ſua brachia cauti
Porrigit, & ſpinas duraque ſaxa capit.]
Accipitrem metuens pennis trepidantibus ales
Audet ad humanos feſſa venire ſinus.
Nec ſe vicino dubitat committere tecto,
Quæ fugit infeſtos territa cerva canes.
Da, precor, acceſſum lacrymis, mitiſſime, noſtris:
Nec rigidam timidis vocibus obde forem.
Verbaque noſtra favens Romana ad Numina perfer,
Non tibi Tarpeio culta Tonante minus.
Mandatique mei legatus ſuſcipe cauſſam:
Nulla meo quamvis nomine cauſſa bona eſt.
Jam prope depoſitus, certè jam frigidus æger,
Servatus per te, ſi modo ſerver, ero.
Nunc tua pro lapſis nitatur gratia rebus;
Principis æterni quam tibi præſtat amor.
Nunc tibi & eloquii nitor ille domeſticus adſit,
Quo poteras trepidis utilis eſſe reis.
Vivit enim in vobis facundi lingua parentis;
Et res hæredem repperit illa ſuum.
Hanc ego non, ut me defendere tentet, adoro.
Non eſt confeſſi cauſſa tuenda rei.
Num tamen excuſes erroris imagine factum,
An nihil expediat tale movere, vide.
Vulneris id genus eſt, quod cum ſanabile non ſit,
Non contrectari tutius eſſe putem.

Lingua, ſile: non eſt ultra narrabile quidquam.
Poſſe velim cineres obruere ipſe meos.
Sic igitur, quaſi me nullus deceperit error,
Verba face, ut vitâ, quam dedit ipſe, fruar.
Cumque ſerenus erit, vultuſque remiſerit illos,
Qui ſecum terras imperiumque movent;
Exiguam ne me prædam ſinat eſſe Getarum,
Detque ſolum miſeræ mite, precare, fugæ.
Tempus adeſt aptum precibus. valet ipſe, videtque
Quas fecit vires, Roma, valere tuas.
Incolumis conjux ſua pulvinaria ſervat:
Promovet Auſonium filius imperium.
Præterit ipſe ſuos animo Germanicus annos,
Nec vigor eſt Druſi nobilitate minor.
Adde nurus, nepteſque pias, natoſque nepotum,
Cæteraque Auguſtæ membra valere domûs,
Adde triumphatos modo Pæonas, adde quieti
Subdita montanæ brachia Dalmatiæ.
Nec dedignata eſt abjectis Illyris armis
Cæſareum famulo vertice ferre pedem.
Ipſe ſuper currum placido ſpectabilis ore
Tempora Phœbeâ virgine nexa tulit.
Quem pia vobiſcum proles comitavit euntem,
Digna parente ſuo, nominibuſque datis.
Fratribus aſſimilis, quos proxima templa tenentes
Divus ab excelsâ Julius æde videt.
His Meſſallinus, quibus omnia cedere debent,
Primum lætitiæ non negat eſſe locum.
Quicquid ab his ſupereſt, venit in certamen amoris:
Hac hominum nulli parte ſecundus eris.
Hunc colis, ante diem per quem decreta merenti
Venit honoratis laurea digna comis.
Felices, quibus hos licuit ſpectare triumphos,
Et Ducis ore Deos æquiparante frui.
At mihi Sauromatæ pro Cæſaris ore videndi,
Terraque pacis inops, undaque vincta gelu.

Si tamen hæc audis, & vox mea pervenit iſtuc;
Sit tua mutando gratia blanda loco.
Hoc pater ille tuus, primo mihi cultus ab ævo,
Si quid habet ſenſûs umbra diſerta, petit.
Hoc petit & frater: quamvis fortaſſe veretur,
Servandi noceat ne tibi cura mei.
Tota domus petit hoc. nec tu potes ipſe negare,
Et nos in turbæ parte fuiſſe tuæ.
Ingenii certè, quo nos male ſenſimus uſos,
Artibus exceptis, ſæpe probator eras.
Nec mea, ſi tantum peccata noviſſima demas,
Eſſe poteſt domui vita pudenda tuæ.
Sic igitur veſtræ vigeant penetralia gentis;
Curaque ſit Superis Cæſaribuſque tui:
Mite, ſed iratum meritò mihi Numen, adora;
Eximat ut Scythici me feritate loci.
Difficile eſt, fateor, ſed tendit in ardua virtus:
Et talis meriti gratia major erit.
Nec tamen Ætnæus vaſto Polyphemus in antro
Accipiet voces Antiphateſve tuas:
Sed placidus faciliſque Parens, veniæque paratus;
Et qui fulmineo ſæpe ſine igne tonat.
Qui, cum triſte aliquid ſtatuit, fit triſtis & ipſe:
Cuique ferè pœnam ſumere pœna ſua eſt.
Victa tamen vitio eſt hujus clementia noſtro:
Venit & ad vires ira coacta ſuas.
Qui quoniam patriâ toto ſumus orbe remoti;
Nec licet ante ipſos procubuiſſe Deos;
Quos colis, ad Superos hæc fer mandata ſacerdos:
Adde ſed & proprias in mea verba preces.
Sic tamen hæc tenta, ſi non nocitura putabis.
Ignoſcas: timeo naufragus omne fretum.

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
235 E 17 vol. 3

EPISTOLA III.

MAXIMO.

MAxime, qui claris nomen virtutibus æquas,
Nec ſinis ingenium nobilitate premi;
Culte mihi (quid enim ſtatus hic à funere differt?)
Supremum vitæ tempus adusque meæ:
Rem facis, afflictum non averſatus amicum,
Qua non eſt ævo rarior ulla tuo.
Turpe quidem dictu, ſed (ſi modo vera fatemur)
Vulgus amicitias utilitate probat.
Cura quid expediat prius eſt, quam quid ſit honeſtum:
Et cum Fortunâ ſtatque caditque fides.
Nec facile invenias multis è millibus unum,
Virtutem pretium qui putet eſſe ſui.
Ipſe decor recti, facti ſi præmia deſint,
Non movet, & gratis pœnitet eſſe probum.
Nil, niſi quod prodeſt, carum eſt. i, detrahe menti
Spem fructûs avidæ, nemo petendus erit.
At reditus jam quiſque ſuos amat, & ſibi quid ſit
Utile, ſollicitis ſupputat articulis.
Illud Amicitiæ quondam venerabile numen
Proſtat, & in quæſtu pro meretrice ſedet.
Quo magis admiror, non, ut torrentibus undis,
Communis vitii te quoque labe trahi.
Diligitur nemo, niſi cui Fortuna ſecunda eſt.
Quæ ſimul intonuit, proxima quæque fugat.
En ego, non paucis quondam munitus amicis,
Dum flavit velis aura ſecunda meis;
Ut fera nimboſo tumuerunt æquora vento,
In mediis lacerâ puppe relinquor aquis.
Cumque alii nolint etiam me noſſe videri,
Vix duo projecto treſve tuliſtis opem.
Quorum tu princeps. nec enim comes eſſe, ſed auctor,
Nec petere exemplum, ſed dare dignus eras.

Te,

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
235 E 17 vol. 3

Te, nihil exacto, niſi nos peccaſſe fatentem *
  Sponte ſuâ probitas officiumque juvant.
Judice te mercede caret, per ſeque petenda eſt
  Externis virtus incomitata bonis.
Turpe putas abigi, quia ſit miſerandus, amicum ;
  Quodque ſit infelix, deſinere eſſe tuum.
Mitius eſt laſſo digitum ſupponere mento ;
  Mergere quam liquidis ora natantis aquis.
Cerne, quid Æacides poſt mortem præſtet amico :
  Inſtar & hanc vitam mortis habere puta.
Pirithoum Theſeus Stygias comitavit ad undas :
  A Stygiis quantum ſors mea diſtat aquis !
Adfuit inſano juvenis Phocæus Oreſtæ :
  Et mea non minimum culpa furoris habet.
Tu quoque magnorum laudes admitte virorum ;
  Utque facis, lapſo, quam potes, affer opem.
Si bene te novi ; ſi, quod prius eſſe ſolebas,
  Nunc quoque es, atque animi non cecidêre tui,
Quo Fortuna magis ſævit, magis ipſe reſiſtis :
  Utque decet, ne te vicerit illa, caves.
Et bene uti pugnes, bene pugnans efficit hoſtis.
  Sic eadem prodeſt cauſſa, nocetque mihi.
Scilicet indignum, juvenis rariſſime, ducis
  Te fieri comitem ſtantis in orbe Deæ.
Firmus es ; & , quoniam non ſunt ea qualia velles,
  Vela regis quaſſæ qualiacunque ratis.
Quæque ita concuſſa eſt, ut jam caſura putetur,
  Reſtat adhuc humeris fulta ruina tuis.
Ira quidem primò fuerat tua juſta, nec ipſo
  Lenior, offenſus qui mihi jure fuit.
Quique dolor pectus tetigiſſet Cæſaris alti,
  Illum jurabas protinus eſſe tuum :
Ut tamen audita eſt noſtræ tibi cladis origo ;
  Diceris erratis ingemuiſſe meis.
Tum tua me primùm ſolari littera cœpit ;
  Et læſum flecti ſpem dare poſſe Deum.

Movit

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
235 E 17 vol. 3

Movit amicitiæ tum te conſtantia longæ;
Ante tuos ortus quæ mihi cœpta fuit.
Et quod eras aliis factus, mihi natus amicus:
Quodque tibi in cunis oſcula prima dedi.
Quod, cum veſtra domus teneris mihi ſemper ab annis
Culta ſit, eſſe vetus nunc tibi cogor onus.
Me tuus ille pater Latiæ facundia linguæ,
Quæ non inferior nobilitate fuit,
Primus ut auderem committere carmina Famæ
Impulit. ingenii dux fuit ille mei.
Nec, quo ſit primùm nobis à tempore cultus,
Contendo fratrem poſſe referre tuum.
Te tamen ante omnes ita ſum complexus, ut unus
Quolibet in caſu gratia noſtra fores.
Ultima me tecum vidit, mœſtiſque cadentes
Excepit lacrymas Æthalis Iiva genis.
Cum tibi quærenti, num verus nuncius eſſet,
Attulerat culpæ quem mala fama meæ;
Inter confeſſum dubiè dubiéque negantem
Hærebam pavidas dante timore notas:
Exemploque nivis, quam ſolvit aquaticus Auſter,
Gutta per attonitas ibat oborta genas.
Hæc igitur referens; & quod mea crimina primi
Erroris veniâ poſſe latere vides;
Reſpicis antiquum lapſis in rebus amicum;
Fomentiſque juvas vulnera noſtra tuis.
Pro quibus optandi ſi nobis copia fiat,
Tam bene promerito commoda mille precer.
Sed ſi ſola mihi dentur tua vota; precabor,
Ut tibi ſit ſalvo Cæſare ſalva parens.
Hæc ego, cum faceres altaria pinguia thure,
Te ſolitum memini prima rogare Deos.

EPISTOLA IV.

ATTICO.

ACcipe colloquium gelido Naſonis ab Iſtro,
Attice, judicio non dubitande meo.
cquid adhuc remanes memor infelicis amici?
Deſerit an partes languida cura ſuas?
on ita Dî triſtes mihi ſunt, ut credere poſſim,
Faſque putem jam te non meminiſſe mei.
nte meos oculos tua ſtat, tua ſemper imago eſt:
Et videor vultus mente videre tuos.
ria multa mihi tecum collata recordor:
Nec data jucundis tempora pauca jocis.
æpe citæ longis viſæ ſermonibus horæ:
Sæpe fuit brevior, quam mea verba, dies.
æpe tuas factum venit modo carmen ad aures;
Et nova judicio ſubdita Muſa tuo eſt.
uod tu laudaras, populo placuiſſe putabam:
Hoc pretium curæ dulce recentis erat.
tque meus limâ raſus liber eſſet amici,
Non ſemel admonitu facta litura tuo eſt.
os fora viderunt pariter, nos porticus omnis,
Nos via, nos junctis curva theatra locis.
enique tantus amor nobis, cariſſime, ſemper,
Quantus in Æacide Neſtorideque fuit.
on ego, ſi biberes ſecuræ pocula Lethes,
Excidere hæc credam pectore poſſe tuo.
onga dies citius brumali ſidere, noxque
Tardior hibernâ ſolſtitialis erit.
ec Babylon æſtum, nec frigora Pontus habebit,
Calthaque Pæſtanas vincet odore roſas:
uam tibi noſtrarum veniant oblivia rerum.
Non ita pars fati candida nulla mei.
e tamen hæc dici poſſit fiducia mendax,
Stultaque credulitas noſtra fuiſſe, cave:

Con-

Conſtantique fide veterem tutare ſodalem
Qua licet, & quantum non oneroſus ero.

EPISTOLA V.

SALANO.

COndita diſparibus numeris ego Naſo Salano
Præpoſitâ miſi verba ſalute meo.
Quæ rata ſit cupio, rebuſque ut comprobet omen,
Te precor à ſalvo poſſit, amice, legi.
Candor, in hoc ævo res intermortua pæne,
Exigit, ut faciam talia vota, tuus.
Nam fuerim quamvis modico tibi cognitus uſu,
Diceris exſiliis ingemuiſſe meis.
Miſſaque ab extremo legeres cum carmina Ponto;
Illa tuus juvit qualiacunque favor.
Optaſtique brevem ſalvi mihi Cæſaris iram;
Quod tamen optari, ſi ſciat, ipſe ſinat.
Moribus iſta tuis tam mitia vota dediſti:
Nec minus idcirco ſunt ea grata mihi.
Quoque magis moveare malis, doctiſſime, noſtris,
Credibile eſt fieri conditione loci.
Vix hac invenias totum (mihi crede) per orbem,
Quæ minus Auguſtâ Pace fruatur, humum.
Tu tamen hîc ſtructos inter fera prælia verſus
Et legis, & lectos ore favente probas.
Ingenioque meo, venâ quod paupere manat,
Plaudis; & è rivo flumina magna facis.
Grata quidem ſunt hæc animo ſuffragia noſtro;
Vix ſibi cum miſeros poſſe placere putes.
Dum tamen in rebus tentamus carmina parvis,
Materiæ gracili ſufficit ingenium.
Nuper ut huc magni pervênit Fama triumphi;
Auſus ſum tantæ ſumere molis opus.
Obruit audentem rerum gravitaſque nitorque:
Nec potui cœpti pondera ferre mei.

Illic quam laudes, erit officioſa voluntas.
Cætera materiâ debilitata jacent.
Quod ſi forte liber veſtras pervênit ad aures;
Tutelam mando ſentiat ille tuam.
Hoc tibi facturo, vel ſi non ipſe rogarem,
Accedat cumulus gratia noſtra levis.
Non ego laudandus, ſed ſunt tua pectora, lacte
Et non calcatâ candidiora nive.
Mirariſque alios, cum ſis mirabilis ipſe;
Nec lateant artes, eloquiumque tuum.
Te juvenum Princeps, cui dat Germania nomen,
Participem ſtudii Cæſar habere ſolet.
Tu comes antiquus, tu primis junctus ab annis,
Ingenio mores æquiparante, places.
Te dicente prius fit protinus impetus illi:
Teque habet, elicias qui ſua verba tuis.
Cum tu desîſti, mortaliaque ora quierunt,
Clauſaque non longâ conticuëre morâ;
Surgit Iülêo juvenis cognomine dignus,
Qualis ab Eöis Lucifer ortus aquis.
Dumque ſilens adſtat, ſtatus eſt vultuſque diſerti,
Spemque decens doctæ vocis amictus habet.
Mox, ubi pulſa mora eſt, atque os cæleſte ſolutum,
Hoc Superos jures more ſolere loqui.
Atque, Hæc eſt, dicas, facundia Principe digna:
Eloquio tantum nobilitatis ineſt.
Huic tu cum placeas, & vertice ſidera tangas,
Scripta tamen profugi vatis habenda putas.
Scilicet ingeniis aliqua eſt concordia junctis,
Et ſervat ſtudii fœdera quiſque ſui.
Ruſticus agricolam, miles fera bella gerentem,
Rectorem dubiæ navita puppis amat.
Tu quoque Piëridum ſtudio, ſtudioſe, teneris;
Ingenioque faves, ingenioſe, meo.
Diſtat opus noſtrum; ſed fontibus exit ab îſdem:
Artis & ingenuæ cultor uterque ſumus.

[Thry-

[Thyrſus enim vobis, geſtata eſt laurea nobis;
Sed tamen ambobus debet ineſſe calor.]
Utque meis numeris tua dat facundia nervos;
Sic venit à nobis in tua verba nitor.
Jure igitur ſtudio confinia carmina veſtro,
Et commilitii ſacra tuenda putas.
Pro quibus ut maneat, de quo cenſeris, amicus
Comprecor ad vitæ tempora ſumma tuæ:
Succedatque tuis orbis moderat habenis.
Quod mecum populi vota precantur idem.

EPISTOLA VI.

GRÆCINO.

CArmine Græcinum, qui præſens voce ſolebat,
Triſtis ab Euxinis Naſo ſalutat aquis.
Exſulis hæc vox eſt. præbet mihi littera linguam:
Et, ſi non liceat ſcribere, mutus ero.
Corripis, ut debes, ſtulti peccata ſodalis:
Et mala me meritis ferre minora doces.
Vera facis, ſed ſera, meæ convicia culpæ.
Aſpera confeſſo verba remitte reo.
Cum poteram recto tranſire Ceraunia velo,
Ut fera vitarem ſaxa, monendus eram.
Nunc mihi naufragio quid prodeſt diſcere facto,
Quam mea debuerit currere cymba viam?
Brachia da laſſo potius prendenda natanti:
Nec pigeat mento ſuppoſuiſſe manum.
Idque facis, faciaſque precor. ſic mater & uxor,
Sic tibi ſint fratres, totaque ſalva domus.
Quodque ſoles animo, quod ſemper voce precari,
Omnia Cæſaribus ſic tua facta probes.
Turpe erit in miſeris veteri tibi rebus amico
Auxilium nullâ parte tuliſſe tuum.
Turpe referre pedem, nec paſſu ſtare tenaci:
Turpe laborantem deſeruiſſe ratem.

[Tur-

[Turpe ſequi caſum, & fortunæ cedere amicum
Et, niſi ſit felix, eſſe negare ſuum.]
Non ita vixerunt Strophio atq; Agamemnone nati:
Non hæc Ægidæ Pirithoïque fides.
Quos prior eſt mirata, ſequens mirabitur ætas:
In quorum plauſus tota theatra ſonant.
Tu quoque, per durum ſervato tempus amico,
Dignus es in tantis nomen habere viris.
Dignus es: &, quoniam laudem pietate mereris,
Non erit officii gratia ſurda tui.
Crede mihi, (noſtrum ſi non mortale futurum
Carmen) in ore frequens poſteritatis eris.
Fac modo permaneas lapſo, Græcine, fidelis;
Duret & in longas impetus iſte moras.
Quæ tu cum præſtes, remo tamen utor in aurâ.
Nil nocet admiſſo ſubdere calcar equo.

Epistola VII.

Attico.

Eſſe ſalutatum vult te mea littera primùm
A male pacatis, Attice, miſſa Getis.
Proxima ſubſequitur, quid agas, audire voluptas.
Et ſi, quicquid agas, ſit tibi cura mei.
Nec dubito quin ſit: ſed me timor ipſe malorum
Sæpe ſupervacuos cogit habere metus.
Da veniam, quæſo, nimioque ignoſce timori.
Tranquillas etiam naufragus horret aquas.
Qui ſemel eſt læſus fallaci piſcis ab hamo,
Omnibus unca cibis æra ſubeſſe putat.
Sæpe canem longè viſum fugit agna, lupumque
Credit; & ipſa ſuam neſcia vitat opem.
Membra reformidant mollem quoq; ſaucia tactum:
Vanaque ſollicitis incutit umbra metum.
Sic ego Fortunæ telis confixus iniquis.
Pectore concipio nil niſi triſte meo.

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
235 E 17 vol. 3

Jam mihi fata liquet cœptos ſervantia curſus
Per ſibi conſuetas ſemper itura vias.
Obſervare Deos, ne quid mihi cedat amicè;
Verbaque Fortunæ vix puto poſſe dari.
Eſt illi curæ me perdere, quæque ſolebat
Eſſe levis, conſtans & bene certa nocet.
Crede mihi, ſi ſum veri tibi cognitus oris,
Nec fraus in noſtris caſibus eſſe poteſt;
Cinyphiæ ſegetis citius numerabis ariſtas,
Altaque quam multis floreat Hybla thymis:
Et quot aves motis nitantur in aëra pennis;
Quotque natent piſces æquore, certus eris:
Quam tibi noſtrorum ſtatuatur ſumma laborum,
Quos ego ſum terrâ, quos ego paſſus aquâ.
Nulla Getis toto gens eſt truculentior orbe:
Sed tamen hi noſtris ingemuêre malis.
Quæ tibi ſi memori coner perſcribere verſu,
Ilias eſt fatis longa futura meis.
Non igitur vereor, quod te rear eſſe verendum,
Cujus amor nobis pignora mille dedit:
Sed quia res timida eſt omnis miſer; & quia longo
Tempore lætitiæ janua clauſa meæ eſt.
Jam dolor in morem venit meus: utque caducis
Percuſſu crebro ſaxa cavantur aquis;
Sic ego continuo Fortunæ vulneror ictu:
Vixque habet in nobis jam nova plaga locum.
Nec magis aſſiduo vomer tenuatur ab uſu,
Nec magis eſt curvis Appia trita rotis;
Pectora quam mea ſunt ſerie cæcata laborum:
Et nihil inveni, quod mihi ferret opem.
Artibus ingenuis quæſita eſt gloria multis:
Infelix perii dotibus ipſe meis.
Vita prior vitio caret, & ſine labe peracta:
Auxilii miſero nil tulit illa mihi.
Culpa gravis precibus donatur ſæpe ſuorum:
Omnis pro nobis gratia muta fuit.

Adju-

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
235 E 17 vol. 3

Adjuvat in duris alios præſentia rebus :
Obruit hoc abſens vaſta procella caput.
Quæ non horruerint tacitam quoque Cæſaris iram?
Addita ſunt pœnis aſpera verba meis.
Fit fuga temporibus levior : projectus in æquor
Arcturum ſubii Pleïadumque minas.
Sæpe ſolent hyemem placidam ſentire carinæ :
Non Ithacæ puppi ſævior unda fuit.
Recta fides comitum poterat mala noſtra levare :
Ditata eſt ſpoliis perfida turba meis.
Mitius exſilium faciunt loca : triſtior iſtâ
Terra ſub ambobus non jacet ulla polis.
Eſt aliquid patriis vicinum finibus eſſe :
Ultima me tellus, ultimus orbis habet.
Præſtat & exſulibus pacem tua laurea, Cæſar :
Pontica finitimo terra ſub hoſte jacet.
Tempus in agrorum cultu conſumere dulce eſt :
Non patitur verti barbarus hoſtis humum.
Temperie cæli corpuſque animuſque juvantur :
Frigore perpetuo Sarmatis ora riget.
Eſt in aquâ dulci non invidioſa voluptas :
Æquoreo bibitur cum ſale miſta palus.
Omnia deficiunt : animus tamen omnia vincit.
Ille etiam vires corpus habere facit.
Suſtineas ut onus, nitendum vertice pleno eſt ;
At flecti nervos ſi patiare, cadet.
Spes quoque, poſſe morâ miteſcere Principis iram,
Vivere ne nolim deficiamque, cavet.
Nec vos parva datis pauci ſolatia nobis,
Quorum ſpectata eſt per mala noſtra fides.
Cœpta tene, quæſo ; nec in æquore deſere navem :
Meque ſimul ſerva, judiciumque tuum.

EPISTOLA VIII.

MAXIMO COTTÆ.

REdditus eſt nobis Cæſar cum Cæſare nuper,
Quôs mihi miſiſti, Maxime Cotta, Deos.
Utque tuum munus numerum, quem debet, haberet,
Eſt ibi Cæſaribus Livia juncta ſuis.
Argentum felix, omnique beatius auro,
Quod fuerit pretium cum rude, numen habet.
Non mihi divitias dando majora dediſſes,
Cælitibus miſſis noſtra ſub ora tribus.
Eſt aliquid ſpectare Deos, & adeſſe putare;
Et quaſi cum vero numine poſſe loqui.
Præmia quanta, Dei! nec me tenet ultima tellus:
Utque prius mediâ ſoſpes in Urbe moror.
Cæſareos video vultus, velut ante videbam:
Vix hujus voti ſpes fuit ulla mihi.
Utque ſalutabam, numen cæleſte ſaluto.
Quod reduci tribuas, nil (puto) majus habes.
Quid noſtris oculis niſi ſola Palatia deſunt?
Qui locus, ablato Cæſare, vilis erit.
Hunc ego cum ſpectem, videor mihi cernere Romam.
Nam patriæ faciem ſuſtinet ille ſuæ.
Fallor? an irati mihi ſunt in imagine vultus;
Torvaque neſcio quid forma minantis habet?
Parce, vir immenſo major virtutibus orbe,
Juſtaque vindictæ ſupprime lora tuæ.
Parce, precor, ſæcli decus indelebile noſtri;
Terrarum dominum quem ſua cura facit.
Per patriæ nomen, quæ te tibi carior ipſo eſt;
Per nunquam ſurdos in tua vota Deos;
Perque tori ſociam, quæ par tibi ſola reperta eſt,
Et cui majeſtas non oneroſa tua eſt;
Perque tibi ſimilem virtutis imagine natum,
Moribus agnoſci qui tuus eſſe poteſt;

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
235 E 17 vol. 3

Perque tuos vel avo vel dignos patre nepotes,
Qui veniunt magno per tua vota gradu;
Parte leva minimâ noſtras & contrahe pœnas;
Daque, procul Scythico qui ſit ab hoſte, locum.
Et tua, (ſi fas eſt) à Cæſare proxime Cæſar,
Numina ſint precibus non inimica meis.
Sic fera quamprimum pavido Germania vultu
Ante triumphantes ſerva feratur equos.
Sic pater in Pylios, Cumæos mater in annos
Vivant; & poſſis filius eſſe diu.
Tu quoque, conveniens ingenti nupta marito,
Accipe non durâ ſupplicis aure preces.
Sic tibi vir ſoſpes, ſic ſint cum prole nepotes,
Cumque bonis nuribus quas pepererê nurus.
Sic, quem dira tibi rapuit Germania, Druſus
Pars fuerit partûs ſola caduca tui.
Sic tibi fraterni maturè funeris ultor
Purpureus niveis filius inſtet equis.
Annuite ô timidis mitiſſima numina votis.
Præſentes aliquid proſit habere Deos.
Cæſaris adventu totâ gladiator arenâ
Exit; & auxilium non leve vultus habet.
Nos quoq; veſtra juvet quod, qua licet, ora videmus:
Intrata eſt Superis quod domus una tribus.
Felices illi, qui non ſimulacra, ſed ipſos,
Quique Deûm coram corpora vera vident.
Quod quoniam nobis invidit inutile fatum;
Quos dedit ars votis, effigiemque colo.
Sic homines novêre Deos, quos arduus æther
Occulit: & colitur pro Jove forma Jovis.
Denique, quæ mecum eſt, & erit ſine fine, cavete,
Ne ſit in inviſo veſtra figura loco.
Iam caput è noſtrâ citius cervice recîdi,
Et patiar foſſis lumen abire genis:
Quam caream raptis, ô publica numina, vobis.
Vos eritis noſtræ portus & ara fugæ.

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
235 E 17 vol. 3

Vos ego complectar, Geticis ſi cingar ab armis :
Voſque meas Aquilas, vos mea ſigna ſequar.
Aut ego me fallo, nimiâque cupidine ludor :
Aut ſpes exſilii commodioris adeſt.
Nam minus & minus eſt facies in imagine triſtis ;
Viſaque ſunt dictis annuere ora meis.
Vera precor fiant timidæ præſagia mentis :
Juſtaque quamvis eſt, ſit minor ira Dei.

EPISTOLA IX.

COTYI REGI.

Regia progenies, cui nobilitatis origo
Nomen in Eumolpi pervenit uſque, Coty ;
Fama loquax veſtras ſi jam pervênit ad aures,
Me tibi finitimi parte jacere ſoli ;
Supplicis exaudi, juvenum mitiſſime, vocem :
Quamque potes profugo (nam potes) affer opem.
Me Fortuna tibi (de qua ne conquerar, hoc eſt)
Tradidit ; hoc uno non inimica mihi.
Excipe naufragium non duro littore noſtrum,
Ne fuerit terrâ tutior unda tuâ.
Regia (crede mihi) res eſt, ſuccurrere lapſis :
Convenit & tanto, quantus es ipſe, viro.
Fortunam decet hoc iſtam : quæ maxima cum ſit,
Eſſe poteſt animo vix tamen æqua tuo.
Conſpicitur nunquam meliore potentia cauſsâ,
Quam quoties vanas non ſinit eſſe preces.
Hoc nitor ille tui generis deſiderat : hoc eſt
A Superis ortæ nobilitatis opus.
Hoc tibi & Eumolpus generis clariſſimus auctor,
Et prior Eumolpo ſuadet Erichthonius.
Hoc tecum commune Deo : quod uterque rogati
Supplicibus veſtris ferre ſoletis opem.
Num quid erit, quare ſolito dignemur honore
Numina, ſi demas velle juvare Deos ?

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
235 E 17 vol. 3

Jupiter oranti ſurdas ſi præbeat aures ;
Victima pro templo cur cadat icta Jovis ?
Si pacem nullam Pontus mihi præſtet eunti ,
Irrita Neptuno cur ego thura feram ?
Vana laborantis ſi fallat vota coloni ,
Accipiat gravidæ cur ſuis exta Ceres ?
Nec dabit intonſo jugulum caper hoſtia Baccho ,
Muſta ſub adducto ſi pede nulla fluant.
Cæſar ut imperii moderetur fræna precamur ,
Tam bene quo patriæ conſulit ille ſuæ.
Utilitas igitur magnos homineſque Deoſque
Efficit ; auxiliis quoque favente ſuis.
Tu quoque fac proſis intra tua caſtra jacenti ,
O Coty , progenies digna parente tuo.
Conveniens homini eſt, hominem ſervare, voluptas :
Et melius nullâ quæritur arte favor.
Quis non Antiphaten Læſtrygona devovet ? aut quis
Munifici mores improbat Alcinoi ?
Non tibi Caſſandreus pater eſt, gentiſve Pheræ ;
Quive repertorem torruit arte ſuâ :
Sed quàm Marte ferox, & vinci neſcius armis,
Tam nunquam factâ pace cruoris amans.
Adde , quod ingenuas didiciſſe fideliter artes ,
Emollit mores , nec ſinit eſſe feros.
Nec Regum quiſquam magis eſt inſtructus ab illis ,
Mitibus aut ſtudiis tempora plura dedit.
Carmina teſtantur ; quæ , ſi tua nomina demas ,
Threicium juvenem compoſuiſſe negem.
Neve ſub hoc tractu vates foret unicus Orpheus ;
Biſtonis ingenio terra ſuperba tuo eſt.
Utque tibi eſt animus , cum res ita poſtulat , arma
Sumere, & hoſtili tingere cæde manum ;
Atque ut es excuſſo jaculum torquere lacerto ,
Collaque velocis flectere doctus equi ;
Tempora ſic data ſunt ſtudiis ubi juſta paternis ,
Utque ſuis humeris forte quievit opus ;

Ne tua marceſcant per inertes otia ſomnos,
  Lucida Pieriâ tendis in aſtra viâ.
Hæc quoque res aliquid tecum mihi fœderis adfert:
  Ejuſdem ſacri cultor uterque ſumus.
Ad vatem vates orantia brachia tendo,
  Terra ſit exſiliis ut tua fida meis.
Non ego cæde nocens in Pontica littora veni;
  Miſtave ſunt noſtrâ dira venena manu:
Nec mea ſubjectâ convicta eſt gemma tabellâ
  Mendacem linis impoſuiſſe notam.
Nec quidquam, quod lege veter committere, feci.
  Et tamen his gravior noxa fatenda mihi eſt.
Neve roges quid ſit; ſtultam conſcripſimus Artem.
  Innocuas nobis hæc vetat eſſe manus.
Ecquid præterea peccarim, quærere noli:
  Ut pateat ſolâ culpa ſub Arte mea.
Quidquid id eſt, habui moderatam vindicis iram:
  Qui niſi natalem nil mihi demſit humum.
Hac quoniam careo; tua nunc vicinia præſtet,
  Inviſo poſſim tutus ut eſſe loco.

EPISTOLA X.

MACRO.

Ecquid ab impreſſæ cognoſcis imagine ceræ
  Hæc tibi Naſonem ſcribere verba, Macer?
Auctoriſque ſui ſi non eſt anulus index,
  Cognitane eſt noſtrâ littera facta manu?
An tibi notitiam mora temporis eripit horum?
  Nec repetunt oculi ſigna vetuſta tui?
Sis licet oblitus pariter gemmæque manûſque,
  Exciderit tantum ne tibi cura mei.
Quam tu vel longi debes convictibus ævi,
  Vel mea quod conjux non aliena tibi;
Vel ſtudiis, quibus es, quam nos, ſapientius uſus;
  Utque decet, nullâ factus es Arte nocens.

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
235 E 17 vol. 3

Tu canis æterno quicquid reſtabat Homero,
Ne careant ſummâ Troïca bella manu.
Naſo parum prudens, Artem dum tradit amandi,
Doctrinæ pretium triſte magiſter habet.
Sunt tamen inter ſe communia ſacra poëtis;
Diverſum quamvis quiſque ſequamur iter.
Quorũ te memorem (quamquam procul abſumus) eſſe
Suſpicor; & caſus velle levare meos.
Te duce magnificas Aſiæ perſpeximus urbes:
Trinacris eſt oculis te duce nota meis.
Vidimus Ætnæâ cælum ſplendeſcere flammâ;
Suppoſitus monti quam vomit ore gigas:
Hennæoſque lacus, & olentia ſtagna Palici,
Quaque ſuis Cyanen miſcet Anapus aquis.
Nec procul hinc Nymphen, quæ, dũ fugit Elidis amnẽ,
Tecta ſub æquoreâ nunc quoque currit aquâ.
Hîc mihi labentis pars anni magna peracta eſt.
Eheu, quam diſpar eſt locus ille Getis!
Et quota pars hæc ſunt rerum, quas vidimus ambo,
Te mihi jucundas efficiente vias!
Seu rate cæruleas pictâ ſulcavimus undas:
Eſſeda nos agili ſive tulêre rotâ.
Sæpe brevis nobis vicibus via viſa loquendi;
Pluraque, ſi numeres, verba fuêre gradu.
Sæpe dies ſermone minor fuit; inque loquendum
Tarda per æſtivos defuit hora dies.
Eſt aliquid, caſus pariter timuiſſe marinos;
Junctaque ad æquoreos vota tuliſſe Deos:
Et modo res egiſſe ſimul; modo rurſus ab illis,
Quorum non pudeat, poſſe referre jocos.
Hæc tibi ſi ſubeant, (abſim licet) omnibus horis
Ante tuos oculos, ut modo viſus, ero.
Ipſe quidem extremi cum ſim ſub cardine mundi,
Qui ſemper liquidis altior extat aquis;
Te tamen intueor, quo ſolo pectore poſſum:
Et tecum gelido ſæpe ſub axe loquor.

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
235 E 17 vol. 3

Hîc es, & ignoras : & ades celeberrimus abſens :
Inque Getas mediâ viſus ab Urbe venis.
Redde vicem: &, quoniam regio felicior iſta eſt,
Illic me memori pectore ſemper habe.

EPISTOLA XI.

RUFO.

HOc tibi, Rufe, brevi properatum tempore mittit
Naſo parum fauſtæ conditor Artis opus :
Ut, quanquam longè toto ſumus orbe remoti,
Scire tamen poſſis nos meminiſſe tui.
Nominis ante mei veniant oblivia nobis,
Pectore quàm pietas ſit tua pulſa meo.
Et prius hanc animam vacuas reddemus in auras,
Quàm fiat meriti gratia vana tui.
Grande voco lacrymas meritum, quibus ora rigabas,
Cum mea concreto ſicca dolore forent.
Grande voco meritum, mœſtæ ſolatia mentis;
Cum pariter nobis illa tibique dares.
Sponte quidem, per ſeque mea eſt laudabilis uxor;
Admonitu melior fit tamen illa tuo.
Namque quod Hermiones Caſtor fuit, Hector Iüli,
Hoc ego te lætor conjugis eſſe meæ.
Quæ, ne diſſimilis tibi ſit probitate, laborat;
Seque tui vitâ ſanguinis eſſe probat.
Ergo, quod fuerat ſtimulis factura ſine ullis,
Plenius auctorem te quoque nacta facit.
Acer, & ad palmæ per ſe curſurus honores,
Si tamen horteris, fortius ibit equus.
Adde, quod abſentis curâ mandata fideli
Perficis, & nullum ferre gravaris onus.
O referant grates, quoniam non poſſumus ipſi,
Dî tibi: qui referent, ſi pia facta vident.
Sufficiatque diu corpus quoque moribus iſtis,
Maxima Fundani gloria, Rufe, ſoli.

P. OVI-

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
235 E 17 vol. 3

P. OVIDII NASONIS EPISTOLARUM EX PONTO

LIBER TERTIUS.

Epistola I.

UXORI.

ÆQuor Iäſonio pulſatum remige primùm,
Quæque nec hoſte fero, nec nive terra cares,
Ecquod erit tempus, quo vos ego Naſo relinquam,
In minus hoſtilem juſſus abire locum?
An mihi Barbariâ vivendum ſemper in iſtâ?
Inque Tomitanâ condar oportet humo?
Pace tua, ſi pax ulla eſt tibi, Pontica tellus,
Finitimus rapido quam terit hoſtis equo;
Pace tuâ dixiſſe velim; tu peſſima duro
Pars es in exſilio, tu mala noſtra gravas.
Tu neque ver ſentis cinctum florente coronâ:
Tu neque meſſorum corpora nuda vides.
Nec tibi pampineas autumnus porrigit uvas:
Cuncta ſed immodicum tempora frigus habent.
Tu glacie freta vincta tenes: & in æquore piſcis
Incluſus tectâ ſæpe natavit aquâ.
Nec tibi ſunt fontes, laticis niſi pæne marini:
Qui potus dubium ſiſtat alatne ſitim.
Rara, neque hæc felix, in apertis eminet arvis
Arbor; & in terrâ eſt altera forma maris.
Non avis obloquitur: ſilvis niſi ſi qua remotis
Æquoreas rauco gutture potat aquas.

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
235 E 17 vol. 3

Triſtia per vacuos horrent abſinthia campos,
Convenienſque ſuo meſſis amara loco.
Adde metus, & quod murus pulſatur ab hoſte;
Tinctaque mortiferâ tabe ſagitta madet.
Quod procul hæc regio eſt, & ab omni devia curſu:
Nec pede quo quiſquam, nec rate tutus eat.
Non igitur mirum, finem quærentibus horum
Altera ſi nobis uſque rogatur humus.
Te magis eſt mirum non hoc evincere, conjux;
Inque meis lacrymas poſſe tenere malis.
Quid facias, quæris? quæras hoc ſcilicet ipſum;
Invenies, verè ſi reperire voles.
Velle parum eſt: cupias, ut re potiaris, oportet;
Et faciat ſomnos hæc tibi cura breves.
Velle reor multos. quis enim mihi tam ſit iniquus,
Optet ut exſilium pace carere meum?
Pectore te toto cunctiſque incumbere nervis,
Et niti pro me nocte dieque decet.
Utque juvent alii, tu debes vincere amicos,
Uxor; & ad partes prima venire tuas.
Magna tibi impoſita eſt noſtris perſona libellis:
Conjugis exemplum diceris eſſe bonæ.
Hanc cave degeneres. ut ſint præconia noſtra
Vera vide; Famæ quo tuearis opus.
Ut nihil ipſe querar; tacito me Fama queretur,
Quæ debet, fuerit ni tibi cura mei.
Expoſuit mea me populo Fortuna videndum;
Et plus notitiæ, quam fuit ante, dedit.
Notior eſt factus Capaneus de fulminis ictu:
Notus humo merſis Amphiaraus equis.
Si minus erraſſet, notus minus eſſet Ulyſſes;
Magna Philoctetæ vulnere fama ſuo eſt.
Si locus eſt aliquis tanta inter nomina parvis;
Nos quoque conſpicuos noſtra ruina facit.
Nec te neſciri patitur mea pagina; qua non
Inferius Coâ Battide nomen habes.

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
235 E 17 vol. 3

Quicquid ages igitur, ſcenâ ſpectabere magnâ:
Et pia non parvis teſtibus uxor eris.
Crede mihi; quoties laudaris carmine noſtro,
Qui legit has laudes, an mereare rogat.
Utque favere reor plures virtutibus iſtis,
Sic tua non paucæ carpere facta volent.
Quare, tu præſta, ne livor dicere poſſit;
Hæc eſt pro miſeri lenta ſalute viri.
Cumque ego deficiam, nec poſſim ducere currum;
Fac tu ſuſtineas debile ſola jugum.
Ad medicum ſpecto venis fugientibus æger:
Ultima pars animæ dum mihi reſtat, ades.
Quodque ego præſtarem, ſi te magis ipſe valerem,
Id mihi, cum valeas fortius, ipſa refer.
Exigit hoc, ſocialis amor, fœduſque maritum:
Moribus hoc, conjux, exigis ipſa tuis.
Hoc domui debes, de qua cenſeris, ut illam
Non magis officiis, quam probitate, colas.
Cuncta licet facias; niſi ſis laudabilis, uxor,
Non poterit credi Marcia culta tibi.
Nec ſumus indigni; nec (ſi vis vera fateri)
Debetur meritis gratia nulla meis.
Redditur illa quidem grandi cum fœnore nobis,
Nec te, ſi cupiat lædere, livor habet.
Sed tamen hoc factis adjunge prioribus unum;
Pro noſtris ut ſis ambitioſa malis.
Ut minus infeſtâ jaceam regione, labora:
Clauda nec officii pars erit ulla tui.
Magna peto, ſed non tamen invidioſa roganti.
Utque ea non teneas, tuta repulſa tua eſt.
Nec mihi ſuccenſe, toties ſi carmine noſtro,
Quod facis, ut facias, teque imitere, rogo.
Fortibus aſſuevit tubicen prodeſſe; ſuoque
Dux bene pugnantes incitat ore viros.
Nota tua eſt probitas, teſtataque tempus in omne:
[Sit virtus etiam non probitate minor.]

Non tibi Amazonia pro me ſumenda ſecuris,
 Aut exciſa levi pelta gerenda manu.
Numen adorandum eſt; non ut mihi fiat amicum,
 Sed ſit ut iratum, quam fuit ante, minus.
Gratia ſi nulla eſt, lacrymæ tibi gratia fient.
 Hac potes, aut nullâ, parte movere Deos.
Quæ tibi ne deſint, bene per mala noſtra cavetur:
 Meque viro flendi copia dives adeſt.
Utque meæ res ſunt; omni (puto) tempore flebis.
 Has Fortuna tibi noſtra miniſtrat opes.
Si mea mors redimenda tuâ (quod abominor) eſſet:
 Admeti conjux, quam ſequereris, erat.
Æmula Penelopes fieres, ſi fraude pudicâ
 Inſtantes velles fallere nupta procos.
Si comes exſtincti manes ſequerere mariti,
 Eſſet dux facti Laodamia tui.
Iphias ante oculos tibi erat ponenda, volenti
 Corpus in accenſos mittere forte rogos.
Nil opus eſt letho, nil Icariotide telâ.
 Cæſaris at conjux ore precanda tuo.
Quæ præſtat virtute ſuâ, ne priſca vetuſtas
 Laude pudicitiæ ſæcula noſtra premat.
Quæ Veneris formam, mores Junonis habendo,
 Sola eſt cæleſti digna reperta toro.
Quid trepidas, & adire times? non impia Progne,
 Filiave Æëtæ voce movenda tuâ eſt:
Nec nurus Ægypti, nec ſæva Agamemnonis uxor;
 Scyllaque, quæ Siculas inguine terret aquas:
Telegonive parens vertendis nata figuris;
 Nexaque nodoſas angue Meduſa comas.
Fœmina ſed Princeps; in qua Fortuna videre
 Se probat, & cæcæ crimina falſa tulit.
Qua nihil in terris, ad finem Solis ab ortu
 Clarius, excepto Cæſare, mundus habet.
Eligito tempus captatum ſæpe rogandi,
 Hæreat adverſâ ne tua navis aquâ.

[Non

[Non ſemper ſacras reddunt oracula ſortes ;
 Ipſaque non omni tempore fana patent.]
Cum ſtatus Urbis erit, qualem nunc auguror eſſe ;
 Et nullus populi contrahet ora dolor ;
Cum domus Auguſti, Capitolî more colenda,
 Læta, quod eſt, & ſit, plenaque pacis erit ;
[Tum tibi Dî faciant adeundi copia fiat,
 Profectura aliquid tum tua verba puta.]
Si quid aget majus, differ tua cœpta ; caveque
 Spem feſtinando præcipitare meam.
[Nec rurſus jubeo, dum ſit vacuiſſima quæras.]
 Corporis ad curam vix vacat illa ſui.
[Curia cum patribus fuerit ſtipata verendis ;
 Per rerum turbam tu quoque oportet eas.]
Cum tibi contigerit vultum Junonis adire,
 Fac ſis perſonæ, quam tueare, memor.
Nec factum defende meum : mala cauſſa ſilenda eſt.
 Nil niſi ſollicitæ ſint tua verba preces.
Tum lacrymis demenda mora eſt : ſubmiſſaque terræ
 Ad non mortales brachia tende pedes.
Tum pete nil aliud, ſævo niſi ab hoſte recedam :
 Hoſtem Fortunam ſit ſatis eſſe mihi.
Plura quidem ſubeunt : ſed jam turbata timore
 Hæc quoque vix poteris ore tremente loqui.
Suſpicor hoc damno tibi non fore : ſentiat illa
 Te majeſtatem pertimuiſſe ſuam.
[Nec tua ſi fletu ſcindentur verba, nocebit.
 Interdum lacrymæ pondera vocis habent.]
Lux etiam cœptis facito bona talibus adſit :
 Horaque conveniens, auſpiciumque favens.
Sed prius impoſito ſanctis altaribus igni,
 Thura fer ad magnos vinaque pura Deos.
E quibus ante omnes Auguſtum numen adora ;
 Progeniemque piam, participemque tori.
Sint utinam mites ſolito tibi more ; tuaſque
 Non duris lacrymas vultibus aſpiciant.

EPISTOLA II.

COTTÆ.

QUam legis à nobis miſſam tibi, Cotta, ſalutem,
Miſſa ſit ut verè, perveniatque, precor.
Namque meis ſoſpes multum cruciatibus aufers;
Utque ſit è nobis pars bona ſalva, facis.
Cumque labent alii, jactataque vela relinquant;
Tu laceræ remanes anchora ſola rati.
Grata tua eſt igitur pietas. ignoſcimus illis,
Qui cum Fortunâ terga dedêre fugæ.
Cum feriant unum, non unum fulmina terrent:
Junctaque percuſſo turba pavere ſolet.
Cumque dedit paries venturæ ſigna ruinæ,
Sollicito vacuus fit locus ille metu.
Quis non è timidis ægri contagia vitat,
Vicinum metuens ne trahat inde malum?
Me quoque amicorum nimio terrore metuque,
Non odio, quidam deſtituêre mei.
Non illis pietas, non officioſa voluntas
Defuit: adverſos extimuêre Deos.
Utque magis cauti poſſunt timidique videri,
Sic appellari non meruêre mali.
At meus excuſat caros ita candor amicos;
Utque habeant de me crimina nulla, favet.
Sint hac contenti veniâ, ſignentque licebit
Purgari factum me quoque teſte ſuum.
Pars eſtis pauci potior, qui rebus in arctis
Ferre mihi nullam turpe putaſtis opem.
Tunc igitur meriti morietur gratia veſtri,
Cum cinis abſumto corpore factus ero.
Fallar, & illa meæ ſuperabit tempora vitæ.
Si tamen à memori poſteritate legar.
Corpora debentur mœſtis exſanguia buſtis:
Effugiunt ſtructos nomen honorque rogos.

Occi-

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
235 E 17 vol. 3

Occidit & Theſeus, & qui comitavit Oreſten:
Sed tamen in laudes vivit uterque ſuas.
Vos etiam ſeri laudabunt ſæpe nepotes;
Claraque erit ſcriptis gloria veſtra meis.
Hîc quoque Sauromatæ jam vos novêre Getæque:
Et tales animos barbara turba probat.
Cumque ego de veſtrâ nuper probitate referrem,
(Nam didici Getice Sarmaticeque loqui)
Forte ſenex quidam, cœtu cum ſtaret in illo,
Reddidit ad noſtros talia verba ſonos:
Nos quoque amicitiæ nomen bene novimus, hoſpes,
Quos procul à vobis frigidus Iſter habet.
Eſt locus in Scythiâ, (Tauros dixêre priores)
Qui Geticâ longe non ita diſtat humo.
Hac ego ſum terrâ (patriæ nec pœnitet) ortus.
Conſortem Phœbi gens colit illa Deam.
Templa manent hodie vaſtis innixa columnis:
Perque quater denos itur in illa gradus.
Fama refert illic ſignum cæleſte fuiſſe.
Quoque minus dubites, ſtat baſis orba Dea.
Araque, quæ fuerat naturâ candida ſaxi,
Decolor affuſo tincta cruore rubet.
Fœmina ſacra facit tædæ non nota jugali:
Quæ ſuperat Scythicas nobilitate nurus.
Sacrificî genus eſt, (ſic inſtituêre priores)
Advena virgineo cæſus ut enſe cadat.
Regna Thoas habuit Mæotide clarus in orâ:
Nec fuit Euxinis notior alter aquis.
Sceptra tenente illo, liquidas feciſſe per auras
Neſcio quam dicunt Iphigenian iter.
Quam levibus ventis ſub nube per æquora vectam
Creditur his Phœbe depoſuiſſe locis.
Præfuerat templo multos ea rite per annos,
Invitâ peragens triſtia ſacra manu.
Cum duo veliferâ juvenes venere carinâ;
Preſſeruntque ſuo littora noſtra pede.

Par

Par fuit his ætas, & amor: quorum alter Oreſtes,
Alter erat Pylades. nomina fama tenet.
Protinus immitem Triviæ ducuntur ad aram,
Evincti geminas ad ſua terga manus.
Spargit aquâ captos luſtrali Graia ſacerdos,
Ambiat ut fulvas infula longa comas.
Dumque parat ſacrum, dum velat tempora vittis;
Dum tardæ cauſſas invenit uſque moræ;
Non ego crudelis, juvenes ignoſcite, dixit;
Sacra ſuo facio barbariora loco.
Ritus is eſt gentis. qua vos tamen urbe venitis?
Quove parum fauſtâ puppe petiſtis iter?
Dixit: &, audito patriæ pia nomine virgo,
Conſortes urbis comperit eſſe ſuæ.
Alteruter votis, inquit, cadat hoſtia ſacris;
Ad patrias ſedes nuntius alter eat.
Ire jubet Pylades carum periturus Oreſten.
Hic negat: inque vicem pugnat uterque mori.
Exſtitit hoc unum, quo non convenerit illis.
Cætera par concors & ſine lite fuit.
Dum peragunt pulchri juvenes certamen amoris;
Ad fratrem ſcriptas exarat illa notas.
Ad fratrem mandata dabat, cuique illa dabantur,
(Humanos caſus aſpice) frater erat.
Nec mora; de templo rapiunt ſimulacra Dianæ:
Clamque per immenſas puppe feruntur aquas.
Mirus amor juvenum, quamvis abiêre tot anni,
In Scythiâ magnum nunc quoque nomen habet.
Fabula narrata eſt poſtquam vulgaris ab illo;
Laudarunt omnes facta piamque fidem.
Scilicet hac etiam (qua nulla ferocior) orâ
Nomen amicitiæ barbara corda movet.
Quid facere Auſoniâ geniti debetis in Urbe,
Cum tangant diros talia facta Getas?
Adde, quod eſt animus ſemper tibi mitis; & altæ
Indicium mores nobilitatis habet;

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
235 E 17 vol. 3

Quos Voleſus patrii cognoſcat nominis auctor;
Quos Numa maternus non neget eſſe ſuos:
Adjectique probent genitiva ad nomina Cottæ,
Si tu non eſſes, interitura domus.
Digne vir hac ſerie, lapſo ſuccurrere amico
Conveniens iſtis moribus eſſe puta.

Epistola III.

Fabio Maximo.

Si vacat exiguum profugo dare tempus amico,
O ſidus Fabiæ Maxime gentis, ades:
Dum tibi quæ vidi, referam; ſeu corporis umbra,
Seu veri ſpecies, ſeu fuit ille ſopor.
Nox erat: & bifores intrabat Luna feneſtras,
Menſe ferè medio quanta nitere ſolet.
Publica me requies curarum ſomnus habebat,
Fuſaque erant toto languida membra toro:
Cum ſubito pennis agitatus inhorruit aër;
Et gemuit parvo mota feneſtra ſono.
Territus in cubitum relevo mea membra ſiniſtrum:
Pulſus & è trepido pectore ſomnus abit.
Stabat Amor vultu, non quo prius eſſe ſolebat,
Fulcra tenens lævâ triſtis acerna manu.
Nec torquem collo, nec habens crinale capillis;
Nec bene diſpoſitas comtus, ut ante, comas.
Horrida pendebant molles ſuper ora capilli;
Et viſa eſt oculis humida penna meis.
Qualis in aëriæ tergo ſolet eſſe columbæ,
Tractantum multæ quam tetigêre manus.
Tunc, ſimul agnovi, (neque enim mihi notior alter)
Talibus affata eſt libera lingua ſonis:
O puer, exſilii decepto cauſſa magiſtro,
Quem fuit utilius non docuiſſe mihi;
Huc quoque veniſti, pax eſt ubi tempore nullo,
Et coït adſtrictis barbarus Iſter aquis?

Quæ

Quæ tibi cauſſa viæ? niſi uti mala noſtra videres?
  Quæ ſunt, ſi neſcis, invidioſa tibi.
Tu mihi dictaſti juvenilia carmina primus:
  Appoſui ſenis te duce quinque pedes.
Nec me Mæonio conſurgere carmine, nec me
  Dicere magnorum paſſus es acta ducum.
Forſitan exiguas, aliquas tamen, arcus & ignis
  Ingenii vires comminuêre mei.
Namque ego dum canto tua regna, tuæque parentis,
  In nullum mea mens grande vacavit opus.
Nec ſatis id fuerat; ſtultus quoque carmina feci,
  Artibus ut poſſes non rudis eſſe meis.
Pro quibus exſilium miſero mihi reddita merces:
  Id quoque in extremis, & ſine pace, locis.
At non Chionides Eumolpus in Orphea talis;
  In Phryga nec Satyrum talis Olympus erat.
Præmia nec Chiron ab Achilli talia cepit,
  Pythagoræque ferunt non nocuiſſe Numam.
Nomina neu referam longum collecta per ævum,
  Diſcipulo perii ſolus ab ipſe meo.
Dum damus arma tibi, dum te, laſcive, docemus;
  Hæc te diſcipulo dona magiſter habet.
Scis tamen; ut liquido juratus dicere poſſis,
  Non me legitimos ſollicitaſſe toros.
Scripſimus hæc iſtis, quarum nec vitta pudicos
  Contingit crines, nec ſtola longa pedes.
Dic, precor, ecquando didiciſti fallere nuptas;
  Et facere incertum per mea juſſa genus?
An ſit ab his omnis rigidè ſubmota libellis,
  Quam lex furtivos arcet habere viros?
Quid tamen hoc prodeſt, vetiti ſi lege ſeverâ
  Credor adulterii compoſuiſſe notas?
At tu ſic habeas ferientes cuncta ſagittas;
  Sic nunquam rapido lampades igne vacent;
Sic regat imperium, terraſque coërceat omnes
  Cæſar, ab Æneâ qui tibi fratre nepos;

Effice,

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
235 E 17 vol. 3

Effice, ſit nobis non implacabilis ira;
  Meque loco plecti commodiore velit.
Hæc ego viſus eram puero dixiſſe volucri.
  Hos viſus nobis ille dediſſe ſonos.
Per mea tela faces, & per mea tela ſagittas,
  Per matrem juro, Cæſareumque caput;
Nil, niſi conceſſum, nos te didiciſſe magiſtro;
  Artibus & nullum crimen ineſſe tuis.
Utque hoc, ſic utinam defendere cætera poſſes!
  Scis aliud, quod te læſerit, eſſe magis.
Quicquid id eſt (neque enim debet dolor ille referri)
  Non potes à culpâ dicere abeſſe tuâ.
Tu licet erroris ſub imagine crimen obumbres;
  Non gravior merito vindicis ira fuit.
Ut tamen aſpicerem, conſolarerque jacentem,
  Lapſa per immenſas eſt mihi penna vias.
Hæc loca tum primùm vidi, cum matre rogante
  Phaſias eſt telis fixa puella meis.
Quæ nunc cur iterum poſt ſæcula longa reviſam,
  Tu facis, ô caſtris miles amice meis.
Pone metus igitur; miteſcet Cæſaris ira:
  Et veniet votis mollior hora tuis.
Neve moram timeas, tempus, quod quærimus, inſtat:
  Cunctaque lætitiæ plena triumphus habet.
Dum domus, & nati, dum mater Livia gaudet:
  Dum gaudes Patriæ magne Duciſque Pater:
Dum tibi gratatur populus, totamque per Urbem
  Omnis odoratis ignibus ara calet:
Dum faciles aditus præbet venerabile templum;
  Sperandum noſtras poſſe valere preces.
Dixit; & aut ille eſt tenues dilapſus in auras,
  Cœperunt ſenſus aut vigilare mei.
Si dubitem, quin his faveas ô, Maxime, dictis,
  Memnonio cygnos eſſe colore putem.
Sed neque mutatur nigrâ pice lacteus humor:
  Nec, quod erat candens, fit terebinthus, ebur.

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
235 E 17 vol. 3

Conveniens animo genus eſt tibi : nobile namque
Pectus & Herculeæ ſimplicitatis habes.
Livor iners vitium mores non exit in iſtos ;
Utque latens imâ vipera ſerpit humo.
Mens tua ſublimis ſupra genus eminet ipſum :
Grandius ingenio nec tibi nomen ineſt.
Ergo alii noceant miſeris, optentque timeri :
Tinctaque mordaci ſpicula felle gerant.
At tua ſupplicibus domus eſt aſſueta juvandis :
In quorum numero me precor eſſe velis.

EPISTOLA IV.

RUFINO.

HÆc tibi non vanam portantia verba ſalutem,
Naſo Tomitanâ mittit ab urbe tuus ;
Utque ſuo faveas mandat, Rufine, Triumpho ;
In veſtras venit ſi tamen ille manus.
Eſt opus exiguum, vaſtiſque paratibus impar.
Quale tamen cunque eſt, ut tueare rogo.
Firma valent per ſe, nullumque Machaona quærunt :
Ad medicam dubius confugit æger opem.
Non opus eſt magnis placido lectore poëtis :
Quamlibet invitum difficilemque tenent.
Nos, quibus ingenium longi minuêre labores,
Aut etiam nullum forſitan ante fuit,
Viribus infirmi, veſtro candore valemus.
Quem mihi ſi demas, omnia rapta putem.
Cunctaque cum mea ſint propenſo nixa favore,
Præcipuum veniæ jus habet ille liber.
Spectatum vates alii ſcripſêre triumphum.
Eſt aliquid memori viſa notare manu.
Nos ea vix avidam vulgo captata per aurem
Scripſimus : atque oculi fama fuêre mei.
Scilicet affectus ſimiles, aut impetus idem,
Rebus ab auditis conſpicuiſque venit?

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
235 E 17 vol. 3

Nec nitor argenti, quem vos vidiſtis, & auri,
  Quod mihi defuerit, purpuraque illa, queror.
Sed loca, ſed gentes formatæ mille figuris
  Nutrîſſent carmen, præliaque ipſa, meum.
Et Regum vultus, certiſſima pignora mentis,
  Juviſſent aliquâ forſitan illud opus.
Plauſibus ex ipſis populi lætoque favore
  Ingenium quodvis incaluiſſe poteſt.
Tamque ego ſumſiſſem tali clangore vigorem,
  Quam rudis auditâ miles ad arma tubâ.
Pectora ſint nobis nivibus glacieque licebit,
  Atque hoc, quem patior, frigidiora loco:
Illa Ducis facies in curru ſtantis eburno
  Excuteret frigus ſenſibus omne meis.
His ego defectus, dubiiſque auctoribus uſus,
  Ad veſtri venio jure favoris opem.
Nec mihi nota ducum, nec ſunt mihi nota locorum
  Nomina: materiam vix habuêre manus.
Pars quota de tantis rebus, quam Fama referre,
  Aut aliquis nobis ſcribere poſſet, erat?
Quo magis, ô lector, debes ignoſcere, ſi quid
  Erratum eſt illic, præteritumve mihi.
Adde, quod aſſiduam domini meditata querelam
  Ad lætum carmen vix mea verſa lyra eſt.
Vix bona poſt tanto quærenti verba ſubibant:
  Et gaudere aliquid, res mihi viſa nova eſt.
Utque reformidant inſuetum lumina Solem,
  Sic ad lætitiam mens mea ſegnis erat.
Eſt quoque cunctarum novitas cariſſima rerum:
  Gratiaque officio, quod mora tardat, abeſt.
Cætera certatim de magno ſcripta triumpho
  Jam pridem populi ſuſpicor ore legi.
Illa bibit ſitiens, lector mea pocula plenus:
  Illa recens pota eſt, noſtra tepeſcit aqua.
Non ego ceſſavi, nec fecit inertia ſerum:
  Ultima me vaſti ſuſtinet ora freti.

Dum

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
235 E 17 vol. 3

Dum venit huc rumor, properataque carmina fiunt,
  Factaque eunt ad vos, annus abiſſe poteſt.
Nec minimum refert, intacta roſaria primus,
  An ſerâ carpas pæne relicta manu.
Quid mirum, lectis exhauſto floribus horto,
  Si Duce non facta eſt digna corona ſuo?
Deprecor, hæc vatum contra ſua carmina ne quis
  Dicta putet. pro ſe Muſa locuta mea eſt.
Sunt mihi vobiſcum communia ſacra, poëtæ;
  In veſtro miſeris ſi licet eſſe choro.
Magnaque pars animæ mecum vixiſtis, amici:
  Hac ego vos abſens nunc quoque parte colo.
Sint igitur veſtro mea commendanda favori
  Carmina, non poſſum pro quibus ipſe loqui.
Scripta placent à morte ferè: quia lædere vivos
  Livor, & injuſto carpere dente ſolet.
Si genus eſt mortis male vivere; terra moratur:
  Et deſunt fatis ſola ſepulcra meis.
Denique opus noſtræ culpetur ut undique curæ,
  Officium nemo qui reprehendat erit.
Ut deſint vires, tamen eſt laudanda voluntas:
  Hac ego contentos auguror eſſe Deos.
Hæc facit, ut veniat pauper quoque gratus ad aras;
  Et placeat cæſo non minus agna bove.
Res quoque tanta fuit, quantæ ſubſiſtere ſummo
  Æneïdos vati grande fuiſſet onus.
Ferre etiam molles elegi tam vaſta triumphi
  Pondera diſparibus non potuêre rotis.
Quo pede nunc utar, dubia eſt ſententia nobis:
  Alter enim de te, Rhene, triumphus adeſt.
Irrita verorum non ſunt præſagia vatum:
  Danda Jovi laurus, dum prior illa viret.
Nec mea verba legis, qui ſum ſubmotus ad Iſtrum,
  Non bene pacatis flumina pota Getis:
Iſta Dei vox eſt: Deus eſt in pectore noſtro.
  Hæc duce prædico vaticinorque Deo.

Quid

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
235 E 17 vol. 3

Quid ceſſas currum pompamque parare triumphis,
Livia? jam nullas dant tibi bella moras.
Perfida damnatas Germania projicit haſtas.
Jam pondus dices omen habere meum.
Crede, brevique fides aderit; geminabit honorem
Filius, & junctis, ut prius, ibit equis.
Prome, quod injicias humeris victoribus, oſtrum.
Ipſa poteſt ſolitum noſſe corona caput.
Scuta, ſed & galeæ gemmis radientur & auro,
Stentque ſuper vinctos trunca tropæa viros.
Oppida turritis cingantur eburnea muris:
Fictaque res vero more putetur agi.
Squallidus immiſſos fracta ſub arundine crines
Rhenus, & infectas ſanguine portet aquas.
Barbara jam capti poſcunt inſignia Reges,
Textaque fortunâ divitiora ſuâ.
Et quæ præterea virtus invicta tuorum
Sæpe parata tibi, ſæpe paranda facit.
Dî quorum monitu ſumus eventura locuti,
Verba (precor) celeri noſtra probate fide.

Epistola V.

MAXIMO COTTÆ.

Quam legis, unde tibi mittatur epiſtola, quæris?
Hinc, ubi cæruleis jungitur Iſter aquis.
Ut regio dicta eſt, ſuccurrere debet & auctor,
Læſus ab ingenio Naſo poëta ſuo.
Qui tibi, quam mallet præſens adferre ſalutem,
Mittit ab hirſutis, Maxime Cotta, Getis.
Legimus, ô juvenis, patrii non degener oris,
Dicta tibi pleno verba diſerta foro.
Quæ, quanquam linguâ mihi ſunt properante per horas
Lecta ſatis multas, pauca fuiſſe queror.
Plura ſed hæc feci relegendo ſæpe; nec unquam
Non mihi, quam primò, grata fuêre magis.

Cum-

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
235 E 17 vol. 3

Cumque nihil toties lecta è dulcedine perdant,
Viribus illa ſuis, non novitate, placent.
Felices, quibus hæc ipſo cognoſcere in actu,
Et tam facundo contigit ore frui!
Nam quanquam ſapor eſt allatâ dulcis in undâ,
Gratius ex ipſo fonte bibuntur aquæ.
Et magis adducto pomum decerpere ramo,
Quam de cælatâ ſumere lance juvat.
At niſi peccaſſem, niſi me mea Muſa fugaſſet,
Quod legi, tua vox exhibuiſſet opus.
Utque fui ſolitus, ſediſſem forſitan unus
De centum judex in tua verba viris.
Major & impleſſet præcordia noſtra voluptas,
Cum traherer dictis annueremque tuis.
Quem quoniam fatum, vobis patriâque relictis,
Inter inhumanos maluit eſſe Getas:
Quod licet, ut videar tecum magis eſſe, legendo,
Sæpe, precor, ſtudii pignora mitte tui:
Exemploque meo, niſi dedignaris id ipſum,
Utere: quod nobis rectius ipſe dares.
Namque ego, qui perii jam pridem, Maxime, vobis,
Ingenio nitor non periiſſe meo.
Redde vicem: nec rara tui monumenta laboris
Accipiant noſtræ grata futura manus.
Dic tamen, ô juvenis ſtudiorum plene meorum;
Ecquid ab his ipſis admoneare mei?
Ecquibus ut recitas factum modo carmen amicis,
Aut, quod ſæpe ſoles, exigis ut recitent,
Interdum queritur tua mens, oblita quid abſit?
(Neſcio quid certe ſentit abeſſe ſui.)
Utque loqui de me multùm præſente ſolebas,
Nunc quoque Naſonis nomen in ore tuo eſt?
Ipſe quidem Getico peream violatus ab arcu,
(Et ſit perjuri quam prope pœna vides)
Te niſi momentis video pæne omnibus abſens.
Gratia Dîs, menti quolibet ire licet.

Hac ubi perveni, nulli cernendus, in Urbem,
Sæpe loquor tecum; ſæpe loquente fruor.
Tum, mihi difficile eſt, quàm ſit bene, dicere; quámque
Candida judiciis illa ſit hora meis.
Tum me (ſi qua fides) cæleſti ſede receptum
Cum fortunatis ſuſpicor eſſe Deis.
Rurſus, ut huc redii, cælum Superoſque relinquo.
A Styge nec longè Pontica diſtat humus.
Unde ego ſi fato nitor prohibente reverti;
Spem ſine profectu, Maxime, tolle mihi.

EPISTOLA VI.

AMICORUM CUIDAM.

NAſo ſuo, nomen poſuit cui pæne, ſodali
Mittit ab Euxinis hoc breve carmen aquis.
At, ſi cauta parum ſcripſiſſet dextra, quis eſſes,
Forſitan officio parta querela foret.
Cur tamen, hoc aliis tutum credentibus, unus,
Appellent ne te carmina noſtra, rogas?
Quanta ſit in mediâ clementia Cæſaris irâ,
Ex me, ſi neſcis, certior eſſe potes.
Huic ego, quam patior, nil poſſem demere pœnæ,
Si judex meriti cogerer eſſe mei.
Non vetat ille ſui quenquam meminiſſe ſodalis:
Nec prohibet tibi me ſcribere, teque mihi.
Nec ſcelus admittas, ſi conſoleris amicum:
Mollibus & verbis aſpera fata leves.
Cur, dum tuta times, facis ut reverentia talis
Fiat in Auguſtos invidioſa Deos?
Fulminis afflatos interdum vivere telis
Vidimus, & refici non prohibente Jove.
Nec, quia Neptunus navem lacerarat Ulyſſis,
Leucothëe nanti ferre negavit opem.
Crede mihi, miſeris cæleſtia numina parcunt:
Nec ſemper læſos & ſine fine premunt.

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
235 E 17 vol. 3

Principe nec noſtro Deus eſt moderatior ullus.
  Juſtitiâ vires temperat ille ſuas.
Nuper eam Cæſar facto de marmore templo,
  Jampridem poſuit mentis in æde ſuæ.
Jupiter in multos temeraria fulmina torquet,
  Qui pœnam culpâ non meruêre pari.
Obruerit ſævis cum tot Deus æquoris undis,
  Ex illis mergi pars quota digna fuit?
Cum pereant acie fortiſſima quæque, vel ipſo
  Judice, dilectus Martis iniquus erit.
At, ſi forte velis in nos inquirere, nemo eſt
  Qui ſe, quod patitur, commeruiſſe neget.
Adde, quod extinctos vel aquâ, vel Marte, vel igni,
  Nulla poteſt iterum reſtituiſſe dies.
Reſtituit multos, aut pœnæ parte levavit
  Cæſar; & in multis me velit eſſe precor.
An tu, cum tali populus ſub Principe ſimus,
  Alloquio profugi credis ineſſe metum?
Forſitan hæc domino Buſiride jure timeres,
  Aut ſolito clauſos urere in ære viros.
Deſine mitem animum vano infamare timore.
  Sæva quid in placidis ſaxa vereris aquis?
Ipſe ego, quod primò ſcripſi ſine nomine vobis,
  Vix excuſari poſſe mihi videor.
Sed pavor attonito rationis ademerat uſum:
  Ceſſerat omne novis conſiliumque malis.
Fortunamque meam metuens, non vindicis iram,
  Terrebar titulo nominis ipſe mei.
Hactenus admonitus memori concede poëtæ,
  Ponat ut in chartis nomina cara ſuis.
Turpe erit ambobus, longo mihi proximus uſu
  Si nullâ libri parte legare mei.
Ne tamen iſte metus ſomnos tibi rumpere poſſit;
  Non ultra, quam vis, officioſus ero.
Teque tegam, qui ſis: niſi cum permiſeris ipſe.
  Cogetur nemo munus habere meum.

Tu modo, quem poteras vel apertè tutus amare,
Si res eſt anceps iſta, latenter ama.

Epistola VII.

Amicis.

Verba mihi deſunt eadem tam ſæpe roganti,
Jamque pudet vanas fine carere preces.
Tædia conſimili fieri de carmine vobis,
Quidque petam, cunctos edidiciſſe reor.
Noſtraque quid portet jam noſtis epiſtola, quamvis
Charta ſit à vinclis non labefacta ſuis.
Ergo mutetur noſtri ſententia ſcripti,
Ne toties contra, quam rapit amnis, eam.
Quod bene de vobis ſperavi, ignoſcite, amici:
Talia peccandi jam mihi finis erit.
Nec gravis uxori dicar: quæ ſcilicet in me
Quam proba, tam timida eſt, experienſque parum.
Hæc quoque, Naſo, feres: etenim pejora tuliſti.
Jam tibi ſentiri ſarcina nulla poteſt.
Ductus ab armento taurus detrectat aratrum:
Subtrahit & duro colla novella jugo.
Nos, quibus aſſuevit fatum crudeliter uti,
Ad mala jam pridem non ſumus ulla rudes.
Venimus in Geticos fines; moriamur in illis:
Parcaque ad extremum, qua mea cœpit, eat.
Spem juvet amplecti; quæ non juvat irrita ſemper;
Et fieri cupias ſi qua, futura putes.
Proximus huic gradus eſt; bene deſperare ſalutem,
Seque ſemel verâ ſcire periſſe fide.
Curando fieri quædam majora videmus
Vulnera, quæ melius non tetigiſſe fuit.
Mitius ille perit, ſubitâ qui mergitur undâ;
Quam ſua qui tumidis brachia laſſat aquis.
Cur ego concepi Scythicis me poſſe carere
Finibus, & terrâ proſperiore frui?

Cur aliquid de me ſperavi lenius unquam ?
An Fortuna mihi ſic mea nota fuit ?
Torqueor en gravius ; repetitaque forma locorum
Exſilium renovat triſte , recenſque facit.
Eſt tamen utilius, ſtudium ceſſaſſe meorum :
Quam, quas admôrint , non valuiſſe preces.
Magna quidem res eſt, quam non audetis, amici :
Sed ſi quis peteret , qui dare vellet, erat.
Dummodo non vobis hoc Cæſaris ira negarit ;
Fortiter Euxinis immoriemur aquis.

EPISTOLA VIII.

MAXIMO.

QUæ tibi quærebam memorem teſtantia curam
Dona Tomitanus mittere poſſet ager.
Dignus es argento , fulvo quoque dignior auro :
Sed te, cum donas, iſta juvare ſolent.
Nec tamen hæc loca ſunt ullo pretioſa metallo.
Hoſtis ab agricolâ vix ſinit illa fodi.
Purpura ſæpe tuos fulgens prætexit amictus :
Sed non Sarmatico tingitur illa mari.
Vellera dura ferunt pecudes, & Palladis uti
Arte Tomitanæ non didicêre nurus.
Fœmina pro lanâ Cerealia munera frangit ;
Suppoſitoque gravem vertice portat aquam.
Non hîc pampineis amicitur vitibus ulmus :
Nulla premunt ramos pondere poma ſuo.
Triſtia deformes pariunt abſinthia campi ,
Terraque de fructu quam ſit amara docet.
Nil igitur totâ Ponti regione ſiniſtri ,
Quod mea ſedulitas mittere poſſet , erat.
Clauſa tamen miſi Scythicâ tibi tela pharetrâ :
Hoſte precor fiant illa cruenta tuo.
Hos habet hæc calamos, hos hæc habet ora libellos.
Hæc viget in noſtris, Maxime, Muſa locis.

Quæ quanquam miſiſſe pudet, quia parva videntur ;
  Tu tamen hæc, quæſo, conſule miſſa boni.

Epistola IX.

Bruto.

QUod ſit in his eadem ſententia, Brute, libellis ,
  Carmina neſcio quem carpere noſtra refers :
Nil niſi me terrâ fruar ut propiore rogare ;
  Et, quàm ſim denſo cinctus ab hoſte, queri.
O quàm de multis vitium reprehenditur unum !
  Hoc peccat ſolum ſi mea Muſa, bene eſt.
Ipſe ego librorum video delicta meorum ;
  Cum ſua plus juſto carmina quiſque probet.
Auctor opus laudat. ſic forſitan Agrius olim
  Therſiten facie dixerit eſſe bonâ.
Judicium tamen hîc noſtrum non decipit error ;
  Nec quicquid genui, protinus illud amo.
Cur igitur, ſi me videam delinquere, peccem ,
  Et patiar ſcripto crimen ineſſe, rogas ?
Non eadem ratio eſt , ſentire & demere morbos.
  Senſus ineſt cunctis ; tollitur arte malum.
Sæpe aliquod cupiens verbum mutare, relinquo;
  Judicium vires deſtituuntque meum.
Sæpe piget (quid enim dubitem tibi vera fateri ?)
  Corrigere , & longi ferre laboris onus.
Scribentem juvat ipſe favor, minuitque laborem ;
  Cumque ſuo creſcens pectore fervet opus.
Corrigere at res eſt tanto magis ardua, quanto
  Magnus Ariſtarcho major Homerus erat.
Sic animum lento curarum frigore lædit ,
  Ut cupidi curſor fræna retentat equi.
Atque ita Dî mites minuant mihi Cæſaris iram ,
  Oſſaque pacatâ noſtra tegantur humo ;
Ut mihi conanti nonnunquam intendere curas ,
  Fortunæ ſpecies obſtat acerba meæ.

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
235 E 17 vol. 3

Vixque mihi videor, faciam quod carmina, ſanus;
  Inque feris curem corrigere illa Getis.
Nil tamen è ſcriptis magis excuſabile noſtris,
  Quam ſenſus cunctis pæne quod unus ineſt.
Læta ferè lætus cecini, cano triſtia triſtis.
  Conveniens operi tempus utrumque ſuo eſt.
Quid, niſi de vitio ſcribam regionis amaræ?
  Utque ſolo moriar commodiore, precer?
Cum toties eadem dicam, vix audior ulli:
  Verbaque profectu diſſimulata carent.
Et tamen hæc eadem cum ſint, non ſcribimus îſdem:
  Unaque per plures vox mea tentat opem.
An, ne bis ſenſum lector reperiret eundem,
  Unus amicorum, Brute, rogandus erat?
Non fuit hoc tanti; confeſſo ignoſcite, docti.
  Vilior eſt operis fama ſalute meâ.
Denique materiæ, quam quis ſibi finxerit ipſe,
  Arbitrio variat multa poëta ſuo.
Muſa mea eſt index nimium quoque vera malorum;
  Atque incorruptæ pondera teſtis habet.
Nec liber ut fieret, ſed uti ſua cuique daretur
  Littera, propoſitum curaque noſtra fuit.
Poſtmodo collectas, utcunque ſine ordine, junxi:
  Hoc opus electum ne mihi forte putes.
Da veniam ſcriptis, quorum non gloria nobis
  Cauſſa, ſed utilitas officiumque, fuit.

P. OVIDII NASONIS EPISTOLARUM EX PONTO

LIBER QVARTVS.

Epistola I.

SEXTO POMPEIO.

Accipe, Pompei, deductum carmen ab illo,
Debitor eſt vitæ qui tibi, Sexte, ſuæ.
Qui ſeu non prohibes à me tua nomina poni,
Accedet meritis hæc quoque ſumma tuis.
Sive trahis vultus; equidem peccaſſe fatebor.
Delicti tamen eſt cauſſa probanda mei.
Non potuit mea mens, quin eſſet grata, teneri.
Sit precor officio non gravis ira pio.
O quoties ego ſum libris mihi viſus in iſtis
Impius, in nullo quod legerere loco!
O quoties, alii vellem cum ſcribere, nomen
Rettulit in ceras inſcia dextra tuum!
Ipſe mihi placuit mendis in talibus error;
Et vix invitâ facta litura manu eſt.
Viderit ad ſummum, dixi. licet ipſe queratur;
Ah pudet offenſam non meruiſſe prius!
Da mihi, ſi quid ea eſt, hebetantem pectora Lethen;
Oblitus potero non tamen eſſe tui.
Idque ſinas oro; nec faſtidita repellas
Verba: nec officio crimen ineſſe putes.
Et levis hæc meritis referatur gratia tantis.
Sin minus; invito te quoque gratus ero.

Nunquam pigra fuit noſtris tua gratia rebus:
 Nec mihi munificas arca negavit opes.
Nunc quoque nil ſubitis clementia territa fatis
 Auxilium vitæ fertque feretque meæ.
Unde, roges forſan, fiducia tanta futuri
 Sit mihi. quod fecit quiſque tuetur opus.
Ut Venus artificis labor eſt & gloria Coi,
 Æquoreo madidas quæ premit imbre comas:
Arcis ut Actææ vel eburna vel ænea cuſtos
 Bellica Phidiacâ ſtat Dea facta manu;
Vendicat ut Calamis laudem, quos fecit, equorum;
 Ut ſimilis veræ vacca Myronis opus;
Sic ego pars rerum non ultima, Sexte, tuarum;
 Tutelæque feror munus opuſque tuæ.

EPISTOLA II.

SEVERO.

QUod legis, ô Vates magnorum maxime Regum,
 Venit ab intonſis uſque, Severe, Getis.
Cujus adhuc nomen noſtros tacuiſſe libellos,
 Si modo permittis dicere vera, pudet.
Orba tamen numeris ceſſavit epiſtola nunquam
 Ire per alternas officioſa vices.
Carmina ſola tibi memorem teſtantia curam
 Non data ſunt. quid enim, quæ facis ipſe, darem?
Quis mel Ariſtæo, quis Baccho vina Falerno,
 Triptolemo fruges, poma det Alcinoo?
Fertile pectus habes, interque Helicona colentes
 Uberius nulli provenit iſta ſeges.
Mittere carmen ad hunc, frondes erat addere ſilvis.
 Hæc mihi cunctandi cauſſa, Severe, fuit.
Nec tamen ingenium nobis reſpondet, ut ante:
 Sed ſiccum ſterili vomere littus aro.
Scilicet ut limus venas excæcat in undis,
 Læſaque ſuppreſſo fonte reſiſtit aqua;

Pecto-

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
235 E 17 vol. 3

Pectora ſic mea ſunt limo vitiata malorum :
    Et carmen venâ pauperiore fluit.
Si quis in hac ipſum terrâ poſuiſſet Homerum ;
    Eſſet, crede mihi, factus & ille Getes.
Da veniam faſſo ; ſtudiis quoque fræna remiſi :
    Ducitur & digitis littera rara meis.
Impetus ille ſacer, qui vatum pectora nutrit,
    Qui prius in nobis eſſe ſolebat, abeſt.
Vix venit ad partes, vix ſumtæ Muſa tabellæ
    Imponit pigras pæne coacta manus.
Parvaque, ne dicam ſcribendi nulla voluptas
    Eſt mihi : nec numeris nectere verba juvat.
Sive quod hinc fructus adeò non cepimus ullos,
    Principium noſtri res ſit ut iſta mali :
Sive quod in tenebris numeroſos ponere greſſus,
    Quodque legas nulli, ſcribere carmen, idem eſt.
Excitat auditor ſtudium ; laudataque virtus
    Creſcit ; & immenſum gloria calcar habet.
Hîc mea cui recitem, niſi flavis ſcripta Corallis,
    Quaſque alias gentes barbarus Iſter habet ?
Sed quid ſolus agam ? quaque infelicia perdam
    Otia materiâ, ſurripiamque diem ?
Nam quia nec vinum, nec me tenet alea fallax,
    Per quæ clam tacitum tempus abire ſolet ;
Nec me, quod cuperem, ſi per fera bella liceret,
    Oblectat cultu terra novata ſuo :
Quid, niſi Pïërides ſolatia frigida, reſtat,
    Non bene de nobis quæ meruêre Deæ ?
At tu, cui bibitur felicius Aönius fons,
    Utiliter ſtudium quod tibi cedit, ama.
Sacraque Muſarum meritò cole : quodque legamus,
    Huc aliquod curæ mitte recentis opus.

EPISTOLA III.

AMICO INSTABILI.

COnquerar, an taceam? ponam ſine nomine crimen?
An notum, qui ſis, omnibus eſſe velim?
Nomine non utar, ne commendere querelâ;
Quæraturque tibi carmine fama meo.
Dum mea puppis erat validâ fundata carinâ,
Qui mecum velles currere, primus eras.
Nunc, quia contraxit vultum Fortuna, recedis;
Auxilio poſtquam ſcis opus eſſe tuo.
Diſſimulas etiam, nec me vis noſſe videri:
Quique ſit, audito nomine, Naſo, rogas.
Ille ego ſum, quanquam non vis audire, vetuſtâ
Pæne puer puero junctus amicitiâ.
Ille ego, qui primus tua ſeria noſſe ſolebam,
Qui tibi jucundis primus adeſſe jocis.
Ille ego convictor, denſoque domeſticus uſu:
Ille ego judiciis unica Muſa tuis.
Idem ego ſum, qui nunc an vivam, perfide, neſcis:
Cura tibi de quo quærere nulla fuit.
Sive fui nunquam carus, ſimulaſſe fateris:
Seu non fingebas, inveniêre levis.
Eia age dic aliquam, quæ te mutaverit, iram:
Nam niſi juſta tua eſt, juſta querela mea eſt.
Quæ te conſimilem res nunc vetat eſſe priori?
An crimen, cœpi quod miſer eſſe, vocas?
Si mihi rebus opem nullam factiſque ferebas;
Veniſſet verbis charta notata tribus.
Vix equidem credo, ſed & inſultare jacenti
Te mihi, nec verbis parcere, Fama refert.
Quid facis, ah demens? cur ſi Fortuna recedat,
Naufragio lacrymas eripis ipſe tuo?
Hæc Dea non ſtabili quam ſit levis orbe fatetur,
Quem ſummum dubio ſub pede ſemper habet.

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
235 E 17 vol. 3

Quolibet eſt folio, quavis incertior aurâ.
Par illi levitas, improbe, ſola tua eſt.
Omnia ſunt hominum tenui pendentia filo:
Et ſubito caſu, quæ valuêre, ruunt.
Divitis audita eſt cui non opulentia Crœſi?
Nempe tamen vitam captus ab hoſte tulit.
Ille Syracoſiâ modo formidatus in urbe,
Vix humili duram reppulit arte famem.
Quid fuerat Magno majus? tamen ille rogavit
Submiſsâ fugiens voce clientis opem.
[Cuique viro totus terrarum paruit orbis,
Indigus effectus omnibus ipſe magis.]
Ille Jugurthino clarus Cimbroque triumpho,
Quo victrix toties Conſule Roma fuit;
In cœno latuit Marius cannâque paluſtri:
Pertulit & tanto multa pudenda viro.
Ludit in humanis divina potentia rebus:
Et certam præſens vix habet hora fidem.
Littus ad Euxinum, ſi quis mihi diceret, ibis,
Et metues arcu ne feriare Getæ;
I, bibe, dixiſſem, purgantes pectora ſuccos:
Quicquid & in totâ naſcitur Anticyrâ.
Sum tamen hæc paſſus: nec ſi mortalia poſſem,
Et ſummi poteram tela cavere Dei.
Tu quoque fac timeas; &, quæ tibi læta videntur
Dum loqueris, fieri triſtia poſſe puta.

Epistola IV.

Sexto Pompeio.

NUlla dies adeo eſt auſtralibus humida nimbis,
Non intermiſſis ut fluat imber aquis.
Nec ſterilis locus ullus ita eſt, ut non ſit in illo
Miſta ferè duris utilis herba rubis.
Nil adeo Fortuna gravis miſerabile fecit,
Ut minuant nullâ gaudia parte malum.

Ecce domo, patriâque carens, oculiſque meorum,
  Naufragus in Getici littoris actus aquas;
Qua tamen inveni vultum diffundere cauſsâ
  Poſſem, Fortunæ nec meminiſſe meæ.
Nam mihi cum fulvâ triſtis ſpatiarer arenâ,
  Viſa eſt à tergo penna dediſſe ſonum.
Reſpicio: nec corpus erat, quod cernere poſſem:
  Verba tamen ſunt hæc aure recepta meâ:
En ego lætarum venio tibi nuntia rerum,
  Fama per immenſas aëre lapſa vias.
Conſule Pompeio, quo non tibi carior alter,
  Candidus & felix proximus annus erit.
Dixit: &, ut læto Pontum rumore replevit,
  Ad gentes alias hinc Dea vertit iter.
At mihi, dilapſis inter nova gaudia curis,
  Excidit aſperitas hujus iniqua loci.
Ergo ubi, Jane biceps, longum reſeraveris annum,
  Pulſus & à ſacro menſe December erit;
Purpura Pompeium ſummi velabit honoris:
  Ne titulis quicquam debeat ille ſuis.
Cernere jam videor rumpi penetralia turbâ;
  Et populum lædi deficiente loco.
Templaque Tarpeiæ primùm tibi ſedis adiri;
  Et fieri faciles in tua vota Deos.
Colla boves niveos certæ præbere ſecuri,
  Quos aluit campis herba Faliſca ſuis.
Cumque Deos omnes, tum quos impenſius æquos
  Eſſe tibi cupias, cum Jove Cæſar erit.
Curia te excipiet, Patreſque è more vocati
  Intendent aures ad tua verba ſuas.
Hos ubi facundo tua vox hilaraverit ore:
  Utque ſolet, tulerit proſpera verba dies;
Egeris & meritas Superis cum Cæſare grates:
  Qui cauſſam, facias cur ita ſæpe, dabit:
Inde domum repetes toto comitante Senatu;
  Officium populi vix capiente domo.

Me

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
235 E 17 vol. 3

Me miſerum, turbâ quod non ego cernor in illâ:
Nec poterunt iſtis lumina noſtra frui!
Quamlibet abſentem, qua poſſum, mente videbo:
Aſpiciet vultus Conſulis illa ſui.
Dî faciant, aliquo ſubeat tibi tempore noſtrum
Nomen; &, Heu, dicas, quid miſer ille facit?
Hæc tua pertulerit ſi quis mihi verba, fatebor
Protinus exſilium mollius eſſe meum.

Epistola V.

EIDEM JAM CONSULI.

ITe, leves elegi, doctas ad Conſulis aures;
Verbaque honorato ferte legenda viro.
Longa via eſt; nec vos pedibus proceditis æquis:
Tectaque brumali ſub nive terra latet.
Cum gelidam Thracen, & opertum nubibus Hæmon,
Et maris Iönii tranſierîtis aquas;
Luce minus decimâ dominam venietis in Urbem,
Ut feſtinatum non faciatis iter.
Protinus inde domus vobis Pompeia petatur.
Non eſt Auguſto junctior ulla Foro.
Si quis, ut in populo, qui ſitis, & unde, requiret:
Nomina deceptâ quælibet aure ferat.
Ut ſit enim tutum, ſicut reor eſſe, fateri;
Verba minus certè ficta timoris habent.
Copia nec vobis ullo prohibente videndi
Conſulis, ut limen contigerîtis, erit.
Aut reget ille ſuos dicendo jura Quirites,
Conſpicuum ſignis cum premet altus ebur:
Aut, populi reditus poſitam componet ad haſtam,
Et minui magnæ non ſinet Urbis opes.
Aut, ut erunt Patres in Julia templa vocati,
De tanto dignis Conſule rebus aget.
Aut feret Auguſto ſolitam natoque ſalutem;
Deque parum noto conſulet officio.

Tempus ab his vacuum Cæſar Germanicus omne
Auferet. à magnis hunc colit ille Deis.
Cum tamen à turbâ rerum requieverit harum;
Ad vos manſuetas porriget ille manus:
Quidque parens ego veſter agam, fortaſſe requiret.
Talia vos illi reddere verba velim.
Vivit adhuc, vitamque tibi debere fatetur,
Quam prius à miti Cæſare munus habet.
Te ſibi, cum fugeret, memori ſolet ore referre,
Barbariæ tutas exhibuiſſe vias.
Sanguine Biſtonium quod non tepefecerit enſem,
Effectum curâ pectoris eſſe tui.
Addita præterea vitæ quoque multa tuendæ
Munera, ne proprias attenuaret opes.
Pro quibus ut meritis referatur gratia, jurat,
Se fore mancipii tempus in omne tui.
Nam prius umbroſâ carituros arbore montes,
Et freta velivolas non habitura rates,
Fluminaque in fontes curſu reditura ſupino;
Gratia quam meriti poſſit abire tui.
Hæc ubi dixeritis, ſervet ſua dona, rogate.
Sic fuerit veſtræ cauſſa peracta viæ.

EPISTOLA VI.

BRUTO.

Quam legis, ex illis tibi vênit epiſtola, Brute,
Naſonem nolles in quibus eſſe locis.
Sed, tu quod nolles, voluit miſerabile fatum.
Hei mihi, plus illud, quam tua vota, valet!
In Scythiâ nobis quinquennis Olympias acta eſt:
Jam tempus luſtri tranſit in alterius.
Perſtat enim Fortuna tenax, votiſque malignum
Opponit noſtris inſidioſa pedem.
Certus eras pro me, Fabiæ laus, Maxime, gentis,
Numen ad Auguſtum ſupplice voce loqui.

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
235 E 17 vol. 3

Occidis ante preces; cauſſamque ego, Maxime, mortis
(Nec fueram tanti) me reor eſſe tuæ.
Jam timeo noſtram cuiquam mandare ſalutem :
Ipſum morte tuâ concidit auxilium.
Cœperat Auguſtus deceptæ ignoſcere culpæ ;
Spem noſtram terras deſeruitque ſimul.
Quale tamen potui de cælite, Brute, recenti
Veſtra procul poſitus carmen in ora dedi.
Quæ proſit pietas utinam mihi ; ſitque malorum
Jam modus, & ſacræ mitior ira domûs!
Te quoque idem, liquido poſſum jurare, precari,
O mihi non dubiâ cognite Brute notâ.
Nam cum præſtiteris verum mihi ſemper amorem;
Hic tamen adverſo tempore crevit amor.
Quique tuas pariter lacrymas noſtraſque videret ;
Paſſuros pœnam crederet eſſe duos.
Lenem te miſeris genuit Natura, nec ulli
Mitius ingenium, quam tibi, Brute, dedit.
Ut qui, quid valeas, ignoret, Marte forenſi,
Poſſe tuo peragi vix putet ore reos.
Scilicet ejuſdem eſt, quamvis pugnare videtur,
Supplicibus facilem, ſontibus eſſe trucem.
Cum tibi ſuſcepta eſt legis vindicta ſeveræ;
Verba velut tinctum ſingula virus habent.
Hoſtibus eveniat, quàm ſis violentus in armis
Sentire, & linguæ tela ſubire tuæ.
Quæ tibi tam tenui curâ limantur, ut omnes
Iſtius ingenium corporis eſſe negent.
At ſi quem lædi Fortunâ cernis iniquâ,
Mollior eſt animo fœmina nulla tuo.
Hoc ego præcipue ſenſi, cum magna meorum
Notitiam pars eſt inficiata mei.
Immemor illorum, veſtri non immemor unquam,
Qui mala ſolliciti noſtra levaſtis, ero.
Et prius (heu nobis nimium conterminus!) Iſter
In caput Euxino de mare vertet iter :

Utque Thyeſtêæ redeant ſi tempora menſæ,
Solis ad Eöas currus agetur aquas:
Quam quiſquam veſtrûm, qui me doluiſtis ademto,
Arguat ingratum non meminiſſe ſui.

EPISTOLA VII.

VESTALI.

MIſſus es Euxinas quoniam, Veſtalis, ad undas,
Ut poſitis reddas jura ſub axe locis;
Aſpicis en, Præſes, quali jaceamus in arvo:
Nec me teſtis eris falſa ſolere queri.
Accedet voci per te non irrita noſtræ,
Alpinis juvenis regibus orte, fides.
Ipſe vides certè glacie concreſcere Pontum.
Ipſe vides rigido ſtantia vina gelu.
Ipſe vides, onerata ferox ut ducat Iäzyx
Per medias Iſtri plauſtra bubulcus aquas.
Aſpicis & mitti ſub adunco toxica ferro,
Et telum cauſſas mortis habere duas.
Atque utinam pars hæc tantum ſpectata fuiſſet,
Non etiam proprio cognita Marte tibi!
Tenditis ad primum per denſa pericula pilum:
Contigit ex merito qui tibi nuper honos.
Sit licet hic titulus plenis tibi fructibus ingens,
Ipſa tamen virtus ordine major erit.
Non negat hoc Iſter: cujus tua dextera quondam
Puniceam Getico ſanguine fecit aquam.
Non negat Ægypſos, quæ te ſubeunte recepta
Senſit in ingenio nil opis eſſe loci.
Nam dubium, poſitu melius defenſa manuve,
Urbs erat in ſummo nubibus æqua jugo.
Sithonio Regi ferus interceperat illam
Hoſtis, & ereptas victor habebat opes.
Donec flumineâ devecta Vitellius undâ
Intulit expoſito milite ſigna Getis.

At

At tibi, progenies alti fortiſſima Dauni,
Venit in adverſos impetus ire viros.
Nec mora; conſpicuus longè fulgentibus armis,
Fortia ne poſſint facta latere, caves:
Ingentique gradu contra ferrumque locumque,
Saxaque brumali grandine plura, ſubis.
Nec te miſſa ſuper jaculorum turba moratur,
Nec quæ vipereo tela cruore madent.
Spicula cum pictis hærent in caſſide pennis:
Parſque ferè ſcuti vulnere nulla vacat.
Nec corpus cunctos feliciter effugit ictus;
Sed minor eſt acri laudis amore dolor.
Talis apud Troiam Danaïs pro navibus Aiax
Dicitur Hectoreas ſuſtinuiſſe faces.
Ut propius ventum eſt, admotaque dextera dextræ,
Reſque fero potuit cominus enſe geri;
Dicere difficile eſt, quid Mars tuus egerit illic,
Quotque neci dederis, quoſque, quibuſque modis.
Enſe tuo factos calcabas victor acervos;
Impoſitoque Getes ſub pede multus erat.
Pugnat ad exemplum Primi minor ordine Pili:
Multaque fert miles vulnera, multa facit.
Sed tantùm virtus alios tua præterit omnes,
Ante citos quantum Pegaſus ibat equos.
Vincitur Ægypſos: teſtataque tempus in omne
Sunt tua, Veſtalis, carmine facta meo.

EPISTOLA VIII.

SUILLIO.

Littera ſera quidem, ſtudiis exculte Süilli,
Huc tua pervenit, ſed mihi grata tamen:
Qua, pia ſi poſſit Superos lenire rogando
Gratia, laturum te mihi dicis opem.
Ut jam nil præſtes, animi ſum factus amici
Debitor; & meritum, velle juvare, voco.

Im-

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
235 E 17 vol. 3

Impetus iſte tuus longum modo duret in ævum;
  Neve malis pietas ſit tua laſſa meis.
Jus aliquod faciunt affinia vincula nobis,
  Quæ ſemper maneant illabefacta precor.
Nam tibi quæ conjux, eàdem mihi filia pæne eſt:
  Et quæ te generum, me vocat illa virum.
Hei mihi, ſi lectis vultum tu verſibus iſtis
  Ducis, & affinem te pudet eſſe meum!
At nihil hîc dignum poteris reperire pudore,
  Præter Fortunam, quæ mihi cæca fuit.
Seu genus excutias; Equites, ab origine primâ,
  Uſque per innumeros inveniemur avos:
Sive velis, qui ſint, mores inquirere noſtros;
  Errorem miſero detrahe, labe carent.
Tu modo, ſi quid agi ſperabis poſſe precando,
  Quos colis, exora ſupplice voce Deos.
Dî tibi ſunt Cæſar juvenis. tua numina placa.
  Hac certè nulla eſt notior ara tibi.
Non ſinit illa ſui vanas antiſtitis unquam
  Eſſe preces. noſtris hinc pete rebus opem.
Quamlibet exiguâ ſi nos ea juverit aurâ,
  Obruta de mediis cymba reſurget aquis.
Tunc ego thura feram rapidis ſollemnia flammis;
  Et, valeant quantum numina, teſtis ero.
Nec tibi de Pario ſtatuam, Germanice, templum
  Marmore. carpſit opes illa ruina meas.
Templa domus vobis faciant urbeſque beatæ:
  Naſo ſuis opibus carmine gratus erit.
Parva quidem fateor pro magnis munera reddi,
  Cum pro conceſſâ verba ſalute damus.
Sed qui, quàm potuit, dat maxima, gratus abunde eſt;
  Et finem pietas contigit illa ſuum.
Nec, quæ de parvâ Dîs pauper libat acerrâ,
  Thura minus, grandi quam data lance, valent.
Agnaque tam lactens, quam gramine paſta Faliſco,
  Victima Tarpeios inficit icta focos.

Nec

Nec tamen, officio vatum per carmina facto,
Principibus res eſt gratior ulla viris.
Carmina veſtrarum peragunt præconia laudum:
Neve ſit actorum fama caduca cavent.
Carmine ſit vivax virtus; experſque ſepulcri,
Notitiam feræ poſteritatis habet.
Tabida conſumit ferrum lapidemque vetuſtas;
Nullaque res majus tempore robur habet.
Scripta ferunt annos: ſcriptis Agamemnona noſti;
Et quiſquis contra, vel ſimul arma tulit.
Quis Thebas ſeptemque duces ſine carmine noſſet,
Et quicquid poſt hæc, quicquid & ante fuit?
Dî quoque carminibus (ſi fas eſt dicere) fiunt:
Tantaque majeſtas ore canentis eget.
Sic Chaos, ex illâ naturæ mole prioris,
Digeſtum partes ſcimus habere ſuas:
Sic affectantes cæleſtia regna Gigantas,
Ad Styga nimbifero vindicis igne datos.
Sic victor laudem ſuperatis Liber ab Indis,
Alcides captâ traxit ab Oechaliâ.
Et modo, Cæſar, Avum, quem virtus addidit aſtris,
Sacrarunt aliquâ carmina parte tuum.
Si quid adhuc igitur vivi, Germanice, noſtro
Reſtat in ingenio, ſerviet omne tibi.
Non potes officium vatis contemnere vates:
Judicio pretium res habet iſta tuo.
Quod niſi te nomen tantum ad majora vocaſſet,
Gloria Pïeridum ſumma futurus eras.
Sed dare materiam nobis, quam carmina, mavis:
Nec tamen ex toto deſerere illa potes.
Nam modo bella geris, numeris modo verba coërces,
Quodque aliis opus eſt, hoc tibi ludus erit.
Utq; nec ad citharam, nec ad arcũ ſegnis Apollo eſt;
Sed venit ad ſacras nervus uterque manus;
Sic tibi nec docti, nec deſunt principis artes:
Miſta ſed eſt animo cum Jove Muſa tuo.

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
235 E 17 vol. 3

Quæ quoniam nec nos undâ ſubmovit ab illâ,
Ungula Gorgonei quam cava fecit equi;
Proſit, opemque ferat communia ſacra tueri:
Atque îſdem ſtudiis impoſuiſſe manum.
Littora pellitis nimium ſubjecta Corallis
Ut tandem ſævos effugiamque Getas,
Clauſaque ſi miſero patria eſt, ut ponar in ullo,
Qui minus Auſoniâ diſtet ab Urbe, loco.
Unde tuas poſſim laudes celebrare recentes,
Magnaque quàm minimâ facta referre morâ.
Tangat ut hoc votum cæleſtia, care Süilli,
Numina, pro ſocero pæne precare tuo.

EPISTOLA IX.

GRÆCINO.

VNde licet, non unde juvat, Græcine, ſalutem
Mittit ab Euxinis hanc tibi Naſo vadis.
Miſſaque Dì faciant Auroram occurrat ad illam,
Bis ſenos faſces quæ tibi prima dabit.
Ut, quoniam ſine me tanges Capitolia Conſul,
Et fiam turbæ pars ego nulla tuæ,
In domini ſubeat partes, & præſtet amici
Officium juſſo littera noſtra die.
Atque ego ſi fatis genitus melioribus eſſem,
Et mea ſincero curreret axe rota;
Quo nunc noſtra manus per ſcriptum fungitur, eſſet
Lingua ſalutandi munere functa tui.
Gratatuſque darem cum dulcibus oſcula verbis:
Nec minus ille meus, quam tuus, eſſet honor.
Illâ (confiteor) ſic eſſem luce ſuperbus,
Ut caperet faſtus vix domus ulla meos.
Dumque latus ſancti cingit tibi turba Senatûs,
Conſulis ante pedes ire viderer Eques.
Et quanquam cuperem ſemper tibi proximus eſſe,
Gauderem lateri non habuiſſe locum.

Nec

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
235 E 17 vol. 3

Nec querulus, turbâ quamvis eliderer, eſſem:
  Sed foret à populo tum mihi dulce premi.
Proſpicerem gaudens, quantus foret agminis ordo,
  Denſaque quam longum turba teneret iter.
[Quoque magis noris quam me vulgaria tangant,
  Spectarem, qualis purpura te tegeret.]
Signa quoque in ſellâ noſſem formata curuli;
  Et totum Numidæ ſculptile dentis opus.
At cum Tarpeias eſſes deductus in arces,
  Dum caderet juſſu victima ſacra tuo;
Me quoque ſecreto grates ſibi magnus agentem
  Audîſſet, mediâ qui ſedet æde, Deus.
Thuraque mente magis, plenâ, quam lance, dediſſem
  Ter quater, imperii lætus honore tui.
Hîc ego præſentes inter numerarer amicos;
  Mitia jus Urbis ſi modo fata darent.
Quæque mihi ſolâ capitur nunc mente voluptas,
  Tunc oculis etiam percipienda foret.
Non ita cælitibus viſum eſt, & forſitan æquis:
  Nam quid me pœnæ cauſſa negata juvet?
Mente tamen, quæ ſolo loco non exſulat, utar:
  Prætextam, faſces aſpiciamque tuos.
Hæc modo te populo reddentem jura videbit;
  Et ſe ſecretis finget adeſſe locis.
Nunc longi reditus haſtæ ſupponere luſtri
  Cernet, & exactâ cuncta locare fide.
Nunc facere in medio facundum verba Senatu,
  Publica quærentem quid petat utilitas.
Nunc, pro Cæſaribus, Superis decernere grates;
  Albave opimorum colla ferire boum.
Atque utinam, cum jam fueris potiora precatus,
  Ut mihi placetur numinis ira, roges!
Surgat ad hanc vocem plenâ pius ignis ab arâ;
  Detque bonum voto lucidus omen apex.
Interea, qua parte licet, ne cuncta queramur,
  Hîc quoque te feſtum Conſule tempus agam.

Altera lætitiæ, nec cedens cauſſa priori,
Succeſſor tanti frater honoris, erit.
Nam tibi finitum ſummo, Græcine, Decembri
Imperium, Jani ſuſcipit ille die.
Quæque eſt in vobis pietas, alterna feretis
Gaudia, tu fratris faſcibus, ille tuis.
Sic tu bis fueris Conſul, bis Conſul & ille;
Inque domo bimus conſpicietur honor.
Qui quanquam eſt ingens, & nullū Martia ſummo
Altius imperium Conſule Roma videt;
Multiplicat tamen hunc gravitas auctoris honorem:
Et majeſtatem res data dantis habet.
Judiciis igitur liceat Flaccoque tibique
Talibus Auguſti tempus in omne frui.
Ut tamen à rerum curâ propiore vacabit;
Vota precor votis addite veſtra meis.
Et, ſi quem dabit aura ſinum, laxate rudentes;
Exeat è Stygiis ut mea navis aquis.
Præfuit his, Græcine, locis modo Flaccus; & illo
Ripa ferox Iſtri ſub duce tuta fuit.
Hic tenuit Myſas gentes in pace fideli:
Hic arcu fiſos terruit enſe Getas.
Hic captam Troſmin celeri virtute recepit,
Infecitque fero ſanguine Danubium.
Quære loci faciem, Scythicique incommoda cæli;
Et quàm vicino terrear hoſte, roga.
Sintne litæ tenues ſerpentis felle ſagittæ:
Fiat an humanum victima dira caput.
Mentiar, an coëat duratus frigore pontus;
Et teneat glacies jugera multa freti.
Hæc ubi narrarit, quæ ſit mea fama, require;
Quoque modo peragam tempora dura, roga.
Nec ſumus hîc odio, nec ſcilicet eſſe meremur:
Nec cum Fortunâ mens quoque verſa meâ eſt.
Illa quies animo, quam tu laudare ſolebas,
Ille vetus ſolito perſtat in ore pudor.

[Sic

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
235 E 17 vol. 3

[Sic ego ſum longè, ſic hîc, ubi barbarus hoſtis,]
Ut fera plus valeant legibus arma, facit;
Re queat ut nullâ tot jam, Græcine, per annos
Fœmina de nobis virve puerve queri.
Hoc facit, ut miſero faveant adſintque Tomitæ;
Hæc quoniam tellus teſtificanda mihi eſt.
Illi me, quia velle vident, diſcedere malunt:
Reſpectu cupiunt hîc tamen eſſe ſui.
Nec mihi credideris: exſtant decreta, quibus nos
Laudat, & immunes publica cera facit.
Conveniens miſeris hæc quanquam gloria non eſt,
Proxima dant nobis oppida munus idem.
Nec pietas ignota mea eſt: videt hoſpita tellus
In noſtrâ ſacrum Cæſaris eſſe domo.
Stant pariter natuſque pius, conjuxque ſacerdos,
Numina jam facto non leviora Deo.
Neu deſit pars ulla domûs; ſtat uterque nepotum:
Hic aviæ lateri proximus, ille patris.
His ego do toties cum thure precantia verba,
Eöo quoties ſurgit ab orbe dies.
Tota, licet quæras, hoc me non fingere dicet,
Officii teſtis Pontica terra mei.
Pontica me tellus, quantis hac poſſumus orâ,
Natalem ludis ſcit celebrare Dei.
Nec minus hoſpitibus pietas eſt cognita talis,
Miſit in has ſi quos longa Propontis aquas.
Is quoque, quo lævus fuerat ſub Præſide Pontus,
Audierit frater forſitan iſta tuus.
Fortuna eſt impar animo, talique libenter
Exiguas carpo munere pauper opes.
Nec veſtris damus hæc oculis, procul Urbe remoti:
Contenti tacitâ ſed pietate ſumus.
Et tamen hæc tangent aliquando Cæſaris aures.
Nil illum, toto quod fit in orbe, latet.
Tu certè ſcis hoc Superis adſcite, videſque,
Cæſar; ut eſt oculis ſubdita terra tuis.

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
235 E 17 vol. 3

Tu noſtras audis inter convexa locatus
 Sidera, ſollicito quas damus ore, preces.
Perveniant iſtuc & carmina forſitan illa,
 Quæ de te miſi cælite facta novo.
Auguror his igitur flecti tua numina; nec tu
 Immerito nomen mite Parentis habes.

EPISTOLA X.

ALBINOVANO.

HIc mihi Cimmerio bis tertia ducitur æſtas
 Littore pellitos inter agenda Getas.
Ecquos tu ſilices, ecquod, cariſſime, ferrum
 Duritiæ confers, Albinovane, meæ?
Gutta cavat lapidem; conſumitur anulus uſu;
 Et teritur preſſâ vomer aduncus humo.
Tempus edax igitur, præter nos, omnia perdet?
 Ceſſat duritiâ mors quoque victa meâ.
Exemplum eſt animi nimium patientis Ulyſſes,
 Jactatus dubio per duo luſtra mari.
Tempora ſolliciti ſed non tamen omnia fati
 Pertulit; & placidæ ſæpe fuêre moræ.
An grave ſex annis pulcram foviſſe Calypſo,
 Æquoreæque fuit concubuiſſe Deæ?
Excipit Hippotades; qui dat pro munere ventos,
 Curvet ut impulſos utilis aura ſinus.
Nec bene cantantes labor eſt audîſſe puellas;
 Nec deguſtanti lotos amara fuit.
Hos ego, qui patriæ faciant oblivia, ſuccos
 Parte meæ vitæ, ſi modo dentur, emam.
Nec tu contuleris urbem Læſtrygonis unquam
 Gentibus, obliquâ quas obit Iſter aquâ.
Nec vincet ſævum Cyclops feritate Phyacen:
 Qui quota terroris pars ſolet eſſe mei!
Scylla feris trunco quod latrat ab inguine monſtris;
 Heniochæ nautis plus nocuêre rates.

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
235 E 17 vol. 3

Nec potes infeſtis conferre Charybdin Achæis;
Ter licet epotum ter vomat illa fretum.
Qui quanquam dextrâ regione licentius errant;
Securum latus hoc non tamen eſſe ſinunt.
Hîc agri infrondes, hîc ſpicula tincta venenis:
Hîc freta vel pediti pervia reddit hyems.
Ut, qua remus iter pulſis modo fecerat undis,
Siccus contemtâ nave viator eat.
Qui veniunt iſtinc, vix vos ea credere dicunt.
Quam miſer eſt, qui fert aſperiora fide!
Crede tamen: nec te cauſſas neſcire ſinemus,
Horrida Sarmaticum cur mare duret hyems.
Proxima ſunt nobis plauſtri præbentia formam,
Et quæ præcipuum ſidera frigus habent.
Hinc oritur Boreas, oræque domeſticus huic eſt;
Et ſumit vires à propiore loco.
At Notus, adverſo tepidùm qui ſpirat ab axe,
Eſt procul; & rarus languidiorque venit.
Adde quod hîc clauſo miſcentur flumina Ponto,
Vimque fretum multo perdit ab amne ſuam.
Huc Lycus,huc Sagaris,Peniuſq;, Hypaniſq;, Crateſq;
Influit, & crebro vortice tortus Halys:
Partheniuſque rapax, & volvens ſaxa Cynapes
Labitur; & nullo tardior amne Tyras.
Et tu, fœmineæ Thermodon cognite turmæ;
Et quondam Graiis Phaſi petite viris.
Cumque Boryſthenio liquidiſſimus amne Dyraſpes,
Et tacitè peragens lene Melanthus iter.
Quique duas terras, Aſiam Cadmique ſororem
Separat, & curſus inter utramque facit.
Innumerique alii, quos inter maximus omnes
Cedere Danubius ſe tibi, Nile, negat.
Copia tot laticum, quas auget, adulterat undas:
Nec patitur vires æquor habere ſuas.
Quin etiam ſtagno ſimilis pigræque paludi
Cæruleus vix eſt, diluiturque color.

Innatat unda freto dulcis, leviorque marinâ eſt;
Quæ proprium miſto de ſale pondus habet.
Si roget hæc aliquis, cur ſint narrata Pedoni,
Quidve loqui certis juverit iſta modis;
Detinui, dicam tempus, curaſque fefelli.
Hunc fructum præſens attulit hora mihi.
Abfuimus ſolito, dum ſcribimus iſta, dolori:
In mediis nec nos ſenſimus eſſe Getis.
At tu, non dubito, cum carmine Theſea laudes,
Materiæ titulos quin tueare tuæ;
Quemque refers, imitere virum. vetat ille profectò
Tranquilli comitem temporis eſſe fidem.
Qui quanquam eſt factis ingens, & conditur à te
Vir tanto, quanto debuit ore cani;
Eſt tamen ex illo nobis imitabile quiddam,
Inque fide Theſeus quilibet eſſe poteſt.
Non tibi ſunt hoſtes ferro clavâque domandi,
Per quos vix ulli pervius Iſthmos erat:
Sed præſtandus amor, res non operoſa volenti.
Quis labor eſt puram non temeraſſe fidem?
Hæc tibi, qui perſtas indeclinatus amico,
Non eſt quod linguâ dicta querente putes.

EPISTOLA XI.

GALLIONI.

Gallio, crimen erit vix excuſabile nobis,
Carmine te nomen non habuiſſe meo.
Tu quoque enim (memini) cæleſti cuſpide facta
Foviſti lacrymis vulnera noſtra tuis.
Atque utinam, rapti jacturâ læſus amici,
Senſiſſes ultra, quod quererere, nihil!
Non ita Dîs placuit, qui te ſpoliare pudicâ
Conjuge crudeles non habuêre nefas.
Nuntia nam luctûs mihi nuper epiſtola venit:
Lectaque cum lacrymis ſunt tua damna meis.

Sed

Sed neque prudentem ſolari ſtultior auſim,
Verbaque doctorum nota referre tibi:
Finitumque tuum, ſi non ratione, dolorem
Ipsâ jam pridem ſuſpicor eſſe morâ.
Dum tua pervênit, dum littora noſtra recurrens
Tot maria ac terras permeat, annus abit.
Temporis officium ſolatia dicere certi eſt:
Dum dolor in curſu eſt, dum petit æger opem.
At cum longa dies ſedavit vulnera mentis;
Intempeſtivè qui fovet illa, novat.
Adde quod (atque utinam verum tibi venerit omen!)
Conjugio felix jam potes eſſe novo.

Epistola XII.

TUTICANO.

Quo minus in noſtris ponaris, amice, libellis,
Nominis efficitur conditione tui.
Aſt ego non alium prius hoc dignarer honore:
Eſt aliquis noſtrum ſi modo carmen honos.
Lex pedis officio naturaque nominis obſtant:
Quaque meos adeas, eſt via nulla, modos.
Nam pudet in geminos ita nomen findere verſus,
Deſinat ut prior hoc, incipiatque minor:
Et pudeat, ſi te, qua ſyllaba parte moratur,
Arctius appellem, Tuticanumque vocem.
Nec potes in verſum Tuticani more venire;
Fiat ut è longâ ſyllaba prima brevis.
Aut producatur, quæ nunc correptius exit;
Et ſit porrectâ longa ſecunda morâ.
His ego ſi vitiis auſim corrumpere nomen,
Ridear, & merito pectus habere neger.
Hæc mihi cauſſa fuit dilati muneris hujus,
Quod meus adjecto fœnore reddet ager.
Teque canam quacunque notâ: tibi carmina mittam,
Pæne mihi puero cognite pæne puer.

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
235 E 17 vol. 3

Perque tot annorum ſeriem, quot habemus uterque,
   Non mihi, quam fratri frater, amate minus.
Tu bonus hortator, tu duxque comeſque fuiſti,
   Cum regerem tenerâ fræna novella manu.
Sæpe ego correxi ſub te cenſore libellos;
   Sæpe tibi admonitu facta litura meo eſt:
Dignam Mæoniis Phæacida condere chartis
   Cum te Pïerides perdocuêre tuæ.
Hic tenor, hæc viridi concordia cœpta juventâ
   Venit ad albentes illabefacta comas.
Quæ niſi te moveant, duro tibi pectora ferro
   Eſſe, vel inducto clauſa adamante putem.
Sed prius huic deſint & bellum & frigora terræ,
   Inviſus nobis quæ duo Pontus habet;
Et tepidus Boreas, & ſit præfrigidus Auſter,
   Et poſſit fatum mollius eſſe meum;
Quam tua ſint lapſo præcordia dura ſodali.
   Hic cumulus noſtris abſit, abeſtque, malis.
Tu modo per Superos, quorum certiſſimus ille eſt,
   Quo tuus aſſiduè Principe crevit honor;
Effice, conſtanti profugum pietate tuendo,
   Ne ſperata meam deſerat aura ratem.
Quid mandem, quæris? peream, niſi dicere vix eſt.
   Si modo, qui periit, ille perire poteſt.
Nec quid agam invenio, nec quid nolimve velimve:
   Nec ſatis utilitas eſt mea nota mihi.
Crede mihi; miſeros prudentia prima relinquit:
   Et ſenſus cum re conſiliumque fugit.
Ipſe precor quæras, qua ſim tibi parte juvandus:
   Quoque viam facias ad mea vota vado.

EPISTOLA XIII.

CARO.

O Mihi non dubios inter memorande ſodales,
   Quique, quod es, id verè, Care, vocaris; ave.

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
235 E 17 vol. 3

Unde ſaluteris, color hic tibi protinus index,
Et ſtructura mei carminis eſſe poteſt.
Non quia mirifica eſt, ſed quod nec publica certè:
Qualis enim cunque eſt, non latet eſſe meam.
Ipſe quoque ut chartæ titulum de fronte revellas,
Quod ſit opus, videor dicere poſſe, tuum.
Quamlibet in multis poſitus noſcêre libellis;
Perque obſervatas inveniêre notas.
Prodent auctorem vires, quas Hercule dignas
Novimus, atque illi, quem canis, eſſe pares.
Et mea Muſa poteſt proprio deprenſa colore
Inſignis vitiis forſitan eſſe ſuis.
Tam mala Therſiten prohibebat forma latêre,
Quàm pulcrâ Nireus conſpiciendus erat.
Nec te mirari, ſi ſint vitioſa, decebit
Carmina, quæ faciam pæne poëta Getes.
Ah pudet! & Getico ſcripſi ſermone libellum:
Structaque ſunt noſtris barbara verba modis.
Et placui, (gratare mihi) cœpique poëtæ
Inter inhumanos nomen habere Getas.
Materiam quæris? laudes de Cæſare dixi.
Adjuta eſt novitas numine noſtra Dei.
Nam patris Auguſti docui mortale fuiſſe
Corpus; in ætherias numen abîſſe domos:
Eſſe parem virtute patri, qui fræna coactus
Sæpe recuſati ceperit imperii.
Eſſe pudicarum te Veſtam, Livia, matrum,
Ambiguum nato dignior, anne viro.
Eſſe duos juvenes firma adjumenta Parentis,
Qui dederint animi pignora certa ſui.
Hæc ubi non patriâ perlegi ſcripta Camœnâ,
Venit & ad digitos ultima charta meos;
Et caput & plenas omnes movere pharêtras,
Et longum Getico murmur in ore fuit.
Atque aliquis, Scribas hæc cum de Cæſare, dixit,
Cæſaris imperio reſtituendus eras.

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
235 E 17 vol. 3

Ille quidem dixit, ſed me jam, Care, nivali
Sexta relegatum bruma ſub axe videt.
Carmina nil proſunt. nocuerunt carmina quondam:
Primaque tam miſeræ cauſſa fuêre fugæ.
At tu per ſtudii communia fœdera ſacri,
Per non vile tibi nomen amicitiæ;
Sic capto Latiis Germanicus hoſte catenis,
Materiam veſtris afferat ingeniis;
Sic valeant pueri, votum commune Deorum;
Quos laus formandos eſt tibi magna datos;
Quanta potes præbe noſtræ momenta ſaluti:
Quæ niſi mutato nulla futura loco eſt.

EPISTOLA XIV.

TUTICANO.

HÆc tibi mittuntur, quẽ ſum modo carmine queſtus
Non aptum numeris nomen habere meis.
In quibus, excepto quod adhuc utcunque valemus,
Nil, te præterea quod juvet, invenies.
Ipſa quoque eſt inviſa ſalus: ſuntque ultima vota,
Quolibet ex iſtis ſcilicet ire locis.
Nulla mihi cura eſt, terrâ quam muter ut iſtâ:
Hac quia, quam video, gratior omnis erit.
In medias Syrtes, mediam mea vela Charybdin
Mittite, præſenti dum careamus humo.
Styx quoque, ſi quid ea eſt, bene commutabitur Iſtro:
Si quid & inferius, quam Styga, mundus habet.
Gramina cultus ager, frigus minus odit hirundo;
Proxima Marticolis quam loca Naſo Getis.
Talia ſuccenſent propter mihi verba Tomitæ,
Iraque carminibus publica mota meis.
Ergo ego ceſſabo nunquam per carmina lædi,
Plectar & incauto ſemper ab ingenio?
Ergo ego, ne ſcribam, digitos incidere cunctor;
Telaque adhuc demens, quæ nocuêre, ſequor?

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
235 E 17 vol. 3

Ad veteres ſcopulos iterum devertor, & illas,
  In quibus offendit naufraga puppis, aquas.
Sed nihil admiſi: nulla eſt mea culpa, Tomitæ;
  Quos ego, cum loca ſim veſtra peroſus, amo.
Quilibet excutiat noſtri monumenta laboris;
  Littera de vobis eſt mea queſta nihil.
Frigus, & incurſus omni de parte timendos,
  Et quod pulſetur murus ab hoſte, queror.
In loca, non homines, veriſſima crimina dixi.
  Culpatis veſtrum vos quoque ſæpe ſolum.
Eſſet perpetuò ſua quam vitabilis Aſcra,
  Auſa eſt agricolæ Muſa docere ſenis.
At fuerat terrâ genitus, qui ſcripſit, in illâ,
  Intumuit vati nec tamen Aſcra ſuo.
Quis patriam ſollerte magis dilexit Ulyſſe?
  Hoc tamen aſperitas indice nota loci eſt.
Non loca, ſed mores ſcriptis vexavit amaris
  Scepſius Auſonios, actaque Roma rea eſt.
Falſa tamen paſſa eſt æquâ convicia mente,
  Obfuit auctori nec fera lingua ſuo.
At malus interpres, populi mihi concitat iram,
  Inque novum crimen carmina noſtra vocat.
Tam felix utinam, quam pectore candidus, eſſem!
  Exſtat adhuc nemo ſaucius ore meo.
Adde, quod Illyricâ ſi jam pice nigrior eſſem,
  Non mordenda mihi turba fidelis erat.
Molliter à vobis mea ſors excepta, Tomitæ,
  Tam mites Graios indicat eſſe viros.
Gens mea Peligni, regioque domeſtica Sulmo,
  Non potuit noſtris lenior eſſe malis.
Quem vix incolumi cuiquam ſalvoque daretis,
  Is datus à vobis eſt mihi nuper honor.
Solus adhuc ego ſum veſtris immunis in oris;
  Exceptis, ſi qui munera legis habent.
Tempora ſacratâ mea ſunt velata coronâ,
  Publicus invito quam favor impoſuit.

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
235 E 17 vol. 3

Quàm grata eſt igitur Latonæ Delia tellus,
Erranti tutum quæ dedit una locum;
Tam mihi cara Tomis: patriâ quæ ſede fugatis
Tempus ad hoc nobis hoſpita fida manet.
Dî modo feciſſent, placidæ ſpem poſſet habere
Pacis, & à gelido longius axe foret.

EPISTOLA XV.

SEXTO POMPEIO.

SI quis adhuc uſquam noſtri non immemor extat,
Quidve relegatus Naſo, requirit, agam;
Cæſaribus vitam, Sexto debere ſalutem
Me ſciat. à Superis hic mihi primus erit.
Tempora nam miſeræ complectar ut omnia vitæ;
A meritis ejus pars mihi nulla vacat.
Quæ numero tot ſunt, quot in horto fertilis arvi
Punica ſub lento cortice grana rubent.
Africa quot ſegetes, quot Tmolia terra racemos,
Quot Sicyon baccas, quot parit Hybla favos.
Confiteor. teſtere licet. ſignate Quirites.
Nil opus eſt legum viribus: ipſe loquor.
Inter opes & me rem parvam pone paternas.
Pars ego ſum cenſûs quantulacunque tui.
Quàm tua Trinacria eſt, regnataque terra Philippo,
Quàm domus Auguſto continuata Foro;
Quam tua rus oculis domini Campania gratum,
Quæque relicta tibi, Sexte, vel emta tenes:
Tam tuus en ego ſum. cujus te munere triſti
Non potes in Ponto dicere habere nihil.
Atque utinam poſſis, & detur amicius arvum;
Remque tuam ponas in meliore loco!
Quod quoniam in Dîs eſt, tenta lenire precando
Numina, perpetuâ quæ pietate colis.
Erroris nam tu, vix eſt diſcernere, noſtri
Sis argumentum majus an auxilium.

Nec

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
235 E 17 vol. 3

Nec dubitans oro: ſed flumine ſæpe ſecundo
Augetur remis curſus euntis aquæ.
Et pudet, & metuo, ſemperque eademque precari;
Ne ſubeant animo tædia juſta tuo.
Verùm quid faciam: res immoderata cupido eſt.
Da veniam vitio, mitis amice, meo.
Scribere ſæpe aliud cupiens delabor eodem:
Ipſa locum per ſe littera noſtra rogat.
Seu tamen effectus habitura eſt gratia; ſeu me
Dura jubet gelido Parca ſub axe mori;
Semper inoblitâ repetam tua munera mente:
Et mea me tellus audiet eſſe tuum.
Audiet & cælo poſita eſt quæcunque ſub illo:
Tranſit noſtra feros ſi modo Muſa Getas.
Teque meæ cauſſam ſervatoremque ſalutis:
Meque tuum librâ norit & ære minus.

EPISTOLA XVI.

AD INVIDUM.

INvide, quid laceras Naſonis carmina rapti?
Non ſolet ingeniis ſumma nocere dies.
Famaque poſt cineres major venit: & mihi nomen
Tunc quoque, cum vivis annumerarer, erat.
Cum foret & Marſus, magnique Rabirius oris,
Iliacuſque Macer, ſidereuſque Pedo:
Et, qui Junonem læſiſſet in Hercule, Carus;
Junonis ſi non jam gener ille foret.
Quique dedit Latio carmen regale Severus;
Et cum ſubtili Priſcus uterque Numâ.
Quique vel imparibus numeris, Montane, vel æquis
Sufficis; & gemino carmine nomen habes.
Et qui Penelopæ reſcribere juſſit Ulyſſen,
Errantem ſævo per duo luſtra mari:
Quique ſuam Trœzena, imperfectumque dierum
Deſeruit celeri morte Sabinus opus.

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
235 E 17 vol. 3

Ingeniique ſui dictus cognomine Largus,
Gallica qui Phrygium duxit in arva ſenem.
Quique canit domitam Camerinus ab Hercule Troiam;
Quique ſuâ nomen Phyllide Tuſcus habet.
Velivolique maris vates, cui credere poſſis
Carmina cæruleos compoſuiſſe Deos.
Quique acies Libycas Romanaque prælia dixit;
Et Marius, ſcripti dexter in omne genus.
Trinacriuſque ſuæ Perſeïdos auctor, & auctor
Tantalidæ reducis Tyndaridoſque Lupus.
Et qui Mæoniam Phæacida vertit, & unà
Pindaricæ fidicen tu quoque, Rufe, lyræ.
Muſaque Turranî Tragicis innixa cothurnis:
Et tua cum ſocco Muſa, Meliſſe, levis.
Cum Varus Gracchuſque darent fera dicta tyranni;
Callimachi Proculus molle teneret iter:
[Tityrus antiquas & erat qui paſceret herbas,]
Aptaque venanti Gratius arma daret.
Naïdas à Satyris caneret Fontanus amatas,
Clauderet imparibus verba Capella modis.
Cumque forent alii, quorum mihi cuncta referre
Nomina longa mora eſt, carmina vulgus habet,
Eſſent & juvenes, quorum quod inedita cura eſt,
Appellandorum nil mihi juris adeſt;
Te tamen in turbâ non auſim, Cotta, ſilere;
Pïeridum lumen, præſidiumque fori.
Maternos Cottas cui Meſſallaſque paternos
Maxima nobilitas ingeminata dedit.
Dicere ſi fas eſt, claro mea nomine Muſa,
Atque inter tantos, quæ legeretur, erat.
Ergo ſubmotum patriâ proſcindere, livor,
Deſine, neu cineres ſparge, cruente, meos.
Omnia perdidimus. tantummodo vita relicta eſt,
Præbeat ut ſenſum materiamque malis.
Quid juvat exſtinctos ferrum dimittere in artus?
Non habet in nobis jam nova plaga locum.

P. OVI-

P. OVIDII NASONIS
IBIS.

TEMPUS ad hoc, luſtris jam bis mihi quinque peractis,
Omne fuit Muſæ carmen inerme meæ:
Nullaque, quæ poſſit, ſcriptis tot millibus exſtat
Littera Naſonis, ſanguinolenta legi.
Nec quemquam noſtri, niſi nos, læſere libelli:
Artificis periit cum caput Arte ſuâ.
Unus (& hoc ipſum eſt injuria magna) perennem
Candoris titulum non ſinit eſſe mei.
Quiſquis is eſt, (nam nomen adhuc utcunque tacebo)
Cogit inaſſuetas ſumere tela manus.
Ille relegatum gelidos Aquilonis ad ortus
Non ſinit exſilio delituiſſe ſuo.
Vulneraque immitis requiem quærentia vexat:
Jactat & in toto verba canina foro:
Perpetuoque mihi ſociatam fœdere lecti
Non patitur miſeri funera flere viri.
Cumque ego quaſſa meæ complectar membra carinæ;
Naufragii tabulas pugnat habere mei.
Et qui debuerat ſubitas exſtinguere flammas;
Is prædam medio raptor ab igne tulit.
Nititur ut profugæ deſint alimenta ſenectæ;
Heu quanto noſtris dignior ipſe malis!
Dî melius! quorum longè mihi maximus ille,
Qui noſtras inopes noluit eſſe vias.
Huic igitur meritas grates, ubicunque licebit,
Pro tam manſueto pectore ſemper agam.
Audiet hæc Pontus. faciat quoque forſitan idem,
Terra ſit ut propior teſtificanda mihi.

At tibi, calcaſti qui me, violente, jacentem,
Quamlibet & miſero debitus hoſtis ero.
Deſinet eſſe prius contrarius ignibus humor;
Junctaque cum Lunâ lumina Solis erunt;
Parſque eadem cæli Zephyros emittet & Euros;
Et tepidus gelido flabit ab axe Notus;
Et nova fraterno veniet concordia fumo;
Quem vetus accenſâ ſeparat ira pyrâ;
Et Ver Autumno, Brumæ miſcebitur Æſtas;
Atque eadem regio Veſper & Ortus erunt:
Quam mihi ſit tecum poſitis, quæ ſumſimus, armis
Gratia, commiſſis, improbe, rupta tuis.
Pax erit hæc nobis, donec mihi vita manebit,
Cum pecore infirmo quæ ſolet eſſe lupis.
Prima quidem cœpto committam prælia verſu:
Non ſoleant quamvis hoc pede bella geri.
Utque petit primo plenum flaventis arenæ
Nondum calfacti velitis haſta ſolum;
Sic ego te ferro nondum jaculabor acuto:
Protinus inviſum nec petet haſta caput.
Et neque nomen in hoc, nec dicam facta libello:
Teque brevi, qui ſis, diſſimulare ſinam.
Poſtmodo, ſi perges, in te mihi liber Iämbus
Tincta Lycambêo ſanguine tela dabit.
Nunc, quo Battiades inimicum devovet Ibin,
Hoc ego devoveo teque tuoſque modo.
Utque ille, hiſtoriis involvam carmina cæcis:
Non ſoleam quamvis hoc genus ipſe ſequi.
Illius ambages imitatus in Ibide dicar;
Oblitus moris judiciique mei.
Et quoniam, qui ſis, nondum quærentibus edo;
Ibidis interea tu quoque nomen habe.
Utque mei verſus aliquantum noctis habebunt;
Sic vitæ ſeries tota ſit atra tuæ.
Hæc tibi natali faxo Janique Kalendis
Non mentituro quilibet ore legat.

Dî

Dî maris & terræ, quique his meliora tenetis
  Inter diverſos cum Jove regna polos ;
Huc precor, huc veſtras omnes advertite mentes ,
  Et ſinite optatis pondus ineſſe meis .
Ipſaque tu Tellus, ipſum cum fluctibus Æquor ,
  Ipſe meas Æther accipe ſumme preces :
Sideraque, & radiis circumdata Solis imago ;
  Lunaque, quæ nunquam, quo prius, orbe micas ;
Noxque tenebrarum ſpecie reverenda tuarum ;
  Quæque ratum triplici pollice netis opus ;
Quique per infernas horrendo murmure valles
  Imperjuratæ laberis amnis aquæ ;
Quaſque ferunt torto vittatis angue capillis
  Carceris obſcuras ante ſedere fores ;
Vos quoq; plebs Superûm Fauni,Satyrique, Lareſque,
  Fluminaque, & Nymphæ, Semideumque gēnus;
Denique ab antiquo Divi vetereſque novique,
  In noſtrum cuncti tempus adeſte, Chao.
Carmina dum capiti malefido dira canuntur ,
  Et peragunt partes ira dolorque ſuas :
Annuite optatis omnes ex ordine noſtris ;
  Et pars ſit voti nulla caduca mei.
Quæque precor, fiant : ut non mea dicta, ſed illa
  Paſiphaês generi verba fuiſſe putet.
Quaſque ego tranſiero pœnas, patiatur & iſtas.
  Plenius ingenio ſit miſer ille meo.
Neve minus valeant fictum execrantia nomen
  Vota, minus magnos commoveantve Deos ;
Illum ego devoveo, quem mens intelligit, Ibin ;
  Qui ſe ſcit factis has meruiſſe preces.
Nulla mora eſt in me : peragam rata vota ſacerdos.
  Quiſquis ades ſacris , ore favete , meis.
Quiſquis ades ſacris, lugubria dicite verba ;
  Et fletu madidis Ibin adite genis :
Ominibuſque malis pedibuſque occurrite lævis :
  Et nigræ veſtes corpora veſtra tegant.

Tu quoque, quid dubitas ferales ſumere vittas?
  Jam ſtat, ut ipſe vides, funeris ara tui.
Pompa parata tibi eſt: votis mora triſtibus abſit.
  Da jugulum cultris, hoſtia dira, meis.
Terra tibi fruges, amnis tibi deneget undas:
  Deneget afflatus ventus & aura ſuos.
Nec tibi Sol clarus, nec ſit tibi lucida Phœbe:
  Deſtituant oculos ſidera cuncta tuos.
Nec ſe Vulcanus, nec ſe tibi præbeat aër.
  Nec tibi det tellus, nec tibi pontus iter.
Exſul inops erres, alienaque limina luſtres:
  Exiguumque petas ore tremente cibum.
Nec corpus querulo, nec mens vacet ægra dolore:
  Noxque die gravior ſit tibi, nocte dies.
Siſque miſer ſemper; nec ſis miſerabilis ulli.
  Gaudeat adverſis fœmina virque tuis.
Accedat lacrymis odium, dignuſque putêre,
  Qui mala, cum tuleris plurima, plura feras.
Sitque, quod eſt rarum, ſolito defecta favore
  Ærumnæ facies invidioſa tuæ.
Cauſaque non deſit, deſit tibi copia mortis.
  Optatam fugiat vita coacta necem.
Luctatuſque diu cruciatos ſpiritus artus
  Deſerat; & longâ torqueat ante morâ.
Evenient. dedit ipſe mihi modo ſigna futuri
  Phœbus: & à lævâ mœſta volavit avis.
Certè ego, quæ voveo, Superos motura putabo:
  Speque tuæ mortis, perfide, ſemper alar.
[Finiet illa dies, quæ te mihi ſubtrahet olim:
  Finiet illa dies, quæ mihi tarda venit.]
Et prius hanc animam, nimium tibi ſæpe petitam,
  Auferet illa dies, quæ mihi ſera venit;
Quam dolor hic unquam ſpatio evaneſcere poſſit:
  Leniat aut odium tempus & hora meum.
Pugnabunt jaculis dum Thraces, Iazyges arcu,
  Dum tepidus Ganges, frigidus Iſter erit;

Robo-

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
235 E 17 vol. 3

Robora dum montes, dum pabula mollia campi,
Dum Tiberis flavas Tuſcus habebit aquas;
Bella geram tecum : nec mors mihi finiet iras;
Sæva ſed in manes manibus arma dabit.
Tum quoque, cum vacuas fuero dilapſus in auras,
Exanimis mores oderit umbra tuos.
Tum quoq; factorum veniam memor umbra tuorum:
Inſequar & vultus oſſea larva tuos.
Sive ego, quod nolim, longis conſumtus ab annis:
Sive manu factâ morte ſolutus ero :
Sive per immenſas jactabor naufragus undas;
Noſtraque longinquus viſcera piſcis edet :
Sive peregrinæ carpent mea membra volucres;
Sive meo tingent ſanguine roſtra lupi :
Sive aliquis dignatus erit ſupponere terræ,
Et dare plebeio corpus inane rogo.
Quidquid ero, Stygiis erumpere nitar ab oris,
Et tendam gelidas ultor in ora manus.
Me vigilans cernes : tacitis ego noctis in umbris
Excutiam ſomnos, viſus adeſſe, tuos.
Denique quidquid ages, ante os oculoſque volabo;
Et querar, & nullâ ſede quietus eris.
Verbera torta dabunt ſonitum; nexæque colubris
Conſcia fumabunt ſemper ad ora faces.
His vivus furiis agitabere : mortuus îſdem.
Et brevior pœnâ vita futura tuâ eſt.
Nec tibi contingent funus lacrymæque tuorum.
Indeploratum projiciere caput.
Carnificiſque manu populo plaudente trahêris;
Infixuſque tuis oſſibus uncus erit.
Ipſæ te fugient, quæ carpunt omnia, flammæ :
Reſpuet inviſum juſta cadaver humus.
Unguibus & roſtro tardus trahet ilia vultur;
Et ſcindent avidæ perfida corda canes.
Deque tuo fiet (licet hac ſis laude ſuperbus)
Inſatiabilibus corpore rixa lupis.

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
235 E 17 vol. 3

In loca ab Elyſiis diverſa fugabere campis ;
Quaſque tenet ſedes noxia turba, coles.
Siſyphus eſt illic ſaxum volvenſque petenſque ;
Quique agitur rapidæ vinctus ab orbe rotæ :
Quæque gerunt humeris perituras Belides undas,
Exſulis Ægypti turba cruenta nurus.
Poma pater Pelopis præſentia quærit, & idem
Semper eget, liquidis ſemper abundat aquis ;
Jugeribuſque novem qui ſummus diſtat ab imo,
Viſceraque aſſiduæ debita præbet avi.
Hîc tibi de Furiis ſcindet latus una flagello,
Ut ſceleris numeros confiteare tui :
Altera Tartareis ſectos dabit anguibus artus :
Tertia fumantes incoquet igne genas.
Noxia mille modis lacerabitur umbra ; tuaſque
Æacus in pœnas ingenioſus erit.
In te tranſcribet veterum tormenta reorum :
Manibus antiquis cauſſa quietis eris.
Siſyphe, cui tradas revolubile pondus, habebis :
Verſabunt celeres nunc nova membra rotæ.
Hîc erit, & ramos fruſtra qui captet & undas :
Hîc inconſumto viſcere paſcet avem.
Nec mortis pœnas mors altera finiet hujus :
Horaque erit tantis ultima nulla malis.
Inde ego pauca canam ; frondes ut ſi quis ab Idâ,
Aut ſummam Libyco de mare carpat aquam.
Nam neque quot flores Siculâ naſcantur in Hyblâ,
Quotve ferat dicam terra Ciliſſa crocos,
Nec cùm triſtis hyems Aquilonis inhorruit alis,
Quàm multâ fiat grandine canus Athos.
Nec mala voce meâ poſſint tua cuncta referri ;
Ora licet tribuas multiplicata mihi.
Tot tibi væ miſero venient taleſque ruinæ,
Ut cogi in lacrymas me quoque poſſe putem.
Illæ me lacrymæ facient ſine fine beatum :
Dulcior hic riſu tum mihi fletus erit.

Na-

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
235 E 17 vol. 3

Natus es infelix; (ita Dî voluêre) nec ulla
Commoda naſcenti ſtella leviſve fuit.
Non Venus affulſit, non illâ Jupiter horâ:
Lunave non apto Solve fuêre loco.
Nec ſatis utiliter poſitos tibi præbuit ignes,
Quem peperit magno lucida Maia Jovi.
Te fera, nec quicquam placidũ ſpondentia, Martis
Sidera preſſerunt, falciferique ſenis.
Lux quoque natalis (ne quid, niſi triſte, videres)
Turpis & inductis nubibus atra fuit.
Hæc eſt, in Faſtis cui dat gravis Allia nomen;
Quæque dies Ibin publica damna tulit.
Qui ſimul impurâ matris prolapſus ab alvo
Cinyphiam fœdo corpore preſſit humum;
Sedit in adverſo nocturnus culmine bubo,
Funereoque graves edidit ore ſonos.
Protinus Eumenides lavêre paluſtribus ulvis,
Qua cava de Stygiis fluxerat unda vadis;
Pectoraque unxerunt Erebeæ felle colubræ:
Terque cruentatas increpuêre manus:
Gutturaque imbuerunt infantia lacte canino,
Hic primus pueri venit in ora cibus.
Perbibit inde ſuæ rabiem nutricis alumnus;
Latrat & in toto verba canina foro.
Membraque vinxerunt tinctis ferrugine pannis,
A male deſerto quos rapuêre rogo.
Et, ne non fultum nudâ tellure jaceret,
Molle ſuper ſilices impoſuêre caput.
Jamque receſſuræ viridi de ſtipite factas
Admorunt oculis uſque ſub ora faces.
Flebat, ut eſt infans fumis contactus amaris;
De tribus eſt cum ſic una locuta ſoror:
Tempus in immenſum lacrymas tibi vovimus iſtas,
Quæ ſemper cauſſâ ſufficiente cadant.
Dixerat. at Clotho juſſit promiſſa valere:
Nevit & infauſtâ ſtamina pulla manu.

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
235 E 17 vol. 3

Et ne longa ſuæ præſagia diceret horæ;
  Fata canet vates qui tua, dixit, erit.
Ille ego ſum vates. ex me tua vulnera diſces.
  Dî modo dent vires in mea verba ſuas.
Carminibuſque meis accedant pondera rerum,
  Quæ rata per luctus experiare tuos.
Neve ſine exemplis ævi cruciere prioris;
  Sint tua Trojanis non leviora malis.
Quantaque clavigeri Pæantius Herculis hæres,
  Tanta venenato vulnera crure geras.
Nec levius doleas, quam qui bibit ubera cervæ,
  Armatuſque tulit vulnus, inermis opem.
Quique ab equo præceps in Aleïa decidit arva;
  Exitio facies cui ſua pæne fuit.
Id, quod Amyntorides, videas; trepidumque miniſtro
  Prætentes baculo luminis orbus iter.
Nec plus aſpicias, quam quem ſua filia rexit;
  Expertus ſcelus eſt cujus uterque parens.
Qualis erat, poſtquam eſt judex de lite jocosâ
  Sumtus, Apollineâ clarus in arte ſenex.
Qualis & ille fuit, quo præcipiente columba
  Eſt data Palladiæ prævia duxque rati.
Quique oculis caruit, per quos male viderat aurum:
  Inferias nato quos dedit orba parens.
Paſtor ut Ætnæus, cui caſus ante futuros
  Telemus Eurymedes vaticinatus erat.
Ut duo Phinîdæ, quibus idem lumen ademit,
  Qui dedit: ut Thamyræ, Demodocique caput.
Sic aliquis tua membra ſecet; Saturnus ut illas
  Subſecuit partes, unde creatus erat.
Nec tibi ſit melior tumidis Neptunus in undis,
  Quam cui ſunt ſubitæ frater & uxor aves.
Sollertique viro, laceræ quem fracta tenentem
  Membra ratis Semeles eſt miſerata ſoror.
Vel tua, ne pœnæ genus hoc cognoverit unus,
  Viſcera diverſis ſciſſa ferantur equis.

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
235 E 17 vol. 3

Vel quæ, qui redimi Romano turpe putavit,
  A duce Puniceo pertulit, ipſe feras.
Nec tibi ſubſidio ſit præſens numen: ut illi,
  Cui nihil Hercêi profuit ara Jovis.
Utque dedit ſaltus è ſummo Theſſalus Oſſâ;
  Tu quoque ſaxoſo præcipitere jugo.
Aut velut Euryali, qui ſceptrum cepit ab illo,
  Sint artus avidis anguibus eſca tui.
Vel tua maturet, ſicut Minoïa fata,
  Per caput infuſæ fervidus humor aquæ:
Utque parum miti, ſed non impune, Prometheus,
  Aërias volucres ſanguine fixus alas.
Ac, velut Etracides magno ter ab Hercule quintus,
  Cæſus in immenſum projiciare fretum.
Aut, ut Amyntiaden, turpi dilectus amore
  Oderit, & ſævo vulneret enſe puer.
Nec tibi fida magis miſceri pocula poſſint,
  Quam qui cornigero de Jove natus erat.
More vel intereas capti ſuſpenſus Achæi,
  Qui miſer auriferâ teſte pependit aquâ.
Aut ut Achillidæ cognato nomine clarum
  Opprimat hoſtili tegula jacta manu.
Nec tua, quam Pyrrhi, felicius oſſa quieſcant;
  Sparſa per Ambracias quæ jacuêre vias.
Nataque ut Æacidæ, jaculis moriaris adactis:
  Non licet hoc Cereri diſſimulare nefas.
Utque nepos dicti noſtro modo carmine regis
  Cantharidum ſuccos dante parente bibas.
Aut pia te cæſo dicatur adultera: ſicut,
  Qua cecidit Leucon vindice, dicta pia eſt.
Inque pyram tecum cariſſima pignora mittas;
  Quàm finem vitæ Sardanapallus habet.
Utque Jovis Libyci templum violare parantes,
  Acta Noto vultus condat arena tuos.
Utque necatorum Darêi fraude ſecundi,
  Sic tua ſubſidens devoret ora cinis.

Aut,

Aut, ut oliviferâ quondam Sicyone fugato,
Sit frigus mortis cauſſa fameſque tuæ.
Aut, ut Atarnites, inſutus pelle juvenci
Turpiter ad dominum præda ferare tuum.
Inque tuo thalamo ritu jugulêre Pheræi:
Qui datus eſt leto conjugis enſe ſuæ.
Quoſque putas fidos, ut Lariſſæus Alevas,
Vulnere non fidos experiare tuo.
Utque Milon, ſub quo cruciata eſt Piſa tyranno,
Vivus in occultas præcipiteris aquas.
Quæque in Adimantum Phliaſia regna tenentem
Ab Jove venerunt, te quoque tela petant.
Aut ut Amaſtriacis quondam Lenæus ab oris
Nudus Achilleâ deſtituaris humo.
Utque vel Eurydamas ter circum buſta Thraſylli
Eſt Lariſſæis raptus ab hoſte rotis.
Vel qui quæ fuerat tutatus mœnia ſæpe
Corpore luſtravit non diuturna ſuo:
Utque novum paſſâ genus Hippomeneïde pœnæ,
Tractus in Actæa fertur adulter humo:
Sic, ubi vita tuos inviſa reliquerit artus,
Ultores rapiant turpe cadaver equi.
Viſcera ſic aliquis ſcopulus tua figat; ut olim
Fixa ſub Euboïco Graia fuêre ſinu.
Utque ferox periit & fulmine & æquore raptor;
Sic te merſuras adjuvet ignis aquas.
Mens quoque ſic Furiis vecors agitetur, ut illi
Unum cui toto corpore vulnus erat.
Utque Dryantîdæ Rhodopeïa regna tenenti,
In gemino diſpar cui pede cultus erat.
Ut fuit Oetæo quondam, generoque draconum,
Tiſamenique patri, Callirhoëſque viro.
Nec tibi contingat matrona pudicior illâ,
Qua potuit Tydeus erubuiſſe nuru.
Quæque ſui Venerem junxit cum fratre mariti,
Locris in ancillæ diſſimulata necem.

Dî

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
235 E 17 vol. 3

Dî quoque tam faciant poſſis gaudere fideli
Conjuge, quam Talai Tyndareique gener.
Quæque parare ſuis letum patruelibus auſæ
Belides aſſiduâ colla premuntur aquâ.
Byblidos & Canaces, ſicut facit, ardeat igne:
Nec, niſi per crimen, ſit tibi nota ſoror.
Filia ſi fuerit; ſit quod Pelopêa Thyeſtæ;
Myrrha ſuo patri, Nyctimeneque ſuo.
Neu pia, neve magis capiti ſit fida paterno,
Quam tibi vel, Pterela, vel tibi, Niſe, fuit.
Infamemque locum ſceleris quæ nomine fecit,
Preſſit & inductis membra paterna rotis.
Ut juvenes pereas, quorum faſtigia vultus
Olim Piſeæ ſuſtinuêre foris.
Ut qui perfuſam miſerorum ſæpe procorum
Ipſe ſuo melius ſanguine tinxit humum.
Proditor ut ſævi periit auriga tyranni,
Qui nova Myrtoæ nomina fecit aquæ.
Ut qui velocem fruſtra petiêre puellam;
Dum capta eſt pomis tardior illa tribus.
Ut qui tecta novi formam celantia monſtri
Intrarunt cæcæ non redeunda domûs.
Ut quorum Æacides miſit violentus in altos
Corpora cum ſenis altera ſena rogos.
Ut quos, obſcuri luſos ambagibus oris,
Legimus infandæ Sphinga dediſſe neci.
Ut qui Biſtoniæ templo cecidêre Minervæ:
Propter quod facies nunc quoque tecta Deæ eſt.
Ut qui Threïcii quondam præſepia regis
Fecerunt dapibus ſanguinolenta ſuis.
Therodamantêos ut qui pavêre leones:
Quique Thoontêæ Taurica ſacra deæ.
Ut quos Scylla vorax, Scyllæq; adverſa Charybdis,
Dulichiæ pavidos eripuere rati:
Ut quos dimiſit vaſtam Polyphemus in alvum:]
Ut Læſtrygonias qui ſubiere domos.

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
235 E 17 vol. 3

Ut quos dux Pœnus merſit putealibus undis,
  Et jacto canas pulvere fecit aquas.
Sex bis ut Icaridos famulæ periêre procique,
  Inque caput domini qui dabat arma procis.
Ut jacet Aönio luctator ab hoſpite fuſus,
  Qui (mirum) victor, cum cecidiſſet, erat.
Ut quos Antæi fortes preſſere lacerti;
  Quoſque feræ morti Lemnia turba dedit.
Ut qui poſt longum ſacri monſtrator iniqui
  Elicuit pluvias victima cæſus aquas.
Frater ut Antæi, quo ſanguine debuit, aras
  Tinxit; & exemplis occidit ipſe ſuis.
Ut qui terribiles pro gramen habentibus herbis
  Impius humano viſcere pavit equos.
Ut duo diverſis ſub eodem vindice cæſi
  Temporibus Neſſus, Dexamenique gener.
Ut pronepos, Saturne, tuus: quem reddere vitam
  Urbe Coronides vidit ab ipſe ſuâ.
Ut Sinis, & Sciron, & cum Polypemone natus,
  Quique homo parte ſui, parte juvencus erat.
Quique trabes preſſas ab humo mittebat in auras,
  Æquoris aſpiciens hujus & hujus aquas.
Quæque Ceres vidit læto pereuntia vultu
  Corpora Theſeâ Cercyonêa manu.
Hæc tibi, quem meritis precibus mea devovet ira,
  Eveniant, aut his non leviora malis.
Qualis Achæmenides Siculâ deſertus in Ætnâ,
  Troïca cum vidit vela venire, fuit.
Qualis erat nec non fortuna binominis Iri,
  Quique tenent pontem, quæ tibi pejor erit.
Filius & Cereris fruſtra tibi ſemper ametur;
  Deſtituatque tuas uſque petitus opes.
Utque per alternos undâ labente recurſus
  Subtrahitur preſſo mollis arena pedi;
Sic tua neſcio quo ſemper fortuna liqueſcat:
  Lapſaque per medias effluat uſque manus.

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
235 E 17 vol. 3

Utque pater ſolitæ varias mutare figuras
  Plenus inexſtinctâ deficiare fame.
Nec dapis humanæ venient faſtidia : quaque
  Parte potes, Tydeus temporis hujus eris.
Atque aliquid facias, à veſpere rurſus ad ortus
  Cur exſternati Solis agantur equi.
Fœda Lycaoniæ repetes convivia menſæ,
  Tentabiſque cibi fallere fraude Jovem.
Teque aliquis poſito tentet vim numinis opto :
  Tantalides tu ſis, Tereïdeſque puer.
Et tua ſic latos ſpargantur membra per agros ;
  Tanquam quæ patrias detinuere vias.
Ære Perillêo veros imitere juvencos,
  Ad formam tauri conveniente ſono.
Utve ferox Phalaris, linguâ prius enſe reſectâ,
  More bovis, Paphio clauſus in ære gemas.
Dumque redire voles ævi melioris in annos,
  Ut vetus Admeti decipiare ſocer.
Atque eques in medii mergare voragine cœni,
  Dummodo ſint fati nomina nulla tui.
Atque utinam pereas, veluti de dentibus orti
  Sidoniâ jactis Graia per arva manu.
Et quæ Penthîdes fecit, fraterque Meduſæ,
  Eveniant capiti vota ſiniſtra tuo.
Et quibus exiguo volucris devota libello eſt,
  Corpora projectâ quæ ſua purgat aquâ.
Vulnera totque feras, quot dicitur ille tuliſſe,
  Cujus ab inferiis culter abeſſe ſolet.
Attonituſque ſeces, ut quos Cybeleïa mater
  Incitat ad Phrygios vilia membra modos.
Deque viro fias nec fœmina nec vir, ut Attys ;
  Et quatias molli tympana rauca manu.
Inque pecus ſubitò Magnæ vertare Parentis :
  Victor ut eſt celeri victaque verſa pede.
Solaque Limone pœnam ne ſenſerit illam,
  Et tua dente fero viſcera carpat equus.

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
235 E 17 vol. 3

Aut, ut Caſſandreus, domino non mitior illo,
Saucius ingeſtâ contumuleris humo.
Aut, ut Abantiades, aut ut Cygneius heros,
Clauſus in æquoreas præcipiteris aquas.
Victima vel Phœbo ſacras macteris ad aras,
Quam tulit à ſævo Theudotus hoſte necem.
Aut te devoveat certis Abdera diebus,
Saxaque devotum grandine plura petant.
Aut Jovis infeſti telo feriare triſulco:
Ut ſatus Hipponoo, Doſithoëſque pater.
Ut ſoror Autonoës, ut cui matertera Maia eſt:
Ut temere optatos qui male rexit equos.
Ut ferus Æolides, ut ſanguine cretus eodem,
Quo genita eſt, liquidis quæ caret Arctos aquis.
Ut Macedo rapidis icta eſt cum conjuge flammis;
Sic precor ætherei vindicis igne cadas.
Prædave ſis illis, quibus eſt Latonia Delos
Ante diem rapto non adeunda Thraſo.
Quique verecundæ ſpeculantem labra Dianæ,
Quique Crotopiaden diripuêre Linon.
Neve venenato levius feriaris ab angue,
Quam ſenis Oeagri Calliopeſque nurus;
Quam puer Hypſipyles: quam qui cava primus acutâ
Cuſpide ſuſpecti robora fixit equi.
Neve gradus adeas Elpenore cautius altos:
Vimque feras vini, quo tulit ille modo.
Tamq; cadas domitus, quam quiſquis ad arma vocantē
Juvit inhumanum Thiodamanta Dryops.
Quam ferus ipſe ſuo periit mactatus in antro
Proditus incluſæ Cacus ab ore bovis.
Quam qui dona tulit Lernæo tincta veneno,
Euboïcaſque ſuo ſanguine tinxit aquas.
Vel de præcipiti venias in Tartara ſaxo,
Ut qui Socraticum de nece legit opus.
Ut qui Theſêæ fallacia vela carinæ
Vidit: ut Iliacâ miſſus ab arce puer.

Ut teneri nutrix, eadem matertera, Bacchi :
  Ut cui cauſa necis ſerra reperta fuit.
Lydia ſe ſcopulis ut virgo miſit ab altis,
  Dixerat invito quæ mala verba deo.
Fœta tibi occurrat patrio popularis in arvo,
  Sitque Paphagêæ cauſſa leæna necis.
Quique Lycurgiden letavit & arbore natum,
  Idmonaque audacem, te quoque rumpat aper.
Iſque vel exanimis faciat tibi vulnus : ut illi,
  Ora ſuper fixi quem cecidere ſuis.
Sive idem ſimili pinus quem morte peremit :
  Phryx & venator ſis Berecynthiades.
Si tua contigerit Minôas puppis arenas ;
  Te Corcyræum Creſſia turba putet.
Lapſuramque domum ſubeas ; ut ſanguis Alevæ :
  Stella Leoprepidæ cum fuit æqua viro.
Utque vel Evenus torrenti flumine merſus
  Nomina des rapidæ, vel Tyberinus, aquæ.
Aſtacidæque modo deciſa cadavere trunco,
  Digna feris, homini ſit caput eſca tuum.
Quodque ferunt Brotean feciſſe cupidine mortis,
  Des tua ſuccenſæ membra cremanda pyræ.
Incluſuſque necem caveâ patiaris, ut ille
  Non profecturæ conditor hiſtoriæ.
Utque repertori nocuit pugnacis Iämbi,
  Sic ſit in exitium lingua proterva tuum.
Utque parum ſtabili qui carmine læſit Athenas,
  Inviſus pereas deficiente cibo.
Utve lyræ vates fertur periiſſe ſeveræ ;
  Cauſſa ſit exitii dextera læſa tui.
Utque Agamemnonio vulnus dedit anguis Oreſtæ ;
  Tu quoque de morſu virus habente cadas.
Sit tibi conjugii nox prima noviſſima vitæ.
  Eupolis hoc periit & nova nupta modo.
Utque cothurnatum cecidiſſe Lycophrona narrant ;
  Hæreat in fibris fixa ſagitta tuis.

Aut lacer in ſilvis manibus ſpargare tuorum :
  Sparſus ut eſt Thebis angue creatus avo.
Perque feros montes tauro rapiente traharis :
  Ut tracta eſt conjux imperioſa Lyci.
Quodque ſuæ paſſa eſt pellex invita ſorori,
  Excidat ante pedes lingua reſecta tuos.
Conditor ut tardæ læſus cognomine Myrrhæ,
  Orbis in innumeris inveniare locis.
Inque tuis opifex, vati quod fecit Achæo,
  Noxia lumininibus ſpicula condat apis.
Fixus & in duris carparis viſcera ſaxis:
  Ut cui Pyrrha ſui filia fratris erat.
Ut puer Harpagides referas exempla Thyeſtæ;
  Inque tui cæſus viſcera patris eas.
Trunca geras ſævo mutilatis partibus enſe,
  Qualia Mimnermi membra fuiſſe ferunt.
Utve Syracoſio præſtricta fauce poëtæ,
  Sic animæ laqueo ſit via clauſa tuæ.
Nudave dereptâ pateant tua viſcera pelle;
  Ut Phrygium cujus nomina flumen habet.
Saxificæ videas infelix ora Meduſæ,
  Cephenum multos quæ dedit una neci.
Potniadum morſus ſubeas, ut Glaucus, equarum:
  Inque maris ſalias, Glaucus ut alter, aquas.
Utque duobus idem dictis modo nomen habenti,
  Præfocent animæ Gnoſia mella viam.
Sollicitoque bibas, Anyti doctiſſimus olim
  Imperturbato quod bibit ore reus.
Nec tibi, ſiquid amas, felicius Hæmone cedat:
  Utque ſuâ Macareus, ſic potiare tuâ.
Vel videas, quod jam, cum flammæ cuncta tenerent,
  Hectoreus patriâ vidit ab arce puer.
Sanguine probra luas, ut avo genitore creatus;
  Per facinus ſoror eſt cui ſua facta parens.
Oſſibus inque tuis teli genus hæreat illud,
  Traditur Icarii quo cecidiſſe gener.

Utque loquax in equo eſt eliſus guttur acerno,
  Sic tibi claudatur pollice vocis iter.
Aut ut Anaxarchus pilâ minuaris in altâ,
  Jactaque pro ſolitis frugibus oſſa ſonent.
Utque patrem Pſamathes, condat te Phœbus in ima
  Tartara; quod natæ fecerat ille ſuæ.
Inque tuos ea peſtis eat, quam dextra Chorœbi
  Vicit, opem miſeris Argoliciſque tulit.
Utque nepos Æthræ, Veneris periturus ob iram,
  Exſul ab attonitis excutiaris equis.
Propter opes magnas ut perdidit hoſpes alumnum;
  Perdat ob exiguas te tuus hoſpes opes.
Utve ferunt fratres ſex cum Damaſichthone cæſos;
  Intereat tecum ſic genus omne tuum.
Addidit ut fidicen miſeris ſua funera natis;
  Sic tibi ſint vitæ tædia juſta tuæ.
Utve ſoror Pelopis, ſaxo dureris oborto,
  Et læſus linguâ Battus ab ipſe ſuâ.
Aëra ſi miſſo vacuum jaculabere diſco;
  Quo puer Oebalides, ictus ab orbe cadas.
Siqua per alternos pulſabitur unda lacertos,
  Omnis Abydenâ ſit tibi pejor aqua.
Comicus ut mediis periit, dum nabat, in undis;
  Et tua ſic Stygius ſtrangulet ora liquor.
Aut ubi ventoſum ſuperaris naufragus æquor,
  Contactâ pereas, ut Palinurus, humo.
Utque cothurnatum vatem tutela Dianæ,
  Dilanient vigilum te quoque turba canum.
Aut tu Trinacrii ſalias ſuper ora gigantis,
  Plurima qua flammas Sicanis Ætna vomit.
Diripiantque tuos inſanis unguibus artus
  Strymoniæ matres; Orpheos eſſe ratæ.
Natus ut Althææ flammis abſentibus arſit,
  Sic tuus ardeſcat ſtipitis igne rogus.
Ut nova Phaſiacâ compreſſa eſt nupta coronâ,
  Utque pater nuptæ, cumque parente domus.

Ut cruor Herculeos abiit diffuſus in artus;
Copora peſtiferum ſic tua virus edat.
Qua ſua Penthiden proles eſt ulta Lycurgum,
Hæc maneat teli te quoque plaga novi.
Utque Milon, robur diducere fiſſile tentes;
Nec poſſis captas inde referre manus.
Muneribuſque tuis lædaris, ut Icarus; in quem
Intulit armatas ebria turba manus.
Quodque dolore necis patriæ pia filia fecit,
Vincula per laquei fac tibi guttur eant.
Obſtructoque famem patiaris limine tecti,
Ut legem pœnæ cui dedit ipſa parens.
Illius exemplo violes ſimulacra Dianæ,
Aulidis à portu qui leve vertit iter.
Naupliadæve modo ficto pro crimine pœnas
Morte luas; nec te non meruiſſe juvet.
Æthalion vita ſpoliavit ut Iſidis hoſpes,
Quem memor à ſacris nunc quoque pellit Ion.
Utque Melantheâ tenebris à cæde latentem
Prodidit officio luminis orba parens;
Sic tua conjectis fodiantur pectora telis;
Sic precor auxiliis impediare tuis.
Qualis equos pacto, quos fortis agebat Achilles,
Acta Phrygi timido; nox tibi talis eat.
Nec tu quam Rheſus ſomno meliore fruaris;
Quam comites Rheſo tum necis, ante viæ:
Ut quos cum Rutulo morti Rhamnete dederunt
Impiger Hyrtacides, Hyrtacidæque comes.
Clinadæve modo circumdatus ignibus atris
Membra feras Stygiæ ſemicremata rati.
Utve Remo muros auſo tranſire recentes,
Noxia ſint capiti ruſtica tela tuo.
Denique, Sarmaticas inter Geticaſque ſagittas,
His precor ut vivas & moriare locis.
Hæc tibi tantiſper ſubito ſint miſſa libello;
Immemores ne nos eſſe querare tui.

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
235 E 17 vol. 3

Pauca quidem, fateor; ſed Dî dent plura rogatis,
Multiplicentque ſuo vota favore mea.
Poſtmodo plura leges; & nomen habentia verum:
Et pede quo debent acria bella geri.

FINIS.

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
235 E 17 vol. 3

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
235 E 17 vol. 3

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
235 E 17 vol. 3

NICOLAI HEINSII D. F.

NOTÆ

IN SEX LIBROS

FASTORUM

P. OVIDII NASONIS.

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
235 E 17 vol. 3

MULTÆ ERUDITIONIS VIRO

JOANNI FREDERICO GRONOVIO.

AMICO PRIMI ORDINIS,
OPTIME DE OMNI ANTIQUITATE,
PRÆSERTIM ROMANA,
MERITO,
CUJUS INDUSTRIÆ AC SEDULITATI
STUDIA HÆC PLURIMUM DEBENT,
CASTIGATIONES SUAS
IN NASONIANOS FASTOS
INSCRIBIT
NICOLAUS HEINSIUS D.F.

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
235 E 17 vol. 3

NICOLAI HEINSII D.F.

NOTÆ

IN LIBRUM PRIMUM FASTORUM.

5. Officioque] *Officiique* Fulvii Urſini liber omnium veterrimus, literis Longobardicis exaratus, qui in Vaticana exſtat bibliotheca, & alii nonnulli ex melioribus. recte.

v. 6. *Huic tibi devoto numine dexter ades*] idem codex Urſini, cum tribus aliis,

En tibi devoto munere dexter ades.

quod & in ſuis Naugerius invenerat. nonnulli alii *Huic tibi devoto munere*. Opinor caſtigandum, *In tibi devoto munere*. ſic infra,

Inque meo primus carmine Janus adeſt.

Vulgata lectio ſenſum commodum non habet, niſi reponas *mihi devoto numine*. ſed præſtat altera ſcriptura. *munera* vocat ſimili modo hoc ipſum opus lib. II. *Ergo ades, & paulum placido mea munera vultu Reſpice.*

v. 11. *Pictos ſignantia faſtos*] *feſtos faſtus* idem Urſini codex & duo aut tres alii. *faſtus* pro *faſtos* etiam apud Horatium, Lucanum, alios invenies. de quo Notis ad Claudianum. Servius tamen ad lib. III.

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
235 E 17 vol. 3

Æn. tanquam errorem in Lucano id ipſum notat. Horatius lib. II. Epiſt. I.

Qui redit ad faſtos & virtutem æſtimat annis.

ubi libri veterrimi *faſtus* quoque. noſter lib. VI.

Inſpice quos habeat nemoralis Aricia faſtus.

ita codex inter Mediceos primæ vetuſtatis. & hoc ipſo libro infra cum uno Farneſiano,

Ter quater evolvi ſignantes tempora faſtus.

V. 44. *Menſibus antiquis præpoſuitque duos*] Falſum: ut & alii jam viderunt. ultimus enim anni menſis Februarius ex intercalatione Numæ. quare refinxerunt, *addidit ille duos.* & ſic tres noſtri. ſed rectius duo Farneſiani, unus Medic. & Gottorph. *appoſuitque.* neque aliter Gloſſæ Rumphianæ. vide Notas ad Epiſt. IX. V. 60.

V. 46. *Officium idem*] *officii idem* veterrimus Petavianus, primus Mediceus & quinque aut ſex alii. rectius. infra lib. II.

Spem capit in dominis eſſe ſoporis idem.

ſic *idem virium*, *idem ætatis* Tacito. *idem juris* Lucano.

V. 55. *Junonis cura*] malim, ſi per libros liceat, *Junonia.* Triſt. II.

Proxima adoranti Junonia templa ſubibit
Pellicibus multis hanc doluiſſe deam.

ita libri veteres. Faſt. VI. *menſis Junonius*, & *Junonale tempus. Junonia ſacra* Amor. lib. III. Eleg. XIII. *Junonia Iris.* Met. XIV. *cuſtos Junonius* de Argo, & *ales Junonia* in Amoribus. & *volucris Junonia* Medicam. Faciei. & *Junonia ira* Ep. Hypermn. apud Macrobium Saturnal. lib. I. cap. IX. *Janus Junonius.* Met. XI.

Ante tamen cunctos Junonia templa colebat.

quomodo & illic ſcribendum cenſeo. ut & Faſt. III

Illic à nuribus Junonia templa Latinis
Hac ſunt, ſi memini, publica facta die.

nam

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
235 E 17 vol. 3

nam libri veteres magno numero *Junonis.* vulgati *Junoni.* Statius Theb I.

—— *celſæ Junonia templa Proſymnæ*
Lævus habet.

ſic & *turbam Dianiam* canes vocat infra.

V. 56. *Cadit*] *cadet* Urſini & quatuor alii ex melioribus.

V. 61. *Hæc tibi dicta*] *mihi* plerique veteres. ſequenti verſu *condere* Urſini liber. duo alii *findere.*

V. 63. *Inque meo primum*] meliores *primus.*

V. 68. *Otia pontus habet*] *agit* ſeptem veteres. quod præfero. ſic lib. II.

Luditur in caſtris: otia miles agit.

& lib. IV. ſub finem,

Nil opus eſt iſtis: otia mundus agit.

Virgil. III. Georg. —— *ſecura ſub altâ*
Otia agunt terrâ.

Claudianus, *Otia ſopitis ageret cum cantibus Orpheus.* ſic *pacem agere*, & contra *bellum agere.* de quibus alibi.

V. 74. *Livida turba*] *lingua* meliores. Sic Martial. lib. VII. Ep. XXIV.

Cum Juvenale meo quæ me committere tentas,
Quid non audebis perfida lingua doli?

ſic corrigo. nam *audebis loqui*, quod in vulgatis eſt, vehementer friget. Aberrans librarii manus *lodi* pro *doli* ſcripſerat. hinc natum poſtea *loqui.*

V. 87. *Salve feſta dies*] vetuſtiores libri *læta.*

V. 92. *Sitque quod à tergo, ſitque quod ante vides.*] *Idque quod à tergo eſt, idque* alii, ſed pejoris notæ. Scribe,

Fitque quod à tergo, fitque quod ante, vides.

infra lib. V.

Stulta, videt Janus, quæ poſt ſua terga geruntur.

huc refer Perſianum illud,

O Jane, à tergo quem nulla ciconia pinſit.

v. 97. *Extimui*] codices meliores *Obſtupui.*

v. 106. *Ignis, aqua & tellus*] *aquæ, tellus* rectius Petavii codex & tres alii. quidam *aqua tellus.*

v. 109. *Cœlum flamma petit*: *Altum* ſcripti plerique. niſi quod Urſini liber & Petavii veterrimus cum decem aliis *Flamma petît altum.* contracte pro *petiit.* Auctor Octaviæ, —— *tecta defendit ſuis*

Aliena telis aut petît prædæ imminens.

Noſter lib. VIII. Met.

Longius ît. auctor teli Pagaſæus Iäſon.

Ennius Annal. lib. XVII.

It eques, & plauſu cava concutit ungula terram.

Statius Theb. X.

Fractumque perît in ſanguine murmur.

Sulpitia Sat. *Aſt ubi pax ſecura redît, oblita favorum*
Plebs materque unâ ſomno moriuntur obeſo.

Statius viâ Domitianâ,

Quo non dignior has ſubît habenas.

Elegia in obitum Druſi,

Auctor abît operis, ſed tamen extat opus.

Juvenalis, *Magnus civis obît & formidat us Othoni.* ſic *redi*, pro *redii* apud Claudianum, & ſæpe apud Auctorem Herculis OEtæi. *inî* pro *inii* apud Statium, & *peti* pro *petii*. *adi* pro *adii* apud Val. Flaccum. & ſimilia. *Altum* pro cœlo. ſic apud Claudian. lib. I. Rapt. de hac eadem re,

—— *quicquid leve fertur in altum,*
In medium graviora ruunt.

Virgil. Georg. II. *Illæ altum nidis petiere relictis.*

Æneid. IX.

Qualis ubi aut leporem aut candenti corpore cycnum
Suſtulit alta petens pedibus Jovis armiger uncis.

Georg. I. *Atque alius latum fundâ jam verberat amnem*
Alta petens.

noſter ipſe Met. XV.

Alta petunt aër, atque aëre purior ignis.

Val.

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
235 E 17 vol. 3

Valerius Flaccus lib. IV.

——— primum pavidæ Phineïa tecta
Pervolitant, mox alta petunt.

Boëtius lib. IV. Conſ. Philoſ. ubi de elementis *pendulus ignis ſurgit in altum.* ſequenti verſu pro *loco* libri omnes meliores magno numero *ſolo.* & recte. nam ſolum uniuscujuſque rei fundamentum. ſic navium ſolum eſt aqua. ſtellarum cœlum. maris ac terræ aër. Noſter Met. I. *Aſtra tenent cœleſte ſolum.* pro cœlo.

V. 113. *Quoniam nota parva figuræ eſt*] libri plerique *eſt* non agnoſcunt. Recte autem codex Urſini, Gottorph. & unus Vaticanus *quondam.* ne dubita. Voſſianus *nota prima.* etiam non male.

V. 122. *Perpetuas ambulat illa vias*] *per tutas vias* vetuſtiores plerique. tres *per totas.* ſed vulgatæ lectioni controverſia haud eſt movenda. ſic *ambulare maria* dixit Cicero lib. II. de Finibus, *Cum Xerxes Helleſponto juncto Athoque perſoſſo maria ambulaviſſet, terram navigaſſet.* pari modo *ire maria* & *currere maria* dicebant. Quare non eſt ut poſſim accedere Quintiliano, cætera graviſſimo ſcriptori, qui lib. I. cap. IX. Inſt. Orat. *Ambulare viam* ſolœciſmis accenſet. Lampridius Heliogabalo, *Stravit & triclinia de roſa, & lectos & porticus; ac ſic ea deambulavit.* Quomodo duo codices Medicei. Idque in ſuis Salmaſius etiam invenit.

V. 126. *Et redit officio Jupiter itque meo*] *Et redit officio Jupiter ipſe* ſcripti plerique. Nimirum vera lectio eſt, *It redit officio Jupiter ipſe meo*, quam Voſſianus & ſeptem alii agnoſcunt. Statius Sylv. lib. I.

——— licet expoſitum per limen aperto
Ire redire gradu.

Auctor Elegiæ in obitum Mæcenatis, *It redit in vaſtos ſemper onuſta lacus.* uſitatius tamen *Itque reditque.* quod apud Virgilium, Silium, Statium, Val. Flac-

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
235 E 17 vol. 3

cum, alios occurrit. etiam apud noſtrum Triſt. v. Eleg. VII.

v. 130. *Cluſius ore vocor*] Ita vetuſtiores. Apud Macrobium Saturnal. lib. I. cap. IX. *Clauſius* bis dicitur, quomodo & hic multi codices. Sed duo veterrima exemplaria Macrobii alterum Thuaneum, Neapolitanum alterum, *Cluſivius* illic agnoſcunt; quod & poſtremas ejus editiones jam occupaſſe video. Neque aliter eum Servius Danielis nominat ad ſextum Æneidos. ubi tamen *Patulcus* perperam appellatur. Quare parum abeſt quin opiner *Cluſvium* ab Ovidio dictum contractè. ut *Veſvius* pro *Veſuvio* & ſimilia.

v. 141. *In tres vertentia partes*] *vergentia* libri meliores præter Petavianum. de quo Pont. I. Eleg. IX. v. 54. & paulo ante iidem *perſpicio* non *proſpicio*. Avienus Phænomenis,

Rurſus ſi viſum declivi tramite vergas.

v. 146. *Pactus erat*] *faſſus* præfero cum iiſdem. ſic libro II. Triſt. *vultu faſſus Telamonius iram.* atque ita ſæpe noſter lib. II. Art. Am.

Atque oculos oculis ſpectare fatentibus ignem.

Ep. Canaces, *Erubui, gremioque pudor dejecit ocellos:*
Hæc ſatis in tacita ſigna fatentis erant.

v. 153. *Operitur frondibus arbor*] *amicitur vitibus* Urſini, Mazarinianus, & ſeptem alii. quatuor *amicitur frondibus.* etiam non male. Pont. III. El. VIII.

Non hic pampineis amicitur vitibus ulmus.

Met. x. *& amictæ vitibus ulmi.* ita in re ſimili *pampineum* quoque *amictum* Virgilius dixit in Culice. Horatius lib. I. Sat. XVI.

Pomiſque & pratis & amictà vitibus ulmo.

Corippus Africanus libro IV.

——— *cecidere ſecuri*
Antiquæ quercus & amictæ vitibus ulmi.

Propertius libro III. Eleg. XIII.

Et

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
235 E 17 vol. 3

Et portare ſuis veſtitas frondibus uvas.
arbos etiam quinque meliores cum primâ editione.

v. 158. *Et luteum celſâ ſub trabe figit opus*] quidam *nectit*. quomodo Amor. I. Eleg. XIV.

Cum leve deſertâ ſub trabe nectit opus.
Petavianus & multi alii *fingit*. quod impenſe arridet. Lutea enim opera proprie fingi dicuntur. hinc *figuli*, & *figulina*. quo alludunt illa veteris poëtæ de Virgilio,

—— *Figuli ſoboles nova carmina finxit.*
ſimiliter & cerea opera. apud Virgilium apes *Dædala fingere tecta* dicuntur lib. IV. Georg. & ibidem de iiſdem,

Sufficiunt aulaſque & cerea tecta refingunt.
male Salmaſius *refigunt*. Cicero Officiis, *Apum examina non fingendorum favorum cauſa congregantur: ſed cum congregabilia natura ſint, fingunt favos.*

v. 159. *Tum patitur cultus ager*] Non agnoſco hic numeros Ovidianos. Forte ſcribendum,

Tunc cultum patietur ager renovatus aratro.

v. 165. *Poſtea mirabar,*] Lege *ſcitabar*. ſic lib. IV.

Da dea, quas ſciter, doctas Cybeleïa neptes.
ita enim & illic eſt ſcribendum.

v. 169. *Quiſque ſuas artes ob idem delibat agendo*] *ibidem* multi ex ſcriptis. Alii, *obid*, *obide*, *inibi* & ſimilia. Lego, *obit & delibat agendo. Obire ſuas artes*, quomodo *obire ſuas res*, & *munia ſua* Ciceroni. niſi malis, *obiter delibat*. quod non minus arridet.

v. 172. *Jane tibi primum*] *primo* meliores.

v. 174. *Ad quoſcunque voles, inquit,*] *Ad quoſcunque velim prorſus* venuſtè liber Fulvii Urſini. ut τὸ *inquit* ſubintelligatur, quomodo alibi ſæpe. & ſanè *inquit* mox denuo ſequitur. Mazarinianus etiam *velis*.

v. 177. *Quem dextra tenebat*] *gerebat* potiores ſcripti. ſupra habuimus,

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
235 E 17 vol. 3

Ille tenens dextrâ baculum, clavemque ſiniſtrâ.

Puto tamen ſcribendum, *baculum quod dextra gerebat.* Adi Notas Met. II. v. 682.

v. 179. *Timidas advertitis aures*] Ita ſcripti noſtri fere omnes. malim *adverteris*, vel *advertimur*. nam *advertimus* in nonnullis exſtat codicibus. ſic contra *averti* & *deverti* dicebant, de quo Amor. lib. II. Eleg. VI. *ſurdâ miſeros avertitur aure* Boëtius conſolatione Philoſophiæ. Sarisberienſis lib. I. cap. XIII. de Nugis Curialium citat,

Auditas voces timidâ perpendimus aure.

v. 183. *Deſierat Janus*] *Deſierat paucis* Mazarinianus. eleganter mehercules. hoc eſt, pauca locutus.

v. 186. *Et data ſub niveo condita mella cado*] Lege cum Voſſiano, Arundeliano & aliis nonnullis *ſub niveo candida mella favo*. lib. VIII. Met. *Candidus in medio favus eſt.* Nam *rubrum cadum* Martialis melli adſignat, lib. I. Ep. LV.

Flavaque de rubro promere mella cado.

candida mella etiam dixit lib. III.

Iure repertori candida mella damus.

ſic codices veterrimi, non *ſplendida*. Codex tamen Pomponii Læti *liquida mella*, quomodo & hic unus Vaticanus pro diverſa lectione. ita Virgilius non ſemel, ſed primâ ſemper correptâ ſyllabâ, quomodo & noſter alibi. *liquentia mella* Maroni quoque dicta, & Sereno Sammonico & Calpurnio. & *expreſſis mella liquata favis* noſtro infra lib. IV. Sed hoc loco *candida mella* admittimus.

v. 192. *Putas*] *putes* Urſini liber & quinque alii. rectius.

v. 202. *Inque Iovis dextra*] Ita veteres omnes. ſed ſcribendum *Inque dei dextrâ*. cujus alterum illud *Iovis* eſt gloſſema.

v. 207. *Iura dabat populis poſito modo prætor aratro.*] Tur-

Turbant ſcripti codices, nec ſibi conſtant. Urſini codex & ſex alii. *conſul aratro.* at optimus Ambroſianus *miſſus modo Conſul*. Voſſianus cum Arundeliano & aliis ſex *miſſo modo conſul aratro*. quatuor *miſſo modo prætor aratro*. Sed Urſini codicem ſequor. Noſter infra lib. III.

Et caperet faſces à curvo conſul aratro.

Val. Maximus lib. IV. cap. IV. *Illi etiam prædivites qui ab aratro accerſebantur, ut conſules fierent.*

V. 210. *Summo vertice Roma deos*] *ſummos deos* meliores libri. vide infra v. 308. & mox pro *piura petunt* Urſini codex, Voſſ. Arund. & tres alii probæ notæ *volunt*.

V. 217. *Dat cenſus honores*] *dant* Arundelianus. ut conſtructio ſit, cenſus honores, cenſus amicitias dant. Eam vim habet repetita vox τȣ̃ *cenſus*. Sed vide notas noſtras Remed. Amor. v. 164.

V. 219. *Si ſit ſtipis utile quæris*] *cur ſit ſtipis* vetuſtæ editiones & ſcripti nonnulli. Puto, *ſi cur ſtipis utile, quæris*. Nondum enim id quæſiverat Naſo, ſed quæſtionem Janus prævenit.

V. 222. *Victaque conceſſit*] *concedit* Urſinus, optimus Ambroſ. Voſſ. Arond. & duo alii. mox iidem cum aliis nonnullis *majeſtas iſta* non *ipſa*. atque ita Naugeriani quoque.

V. 228. *Clavigerum verbis*] *dictis* optimus Ambroſ. & unus Moreti.

V. 230. *Altera ſignata eſt*] Ita ſcripti. malim nihilominus *in ære altera ſignato*.

V. 232. *Extenuaſſet opus*] meliores *extenuaret*.

V. 236. *A Iove pulſus*] *ab Iove* iidem. infra lib. II. *ab Iove crimen habet*. & III. *Saturnus regnis ab Iove pulſus erat*. Met. lib. III. *Ab Iove merſa ſuo*. lib. XIII. *ab Iove tertius Ajax*. lib. IX. *Ab Iove Muſa parens*. & ſic paſſim tam apud Naſonem, quam alios ſcriptores veterrimi codices.

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
235 E 17 vol. 3

v. 237. *Puppim formavit in ære*] *ſervavit* Urſini liber, optimus Ambroſ. Mazarin. & tres Farneſiani. quod & Naugerius ex ſuo expreſſit.

v. 243. *Tunc ardua ſilva virebat*] *incædua ſilva* legendum cum Naugeriano, Urſini & Ambroſ. bibliothecæ optimo, ac quinque aliis. infra lib. II.

Monte ſub Eſquilio multis incæduus annis
Junonis magnæ numine lucus erat.

Amor. III. Eleg. I.

Stat vetus & multos incædua ſilva per annos.

Statius Theb. VI.

Sternitur extemplo veteres incædua ferro
Silva comas.

quidam libri *incidua* ſcribunt.

v. 244. *Bobus erant*] *bubus erat* meliores.

v. 245. *Arx mea collis erat, quam vulgus nomine noſtro Nuncupat.*]

quem cum melioribus legendum, nempe collem. Multi veteres *Ara mea eſt colli* vel *collis*. Arundelianus *Ara mea colli erat*. alii, *Arx in ea eſt collis*, vel *Arx in ea eſt colli*. Exaratum nempe fuerat *Arx mea collis eſt*. Repone, *Arx mea collis is eſt*, *quem*. *erat* minus oportunè hic repetatur, cum præceſſerit paulo ante. pro *vulgus* ſcribendum *vulgo* opinor. ſed duo Farneſiani optimæ notæ cum Erfurtano, *cultrix*. ſc. ætas. quod amplector. De hac arce Virgilius lib. VIII.

Hanc Ianus pater, hanc Saturnus condidit arcem.
Ianiculum huic, illi fuerat Saturnia nomen.

ita vetuſtiſſimi codices, etiam Mediceus ille. Arx hæc dicta Antipolis.

v. 255. *Tunc ſic ego noſtra reſolvi*] *reſolvo* ſeptem ex præſtantioribus. *tunc ſic noſtra ora reſolvo* tres Farneſiani ex optimis & Arundelianus. placet. niſi malis, *ſic ora ego noſtra reſolvo.*

v. 257. *Cur ſtas ſacratus in uno*] Editiones nonnullæ

nullæ cum quibusdam ſcriptis *cur ſic ſacratus in uno es.* Lege, *cur, dic, ſacratus in uno es?*

v. 260. *O Ebalii rettulit arma Tati*] Voſſianus pro diverſa lectione *Titi.* optime. ne Tatii nomen inconcinne repetatur. à Tito, quod Tatio prænomen, Titii, & Titienſes, de quibus lib. III. v. 131. agemus. Servius ad lib. VII. Virg. *Priſcique Quirites, id eſt Sabini. priſci autem ideo, quia poſt fœdus Titi & Romuli placuit ut quaſi unus de duobus populus fieret.* ſic veterrimus codex Leidenſis. & Georg. II. *ſic fortis Etruria crevit.* ubi Scholiaſtes ineditus bibliothecæ Leidenſis, *Eleganter Italiam Etruriæ junxit, quoniam de primo loquitur Romuli imperio. Titum collegam ejus intelligi vult.* Propertius lib. IV. Eleg. IV.

Remula ne faciem læderet haſta Titi.

& mox, *Dum captiva mei conſpicer eſſe Titi.*
ſic utroque loco, ſaltem poſteriori, ſcribendum cenſeo. niſi quod *conſpicer ora* cum Gronovio reponi placet, pro *eſſe.* nam *Tatii* nomen paulo ante præceſſerat, & mox ſequitur. Nec male Gottorphianus *O Ebalii ſenis.*

v. 261. *Utque levis cuſtos armillis capta, Sabinos*
Ad ſummæ tacitos duxerit arcis iter.]
ſcripti magno numero *armillis Sabinis.* recte. In Amoribus,

Non fuit armillas tanti pepigiſſe Sabinas.

at multi codices etiam ex optimis *Sabinos Tatios*: certe *Tatium* in nullo noſtrorum comparet, quod editiones tamen nonnullas occupat. idque ex Scaligeri excerptis fortaſſis admittendum. Sed ut ſententiam meam expromam, puto *maniplos Tatios* ab Ovidio fuiſſe ſcriptum, ac *Sabinos* ex interlineari gloſſemate huc irrepſiſſe. ſic *Tatii Cures* & *Tatiæ prætoria turmæ* apud Propertium. noſter lib. II. ex antiquis codicibus,

Te Tatii parvique Cures Cæninaque ſenſit.

v. 264. *In valles per fora*] *&* *fora* Urſini liber & quatuor alii. Voſſ. & Arundel. *ad fora*. utrumque vulgatæ lectioni præſtat.

v. 265. *Et jam contigerant portam, Saturnia cujus*
Dempſerat oppoſitas invidioſa ſeras.

primo Petavii & Urſini liber cum decem aliis *contigerat*. quod confirmat ſuperius *Tatium* legi debere. pro *Saturnia cujus*, Voſſianus *cuſtos*, Gottorph. *civis*. Puto *Saturnia poſti Demſerat*. nam *cuſtos* minus arridet, quod Tarpeiam paulo ante cuſtodem portæ appellarit. *appoſitas* etiam *ſeras* præfero cum uno Vatic. & Puteaneo. de quo Amor. lib. III. Eleg. XIV. Denique *inſidioſa* legendum. quod multi ex melioribus agnoſcunt.

v. 268. *Movi callidus artis opus*] male *opem* alii. quod mox ſequitur. Art. Am. I. *Uſus opus movet hoc.* lib. IV. Faſtorum,

Sacra Palis ſuberant. inde movetur opus.

v. 271. *Madidis ſubjeci ſulphura venis*] *calidis* Urſini liber pro diverſâ lectione & octo alii. quod & ex uno Cioſanus Vaticano profert. Rutilius Itiner. in hac narratione,

Nempe tibi ſubitus calidarum gurges aquarum
Rupit Tarpeias hoſte ſequente vias.

ita etiam alii. Sed cum *fervidus humor* mox ſequatur, ne bis idem dicat, arbitror *gelidis venis* eſſe reponendum. G enim & C cum in veterrimis libris promiſcue confundantur, *venæ gelidæ* in *calidas* nullo negotio degenerare potuerunt. ut & lib. IV. v. 146. in nonnullis membranis factum. Noſter in hac eadem fabula ſub finem lib. XIV. Met.

—— *Jano loca juncta tenebant*
Naïdes Auſoniæ gelido rorantia fonte.

& deinde, —— *Alpino modo quæ certare rigori*
Audebatis aquæ, non ceditis ignibus ipſis.

Sed vide totum locum. ſimilis omnino diverſitas lectio-

lectionum in antiquiſſimis codicibus infra lib. IV. v. 144. Faſt. II.

In medio gelidæ fons erat altus aquæ.

v. 274. *Quæ fuerat tuto*] *Quæque fuit* optimus Ambroſ.

v. 275. *Ara mihi poſita eſt*] malim *Ponitur ara mihi.* pro *Hæc adolet* codex Caroli Strozzæ, *Hanc adolent.* Puto *Hac adolent.* pro *cum ſtrue* duo Vaticani *cum ſale*, ut molam ſalſam intelligat. Poſſit etiam legi *in ſtrue.* ut libris de Ponto,

Armaque cum telis in ſtrue mixta ſuis.

v. 282. *Cæſareo numine*] Urſin. Voſſ. Arund. *nomine.* ut domum Cæſaream intelligat.

v. 286. *Domitas jam tibi Rhenus aquas*]. *famulas* libri plerique veteres. Martial. lib. IX.

Dum grande famuli nomen adſeret Rheni
Germanicarum magna lux Kalendarum.

ſic idem *famulas Iſtri aquas* dixit lib. V. Auſonius Moſella,

Te rapidus Gelbis, te marmore clarus Erubrus
Feſtinant famulis quam primum adlambere lymphis.

Rutilius, *Ipſe triumphali redimitus arundine Tybris*
Romuleis famulas claſſibus aptet aquas.

pari modo *Hydaſpes famulus* Claudiano Mallii Conſ. & *famulus Ganges* III. Conſ. Honorii. *famulus Orontes* Sidonio Panegyr. Anthemii. De *ſervâ aquâ* quod Ciofanus hic profert, nihil ad rem facit.

v. 287. *Paciſque miniſtros*] *miniſtri* nomen indignum majeſtate domus Cæſareæ. Et ſane vetuſtiſſimus Urſini liber *magiſtros* agnoſcit. ſed nec illud quidem ſatis aptum. Quid ergo? Opinor ſcriptum fuiſſe *paciſque ſtrem.* pro *paciſque ſequeſtrem* vel *ſequeſtrum* abſorptis duabus prioribus ſyllabis in *ſequeſtrem* à cognatis in præcedente *paciſque* voce ſyllabis. De uno autem Auguſto hic agi, ſequens verſus,

Neve ſuum præſta deſerat auctor opus,

ſatis

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
235 E 17 vol. 3

ſatis evincit. *pacis ſequeſter*, quomodo & *auctor Pacis* noſtro Auguſtus dictus Pont. I. Eleg. I. Gloſſæ Stephani *ſequeſter* Μεσίτης, ἔντειτος σπονδηκοφύλαξ. Gloſſæ Mss. *ſequeſter* ἐστὶ παρ' ᾧ πολλοὶ ἐπίδικον παραδέδωνται πρᾶγμα. Vide Feſtum in *ſequeſter*. & Gellium lib. xx. cap. ult. Obvia ea vox apud Juriſconſultos. *Pacis* igitur *ſequeſter*, hoc eſt, medius & arbiter. Arbitrum & ſequeſtrum Plautus conjunxit Rudente. *Tu iſthuc hodie non feres, niſi das ſequeſtrum aut arbitrum, cujus hæc res arbitratu fiat.* Silius lib. VI.

At nova Eliſſæi jurato fœdere patres
Conſultant mandare duci, paciſque ſequeſtrem
Mittere.

Statius Theb. VII.

——— *Ubi tunc fidei paciſque ſequeſtra*
Mater eras?

Ubi Scholiaſtes, *Sequeſter dicitur qui certantibus medius intervenit, apud quem cujuſcunque certaminis futuri pignora deponuntur, hoc vocabulum ab obſequendo factum eſt. quod ejus qui electus fuerit utraque pars fidem ſequatur.* quibus ſimilia habes apud Servium lib. x. Æn. apud Lucanum libro x. *orator regis paciſque ſequeſter.* hinc Virgilio & eidem Statio *pax ſequeſtra* lib. II. Theb. & Æn. Contra *Carnifex rapinarum ſequeſter* Ammiano lib. XIV. *pudicitiam perjurii ſequeſtrem* Val. Maximus dixit lib. IX. cap. I. Prudentius Cathemerin. Hymn. x.

Nunc ſuſcipe terra fovendum,
Gremioque hunc concipe molli.
Ominis tibi membra ſequeſtro
Generoſa & fragmina credo.

de hujuſmodi nævis ex concurſu duarum ſyllabarum aut vocum cognatarum exortis jam egimus ad Epiſt. XIV. v. 194. Amor. I. Eleg. XIII. v. I. ſic Epiſt. XXI. v. 58. *pro perdere velle velis* legendum monui *perdere dure velis.* Apud Propertium libro I. Eleg. I.

ubi

ubi nunc inconcinne & frigide legitur,

Ibat & hirſutas ille videre feras.

Perſuaſum habeo, debere ſcribi,

Ibat & hirſutas ille ferire feras.

& Eleg. III. *Illa fuit lacrymis ultima cura meis.* cum opiner à manu Propertii eſſe *lacrymis ultima meta meis.* quomodo noſter Amor. III.

Raditur hæc elegis ultima meta meis.

& ipſe Propertius libro IV. Eleg. II. *hac ſpatiis ultima meta meis.* Eleg. VI. libri I. apud eundem Propertium,

Tu patrui meritas conare anteire ſecures,
Et vetera oblitis jura refer ſociis.

ſocios Cyzicenos interpretantur. ſed cum multi libri veteres *referre ſonis* agnoſcant, puto Propertium reliquiſſe, *referre foris.* In foro enim jus dicebatur. rurſus Elegia VIII.

Nam me non ullæ poterunt corrumpere formæ,
Quin ego, vita, tuo limine acerba querar.

ita opinor ſcribendos illos verſus. *corrumpere de te* valde friget. Idem libro II. Eleg. ult.

Amphiaraëæ nil proſunt fata quadrigæ,
Aut Capanei magno grata ruina Iovi.

τὸ *magno* non apparet in vetuſtis codicibus, quod magnus Scaliger etiam monuit, qui valde verſus iſtos diſtorquet. Scribe,

Aut Capanei irato grata ruina Jovi.

libro III. Eleg. XIX.

Hæc amor ipſe ſuo conſtringit pignora ſigno.
Teſtis ſidereæ torta corona deæ.

alii de Corona Ariadnea, alii de Luna accipiunt aut Venere. nihil horum. Lege,

Teſtis ſiderei tota corona chori.

aſtra deſignat. ſic Tibullus libro II. Eleg. I.

Ludite: jam Nox jungit equos, currumque ſequuntur
Matris laſcivo ſidera fulva choro.

idem Propertius libro eodem Eleg. XXIV.

Limina jam noſtris valeant lacrymantia verbis.

de lacrymis amantium ante limina puellæ rem novi. Sed quàm inſolens hoc & durum, *verbis lacrymantia limina*! Puto reponendum,

Limina jam noſtris valeant halantia ſertis.

de halandi verbo dixi Metamorph. lib. VII. v. 812. apud Virgilium libro I. Æneid.

Thure calent aræ, ſertiſque recentibus halant.

& libro IV. Georg. *halantes floribus horti.* Tibullus libro primo, Eleg. I.

Nunc levis eſt tractanda Venus, dum frangere poſtes
Non pudet, & rixas inſeruiſſe juvat.

non eſt plena oratio. τὸ *juvat* etiam poſt τὸ *pudet* frigide inculcatur. Non dubito ab elegantiſſimo Tibullo ſcriptum, *inſeruiſſe ſeræ.* eadem elegia paulo ante,

Parva ſeges ſatis eſt: ſatis eſt requieſcere lecto
Scilicet, & ſolito membra levare toro.

τὸ *lecto* otioſum & ſuperfluum eſt, cum *toro* ſequatur. quare corrigebam *requieſcere feſſo.* Plura erant hujusmodi, quibus proferendis nunc ſuperſedebimus, ne nimii ſimus. defungemur tamen in tranſcurſu reſtitutione Statiani loci, quem ex parte ad Epiſt. XIII. v. 35. caſtigavimus. Is exſtat Sylvarum libro V. Epicedio patris,

Si chelyn Odryſiam pigro tranſmiſit Averno
Cauſa minor: ſi Theſſalicis Admetus in oris,
Si lux una retro Phylaceïda rettulit umbram,
Cur nihil exoret genitor chelys aut tua manes,
Aut mea?

τὸ *Admetus* valde turbat ſenſum. unde factum, ut verſum excidiſſe primo ſim opinatus. Non enim Admetus ab inferis reverſus. ſi recte perpendas *Theſſalicis in oris*, in duabus prioribus vocibus, invenies, τὸ *Alceſtin.* quæ vox à cognatis duabus proximis extrita fuit. Scribe igitur,

——— *ſi Theſſalicas Alceſtin in oras,*
Si lux una retro Phylaceïda rettulit umbram.

ita omnia in hoc Statiano loco optime ſeſe habebunt. exſtat hujus argumenti Alceſtis tragœdia Euripidis. Sed ab his deverticulis ad Naſonem tandem revertamur.

v. 296. *Propoſiti pars fuit iſta mei*] *promiſſi pars ſit & iſta* Urſini liber. Voſſ. & Arund. *promiſſi pars ſit & ipſa.* Petavianus *promiſſi pars fuit illa.* alii magno numero. & ſuperiori verſu *Quid vetat* meliores pro *Quis.* dictum Ep. Ariadnes.

v. 297. *Felices animæ*] *animos* Voſſ. Arund. duo Farneſiani cum uno Vaticano. venuſte. niſi *animas* malis. nam ſequenti verſu *illas* eſt in Urſini libro & tribus aliis. Triſt. lib. IV. Eleg. X. ex veſtigiis ſcripti codicis,

Felices ambos, tempeſtiveque ſepultos!

Pont. I. Eleg. II.

Felicem Nioben, quamvis tot funera vidit.

Ep. Herus, *Felices illas, ſua quas præſentia noſſe*
Crimina vera jubet.

deinde pro *jociſque* ſcribendum *lociſque*, ut libri meliores habent, & ab aliis jam eſt monitum. ſupra, *humanis numina mixta locis.*

v. 308. *Summaque ſidera*] *Imaque* Petavianus. ſed fruſtra. initio libri III.

Contigeratque ſuâ ſidera ſumma comâ.

ſupra, *Et tetigit ſummos vertice Roma deos.*

v. 310. *Ad vaga ſigna dies*] *ſtata ſigna* nonnulli ex melioribus. quod & Neapoli recte approbatur.

v. 313. *Quærentur brachia*] *quæruntur* ſcripti majori ex parte. Quare & ſequenti verſu *ſubivit* reponendum, quicquid illi obnituntur.

v. 315. *Inſtiterint imbres miſſi tibi nubibus atris*
Nonæ ſigna dabunt exoriente Lyrâ.]

veteres plerique *niſi ſi tibi.* alii, *niſi ſi de* vel *miſſi de nubibus.* quomodo & Mazarin. Naugerius & Neapolis

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
235 E 17 vol. 3

polis recte ex ſuis libris,

Inſtiterint Nonæ: miſſi tibi nubibus atris
Signa dabunt imbres exoriente lyrâ.

quomodo & quinque ex noſtris, cum Petaviano. qui tamen, *niſi ſic ibi nubibus.* at Urſini codex,

Inſtiterint Nonæ: niſi ſit tibi nubilus aër.

Scribendum forte *ſi ſit ſubnubilus aër.* Rem. Am.

Limes erat tenuis longâ ſubnubilus umbrâ.

V. 322. *Semper agatne rogat, nec niſi juſſus agit.*] Primo illud rectum, quod optimus Ambroſ. Læti codex & duo Farneſiani præſtantiores *Agone* exhibent. Varro de L.L. *Dies Agonales per quos Rex in regia arietem immolat, dicti ab Agone? eo quod interrogabatur Princeps civitatis, & princeps gregis immolabatur. Agones* quoque popas fuiſſe dictos vult Statii Scholiaſtes Theb. IV. pro *rogat*, Petavianus, Urſin. Voſſian. Arundel. & ſeptem alii, *rogas.* unus Patavinus *roges. nec agat* vel *aget* etiam meliores. Scribe,

Semper, agone, roges, nec niſi juſſus agas.

& paulo ante, *eſſe potes ſuccinctus cauſa miniſter.* non *poteſt.* quomodo unus meus. eleganter. Apoſtrophe eſt ad popam. Ita optime omnia ſeſe habebunt. Sequentes verſus eo, quo exprimendos curavi, ordine libri veteres agnoſcunt.

V. 329. *Fas etiam*] Imo *Pars etiam* cum Mazarin. Læti, quatuor Farneſianis, ac aliis nonnullis. Superiora ſatis id adſtruunt. Paulo ante *lux eſt iſta* etiam meliores libri.

V. 330. *Nomina Græca*] *grata* optimus Ambroſ. & unus Patavinus. Lege *Graia.* quomodo ſæpe peccatum, ut alibi diximus.

V. 331. *Et prius antiquus dicebat Agonia ſermo*] *Et pecus* Urſini liber, optimus Ambroſ. & ſex alii. cum priſcâ editione. recte. Vide Feſtum in *Agonias* & *Agonium.*

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
235 E 17 vol. 3

v. 333. *Utque ea non certa eſt*] Ita Ciofanus & Neapolis. Sed Urſini codex & decem alii, *nunc certa eſt.* quod verſus præcedens confirmat.

v. 336. *Hoſtibus à domitis hoſtia*] *Hoſtibus amotû* Urſini liber & Patavinus Hectoris Treviſani. quod arridet. Nam, ſi vulgatam ſequimur ſcripturam, nihil aut parum inter hoſtiam & victimam intererit. Nonius, *Hoſtire eſt comprimere, coërcere, dictum ab hoſtia. Pacuvius Teucro, Niſi coërcuero protervitatem atque hoſtiro ferociam.* Ita lege. Hinc & *Hoſtilii Lares, quibus immolabant, quod ab his hoſtes arceri putarent,* teſte Feſto.

v. 338. *Puri lucida mica ſalis*] *liquidi ſalis* codex Regius. ut alterum ex gloſſemate irrepſerit.

v. 345. *Factis prati de flore coronis*] Ita noſtri omnes. Neapolis ex uno ſuo *plexis*.

v. 351. *Teneris lactentia ſuccis*] Libri meliores *ſulcis*. Recte. Triſt. III. Eleg. XII.

Herbaque quæ latuit Cerealibus obruta ſulcis.

Met. I. *Semina tum primum longis Cerealia ſulcis*
Obruta ſunt.

Tibullus, —— *ſpes ſulcis credit aratis Semina.*

Virgilius, *Cum primum ſulcos æquant ſata.*

Avienus Orbis Deſcript. de Ægypto,

Vomere quæ duro, quæ longi pondere aratri
Sollicitavit humum, quæ fœtus edere ſulcis
Tellurem docuit.

quomodo ſcribendum ex veteri libro Mediolanenſi. niſi mavis *credere ſulcis*. Vulgo, *rectis cadere ſulcis*. Mox idem ex eodem veteri libro,

Quæque gravi ſollers committit ſemina ſulco.

hoc eſt gravido ſulco. Atque ita paſſim auctores. Sulci etiam pro ſcrobibus ſumuntur, in quibus arbores plantantur. Calpurnius Ecloga II.

—— *Sulcos ne forte priores*
Languida mutatâ quærant plantaria terrâ.

Male

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
235 E 17 vol. 3

Male & illic *ſuccos* legitur. Virgilius,

—— nunc te quoque Medica putres
Accipiunt ſulci. vide Feſtum in *Sulci.*

v. 356. *Verba dolore dedit*] *dicta* veteres plerique. recte. nam *verba dare* alio ſignificatu dicitur. *digna dedit* Arundel. & ſex alii.

v. 357. *Tamen hinc*] *hic* Petavianus & alii quatuor. Lege *huic* cum uno Farneſiano, id eſt viti.

v. 373. *Ille ſuam faciem transformat & alterat arte*] *alterare* Latinum vix eſt. etſi memini in gloſſis Stephani occurrere *Altero*, ἑτερόω. Quare reponatur ex Urſini & Petavii optimis libris, quod & duo Medicei agnoſcunt, *transformis adulterat.* Pont. IV. Eleg. X.

Copia tot laticum, quas haurit, adulterat undas.

transformia corpora dixit Met. VIII.

Aſt ubi habere ſuam transformia corpora ſentit,
Sæpe pater dominis Triopeïda tradit.

Scribe etiam *Ille ſuâ*, hoc eſt arte, ut bene unus Patavinus.

v. 381. *Pavit ovis pratum*] Parum Latine profecto, pro depavit. In nonnullis vetuſtioribus *Paſcit.* Petavii *Paſcit ovis prato.* optimus Ambroſ. *Paſcit oves pratum.* tres alii *Pavit oves.* At Urſini liber cum quinque aliis *Poſcit ovem fatum.* quod ſequor.

v. 385. *Radiis Hyperiona cinctum*] *comtum* quatuor libri. ſic Virgil. lib. VII.

Quin & Marrubia venit de gente ſacerdos
Fronde ſuper galeam & felici comtus oliva.

v. 387. *Quæ ſemel*] *Quod* meliores. pro *triplici virgine* duo libri, *geminæ.* Codex Urſini *gemina.* An *Ægææ Dianæ?* Aulis enim in Ægæo mari. an *Eubœæ*, pro *Euboicæ?* quomodo apud Statium Sylvar. lib. V. Epicedio Patris,

—— ſtupuit primæva ad carmina plebes
Eubœa.

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
235 E 17 vol. 3

V. 389. *Triviæ libare Sabæos*] *Sapæos* reponi debere recte vidit Neapolis. qui Thraciæ populus. Neque aliter primæ editiones & duo ſcripti ex noſtris. recte autem ſubjungit *vidi*. quia per Thraciam iter fecit miſſus in exilium.

V. 392. *Sed tamen apta Deo*] *huic deo* rectius octo ex melioribus.

V. 393. *Feſta corymbiferi celebrabat Græcia Bacchi*] Nonno quoque κορυμβοφόρος dicitur. quomodo & κισσοφόρος idem dictus poëtis Græcis. codices tamen vetuſtiores *racemiferi*. Met. XV.

Victa racemifero lyncas dedit India Baccho.

pro *celebrabat* Petavii & Oxonienſis *celebrabas*. ut lib. III. ex veteri codice,

Nondum tradideras victas victoribus artes
Græcia.

at Farneſianus unus, *celebrabant*. Vide Notas ad Remed. Amor. v. 164.

V. 395. *Dî quoque cultores in idem venere Lycêi*] Urſini & Petavii liber cum multis aliis *Lyæi*. Mazarin. optimus cum tribus aliis vere, ut puto, *gelidi Lycêi*. ſic Met. I. *gelidi pineta Lycêi* dixit, & lib. IV. *gelidum Erymanthon*. Virgilius Ecl. X. *gelidi fleverunt ſaxa Lycêi*. Sequens diſtichon rectius huic præponatur.

V. 396. *Qui cunque loci non alienus erat*] *mero alienus* Urſini codex & Naugerianus cum aliis nonnullis. Idem Urſini liber *locis* pro diverſa lectione, quod Petavianus quoque & ſex alii agnoſcunt. Scribe *joci non alienus*. Dî à jocis non alieni; quomodo Met IV.

——— *atque aliquis de Dîs non triſtibus optat*
Sic fieri turpis. & de Flora lib. V. Faſt.
Non eſt de tetricis, non eſt de magna profeſſis.

& poſtea. ——— *non eſt mihi credite, non eſt*
Illa cothurnatas inter habenda deas.

Salluſt.

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
235 E 17 vol. 3

Salluſt. Catilin. *Ille eos in domum D. Bruti perducit, quod foro propinqua erat, neque aliena conſilii propter Semproniam.* ſic & Cicero non ſemel. Lucretius lib. III.

Aut quia non veniunt omnino aliena ſalutis.

lib. VI. *Nec tamen hæc ita ſunt aliarum rerum aliena.*

idem, *Quæ niſi reſpuis ex animo longeque remittis*
Dis indigna putata alienaque pacis eorum.

ita ſcribe. nam codices ſcripti *putare*. vulgati *putando*. Pont. I. Eleg. VII. etſi aliter id ſumi poſſit,

Sim modo pars veſtræ non aliena domus;

ſic ἀλλότριος nunc cum tertio, nunc cum ſecundo caſu apud Græcos jungitur.

V. 398. *Qui rubroque avidas*] *Quique rubro pavidas* rectius legas cum pleriſque ſcriptis. Niſi malis *Quique ruber pavidas* cum Urſini libro & tribus aliis. Petavianus, *Quique rubro lividas*. mendoſe. Horatius de Priapo,

Obſcœnoque ruber porrectus ab inguine palus.

infra, *At ruber hortorum decus & tutela Priapus.*

& lib. V. *At ruber hortorum cuſtos.*

ſic & *rubicundus Priapus* ibidem dicitur & *ruber cuſtos* Tibullo.

V. 404. *Miſcendas large*] Imo *parcè*. ut decet in Bacchi convivio. Atque ita Voſſian. Arundel. excerpta Politiani & duo alii codices. Ne dubita.

V. 407. *Tunicam collecta miniſtrat*] *ſuccincta* duo veteres.

V. 409. *Veſtes trahit*] *veſtem* meliores.

V. 415. *Hortorum deus & tutela Priapus*] *decus & tutela* Petavii & Urſini liber cum quatuor aliis. bene. ſic lib. XIII. Metam.

——— *decus & tutela Pelaſgi*
Nominis Æacides.

V. 419. *Faſtus ineſt pulchris*] Malo, *pulchræ*. aliquis ſciolus interpolarat, ut ſæpe alias.

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
235 E 17 vol. 3

v. 422. *Corpora victa ſopore*] *vincta* ſex libri. de quo lib. XI. Met. v. 239. Urſini codex *jacta*. pro *tacta* aut *jacta ſopora*.

v. 428. *Ipſe ſui flatus*] *Ipſa aura* libri meliores.

v. 435. *Territa conſurgit*] *conſurgens* Urſini liber & unus Patavinus. rectius.

v. 439. *Et hæc eſt*] duo libri *hoc eſt*. unus Patavinus *hic eſt*. Lego, *& hinc eſt*. pro *Deo* mox unus Mediceus *mari*. ut *marem Helleſpontiacum* vocet Priapum.

v. 443. *Et plumis ova fovetis*] *quæ plumis* tres libri.

v. 444. *Dulces ſonos*] *modos* Petavianus & multi alii.

v. 447. *Ut proxima quaque eſt*] Rectius meliores *τὸ eſt* omittunt. *id falſum* Urſini liber, & alii nonnulli. duo *id falſo*. vulgati *hoc falſum*.

v. 449. *Volucrum proles*] *volucris* tres ſcripti. ſic *turba volucris* de avibus Met. v. ex antiquis libris,

——— nuper & iſta
Auxerunt volucrem victa certamine turbam.

volucres pennæ Art. Am. I. ex veteri libro. *nunc denique* tres itidem ſcripti.

v. 452. *Uritur in calidis alba columba focis*] *ignitis focis* Mazarin. optime. ſic *ignitum aërem* dixit Prudentius Hamart.

——— ſulphure cum jam
Nimboſo ignitus cælum ſubtexitur aër.

uſus quoque idem alibi ea voce non ſemel. *ignitum* quoque *vinum* videor legiſſe apud Gellium. *blanda columba* præterea ſex ſcripti. ut in Amoribus,

Oſcula dat cupido blanda columba mari.

v. 454. *Inachi lauta*] alii, *Inachi vacca*. Urſini liber *Inachi bacca*. alius *Baccha*. *Inachiam bovem* vocavit lib. VI. Faſt. & *Phariam juvencam* alibi non ſemel. *vaccam Memphitidem* Propertius, ſi bene memini.

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
235 E 17 vol. 3

v. 455. *Deæ noctis*] Lege *Deæ Nocti.* Nox enim Dea apud Poëtas. Neque aliter præſtantiſſimus Urſini liber. ſequenti verſu *provocat* meliores.

v. 457. *Clarum ſuper æthera ſidus*] Scripti præſtantiores *æquora.*

v. 461. *Tithono Aurora relicto*] *Nupta* Urſini, Petavii, Mazar. & tres alii libri. bene. lib. VI.

Jam Phryx à nuptâ quereris Tithone relinqui.

v. 467. *Ipſa mone*] malim *Nympha, mone.* ſic infra de Carmenta v. 633.

Sive fugæ comites, Manali nympha, tuæ.

ubi plura. lib. III.

Nympha, mone nemori ſtagnoque operata Dianæ.

v. 471. *Hinc fuit*] *Hic fuit* meliores. ſic Met. V.

Hic fuit, à cujus ſtagnum quoque nomine dictum,
Inter Sicelidas Cyane celeberrima Nymphas.

lib. XV. *Vir fuit hìc ortu Samius.*

v. 474. *Ore dabat pleno carmina vera dei*] Lege,

Ore dabat vero carmina plena Dei.

quomodo Mazar. Voſſ. Arond. & tres alii. atque ita ex conjecturâ Scaliger.

v. 476. *Multaque præterea*] Alter Puteaneus pro diverſâ lectione *præterito.* unus Ambroſ. *Multa.* vix dubito Ovidium noſtrum ſcripſiſſe,

Multam præterito tempore nacta fidem.

præterito tempore ut lib. VI.

Ablue præteriti perjuria temporis, inquit.
Ablue præterito perfida verba die.

ubi duo veterrimi codices *præterea die.* ſimiliter,

v. 478. *Deſerit Arcadiam*] *Arcadium* Strozzæ codex. quod præſtat. *larem* intellige.

v. 480. *Siſte, precor, lacrymas.*] *Siſte, puer,* vetuſtæ editiones cum quinque ſcriptis.

v. 482. *Offenſo deo*] *infenſo* Matthæus Herculanus ex veteri libro notarat in codice ſuo. quod & marginem quarundam editionum ,occupavit. Sed vulgata lectio

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
235 E 17 vol. 3

lectio bene ſe habet. Cydippe,

Nam pudet & timeo, quamvis mihi conſcia non ſim,
Offenſos videar ne meruiſſe deos.

v. 486. *Spemque metumque*] *ſpemve metumve* malo.

v. 495. *Errat in anno*] *horret* legendum cum Urſini libro & Mazar. & quinque aliis. noſter in Ibide,

At cum triſtis hyems Aquilonis inhorruit alis.

Feſtus Avienus Prognoſticis,

Cum madefacta dies ſub tempeſtatibus horret.

& Germanicus Aratêis,

Frigidus ac rapidis horrebit Aquarius Euris.

Lucanus libro IV.

Pigro bruma gelu ſiccíſque Aquilonibus horrens.

ubi *hærens* perperam legitur. Virgilii illa reſpexit *horrida cano Bruma gelu.* hinc *horrida tempeſtas* & *hyems horrida* paſſim apud poëtas.

v. 497. *Et firmus mente parentis*] *firmatâ mente* meliores. recte. Met. III.

——— *mentem firmat Deus, Excute, dicens,*
Corde metum.

In mortem Druſi,

Firmavitque animum, deſtituitque preces.

v. 500. *Egerat*] multi ex melioribus *vexerat.* forte pro *Rexerat.*

v. 501. *Vada juncta Tarenti*] Ita editi & ſcripti fere omnes. manifeſto errore. meliores pauci *Terenti.* vide Feſtum in ea voce.

v. 502. *Solas per loca ſola caſas*] *ſparſas caſas* ſcripti plerique. ſic *ſparſi lata per arva greges* lib. II. & lib. IV. *ſparſi per nemus omne dei.* ita & *ſparſa mapalia* & *diſperſa mapalia* apud auctores. *ſparſo concita mapali Agreſtum manus* Val. Flacco lib. II.

v. 507. *Properans inſiſtere ripæ*] vetuſtiores magno numero *terræ.* & recte. nam alterum paulo ante præceſſerat. Sequenti verſu pro *Evandri manu* legendum

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
235 E 17 vol. 3

dum puto *Evandrâ.* ut infra lib. III. *Telegona manu.* & lib. IV. *Parthi manu* pro *Parthâ.* poſſet & legi,

Vix, Evandre, tuâ vixque retenta manu eſt.

v. 512. *Et nemorum Nymphæ*] *ſylvæ* ſcripti fere omnes meliores. nimirum *divæ* legendum, quod tres codices agnoſcunt. Dryadas intelligit. Gratius initio,

Adſcitaque tuo comites ſub numine, Divæ
Centum omnes nemorum, centum de fontibus omnes.

poſſet & legi *Et nemora, & ſylvæ.* quæ duo etiam diſtinxit Amor. lib. III. Eleg. VIII.

Sed nemora & ſylvæ crimina veſtra tegunt.

ita ſilvas etiam alloquitur apud Val. Flaccum Jaſon lib. V.

Vos etiam ſylvæ, vos Colchidos hoſpitis oram
Pandite.

perperam *ore* vel *ora* illic in vulgatis.

v. 516. *Cætera terra petet*] *petent.* Zulichemianus antiquiſſimus. vide notas Rem. Am. v. 164.

v. 519. *Dardaniæ pinus*] *Dardanidæ* libri quatuor. Puto *Dardanides.* adi Notas lib. I. Artis v. 172.

v. 526. *Nunc minor hic toto eſt altior orbe cinis*] *Non minor* multi ſcripti. alii *Num minor.* Urſini liber & duo alii, *Non minus.* Zulich. *Nec minus.* Tres, *Num minus.* bene. vide notas Ep. XI. v. 19.

v. 527. *Sacra & ſacra altera patrem*] *ſacra altera & altera patrem* unus Vaticanus.

v. 531. *Tutela manebit*] *manebis* unus Mediceus probæ notæ. venuſte.

v. 539. *Talibus ut dictis noſtros deſcendit in annos*] *Talibus auſpiciis* Arond. & tres alii. At Urſini Zulich. Mazar. Nauger. Voſſ. & tres alii, *Talibus auſpiciis noſtros deſcendit ad agros.* *dicta* hic pro Vaticiniis ſumſit. vide notas in Epiſt. V. v. 33.

v. 541. *Nec mora longa fuit*] *ſubit* puto, quia paulo ante præceſſerat *fuit.* niſi illic mavis,

Felix,

Felix, exilium cui locus ille ſuum!

v. 543. *Boves illuc applicat*] malim *appulit.* ut lib. v. *huc captas appulit ille boves.* & lib. vi.

Appulerat ripæ vaccas OEtæus Iberas.

pro *heros* unus Patavinus *oras.* Forte *illuc oræ.*

v. 546. *Lata per arva*] *læta* Urſin. Mazar. Zulich. & quatuor alii. recte. ſic lib. iv.

Sacrarumque Melan paſcua læta boum.

Faſt. lib. v. ut codices duo veterrimi agnoſcunt,

Omnia tentabo lætis medicamina terris.

& lib. iii. Amor. Eleg. v.

Carpebant tauri pabula læta procul.

mox *ſentit* pro *ſenſit* meliores itidem.

v. 550. *Traxerat averſos Cacus in antra ferox*] alii codices *boves.* Sed *averſos feros* eſt ſcribendum. ut recte unus Farneſianus. vide Notas Ep. ix. v. 114.

v. 554. *Mulciber*] *Mulcifer* multi ex vetuſtioribus, quomodo ſæpe apud noſtrum alioſque in antiquiſſimis membranis occurrit.

v. 556. *Abdita*] *obdita* Urſini codex. Videantur quæ noto Art. Am. ii. v. 636.

v. 559. *Jove natus abibat*] Petavianus *abibas.* ut Jove natus pro nate dixerit.

v. 561. *Accipio, Revocamur ait*] *Accipio revocamen* Petavianus, Nauger. Urſin. Arond. & multi alii. vide notas ad Epiſt. xiii. v. 135. Sed & vulgata ferri poteſt. Val. Flaccus lib. i.

Accepere Deæ, celerique per æthera lapſu
Diverſas petiere vias.

ſequenti verſu pro *victor* recte etiam vetuſtiores libri *ultor.* Virgil. in hac eadem narratione,

——— *nam maximus ultor*
Tergemini nece Geryonæ ſpoliisque ſuperbus
Alcides aderat.

v. 565. *Humeris*] Arondelianus,

Nititur hic humero; cœlum quoque ſederat illi.

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
235 E 17 vol. 3

v. 567. *Quod ſimul everſum eſt*] primæ editiones & ſcripti quinque *evulſum*. Neapolis malit *avulſum*. cum τὸ *eſt* à nonnullis abſit codicibus, ſcribendum puto *Quo ſimul avulſo*, vel *averſo*. ut & lib. IX. Met.

Quo ſimul evulſo ſanguis per utrumque foramen
Emicuit.

nam unus ex meis *Quo ſimul evulſum*. & lib. VI.

Quo ſimul educto pars eſt pulmonis in hamis
Eruta.

& utroque loco τὸ *eſt* in multis ſcriptis deſiderabatur. niſi mavis *Cui ſimul*. vide Notas Amor. libro I. El. IV. v. I. in Triſtibus *ſimul nobis habitare* dixit pro *cum nobis*. ita enim libri veteres. ſæpe in his elegantiis peccatum.

v. 568. *Ictaque ſubſedit pondere mollis humus*] *pondere molis* primo legendum cum caſtigatioribus ſcriptis. deinde pro *Icta*, quidam ex melioribus *Jactaque*. tres *Laxaque*. duo *Læſaque*. Zulich. *otaque*, ſic ut prima litera deſideretur. Vulgatam non muto. Triſt. I. Eleg. IX. de navi. *nec ſævis icta fatiſcit aquis*. & *icta hoſtia* pro percuſſa Metamorph. dicentur plura mox v. 720.

v. 591. *Ciueroſa per atria*] De cineroſis atriis nugæ. primæ editiones & ſcripti plerique caſtigatiores *generoſa atria*. probe. ſic infra lib. II. *Quo ruitis generoſa domus*. & in Pont.

O qui, nominibus cum ſis generoſius avitis,
Exſuperas morum nobilitate genus.

duo noſtri minorum gentium, *numeroſa atria*. totidem *annoſa*. quod nollem ſecutus eſſet Neapolis.

v. 592. *Contigerant*] alii *Contigerint*. Petavii veterrimus *Contigerunt*. bene. quomodo & Scaliger conjecerat.

v. 599. *Tot ſumet nomina*] *ſumat* meliores. & mox *torquis ademta* pro diverſa lectione Urſini liber. & quinque alii cum Arundel. plures *adeptæ*. vel

adepti. *adepta* Zulich. ut apud Propertium,

Torquis ab inciſa decidit unca gula.

Atque ita Quadrigarium & Varronem locutos monet Nonius in ea voce.

v. 604. *Sed qui te vicit, nomine major erat*] hoc eſt, major omni nomine ac titulo. at codex Urſini, Voſſ. Zulich. Mazar. & multi alii, *te quoque major.* quare fuit cum legendum cenſerem, *ſe quoque major erat.* ut occulte tangat clementiam Cæſaris, qua victis hoſtibus ignovit. Noſter Epiſtola Briſeïdis,

Vince animos iramque tuam, qui cætera vincis.

Nota & iſta Claudiani,

Tandem vince tuum, qui vincis cuncta, pudorem.

& Martialis ad Domitianum, *Ducum victor, victor & ipſe tui.* nam,

Fortior eſt, qui ſe, quam qui fortiſſima vincit
Mœnia.

Succurrebat & altera conjectura, *re quoque major erat.* ut rem & nomen inter ſe opponat, quomodo & alibi ſæpe. Idque ipſum viro elegantis terſiſſimique ingenii Gaſpari Gevartio in mentem venerat. ſed vulgatæ lectioni controverſiam non eſſe movendam nunc judico.

v. 605. *Nec gradus eſt Fabios ſupra*] *ultra Fabios* meliores omnes. ſic Seneca initio Suaſor. *Non magis quicquam ultra Alexandrum novimus, quam ultra Oceanum.*

v. 614. *Protegat & noſtras*] Omnino *veſtras fores* ſcribendum cum vetuſtioribus. Triſtium III. Eleg. I.

Cur tamen appoſita velatur Ianua lauro,
Cingit & Auguſtas arbor opaca fores?

Unus tamen Vaticanus *meritas fores.* eleganter.

v. 616. *Omine ſuſcipiat, quo pater, Vrbis onus*] *orbis* vetuſtiores plerique. Met. XV.

Ut Deus accedat cælo, templiſque colatur,

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
235 E 17 vol. 3

Tu facies natuſque ſuus, qui nominis hæres
Impoſitum feret orbis onus.

ſic ſcribendum puto. nam Medicei duo, *urbis onus.* vulgo *unus onus.* Triſt. lib. v.

O vir, non ipſo quem regis orbe minor.

v. 622. *Prole novare viros*] quidam ex vetuſtioribus *juvare.* perperam. Dixi de hoc loco ad Epiſt. IV. v. 90.

v. 626. *Ius ereptum*] *amiſſum* Urſini, Zulich. Mazar. Voſſ. Arond. & ſex alii. Petavianus, *exertum*, tres, *exceptum*. Reliqui omnes *exemtum.* pro ademtum. quod ſequor.

v. 630. *Ne violent puros*] veterrimus Zulich. *Ne tennent.* Scribe *Ne temerent. Temerare* idem quod violare res ſacras Ovidio. vide Notas Am. I. Eleg. VIII. & Pont. II. El. II. v. 27.

v. 633. *Porrima placatur Poſtvertaque*] *placantur* bene quinque libri. Sequenti verſu recte *Mænala Nympha* pro *Diva* octo codices. Virgilius certe Carmentam bis *Nympham* appellat lib. VIII. Malim etiam *Poſtvorta.* ut apud Macrobium lib. I. Saturn. cap. VII. etiam Servio ad lib. VIII. Æn. ubi *Poſtvota* pro *Poſtvorta* male ſcribitur. Is alteram ſororem *Porrimam* cum Ovidio vocat, quæ Gellio eſt *Proſa*, *Antevorta* Macrobio. quare fruſtra eſt Illuſtriſſimus Neapolis, qui Porrimam ab uno Naſone dictam arbitratur.

v. 636. *Altera venturum poſtmodo quicquid erat*] ut etymon hoc rectius quadret, quidam codices ſupra *Poſtventa* pro *Poſtverta.* Sed omnem ſcrupulum tollunt Zulich. & Mazarin. in quibus, *verſurum poſtmodo quicquid erat.*

v. 640. *Sacratæ conſtituere manus*] *reſtituere* Urſini, Naugerii, Zulich. Mazar. & ſex alii. & recte. de Tiberio enim & Livia agit, de Camillo mox acturus. Immeritus igitur vapulat Neapoli Berſmannus, qui

qui iſtam lectionem probet. pro *proſpicies* multi codices *proſpiciens* aut *proſpicias*. & pro *Nunc te* quatuor libri *Hic te*. unus *Hinc*. Forte legendum,

Ut bene proſpicias Latiæ Concordia turbæ,
Hic te ſacratæ reſtituere manus.

v. 641. *Furius antiquam*] Ita fere vetuſtiores libri. Alii *antiquus*, *antiqui*, *antiquo*. Recte omnino Neapolis *antiquum* ex ſuo codice. neque aliter duo ex noſtris. ſic *indignum*, *mirum*, & ſimilia apud poëtas. vide Notas Amor. lib. I. Eleg. VI. pro *voverat ille*, Urſini, Naugerii, Zulich. Mazar. tres Farneſ. unus Patavinus *ante*. & hoc bene.

v. 643. *Seceſſerat*] *deceſſerat* quatuor ex melioribus. an *deſciverat?* quale mendum etiam ex Claudiano ſuſtulimus ſexto Conſulatu Honorii v. 252. ſed vulgata ſcriptura bene ſe habet.

v. 646. *Sparſos Germania crines Porrigit*] Scripti novem *paſſos*. bene. Petavianus & quatuor alii *panſos*. Triſtibus,

Crinibus en etiam fertur Germania paſſis.

infra lib. II. *Paſſis ſedet illa capillis.*
lib. III. *Ut medium campi paſſis tetigere capillis.*
ſic vetuſtiſſimi Codices, ut & lib. IV.

——— *audire ſolemus*
Threicias paſſis Mænadas ire comis.

lib. V. *paſſis Acca capillis.* initio Triſtium,

Hirſutus paſſis ut videare comis.

quomodo & illic veteres libri. ſic & alibi frequenter Naſo, ut ſuis locis dicetur. pro *Porrigit* multi ex ſcriptis *Corrigit*. alii *Colligit*. ſed fruſtra. Captivi tondebantur. quo alludit Naſo. hinc & *Africam tonſam* dixit Propertius pro victa. noſter Amor. lib. I. Eleg. XIV.

Jam tibi captivos mittet Germania crines:
Culta triumphatæ munere gentis eris.

Claudian. lib. I. in Eutrop.

Militet ut noſtris detonſa Sycambria ſignis.

v. 648. *Quam colis ipſe*] *quæ colis* multi codices. tres *qua colis ipſa*. Maz. *quam colis ipſa*. Zulich. *quæ colit ipſa*. Forte, *quam colat ipſa*, nempe Germania.

v. 651. *Hæc ubi tranſierint*] *tranſieris* primæ editiones & duo ſcripti. totidem *tranſierit*. Lego, *Nox ubi tranſierit*. ſic infra lib. II.

Nox ubi tranſierit, ſolito celebretur honore.

lib. IV. *Nox ubi tranſierit, cœlumque rubeſcere primo*
Cœperit.

atque ita frequenter in his libris. *Hæc* paulo ante præceſſerat. inde natus error. Poſſet etiam legi *Lux ubi tranſierit.*

v. 652. *Signa regentis aquas*] *aquam* ſcripti. Lege *gerentis aquam*. Nam *urniger* Aquarius dictus paſſim poëtis.

654. *Toto jam lyra nulla polo*] multi ex ſcriptis *nullo polo*. Forte *furvo polo*. de qua voce Met. III.

v. 657. *Faſtos*] *faſtus* unus Farneſianus ut dixi ſupra initio libri primi.

v. 658. *Nec Sementina eſt*] *Sementinæ* Arundel. Læti, & quinque alii. *Sementiva* ſeptem. Urſini, Petavian. & decem alii, *Sementita*. Voſſ. *Sementitia*. Sed apud Varron. lib. I. cap. II. bis *Sementivæ feriæ* occurrunt, quæ Feſto ſunt *Sementinæ*. ſed & illic in duobus codicibus bibliothecæ Leidenſis *Sementivæ*. quomodo in Varronis quoque ac Catonis exemplaribus ſcriptis extare monet Petrus Victorius. hinc & *pira Sementiva* Catoni ac Plinio lib. XV. cap. XV. ut recte libri veteres, & *frumenta Sementiva* eidem Plinio lib. XVIII. cap. VII. Varro lib. V. L. L. *Sementinæ feriæ, dies is, qui à Pontificibus dictus, appellatus à Semente, quod Sationis cauſâ ſuſceptæ*. Scribe, *Sementivæ feriæ, dies is, qui à Pontificibus indicitur, appellatæ à ſemente*. *Sementivæ* quoque dicuntur Macrobio lib. I. Sat. in veterrimo codice Neapolitano.

v. 661. *Sic tempore certo*] *tempora certa* multi ex melioribus. recte. & pro *ſacris*, Urſini codex aliique nonnulli *ſacra eſt*. nonnulli *ſacri eſt*. *ſacro* Petavianus, Mazar. & unus Moreti. probe. ſequenti verſu *Seminibus latis* multi ex vetuſtioribus.

v. 665. *Ruſticus*] *Villicus* Urſini liber & unus Patavinus. ſequenti verſu *frigida humus* non *frigore* idem Urſini, Zulich. Mazar. & decem alii. bene.

v. 672. *Farre ſuo, gravida viſceribuſque ſuis*] Durus concurſus *ſuo*, *ſuis*. Scribe, *Farre pio*. ut apud Horatium lib. III. od. XXIII.

Mollibit averſos Penates
Farre pio & ſaliente mica.

& apud Tibullum lib. III. Eleg. III.

Et vanum in curas hominum genus omina noctis
Farre pio placant & ſaliente ſale.

Virgil. lib. V. ——— *canæ penetralia Veſtæ*
Farre pio, & plenâ ſupplex veneratur acerra.

v. 675. *Conſortes operum*] *ſuperis* plerique. vel, *ſuperum*. duo *operis*.

v. 677. *Fructibus immenſis avidos ſatiate colonos*] *Frugibus* caſtigatiores magna ex parte. Pont. I. Eleg. IV. ſimile mendum ſuſtulimus. Zulichemianus etiam *augete colonos* pro diverſa lectione eleganter. ſic *augere opibus*, *honoribus*, apud optimos Latinitatis auctores. Triſt. II.

Divitiis etiam multos & honoribus auctos
Vidi, qui tulerant in caput arma tuum.

Faſt. III. *Jam pius Æneas regno nataque Latini*
Auctus erat. ſic & ſæpe alibi.

v. 683. *Cerealia dona*] alii codices *rura*, alii *culta*. Nihil muto. Faſt. VI.

——— *jaciunt Cerealia dona.*

vide Notas Remed. Am. v. 173.

v. 685. *Subjectis granis*] *ſuppoſitis* Gottorph. etiam bene.

v. 687. *Scabræ rubiginis*] Petavianus *Robiginis*, ut dea Robigo intelligatur. vide quæ noto lib. IV. v. 907.

v. 688. *Palleat ulla ſeges*] *ægra* libri meliores. idque recte. ut apud Virgilium,

Arebant herbæ & victum ſeges ægra negabat.

Statius Theb. IV.

Ægra ſolo macies, tenerique ab origine culmi
Inclinata ſeges.

pro *ſeges* etiam *Ceres* duo libri. Symmachus pro ara victoriæ, *ſecuta eſt fames publica & ſpem provinciarum omnium meſſis ægra decepit.*

v. 696. *Efficiatque*] *Efficiantque* Patavinus ex melioribus. Art. libro I. v. 83. ex antiquis codicibus, *Utraque laudentur per carmina. turba* præceſſerat. ſic & *caſſis erant* mox malim.

v. 702. *Veſtro ſub pede*] *noſtro* Arond. & multi alii. & mox *præcedet* pro *præcedit* meliores.

v. 707. *Fratribus illa Deis*] *dies* ſcripti plerique. ſed male. quod arriſiſſe nobiliſſimo Neapoli miror. vide quæ noto ad Elegiam in mortem Druſi. v. 290.

v. 711. *Comtos redimita capillos*] *canos* alter Petavianus. quod & alii in ſuis invenerunt. ſed nil mūto.

v. 720. *Perfuſâ victima fronte cadat*] *percuſſâ fronte* legendum cum vetuſtioribus. ſupra,

Hic qui nunc aperit percuſſi viſcera tauri.

Triſt. IV El. II. *Candidaque adducta frontem percuſſa ſecuri*
Victima purpureo ſanguine tingit humum.

Prudentius Hymno S. Vincentii,

Hu colla mugientium
Percuſſa taurorum cadunt,

de ſacrificiis. alibi *icta*. ut Met. XV.

Ictaque conjectos incalfacit hoſtia cultros.

Triſt. IV. *Victima Tarpeios inficit icta focos.*

lib. II. Pont. *Victima pro templo cur cadat icta Jovis?*

Propert. libro IV. Eleg. IV.

Et cadat ante meos icta juvenca focos.

NOTÆ

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
235 E 17 vol. 3

NOTÆ
IN LIB. II.
FASTORUM.

I. Creſcat & annus] malo *creſcit* cum Maz. Zulich. Voſſ. & aliis nonnullis. pro *Alter ut & menſis* veteres plerique, *ut hic*. Lege,

Alter ut hinc menſis, ſic liber alter eat.

lib. III. *Nec mihi parva fides annos hinc iſſe priores.*

V. 3. *Elegi itis*] *ite* Mazar. & ſex alii. ut in Pont.

Ite leves Elegi doctas ad Conſulis aures.

ſequenti verſu pro *Ipſe ego*, duo codices *Certe ego.*

V. 20. *Nunc quoque dant*] *Huic quoque* decem libri.

V. 21. *à Rege*] *ab Rege* meliores. mox pro *veterum lingua*, iidem *veteri.* nonnulli tamen *vetere in.*

V. 23. *Domibus purgamina certis*] primus Medic. *ternis*. Voſſ. Mazar. & alius Medic. *ternis*. Sarravianus pro diverſâ lectione *acernis*. Lege meo periculo *domibus terſis*. Scriptum fuerat *tertis*, quomodo veteres pro *terſis* dicebant teſte Nonio. hinc natus error. ſic lib. IV. ex veſtigiis veteris libri,

Uda prius ſpargat virgaque tergat humum.

Propertius libro IV. Eleg. IX.

Dein quemcunque locum externæ tetigere puellæ,
Suffit, & hinc pura limina tergit aqua.

Varro lib. V. de L. L. *Februum Sabini purgamentum appellant.* & *februare* pro *purgare* apud Nonium. Agit autem de domo Flaminis, quæ flaminia dicebatur, ut monet Gellius. de Lictore Flaminio nos docet

Feſtus, quem locum ab Illuſtriſſ. Neapoli jam video occupatum. Adi eundem in *Februarius.*

v. 24. *Turbida cum micâ farra*] *Torrida* primæ editiones cum Urſini, Voſſii ac aliis multis melioris notæ codicibus. idque etiam in Obſervationibus amplexus eſt doctiſſimus Gronovius. ſic *torridas fruges* pro toſtis dixit Accius Troadibus apud Servium Fuldanum lib. I. Æn.

Nocturna ſaxo fruges franges torridas.

& *Torrida limina* Propertius libro III. Eleg. XII.

Torrida ſacrilegum teſtantur limina Brennum.

de templo Apollinis à Gallis incenſo.

v. 27. *Ipſe ego flaminiam*] Scribe cum melioribus *Ipſam ego flaminicam.* Flaminica, uxor flaminis. codices multi *flamineam.*

v. 28. *Pinea virga data eſt*] Lego *ſpinea.* omnibus enim ſpinarum generibus vim inſitam noxarum depellendarum veteres credebant. de ſpina alba noſter lib. VI. bis.

—— *ſpinam, qua triſtes pellere poſſet*
A foribus noxas (hæc erat alba) dedit.

ubi *virgam* fruſtra multi codices antiqui exhibent. quem locum ex Dioſcoride aliiſque erudite illuſtrat Neapolis. mox eodem libro,

Virgaque Janalis de ſpinâ ſumitur alba.

v. 29. *Quo corpora noſtra piantur*] *pectora noſtra pietur* Urſini liber. *pectora pientur* Voſſ. & ſex alii. *pectora piantur* tres. primus Med. & unus Bonon. *corpora piamur.* recte. qui familiaris Ovidio Græciſmus.

v. 33. *Purgamine*] *purgamina* meliores recte.

v. 37. *Græcia principium moris dedit*] primæ editiones & octo ex noſtris ac totidem ex ſcriptis Ciofani *principium fuit.* probe. Alcimus Avitus de laude Virginitatis.

Et quia principium tam ſancti fœderis eſſes.

noſter infra hoc ipſo libro ex veteri codice,

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
235 E 17 vol. 3

Aut quia principium tu dea lucis eras.
&, *Heu quantum fati parva tabella fuit!*
Remedio Amoris,
Auxilium multis ſuccus & herba fuit.
Mazarin. *putant* pro *putat* ſequenti verſu. quomodo & unus Medic. ex melioribus & Vatican. vide notas Rem. Am. v. 164.
v. 40. *Hæmonias aquas*] *Hæmonidas* Zulich. adi Notas Art. 1. v. 172.
v. 42. *Fovit ope*] *juvit ope* nonnulli ex præſtantioribus.
v. 43. *Naupacteo Acheloo*] *Naupactoo* Petavianus Voſſ. & alii multi. ut Arctoo, Myrtoo, Lesboo.
v. 46. *Putatis*] *putetis* Mazar. & Zulich. rectius.
v. 51. *Primus erat Jani*] meliores *enim Jani.*
v. 57. *Nunc ubi ſint quæris illis ſacrata calendis*] Urſ. Patavinus & reliqui majori ex parte cum primis editionibus *Nunc ubi ſunt illis quæ ſunt.* Voſſ. & ſex alii. *ubi ſint illis quæris*, vel *ſunt* Mazar. Zulich. & decem alii. Recte. niſi forte mavis,
Nunc ubi ſunt illis, quæſo, ſacrata Kalendis
Templa Deæ? lib. IV.
Subſtitit hic Erato. mora fit. Dic cætera, quæſo,
Dic, inquam, parvâ cur ſtipe quærat opes.
ſic & ibi videtur ſcribendum. *illis Kalendis.* ut lib. III.
Nonis ſacrata quod illis Templa patet.
lib. VI. *Pinguia cur illis guſtantur larda Kalendis.*
v. 63. *Templorum ſancte repertor*] magnus Caſaubonus ad Suetonium, & poſt illum Neapolis, legunt *refector*. ſed primæ editiones, codex Pomp. Læti, Zulich. & decem alii, *repoſtor.* optime. Tacitus Annal. lib. I. *Cæcina dubitanti quonam modo ruptos vetuſtate pontes reponeret.* apud Maronem Æneid. v.
Ipſi tranſtra novant, flammiſque ambeſa reponunt
Robora navigiis.

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
235 E 17 vol. 3

v. 66. *Quos tu cæleſtibus annos*] *quot tu* Regius. Unus Vaticanus *æquos cæleſtibus.* argute. ſed nil muta.

v. 67. *Vicini lucus celebratur Averni*] *Aſyli* Urſin. Arondel. Mazar. Zulich. Nauger. & decem alii. Hærent hoc loco interpretes, nec ſe expediunt. An intelligit lucum de quo Feſtus in *Lucaria*? quanquam Lucariorum feſtum in aliam diem rejiciunt Kalendaria antiqua. Ut opinionem meam dicam in re ſubobſcura, puto *Helerni* legendum, & agi de eo luco, de quo libro VI.

Adjacet antiquus Tiberino lucus Helerni.

ſic enim codices veteres illic majori ex parte aut *Hilerni*, aut *Elerni*, aut *Ilerni*. Urſini veterrimus *Alerni.* tres alii *Averni:* unus Farneſianus non magnæ fidei *Hilernæ.* quod vulgatas majori ex parte editiones occupavit. Viderit igitur doctiſſimus Onuphrius, qua fretus auctoritate regione Urbis XIII. ÆDICULAM ET LUCUM HYLERNÆ ponat.

v. 68. *Inque Jovis ſummi*] *ſummâ arce* libri meliores, recte. Arcem Capitolinam (quam ab ipſo Capitolio diſtinguunt paſſim Livius atque alii ſic appellabant κατ' ἐξοχὴν. ut infra lib. VI.

Arce quoque in ſumma Junoni templa Monetæ
Ex voto memorant facta, Camille, tuo.

In mortem Druſi, de Auguſto,

Ille vigil, ſumma ſacer ille locatus in arce.

& alibi non raro.

v. 71. *Adopertus nubibus æther*] *Auſter* Zulich. Mazar. & ſex alii. Appoſite Columella, lib. XI. cap. II. *Kalendis Februariis Fidis incipit occidere. Ventus Eurinus & interdum Auſter cum grandine eſt. concitat Auſter pluvias.* ut lib. III. Art.

Et tepidus pluvias concitat Auſter aquas.

hinc *nubilus* & *humidus* & *pluvius* & *udus* & *imbrifer* poëtis paſſim dicitur.

v. 77.

v. 77. *Dumque lyram quærit*] *quæret*, & *demit* paulo ante, meliores libri.

v. 85. *Lupus eſt à voce retentus*] Lege *hac voce.* & ſic unus Vaticanus.

v. 87. *Una jacuere ſub umbra*] *umbra cubuere ſub una* Zulich. Mazar. Arond. & quatuor alii. bene. ſic Virgil. in Culice,

At circum paſſim feſſæ cubuere capellæ.

v. 88. *Et ſtetit in ſaxo proxima cerva leæ*] Illud *in ſaxo* cum ſit omnino odioſum hoc loco, non dubitem codicis Puteanei lectionem admittere, in quo *infeſtæ leæ.* ut alibi,

Non docet infeſtos currere cerva canes.

v. 89. *Cum Palladis alite cornix*] *corvus* Mazar. prim. Medic. & octo alii. Sed de noctuæ & cornicis inimicitiis vide Ælian. Hiſt. Animal. lib. III. cap. IX.

v. 99. *Diſtricto enſe*] alii *deſtricto.* quod præſtat infr. ſic *deripere enſem vagina.* de quo hoc libro v. 793. agemus.

v. 100. *Cæteraque armata*] *armata eſt* Urſini, Voſſ. Arond. Maz. Zulich. & alii complures. Lego,

Cæteraque armatæ conſcia turba manus.

in quibus loquendi modis noſter eſt totus. ſic infra hoc ipſo libro, v. 636.

Parca precaturæ ſumite vina manus.

& lib. IV. ——— *montes ululatibus implent,*

Et feriunt mœſtæ pectora nuda manus.

Ita utroque loco ex fide veterum librorum eſt ſcribendum.

v. 101. *Dubiam puppim*] *pinum* liber Pomp. Læti & unus Farneſ. placet.

v. 102. *Non hæc ſunt digitis arma tenenda*] *ferenda* quinque libri. Scribe *terenda.* ſic Art. Am.

Clypeo manus apta terendo eſt.

ex antiquis itidem libris.

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
235 E 17 vol. 3

v. 103. *Ille metu pavidus*] imo *vacuus*. Atque ita in uno Moreti pro diverſa lectione erat notatum. Met. III.

Ille metu vacuus, Nomen mihi, dixit, Acœtes.

Met. X. *Iſque metu vacuus, naturalique pudore*
Depoſito celebrare domos.

Seneca Hippol.

Tutum eſſe facinus credis & vacuum metu?
Erras.

mox pro *ſed liceat*, duo codices cum Mazar. *ſi liceat*. bene, ſi *deprecer* quoque præcedenti verſu legas.

v. 107. *Induerat Tyrio diſtinctam murice pallam*] *bis tinctam* primo legendum ex caſtigatioribus. Artis Amat. III.

Nec quæ bis Tyrio murice lana rubes.

ubi perperam plurimi ex ſcriptis *de Tyrio*. Quale mendum etiam è Martiali eluendum puto in Xeniis Ep. LXXXVII. *Murices.*

Sanguine bis noſtro tinctas, ingrate, lacernas
Induis.

de noſtro enim & illic legitur. Nam quod in Apophor. Ep. CLIV. habes,

Ebria Sidoniæ cum ſim de ſanguine conchæ.

de dibaphis illic non agi ipſum lemma epigrammatis ſatis evincit. Fulgentius præfatione Mythologiæ de Calliope, *talo tenus bis tinctam recolligens veſtem.* pro *pallam* quidam codices *Lanam.* ut Horat.

——— *te bis Afro*
Murice tinctæ veſtiunt lanæ.

ed vulgata lectio præſtat. palla enim citharœdorum veſtis. Stat. Theb. IX. *bis OEbalio ſaturatam murice pallam* dixit. *Sidonio recocta fuco purpura* & *bis coctus aeno Sidonius murex* Apollinaris. *Sidonium bis cocti muricis oſtrum* Alcimus Avitus de laude Virginitatis. Horatius,

Muricibus Tyriis iteratæ vellera lanæ.

Aſſyrio

Aſſyrio bis lauta colore Vellera Virgil. in Culice. *Sidonio repetita aheno Lana* Auctor Herculis OEtæi. Sed modus non eſſet. pro *Induerat* multi veteres *Induit &c.* Legam libenter *Induitur*. Scriptum nimirum fuerat *Induit turio*, cum geminari ſyllaba debuerit.

v. 108. *Reddidit icta*] *Reddit &* tres ſcripti. unus *Reddit tacta*.

v. 110. *Trajectus penna tempora cantat olor*] *Threicius* eſt in Zulich. Mazar. à manu prima, & uno Farneſ. ac Medic. Locus haud dubie mendoſus, cui medicinam nunc non fero. pro *canentia tempora* recte etiam *candentia* tres ſcripti. *olos* etiam ἀρχαϊκῶς Urſini liber. De oloribus alibi nihil ſimile legi. quare ſuſpectum habeo hoc diſtichon.

v. 115. *Ille ſedet, citharamque tenet*] *ſedens* & *tenens* libri meliores. vel, *ſedens tenet*. quod malo. *citharam quatiens* nonnulli. & pro *vehendi*, *ferendi*. Forte *citharamque ferit* vel *terit*.

v. 122. *Maximus his factis*] Lege *faſtis* cum ſcriptis. pro *his* multi *hic*. tres *hinc*. quod placet. *ad celebratur* etiam ſex veteres.

v. 130. *Pater orbis eras*] primæ editiones & multi ex ſcriptis *urbis*.

v. 133. *Concedes*] rectius alii *concedas*.

v. 135. *Te Tatius parvique Cures*] *Tatii* tres ſcripti, ut apud Propertium libro IV. Eleg. x.

Sic Sancum Tatii compoſuere Cures.

ita enim legi malim, quam *Tatia*. vide notas ſupra lib. I. v. 261. *parvi Cures* etiam Virgilio.

v. 140. *Reppulit ille nefas*] *ſubmovet* meliores magna ex parte. Triſt. v. Eleg. II.

——— *nullas ſubmovet ara preces.*

v. 148. *Mitior aura deo*] *mollior* meliores. lib. III. Artis,

Et Zephyri molles auraque, dixit, ades.

vide Notas ad Epiſt. III. v. 42.

v. 149.

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
235 E 17 vol. 3

v. 149. *Nitidum jubar extulit*] *exerit* Voſſ. Arond. & ſeptem alii. *caput exerit* Zulich. & Mazar. ſequenti verſu *tempora veris eunt* pro *erunt* tres ſcripti. ut in Amorib. *tempora noctis eunt.* & hoc ipſo libro, *Fauni ſacra bicornis eunt.* & lib. VI. *tacitæ tempora noctis eunt.* opinor ſcribendum,

Quintus ubi æquoreis nitidum jubar exerit undis
Cynthius, en primi tempora veris eunt.

v. 152. *Relinquet hyems*] *reliquit* meliores. nonnulli etiam *relinquit* cum Naugeriano.

v. 153. *Tertia nox veniet*] *veniat* ex melioribus repone. ſic ſæpe noſter infra.

v. 160. *Dixit eris*] *ſemper* Voſſ. Arondel. prim. Med. Mazar. ut *dixit* ſubintelligatur.

v. 162. *De Jove*] *à Jove* prim. Vaticanus & duo alii. Lege *ab Jove.* dictum ſupra lib. I.

v. 167. *Hic ait in ſylva*] *Hac* ſcripti meliores. Puto *Hac, ait, in lympha.*

v. 170. *Dat mala ſigna mora*] *male* legendum omnino vel invitis membranis lib. III.

Tu quoque Thebanæ male prada tacebere matris.

Triſt. lib. III. Eleg. X.

Pellibus & ſutis arcent male frigora braccis.

& lib. IV. Eleg. VI.

Sic male quæ video non videoque nocent.

& lib. V. Eleg. VII.

Pellibus & laxis arcent male frigora braccis.

qui loci vulgo mendoſi circumferuntur.

v. 174. *Caſtas pollue dixit aquas*] *ſacras* octo libri. ſed Cato Diris,

Dulcia rura valete, & Lydia dulcior illis,
Et caſti fontes.

at lib. II. Met. in hac fabula,

I procul hinc, dixit, nec ſacros pollue fontes
Cynthia.

v. 179. *Utque feræ*] malim *feræ pellice.*

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
235 E 17 vol. 3

V. 182. *Amata Iovi*] *amanda* Voſſ. Arond. Mazar. & Zuliehemianus.

V. 191. *Canamque adiit Saturnia Tethyn*] *canamque rogat* libri meliores. quidam & *petit*.

V. 195. *Veientibus armis*] *arvis* Mazar. Læti, Nauger. & tres alii. quod malo. nam *arma* ſequitur. cæterum Urſini liber *Volſcentibus armis*. ſed id contra fidem hiſtoriæ, etſi cum *Volcis* bellum ſub eandem tempeſtatem geſſere Romani.

V. 198. *Sumunt*] *Sumite* codex Læti & unus Farneſianus. vide quæ infra v. 638. hoc libro mox à me dicentur.

V. 201. *Carmentis portæ dextra eſt via proxima Iano*] *dextro Iano* Zulich. Mazar. Polit. Læti, & octo alii. bene. quod & Neapolis vidit. Livius lib. II. in hac narratione, *Infelici via à dextro Iano portæ Carmentalis profecti.* pro *Carmentis* Urſini liber, Mazar. Zulich. & ſex alii *Carmenti*. an *Carmenti porta?* Erat autem ædes hæc Jani extra portam Carmentalem. vide Feſtum in *Religioni eſt*.

V. 202. *Quiſquis es, omen habet*] *quæ fera nomen habet* Urſini liber. non probo. ſcelerata enim dicta, ut ex Feſto patet, non fera. ſequens diſtichon ab Urſini, Petavii, & aliis quibuſdam abeſt.

V. 205. *Cremeram tetigere rapacem*] *tenuere* unus Medic. unus Moreti, cum prima editione. Adi Notas lib. III. v. 219.

V. 207. *Diſtrictis enſibus*] *deſtrictis* libri meliores. ut ſupra 99.

V. 209. *Libyca de gente leones*] *de rupe* meliores magno numero cum primis editionibus.

V. 214. *Armaque tecta*] *operta* unus Puteaneus alter, *cæca*. quod placet. unus Patavinus *cacata*. proxime verum. Statius Theb. II.

> *Inſidias natura loco cacamque latendi*
> *Struxit opem.*

V. 218.

v. 218. *Turba latet*] malo *latent*.

v. 224. *Quodque vident ſternunt*] *Quoſque* multi ex ſcriptis. *Quodque vident ſpernunt* Voſſ. Mazar. Zulich. & duo alii. tres *Quoſque vident ſpernunt*. optime. Nam & Livius notat à Fabiis nimiâ ſui fiduciâ fuiſſe peccatum.

v. 230. *Reſtet, adeſt*] *habent* Urſini, Maz. Zulich. & decem alii.

v. 231. *Silvis latratibus actus*] alii *latrantibus*. ſed elegantiſſime mehercules duo Mazar. duo Farneſian. & unus Vaticanus *ſilvis Laurentibus*. Noſter Met. XIV.

Exierat tectis Laurentes Picus in agros,
Indigenas fixurus apros.

Virgil. *Ac velut ille canum morſu de montibus altis*
Actus aper, multos Veſulus quem pinifer annos
Defendit, multoſque palus Laurentia, ſilvâ
Paſtus arundineâ.

quæ noſter hoc loco reſpexit. Horat. lib. II. Sat. IV.

Umber & ilignâ nutritus glande, rotundas
Curvat aper lances carnem vitantis inertem.
Nam Laurens malus eſt, ulvis & arundine pinguis.

Martial. lib. IX. Ep. XLIX.

Inter quæ rari Laurentem ponderis aprum
Miſimus.

Idem lib. X. Ep. XLV.

Ilia Laurentis cum tibi demus apri.

Hinc & in Catalectis poëtarum veterum.

Vite Sabine, Lacon ſulco, ſue cognite Laurens.

v. 244. *Inter utrumque latet*] cum *latent* mox ſequatur, accedo Mazar. Voſſ. Arond. & aliis multis, in quibus *jacet*. ut recte Neapolis. unus Vaticanus *micat*.

v. 246. *Quæ tibi cur tria ſint tam ſociata canam*] *conſociata* Voſſ. Arundel. pri. Med. ſeptem alii. bene. In mortem Druſi,

Quod-

Quodque etiam magno conſociata Jovi es.

Horat. libro II. Od. III.

Umbram hoſpitalem conſociare amant.

Phædrus Fab. LXVIII.

Noviſſime interdicit, ne cum malefico
Uſum bonus conſociet ullius rei.

Avienus Fab. XIX.

Quos meritis nullus conſociaret honos.

Utitur etiam eo verbo frequenter Tullius. pro *tibi* quoque probe *ſibi* tres ſcripti cum Zulichemiano.

v. 256. *Dulcia poma mora*] *mitia* unus Patavianus optimæ notæ. Virgil. eclog. I.

——— *ſunt nobis mitia poma,*
Caſtaneæ molles, & preſſi copia lactis.

Horatius Epod. II.

Vel cum decorum mitibus pomis caput
Autumnus arvis extulit.

Arnob. lib. V. *in puncti ſpatio poma extulit mitia perfectionis propriæ maturitate completa.* contra *cruda*, vel *acerba.* quæ & *dura* paulo ante dixit. Noſter Amoribus,

Pomaque crudeli vellis acerba manu.

v. 262. *Fatidicum verbis*] *verſis* Mazar. *veris* Hamburg. Puto *veri.* ut Met. XII. *veri providus augur Theſtorides.*

v. 264. *Bibentur aquæ*] *bibantur* rectius ſeptem veteres. Eſt enim imprecantis.

v. 265. *Monumenta perennia*] *patentia* Urſini liber. ſic lib. VI.

Hæc hominum monumenta patent.

lib. IV. ex veteri libro,

Factum abiit, monumenta patent.

v. 268. *Sacra bicornis erunt*] *eunt* libri meliores plerique. dictum ſupra v. 149.

v. 276. *Altaque Træzene*] *Træzene* non dicitur ſed *Træzen* apud vetuſtiores Græcos ac Latinos ſcriptores,

ptores, & ut dicatur, tamen Arcadiæ ea civitas non ſit, ſed Peloponneſi. Lege igitur *Cyllene* cum Voſſ. Mazar. Zulich. & decem aliis. Puteaneus & Douſæ liber *Tigene*. Κυλλήνη, ὄρος Ἀρκαδίας. unde Mercurium quidam dictum volunt Cyllenium. ſic lib. v. Metamorphoſeon,

Uſque ſub Orchomenon Pſophidaque Cyllenenque
Mænalioſque ſinus, gelidumque Erymanthon & Elin
Currere ſuſtinui.

lib. I. Met. *Et cum Cyllene gelidi pineta Lycæi.*
ubi *Cylleno* perperam ſcribitur. lib. VII. *Dextera Cyllene eſt.* non *Cyllena* cum vulgatis. hujus montis meminit & Faſt. v. noſter Statius quoque Theb. IV. ubi varia Arcadiæ loca recenſentur.

v. 277. *Pan illic numen aquarum*] Urſini, Maz. Zulich. & octo alii. codex Pomp. Læti, & tres alii,

Pan erat armenti cuſtos, Pan numen aquarum.

quod amplector, ſi legas *equarum*.

v. 282. *Flamen ad hæc priſco more Dialis erat*] *erit* duodecim ſcripti: duo *ineſt*. pro *ad hæc*, Mazar. & quatuor alii *ab hoc*. totidem *adhoc*. tres *adhuc*. unus *obhoc*. Urſini liber & duo alii diſtichon hoc omittunt. Forte,

Flamen ad hæc priſco more Dialis eat.

v. 283. *Si currere mos eſt*] *ſic* cum ſcriptis pleriſque.

v. 286. *Et ſubitas concitat ipſe fugas*] *concitat ille feras* Mazar. unus Vaticanus & Moreti. quam veram lectionem arbitror. Hi terrores πανικὰ vocabantur, καὶ πανικὰ δείματα. de quibus in Miſcellaneis vir ſummus Angelus Politianus. Appoſite Val. Flaccus lib. III. ubi de Pane,

Ludus & ille Deo, pavidum præſepibus aufert
Cum pecus & profugi ſternunt dumeta juvenci.

concitare, ut ſupra lib. I. *fugiens concitat omne nemus.* & ſic ſæpe alibi. Urſini tamen codex & quinque alii

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
235 E 17 vol. 3

alii *concipit fugas.* non minus eleganter. pro qua lectione erudite, ut ſolet, multa Gronovius Obſervat. lib. IV. cap. XIV. reliqui codices *concipit feras.*

V. 287. *Jubet ire miniſtros*] *amat ire* codex Thuaneus.

V. 291. *Vita feris ſimilis*] *fere & unus* Vaticanus. Lege *feræ ſimilis.* pro ferinæ. Sed nec male Mazarin.

Vita ferè ſilvis nullos agitata per uſus.

ſequenti verſu *rude vulgus erant* unus Moreti pro diverſâ lectione, rectius quam *erat* cum vulgatis.

V. 311. *Tepidos umbracula ſoles*] rectius decem libri *rapidos.* quo fervorem ſolis exprimit. Amor. lib. III. Eleg. V.

Sint rapidi Soles ſiccaque ſemper hyems.

V. 313. *Jam Bacchi nemus & Tmoli vineta tenebant*] Numeri in hoc verſu turbati. Puteanus codex & unus Farneſ. *Jamque nemus Bacchi.* duo alii τὸ *&* non agnoſcunt. Lege,

Iam Bacchêa nemus Tmoli vineta tenebant:

ita *Bacchêi ululatus*, pro Bacchicis, lib. IV. Met. malo autem *tenebant* quam *tenebat*, quod in pleriſque eſt. ſic Virgil. Æn. VI.

Inde datum molitur iter. jamque arva tenebant
Ultima.

Æneas nempe & Sibylla.

V. 314. *Heſperus*] *Heſperos* Petavianus. ſic bis ſcriptum offendi Fragmento Prognoſticorum Germanici in vetuſto codice Puteaneo.

V. 315. *Laqueata & pumice vivo*] Rotundius decem veteres *laqueataque.*

V. 318. *Induit illa ſuis*] *inſtruit* vetuſtiores. recte. ſic Ep. IX. de hac eadem, ni fallor, Omphale.

Inſtruxitque manum clavâ domitrice ferarum.

hinc *inſtrumenta* pro cultu. Initio Triſt.

Felices ornent hæc inſtrumenta libellos.

libro Met. XI.

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
235 E 17 vol. 3

Inſtructamque fidem gemmis & dentibus Indis
Suſtinet à lævâ.

hoc eſt ornatam. ita libri vetuſtiores.

v. 322. *Magnas manus*] *vaſtas* liber Pomponii Læti & duo Farneſiani pro diverſâ lectione. quod placet. nam *magni pedes* ſequuntur.

v. 324. *Scindebant magni*] *Stringebant magnos* quinque codices.

v. 329. *Quia ſacra parabant*] bene Zulich. Mazar. Voſſ. & alii nonnulli, *pia ſacra.*

v. 333. *Vinoque ſolutos*] Ita meliores. quidam tamen *ſepultos.* quos inter Zulich. & Læti codices. alii *gravatos* vel *jacentes.*

v. 341. *Attonituſque metu rediit, ceu ſæpe viator*] Lege *ſepe.* viſo in ſepibus angue. niſi *vepre* malis. nam in vepribus angues frequentiſſimi. hinc de iis Lucretius lib. IV.

——— *nam ſæpe videmus*
Illorum ſpoliis vepres volitantibus auctas.

riguit etiam Voſſ. Arond. Zulich. Mazar. & tres alii. ne bis idem dicat. At Urſini, Læti, Petavii & plurimi alii, *rediit ut ſepe viator.* vide Notas Ep. VI. v. 31 Reſpexit illa principis poëtarum,

Ὡς δ' ὅτε τίς τε δράκοντα ἰδὼν παλίνυρσος ἀπέστ
Οὔρεος ἐν βήσσης, ὑπό τε τρόμος ἔλλαβε γυῖα,
Ἄψ τ' ἀνεχώρησεν, ὦχρός τέ μιν εἷλε παρειάς.

Quæ & Maro in animo habebat.

Improviſum aſpris veluti qui ſentibus anguem
Preſſit humi nitens, trepiduſque repente refugit.

Phædrus: *Viator eſt deductus in eundem locum,*
Feroque viſo rettulit retro pedem.

v. 346. *Et tumidum cornu durius inguen erat*] *cupidum* Mazar. unus Moreti *rigidum.* Gottorph. *rigido* Probe. Petronius, *Rogo adoleſcentulus mecum nocte dormiat: niſi illud tam rigidum reddidero quam cornu.* vide Notas Amor. III. Eleg. VII. v. 67.

v. 349

v. 349. *Cætera tentantem*] *cunctantem* unus Medic. Dixi ad Claudian. lib. II. in Stilichon.

v. 359. *Adde peregrinis*] *peregrinæ* Arundel. Mazar. Zulich. unam enim ſolummodo cauſam retulit.

v. 361. *Cornipedi Fauno*] *Cervipedi* Zulich. eleganter. quomodo *Capripes* idem dictus. & *Capripedes Satyri* Lucretio ac Horatio.

v. 364. *Medias ſole tenente vias*] *fovente* idem Zulich. Mazar. Voſſ. & Arond. *medium ſole tenente diem* Læti & unus Farneſ.

v. 367. *Cæſtibus & jaculis & miſſi pondere ſaxi*] Voſſ. Mazar. Zulich. & tres alii, *Vectibus.* alii nonnulli cum Petaviano *Veſtibus.* unus Vatic. *Utribus.* ut harpaſtum intelligat. de cæſtu certe minus placet, qui ludus Romanis vix in uſu. *Vectes* ſeu *Sudes* militare exercitium. Conjunxit hæc tria, vectes nempe, jacula & ſaxa Silius etiam libro primo,

Nunc ſude, nunc jaculo, nunc ſaxis impiger inſtat.

Cæterum hoc diſtichon duo codices aut tres non agnoſcunt, & videtur ex ſuperiori conflatum. *niſi* etiam *ſaxi* meliores.

v. 370. *Et Reme dixit, agunt.*] Arondel. Voſſ. Mazar. & unus Vaticanus *cripe.* quod elegantius omnino, & animi conſternati ac præſentiſſimam opem urgentis ſigna egregie prodit. ſic apud Val. Flaccum lib. VI. —— *Mars ſævus ab altis*

Hoſtis io, conclamat, equis, agite, ite, propinquat.

& apud Silium lib. II.

—— *mihi gloria magnæ,*

State, venit pugnæ.

noſter Triſt. III. Eleg. IX.

—— *tumulo ſpeculator ab alto,*

Hoſtis, ait, noſco, Colchidi, vela, venit.

Ita locum mendoſiſſimum puto eſſe ſcribendum. vide quæ illic notavi.

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
235 E 17 vol. 3

v. 372. *Occurſu præda recepta Remi*] Lege *accurſu* vel ſine libris. lib. VI.

Territa voce ſui nutrix accurrit alumni.

apud Horatium libro I. Sat. IX.

Accurrit quidam notus mihi.

ſic præſtantiores codices, non *occurrit.* ut & apud Maronem Æn. V.

——— *primuſque accurrit Aceſtes.*

v. 373. *Detrahit exta*] *detulit* Voſſ. Arond. Mazar. & unus Patavinus. an *depulit*?

v. 380. *Et memorem ſamam, qui bene geſſit, habet*] *quod bene geſſit* Urſin. Mazar. Zulich. Petavianus, & multi alii. Voſſ. *quam bene.* puto pro *quum.* Excerpta Politiani & opt. Mediceus, *quod bene ceſſit.* Scribo *quis bene ceſſit, habent.* Met. X. *ſeu quod male ceſſerat illi ſive fidem dederat.* Seneca Controv. XXVIII. *Neſcit, quod bene ceſſit, relinquere.*

ſic ille ſæpe. vel, *ſi bene ceſſit, habent.* Ep. Herm.

Pars hæc una mihi conjux bene ceſſit Oreſtes.

Triſt. V. Eleg. XII.

An quia ceſſerunt primo bene carmina.

Pont. IV. Eleg. II.

Utiliter ſtudium quod tibi cedit, ama.

Horatius lib. II. Sat. I.

——— *neque ſi male ceſſerat, uſquam*
Decurrens alio, neque ſi bene.

ubi libri quoque veteres plerique, *geſſerat.* Severus Ætna,

Nec cuiquam ceſſit melius ſua tempora noſſe.

vetus Epitaph. *Nec tibi, nec nobis æternum vivere ceſſit*

v. 383. *Sylvia Veſtalis cæleſtia ſemina partu*] *Ilia* rectius Voſſ. & ſex alii libri. Virgil.

Marte gravis geminam partu dabit Ilia prolem.

& alibi, *Romulus, Aſſaraci quem ſanguinis Ilia mater*
Educet.

atque ita eam vocat paſſim noſter. ut Amor. lib. III

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
235 E 17 vol. 3

El. VI. Triſt. II. infra lib. III. ex veteri Arondeliano,

Ilia Veſtalis. quid enim vetat inde moveri?

noſter alibi,

Romulus Iliades Iliadeſque Remus.

& lib. III. *Iliadæ fratres. cæleſtia ſemina partum* Bonon. venuſta appoſitione. duo alii *cæleſti partu.*

v. 382. *Quæve diem tali nomine*] Voſſ. Arondel. Mazar. Zulich. & ſex alii, *tanto nomine.* Forte *noto nomine.*

v. 388. *Flent tamen, & geminos*] Lege, *ut geminos in loca juſſa ferunt.* Ita ſæpe apud noſtrum peccatur. *loca ſola* quidam ex melioribus. etiam bene.

v. 393. *Huc ubi venerunt, neque enim procedere poſſunt Longius*] *nec jam procedere* bene Urſini liber, & unus Patavinus. unus Farneſ. *ubi nunc ventum eſt.* Lege, *Huc ubi perventum eſt.* lib. I.

Huc ubi perventum eſt, conſiſtite, præſcia mater.

v. 394. *Unus & alter*] *an alter* Arond. & Maz. eleganter. ſic initio lib. IV. meliores libri,

Saucius, an ſanus, nunquid tua ſigna reliqui?

& eodem libro,

Unaque paſtorem vidiſſet an arva colentem
Vox erat.

Auſon. *Rex, an Tyrannus, Lydiæ Crœſus fuit.* ſive Tyrannus. Idem in Epitaph.

Et jam deſieras puer, anne puella, videri.

Remed. Amor.

Daunius an Libycis miſſus tibi bulbus ab oris,
An veniat Megaris, noxius omnis erit.

Juvenalis Satyra II.

O proceres, cenſore opus eſt an aruſpice vobis.

Gratius, *Deus ille, an proxima divis Mens, fuit.* Salluſtius apud Servium Fuldenſem, *Perrexere in Hiſpaniam an Sardiniam.* Vetus Epigramma, ut in vetuſtiſſimo codice ſcribitur,

Nec ſibi congreſſi vir nocet an mulier.

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
235 E 17 vol. 3

v. 395. *Ah quam ſunt ſimiles, ah quam*] *At* utroque loco Urſini & Petavii codd. bene. Martial.

At quam non tetricus, quam nullà nubilus irâ,
Quam placidâ noſtras reſpuit aure preces!

eſt autem admirationis hic, alibi & indignationis. Vide Notas ad Epiſt. XII. initio.

v. 396. *Ex iſtis iſte vigoris habet*] *ex illis iſte* Zulich. Maz. Arond. Voſſ. & multi alii. recte. unus Farneſianus & Læti codex *ex iſtis ille*. quod tantundem.

v. 397. *Niſi fallit imago*] *ni fallit* quatuor. unus Farneſ. *non*. Lege, *nec fallit*.

v. 398. *Neſcio quem è vobis*] *in vobis* Maz. & duo alii. Excerpta Politiani & tres alii probæ notæ *Neſcio quem vobis*. probe. ſcilicet auctorem, quod ſequitur proximo verſu.

v. 401. *Ferret opem certe*] ad matrem refer.

v. 403. *Moritura ſimul*] duo veteres *peritura*. ſequenti verſu opt. Patavinus *Pignora* pro *corpora*. etiam venuſte.

v. 405. *Vagierant ambo pariter*] *Vagierunt* Petav. Urſin. & Nauger. bene, ut jam monui Ep. VII. ſeptem codd. *Vagierant clamore pari: ſentire putares*. Recte, ſi *Vagierunt* reſcribas. Ep. Canaces,

Vagitus dedit ille miſer; ſenſiſſe putares.

v. 408. *Heu quantum fati parva tabella tulit*] *dedit* Petav. pro diverſâ lectione. *vehit* tres alii. duo *curva tabella tulit*. alter Mazar. & unus Med. *curva tabella fuit. fatum fuit*. eleganter. ſic Propertius libro II. Elegia I.

Huic miſero fatum dura puella fuit.

Remed. Amor.

Auxilium multis ſuccus & herba fuit.

quæ vera ſcriptura. Amor. libro II. Eleg. I.

Clauſa tuo majus janua fulmen erat.

ut & illi codices vetuſti. Martialis libro IV. Ep. XII.

Ingenium Galli pulchra Lycoris erat.

pro

pro *curva* tamen *tabella*, malim *curta tabella fuit.* dixi Amor. II. Eleg. II. ſæpe in voce *curta* peccatum. ſic Triſt. lib. I. Eleg. I.

Contigeriſque tuam ſcrinia parva domum.

cum libri veteres *curva* agnoſcant ego *curta* ſcribendum opinor. ut & *curta theca* apud Martialem pro *curva* lib. XI. Ep. LIX. *curtum larem* dixit Horatius lib. I. Ep. VII.

Gaudentem parviſque ſodalibus & lare curto.

Ita veterrimi libri. non *lare certo. curtum mulum* idem lib. I. Sat. VI. & *curtos Judæos.* Sat. IX. ſic *curta fides patriæ* apud Juvenal. Sat. XIV. & *curtum enthymema* Sat. VI. ut illic quoque vetus codex.

V. 412. *Romula nunc ficus, Rumina ficus erat.*] *Rumina nunc ficus, Romula ficus erat,* Urſini liber, Zulich. Maz. & duo alii. recte. Neque aliter in codice ſuo emendarat magnus Scaliger. quatuor *Rumula* mendoſe. Vidit veram quoque ex Livio lectionem Illuſtriſſimus Neapolis. *Ruminalis fici* præter Livium meminerunt Plutarchus in Romulo, in Problem. & de Romanorum Fortuna, Varro de L. L. & lib. I. de ſcenicis Originibus, Plinius lib. XV. cap. XVIII. Tacitus Annal. lib. XIV. Servius ad VIII. Æneïd. Feſtus, alii.

V. 416. *Perdere*] *Prodere* Thuan. & alter Petav. eleganter. vide Notas Rem. Am. V. 457.

V. 418. *Et fingunt linguâ*] Perperam ſcripti multi *lingunt* vel *lambunt.* Adi Notas ad Epiſt. XX. V. 134.

V. 419. *Ubera ducunt*] male alii *ſugunt.* Triſt. I. Eleg. VII.

Quæque tibi quondam tenero ducenda palato
Plena dedit nutrix ubera, tigris erat.

Cicero initio lib. III. Tuſc. Quæſt. *Simul atque editi in lucem & ſuſcepti ſumus, in ſummâ opinionum perverſitate verſamur, ut pene cum lacte nutricis errorem*

duxiſſe videamur. Ita ſcribo. Juvenal. Sat. XII.

——— quem jam pudet ubera matris
Ducere.

nec dubito quin in Germanici Aratêis quoque reponendum ſit, *——— ſi verè Jupiter infans*
Ubera Cretææ duxit fidiſſima capræ.
ubi *mulſit* nunc legitur. Prudentius tamen paſſione S. Romani,

Multo ante clara, quam capellam Gnoſiam
Suxiſſe fertur Jupiter Martis pater.

niſi & illic *duxiſſe* reponi placet.

V. 420. *Nec ſibi promiſſa lactis aluntur ope*] ſcripti maxima ex parte *promiſſi*. *Et ſibi promiſſi* duo. *Nec ſibi permiſſi* Voſſ. Mazar. & quinque alii. *Et ſibi permiſſi* Urſin. & unus Vatic. bene.

V. 421. *Locus ille*] *ipſe* meliores.

V. 423. *Dictos à monte Lupercos?*] Lege *ductos*. hoc eſt originem trahere ex Arcadiâ. ſic infra lib. III.

A te principium Romano ducimus anno.

ubi male *dicimus* vulgo lib. I.

Ipſa mone, quæ nomen habes à carmine ductum.

lib. III. de Saliis. *à ſaltu nomina ducunt.*

V. 428. *Optatum nomen*] *optati* concinnius Maz.

V. 441. *Italidas matres inquit ſacer hircus inito.*] *Italias* multi ex melioribus ſcriptis. de quo Met. XV. V. 9. unus Farneſ. *Etalides*. an *OEbalidas*? ut lib. III.

Inde diem, quæ prima, meas celebrare Kalendas
OEbalides matres non leve munus habent.

Deinde pro *ſacer hircus* lege cum Maz. duobus Vatic. & Strozzæ libro *caper hirtus*. Voſſii *caper hircus*. ſic & *hirtæ capellæ* Virgilio & Avieno ora Marit. caper enim proprie hircus caſtratus, à quo iniri non poterant.

V. 445. *Juſſæ ſua terga puellæ*] *maritæ* rectius tres ſcripti, atque in iis opt. Mediceus.

V. 447. *Decimo nova cornua menſe*] *motu* plerique ſcripti.

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
235 E 17 vol. 3

ſcripti. & recte. ut in Obſervationibus jam monuit doctiſſimus Gronovius. Vide notas noſtras ad Epiſt. XI. v. 46. quidam codices *curſu.*

v. 448. *Mater erat*] concinnius *erant.*

v. 450. *Principium tu Dea lucis habes*] *eras* duo ſcripti; & pro diverſâ lectione Zulich. quod placeret, niſi verbum id ipſum clauſiſſet pentametrum præcedentem.

v. 454. *Perdidit aura fidem*] Non minus elegans quod libri tres veteres agnoſcunt, *Prodidit fidem.* ſic *prodere fidem*, pro fidem fallere Salluſtio Catilinaria: *ſed ea ſæpe fidem prodiderat, creditum abjurarat.* Cicero in Lucullo, *Prodere officium aut fidem. Prodere commiſſa fidei* Horatius libro I. Satyra III. quo & illa Propertii alludunt de Tarpeia libro IV. Eleg. IV.

Prodiderat portæque fidem patriamque jacentem.

ſuperiori etiam verſu *fuerit* pro *fuerat* legendum cum pleriſque codicibus.

v. 456. *Ianua lata patet*] Scribe *laxa* cum uno Ambroſ. & Gottorph. lib. I. Am. Eleg. VIII.

Clauſa ſit oranti tua janua, laxa ferenti.

& lib. III. Eleg. I.

Quam tu non poteris duro reſerare cothurno
Hæc eſt blanditiis janua laxa meis.

ſic contra *janua ſtricta*, & *adſtricta*. Vide Notas Amor. III. Eleg. I. v. 50.

v. 458. *Proximus*] *Protinus* quinque libri. & duo ſuperiori verſu *ſubſidit.*

v. 466. *Hos quoque poſſe tegi*] Lege *his quoque* vel *hic.* nam in uno codice Vatic. *hoc* extat. in quatuor aliis *ſe quoque. ſalices has* Maz. & Zulich.

v. 467. *Inſonuit vento nemus*] *intonuit* Mazar. Voſſ. pr. Med. & quatuor alii. ſic ſæpe *tonare* pro *ſonare* apud poëtas.

v. 472. *Pro quo nunc cernis ſidera numen habent.*] Voſſ. Arond. Mazar. & tres alii, *dignum ſidera munus,*

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
235 E 17 vol. 3

nus. quod ſecutus ſum. poſſet & *nunc cœlum ſidera munus habent* legi. ſic Art. Am. *Munus habe cœlum. dignum ſidera nomen* alii. *Pro quo, quæ cernis, ſidera nomen* Nauger. Petav. Zulich. & tres alii. *nunc cernis ſidera nomen* Urſin. & plurimi alii. Forte,

Pro quo nunc cerni ſidera munus habent.

v. 474. *Ne violent*] *Nec violant* libri meliores.

v. 477. *Sive quod haſta Quiris*] *cures* Urſini & Petavii liber. *curis* Maz. Zulich. & quatuor alii. recte, ut & Neapolis vidit. Adi Feſtum in ea voce. etiam in *Quirinus* & *Quirites.*

v. 479. *Sive ſuo Regi nomen*] *ſuum Regi nomen* meliores.

v. 487. *In cærula cœli*] Ita Regius, Petav. Zulich. & Mazar. probe. Reliqui *in ſidera* vel *ad ſidera.* vide Notas Met. XIV. v. 814.

v. 490. *Pondera movit Atlas*] *ſenſit* quinque noſtri. ut Met. IX. *ſenſit Atlas pondus.* alii *novit.*

v. 491. *Capreæ dixere paludem*] *Capream* bene primus Med. ſic ſupra *Carmens porta*, quæ Carmentalis. *collis Quirinus* lib. XIV. Met. pro Quirinali. infra hoc ipſo libro ex veteri codice *penetralia Collatina.* atque ita paſſim veteres. *flumen Tolenum* lib. V. itidem ex antiquis libris. ſic via Appia, via Flaminia, via Domitiana, via Trajana, forum Trajanum, aqua Marcia, aqua Claudia, Baſilica Ulpia, horrea Sulpicia, & infinita hujuſmodi in antiquis monumentis.

v. 492. *Forte tuis*] *viris* Maz. & Zulich.

v. 493. *Sol fugit, & removent*] Malo *en removent.*

v. 495. *Hinc tonat, hinc miſſis*] *Intonat emiſſis* Mazar. & quinque alii. unus Patav. *immiſſis.*

v. 499. *Sed Procul è longa*] Scribe,

Sed Proculus Longâ veniebat Julius Albâ.

Quomodo codex Læti, duo Farneſ. unus Patav. Zulich. & Mazar. optime, & ex fide hiſtoriæ. *Julius* enim

enim *Proculus* paſſim vocatur à ſcriptoribus. Sic Livius, Halicarnaſſæus, Plutarchus, Florus, Jul. Obſequens, Xiphilinus, Tatianus contra Græcos, Lactantius, Tertullianus & Auguſtinus non uno loco. niſi quod *Proculum* nonnulli ex iis, omiſſo *Iulii* prænomine, appellarunt.

v. 500. *Lunaque fulgebat*] *ſurgebat* Petav. & multi alii. etiam bene. ſic Met. VIII.

Sexta reſurgebant orientis cornua Lunæ.

v. 501. *Sepes tremuere*] prim. Ambroſ. *ſonuere*, & novem alii. quidam *nubes crevere*, quos inter Mazar. & Zulich. & Arond. pro *crepuere*. quomodo recte Voſſianus, addito interpretamento, *Dis proſpera, hominibus ſiniſtræ*. ut ad omen alludat, quod ex ſiniſtro fulmine ac tonitru captabant. Virgil. lib. VIII.

Suſpiciunt: iterum atque iterum fragor increpat ingens.
Arma inter nubem cœli regione ſerenâ
Per ſudum rutilare vident, & pulſa tonare.

ita vetuſtiſſimus codex Mediceus. Perperam vulgati *fragor intonat*. cum *tonare* mox ſubſequatur. ſequenti verſu *horrueruntque* pro *horruerantque* Petav. Mazar. Urſin. Voſſ. & decem alii. de quo ad Epiſt. VII. v. 166.

v. 505. *Et dixiſſe ſimul*] malim, *dixiſſe viro*.

v. 506. *Ne violent*] *Nec* meliores. & ſequenti verſu, *placentque*.

v. 509. *Oculis evanuit auras*] Puto *evanuit ocius*. Scriptum fuerat nempe *ocius evanuit*. niſi forte malis, *in tenuem ex oculis evanuit auram*. ut apud Virgil. lib. IX.

Et procul in tenuem ex oculis evanuit auram.

v. 510. *Convocat hic populos*] *patres* primæ edit. & ſex ſcripti cum Naugeriano.

v. 514. *Sed apta ſubeſt*] *fides* Voſſ. & Maz. Lego *fide*. pro fidei. quomodo noſter non uno loco in

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
235 E 17 vol. 3

Metamorphoſeon libris, Virgilius, aliique ex optimis ſcriptoribus locuti. ſic *commiſſa fide* pro fidei apud Horatium Sat. III. libro I.

V. 520. *Farra reſecta*] *ſecata* quidam ex melioribus. & *dedere* ſequenti verſu pro *dederunt*.

V. 524. *Nunc ipſas ignes*] *igni* Urſin. Læti, Maz. & octo alii.

V. 526. *Ut fruges temperet*] *ut vires temperet* prim. edit. & tres ſcripti. ſequenti verſu *nunc Fornacalia* meliores.

V. 532. *Sacra relicta*] opt. Ambroſ. Voſſ. Arond. Mazar. & tres alii *relata*. bene. ſacra in diem extremum relata. paulo ante dixerat,

Et referunt certi ſacra paterna dies.

lib. I. *Reſpiciet Titan actas ubi tertius Idus,*
Fient Parrhaſiæ ſacra relata Deæ.

ſic *ferre* & *referre leges* vel *jura*. Martialis lib. VI.

Iulia lex populis ex quo, Fauſtine, relata eſt.

ita quidam ſcripti. non *renata*. quod tamen non damno. Propert. libro I. Eleg. V.

Et vetera oblitis jura referre foris.

quomodo Notis ad præcedentem librum illa caſtiganda eſſe monuimus ex veſtigiis membranarum. nunc *jura refer ſociis* illic ſcribitur inconcinne.

V. 534. *In exſtructas munera ferre pyras*] *in exſtinctas pyras* Mazar. & unus Vatic. recte. tumulos & ſepulcra intelligit. ſic lib. V.

Et tamen extincto cineri ſua dona ferebat,
Compoſitique nepos buſta piabat avi.

Idem Mazar. *ferte pyras*. Lege,

Eſt honor & tumulis. animas placate paternas,
Parvaque in extinctas munera ferte pyras.

V. 535. *Pietas pro divite grata eſt Munere.*] Malo *gratis*. ut τὸ *eſt* ſubintelligatur. Pietas apud gratos manes eſt pro magno munere.

V. 537. *Tegula porrectis*] *prorectis* excerpta Politiani

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
235 E 17 vol. 3

tiani & unus Medic. Lege *projectu coronis.* & ſic alter Maz. pro diverſâ lectione. Coronæ poſt exacta convivia à domum abeuntibus projiciebantur. Amor. I. El. VI.

At tu non lætis detracta corona capillis,
Dura ſuper totâ limina nocte jace.
Tu dominæ, cum te projectam mane videbit,
Temporis abſumti tam male teſtis eris.

Epiſtola Cydippæ,

Projicit ipſe ſuas deductâ fronte coronas,
Spiſſaque de nitidis tergit amoma comis.

Val. Max. lib. VI. cap. IX. *coronam capiti detractam projecit.*

V. 536. *Et ſparſæ fruges, parvaque mica ſalis*] quidam ex melioribus *ſparſaque.* non male. Urſin. Petav. & unus Vatic. *parcaque.* Puto,

Et parcæ fruges, parcaque mica ſalis.

parum molæ ſalſæ.

V. 540. *Teſta relicta via*] *teſta reperta* Naugerianus. non male. Lego tamen *relecta.* pro recollecta. ut apud Horatium, *Omnem relegit idibus pecuniam* pro recollegit, fractam teſtam & inutilem innuit. *curtam* dixit infra. V. 645. ubi vide quæ notamus. ſimile mendum ſuſtulimus Met. VIII. V. 173. ubi *filo relicto* pro *relecto* male legebatur.

V. 546. *Edidicère novos*] *pios* plerique ſcripti. Arondel. *ſuos.*

V. 547. *Gerunt pugnacibus armis Bella*] *legunt* Maz. Voſſ. Zulich. Idem Maz. & duo alii *deſeruiſſe* ſequenti verſu pro *deſeruere.*

V. 555. *Latoſque ululaſſe per agros.*] Voſſianus *Latioſque.* ut & tres Medicei. haud dubiè rectè. ſic lib. III. —— *quid in Latios illa veniret agros?*
lib. V. *Exul ab Arcadiâ Latios Evander in agros*
Venerat.

Met. XIV. ex antiquis libris *Latios errat veſana per agros.* plurimi *latos ululaſſe.* mox pro *fient* meliores *fiunt.*

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
235 E 17 vol. 3

v. 567. *Nec tamen hoc ultra, quam cum de menſe ſuperſunt*] *hæc* meliores, & *tot de menſe ſuperſint*. optime. ſequens pentameter confirmat.

v. 572. *Non tamen ipſa tacet*] *vix tamen* ex melioribus nonnulli. pro *anus annoſa* ſuperiori verſu, quod paulo durius videtur, *vinoſa* malim. hoc enim ſi volebat, poterat *longæva* aut *grandæva* dixiſſe. certe liber Gottorph. *animoſa*. mox dicet, *ebriaque exit anus*. Anus vino deditas eſſe notum eſt. qualis illa apud Plautum merobiba. & apud Græcos comicos paſſim. lib. v. Faſt. de ſacris Bacchi,

Cur anus hoc faciat quæris? vinoſior ætas
Hæc erat, & gravidæ munera vitis amat.

ſic *vinoſus ſenex* Anacreon noſtro lib. III. Art. dictus, & *Homerus* Horatio *vinoſus*. Propertius lib. IV. Eleg. V.

Terra tuum ſpinis obducat, lena, ſepulchrum,
Et vetula inviſam ſentiat umbra ſitim.

ita locum mendoſum eſſe ſcribendum opinor. de quo pluribus ad ipſum Propertium.

v. 575. *cantata tenet cum fuſco licia plumbo*] *ligat* ſex ex vetuſtioribus, & decem alii. quomodo magicis iſtis in Ciri Virgiliana,

Terque novena ligat triplici diverſa colore
Fila.

Deinde novi, & plumbum eſſe, quod nigrum vocetur, & eſſe ejus quoque uſum in magicis, contra *albi plumbi* meminiſſe cum alios, tum Lucretium. ſed cum in multis veteribus ſit *bombo*, vel *bumbo*, amplector quod in Politiani codice & uno Patavino pro diverſâ lectione erat notatum, *rhombo*. Amor. I. Eleg. VIII. ubi licia cum rhombo conjungit,

Scit bene quid gramen, quid torto concita rhombo
Licia, quid valeat virus amantis equæ.

Erat enim Rhombus *figura tetrapleuros, non tamen recti*

anguli apud Geometras. In rebus magicis trochus eſt ſeu turbo qui rotabatur, liciis nunc verſicoloribus nunc pullis nexus, unde *Staminea rhombi rota* apud Propertium. Heſych. Ῥόμβῳ, περιφορᾷ κινήσει. Suidas κύλινδρον interpretatur. hinc ῥομβεῖν, σφενδονᾶν. & ῥομβώδης παράταξις apud rei militaris ſcriptores. & apud Eubulidem comicum, Δημοσθένους ῥομβοστωμυλήθρα, pro Demoſthenicæ linguæ volubilitate eleganter dicitur. apud Theocritum in Pharmaceutria ῥόμβος χάλκεος eſt, quem τροχὸν χάλκεον Scholiaſtes interpretatur. quare poſſit vulgata lectio ferri hoc Ovidii loco, ut rhombus plumbeus ſubintelligatur. apud Propert. *magico torti ſub carmine rhombi.* & *torti magicâ vertigine rhombi* Lucano, lib. VI. Martial. lib. XII. Ep. LX.

Cum ſecta Colcho luna vapulat rhombo.

ubi rectius legas *Iölco rhombo.* nam lib. IX. idem *Theſſalico Lunam deducere rhombo* dixerat. ſic *Iolcos venenorum ferax* Horatio. apud Propertium etiam male vulgo legitur,

Colchis Colciacis urat aëna focis.

pro *Iolciacis.* nam in Theſſaliâ Æſon ab illâ recoctus. In Ciri Virgilianâ,

Tentat Iolchiacis animum defigere votis.

quod mendum etiam pleroſque Ovidii codices, ex veterrimis occupavit lib. VII. Met. illo verſu,

Victor Iolciacos intrat cum conjuge portus.

V. 578. *Obſutum mentâ torret in igne caput*] Diu fateor me hæſiſſe in hoc loco. nam, quod in nonnullis exaratum *mento* offendebam, parum aberat quin *lento igne* ſcribendum arbitrarer. ut Triſt. III. Eleg. XI.

Et falſum lento torruit igne bovem.

& mox, ——— *hunc lentis carbonibus ure.*

& Arte Amat.

Ignibus hic lentis uretur, ut humida tæda.

its

ita & alii paſſim. Nunc, dum veterrimos codices conſulo, longe aliter videtur. Naugerianus certe & Urſini, *Obtuſum mentæ*. Petav. & unus Put. *Obſutum mentæ*. Zulich. *Obſutum menæ*. quomodo & in Mazariniano fuiſſe à manu primâ videtur. Lege *mænæ caput*. Singula nunc videamus. primo *Obſutum* bene ſe habet, etſi libri ex fidiſſimis nonnulli *Obtuſum* ſuggerant. Obſuebatur enim acu & piçe os mænæ. Virgil. lib. IV. Georg.

—— huic geminæ nares & ſpiritus oris
Multa reluctanti obſuitur.

ita venerandæ vetuſtatis Mediceus. non *obſtruitur* cum vulgatis. Florus. lib. IV. cap. XII. *unius os ſutum, prius abſciſſa lingua*. Lege *os obſutum*. *obſuta lectica* Suetonio in Tiberio cap. 64. noſter libro X. Metam.

Jamque gravem creſcens uterum perſtrinxerat arbor,
Pectoraque obſuerat, collumque operire parabat.

ita cenſeo ſcribendum, non *obruerat*. *os conſuere* apud Senecam Ep. XLVII. *ſic fit ut iſti de domino loquantur, quibus coram domino loqui non licet. At illi, quibus non tantum coram dominis, ſed cum ipſis erat ſermo, quorum os non conſuebatur, parati erant pro domino porrigere cervicem.* ſic noſter ſupra, *verubus tranſſuta ſalignis exta*. ubi male multi ex ſcriptis *transfixa* vel *transjecta*. *tranſſutos OEdipi pedes* dixit Seneca Phœniſſis. Nunc de mæna. Mæna piſciculus marinus, qui Græcis μαινὶς, non magni pretii, & ſale condiri ſolitus invaſis ſive orcis. Hinc Perſius,

Mænaque quod primâ nondum defecerit orcâ.

atque hoc eſt quod Martialis vult lib. XII. Ep. XXXII.

Fuiſſe gerres atque inutiles mænas
Odor impudicus urcei fatebatur,
Qualem marinæ viſit aura piſcinæ.

ubi nollem doctiſſimum Rondeletium hæſiſſe, ac *hircii* pro *urcei* repoſuiſſe. Mænas enim ſaliri ſolitas ex

ex Plinii quoque loco non uno apparet. opponit eas acipenſeri Cicero lib. II. de Finibus. *Qui voluptatem contemnunt, eis licet dicere, ſe acipenſerem mænæ non anteponere.* Ad exilitatem earum alludit Martialis, cum *breves manas* alicubi vocat, ut & Arnobius *cum piſtricum & manarum dominum* Neptunum appellat. Gloſſæ Stephani, Μενὶς ἰχθύδιον. Lege Μαινὶς: quicquid ordo literarum iſti lectioni repugnat. Hujus uſus plurimus in ſacris inferis, quomodo hic apud noſtrum. Euſtathius in Homerum: θύεται μαινὶς τῇ Ἑκάτῃ, ταυτὸν δὲ εἰπεῖν τῇ Σελήνῃ. διὰ τὸ δοκεῖν ἔστιν οἷς μανιῶν αἰτία εἶναι. Hinc μαινίδας καὶ τριγλίδας Ἑκάτης βρώματα vocat Antiphanes ἐν Ἀγροίκῳ apud Athenæum lib. VII. Nihil igitur mirum, ſi Deæ infernæ, qualis Tacita hæc noſtra, idem, qui & Hecatæ, piſcis dedicetur: deinde Deæ Mutæ, mutum animal. Quid quod Mæna Deæ Tacitæ ſacra poteſt videri, ob cognationem nominis, ſiquidem Athenæus lib. VII. docet id in multis obtinuiſſe: ac propterea τρίγλην ſacram fuiſſe Hecatæ, quod illa τριοδῖτις καὶ τρίγληνος ſit dicta. Ἀπολλόδωρος δὲ ἐν τοῖς περὶ θεῶν, τῇ Ἑκάτῃ φησὶ θύεσθαι τρίγλην διὰ τὴν τοῦ ὀνόματος οἰκειότητα· τρίμορφος γὰρ ἡ θεός. Addit & cauſas, cur citharus piſcis Apollini, Mercurio boces, exocætus Baccho, Veneri phalaris, aphya Neptuno, atque ita porro piſces alii aliis dîs conſecrentur. Eſt autem cognatio nominis inter mænam piſcem & Deam Tacitam, quod illa etiam Mania ſit dicta. Mania certe Macrobio in Saturnalibus & Arnobio mater Larum, quemadmodum noſtro & Plutarcho in Numâ Tacita. Eandem Laram & deam Mutam vocat Lactantius, quomodo & noſter paulo poſt appellabit. Alii Larundam. ſed Maniæ nomen illi proprium fuiſſe in carminibus Saliaribus ex Varrone lib. VIII. L. L. diſcimus. Mænam igitur cum Euſtathius loco ſupra jam allato deducere videatur

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
235 E 17 vol. 3

tur ἀπὸ τοῦ *μαίνεσθαι*, ac Furias etiam ſeu Eumenidas *μανίας* dictas fuiſſe ex Pauſania liqueat, nihil impedit nomen maniæ inde quoque derivari. Caput præterea mænæ ad fulmen expiandum adhiberi Plutarchus nos docet, eumque ritum à Numâ promanaſſe. In cujus vitâ, fabulam de Jove Elicio recenſens à noſtro quoque narratam libro Faſt. III. hæc addit inter alia, ἐπεὶ δὲ ἔγνωσαν ἑαλωκότες ἰσχυρὰν καὶ ἄφυκτον ἅλωσιν, ἄλλα τε προθεσπίσαι πολλὰ τῶν μελλόντων καὶ τὸν ἐπὶ τοῖς κεραυνοῖς ἐκδιδάξαι καθαρμὸν, ὃς ποιεῖται μέχρι νῦν διὰ κρομμύων, καὶ τειχῶν, καὶ μαινίδων, ἔνιοι δὲ οὐ τοὺς δαίμονάς φασιν ὑποθέσθαι τὸν καθαρμὸν, ἀλλ᾽ ἐκείνους μὲν καταγαγεῖν τὸν Δία μαγεύσαντας. τὸν δὲ θεὸν ὀργιζόμενον τῷ Νουμᾷ, προστάσσειν ὡς χρὴ γενέσθαι τὸν καθαρμὸν κεφαλαῖς. ὑπολαβόντος δὲ τοῦ Νουμᾶ, κρομμύων, εἰπεῖν, ἀνθρώπων. τὸν δὲ αὖθις ἐκτρέποντα τὸ τοῦ προστάγματος, δεινὸν, ἐπερέσθαι θριξὶν. ἀποκριναμένου δὲ τοῦ Διὸς ἐμψύχοις, ἐπαγαγεῖν τὸν Νουμᾶν μαινίσι. Arnobius initio lib. v. ubi ex Val. Antiate eandem rem narrat, *Jovem diu cunctatum expiabis dixe capite fulgurita, regem reſpondiſſe cæpitio, Jovem rurſus, humano: retuliſſe regem, ſed capillo. Deum contra, anima, mænæ ſubjeciſſe Pompilium.* Ita ſcribendus locus mendoſiſſimus. vulgati, *piſcis ſubjeciſſe Pompilium.* ſed codex Regius τὸ *piſcis* non agnoſcit. vox *anima* abſorpſerat ſequentem vocem *mænæ* ob cognationem literarum, quod & alii jam ſunt ſubodorati. Apud Plautum Pœnulo Act. v. ſc. v. *Deglupta mæna.* ut libri meliores agnoſcunt illic. cujus loci oportune me admonuit ocellus ille bonarum artium Gronovius meus. Male viri eruditi ex *mæna* illic *Mænadem* concinnant. *Degluptam mænam* vocat lepidè hominem glabrum & nullius pretii. recte etiam fœmineum piſciculi molliuſculi nomen dat cinædo. Sic Fidus Cornelius Naſonis Gener Corbuloni *Struthiocamelus* de-

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
235 E 17 vol. 3

depilatus dicitur apud Senecam de Conſtantia ſapientis. Præterea hominem fœtidum & male olentem hoc convitio deſignat, quomodo *halec viri* paulo ante dixerat. ita enim ſcribo. *Halec viri* igitur, *fæx viri*, & quidem ſalſamentaria, quæ omnium putidiſſime olet. unde & *putre halec* Martiali dicitur. Pergit convitiando Plautus; & addit ἀλλαγορὰς *hama*. ita enim rectius leges cum Ms. Camerarii, quam ἅλς ἀγορᾶς. ἀλαγορὰ. Forum ſalſamentarium hamæ vaſis odor eſt ingratus. Fœtorem quoque hominis deſignat, cum *alli ulpicique plenum* paulo poſt nuncupat. Salſamenta autem eſſe graviſſimi odoris quis neſcit? quod jam ſupra in loco Martialis de urceo, in quo mænæ fuerant condîtæ, vidimus; qui ad illuſtrationem hujus Plautini nonnihil facit. Denique mænarum etiam noſter meminit in Halieutico,

Fœcundumque genus Mænæ Lamyroſques Smariſque.

Ita enim eſt ſcribendum. Atque hæc pluribus forte, quam par erat. ſed in loco hactenus non intellecto ſi feliciter, ut ſpero, verſati ſumus, periculum non eſt, ne dicamur nimii fuiſſe.

v. 583. *Protinus à nobis requires*] *Forſitan requiras* duo veteres. ut ſæpe alibi.

v. 585. *Immodico Juturnæ victus amore*] *indomito captus amore* libri meliores magno numero. quidam tamen *vinctus*. de quo infra libro IV. Faſt. v. 224.

v. 587. *Inter coryleta jacebat*] *latebat* rectius Voſſ. & tres alii.

v. 589. *Latium quæcunque tenebant*] *quotcunque* unus Med. alius, *quotcunque tenebas*. venuſte.

v. 591. *Summo concubuiſſe Deo*] *jungere membra* meliores magno numero cum primâ editione. vide notas Rem. Am. v. 407. Propertius tamen *Dicitur & nudæ concubuiſſe deæ* de Endymione libro II. Eleg. XV. *ſummo Jovi* codex Pomp. Læti. quomodo Virgil.

&

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
235 E 17 vol. 3

& alii. noſter ipſe ſupra hoc libro, ut eſt in nonnullis codicibus, *Inque Jovis ſummi cæditur arce bidens.*

v. 593. *nam quæ mea magna voluptas*] *nam quæ eſt* meliores plerique. Placet *nam quod* cum uno Mediceo. Gottorph. *quoniam.*

v. 596. *Fluminea corpora mergat aqua*] duo libri *mandet.* Puto, *fluminea corpora mandet aquæ.* Attius Philoctete apud Ciceronem lib. II. Tuſcul.

Heu quis ſalſis fluctibu' mandet
Me ex ſublimi vertice ſaxi?

v. 597. *Annuerant nymphæ Tyberinides omnes*] primo *annuerunt* cum Naugeriano & uno Mediceo legendum. deinde ſcripti plerique *omnes Tyberinides undæ.* duo, *nymphæ Tyberinidos undæ.* Lege *omnes Tyberinides udæ.* Similes errores notavi Epiſt. VI. v. 107.

v. 598. *Ilia diva*] Lege, *Ilia dia.* ut apud Ennium,

Ilia dia nepos, quantas ærumnas tetuliſti?

Idem Annal. I. apud Servium libro III. Georg.

Dium ex ſe Anchiſen generat.

ubi *Pium* perperam nunc ſcribitur claudicante verſu. ſic Homero ſæpe δῖος Ἀχιλλεὺς & δῖος Ὀδυσσεὺς, & δῖα γυναικῶν & δῖα θεάων. δῖα Θεανὼ Iliad. E. δῖα Καλυψώ. Odyſſ. E. etiam de civitatibus. ſic Ἤλιδα δῖαν habes Iliad. Β. & δῖαν Ἀρίσβην Odyſſ. Γ. Λακεδαίμονα δῖαν, & ſimilia. *dia Camilla* Virgilio. Plura vide libro IV. Met. v. 535. Fl. Soſipatro *dius Ulyſſes* quoque dicitur. ubi de tropis agit. quomodo in veteri codice ejus legi monet Pierius Valerianus ad lib. II. Æneïdos Virgilianæ.

v. 599. *Forte fuit Nais Lar nomine*] *Lara* Mazar. Zulich. Læti, & ſex alii. quomodo & ex Lactantio Neapolis. optime. *Lara* etiam eſt Varroni. *Lala* antiquis dicta, ἀπὸ τοῦ λαλεῖν. Hoc vult Ovidius.

v. 601. *Dixerat Almo*] *Almon* opt. Ambroſ. & unus Patav. ſic & lib. XIV. Met. veteres nonnulli & lib. IV. Faſt. v. 338.

v. 605.

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
235 E 17 vol. 3

v. 605. *Miſerataque nuptas*] *nuptam* rectius nonnulli. alii *nympha* vel *nympham*.

v. 607. *Quaque eſt non uſa modeſte*] malim, *quaque eſt minus uſa modeſte.*

v. 608. *Mercuriumque rogat*] *monet* Urſini, Voſſ. Zulich. Maz. & quatuor alii. rectius. & pro *Eripit huic*, *Eripuit* iidem. Forte,

——— *Mercuriumque monet,*
Ducat ut ad manes.

vel etiam, cum libri proximo Pentametro nonnulli habeant *Nympham hac inferna*, legi poſſit,

Duc hanc ad manes (locus ille ſilentibus aptus)
Nympham, ait: inferna nympha paludis erit.

v. 612. *Duci tum placuiſſe ſuo*] *placuiſſe Deo* ſcripti plerique cum primâ editione.

v. 616. *Semper in æde Lares*] *in urbe* ſcripti iidem. & recte. Lares enim non familiares tantum, ſed publicos etiam ſeu viales deſignat, qui in compitis colebantur.

v. 618. *Ad ſocios turba propinqua Deos*] pro diverſâ lectione in quatuor ſcriptis *dapes* inveni. in uno *patres.* in alio *cibos.* Quare arduum non fuit *ſocias dapes* conjectare. quod unus Mediceus poſtea confirmavit. *ſocias dapes* vocat ea convivia, quibus feſtum illud dabatur. Vide quæ notat Illuſtriſſ. Neapolis ad hunc locum. Gloſſæ Steph. *Cara cognatio*, Τιμὴ συγγενείας. Martial. lib. IX. Ep. LV.

Cara daret ſolenne tibi cognatio munus.

Quo alludens. *caros* etiam pro cognatis poſuit Auſonius præfatione Parentalium, & carm. IX. *ſociæ dapes*, ut alibi *ſocii lares* & *penates.* de quibus nonnihil epiſtola V. v. 126. & *ſociare hoſpitia*, *menſas*, *penates*, & ſimilia. hinc Valerio Flacco *jungere Penates*, pro hoſpitale fœdus inire, libri tertii initio,

——— *manibuſque datis junxere penates.*

ut vere reſtituit Gronovius noſter. *Sacrare laribus fidem* idem Valerius eodem libro;

Neq

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
235 E 17 vol. 3

Nec tibi Theſſalicos tunc profuit, Ornyte, reges
Hoſpitiis, aut mente moras foviſſe benigna,
Et Laribus ſacraſſe fidem.

ubi *diem* perperam nunc legitur. de Chalybum gente idem libro IV. *Hoſpitii quis nulla fides. Fidas hoſpitis ædes* noſter dixit libro VI. Faſt. v. v. 689. ut illic recte codices ſcripti.

v. 624. *In partus mater acerba ſuos*] *tuos* rectius codex Hamburgenſis.

v. 631. *Dis generis date thura boni*] *bonis* multi exſcriptis. ut in illo Virgiliano, *vos ô mihi manes Eſte boni.* ubi videatur Servius.

v. 633. *Ut grati pignus amoris Nutriat intinctos miſſa patella cibos*] *grati pignus honoris* Voſſ. Arond. Urſin. Petav. Zulich. & multi alii melioris notæ. ut in Triſt. III. El. IV. *Ante volebatis, gratique erat inſtar honoris,*
Verſibus in noſtris nomina veſtra legi.

ſic recte vetus liber. Martial. Apophor. Ep. XXXIV.

Militiæ decus en, grati geſtamen honoris,
Arma tribunitium cingere digna latus.

Ita verſus iſti videntur eſſe legendi de Parazonio, ex veſtigiis veterrimorum codicum. Cæterum pro *Nutriat intinctos cibos*, quod Latinum non eſt, *invento cibos* Hamburg. *intactos cibos* Arond. *immiſſos cibos* undecim alii. quinque *incinctos cibos.* Voſſ. *intinctos Lares.* quomodo Zulich. & Mazar. à manu primâ. cujus ſcripturæ fugitiva etiamnum veſtigia apparebant. Lege nulla fere mutatione & conjecturâ indubitata *incinctos Lares*. Lares enim in marmoribus ac ſignis æneis antiquis exprimuntur incincti, ſeu ſuccincti. ut Perſius loquitur,

Cum primum pavido cuſtos mihi purpura ceſſit,
Bullaque ſuccinctis Laribus donata pependit.

ſic *incincta Diana* & *incincta Hebe* & *incinctus tunicâ mercator* pro *ſuccinctus* apud noſtrum. Denique alter Maz. & unus Medic. *uncta patella*, quomodo & Perſio *uncta*

——— *unctâ vixiſſe patellâ*

Semper, & aſſiduo curata cuticula ſole.

unus Farneſ. *juncta.* Zulich. *juſſa.* Sed cum τὸ *miſſa* vox ſit convivalis, unde & *miſſus* pro cibo, & *miſſilia* pro donis, nil temere mutem. lib. VI.

Fert miſſos Veſtæ pura patella cibos.

& lib. V. *Accidere in menſas ut roſa miſſa ſolet.*

Art. lib. I. *Huic detur capiti miſſa corona tuo.*

hinc & *miſſæ pullo fruges* apud Livium in auguralis ſacri deſcriptione.

V. 635. *Placidos nox humida ſomnos*] *nox ultima* Voſſ. Arondel. Maz. unus Vatic. & Farneſ. haud dubie recte. Atque ita fuerat in Zulichemiano à manu prima. Solenniora apud veteres convivia in multam noctem aut primam quandoque lucem protrahebantur, quod veſpertino tempore inſtituerentur. ſic Met. VI. fabula Prognes, ——— *lucis pars ultima menſæ*

Eſt data, nox ſomno.

ita codices vetuſti. nam *lucis pars optima*, quod vulgo legitur, contra ritum veterem pugnat, ut dixi illic loci. Bene igitur *nox ultima* hoc loco, ut appareat tempus indulgendo genio fuiſſe datum ſolito ſpatioſius. atque ita Virgilianum illud, *ſuadentque cadentia ſidera ſomnos*, intelligendum eſſe opinor. ut extremam noctis partem deſignet. Propert. lib. IV. El. IV.

Et jam quarta canit venturam buccina lucem,

Ipſaque in Oceanum ſidera lapſa cadunt.

Experiar ſomnum.

V. 636. *Larga precaturi ſumite vina manu*] *Parca* Mazar. & pro diverſâ lectione Voſſianus. optimè. ne dubita. Non enim pocula deſcribit inſalutem Principis haurienda, quod volunt interpretes, ſed libationem, quæ parco mero in focum aut menſam effuſo fiebat. ut jam videbimus. duo codices *precatura manu.* unus Medic. *manus.* Lege, *Parca precaturæ ſumite vina manus*, ut ſupra monuimus. ſic antea hoc libro

de

de Fabiis, *Sumite gentiles arma profeſſa manus.*
lib. IV. *Et feriunt molles taurea terga manus.*
Triſt. I. *Et feriunt mœſtæ pectora nuda manus.*
Triſt. III. *Sumite plebeiæ carmina noſtra manus.*

v. 637. *Et bene vos, bene tu patriæ pater, optime Cæſar*] *bene te* meliores omnes. recte. de quo vide quæ notavi lib. I. Art. Am. v. 601. Nec accedo codicibus, qui *bene nos* habent. Auguſto Cæſari hic ingenioſe blanditur, idque ex ritu Græcorum, qui finito convivio poculum hauriebant Διὸς σωτῆρος καὶ ἀγαθοῦ δαίμονος dictum, ut ex Athenæo aliiſque ſat liquet. horum loco Ovidius Cæſari Patriæ Patri & Laribus libandum ſuadet. Nam ἀγαθοὶ δαίμονες nihil aliud quam Genii. ut recte Servius etiam notavit ad Georg. III. ἀγαθοὶ δαίμονες, *quos Latine genios vocant.* Genii autem Laribus iidem. Agi autem de vino non bibendo ſed in focum effundendo illud quod ſequitur *ſuffuſo mero* abunde oſtendit, ac proinde *Parca vina* recte ſuperiori verſu à nobis reponi. Appoſitè omnino & ad rem Horatius lib. IV. Od. V. ad Auguſtum,

Condit quiſque diem collibus in ſuis,
Et vitem viduas ducit ad arbores:
Hinc ad vina redit lætus, & alteris
Te menſis adhibet deum.
Te multâ prece, te proſequitur mero,
Defuſo pateris, & Laribus tuum
Miſcet numen, uti Græcia Caſtoris,
Et magni memor Herculis.

Hanc libationem etiam Græcis in uſu fuiſſe Athenæus lib. XV. docet. Φιλόχορος ἐν δευτέρῳ Ἀτθίδος· καὶ θεσμός, φησιν, ἐτέθη τότε προσφέρεσθαι μετὰ τὰ σιτία πᾶσιν ἀκρατούμενος, ὃν γεῦμα καὶ δεῖγμα τῆς δυνάμεως τοῦ ἀγαθοῦ θεοῦ. Deinde menſas fuiſſe amotas ex eodem conſtat. quanquam Euſtathius in Odyſſ. Γ. id menſis jam remotis factitari ſolitum aſſeverat.

Sed

Sed & in conviviis ſi viri principis ſaluti poculum libarent, eidem bene precabantur, ut hic Auguſto Ovidius. Apud Lucianum in Cataplo Megapenthes tyrannus jam mortuus, καὶ μὴν σπένδοντες ἐν τοῖς συμποσίοις, μεγάλῃ τῇ φωνῇ ἐπηύχοντό μοι πολλὰ καὶ ἀγαθά. In eo quoque gratificatur Auguſto noſter, atque ex fide hiſtoriæ agit, quod eum Laribus adjungit, cujus Genius inter duos Lares medius in compitis eſſet dedicatus, de quo infra,

Mille Lares Geniumque ducis, qui tradidit illos,
Urbs habet, & vici numina trina colunt.

v. 638. *Dicite ſuffuſo per ſacra verba mero*] quidam veteres *poſt ſacra. ſint bona verba* Mazar. Voſſ. Læti, pri. Ambroſ. atque alii nonnulli. In Zulich. Hamb. & Gottorph. *ſint ſacra*. Petav. Arond. Urſin. & plurimi alii, *in ſacra*, hiante verſu. Lege, *ſint rata verba*, vel, *ter rata verba*. aut *ter bona verba*, ut Tibullus libro II. Eleg. II. *Dicamus bona verba.* Ternarius numerus boni erat augurii, etiam obſervatus apud Græcos. Apoſtolius in Parœmiis, Ἔθος εἶχον οἱ παλαιοὶ μετὰ τὸ δεῖπνον πίνειν ἀγαθοῦ δαίμονος, ἐπιῤῥοφοῦντες ἄκρατον, καὶ τοῦτο δὲ τρίτον. Neque aliter in ſacrificiis. Gratius Volcanalium deſcriptione,

——— *des lapſis ultima rebus*
Auxilia, & meriti ſi nulla eſt noxia tanti,
Tot miſerare animas, liceatque attingere fontes,
Sancte, tuos; ter quiſque vocantes pinguia libans
Thura foco.

Ita verſus iſti ſcribendi. noſter Faſt. IV. v. 778.

——— *hæc tu converſus ad ortum*
Dic ter, & in vivo perlue rore manus.

Quomodo bene optimi codices. Valerius Flaccus libro I.

Ipſe ter æquoreo libans carcheſia patri
Sic ait Æſonides.

ſint rata verba, ut ſupra hoc libro,

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
235 E 17 vol. 3

Tu fore dixiſti : ſint rata dicta Jovis.

de *ratis votis* ac *verbis*. vide Notas ad Epiſt. XVI. v. 15. noſter lib. ſuperiori,

Efficiatque ratas utraque diva preces.

lib. III.

Vox rata ſit, patrioque vocat de nomine menſem.

Met. III. *Prima fide vociſque rata tentamina ſumſit*
Cærula Liriope.

quæ vera ſcriptura. ita *ratum opus* in Ibide dixit,

Quæque ratum triplici pollice netis opus.

v. 642. *Tu quoque nomen habes*] *numen* cum melioribus legendum. Gottorph. & tres alii, *ſic quoque.*

v. 644. *Binaque dona ferunt*] *binaque liba* Urſin. Voſſ. Arond. Zulich. Mazar. Naug. & multi alii cum primâ editione. ſupra lib. I.

Et date paganis annua liba focis.

Juvenalis Sat. XVI. appoſite de Termino,

——— *ſaxum*
Quod mea cum vetulo coluit puls annua libo.

pro parte etiam ſuperiori verſu optimus Ambroſ. Mazar. Zulich. Voſſ. Arondel. & multi alii ex melioribus.

v. 645. *Huc ignem curto fert ruſtica teſtu*] *curta teſta* Naug. & quidam alii. *Curto teſto* Urſin. & Mazar. *curto texto* Petav. Zulich. *tecto.* pro *teſto.* Omnia bene. nam *teſtum* idem cum *teſta*. Similis diverſitas lectionum lib. V. Faſt.

Et fumant teſtu preſſus uterque ſuo.

Nonius Marcell. *Teſta genere fœminino ſæpe invenitur : neutro apud obſcuræ auctoritatis ſed ſummos ſcriptores legimus.* ubi de *teſtu* nihil. Petronius, *Necdum ſuperaveram cellulæ limen, cum animadverto Enothem cum teſto ignis pleno venientem.* Nam teſta ignem petebant. Auctor Rhetoricæ ad Herennium, *de tanto patrimonio teſtam, qua ſibi petat ignem, non reliquit.* Sed & *teſtu* vete-

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
235 E 17 vol. 3

veteres dicebant; quod Chariſius indeclinabile, ut *genu*, ponit. Unde Varro lib. IV. de L.L. *Teſtuatium quod in teſtu caldo coquebatur.* Perperam vero plurimi veteres *curva teſta* pro *curta*. ſupra *mediâ teſtam relectam viâ* habuimus. Martial. lib. III. Epiſt. XL.

Curtâque Ledæ ſobrius bibat teſtâ.

ſic & *curtam antliam* dixit idem. lib. IX. Ep. XIX. ubi *curva* perperam nunc legitur,

Sed de valle brevi, quas det ſitientibus hortis,
Curta laboratas antlia ducit aquas.

Ita optime libri veteres. *ducit* pro haurit. ſic *ducere poculum, ducere ubera*. de quo ſupra. vulgatum illud *tollit aquas* frigidiuſculum eſt. *curtum calicem* idem dixit lib. I. Ep. XCIII.

Nec curtus Chiones Antiopeſve calix.

& lib. XII.

Matella curto rupta latere meiebat.

curtam ofellam pro minutâ habes Apophor. CCXXI.

Rara tibi curtâ craticula ſudet ofellâ.

Ita optime Thuanus liber, non *Parva craticula*, niſi quod nos *curta* repoſuimus conjecturâ ducti, quod meminiſſemus *parvam* à Juvenale etiam dici *ofellam*. Sat. XI. *exiguæ fruſtis imbutus ofellæ. Rara craticula*, quomodo apud eundem Juvenalem Sat. XI.

Sicci terga ſuis rara pendentia crate.

Tabellam curtam habes & apud Prudentium περὶ στεφ. Hymno XII.

Buxa crepant cerata genis impacta cruentis,
Rubetque ab ictu curta & humens pagina.

ſic ſcribunt veterrimi codices. idque in ſuis Giſelinus invenit non intellectum. *dolia curta* Lucretio lib. IV. Juvenalis *curtum temone jugum* dixit Sat. XII. cæterum quemadmodum *teſta hic curta*, ſic *tegula curta* Propertio lib. IV. Eleg. V.

Horruit algenti tegula curta foco.

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
235 E 17 vol. 3

ita vetus liber. ut & recte legit Salmaſius, non *pergula*. Idem Eleg. VII.

Læſit & objectum tegula curta caput.

ſic eidem lib. IV. Eleg. V.

Sit tumulus lenæ curto vetus amphora collo.

V. 647. *Conciſaque conſtruit alte*] ſic Urſini liber. Reliqui *arte* majori ex parte. duo *apte*. *deſtruit* unus Patav. ex optimis. Forte *conciſa ſuperſtruit aræ*. Nam alter Petav. *aræ*. Tibullus tamen libro II. Eleg. VI.

At ſibi quiſque dapes & feſtas exſtruet alte
Ceſpitibus menſas ceſpitibuſque torum.

V. 649. *Irritat cortice flammas*] *invitat* alii. quod Grutero arridebat. nil muta. dixi Am. II. Eleg. IV. *irritare flammas* non ſemel habes apud Corn. Severum in Ætnâ. Sed ſcribe pro *Tum*, *Dum*.

Dum ſicco primas irritat cortice flammas.

& ſic unus Vaticanus.

V. 655. *Spargitur & caſo communis Terminus agno*] *cæſa agna* Junianus. & placet, quia *lactens porca* ſequitur. ita enim meliores omnes, non *lactans*. Horat. Epod. II.

Vel agna feſtis cæſa Terminalibus,
Vel hædus ereptus lupo.

mox pro *vicinia ſimplex* multi veteres *ſupplex*. *ſimplices colonos* Manilius dixit lib. IV. & noſter ſupra de Fabiis *ſimplex nobilitas*.

V. 663. *Thyreatida terram*] Ita ſcripti potiores. tres tamen *Thyreida*. ut apud Statium dicitur,

——— *Lacedæmonium Thyre lectura cruorem.*

ſed à Θυρέα ſeu Θύρη οἱ οἰκοῦντες Θυρεάται ὡς Τεγεάται. καὶ θηλυκῶς Θυρεᾶτις, inquit Stephani epitome. Nihil igitur muta.

V. 669. *Inventus in æde*] *conventus* Maz. Voſſ. & tres alii. probe. ſic lib. XV. Met. veteres codices,

Incerti quid agant proceres ad templa petiti
Conveniunt operoſa Dei.

Faſt.

Faſtorum III.

Conveniunt nuptæ dictam Junonis in ædem.

lib. VI. *Convenere patres, &, ſi bene floreat annus,*

Numinibus noſtris annua feſta vovent.

Statius Theb. XII. de ara Miſericordiæ Athenis,

Huc victi bellis, patriaque è ſede fugati

Conveniunt.

V. 678. *Clamato tuus eſt hic ager, ille tuus*] ſic vetuſtiores nonnulli. alii plurimi *tuus eſt hic ager, ille ſuus.* vel *ſuus eſt hic ager, ille tuus.* Gottorph. & unus Medic. *meus eſt hic ager, ille tuus.* Puto,

Clamato, Meus eſt, eſt ager ille meus.

ſic apud Stat. *meus ille meus.* quomodo & alii loquuntur. quanquam & alterum *hic meus, ille tuus.* ſatis arridet. Ep. Med.

Clamarem, Meus eſt, injiceremque manus.

Am. I. Eleg. IV.

Et dicam, Mea ſunt; injiciamque manus.

Metam. IV.

Vicimus, &, Meus eſt, exclamat Nais.

V. 681. *Illà lanigeri*] multi ex ſcriptis *Illic.* Arondel. *Illac.* quod placet. mox Stroz. & unus Med.

Nunc dicenda mihi Regis fuga.

V. 686. *Sextus ab extremo*] *Quintus* legit ex uno ſuo veterrimo Neapolis; quomodo Kalendaria antiqua exigant ſcribi. Noſtri omnes pro vulgatâ ſtant lectione, præter unum Hamburg. in quo, *ſeptimus extremo.*

V. 689. *Alias everterat urbes*] *averterat* Naugerii liber, ex noſtris Erfurtenſis & unus Vaticanus. ut ſit furari, furto occupare, vel etiam averſas ſibi reddiderat.

V. 694. *Hoc cupiunt fratres*] rectius Petav. & tres alii *cupiant.* ut Epiſt. Deianiræ,

Hoc velit Euryſtheus, velit hoc germana Tonantis.

V. 702. *Perdendi Gabios quod ſibi monſtret iter*] *quod*

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
235 E 17 vol. 3

vel *quo* Voſſ. *quo* etiam in multis aliis. in nonnulls *qui*. *Predendi* quoque Junianus. quomodo & infra v. 710. pro *Traduntur mœnia*, unus Moretanus *Produntur*.

v. 714. *Qui dederit primus oſcula*] præſtantiores plerique *princeps* non *primus*. quomodo apud Virgilium libro XI.

——— *princeps turmas invaſit Aſylas.*

& apud Statium Theb. XII.

Cujus in Ogygio princeps ſtet lancea muro.

noſter ipſe ſupra hoc libro,

Et comitum princeps tu mihi, dixit, eris.

v. 715. *Properata dederunt*] *tulerunt* iidem codices præſtantiores magno numero. *Oſcula ferre paſſim* apud Naſonem alioſque occurrit. Apud Livium libro I. in narratione hujus rei, *Imperium ſummum Romæ habebit, qui veſtrum primus, ô juvenes, oſculum tulerit.*

v. 719. *Ille jacens pronus*] malim *Ille cadens*. Livius, eodem loco, quem noſter in aliis quoque narrationibus ſtudioſe exprimit, *Brutus alio ratus ſpectare Pythicam vocem, velut ſi prolapſus cecidiſſet, terram oſculo contigit.* noſter libro VIII. Metamorph.

Pronus ab arborea cecidit radice retentus.

v. 722. *Longas obſidione moras*] *lentas moras* Mazar. Zulich. Voſſ. & ſex alii. ſic *lentum duellum* habes apud Horatium libro I. Epiſt. II. & libro II. Epiſt. II.

v. 725. *Tarquinius juvenis ſocios*] Lege *juvenes ſocios*. agi enim de patre Tarquinio non filio, quæ ſequuntur evincunt, *ex illis rege creatus ait*.

v. 727. *Dum nos ſollicitos pigro tenet Ardea bello*] *difficilis Ardea* Arondel. Voſſ. Zulich. Maz. Læti, aliique complures. & recte. ſic *Janua difficilis*, apud noſtrum libro Met. VIII. & Propertium. *difficiles fores* libro I. Amor. Eleg. VI. ad quas facilis non erat acceſſus.

acceſſus. Artis Amatoriæ libro I.

Tempore difficiles veniunt ad aratra juvenci.

V. 732. *Et fervet multo*] *fervent* Mazar. Zulich. Voſſ. Arondel. & octo alii ex præſtantioribus. Superiori etiam verſu *Quiſque ſuam laudant* non *laudat* Gottorphianus. venuſte. de quo alibi eſt dictum.

V. 733. *Surgit cui dederat*] Scribendum vel invitis membranis *Surgite*. ut Collatini ſocios alloquentis oratio hinc incipiat.

V. 741. *Inde cito paſſu petitur Lucretia, cujus*] *Lucretia, nebat*. Mazar. Zulich. duo Farneſiani, unus Mediceus, & pro diverſa lectione Voſſianus. quod egregie auget feliciſſimæ brevitatis artificium in hac narratione. verſu proximo *calathi lanaque mollis erant*, non *erat* ſex ſcripti.

V. 744. *Sic ait illa*] *ipſa* Mazar. Zulich. Arondel. & quinque alii. & mox *veſtra manu* pro *noſtra* totidem.

V. 747. *Nam plura audire poteſtis*] *ſoletis* Læti codex & unus Farneſianus. pro *auditis* etiam *audiſtis* multi veteres.

V. 749. *Poſtmodo victa cades. melioribus Ardea reſtas.*] Verſus de mendo ſuſpectus. Cogitabam aliquando, *Dummodo victa cadas, melioribus Ardea reſta.* ut ſit voventis.

V. 751. *Sed enim temerarius ille Eſt meus*] pro *ille* duo veteres *ultro*. In uno Vaticano ſatis antiquo, *eſto*. Forte, *ſed enim temerarius eſt ô, Eſt meus*. mox pro *qualibet ruit* multi veteres *quolibet*. unus Moreti, *quemlibet petit*. Poſſet & legi *quamlibet enſe furit*. ut apud Valerium Flaccum libro I.

Hic Peleus, hic enſe furens agnoſcitur Æſon.

quod ex Carrionis codice non fuerat mutandum. Idem Valerius libro VI. V. 105. ut caſtigandum cenſeo,

Te quoque venturis, ingens Ariaſmene, ſaclis

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
235 E 17 vol. 3

Tradiderim, molem belli, lateque furentem
Undique falcato deſerta per æquora curru.

pari modo & apud Propertium corrigo libro IV. Eleg. VI.

Dixerat: & pharetra pondus conſumit in arcus
Proxima poſt arcus Cæſaris haſta furit.

non *fuit.* quomodo frigide nunc legitur.

v. 755. *Deſinit in lacrymis, inceptaque fila remiſit*] *in lacrymas* repone ex caſtigatioribus ſcriptis. deinde multi veteres *intentaque fila remittit.* quod & Naugerius in poſteriori editione Aldina eſt amplexus. Sed libro VI. Met. de Arachne,

Aſpicit hanc torvis, inceptaque fila reliquit.

v. 757. *Lacrymæ decuere pudicam*] *cecidere pudicæ* Urſin. & octo alii. probe. neque aliter codex Naugerii. nonnulli *cecidere pudicæ.* proxime verum. *cadere lacrymæ* paſſim noſtro aliiſque dicuntur. Val. Flaccus libro I. *lacrymæ cecidere canenti.*

v. 159. *Pone metum, veni*] *venio* plerique præſtantiores. ut apud Statium Theb. XI.

Eumenis ejecit fractis Etheoclea portis,
Clamantem, Venio.

v. 761. *Furiales regius ignes*] *furiatus* Mazar. Urſin. & ſex alii. Puto *furiatos ignes.* ſic *furiata mens* apud Maronem. mox *captus amore* non *raptus* Arond. Voſſ. & octo alii.

v. 766. *Quoque minor ſpes eſt*] *minus* primus Mediceus, & duo alii. Forte, *Quoque ſpei minus eſt.* proximo verſu *dederat cantum* meliores. non *cantus.*

v. 772. *Injectæ collo ſic jacuere comæ*] *Neglectæ comæ* reponantur ex auctoritate codicis Urſini, quatuor Farneſianorum, Mazar. Zulich. Arond. aliorumque complurium. *Hypſipyle neglecta comam.* Statio Theb. IV. unus Moreti *Impexæ.* non male.

v. 776. *A vento qui fuit, unda tumet*] *qui fuit ante* ſex veteres.

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
235 E 17 vol. 3

v. 780. *Vimque metumque*] *dolumque* cum præſtantioribus. pro *injuſti ſtimulis amoris* malim *inceſti amoris.*

v. 782. *Audentes forsque Deuſque juvat*] alii *forsque Venuſque* & *juvant.* vel, *forſque metuſque.* Codex Politiani *forſne Deuſne.* quomodo & Læti codex & unus Patavinus ex melioribus. huc & Voſſianus alludit, in quo *Forſve metuſve.* Lege *Viderit audentes forsne Deusne juvet.* Viderit fors & Deus, uter audentes juvet. Vide de hoc loquendi modo quæ notamus libro 1. Pont. Eleg. 11. *forsne Deusne*, ut apud Statium Theb. 11. *audenti Deus & Fortuna receſſit* apud Ciceronem frequenter habes, *De iſtis Fortuna viderit.*

v. 787. *Penetralia Collatini*] *Collatina* unus Mediceus. quomodo apud Maronem,

Hi Collatinas imponent montibus arces.

v. 791. *Poſcunt ſua tempora ſomnum*] *ſomni* meliores.

v. 793. *Auratâ vagina liberat enſem*] *auratum* concinnius libri meliores. ut recte vidit Neapolis. iidem *deripit enſem.* etſi non ignorem alterum quoque elegans eſſe. Met. VI.

Quo fuit accinctus vaginâ liberat enſem.

ubi pari modo *deripit* in ſcriptis nonnullis veterrimis exaratum. ut lib. x.

Pendenti nitidum vaginâ deripit enſem.

ſic *enſem deſtringere* non *diſtringere* in antiquiſſimis codicibus paſſim legitur.

v. 801. *Fœmina pugnans*] *pugnâ* meliores. & *qui necet* proximo pentametro octo ſcripti pro *vetet.* & *enſis adeſt* pro *erat* Urſini codex optimus cum tribus aliis.

v. 803. *Urgentur pectora palmis*] *urgetur* ex veteri libro Modius in Novantiquis Lectionibus. eleganti Græciſmo. ſic ſupra,

Carpitur attonitos abſentis imagine ſenſus.

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
235 E 17 vol. 3

atque ita paſſim noſter. *Nunc primum* ſequenti verſu unus Moreti & Farneſ.

v. 807. *Pro crimine vitam*] *per crimina* ſcripti. & *adulter erit* pro *ero* mox meliores.

v. 809. *Cum quo deprenſa fereris*] *quocum* liber optimus Læti. Puto *quî cum.*

v. 816. *Et poſitâ*] forte, *ut poſitâ venit uterque morâ; Utque vident habitum.*

v. 824. *Non oculos ideo ſuſtulit*] *ad eos ſuſtulit* Zulich. Mazar. Voſſ. & alii ſeptem. Urſini cum ſex aliis, *adeo.* Poſſet etiam *ab humo* legi.

v. 829. *Conjuxque coactæ*] *coacto* meliores.

v. 831. *Fixit ſua pectora ferro*] *figit cultro* iidem. *culter* eſt etiam Livio, & Dionyſio Halicarnaſſæo ξιφίδιον. Val. Maximus lib. VI. cap. I. *ferrum* vocat, ut vulgati apud noſtrum codices. quod ſequendum duco, cum *cultrum* mox ſit dicturus.

v. 840. *Ore minante*] *micante* unus Medic. Lege *minace.*

v. 845. *Illa jacens ad verba*] *adverſa* octo veteres. quod placet.

v. 847. *Fertur in exequias*] Hoc diſtichon ſequenti concinnius poſtponatur.

v. 860. *Perſpicit ipſe ſuo*] *proſpicit* rectius veteres multi.

v. 861. *Locum tua tempora poſcunt.*] Lego *ſua.* nam *tuo nomine* mox ſequitur. ſic ſupra,

—— poſcunt ſua tempora ſomnum.

v. 864. *Jam mihi linter*] *mea linter* quatuor codices. ſic in veteri exemplari lib. VI. Faſt.

Ferte coronatæ juvenum convivia lintres.

ſic & *lembus* fœminini generis in antiquis codicibus Claudiani, ut *Phaſelus.* Virgil. *Centauro invehitur magna.*

NOTÆ

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
235 E 17 vol. 3

NOTÆ
IN LIB. III.
FASTORUM.

6. NOn minus] *Num minus* meliores, ut monui ad epiſtolam XI. v. 19. atque ita Neapolis.

v. 8. *Quid agas*] *quod* cum melioribus. jam dixi Art. Am. II. v. 702.

v. 9. *Romana ſacerdos*] Amor. lib. III. Eleg. VI. monui rectius videri legendum, *Trojana.* ſequenti verſu pro *ſemina magna*, Urſini liber & unus Patav. *ſemina digna.* ut & Nauger.

v. 11. *Silvia veſtalis*] *Ilia* Arondelianus. vide quæ ſupra obſervamus, ad lib. II. v. 383. ſic & infra paulo poſt vetus liber Moreti *Ilia ſit mater.*

v. 12. *Mane petebat aquas*] Intellige non de Tyberi, quod volebat Neapolis, ſed de Numicio: Servius ad illa Virgilii Æn. VII. *fontis ſtagna Numici. Quod ait fontis ſtagna, verum eſt. Nam Numicius ingens ante fluvius fuit, in quo repertum eſt cadaver Æneæ & conſecratum. poſt paulatim decreſcens in fontem redactus, qui & ipſe ſiccatus eſt, ſacris interceptus. Veſtæ enim libare non niſi de hoc fonte licebat.*

v. 13. *Mollem declivo tramite ripam*] *molli declivem* præſtantiores omnes. unus Farneſ. *molli declivam.* ſic *per decliva* pro *declive* Met. II. v. 206. in optimis membranis.

v. 15. *Feſſa reſedit humo*] *humi* meliores. quare fruſtra eſt Carrio, qui ad lib. I. Val. Flacci *ſedere humo* paſſim apud auctores contendit legendum.

v. 19. *Furtim victus obrepſit ocellis*] *ſubrepſit* ſcripti ple-

plerique. *victis furtim ſubrepſit* opt. Ambroſ. utrumque bene. Ep. Herus,

Sed movet obrepens ſomnus anile caput.

perperam alii *victos oppreſſit ocellos. ſubrepit* Voſſ. Maz. & quatuor alii. bene. niſi Naſonem contendimus ſcripſiſſe, *victos obrepſit ocellos.* quod verbum Lucanus quoque cum quarto caſu conjungit. Vide quæ noto Met. VII. v. 155.

v. 21. *Potiturque cupita*] *cupitam* opt. Ambroſ. Læti, & unus Farneſ. quomodo etiam legit hoc loco Diomedes Grammaticus.

v. 24. *Conditor urbis erat*] *eras* Mazar. pr. Med. & Politiani excerpta. bene. Sequenti verſu *nec ſcit* meliores, non *neſcit.* Zulichemianus eleganter,

Languida cum ſurgat, neſcit cur languida ſurgat.

v. 30. *Lanea vitta*] *laurea vitta* multi ex ſcriptis. alii *vitta ſoluta.* pro *voluta.* Omnia bene. *laneam vittam* Virgilius quoque dixit. De *laurea vitta* habes ſupra initio lib. II. Triſt. IV. Eleg. II.

Et dabitur merito laurea vitta Jovi.

ita enim ſcripti meliores.

v. 34. *Sua ſidera ſumma coma*] *novâ comâ* Maz. Zulich. Voſſ. Arond. & quatuor alii.

v. 40. *Dum ſua viſa refert*] *ſata* pr. Med. an *rata?*

v. 55. *Nutrix Laurentia*] alter Mazar. *Larentia* pro diverſa lectione. quomodo & unus Mediceus. ſequenti verſu *Larentalia* ex uno ſuo Neapolis. recte. ita enim in Kalendariis marmoreis id feſtum, ita à Varrone, Feſto, Livio, Halicarnaſſæo, aliis appellatur. ſic certe in Livii & Halicarnaſſenſis vetuſtis ſcribi exemplaribus monet Sigonius. Codex veterrimus Egmondanus Prudentii libro II. contra Symmachum v. 562. *Larentina* quoque agnoſcit.

v. 64. *In ſua jura boves*] *in ſua rura* meliores.

v. 65. *Ut genus audierant, animos pater editus auget*]

get] *audierunt* bene Petav. de quo Ep. VII. v. 166. neque aliter Nauger. deinde *pater agnitus* Urſin. duo Patav. duo Medicei. ut Ep. Parid.

Regius agnoſcor per rata ſigna puer.

& epiſt. Hypſipyles.

Si quaeris cui ſint ſimiles, agnoſceris illis.

v. 66. *In parvis caſis*] *in paucis* Urſin. pri. Farneſ. Zulich. Mazar. Nauger. Petav. & octo alii.

v. 71. *Quae fuerant ſilvae pecorumque receſſus*] *qua* pri. Ambroſ. Laeti, aliique complures. quomodo apud Propertium libro IV. Eleg. I.

Hoc quodcunque vides, hoſpes, qua maxima Roma eſt.

eam enim eſſe veram ſcripturam jam alii viderunt. deinde, *nemorumque receſſus* duo codices, ut apud Lucanum libro V.

Caſtalios circum latices nemorumque receſſus.

Mazar. aliique duo *pecudumque receſſus*. forte pro *ſpecuumque*.

v. 74. *Pignora multa*] Sarrav. & duo alii *pignora certa*. quod in ſuis quoque Naugerius invenerat. ſic libro Met. II.

Pignora certa petis, do pignora certa timendo.

infra hoc libro,

——— *Imperii pignora certa dabo.*

& mox, *Jupiter imperii pignora certa dabit.*

Pont. libro IV. Eleg. XIII.

Qui dederint animi pignora certa ſui.

Severus in Ætna,

Certaque venturae praemittit pignora flammae.

v. 75. *A te principium Romano dicimus anno*] repone *ducimus* ex potioribus ſcriptis. ſic Germanicus Arateorum initio,

Ab Jove principium magno deduxit Aratus.

v. 76. *Menſis erit*] *eat* Zulich. Mazar. Voſſ. Arondel. & tres quatuorve alii. quomodo libri II. initio,

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
235 E 17 vol. 3

Alter ut it menſis, ſic liber alter eat.

eris Petav. cum aliis duobus.

v. 90. *Sextus apud*] *habet* Voſſian. & prior Puteaneus.

v. 91. *Inter Aricinos Albanaque tempora conſtat*] *conſtant* Urſin. & quatuor alii. ut conſtructio ſit, *inter Aricinos & Albana mœnia conſtant tempora. reſtant* Mazarin. Zulich. *reſtat.*

v. 93. *Æquiculus acer*] *aſper* præſtantiores magno numero. Virgilius libro VII.

Horrida præcipue cui gens aſſuetaque multo
Venatu nemorum, duris Æquicola glebis.

eidem paulo ante *Saticulus aſper.* & *aſper Acarnan* Statio in Achilleide.

v. 94. *Turba Forenſis*] Forum Appii Politianus intelligebat. Hæret & Neapolis in hoc loco. Sed Urſin. Mazar. Zulich. aliique decem ex melioribus noſtris *turba Curenſis* cum veterrimo Naugerii libro, ut Cures Sabinorum intelligat.

v. 96. *Huic genti quartus utrique Deus*] *hic* legendum ex Arondel. Voſſ. aliiſque tribus. nonnulli atque inter illos Zulich. & Mazarin. *hic uterque.* proxime verum.

v. 101. *Nondum tradiderat*] unus Mediceus, *Nondum tradideras.*

v. 111. *Non obſervata per annum*] *& inobſervata* Urſini, opt. Ambroſ. Mazar. Zulich. Voſſ. Arondel. & ſex alii ex melioribus. Metamorph. IV.

At puer ut vacuis it inobſervatus in herbis.

Martialis libro VIII. Epig. XXXIII.

Aëra per vacuum delapſa ſedentis in ipſos
Fluxit Aretullæ blanda columba ſinus.
Fluxerat huc caſu, niſi inobſervata maneret,
Permiſſaque ſibi nollet abire fuga.

ita opinor ſcribendum. *Luſerat hoc caſus* nunc legitur. Crederes caſu huc fluxiſſe, inquit. poſſes & Legere, *Lapſa erat huc caſu.*

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
235 E 17 vol. 3

v. 112. *Conſtabat ſed tamen eſſe Deos*] de Diis hæc præter rem videntur. cenſeo corrigendum,

Libera currebant & inobſervata per annos
Sidera, conſtabat ſed tamen eſſe, ſuos.

certe in præſtantiſſimo Zulichemiano codice τὸ *deos* à manu ſecunda erat, eraſa veteri ſcriptura. *conſtabant ſed tamen eſſe deo* veterrimus Petavianus.

v. 113. *Signa tenebant*] *movebant* Mazarin. Voſſian. & quinque alii. tum verſu proximo *qua magnum prodere crimen erat*, non *perdere* alter Bononienſis. ſic *ſigna movere.* & *prodere ſigna* apud Lucanum.

v. 115. *Illa quidem fœno*] *Illaque de fœno* legendum. idque ex auctoritate unius Vaticani, & prioris Bononienſis. neque aliter editio Gryphiana. quomodo & Scaliger in ora codicis ſui caſtigarat. ut mirer in contraria iviſſe Ciofanum. Forte tamen verior ſcriptura, *Illa quidem è fœno.* quam alter Puteaneus confirmat.

v. 122. *Hic numerus magno tunc in honore fuit*] *Hic noſtris* Voſſianus, & Mazarinianus.

v. 127. *Inde patres centum*] *pares centum* ex potioribus ſcriptis. quomodo & Scaliger caſtigarat in ora codicis ſui, & Lipſius de Militia Romana libro II. cap. II. Vide Livium libro primo cap. VIII. & XVII.

v. 131. *Tatienſibus ille*] *Titienſibus* iidem codices. & recte. quomodo & apud alios ſcriptores in veterrimis membranis exaratum occurrit. ut apud Livium, Florum, Propertium, Feſtum in *Sex Veſtæ*, Servium, Varronem de L. L. & ſane cum Livius libro I. cap. XIII. *Ramnenſes à Romulo, ab Tito Tatio Titienſes appellatos* affirmat, nihil neceſſe erat *Titi* prænomen addi, niſi eo *Titienſium* relatam voluiſſet originem. Mazarinianus tamen hoc loco *Cupientibus.*

v. 140.

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
235 E 17 vol. 3

v. 140. *Ante tuas itidem*] *fit idem* Urſin. pri. Ambroſ. Zulich. Nauger. aliique complures.

v. 141. *Veſta quoque ut niteat folio*] *folio niteat* plerique veteres. mox pro *laurea cana* alter Petavianus *laurea vitta*.

v. 150. *A numero nomina quiſquis habet*] *in numero* decem codices antiqui.

v. 155. *Etiam tunc*] *etiam nunc* plerique veteres. unus Regius *etiam non*. Lege *etiamnum*. mox pro *in multis* complures ſcripti *ut multis*.

v. 161. *Quibus in ſua ſigna rediret*] *regna* Urſin. opt. Ambroſ. Zulich. Mazar. Voſſ. Arond. & plures melioris notæ. ut Zodiacum regna Solis appellet. ſed vulgatum placet.

v. 166. *Qua conſumatur*] *conſummatur*. Urſin. Petav. & multi alii. ſed *conſumi dies* Latine & eleganter dicitur. ſic *diem apparando conſumere* Terent. Adelph. & Sulpicius ad Ciceronem Ep. Famil. lib. IV. Ep. XII. noſter Triſt. v. Eleg. v.

Conſumatque annos, ſed diuturna, ſuos.

paulo ante pro *tempora quarta* Petav. pr. Ambroſ. Arond. & plurimi alii cum primis editt. *quinta*. Maz. Urſin. & quinque alii *juncta*.

v. 171. *Poſita dixit mihi caſſide Mavors*] *cuſpide* pr. Ambroſ. Zulich. & quinque alii. bene. Sequens verſus id comprobat. initio libri,

Bellice depoſitis clypeo pauliſper & haſtâ
Mars ades.

& mox, *Palladis exemplo ponenda tempora ſume*
Cuſpidis.

v. 175. *Juvat hac quoque parte morari*] uterque Mazar. Zulich. Gottorph. & alii quatuor *moveri*. ut ſupra,

Ilia Veſtalis, quid enim vetat inde moveri?

& lib. v.

Sacra Palis ſuberant: inde movetur opus.

v. 178.

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
235 E 17 vol. 3

v. 178. *Memori pectore dicta nota*] *tene* duo veteres.

v. 181. *Populis anguſta futuris.*] Ita diſtingue.

v. 185. *Capiebat munera ſomni*] quidam ex melioribus *carpebat*, quos inter opt. Ambroſ. ut apud Virgil. *placidam carpebant membra quietem.* & *carpere noctem ſecuram* Val. Flacco.

v. 189. *Spernebat generos inopes vicinia dives*] Urſin. Petav. Arondel. & ſex alii *Spernebant.* vere. ſupra libro II.

Conveniunt celebrantque dapes vicinia ſimplex.

Met. II. *Senſerat hoc furtum nemo, niſi notus in illo*
Rure ſenex: Battum vicinia tota vocabant.

Ita optime vetuſtiores libri. & lib. IV. ex optimo Florentino, *& humum vicinia nulla premebant.* lib. VIII. *meritaſque luent vicinia pœnas.* ſic & ibi ſcribendum cenſeo. Faſt. II.

Quo ruitis, generoſa domus? male creditur hoſti.

lib. III. ex veteri libro,

Ergo ut tyronum celebrare frequentia poſſint.

chorus clamant. Faſt. IV.

At chorus æqualis cumulatis flore caniſtris,
Perſephone clamant.

apud Prudentium Pſychomachia ex vetuſtiſſimo codice Puteano,

Auribus intentis expectant concio.

v. 191. *Et oves paviſſe nocebat*] *boves paviſſe* rectius alter Ambroſ. & pro diverſâ lectione Farneſ. optimus. quomodo & Maz. à manu primâ.

v. 195. *Externis dantur connubia gentibus*] *Extremis* legendum, ut meliores libri.

v. 200. *Illo feſta die dum ſua ſacra canes*] Scripti præſtantioris notæ non pauci *Illa* vel *Illo facta.* Maz. *Illi facta. Ipſo feſta* pr. Med. Gottorph. & tres alii. quod placet. Sed verſus eſt ſuſpectus, ne quid diſſimulem.

v. 206.

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
235 E 17 vol. 3

v. 206. *Quas inter mea ſic eſt nurus auſa loqui*] *orſa* multi veterum. quod magis arridet. Ep. Med. *Orſus es infido ſic prior ore loqui.* Cicero de Oratore, *Dicere in ſero orſus eſt Hortenſius admodum adoleſcens. Quas inter medias eſt nurus* vel *ſic.* etiam nonnulli ex antiquioribus. & ſuperiori verſu pro *nuptæ* Junianus *Nymphæ.* ſic Epiſt. primâ pro nuptis ponitur,

Grata ferunt Nymphæ pro ſalvis dona maritis.

v. 207. *Quoniam hoc commune tenemus*] Legebam aliquando *quod jam commune.* ſed tres veteres, *namque hoc.* Mazar. & tres alii, *quæque hoc.* Lego, *quæque hoc commune tenetis.*

v. 209. *Sed utrâ Dî ſint pro parte rogandi*] τὸ *ſint* abeſt à nonnullis. Mazar. *Dei pro parte.* alii tres *utraque dei.* unus *utra divi.* Forte *ſed utra ne dei pro parte.* At Strozz. *ſed qua dî ſint pro parte rogandi.*

v. 210. *Pater arma tenet*] *tenent* melius nonnulli ex præſtantioribus, & *malimus* pro *malitis* verſu proximo, & mox *Conſilium nobis dabo*, non *vobis.*

v. 215. *Jam ſteterant acies ferro mortique parata*] *ſtabant* meliores. *Marti* etiam Gottorph. & quinque alii. ſed vulgata ſcriptura ferri poteſt, quomodo apud Maronem,

——— *ſtat ferri acies mucrone coruſco*
Stricta, parata neci.

v. 216. *Jam lituus pugnæ ſigna daturus erat.*] *Jam lituos tubicen ſigna.* Mazar. à manu primâ. Zulichemianus, *Jam lituo tubicen.* Offendit haud dubie e grammaticis nonneminem, quod lituum det tubicini, ac improprie ſit locutus noſter. Idque haud immerito. Ut dicam quod res eſt, opinor Ovidium ſcripſiſſe. *Jam liticen pugnæ ſigna daturus erat.* Feſtus *Lituus appellatus eſt, quod litis ſit teſtis. Eſt enim genus buccinæ incurvæ, quo qui cecinerit, dicitur liticen.* Nonius, *Siticines, ut liticines à lituo, ut tubicines à tuba.* Sic & *cornicines* & *tibicines* dicti. *cicuticines Panes Si-*

doni-

donio Appollinari. *Cornicines* habes apud Juvenalem plus uno loco. Vox parum nota loco Ovidiano corrum pendo occaſionem dedit.

v. 219. *Sciſſis tetigere capillis*] *paſſis* Mazar. Zulich. Urſin. Voſſ. & Arondel. *ſparſis* Læti codex & quinque alii. vide Notas lib. I. v. 646. *medium campi tenuere* pro *tetigere* octo codices. quomodo etiam nonnulli lib. II. v. 205. *Cremeram tenuere rapacem.* lib. III. Amor. Eleg. ult.

Mœnia, quæ campi jugera pauca tenent.

Faſt. VI. ex antiquis libris,

Hoc, ubi nunc fora ſunt, udæ tenuere paludes.

lib. II. *Populus & cannæ riparum ſumma tenebant.*

Met. VI. ——— *tenet ima lacunæ*

Lenta ſalix, juncique leves cannæque paluſtres.

Triſt. I. Eleg. IX.

Quæque tenent Ponti Byzantia littora fauces.

Met. II. ex antiquis libris,

Cujus ebur nitidum faſtigia ſumma tenebat.

libro IX. ex iiſdem ſcriptis, *frondes caput omne tenebant.* Adi Notas Met. XI. v. 257. ſuperiori verſu meliores etiam *pignora ferunt*, non *tenent.* Calpurnius Eclog. V.

——— *natoſque tepenti*
Ferte ſinu tremulos.

Horatius, ——— *pellitur paternos in ſinu ferens deos*
Et uxor & vir, ſordidoſque natos.

Noſter lib. IX. Met.

Inque ſinu puerum, qui nondum impleverat annum,
Dulce ferebat onus.

v. 225. *Animique cadunt*] *animuſque* Mazar. & unus Ambroſ. & mox pro *ſcuti dulcior uſus*, Mazar. Zulich. Arondel. prim. Ambroſ. & quinque alii, *ſcutis.*

v. 229. *Inde diem primaſque meas*] *diem quæ prima* meliores miro conſenſu. recte. pro *OEbaliæ ma-*

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
235 E 17 vol. 3

tres, pri. Ambr. Læti, & ſeptem alii *OEbalides.* ſex cum Arondel. *OEbalida.* quatuor *Italides.* Vide quæ noto lib. ſuperiori v. 441. & Epiſt. VIII. v. 73.

v. 231. *Aut quia committi*] *An quia* Urſin. Mazar. Voſſ. Arond. bene. ſic ſæpe noſter ſupra lib. I.

An quia prævifos in aquâ timet hoſtia cultros?

infra, *An quia cum colerent priſci ſtudioſius agros? &c.*

lib. v. *An quia maturis albeſcit meſſis ariſtis?*

ſequenti verſu malim etiam *Finierunt.* de quo ad Epiſt. VII.

v. 236. *Victa ſole tepente nives*] Ita Urſin. pr. Ambr. Voſſ. Arond. & pauci alii. reliqui *lapſæ.* Maz. *mœſta.* Sed opinor ſcribendum *icta.* Auctor Elegiæ in mortem Druſi,

Liquitur, ut quondam Zephyris & ſolibus icta
Solvuntur teneræ vere tepente nives.

vide Notas Met. v. 389.

v. 237. *Detonſa frigore frondes*] alii ex vetuſtioribus *excuſſæ* vel, *excuſſo.* quomodo Art. Am. III.

Ut Boreâ frondes excutiente cadunt.

Faſt. v. ex veteribus libris,

Et ſubitâ frondes excutiuntur aquâ.

Faſt. IV. *Excuſſaque mora rubetis.*

lib. v. —— *foliis excuſſa pruina eſt.*

ſed nil muta. ſic *tondere brachia arborum* Virgil. dixit. hinc *tondere prata* & ſimilia paſſim apud poëtas.

v. 238. *Uvidaque in gravido palmite gemma tumet*] alii *Humidaque.* primæ editt. opt. Ambroſ. Mazar. & reliqui majori ex parte *Vividaque.* recte. Zulich. *Vivaque.* Lucretius lib. I.

—— *vivida tellus*
Tuto res teneras effert in luminis oras.

Germanicus Arateis de Sirio,

Diſcernitque ortu longè ſata: vivida firmat,
At quibus haud vegetæ frondes, aut languida radix,
Exanimat.

Ita

Ita ſcribo ac diſtinguo. nam duo veterrimi codices, quibus uſus ſum, *adſuetæ frondes.* Unde vir magnus, cui illum auctorem caſtigatum debemus, *adſutæ. haud vegetæ frondes*, ſunt ægræ, ut noſter loquitur ſupra, *palleat ægra ſeges.* Si malis *adſectæ frondes*, vel *haud lætæ* nil repugno. Nam *ad* non raro pro *aut* vel *haud* in vetuſtiſſimo codice Voſſiano ſcribebatur. *valles viviſicare lympha* dicitur Avieno in Equo. ſic & *vivæ plantaria* Virgilius in Georgicis. cæterum libri veteres plerique *in tenero palmite*, non *gravido. è tenero* etiam Mazar. pr. Ambr. & tres alii. tamen libro primo,

Et nova de gravido palmite gemma tumet.

ſic *pampineo gravidus autumno ager* apud Virgilium in Georgicis: & *gravidus culmus ariſtis*: & *gravidæ fruges*. idem *gravidam imperiis Italiam* quarto Æneïdos. & decimo *gravidam bello urbem* dixit eleganti tranſlatione. Val. Flaccus lib. II.

—— ſic fata querelas
Abſcidit, & curis gravidam lacrymiſque reliquit.

Ita ſcripſerat Valerius. nam *pavidam* inſulſe nunc legitur. Lucanus libro V.

Nocte ſub extrema pulſo torpore quietis,
Dum fovet amplexu gravidum Cornelia curis
Pectus.

V. 241. *Pecoris nunc hora creandi*] in Zulichemiano eraſa vetus ſcriptura, in Mazariniano quoque ex parte. Urſini liber, & unus Vatic. *pecori eſt nunc hora creandi.* Scribe *pecori nunc hora creando eſt.* ſic loquebantur. Met. IV. *at opi brevis hora ferendæ eſt.* quomodo & ibi ſcribendum. Statius Theb. I. *quando hæc variis ſermonibus hora eſt.* Virgil. initio Georg. *qui cultus habendo ſit pecori.* Georg. II.

Principio arboribus varia eſt natura creandis.

Noſter lib. XV. Met.

Cum dedit huic ætas vires, onerique ferendo eſt.

Auſon. Ep. XXIII.

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
235 E 17 vol. 3

——— *ſed iniqua ferendo*

Conditio eſt oneri.

Martial. lib. XI. Ep. LXXVIII.

Viribus hic oneri non eſt.

V. 245. *Excubias ubi Rex Romanus agebat*] *habebat* multi ex melioribus. ſic φυλακὰς ἔχειν apud Græcos. Voſſ. pri. Ambr. & octo alii, *ibi Rex*. At Urſin. & Mazar. *Regi Romanus habebat*. quod tamen minus arridet, cum *habet* proximis verſibus præceſſerit ac ſequatur. pro *Eſquilias nomina*, Mazar. *Eſquiliæ nomine*. & ſic tres alii. Zulich. pri. Ambro. Læti, & octo præterea. *eſquiliæ nomina*. Lego,

Adde quod excubias Regi Romanus agebat,
Qua nunc Eſquilias nomina collis habet.

poſſet & *Eſquilius collis*. ut lib. II. *Monte ſub Eſquilio*. Varro, *Eſquilias alii ſcripſerunt ab excubiis Regis dictas, alii ab eo quod excultæ à Rege Tullio ſunt.*

V. 251. *Matrum me turba frequentat*] *frequentant* ſex ſcripti. unde conjiciebam olim, *matres me jure frequentant*. unus Farneſ. *matres tua vota frequentant*. In Zulich. hæc omnia erant eraſa. In Mazar. à manu prima, *matres me turba frequentant*. Scribe levi mutatione, *matris me turba frequentant*. Nihil certius. ſic in Amorib. ad Cupidinem,

Pieridum vates non tua turba ſumus.

Sequenti etiam verſu reponendum *nos* pro *vos* ex fide optimorum exemplarium. Omnia jam ſunt perſpicua.

V. 253. *Gaudet florentibus herbis Hac dea*] *arvis* duo Farneſii. Puto *florentibus aris*. Triſt. III. El. XIII.

Fumida cingatur florentibus ara coronis.

Virgilius,

Thure calent aræ, ſertiſque recentibus halant.

cæterum pr. Ambroſ. & Læti codex legunt,

Ferte Deæ flores: tenero de flore coronas
Nectite, de tenero cingite flore caput.

v. 257. *Si qua tamen gravida eſt*] Malim,

Si qua tamen gravida es, reſoluto crine preceris,
Ut ſolvat partus molliter illa tuos.

ut infra,

Nubere ſi qua voles, quamvis properabitis ambo,
Differ.

v. 262. *Ad tua facta veni*] veteres, *feſta*, vel, *ſacra*: utrumque vulgatæ lectioni præferendum.

v. 265. *Hic latet Hippolytus loris direptus equorum*] alii *jacet* cum Urſin. Voſſ. Arondelio fruſtra. ipſe Virbius lib. xv. Met.

Numine ſub dominæ lateo, atque accenſeor illi.

furiis diſtractus Voſſ. Arondel. Mazar. Zulich. prim. Ambroſ. & multi alii. Urſin. & Nauger. *furiis direptus*. utrumque bene. Faſt. vi.

Hippolyte infelix, velles coluiſſe Dionem,
Cum conſternatis diripereris equis.

Art. Am. *Hippolytum pavidi diripuiſtis equi.*

At Virgil. in hac narratione lib. vii.

Turbatis diſtractus equis.

v. 266. *Nemus nullis illud aditur equis*] *initur* rectius Mazar. Zulich. & duo alii. ſic Artis Am. libro iii.

Ipſa nemus tacito clam pede fortis init.

v. 271. *Regna tenent manibus fortes*] *forteſque manu* Voſſ. Arond. Mazar. Zulich. & tres alii. ſequor.

v. 274. *Inde bibi*] *bibes* Mazar. & Zulich. *bibis* pr. Ambroſ. Læti, & quinque alii. *bibit* Urſini, Petavii, & cæteri majori ex parte. Malim *bibunt*.

v. 279. *Ne fortior omnia poſſet*] *firmior* plerique veteres, & recte. ut ad Livium jam monuit doctiſſimus Gronovius. Plinius lib. i. Ep. xii. *Ego tamen tanquam & juvenis & firmiſſimi mortem doleo.* Ita vetuſtiſſimus codex Mediceus. Noſter Triſt.

Firma valent per ſe, nullumque Machaona quærunt.

& alibi, *pectus firmius ære*. Silius libro iii.

Inde

Inde ubi flore novo pubeſcet firmior ætas.

Lucanus libro II. v. 473.

——— *nudatam deſeris arcem ,*
Scipio Luceriæ. quanquam firmiſſima pubes
His ſedeat caſtris.

Ita vetuſti codices. non *fortiſſima*. pro *datæ leges* unus Vatican. *ratæ leges*. quomodo & forte ſcribendum Triſt. v. Eleg. IX.

Sic mea lege rata vincta atque incluſa Thalia.

v. 292. *Ritum piandi Tradere*] *Prodere* Urſin. Voſſ. Mazar. Zulich. alii ſex. bene. Eſt enim *Prodere*, in lucem proferre. Quare & ſequenti verſu ſit legendum *Nec ſine vi prodent*. ſic lib. v. ex optimis codicibus,

Cauſam facundo prodidit ore Deus.

prodere Ænigmata Auſon. Epiſt. v. ad Theonem. Vide quæ de eo verbo notavimus ad Claudianum initio libri primi de Raptu Proſerpinæ.

v. 293. *Adhibe tu vincula captis*] *adhibeto* rectius Urſin. Mazar. Zulich. Voſſ. Arond. pr. Ambr. Læti & multi alii. quatuor tamen *adhibe tua*. Redde Ovidio ſuas elegantias & ſcribe, *adhibe ſua vincula captis*. Triſt. IV. Eleg. VII. ex fide membranarum,

Cur quoties alicui chartæ ſua vincula demſi,
Illam ſperavi nomen habere tuum.

& Art. Am. III.

Arida nec vinclis crura reſolve ſuis.

v. 294. *Edidit arte capi*] *erudit* venuſte Voſſ. Arond. Urſin. pri. Ambroſ. Maz. Zulich. Nauger. cum tribus aliis. infra hoc ipſo libro,

Illa etiam ſtantes radio percurrere telas
Erudit.

Triſt. II. *Romanas erudiuntque nurus.*

Art. Am. II. *Erudit infirmas ut ſua mater aves.*

v. 301. *Diſponit pocula Bacchi*] *Dis ponit* legendum eſſe jam monui Art. Am. I. v. 231.

v. 307. *Pugnando vincula tentant Rumpere*] *tentando*

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
235 E 17 vol. 3

tando pugnant pri. Ambr. Læti, & plurimi alii. probe. niſi quod malo, *luctando vincula pugnant Rumpere.* Met. lib. VII.

—— jamdudum vincula pugnat
Exuere ipſe ſibi, colloque morantia tendit.

Met. II. *Ille tamen pugnat molles evincere ſomnos.*
Faſt. II. *Et ſolidâ ramos figere pugnat humo.*
lib. VI. *Injiciuntque manus, puerumque avellere pugnant.* quibus locis multi veterum *tentat* vel *tentant* perperam. In Ibide,

Naufragii tabulas pugnat habere mei.

V. 316. *arbitrium eſt in ſua tecta Jovi*] *in ſua tela.* Mazar. Zulich. Voſſ. Arond. & ſex alii. ut de fulmine agatur. Atque ita Janus quoque Vlitius noſter legendum conjiciebat ingenioſe, ut ſolet.

V. 321. *veniet validâ perductus ab arte*] *validâ veniet deductus ab arte.* vel *arce.* Voſſ. Arond. pr. Ambr. Maz. & multi alii. plures, *ſummâ deductus ab arce.* *Deducere* verbum magicum. hinc *carminibus deducere Lunam* paſſim apud noſtrum & alios poëtas. Græcis ſcriptoribus κατάγειν τὴν σελήνην. ſic κατάγειν τὸν Δία Plutarcho in Numa hac ipſa narratione. de eo verbo plura ad Propertium Paſſeratius, & nos ſuo loco. *ſummam arcem* cœlum quoque vocat lib. I. Met. de Jove,

Quæ pater ut ſummâ vidit Saturnius arce.

& lib. II. de eodem,

—— ſummam petit arduus arcem.

V. 333. *Ut rediit animus*] Hæc vera lectio, quicquid turbant libri veteres. Diximus Notis ad Epiſt. VI.

V. 337. *ambage remota*] *remiſſa* Strozzæ codex. vide Notas Epiſt. VII. V. 149.

V. 340. *ſumes ait ille capillos*] *ſummos,* malo cum quatuor noſtris, quod & in ſuis invenerat Naugerius. *Addidit hoc omen* Mazar. pro *Addidit hic, Hominis.* In Zulichemiano vetus ſcriptura erat eraſa.

V. 344. *Colloquio non abigende Deûm*] *meo* rectius pro

diverſâ lectione Arondelianus. quomodo & duo alii.

v.347. *ſuper æthera notum*] *motum* ſcribe cum Voſſ. Arond. pr. Ambr. Zulich. Maz. aliiſque nonnullis. lib. II.

Cum ſubito motæ tremuere cacumina ſylvæ.

& poſt, *Cum ſubito motu ſepes tremuere ſiniſtræ.* Silius lib. III.

Te ſtrages nemorum, te moto turbida cœlo
Tempeſtas, cædeſque virûm, magnæque ruinæ
Idæi generis, lacrymoſaque fata ſequuntur.

ſic ſcribe ex veteribus libris. Propertius libro II. Eleg. XVI.

Vidiſti moto ſonitus procurrere cœlo.

ubi *toto percurrere cœlo* nunc legitur, etiam in ſcriptis. *tonitru cœlum omne ciere* Maroni. idem Silius libro XV.

Addidit augurio fulmen pater, & vaga late
Per ſubitum moto ſtrepuere tonitrua mundo.

v. 351. *At certe credetis ait*] *credemus* ſcripti plerique. Sed verè Sarrav. & duo alii *credemur*. mox *ſequatur* meliores pro *ſequetur*.

v. 352. *en audi craſtina quiſquis ades*] Puto ſcribendum, *craſtine*. pro quiſquis craſtinus aderis.

v. 356. *à veniente die*] *adveniente* ſcripti plerique.

v. 359. *ſolio conſedit acerno*] *eburno* pr. Farneſ. pr. Ambroſ. & tres alii.

v. 360. *ſtantque ſilentque viri*] *ſedentque* multi probæ notæ. ſed male. Met. XIII.

Conſedere duces, at vulgi ſtante coronâ.

v. 367. *totum jam ſol emoverat orbem*] *evolverat* quinque veteres. quomodo apud Statium Achill. I.

Jam premit aſtra dies, humiliſque ex æquore Titan
Rorantes evolvit equos.

Virgil. *Interea magnum Sol circumvolvitur annum.* ſic & *evolvere pectore queſtus* Valerio Flacco lib. IV. At Vatic. unus, & Thuan. *emerſerat*. Eleganter ſane. ſic contra

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
235 E 17 vol. 3

contra *demergere orbem* idem infra dicetur v. 517. ut ex veteribus libris emendamus. Val. Cato in Diris,

Monſtra repentinis terrentia ſæpe figuris
Cum ſubito emerſere furenti corpora ponto.

Manilius lib. v. —— *cum jam viceſima Cancri*
Septimaque ex undis pars ſeſe emergit in aſtra.

v. 368. *Et gravis*] malim *En gravis.* pro *venit* alter Puteaneus *vergit.* non male. ſic infra,

Stella Lycaoniam vergit declinis ad Arcton.

v. 371. *A media cœlum regione dehiſcere cœpit*] *viſum eſt* quidam veteres. Mazarinian.

A mediâ ſubito cœlum diſcedere viſum eſt.

neque aliter Voſſianus. elegans ſane & proprium diſcedendi verbum hoc loco. quod Nonius pro *hiare, dividi, diſtendi* interpretatur. Virgil.

—— *unde hæc tam clara repente*
Tempeſtas? video medium diſcedere cœlum,
Palanteſque polo ſtellas. ſequor omina tanta.

Ubi Servius, *In Auguralibus etiam libris inter oſtenta cœlum diſciſſe dicitur.* Cicero de Divinatione lib. I. *Exponitque initio belli Marſici & deorum ſimulacra ſudaviſſe, & ſanguinem fluxiſſe, & diſceſſiſſe cœlum, & ex hoc occulto auditas eſſe voces.* Idem in Arato,

—— *pedibus ſubito percuſſa Dianæ*
Inſula diſceſſit.

hoc eſt, ut Aratus ipſe,

Νῆσου ἀνεῤῥήξασα μέσας ἑκάτερθε κολώνας.

neque aliter capiendum illud Lucretii initio lib. III. *mœnia mundi diſcedunt.* Idem Cicero Offic. lib. III. *Hinc ille Gyges inducitur à Platone, qui cum terra diſceſſiſſet magnis quibuſdam imbribus, deſcendit in illum hiatum.*

v. 372. *cum duce turba ſuo*] *ſuos* meliores.

v. 378. *Quemque notes oculis*] *Quaque* Nauger. Zulich. Mazar. Urſin. Petav. & quinque alii. Sed apud Iſidorum lib. XVIII. cap. XII. *Quemque* legitur &

ſuperiori verſu *Idque ancile vocat*, non *Atque.* quomodo etiam Urſin. Voſſ. Maz. Zulich. Nauger. & octo alii.

v. 384. *Difficile eſt ulli dicere, clauſit opus*] *illi* in nonnullis. Urſini codex *illud*, ut referatur ad τὸ *opus.* quod ſequor.

v. 387. *à ſaltu nomina ducta*] *dicta* plerique veterum. *quæ ſaltu nomina ducunt*, Voſſ. *qui ſaltu nomina ducunt* Sarrav. Zulich. Maz. At idem Zulichemianus tamen manu primâ, *à ſaltu nomina ducunt.* vere. quomodo & duo alii. Supra lib. I.

Ipſa mone, quæ nomen habes à carmine ductum.

ubi etiam male ſcripti plurimi *dictum.* Horatius libro III. Od. XXVI. ——— *tua ſectus orbis*

Nomina ducet.

& libro II. Sat. I. ——— *& qui*

Duxit ab oppreſſa meritum Carthagine nomen.

& ſatyra II. libri II. ——— *Avidienus,*

Cui Canis ex vero ductum cognomen adhæret.

Silius libro XI.

Quos fugitis ſocios? quoſve additis? ille ego ſanguis
Dardanius, cui ſacra pater, cui nomina liquit
A Jove ducta Capys.

ita ex optimo codice illa ſcribenda. *ducere notam.* Noſter ſupra primo libro,

Ille Numantinâ duxit ab urbe notam.

Cæterum *à ſaltu nomina ducunt* brevis & elegans loquendi modus, ut τὸ *qui* ſubintelligatur. quomodo paſſim veteres hiſtorici, ſed locis plerumque ab inſcitâ manu interpolatis, ut ad Livium abunde docuit Cl. Gronovius. Virgil. lib. II.

——— *juveniſque Chorœbus*
Mygdonides. illis ad Troiam forte diebus
Venerat.

Ita recte omnium veterrimus Mediceus. vulgò *illis qui ad Troiam.* Idem Maro libro I.

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
235 E 17 vol. 3

Urbs antiqua fuit. Tyrii tenuere coloni.

Propertius libro IV. Eleg. IV.

Urbi feſtus erat: dixere Palilia patres.

V. 397. *conjux apicati ſancta Dialis*] Miras denuo turbas libri veteres hic excitant. Sed nos, omiſſis cæteris, ad fidos potiſſimum convertamur. Vulgatam tuetur Urſini codex & Nauger. *capitis diſtincta dialis* Petav. *apicatis cura* Mazar. pr. Ambr. & plurimi alii. *capitis diſtincta*, Arond. aliique tres. *apicalis cincta* Voſſ. *apicali cincta* Zulich. excerpta Politiani, & duo Medicei *apicati cincta*, recte. vides etiam τὸ *cincta* in omnibus fere vetuſtioribus apparere. Feſtus: *Cincta Flaminica veſte velata.* Quare fortaſſis libro VI. etiam ſcribendum,

Tum mihi ſic conjunx cincta Dialis ait.

ubi *ſancta* nunc legitur.

V. 399. *Tertia nox demiſſa ſuos ubi moverit ortus*] Et hic non leviter turbatum eſt. Urſin. Voſſ. Arond. Maz. pr. Med. Naug. quinque alii *de menſe*. Zulich. excerpta Polit. duo alii, *demenſa*. tres cum opt. Ambroſ. & Læti codice, *dimenſa*. Petav. cum aliis quatuor *dimerſa*. nonnulli *demiſſa* vel *dimiſſa*, vel *immiſſa*. quatuor *demerſa*. Probe unus Vatic. & editiones veteres *emerſa*. Val. Flaccus lib. V.

Altera lux haud læta viris emerſit Olympo.

Noſter Met. XV. ex antiquis codicibus,

Cernis & emerſas in lucem tendere noctes.

Statius Theb. I.

——— quid ſi peteretur crimine tanto
Limes uterque poli, quem ſol emerſus Eoo
Cardine, quem porta vergens, proſpectat Iberâ?

Ita vetus codex. noſter paulo ante ex antiquis libris,

——— totum jam Sol emerſerat orbem.

Cæterum pro *ortus* libri veteres multi *ignes*. cum Petav. & Voſſ. id eſt ſtellas. Ita paſſim noſter in hoc opere.

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
235 E 17 vol. 3

v. 403. *Cum croceis rorare genis*] *rutilare* Zulich. Maz. & unus Vatic. pro diverſa lectione. Neque aliter Sarrav. & unus meus. duo *rorare comis*. Si quid mutem, *rutilare comis* libenter reponam. Vide quæ de *coma rutila* noto ad Metamorph. lib. v. v. 440.

v. 408. *parva docere mora eſt*] *dicere parva* nonnulli. *parva referre* Maz. Zulich. Voſſ. & ſex alii. quomodo ſæpe noſter.

v. 411. *Tradidit huic vitem*] Diſtichon hoc adulteram & nugatoriam manum ſapit.

v. 414. *Liber in aſtra tulit*] *vehit* Voſſ. Arond. Zulich. Maz. & pr. Farneſ. nempe tigribus, ut & Ariadnam. Propertius,

Tigribus in cœlum vecta Ariadna tuis.

v. 415. *Sextus ubi è terra*] *ubi Oceano* Urſin. Voſſ. Arond. Zulich. Maz. Nauger. & tres alii. bene. ſic apud Maronem,

Oceanum interea ſurgens Aurora reliquit.

ſcandit & *carpit* etiam libri meliores. pro *alatis equis* pri. Ambroſ. Maz. Zulich. & tres alii *elatis*. hoc eſt, elatis è mari. Claudian. de Sole,

Blandius elato rubeant temone jugales.

ſic & alii ſæpe. ſed & *alipedes* eoſdem equos alibi vocat in Metamorph.

v. 417. *Caſtæque colis penetralia Veſtæ*] *Canæque* Zulich. & à manu prima Mazar. bene Virgil. v.

Pergameumque larem & canæ penetralia Veſtæ
Farre pio & plena ſupplex veneratur acerra.

lib. IX. *Aſſaracique larem & canæ penetralia Veſtæ*
Obteſtor.

& lib. I. *Cana Ceres & Veſta*. Martial. lib. I.

——— *vicinum caſtora canæ*
Tranſibis Veſtæ, virgineamque domum.

Legitur quidem apud Propertium lib. II. Eleg. XXIX.

Ibat & hinc caſtæ narratum ſomnia Veſtæ.

ſed controverſa eſt ea ſcriptura. cum in aliis libris ſit

in

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
235 E 17 vol. 3

in caſta veſte, quod Paſſeratius tuetur. Puto *caræ matri* legendum. vel *incanæ matri*. ut pluribus ad ipſum Propertium aſſeremus. interim vide de ſimilibus in Propertio nævis quæ notavi ſupra lib. I. v. 287. ſic & *Cana Tethys* poëtis dicta, quomodo *Cana Veſta* hoc loco.

v. 418. *Gratare, Iliacis thuraque pone focis.*] *Cratera* optime Urſini, Zulich. & Maz. codices, ut in illo Virgilii,

Craterasque duos ſtatuam tibi pinguis olivi.

nam & crateres ſacrificiis adhibiti. hos cum acerra ſimiliter conjungit in Robigalibus Faſt. IV.

Cumque meri paterâ thuris acerra fuit.

& apud Horatium libro I. Od. XX.

Verbenas pueri, ponite, thuraque
Bimi cum patera meri.

v. 419. *quos maluit ille mereri*] *quem* Maz. Zulich. & Strozz. bene. quem honorem Pontificalem maluit mereri, quam alios innumeros titulos. mox *honos* meliores, pro *honor*.

v. 422. *Juncta vides*] ſcripti vetuſtiores omnes *videt* aut *vident*. an *viden'*?

v. 423. *Dî veteris Troiæ digniſſima præda ferenti*] Urſin. Nauger. excerpta Polit.

De veteris Troiæ digniſſima præda favillâ.

optime. non enim de Dîs omnibus è Troiâ ablatis, ſed de una Veſtâ nunc agitur. Argute igitur ignem Veſtalem vocat prædam è favilla Troiæ ablatam. Sic & Propertio lib. IV. Eleg. IV. *Veſta Iliacæ felix tutela favillæ* dicitur. quare & pro *Numina* mox *Lumina* forte rectius legas.

v. 429. *Una nota eſt Martis Nonis*] Libri vetuſtiores,

Una nota eſt Marti: Nonis ſacrata quod illis.

recte. *Marti* pro Martio. *Una nota*, quia quæ ſuperius narrat de Pontificali honore Cæſari delato, pridie Nonas Martias acta ſunt, ut liquet ex antiquis Kalendariis, templum Vejovis ipſis Nonis dedicatum. *No-*

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
235 E 17 vol. 3

nis illis. ut lib. III. *illis ſacrata Kalendis Templa Deæ.*

V. 430. *Templa putant lucos Vejovis ante duos*] *tuos* primæ editiones, & Politiani excerpta cum quatuor aliis. quo pri. Ambr. & tres præterea alludunt, in quibus *ſuos.* Sed nil mutandum. Livius, *Locum, qui nunc ſeptus denſis ſentibus, inter duos lucos Aſylum aperit.* ſic & Dionyſ. Antiq. lib. II. Τὸ γὰρ μεταξὺ χωρίον τοῦ τε Καπιτωλίου καὶ τῆς ἄκρας, ὃ καλεῖται νῦν κατὰ τὴν Ῥωμαίων διάλεκτον, μεθόριον δυοῖν δρυμῶν, &c. ubi de Aſylo agit.

V. 432. *huc dixit*] *inquit* meliores. & pro *Quilibet* unus Moreti, ac Junianus, *Cuilibet.*

V. 438. *Aſpice deinde: manu fulmina nulla tenet.*] Lege ex melioribus ſcriptis,

Aſpice deinde manum: fulmina nulla tenet.

vel, *Aſpice deinde manus: fulmina nulla tenent.*

quomodo alii nonnulli cum primis editionibus.

V. 439. *Gigantes*] *Gigantas* Urſin. Læti, Erfurt. & tres alii. ſic etiam lib. V. v. 37. ſcribendum & Triſt. lib. II. *domitos Jovis igne Gigantas* & lib. IV. El. VII. *ſerpenti pedeſque Gigantas.* & Pont. IV. El. VII. *affectantes cœleſtia regna Gigantas.* Apud Silium quoque non uno loco ſic peccatur. plura ad Metam. lib. I. v. 137.

V. 445. *vegrandia farra coloni*] *colono* multi ex melioribus. At Urſin. Petav.. Voſſ. octo alii *colone.* Lege *colonæ* cum Erfurtano. ut lib. II.

Sumtum de tepidis ipſa colona focis.

& lib. IV. ——— *tenebat*

Rus breve cum duro parca colona viro.

V. 449. *variabunt ſidera cœlum*] *vallabunt* quatuor Farneſiani & tres alii cum Zulichemiano. Nec audiendi Berſmannus & Gruterus, *vacuabunt* reponentes. Sic Ep. IV. de Sole *frontem radiis vallatus acutis.*

V. 452. *proſiluiſſe comis*] *jubis* Urſin. Naug. Maz. Zulich.

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
235 E 17 vol. 3

Zulich. & tres alii. Oxon. pro diverſa lectione *jugis.* Val. Flaccus lib. III. de Furiis,

—— aſt illum nocte remenſa
Eumenidum canis & ſparſa juba reppulit hydræ.

V. 456. *fodit aquas*] *fudit* Maz. Zulich. pri. Ambroſ. Læti, Voſſ. & quatuor alii. Avienus in hac fabula,

—— cornuque excita repente
Lympha Camœnalem fudit procul Hippocrenen.

V. 462. *fila regenda viro*] *legenda* Nauger. Maz. Zulich. Arond. Urſin. & quinque alii. recte. ut jam monui ad Epiſt. x. 104. vulgatam lectionem fruſtra ex Virgilio & Catullo Berſinannus tuetur. aliud enim eſt *regere veſtigia filo*, aliud *regere fila*. Perſius Sat. V.

Quæ dederam ſupra, relego, funemque reduco.

ita enim in veterrimis codicibus extare viri eruditi monuerunt. & poteſt ad *funem* referri. in aliis minus bene, *repeto.*

V. 463. *quid flebam ruſtica dixit?*] codices ſeptem, *quid fles ah ruſtica?* Lege *quid flebas ruſtica?* vide Notas Epiſt. x. v. 75.

V. 465. *depexis crinibus Indos*] *depexos* in melioribus. & *venit* pro *redit* ſequenti verſu.

V. 471. *En iterum fluctus*] *Eu*, id eſt *Heu*, tam hic, quam verſu ſequenti opinor legendum.

V. 476. *cauſa relata*] *novata* Zulich. Adi Notas Remed. Amor. 729.

V. 479. *Quid me in deſertis*] tolle τὸ *in* cum ſcriptis melioribus. *perituram* etiam pr. Ambroſ. & Læti, pro *morituram*.

V. 486. *Hæc ego verba loquor?*] *queror* unus Patav. lege, *quoties hæc ego vera queror?* *verba loquar* Urſin. Petav. & alii nonnulli. *loqui* pro *queri* ſæpe irrepſit apud noſtrum. Poterat & *ſera queror* reponi.

V. 489. *Neſciat hoc quiſquam*] Scribe *Ne ſciat.* ut & apud Lucanum, ubi ſimiliter peccatur,

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
235 E 17 vol. 3

Ne ſciat hoc quiſquam, niſi tu, quæ ſola meorum
Conſcia votorum es.

v. 495. *Vitio tibi gratior ipſo eſt.*] malim *ſi gratior* cum uno Ambroſ. Met. XIII.

Quid tamen hoc refert, ſi ſe pro claſſe Pelaſgâ
Arma tuliſſe refert.

Ep. Paridis,

Quid tamen hoc refert, ſi te tenet ortus ab illis!

Ep. VI. *Quid refert, ſcelerata piam ſi vincit?*

v. 498. *aſſueti ſemper amare virum*] Lego,

Conjugis aſſuetæ ſemper amare virum.

nam *aſſuetum* erat in uno Farneſiano.

v. 500. *Me tua: ſed lædit ille pudendus amor.*] Urſin. pr. Ambroſ. Læti, pri. Med. Voſſ. aliique plurimi, *Me juvat & lædit*. Petavianus, *Me viat & lædit. Me tua me lædit*, vel, *laudat* pro diverſa lectione Sarrav. at Arond. Zulich. & Mazar. *Me tua me laudant*. Scribo:

Ceperunt matrem formoſi cornua tauri,
Me tua: at hic laudi eſt, ille pudendus amor.

Ita ſenſus & lex carminis poſtulant.

507. *Dixerat, audierat*] *audiebat* recte Urſin. Petav. Voſſ. Maz. Zulich. Epiſtola Hypermneſtræ, ex optimo libro,

Et tamen audibam, quodque verebar erat.

v. 511. *ſumes*] *ſumis* Voſſ. & Arond. *ſume* alter Petav. bene. & ſequenti verſu *Jam* pro *Nam* ſex libri.

v. 517. *Sex ubi ſuſtulerit, totidemque emiſerit orbes*] *totidem cum deſeret* vel *deſerit* libri multi. quos inter Urſin. & Petav. quidam *cum demſerit*, vel *quot demſerit*. alii aliter. Mazar. Zulich. Voſſ. *dimiſerit*. pri. Ambroſ. Læti, aliique nonnulli, *demiſerit*. Strozz. *totidemque remiſerit. totidem dimerſerit* Arond. Scribe,

Sex ubi ſuſtulerit, totidem demerſerit orbes,

ſic lib. IV.

Enſiger Orion æquore merſus erit.

ſic

ſic contra *emergere* ſupra in notis ad v. 367. 399.

v. 522. *Cœlius accipiet*] *accipiat* meliores.

v. 526. *& accumbit*] malim *& accumbunt cum pare quiſque ſua.*

v. 528. *Sunt quibus è ramis*] Lege, *è ramo*, ut ambiguitas ſermonis vitetur. ſupra,

Nunc avis in ramo tecta laremque parat.

v. 529. *Pars ſibi pro rigidis*] *Pars ibi* rectius veteres magna ex parte. Puto ſcribendum,

Pars, ubi pro Phrygiis calamos ſtatuere columnis,
Deſuper extentas impoſuere togas.

Phrygiæ columnæ, ex marmore Phrygio factæ. Certe Bononienſis unus *rigibis* pro *rigidis*. Tibull.

Quidve domus prodeſt Phrygiis innixa columnis?
Tænare ſive tuis, ſive Chariſte tuis.

Juvenalis Satyra XIV.

——— *vigilare cohortem*
Servorum noctu Licinus jubet, attonitus pro
Electro, ſigniſque ſuis, Phrygiaque columna.

ſic & Tænariæ columnæ Propertio libro III. Eleg. II.

Quod non Tænariis domus eſt mea fulta columnis.

Pariæ columnæ Prudentio περὶ στεφάν. hymno SS. Petri & Pauli,

Subdidit & Parias fulvis laquearibus columnas.

ſic & *Pœnæ columnæ* Propertio lib. II. Eleg. XXXI.

Quæris cur veniam tibi tardior? aurea Phœbi
Porticus à magno Cæſare aperta fuit.
Tota erat in ſpatium Pœnis digeſta columnis.

ita ſcribendum. male nunc legitur *in ſpeciem*. quod quid ſibi vellet non ſunt aſſecuti viri magni, & merito. Scaliger *in ſpecies* legebat, & picturas volebat intelligi. Æſtuavit etiam in hoc loco Paſſeratius. *Tota in ſpatium*, pro in totum ſpatium, per omne ſpatium. Noſter Metamorph. lib. II.

Porrigit in ſpatium ſignorum membra deorum.

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
235 E 17 vol. 3

de porticu. Statius libro I. Sylvarum de porticibus ad Claudiam uxorem,

Templaque & innumeris ſpatia interſtincta columnis.

Cicero pro Muræna, *A quibus ſi domus noſtra celebratur, ſi interdum ad forum deducimur, ſi uno baſilicæ ſpatio honeſtamur, diligenter obſervari videmur & coli.* ubi *baſilicæ ſpatium* habes. hinc & *ſpatiari* noſter quoties agit de ambulationibus in porticu aliqua. Hæc in tranſcurſu. *extentas* pro *extenſas* vetuſtiores codices.

v. 532. *Quot ſumunt cyathos*] *ſumant* veteres plerique.

v. 537. *duras cratere choreas*] multi veterum *longas.* alii *latas* vel *lentas*, vel, *junctas.* Meliores tamen pro vulgata ſcriptura pugnant. & recte. *Duræ* enim *choreæ* ſunt incompoſitæ, nullam artem præferentes, quibus *molles* opponuntur. quomodo *mollia membra movere* pro ſaltare apud Lucretium ſæpe. idem libro V. appoſite de incompoſitis choreis & arte carentibus,

Atque extra numerum procedere membra moventes
Duriter, & duro terram pede pellere matrem.

Sed & ipſi coloni Virgilio paſſim & noſtro *duri* dicti.

v. 539. *ſpectacula vulgi*] *vulgo* pr. Ambroſ. & Læti codex. & *turba vocant* pr. Medic. bene.

v. 541. *Occurrit nuper*] *Occurri* Zulich. & Mazar. probe. modo diſtinctio adhibeatur commoda. Metuo autem ne poſt hoc diſtichon verſus nonnulli deſint.

v. 543. *quoniam rumoribus errat*] *errant* rectius ſex ſcripti. & mox *tacenda* pro *tegenda* Zulich. & pri. Ambroſ. cum decem aliis. *timenda* Mazar. Metus tamen eſt ne quid mendi hic lateat. Nam Mazar. *Quæ tamen hæc dixi.* in Zulichemiano vetus ſcriptura erat eraſa.

v. 546. *Arſerat exſtructis*] malim *& ſtructis.* quidam codices *inſtructis* vel *exſtinctis.*

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
235 E 17 vol. 3

v. 547. *Compoſituſque ignis*] imo *cinis.* ut meliores magno numero. hoc eſt conditus ac humatus cinis. Dixi ad lib. III. Art. v. 736.

v. 557. *Tertia nudatas acceperat area meſſes*] *mandatas* pri. Ambroſ. quod placet. ut Ep. v. *quid arenæ ſemina mandas.* niſi quod non minus arridet *nudandas meſſes* cum Maz. & Zulich. ut *nudari meſſes* dicantur, quomodo Medic. Faciei.

—— *nec tu dubita nudare lupinos.*

hoc eſt, ut ibidem loquitur, *de palea ſua eximere.* ſi tamen ille locus eſt integer.

v. 564. *Et eſt illis viſa ſubeſſe ſoror*] *Et eſt illi* ſcripti fere omnes. niſi quod Petav. *illa.* Puto, *& his illi viſa ſubeſſe ſoror.*

v. 565. *Nacta ratem comiteſque fugæ*] *comitemque* ſex libri. Seneca Medea,

Profugere cogis? redde fugienti ratem,
Vel redde comitem. fugere cur ſolam jubes?
Non ſola veni.

ſic Epiſt. Hypſip.

Intraſſes portus tuque comeſque meos.

pro comites. Triſt. I. Eleg. III. ex antiquis libris,

Non mihi ſervorum, comitis non cura legendi.

v. 567. *Fertilis eſt Melite ſterili vicina Coſyræ*] *Melitæ vicina Coſyre* Urſini codex. quomodo & Scaliger conjecerat legendum. Sed nil muto. Κόσυρα enim & Κόσσυρα Græcis eſt, non Κόσυρη. quæ vicina eſt Melitæ, non Epiroticæ, ſed alteri in freto Libyco ſitæ, ut ex Plinio, Strabone, aliis manifeſtum eſt. idque vidit curis ad Gratium ſecundis noſter Vlitius.

v. 573. *Et tamen hoſpitii*] *Æternum* quidam. Forte,

Ne tamen hoſpitii ſervaret ad ultima munus,
Extimuit magnas Pygmalionis opes.

v. 575. *Signa recenſebat*] *recenſuerat* meliores.

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
235 E 17 vol. 3

pro *exilio* ſequenti verſu *exulibus* Sarrav. & tres alii. pro *paranda* Maz. Voſſ. Arond. & quinque alii *exilio petenda*. Zulich. *exulibus petenda*. bene. refer non ſolum ad Annam, ſed ejus quoque comitatum. ſupra dixerat, *Nacta ratem comiteſque fugæ*.

v. 582. *Parvus ager: Cameren incola turba vocat.*] *Purus ager* Voſſ. & Arond. quomodo lib. v.

Purus ab arboribus ſpectabilis undique campus.

Livius quoque ſimiliter *purum & patentem campum* dixit lib. IV. unus meus *turba vocant*. ut ſæpe alibi.

v. 585. *Vela cadunt primo, & dubia librantur ab aura*] Duriores numeri. *in aura* Thuan. τὸ *&* abeſt à Voſſ. Arond. Zulich. Mazar. & tribus aliis. Iidem *vibrantur*. Lego,

Vela cadunt. primo dubia librantur ut aurâ,
Findite remigio, navita dixit, aquas.

v. 594. *Utitur: at votis is quoque poſcit opem*] *aut votis dîs quoque* Urſin. *at votis dis* Nauger. *aut votis* etiam Voſſ. Arondel. Petav. pri. Ambroſ. & multi alii. *à votis* Zulich. à manu prima. alii *ac* vel *&*. pro *is* ſex libri *his*. Maz. & unus Medic. *hic*. Lege, *Utitur, at votis: hîc quoque poſcit opem.* vel, *vix quoque poſcit opem.* De votis nautarum periclitantium alibi dicemus.

v. 596. *Oppoſita lumina veſte tegit*] *appoſita veſte* libri quatuor. ſic lib. IV. ex ſcriptis, *ante oculos appoſuitque manum*. Initio tamen libri hujus,

——— *veſtæ ſimulacra feruntur*
Virgineas oculis oppoſuiſſe manus.

v. 599. *Ducitur ad Laurens*] *Figitur* Mazar. Zulich. pr. Ambroſ. Læti. Voſſ. Arond. & ſex alii. bene. idque doctiſſimo Gronovio memini probatum ex illis Virgilii, *ſcopuloque infixit acuto*. Ennius,

Tonſillas rapiunt, configunt littus, aduncas.

Lucanus de claſſe Cæſaris tempeſtatibus jactatâ,

Laſſa Palæſtinas uncis confixit arenas.

Clau-

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
235 E 17 vol. 3

Claudianus bello Gildonico,

Quaſſatis cupio tellurem figere roſtris.

Seneca Hercule Furente Act. II.

Deprenſus hæſit Syrtium brevibus vadis,
Et puppe fixâ maria ſuperavit pedes.

& Agam. *Hærent acutis rupibus fixæ rates.*

atque inde noſter in Ibide,

Viſcera ſic aliquis ſcopulus tua figat, ut olim
Fixa ſub Euboico Graia fuere ſinu.

Propertius libro III. Eleg. VI.

Ah miſer Alcyonum ſcopulis affigar acutis!

ubi *affligar* perperam reponunt.

V. 607. *Anna eſt, exclamat Achates*] malim, *Anna en.*

V. 609. *Heu fugiat*] *Quo fugiat* pri. Ambroſ. Mazar. Voſſ. Arondel. & multi alii. *Quid* Zulich.

V. 612. *Admonitu mortis, Eliſſa, tuæ*] *admonitus motus tui* Urſin. Petav. & tres alii. ſed nihil mutandum. In Epiſt. Hyperm. *Mens fugit admonitu.* Rem. Am. *Admonitu revocatur amor.* & ſic ſæpe noſter.

V. 619. *Corpore digna*] quidam vetuſtiores *pectore* cum Mazar. Zulich. Voſſ. Arondel.

V. 633. *Falſumque Lavinia vulnus*] *tacitumque* duo Medic. unus, *captumque.* Forte, *cautumque vulnus.* Sequenti verſu *diſſimulatque fremens* non *metus* Urſin. Mazar. Zulich. Nauger. & tres alii.

V. 635. *Præter ſua lumina mitti*] *ferri* veteres fere omnes. male præterea habitus erat à diſtinctione locus. & pro *cum videat* rectius Zulich. Maz. Polit. & tres alii, *vidit.* pro *lumina* denique Læti codex & ſex alii, *limina.*

V. 637. *Non habet exactum*] *non tamen* Mazar. pri. Ambroſ. & tres alii. bene, ut τὸ *eſt* ſubintelligatur. in Amoribus,

Et non exactum eſt, corpus an umbra forem.

V. 638. *Et parat inſidias*] *Præparat* Urſin. Zulich. Mazar.

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
235 E 17 vol. 3

Mazar. Voſſian. Arondel. & alii quidam. præfero vulgatam.

v. 641. *Effuge ne dubita mœſtum, ſoror, effuge tectum*] *mœſtum fuge dicere tectum*, Urſin. Maz. Zulich. Petav. Arond. & plurimi alii. *ducere* Voſſianus. quidam *fuge deſere* cum Læti codice. duo alii, *fuge me duce*. pri. Med. *mœſto diſcedere tecto*. alius, *mœſtum tibi linquere tectum*. Locus fœde interpolatus, cui medicina noſtra nunc vix ſuccurrit. *Tectum* certe minus bene *mœſtum* dicitur. *Et fuge ne dubita* Urſin. quidam τὸ *Et* omittunt. In Zulichemiano codice poſterior hujus verſus pars erat eraſa. Forte,

Heu fuge, ne dubita, funeſtum, ait, heu fuge tectum.

quomodo umbra Hectoris ad Æneam,

Heu fuge nate dea, teque his, ait, eripe flammis.

& ipſa Dido ad Annam in hac ipſa narratione apud Silium lib. VIII.

His, ſoror, in tectis longæ indulgere quieti
Heu nimium ſecura potes?

v. 645. *Cumque metu rapitur*] *Quaque* Urſin. pri. Farneſ. Voſſ. Nauger. Mazar. Zulich. & tres alii. rectius omnino. Puto tamen ſcripſiſſe Ovidium, *Quaque metus rapuit*. ut epiſt. Laod.

——— *huc illuc, quo furor egit, eo.*

Ep. Med. *Quo vocat ira, feror.*

v. 647. *Tumidis rapuiſſe Numicius undis*] atqui *placidum* infra vocat & *undas* ejus *tacitas*. *ſerpere* quoque dicitur & quidem *curſu tacito*. Met. XIV.

Littus adit Laurens, ubi tectus arundine ſerpit
In freta flumineis vicina Numicius undis,
Hunc jubet Æneæ quæcunque obnoxia morti
Abluere, & tacito deferre ſub æquora curſu.

Silius lib. VIII.

Haud procul hinc parvo deſcendens fonte Numicus
Labitur, & leni per valles volvitur amne.

pri. Ambroſ. *rapidis undis*. & Voſſianus. qui pro diverſa

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
235 E 17 vol. 3

verſa lectione *cupidis*. recte. quomodo etiam Arondel. Mazar. Zulich. pri. Farneſ. & tres alii. Epiſtola Acontii,

Inque mei cupidos rapta ferere ſinus.

& ſic ſæpe alibi.

v. 650. *Signa notaque*] *notata* Urſin.

v. 652. *Tacitas aquas*] *tenues* Zulich. Mazar. pri. Ambroſ. & duo alii. totidem *rapidas*. & ſequenti verſu pro *placidi Numici*, Zulich. Mazar. Arond. pri. Ambr. Voſſ. Nauger. & tres alii, *rapidi*. ſed male. Poſſet tamen *placiti* legi. quomodo lib. I. Met. v. 702. *placitum Ladonis ad amnem* pro *placidum* repoſuimus.

v. 662. *à veri diſſidet illa fide*] *à vera fide* Urſin. Zulich. Mazar. pri. Ambr. Læti, pri. Med. & ſeptem alii. bene. Dixi Notis ad Epiſt. XVI. v. 60.

v. 663. *Nullis etiam nunc tuta tribunis*] *ſat tuta* Maz. & ſequenti verſu pro *erat* codex Urſin. pr. Ambroſ. Mazar. pr. Farneſ. & alii nonnulli *abit*. quod præſtat.

v. 665. *Defecerat illis*] *illos* Urſin. Voſſ. Petav. Sarrav. & tres alii. Neque aliter loqui ſolere Naſonem jam monui Amor. lib. I. Eleg. VIII. v. 93.

v. 668. *Multæ ſedulitatis anus*] *mundæ ſedulitatis* unus meus. cum Mazar. Neque aliter Zulichemianus à manu primâ. de quo lib. IV. v. 108. dicetur. alii duo *miræ*. ſupra tamen habes, *Conſilium multæ calliditatis*.

v. 669. *Canos incincta capillos*] *redimita* libri meliores. parum refert.

v. 673. *ſignum poſuere perenne*] Lege *Perennæ* cum pri. Ambroſ. & quatuor aliis.

v. 674. *Quod ſibi defectis illa tuliſſet opem*] *tuliſſet* meliores. recte. ſcribendum olim opinabar,

Quod dape defectis illa tuliſſet opem.

ut *Caſilinates alimentorum facultate defectos* dixit Val. Maximus lib. VII. cap. VI. ſed nihil eſt mutandum.

De-

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
235 E 17 vol. 3

Defectis pro *deficientibus* de quo paſſivi verbi uſu nonnihil dixi ad Epiſtolam v. v. 150. ſic *defecta ætas* & *defecti anni*. In Epiſtola Penelopes Sabinianæ,

Defectis Hecuben potius legiſſe ſub annis.

Auctor Elegiæ in obitum Mæcenatis,

Viſcera defecti mutavit in arietis agnum
Æetis.

ita ſcribendum. nam vetus liber *disjecti*. vulgati *diſſecti*. eundem arietem noſter libro Metamorph. VII. *innumeris effœtum annis* vocavit. Martialis,

Dulcia defecta modulatur carmina lingua
Cantator Cycnus funeris ipſe ſui.

Lucanus libro II.

——— *licet ille ſolutum*
Defectumque vocet. ne vos mea terreat ætas,
Dux ſit in his caſtris ſenior, dum miles in illis.

libro IV. de Antæo,

——— *cum tetigere parentem*,
Jam defecta vigent renovato robore membra.

& ibidem de equo,

Et defecta gravis longe trahit ilia pulſus.

libro V. *Vos defecta ſenes exhauſtaque ſanguine turba.*
libro VI. de Scæva moribundo,

——— *labentem turba ſuorum*
Excipit, atque humeris defectum imponere gaudet.

Val. Flaccus libro VII.

——— *ſolo mœret defecta cubili.*

hoc eſt languida, deficiens. libro II.

Truces manicas defectaque virginis ora
Reſpicit. & mox,
Annue: meque precor defectaque Pergama monſtris
Eripe.

V. 675. *Nunc mihi cur cantent*] Hujus rei etiam meminit Martialis lib. IV. Ep. LXIV.

Et quod virgineo canore gaudet
Annæ pomiferam nemus Perennæ,

ita

ita enim ſcribo. Legitur nunc,

Et quod virgineo cruore gaudet.

Nec interpretes quid ſibi velit *cruor iſte virgineus* aſſequuntur. noſter infra de hoc nemore,

Inde joci veteres obſcœnaque dicta canuntur.

Si quis apud Martialem malit, *virgineo rubore gaudet*, ut ad obſcœna illa carmina reſpiciatur, nil repugno. Pergamus bene mereri de eadem Anna ſimul & Martiali. Is lib. VI. Ep. XLVII.

Sive Numæ conjux Triviæ te miſit ab Annâ,
Sive Camœnarum de grege nona venis.

ita viri eruditi jampridem emendarunt, cum ante legeretur *antro* vel *amne*. quomodo libri etiam nonnulli, quos inſpeximus. Sed quid eſt *Triviæ Anna?* certe nemus illud ad Tyberim non longe ab Urbe ſitum erat & ex Janiculo ſpectari poterat, ut Martialis nos docet. Alterum erat in agro Lavinio ad Numicum flumen. Sic & Egeria duplici loco colebatur. nam & Camœnarum nemus illi ſacrum erat prope urbem, & Aricinæ quoque Dianæ ſacris accenſebatur. *Triviæ* igitur Egeria poteſt dici, Anna non poteſt. codex Thuanus *Tribiæ antris*. Rottendorphii, *Tibiæ Anna*. Lege meo periculo,

Sive Numæ conjux Tyriâ te miſit ab Annâ.

Intelligit aquæ ductibus fontem hunc derivatum fuiſſe ex Numicio, qui eſt in Lavinienſi agro, per nemus Egeriæ.

V. 688. *Evicta eſt precibus*] ſcripti multi *Et victa eſt.* Sed Regius & Sarravianus recte,

Evictas precibus vix dedit illa manus.

evincere pro vincere ſæpe apud noſtrum. ſic Met. II.

Ille tamen pugnat molles evincere ſomnos.

Triſt. III. Eleg. I.

Evictus longo tempore Cæſar erit.

dare manum etiam uſitatiſſimum. ſic Val. Flaccus libro I.

Hanc

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
235 E 17 vol. 3

Hanc mihi militiam, veterum quæ pulcrior actis,
Annue, daque manum.

ubi *animum* male nunc legitur.

v. 689. *Credit amans*] *Gaudet* Urſin. Mazar. Voſſ. Arondel. pri. Ambroſ. & duo alii. utrumque bene.

v. 693. *Ludis amatorem*] *Ridet* pri. Ambr. Voſſ. Arond. Mazar. Zulich. & ſex alii. bene. nam *eluſum deum* præceſſerat. ſic Faſt. II.

Ridet amatorem Lyda puella ſuum.

v. 695. *Obſcœnaque verba*] *dicta* meliores. recte. pro dicteriis. Met. XIV.

Addidit obſcœnis convitia ruſtica dictis.

hinc *dicta jocoſa, ridicula, procacia, vernilia, amara, ſalſa* paſſim apud auctores.

v. 698. *Veſta locuta*] *Diva* Junian. cujus *Veſta* ſit interpretamentum.

v. 708. *Polluerant pontificale caput*] Lege *polluerunt*. Placet etiam *pontificale decus* cum Zulichemiano, aut *ſacrum* ex uno Vatic. ſic Propert. *furto polluit ille Jovem. Arcadiæ ſacrum pontificale deæ* dixit lib. I.

v. 712. *Scorpius*] *Scorpios* Petav. bene. ſic idem infra lib. IV.

Scorpios in virides præcipitatur aquas.

v. 716. *Parvus inermis eras*] quidam ex melioribus *erat*. Forte legendum *partus inermis eras*. *refero* Zulich. ſuperiori verſu.

v. 718. *Matris opus*] rectius *onus* quatuor ſcripti. quomodo etiam infra legendum puto,

Non pater in Baccho matris haberet onus.

ſic ſæpe noſter. ut Met. X.

Jam matrem tendebat onus.

ſupra, *Maturumque utero molliter aufer onus.*

Ep. IV. *Enixa eſt utero crimen onuſque ſuo.*

Ep. XI. *Et poſitum eſt uteri crimen onuſque mei.*

v. 719. *Sithonas & Scythicos longum eſt narrare triumphos*]

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
235 E 17 vol. 3

phos] multi *Biſtonas*. quod tantundem. plures τὸ *eſt* non agnoſcunt. unus Moreti & Hamburgenſis *longum enumerare*. ut lib. IV. ex veteri codice,

Illa deos omnes (longum enumerare) creavit.

& apud Statium Theb. II. *longum enumerare Pharaos*. Met. lib. I.

Longa mora eſt, quantum noxæ ſit ubique repertum,
Enumerare.

V. 721. *Mala præda tacebere matris*] Lege *male præda* cum primo Ambroſiano & Læti codice. vide Notas libro II. v. 170.

V. 725. *Cauſſas exponere, quare Vilis anus populos ad ſua liba vocet*] *expromere* Voſſ. pr. Ambroſ. Mazar. & ſeptem alii. pro *vilis anus* Nauger. Mazar. Zulich. Urſin. & tres alii, *Vitiſator*. quomodo Accio apud Macrobium aliiſque Bacchus dictus. Sed pro vulgata ſcriptura pugnat Varro de Liberalibus, loco jam à Neapoli adducto. pro *Tyrrhenaque monſtra* paulo ante unus Med. *Tyrrhenia monſtra*. eleganti appoſitione.

V. 739. *Pangæaque flumina ventum*] Non video quæ ſint illa *flumina Pangæa*. Quare fuit, cum *culmina* cenſerem ſcribendum. at Zulich. Mazar. & tres alii, *Florida Pangæa*. recte. propter apes. ſic Triſt. v. Eleg. VI.

Florida quam multas Hybla tuetur apes.

hinc & *Hymettus ſemper florens* noſtro dictus Met. VII. & *florilegæ apes*. Met. XV.

V. 740. *Cum crepuere manus*] *concrepuere* meliores plerique. ut lib. V.

——— *Temeſæaque concrepat æra.*

Martialis, *Et Tartheſſiaca concrepat æra manu.*

Petronius, *Cum intrans cymbaliſtria & æra concrepans omnes excitavit*. apud Propert.

Cymbala Thebano concrepuere Deo.

V. 742. *Quoſque movent*] ſex *quoque*. Læti liber, *Quaque*.

V. 751.

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
235 E 17 vol. 3

v. 746. *Quærebant flavos per nemus omne favos*] *dulces* unus Vaticanus. forte rectius. ut κακοφωνία vitetur. niſi malis *niveos favos*. ut lib. I. v. 186.

Et data ſub niveo candida mella favo.

Medicamine quoque faciei legi malim,

Adjice de niveis Attica mella favis.

ubi ſimiliter *flavis* nunc legitur. In illo etiam Propertiano verſu de Ulyſſe,

In mare cui ſoli nil valuere doli.

ſoliti doli eſt ſcribendum. quod Lipſius jam vidit.

v. 751. *Ramoſo ſtipite nixus*] *nexus* Petav. pri. Ambroſ. & Læti. Scribe, ut de aſello nexo intelligatur,

Conſtitit ipſe ſuper ramoſo ſtipite nexum.

v. 754. *Oraque prima notant*] *ſumma* Urſin. pri. Ambroſian. Nauger. Mazar. Zulich. & ſex alii. Lege, *oraque ſima*. quis neſcit Silenos ac Satyros eſſe ſimos? Lucret. lib. IV.

Simula, Silena ac Satyra eſt.

vulgata tamen lectio ex iſtis Virgilianis defendi poteſt,

Primaque ferratis innectunt ora capiſtris.

v. 757. *Concurrunt Satyri*] *Occurrunt* quatuor libri. Puto *Accurrunt*. vide Notas lib. II. v. 372. ſic & apud Silium libro X. optimæ membranæ,

Transfixus gladio propere accurrentis Amorgi.

& libro XV.

Pulveris in clypeis veſtigia viſa movebant,
Id properi ſignum accurſus.

ita ſcribendum. vulgo mendoſe legitur,

Et propere ſignum ad curſus.

v. 759. *Limumque inducere monſtrat*] malim *limoque*. ut *ora*, quod ſequitur, ſubintelligas. *inducere*, eſt linere. ſic *auro linere* & *auro inducere* dicebant. conſule Notas Met. IV. v. 408.

v. 762. *Splendida mella*] *candida* meliores omnes. de

de quo dixi lib. I. v. 186. ſuperiori verſu pro *fruitur* liber Erfurtanus *potitur.*

v. 763. *Fœmina cur præſit*] *preſſet* Urſin. Petav. & unus Patavinus. bene. nam de libis agit. Reliqui magno numero *preſſit* vel *præſtat*, proxime verum.

v. 765. *Cur anus hoc faciat*] *hæc faciat* multi ex ſcriptis. ſed refer ad *libum*. *Libum facere* ut noſter lib. IV. Faſtorum,

——— & nos faciamus ad annum
Paſtorum dominæ grandia liba Pali.

v. 766. *Hæc erat*] *Hæc eſt* rectius Læti liber & alii nonnulli. Idem *amans* pro *amat*. ut & Nauger. Urſin. Mazar. Zulich. pri. Ambroſ. & alii nonnulli.

v. 770. *Hanc frondem cunis oppoſuiſſe ferunt*] *appoſuiſſe* pri. Medic. & ſex alii. *oppoſuere novis* Maz. Zulich. Voſſ. Arond. pri. Ambr. & unus Vatic. ſuperiori quoque verſu iidem *Nyſiades Nymphæ* pro *Nyſiadas Nymphas*. Lege *appoſuiſſe novis*. & vide quæ notavi Epiſt. VII. v. 100. *Hanc frondem ciſtis* Hamburgenſis.

v. 772. *Luce geri pueris, candide Bacche, tuâ*] Valde turbant hoc loco libri veteres. plerique tamen. *Luci feris tuis* vel *tua*. vel *Luce feris pueris tua*. *Luciferi tua* Petav. alii aliter. At Urſin. Mazar. Zulich. pri. Ambroſ. & ſex alii,

Lucifero pueris, candide Bacche, tuo.

eleganter & vere. hoc eſt, tuo die, tuo feſto. Sic Propert. *memento Venturum paucis me tibi Luciferis.* pro paucis diebus. ſupra lib. I. Faſt.

Non habet officii Lucifer omnis idem.

lib. II. *Nec tamen hoc ultra, quam tot de menſe ſuperſint*
Luciferi, quot habent carmina noſtra pedes.

& alibi non raro. Tibullus lib. I. Eleg. III.

——— illum nobis Aurora nitentem
Luciferum roſeis candida portet equis.

ſic & *Aurora* & *Phœbus* pro die. *Luna* pro nocte.

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
235 E 17 vol. 3

v. 774. *Et media eſt ætas inter utrumque tibi*] *inter utramque* alter Mazar. ſed fruſtra. Claudian.

Miſta duplex ætas inter juvenemque ſenemque.

Noſter Met. XII.

—— *huic ætas inter juvenemque ſenemque;*
Vis juvenilis erat.

v. 787. *Tyronum celebrare frequentia poſſit*] *poſſint* unus Mediceus. de qua locutione vide Notas ſupra. 181.

v. 792. *Hac ſi commemini præteritâque die.*] Naugerius edidit, *ſicut memini.* quod in plurimis ſcriptis occurrit, etiam pri. Ambroſiano. alii *ſi quid memini.* ſed vulgata ſcriptura bene ſe habet. quomodo Plautus ſæpe. Terentius etiam, Cicero, atque alii.

v. 793. *Vergit declivis ad Arcton*] *declinis* multi ex ſcriptis. At Urſin. Voſſian. pri. Ambroſ. Læti, pri. Farneſ. *proclivis.* Lege *proclinis* cum uno Mediceo & uno Farneſiano. ſic & *acclinis*, *declinis*, *reclinis* dicebant.

v. 794. *Milvius*] *Miluus* libri meliores. ut & paulo poſt, de quo Amorum lib. II. Eleg. VI. v. 34.

v. 796. *à Jove*] *ab Jove* meliores. dixi lib. I. v. 236.

v. 798. *Quæque fuit fatis debita*] *Quæque ſit in fatis* duo libri. in Zulich. vetus lectio eraſa. Codex Læti & alii tres, *dedita.* Puto, *Quæque ſibi fatis debita.* pro *tentat opem* etiam *poſcit* Mazar. Voſſ. Arondel. pri. Ambroſ. pri. Farneſ. poſſet & *fatis edita.* infra,

Quam ſterili terræ Delphicus edat opem.

v. 807. *Attulit illi Miluus*] *illa* quidam. nonnulli etiam *abſtulit illa* vel *illi.*

v. 810. *Nominaque à junctis quinque diebus habent.*] Multi ex ſcriptis *Numinaque adjunctis quinque diebus habet*, vel *habes.* Lege, *Nomina quæ junctis quinque diebus habent.* alludit enim ad nomen Quinquatrium. Moreti codex, *Muneraque adjunctis q. d. habet.* Puto ſcribendum,

Una

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
235 E 17 vol. 3

Una dies media eſt, ut fiant ſacra Minervæ:
Munera quæ junctis quinque diebus habet.

ut ad munera tam Circenſia quam gladiatoria reſpiciat.

v. 813. *Raſâ celebrantur arenâ*] Placet hæc lectio Illuſtriſſimo Neapoli & Ciofano. At Nauger. Mazar. Zulich. Urſin. Voſſ. Arond. & XIV. alii *ſtratâ.* ſic Triſt. II.

Martia cum durum ſternet arena ſolum.

Am. II. Eleg. XIV.

Sternetur pugnæ triſtis arena tuæ.

Propertius libro IV. Eleg. IX.

Nec cum laſcivum ſternet arena forum.

pri. & ſec. Ambroſ. Læti, & alii XII. *fuſa arena.* Excerpta Polit. pri. Med. Sarrav. & Arondel. pro diverſa lectione etiam non male, *ſparſa.* Art. Am. I.

Sparſaque ſollicito triſtis arena foro.

duo alii, *plana.* vide quæ Neapolis hic notat.

v. 817. *Lanam mollire puellæ Diſcant*] *Diſcite jam,* Maz. duo Farneſ. & totidem alii. Arond. *Diſcite & plenas.* Scribe,

——— *lanam mollite, puellæ:*
Diſcite jam plenas exonerare colos.

Cogitabam aliquando latere verbum parum obvium, ac ſcribi poſſe,

Diſcite & enetas exonerare colos.

hinc *pernere.* &, quod rarius verbum, *renere,* de quo Elegia in mortem Druſi diximus.

v. 820. *Denſat opus*] *denſet* vetuſtiores magno numero cum primis editionibus. ſic & in Metamorph. non ſemel. ut libro XIV.

——— *Cantato denſetur carmine cœlum.*

ita codices veterrimi. de quo verbo pluribus ad Claudianum. Sic apud Horatium lib. I. Od. XXVII. *Miſta ſenum ac juvenum denſentur funera* libri veteres, quos ego aliique vidimus. Prudentius Cathemerin.

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
235 E 17 vol. 3

Denſetur cuneis turba pedeſtribus.

Idem Hamart.

Surgit in auxilium Chananeus atque agmina denſet.

& poſtea, —— *quamvis denſeta graventur*

Nubila.

ita illis locis codex Puteaneus vetuſtiſſimus & literis majoribus Romanis ſcriptus. Silius lib. IV.

—— *ſociata examina denſent*

Infandi Senones.

& lib. XIV. *Perculſi cunea Pœni denſentur in unum.*

ſic optimæ membranæ. & puto alibi quoque apud eundem ſic ſcribi debere, quicquid obſtant libri veteres. Virgil. Ciri,

Quem circa triſtes denſentur in omnia pœnæ.

Neque aliter apud alios auctores paſſim in optimis libris legitur. hinc *condenſeri.* utitur utroque verbo paſſim Lucretius.

V. 823. *Nec quiſquam invitâ faciet*] *faciat* quatuor libri.

V. 826. *Iratâ Pallade mancus erit*] *invita* Mazar. Zulich. pri. Ambroſ. Læti, pri. Med. decem alii. quod placeret, niſi jam præceſſiſſet. Notum adagium, quo Cicero non ſemel, Horatius, alii utuntur.

V. 829. *Turba feri ſenſu fraudata magiſtri*] Jam in Miſcellaneis Politianus *cenſu* vidit eſſe ſcribendum, atque illum ſecuti Berſmannus & Neapolis. Neque aliter duo Ambroſ. & quinque alii ex noſtris. quatuor *cenſus* cum Mazariniano. Lege *cenſus fraudata.* ut ſit Græciſmus, quales paſſim alibi apud noſtrum occurrunt. *Cenſum* magiſtrorum minerval vocat, quo alebantur. ſic de piſcatore Met. IV.

Ars illi ſua cenſus erat: cum traderet artem,
Accipe quas habeo, ſtudii ſucceſſor & hæres,
Inquit, opes.

V. 835. *Qua mons deſcendit in æquum*] *aqua* pri. Ambroſ. Voſſ. Maz. & tres alii. In eodem Maz. &

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
235 E 17 vol. 3

Oxon. pro diverſa lectione *æquor.* ſic & Zulichemianus. Forſan recte. *æquor* enim dicitur omnis planities ab æqualitate. unde *æquor* pro campo ſæpe ponitur apud poëtas. ſic & variant codd. Maronis Æn. IX. v. 68.

v. 837. *Captæ delubra Minervæ*] alii *caſtæ.* Sarravii codex & quinque alii *capitæ.* In vulgatis P. Victorii de regionibus Urbis exemplaribus *capta* etiam dicitur.

v. 844. *Et hoc ſigno littera prima docet*] *& hoc ipſum littera priſca*, bene Urſin. Arondel. Mazar. & ſeptem alii.

v. 845. *Capitis quæ pendere pœnas Ex illo jubeat furta recepta loco*] *furta reperta* Urſin. Mazar. pri. Ambroſ. Voſſ. Arond. XIII. alii. bene, id eſt deprehenſa. Plautus Moſtellaria,

Male facta veſtra repperi radicitus.

Virgil. *Annuit, atque dolis riſit Cytherea repertis.*

Amat id verbum noſter. ſic Triſt. II.

——— *ingenio eſt pœna reperta meo.*

lib. IV. Faſtorum,

Si non turbaſſent ſigna reperta ſues.

& initio libri IV. *Venerem repertam* dixit. ut habent codices vetuſti. initio libri V.

Tethys & extremo ſæpe reperta loco eſt.

ita & illic priſcum exemplar. Art. Am. I.

Flammaque in arguto ſæpe reperta foro eſt.

ſupra hoc libro,

——— *in gelidis herba reperta focis.*

Triſt. IV. Eleg. V.

Unica fortunis ara reperta meis.

v. 850. *Forti ſacrificare Deæ*] *Deo* Urſin. Mazar. & à manu primâ Zulich. ut Deum pro dea dixerit Græcorum more. an *fortem Deum* Martem innuit? cui ſacra ſint Tubiluſtria hæc menſis Martii, quemadmodum altera illa menſis Maii Vulcano?

v. 859. *Uſque recuſantem*] *Utque* duo veteres. re-

 ctius.

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
235 E 17 vol. 3

ctius. deinde *Compulerunt* ſequenti verſu pro *Compulerant* cum Petaviano. unus Puteaneus *Compulerint.* proxime verum.

v. 861. *Velati tempora vittis*] *ramis* Urſin. Nauger. Mazar. Zulich. Arondel. pri. Ambroſ. & pri. Farneſ. utrumque bene. ſed ſequor vetuſtiores codices. ſic apud Virgil. lib. VII.

—— induit albos
Cum vittâ crines, tum ramum innectit oliva.

Nihil magis obvium apud poëtas in deſcriptione victimarum aut ſacrificiorum.

v. 865. *Inque draconigenam*] *draconigeram* quidam ex vetuſtioribus. ſed fruſtra.

v. 875. *Littoribus tactis*] *captis* Voſſ. Arond. Mazar. Zulich. pri. Ambr. Læti. & quatuor alii. & mox iidem majori ex parte *ad Colchas domos.*

v. 878. *Æqua diurna feret*] *feres* Mazar. Petav. pri. Ambroſ. Læti, & octo alii. Urſini & unus Vatic. cum Politiani excerptis *ferens.* ut hæc ad ſequentia referantur. ſed præſtat alterum. ſic infra,

Templa feres, & me victore vocaberis ultor.

NOTÆ

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
235 E 17 vol. 3

NOTÆ IN LIB. IV. FASTORUM.

1 ALma fave, dixi] *Alma, fave vati* quatuor veteres. ut τὸ *dixi* ſubintelligatur. quod elegans.

v. 5. *Scis, Dea, reſpondi*] Venuſtius videtur, ſi legas, *ſcin', Dea?* ut jam monui ad Epiſt. Medeæ. nam in Gottorph. ultima litera τȣ̃ *ſcis* erat eraſa. Voſſ. & Arondel. *Sic.* deinde *æther* pro *aër* meliores.

v. 7. *Saucius aut ſanus nunquam tua ſigna reliqui*] *an ſanus* iidem. recte, ut jam monui lib. II. v. 394. tum *nunquid* meliores quoque pro *nunquam.*

v. 8. *Tu mihi ſemper opus*] ſcripti plurimi *onus.* Lege *honos* cum uno Vatic. ex antiquioribus.

v. 15. *Mota Cythereâ*] *Cytheriacâ* quatuor veteres cum Zulichemiano. ſic *Cytheriacæ aquæ* Epiſt. Didûs.

v. 20. *Cæſar in Aprili, quod tuearis, habes*] *quo tenearis* Urſin. Zulich. Nauger. & ſex alii. at Maz. *quo tenearis habe. quo tuearis* Voſſ. & Arond. Remed. Amor.

Da vacuæ menti, quo teneatur, opus.

ſuperiori verſu *pars te de faſtis dicere debet* non *tangere* Mazar. Lege *ducere* id eſt, oblectare, trahere.

v. 21. *Deſcendit origine menſis*] plurimi ex melioribus *imagine.*

v. 24. *Vidit & auctores rettulit ipſe ſuos*] *tuos* Urſin. Petav. & quatuor alii. *Senſit* etiam pri. Ambroſ. & Læti codex.

v. 26. *Quod ſibi naſcendi*] *naſcenti* plerique veteres.

res. & ſequenti verſu *in gente repertam* non *receptam* meliores. recte. ut dictum ſupra lib. III. v. 845.

v. 29. *Revolutaque quærens ſæcula*] *revoluta requirens* Erfurtanus. ut ſit appoſitio.

v. 31. *Quis neſcit Atlantide natum*] iidem codices *neſciret*. probe. ut per interrogationem hæc dicantur. quatuor etiam libri *cretum* pro *natum*.

v. 34. *Aſſaracum creat hic*] *Aſſaracon* Petav. & unus Vatican. & tum lego *Aſſaracoſque Capyn*. ſic & *Electran* ſuperiori verſu alter Petavii. Græcorum more. ut in Triſt. libro II.

Qui legis Electran & egentem mentis Oreſten.

v. 35. *Proximus Anchiſes*] *Anchiſen* Maz. & Voſſ. nempe creat. *Proximus*, Capys.

v. 37. *Hinc ſatus Æneas*] *Hoc ſatus* bene unus Vatican. niſi *huic* malis. ut paulo poſt *Poſtumus huic*. ita enim meliores libri, non *hinc*. ſic ſupra, *Hujus Erichthonius*.

v. 41. *Qui quod ſylvis fuit ortus in altis*] Ita meliores. cum ante legeretur *ſylvis eſt natus*. quatuor alii, *fuit altus in altis*. Unus Med. *fuit actus*. pri. Ambr. *fuit artus*. alter Put. *ſylvis nutritus*.

v. 43. *Epitus*] *Epitor* Urſin. Patav. *Epicos*. Lege *Epitos*. & ſic Met. XIV. quidam codices.

v. 45. *Ille dedit captæ repetita vocabula Troiæ*] *Capyi* emendat magnus Scaliger notis ad Euſebium, & Canonum Iſagogicorum lib. III. Paulus Merula ad Annales Ennii, *Capyis*. Politianus in ora codicis ſui *Capys* incertum an ex veteri libro. *Capetum* unus Vaticanus. alius *patriæ*. alter Petav. *cœptæ*. *Ille dedit Capis repetita* Servius ad lib. VII. Æn. citat. & certum eſt *Capyos*, nomen hic latere. pro *repetita* Mazar. & tres alii *recidiva*. nec dubito in pri. Ambroſiano ita fuiſſe. erat enim eraſa vetus ſcriptura. In Voſſiano quoque & primo Farneſiano aliiſque duobus ſic pro diverſa lectione erat exaratum. de qua voce multis ad Claudianum

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
235 E 17 vol. 3

dianum Idyllio Phœnicis egi. Totum igitur verſum lego hoc modo, *Edidit ille Capyn, recidiva vocabula Troiæ*, vel *Ille Capyn genuit.* lib. x. Met. ex veſtigiis veterum codicum,

——— recidivaque mortis imago
Annua plangoris peraget ſimulamina noſtri.

v. 47. *Cumque patris regnum poſt hunc Tyberinus haberet.*] Non reſpondet Ovidiano nitori hic verſus. Veteres plerique, *Accipiens regnum poſt hunc Tyberinus ab illo*, nihilo melius, niſi forte legas *Tyberinus avitum.* ſed Met. XIV. *regnum Tiberinus ab illis Cepit.*

v. 49. *Jam tamen Agrippam natum Remulumque nepotem*] *Agrippam genitum* Zulich. pri. Ambroſ. & Læti. pro *nepotem* veteres multi *nepotes.* quod eſt contra fidem Hiſtoriæ. Forte ſcribendum, *Remulumque ferocem.* Nam libro Met. XIV. utrumque filium facit Tiberini. atque illic etiam *ferocis* utitur vocabulo,

——— *de quo* (Tiberino) *Remulusque feroxque*
Acrota ſunt geniti. Remulus maturior annis
Fulmineo periit imitator fulminis ictu.

vides hominem ſtolide ferocem & alterum Salmonea deſcribi. mox addit,

Fratre ſuo ſceptrum moderatior Acrota forti
Tradit Aventino.

quid ni ergo *ferox Remulus*, quo *moderatior* ſit *Acrota* ſeu Agrippa, quem ferocem & ipſum jam appellarit?

v. 55. *Enſe cadit patrui Lauſus*] Petav. *patrio.* Lege *patruo.* quomodo codex Junianus. vide omnino quæ notamus ad Amor. lib. III. Eleg. VI. v. 49. ſic Homerus κασίγνητον φόνον pro fraternâ cæde. & ſimilia paſſim apud Græcos, ac Latinos. paulo ante pro *duri Amuli*, quinque veteres *diri* rectius. ſupra lib. II.

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
235 E 17 vol. 3

Hoc ubi cognovit contemtor Amulius æqui,
Nam raptas fratri victor habebat opes.

v. 63. *Græco rem nomine dici*] *grato* Mazar. duo alii, *Graio*. rectius. Puto tamen ſcribendum *patrio nomine*. ſic Seneca in Epigrammatis,

Corſica Phocaïco tellus habitata colono,
Corſica quæ patrio nomine Cyrnus eras.

ita vetuſtiſſimus codex, non *Graio nomine*.

v. 69. *Dux quoque Naritius*] *Neritius* meliores. & recte. vide quæ noto Remed. Amor. v. 264.

v. 72. *Argolicæ quæ poſuere manus*] *quod poſuere* Mazar. Zulich. pri. Ambroſ. Petav. & decem alii. recte. & de ſolo Tibure intellige. Horat. od. VI. lib. II. *Tibur Argeo poſitum colono*. hinc & *Herculeum Tibur* dictum. Catillus quoque Coras & Tiburtius Tiburis conditores *Argiva juventus* Virgilio appellantur. Sequenti etiam verſu *Atrides Haleſus* legendum non *Atridæ*, cum Urſini libro & Naugerii aliiſque multis.

v. 79. *Hujus erat Solymus Phrygiâ comes unus ab Idâ*] *Cujus* Mazar. & Voſſ. deinde *comes exul* bene Oxonienſis liber. In Zulichemiano eraſa hæc erant. In Hamburgenſi τὸ *unus* erat omiſſum. ſic lib. IV.

Nuper ab Etruſca venerat exul humo.

pro *Solymus* plurimi veteres *Solemus*. in veterrimo codice Silii Italici *Solimus* dicitur paſſim.

v. 83. *Euge age tam longas ſed ſupprime*] *Ergo age* veteres. & Urſin. cum quatuor aliis, *longas & ſupprime*. Primus vero Ambroſ. *Ergo ego? tam longas ſed.* cum Gloſſa, *ibo. ſubaudi in exilio*. Zulich. & Mazar. *Ergo ego tam longe?* eleganter. vide Notas ad Epiſt. XII. v. 207.

v. 85. *Quo non Livor adit?*] *abit* Maz. Zulich. pri. Ambr. & quinque alii.

v. 88. *Fœtaque terra patet*] *parit* tres veteres. vide Notas Met. XV. v. 92.

v. 91. *Digniſſima temperat annum*] *orbem* Mazar. Zulich. Petav. Urſin. Voſſ. Arond. aliique plurimi cum pri. Ambroſ.

v. 95. *Longum eſt numerare*] *longum enumerare* rectius unus Vatican. ut jam monui ſupra lib. iii. v. 719. Urſin. & ſex alii *longum eſt narrare*. quatuor *memorare*.

v. 101. *Et idem*] Lege *at idem* cum melioribus. unus etiam Vaticanus *Cum mare mas aries* pro *trux aries*.

· v. 104. *Nemus omne tremit*] vel *tremunt* Voſſianus. quod amplector.

v. 108. *Venerunt cultus multaque cura ſolo*] *mundaque cura ſolo* Urſin. Petav. Arondel. Nauger. & plurimi præterea. alii octo cum Maz. Zulich. pri. Ambr. & Læti codice *mundaque cura ſui*. optime. nam de ſolo nugæ ſunt. ſic ſupra lib. iii.

Pauper ſed mundæ ſedulitatis anus.

ita veteres libri. Art. Am. *munda verba*. vide quæ noto Amorum lib. i. Eleg. viii. v. 39.

v. 111. *Duram exorare puellam.*] *Eloquiumque fuit dulce* Mazarin.

v. 113. *Mille per hanc artes notæ*] Mazar. Zulich. Urſin. & duo alii *motæ*. bene. ſic ſupra lib. i. v. 268.

Ipſe meæ movi callidus artis opus.

Remed. Amor.

Quin etiam quacunque caret tua fœmina dote,
Hanc moveat blandis uſque precare ſonis.

artes initæ pri. Ambroſ. etiam bene.

v. 122. *Ah nolim victas hoc meminiſſe deas*] *dictas hoc meruiſſe* Mazar. Zulich. & pri. Ambroſ. pro *Ah* tres *Has*. unus *Hanc* Forte *Quam nolim*! ut Met. ix. *Quam nolim rata ſint*!

v. 132. *Hybernas jam timuiſſe minas*] *meminiſſe* codex Urſini, pri. Ambroſ. & duo Patavini optimæ notæ.

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
235 E 17 vol. 3

v. 135. *Redimicula demite collo*] *ſolvite* libri meliores, quos ſequor.

v. 136. *Demite divitias: tota lavanda dea eſt.*] Hunc verſum & ſequentem addidi ex Urſini, utroque Mazar. Zulich. Arondel. & multis aliis. quorum tamen plerique *juvanda Dea eſt*, vel *videnda.*

v. 141. *Sudantes rore capillos*] *rorantes nuda* meliores omnes. recte. ſic Met. v.

Roranteſque comas à fronte removit ad aures.

v. 143. *Oppoſita texit ſua tempora myrto*] Lege *appoſita myrto* ut pri. Ambroſ. Læti, & novem alii. ac vide notas Ep. VII. v. 110. Deinde reponendum *corpora* cum melioribus omnibus.

v. 144. *Voſque referre jubet*] Puto *libet*, vel *juvat*. *referre* pro imitari.

v. 146. *Gelida qui locus humet aqua*] *calida* Urſin. Mazar. pri. Farneſ. & duodecim alii. quod ſequor. etſi non ſatis conſtat, ubi hoc factum ſit. vide Notas lib. I. v. 271.

v. 148. *Corporis omne videt*] *patet* Voſſ. Arondel. plurimique alii. quod ſi ſequamur, ſuperiori verſu pro *Accipit* cum nonnullis legam *Aſpicit*. ne bis idem dicat.

v. 149. *Ut tegat hoc celetque viros*] *viris* Urſini codex & quatuor alii melioris notæ. ſic & Terentius Phormione,

——— *ſi hoc celetur patri, in metu ſum.*

v. 156. *Bona fama manet*] *manent* Voſſ. bene.

v. 160. *Inde Venus verſo nomina corde tenet*] *numine corda* veteres plerique, vel *nomine corda*. Sed ſcripturæ vulgatæ controverſiam movere noli. Pauſanias in Atticis Ἀφροδίτην ἐπιστροφίαν deſcribit.

v. 164. *Scorpius*] *Scorpio* Petav. lege *Scorpios*. de quo ſupra lib. III. v. 712.

v. 169. *Seu quod in amplexus*] *amplexum* meliores, & *incipiunt* paulo ante.

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
235 E 17 vol. 3

v. 174. *Matan & Electram Taygetamque*] ſcripti meliores *Electran*, ut ſupra diximus. iidem *Taygetenque*.

v. 178. *Ante oculos oppoſuitque manum*] *appoſuitque* tres calamo exarati.

v. 191. *Da dea quam ſciter*] Ita Politianus & Naugerius conjecerunt. Nam veteres plerique *quam ſcite*. tres *quem ſciter*. Zulich. *quæ ſcitor*. alii aliter. Scribo, *quas ſciter*. Muſas innuit. atque ita unus Patavinus ex melioribus. vide notas lib. 1. v. 165. deinde proximo verſu idem Patavinus pro diverſa lectione *Audit*. quod confirmant unus Vatican. unus Moreti, & Regius. atque ita diu eſt quod ſcribendum conjeci. Vulgo *Vidit* perperam legebatur.

v. 203. *Pro magno teſte vetuſtas*] *magna teſte* rectius unus Patavinus.

v. 205. *Cœleſti gutture ſedit*] *viſcere* Zulichem. probe. ſic ſæpe noſter.

v. 209. *Pars manibus clypeos*] *clypeos manibus* veteres. niſi quod pri. Ambroſ. Læti codex & unus Vatic. *clypeos ſudibus*. quomodo & Lactantius agnoſcit lib. 1. Divinar. Inſtit. Mazar. & Zulich. *rudibus*. proxime verum. Hyginus fab. 139. *haſtas* vocat. *Ne pueri vagitus exaudiretur, impuberes convocavit, eiſque clypeola ænea & haſtas dedit, & juſſit eos circum arborem euntes crepare, qui Græce Curetes ſunt appellati.* ἐΓχειρίδια ſunt Halicarnaſſeo lib. 11.

Ibid. *Pars tundit inanes*] *pulſat inanes* Urſin. liber, & unus Patav. & unus Vatican. ſed aliter Lactantius. qui & *habent* cum vulgatis ſequenti verſu, licet *agunt* Voſſ. & quatuor alii agnoſcant.

v. 211. *Res latuit patrem*] pri. Ambroſ. Læti Excerpta Politian. Voſſian. Arondel. Mazar. Zulich. & ſex alii cum Lactantio,

Res latuit, priſcique manent imitamina facti.

ſed vulgata lectio longe elegantior.

V. 215. *Cur huic genus acre leonum*] *leones* Urſini codex & unus Vatic. cum Naugeriano. quod Berſmanni quoque editionem occupavit. elegans & vera lectio. ſic & apud Virgilium in optimo Mediceo legitur Georg.

At rapidæ tigres abſunt & ſæva leones
Semina.

Lucretio tamen *genus acre leonum ſævaque ſæcla.*

V. 219. *Caput eſt onerata*] *ornata* Læti codex & multi. Nonnulli etiam *turrita corona.* ut apud Claudian. *turrita Cybele Me quoque Saturno genuit.* Propertius, *Claudia turritæ rara miniſtra Deæ.* ubi *cara* malim. alii *turrigera.* ſed *turrita* præſtat. cum alterum mox ſequatur.

V. 220. *An primis turres urbibus*] *Phrygiis urbibus* bene Urſini liber & unus Vatic.

V. 224. *Turrigeram caſto junxit amore Deam*] *vinxit* Urſin. Petav. Nauger. & quinque alii. ſic ſupra lib. II.

Jupiter immodico Juturnæ vinctus amore.

libri veteres. & idem Triſt. I. Eleg. VII.

Temporis & longi vinctus amore tibi.

Epiſtola Acontii,

Sed neque compedibus, nec me compeſce catenis.
Servabor firmo vinctus amore tibi.

Statius Theb. VIII.

——— *devinctus amore pudico.*

hinc *nodi Veneris* Lucretio, & noſtro Ep. IV.

Impoſuit nodos cui Venus ipſa ſuos.

& *vincula Veneris.* Virgil. *Veneris dic vincula necto.* nam apud Lucretium lib. I. rectius legas *in gremium qui ſæpe tuum ſe Rejicit æterno devictus vulnere amoris* cum tribus veterrimis libris, quam *devinctus*, & *Reficit. Rejicit*, etiam agnoſcit Scholiaſtes Statii Theb. III. idem Lucretius *Veneris compagem* appellat, & *nexum.*

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
235 E 17 vol. 3

v. 228. *Ultima, qua fallam, ſit Venus*] pri. Ambroſ. & ſex alii. cum Erfurtano *quam fallam.* bene. ſic Ep. Paridis,

—— metuis Venerem temerare maritam,
Caſtaque legitimi fallere jura thori.

Vide Notas Epiſt. II. v. 37.

v. 230. *hinc pœnas exigit ira Deæ*] *huic* Urſin. pri. Ambroſ. Mazar. & tres alii. de quo ad Claudianum jam monui, VI. conſ. Honorii.

v. 233. *credens thalami procumbere tectum*] vel *tegnam* Zulichemianus. Maz. *tecta.* quomodo etiam pri. Ambroſ. Læti, & tres alii. Scribe *tigna.* ut Metam. VIII.

Sordida terga ſuis nigro pendentia tigno.

Tigna pro Tabulatis Propert. lib. IV. Eleg. III.

Sive in finitimo gemuit ſtans noctua tigno.

Vide Met. XIV. 534. ubi plura. Prudentius libro II. contra Symmachum,

Adſcribunt ſaxis Lacheſis male fortia fila
Tectorumque trabes fuſis pendere rotatis
Credunt, atque ipſis tribuunt decreta tigillis.

v. 235. *remove modo verbera clamat*] in Voſſ. & Arond. *modo verbera ſummove clamat.* Maz. *metu verbera ſummove.* In Zulichemiano omnia eraſa. latet neſcio quid mendi.

v. 239. *meritas do ſanguine pœnas*] *meritas de* Arond. & octo alii. unus Medic. *dum.* Lege *meritas dem ſanguine pœnas.* Dixi Ep. XIX. v. 31.

v. 242. *ſubito ſigna relicta viri*] malim *ſubito viro.* Vide Notas Ep. XVIII. v. 160.

v. 244. *Cædunt jactatis vilia membra comis*] *lævia* putabam legendum. quomodo ſupra lib. III.

Ut Satyri læviſque ſenex tetigere ſaporem.

ſed & *viles Galli* Arnobio dicuntur. ſuperiori verſu *furor hinc* pro *hic* bene Urſini codex. malim etiam *Ivit in exemplum* quam *venit.*

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
235 E 17 vol. 3

v. 249. *& amœnam fontibus Idam*] *Iden* meliores. ſic ſupra iidem,

Ardua jamdudum reſonat tinnitibus Ide.

v. 254. *aſſuetis ſubſtiteratque locis*] *conſtiteratque* multi. ut alibi, *Mater & Æneæ conſtat in urbe ſui.*

v. 258. *inſpectum tale fuiſſe ferunt*] *refert*, Erfurtanus. Ut de ſacerdote intelligatur.

v. 261. *patres ambagibus errant*] malim *hærent*. tam hic quam infra hoc libro,

Expedit errantem nemori gratiſſima conjux.

ſic & *pendere in re dubia* dicebant.

v. 263. *accerſite*] bene vetuſtiores *arceſſite*.

v. 276. *Cœleſtum matrem*] alii *Cœleſtem*. ſed fruſtra. ſic *cœleſtum matres* infra hoc ipſo libro. Gratius de Gigantibus,

Nonne vides veterum quos prodit fabula rerum
Semideos: illi aggeribus tentare ſuperbis
Æthera, tum matres auſi tractare deorum.

ſic locus mendoſiſſimus ſcribendus.

v. 277. *fertur tutiſſima nati*] *juſtiſſima* Mazarin. Zulich. Voſſ. Arond. & duo alii. *cultiſſima* totidem. quod placet. hoc vult à Dis marinis fuiſſe cultam.

v. 279. *Rhœteumque capax*] pri. Ambr. Læti, & multi alii *rapax*. bene. Vide infra notas v. 568.

v. 280. *Et Tenedum & veteres Eetionis opes*] *Tenedon veteres* libri nonnulli. atqui Thebis is imperavit. Politianus *Emathionis* legebat, Samothraciam intelligens, aut *OEnopionis*, Chion. ſed fruſtra. Scribe,

Et Theben veteres Eetionis opes.

Eetioneas Thebas noſter dixit Met. XII. Homerus lib. Iliad. A. Θήβην ἱερὴν πόλιν Ἠετίωνος. ut & Iliad. X. at Iliad. Ξ.

Ἀνδρομάχη θυγάτηρ μεγαλήτορος Ἠετίωνος.
Ἠετίων ὃς ἔναιεν ὑποπλάκῳ ὑληέσσῃ.
Θήβῃ ὑποπλακίῃ, Κιλίκεσσ' ἄνδρεσσιν ἀνάσσων.

Q. Calaber lib. III.

Λῆμνον

Λῆμνόν τε ζαθέην, Κιλίκων τ' αἰπὺ πτολίεθρον,
Θήβην Ἠελίωνος ἐλών.

v. 282. *Quaque Caryſteis*] *Caryſtois* Voſſianus. ſic *Naupactoous* libro primo ex codicibus ſcriptis.

v. 287. *ubi tingere ferrum*] *fingere* unus Bononienſis & unus Vatican. Silius libro VIII.

Non totidem Ilva viros, ſed lætos fingere ferrum
Armarat patrio, quo nutrit bella, metallo.

ſic ſcribo. Vulgati *lectos tingere*. Vetus codex *lætos gignere*. non male. ſed apud Virgilium de Cyclopibus lib. VIII.

——— *alii ſtridentia tingunt*
Æra lacu.

& lib. XII.

Enſem quem Dauno ignipotens Deus ipſe parenti
Fecerat, & Stygiâ candentem tinxerat undâ.

noſter Met. IX. *ceu lamina candens Tincta lacu ſtridit.* Unde fit, ut in hoc Naſonis loco nihil opiner mutandum.

v. 288. *Æmonideſque ſolent*] Scripti fere omnes *Acmonides* aut *Agmonides*. bene. idem qui Virgilio *Pyracmon*. Arpes eſt Apollodoro, μετὰ τούτους δὲ αὐτῷ τεκνοῖ Γῆ Κύκλωπας Ἄρπην, Στερόπην, Βρόντην, ὧν ἕκαστος εἶχεν ἕνα ὀφθαλμὸν ἐπὶ τοῦ μετώπου. Sed lege Ἄργην. Callimacho hymno Dianæ,

Μήτηρ μὲν Κύκλωπας ἐπὴν ἐπὶ παιδὶ καλιστρεῖ
Ἄργην ἢ Στερόπην.

Heſiodus Theogon.

Βρόντην τε Στερόπην τε καὶ Ἄργην ὀβριμόθυμον.

Ita & Euſtathius in Homerum. Steropes aliis eſt Aſteropes. ſic & Sterope uno Pleïadum, nonnullis Aſterope.

v. 289. *æquoraque Afra legit*] duo libri *Littora*. *Littora legere* paſſim obvium apud poëtas & *ſaxa legere*. pro *Reſpicit à remis* alii veteres *Deſpicit* vel *Proſpicit*.

v. 293. *natique virique*] Junianus *nataque*. & tres alii.

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
235 E 17 vol. 3

alii. Urſini liber & Patav. optimus, *natique nuruſque.* lege *nataqué, nuruſque.* Metam. XV. ex veteribus libris,

Huc omnis populus paſſim, matreſque, nuruſque,
Obvia turba ruit, quæque ignes, Troïa, ſervant
Veſta tuos.

v. 294. *ſanctos focos*] *caſtos* alter Petavii. quod placet. ſic & *Veſta* paſſim *caſta.* ut & de Cerere infra,

Parva bonæ Cereri, ſint modo caſta, placent.

Triſt. IV. El. II. de Veſtalibus,

——— *quæ ſine crimine caſtos*
Perpetuâ ſervant virginitate focos.

v. 300. *Sedit limoſo preſſa carina vado*] *arenoſo* alter Put. quomodo libro primo.

Radit arenoſi Tibridis unda latus.

pro *preſſa* priſcæ editiones & ſcripti tres *feſſa.* etiam bene. poſſet & *prenſa* pro deprenſa legi. ut apud Horatium,

Otium divos rogat in patenti
Prenſus Ægæo.

v. 305. *Clauſo referebat ab alto*] *ab alto* ab antiquo. Nihil ergo *Atta* legi neceſſe, cum Neapoli. ſic in Pont. lib. IV. El. VII.

At tibi progenies alti fortiſſima Donni.

Virgil.

Deiphobe armipotens genus alto à ſanguine Teucri.

& apud eundem lib. IX.

Thebana de matre nothum Sarpedonis alti
Conjecto ſternit jaculo.

Juvenalis Satyr. VI.

Quædam de numero Lamiarum & nominis alti.

Ita ſcripti. Sat. VIII.

Tunc licet à Pico numeres genus, altaque ſi te
Nomina delectant.

&, *Plaute, tumes alto Druſorum ſtemmate, tanquam*
Feceris ipſe aliquid, propter quod nobilis eſſes

noſter Triſt. IV. El. IV.

In quo pars alta nobilitatis erat.

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
235 E 17 vol. 3

Pont. II. El. III.

Quique dolor pectus tetigiſſet Cæſaris alti.

Auctor elegiæ in obitum Mæcenatis,

Regis eras genus Etruſci : tu Cæſaris alti
Gloria.

ſic ſcribo. non *almi*. Epicedio Druſi,

Hoc domus iſta docet per te mea Cæſaris alti.

Horatius libro III. Od. IV.

Vos Cæſarem altum, militia ſimul
Feſſas cohortes urbibus abdidit,
Finire quærentem labores,
Pierio recreatis antro.

Silius libro VIII.

Tullius æratas raptabat in agmina turmas
Regia progenies, & Tullo ſanguis ab alto.

Clauſum igitur *altum* pro antiquo & veteri poſuit. Silius libro XIII. oratione Scipionis ad Appium,

Gens ô veteris pulcherrima Clauſi.

ubi *Claudi* perperam legitur. Idem lib. XVII.

Hic priſca ducens Clauſorum ab origine nomen
Claudia.

Claudiam quoque gentem à Clauſo deducit Virgilius libro VII. Æneïdos.

V. 307. *Caſta quidem, ſed non eſt credita*] lege *ſed non & credita* cum melioribus. dixi lib. IV. Met. 273.

V. 309. *Cultus & ornatos varie prodiſſe capillos*] Urſin. & alii quidam,

Cultus & ornatus variis prodiſſe capillis.

at Mazar. Zulich. Nauger. pri. Ambr. & alii nonnulli, *ornatis varie prodiſſe capillis*. recte. niſi mavis, *ornato capillo*. pro *prodiſſe* male quidam *fudiſſe* aut *poſuiſſe*. Sæpius enim in publicum prodire ſuſpectum in fœmina. quod & *procedere* dicebant. Propert. lib. I. El. II.

Quid juvat ornato procedere, vita, capillo?

Tibullus libro IV.

Urit, ſi Tyria voluit procedere palla.

noſter

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
235 E 17 vol. 3

noſter Art. Am.

Nec prodite graves inſuto veſtibus auro.

Idem Propertius libro II. Eleg. XXV.

Vidiſtis quandam Argiva prodire figura.

Tibullus libro I. Eleg. IX.

——— *auroque lacertos*

Vinciat, & Tyrio prodeat apta ſinu.

V. 310. *ad rigidos promtaque lingua ſonos*] *ad rigidos ſenes* ſcribendum cum Petav. Mazar. Urſin. Læti, aliiſque plurimis ac primis editionibus. *rigidi ſenes.* bene. *ad* pro apud. Triſt. II. de alea,

Hæc eſt ad noſtros non leve crimen avos.

Pont. lib. I. El. VI. ut ſcribendum puto,

Omnis an ad magnos culpa Deos ſcelus eſt?

P. Syrus, *Bonum ad virum cito moritur iracundia.*
Idem, *Caſta ad virum matrona parendo imperat.*
Sequenti verſu pro *recti* quidam ex melioribus *veri.* pro *ridet* plerique *riſit.*

V. 315. *ter tollit ad æthera*] *in æthera* multi veterum. & paulo ante *ad agmina* Urſin. & Patav.

V. 326. *Mira ſed in ſcenâ*] *ſed & ſcenâ* meliores. & *loquar* pro *loquor.* & mox *in aſtra* pro *ad aſtra.*

V. 328. *Tiberina priores Atria dixerunt*] Nemo ex antiquis atriorum Tiberinorum meminit. Urſin. Læti. Nauger. pri. Ambr. & ſex alii. *Hoſtia.* de Tiberinis oſtiis paſſim veteres.

V. 331. *religant in ſtipite funem*] *à ſtipite* Arond. Voſſian. Mazarin. Zulichem. & quinque alii. ut apud Virgilium.

Gramineo ripæ religarat ab aggere funem.

V. 335. *Ante coronarunt puppem*] *puppim* multi ex melioribus. alter Ambroſ. *coronarum.* quinque alii *coronatam.* Scribe,

Ante coronatâ puppi ſine labe juvencam
Mactarunt.

V. 337. *Almo*] *Almon* ſex veteres. vide notas libro II.

bro II. v. 601. ſequenti verſu *ab amne* plerique meliores. non, *in amne*.

v. 347. *Naſica accepit: templi non perſtitit auctor*] *tunc extitit* pri. Ambr. Læti, Zulich. Erfurt. & tres alii. quod probo. Quanquam à M. Livio & C. Claudio cenſoribus primo ſtructum, ſi Livio credimus. Falſum ergo non perſtitiſſe auctorem templi. duo *non extitit*.

v. 349. *mora ſit. ſic cætera quæro*] *ſi cætera quæram* Urſin. pri. Ambroſ. Mazar. Zulichem. Voſſ. & tres alii. bene. multi, *ſi quæro*. legebam olim, *dic cætera quæſo*.

v. 353. *ineunt convivia quæro. Tunc magis indictas*] *ineant convivia quædam* & *concelebrent* ſequenti verſu veteres plerique. Sed & illud *Tum magis* habui aliquando mendoſum. Nec dubitabam ſub iis verbis nomen aliquod latere peculiare, quo iſtiuſmodi convivia ludis Megalenſibus inſtituta deſignarentur. Gellius autem nos docet lib. II. cap. XXIV. & lib. XVIII. cap. II. *Mutitare* ſive *mutuitare*, (nam de lectione non ſatis conſtat) dixiſſe veteres, pro convivia inire Megalenſibus. atque huc alludere Ovidium ex ſequenti verſu colligebam. *mutuitare* autem veram eſſe lectionem apud Gellium opinor, ut *mutuitare* ſit dictum pro *mutuare*. unde *mutuiter* pro *mutuò* apud Varronem teſte Nonio. Quare & *mutuita* hæc convivia cenſebam fuiſſe dicta. ac proinde in noſtro ſcribendum (nam libri meliores *Tum magis*.)

Cur vicibus factis ineunt convivia, quæſo,
Mutuita, indictas concelebrantque dapes?

pro *vicibus factis* etiam *pactis* legendum ſuſpicabar.

v. 362. *Cum tantum à Phrygiâ Gallica diſtet humus*] *Cum tanto* Urſin. Petav. & alius. In Mazar. Voſſ. & Arond. & duobus aliis τὸ *à* non apparet. alter Puteaneus *Gallia humus*. ſic *Galliæ mulieres* apud Salluſtium pro *Gallicis* teſte Nonio.

v. 369. *uſi narrantur*] *memorantur* meliores.

v. 371. *elixæ miſcetur caſeus herbæ*] imo *eliſæ* cum pri. Ambroſ. Petav. Zulich. Maz. aliiſque multis. atque ita in Apophoretis Adrianus Behotius. Varro libro I. de R. R. cap. XLVII. *Ea ſumma integenda binis tabellis dextra & ſiniſtra deligatis, herbæque elidendæ, & dum teneræ ſunt, vellendæ.* reddendum id verbum quoque Horatio opinor libro III. Od. XXVI.

Quid mori ceſſas? potes hac ab orno
Pendulum zona bene te ſecuta elidere collum.

ubi nunc *lædere collum* circumfertur. Naſo Met. XI.

Atque onus infelix eliſa fauce pependit.

Lucanus libro II.

Hic laqueo fauces eliſaque guttura fregit.

v. 374. *luna levarit equos*] *lavarit* ſex ſcripti. quomodo Paſſeratius etiam ad Propertium. ſed fruſtra, ut jam monui ad Claudianum. *tollere* dixit libro V. de Aurora,

In matutinis lampada tollit equis.

v. 375. *ſacrata eſt colle Quirini*] *valle* multi ex melioribus. male: Vetus Kalendarium, FORTUN. PUBLIC. PR. IN COLL. Feſtus Rufus de Regionibus Urbis, *Ædes Fortunæ Publicæ in colle.* Cæterum opinor legendum *colle Quirino* ut Metam. XIV.

——— *lucum pete, colle Quirino*
Qui viret.

ita enim meliores libri. Horat. lib. II. Ep. II.

——— *cubat hic in colle Quirino.*

ſic & ibi ſcripſerim libens. vetuſta exemplaria apud eundem lib. I. Od. II. *populo Quirino*, apud noſtrum ſupra lib. II. & III. *collis Eſquilius* & *Eſquilius mons. Caprea palus, penetralia Collatina, Carmens porta*, & ſimilia.

v. 377. *Tertia lux (memini) ludis erit*] *erat* Urſin. pri. Ambr. multique alii. unus *eat*. Maz. & Zulich. ac octo aut novem præterea, *Tertia lux memini ludis erat.*

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
235 E 17 vol. 3

erat. at mihi quidam, optime. quomodo & Gruterus in ſchedis ſuis conjecerat. mox pro *contiguus* plerique veteres *continuus*.

v. 381. *meruiſſe Tribunus*] *tribunal* Mazar. Zulich. Voſſ. & tres alii. ut ſtipendium ſit militare Tribunal. ſed nil mutandum cenſeo.

v. 385. *ſubducimur imbre*] *ſeducimur* Arond. & ſeptem alii. cum Maz. Zulich. & Erfurtano. hoc eſt, ſeparamur. bene. Quomodo Ep. Leandri,

Seducit terras hæc brevis unda duas.

mox *Enſiger Orion* meliores pro *Enſifer*. quomodo etiam lib. II. art.

——— *comeſque Bootæ*
Enſiger Orion aſpiciendus erit.

v. 393. *Hinc Cereris ludi*] *Hic* Urſin. & tres alii. Lege *Hi Cereris ludi*. pro *indice cauſæ* præſtantiores omnes *indice cauſâ*. & bene. ſic ſupra,

Index lætitiæ fertur ad aſtra ſonus.

& apud Lucretium lib. II. *indice mente*. apud Livium lib. VII. *clamor omnium aſſenſûs index*. & lib. XXIII. *clamor favoris index*. lib. XXXVI. *clamor capti oppidi index*. Plinius lib. VIII. cap. XVI. *Leonum animi index cauda, ſicut & equorum aures*. Pont. IV. Eleg. XIII.

Unde ſaluteris color hic tibi protinus index.

Met. IX.

Eſſe quidem læſi poterat tibi pectoris index
Et color & macies.

Rutilius Itinerario,

Index ſemiruti porta vetuſta ſoli.

Avienus Phænom.

——— *vero ſollers mox indice diſcat.*

ſic & *Index cura Deûm*

Statio Epicedio in Patrem.

v. 395. *Panis erant primis*] *Meſſis erat* Zulich. & Maz. à manu prima. Patavinus quoque unus melio-

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
235 E 17 vol. 3

ris notæ *Meſſis erant.* probe. meſſem pro pane ponit. ſuperiori verſu *patent* pro *patet* unus Mediceus. & id placet.

v. 397. *Vivax è ceſpite gramen*] *vivaci ceſpite* Urſin. Nauger. & alii nonnulli. *vivo de ceſpite* Bononienſis.

v. 399. *Poſtmodo glans nata eſt*] *orta eſt* quatuor libri.

v. 401. *Prima Ceres homine ad meliora alimenta vocato*] Verſus paulo durior. *homini* Mazar. Zulichem. Voſſ. pri. Ambroſ. & tres alii. τὶ *alimenta* abeſt à tribus. Forte,

Prima Ceres hominum victu ad meliora vocato.

v. 405. *chalybis jam maſſa placebat*] *chalybe jam* Petav. *chalybeia* Nauger. bene. Sed nondum ſanatus eſt locus. Urſin. Mazar. Zulich. unus Vatic. & unus Patav. *chalybeia maſſa latebat.* optime. quo & alludunt pri. Ambroſ. & Læti, in quibus, *chalybeaque maſſa latebat. latebat* etiam in Erfurtano aliiſque nonnullis.

v. 406. *Heu heu perpetuo*] alii *Heu* vel *Eheu.* At Læti Codex, pri. Bonon. & tres alii, *Heu quàm perpetuo.* ut in Amoribus,

Heu quàm, quod ſtudeas ponere, ferre grave eſt!

Triſt. III. El. IV.

Heu quam vicina eſt ultima terra mihi!

v. 407. *Et vos orate coloni Perpetuam pacem pacificumque ducem*] *optate* meliores. bene. deinde *at vos.* Arondel. Voſſii, & tres alii. etiam rectius. Mazar. Zulich. & multi alii *perpetuumque ducem.* quod & in ſuis invenerat Naugerius. lib. I.

Jane, face, æternos pacem paciſque ſequeſtrem,
Neve ſuum præſta deſerat auctor opus.

& eodem libro,

Utque domus, quæ præſtat eam, cum Pace perennet,
Ad pia propenſos vota rogate Deos.

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
235 E 17 vol. 3

& de Veſta lib. III.

Quos ſancta fovet ille manu bene vivitis ignes.
Vivite inextincti flammaque duxque, precor.

v. 414. *Ignavam ſacrificate ſuem*] *ignavum* pri. Medic. pr. Farneſ. Gottorph. & multi alii.

v. 418. *Plura recognoſces*] malim *recognoſcis.* mox pro *ea poſſidet*, Zulich. & alter Ambroſ. *ibi.*

v. 422. *Enna*] *Henna* meliores tam hic, quam infra. de quo ad Claudianum Raptu Proſerpinæ.

v. 429. *Tot fuerant illic*] Urſini liber *florent.* quod placeret, niſi *flore* ſequeretur. Scribo *Tot vernant illic*, & ſequenti verſu *flore renidet humus*, pro *nitebat.* Nam unus Patavinus melioris notæ, *ridebat*, alius *virebat.* Exaratum fuerat *flore nidet* aut *nitet* pro *renidet.* & *verant* pro *vernant* ſuperiori verſu. hinc natus error. *vernæ roſæ* Faſt. v. 192. *vernantia lilia* Columella,

Cum Cereris proles veſtris intenta choreis
Æquoris Hennæi vernantia lilia carpſit.

ſic Met. xv. ——— *florumque coloribus almus*
Ridet ager.

ita enim vetuſti codices. ubi plura. appoſite Prudentius περὶ ςεφάν. Hymno S. S. Petri & Pauli Apoſtolorum,

Sic prata vernis floribus renident.

v. 432. *Plenos flore referte ſinus*] *veſtros referte* multi ex ſcriptis. *veſtros replete* alii nonnulli. bene.

v. 433. *Animos oblectat inanis*] alii *delectat* ex melioribus. Sed vere Petav. & Urſin. *prolectat.* quo ſpectant etiam primus Med. & Politiani excerpta cum quatuor aliis, qui *projectat* agnoſcunt. ſic *prolicere* de quo dixi Art. Am. lib. II. v. 718. Prudentius Amartig.

Aſt aliæ, quas nullus amor prolectat edendi.

Auſonius Ep. XIV. *editionis alienæ prolectat audaciam.* Cyprianus ſub finem ep. I. *prolectet aures religioſa mul-*
cedo,

cedo. Apuleius Met. XI. *Canoræ etiam aviculæ prolectante verno vapore concentus ſuaves adſonant.* Uſus etiam eſt eo verbo Cicero, ut & Ammianus Marcellinus. ſic & *electare* Plautus dixit. & *allectare* Cicero Catone. *inlectare* Val. Flaccus libro IV.

Haud procul inlectans Argum, languentia cantu
Lumina cuncta notat.

ſic ſcribo. *inſectans* perperam vulgo. de Mercurio Argum cantibus demulcente eſt ſermo. hinc & *illex cantus*. *proiicere* reſtituimus apud noſtrum libro II. Artis. v. 718. ubi adeantur notæ.

v. 435. *Calathos è vimine nexos*] *textos* Voſſ. pri. Ambroſ. Zulich. Mazar. Læti, pri. Farneſ. & multi alii. quod ſequor. Claudianus lib. II. Rapt.

——— *nunc vimine texto*
Ridentes calathos ſpoliis agreſtibus implet.

Martial. lib. IX. Ep. LXXIV.

Clauſa mihi texto cum prandia vimine mittas.

Nemeſianus Eclog. II. de luſciniâ,

Quæ licet interdum contexto vimine clauſa.

Virgil. *Seu lento fuerint alvearia vimine texta.*
Statius Theb. I.

Gramineos dedit herba toros & vimine querno
Texta domus.

ſic paſſim veteres. noſter lib. VI.

Et paries lento vimine textus erat.

v. 440. *Pars thyma, pars rorem, pars meliloton amant*] *pars caſiam* bene optimus Urſini liber & Naugerianus. tres alii *parſque roſas.* multi *pars rores.* Strozzæ codex *pars crorem.* alius *pars violas.* Virgil.

Tum caſiâ atque aliis intexens ſuavibus herbis.

In Ciri, *Narciſſum caſiamque herbas incendit olentes.*
Elegia in obitum Mæcenatis,

Hic tibi corycium, caſias hic donat olentes.

cum nardo conjunxit noſter Met. XV. De caſiâ vide Plinium.

v. 441.

V. 141. *Sunt & ſine nomine flores*] *& ſunt* ſcripti potiores. Puto ſcribendum,

Plurima lecta roſa eſt, lecti ſine nomine flores.

V. 448. *Abſcideratque ſinus*] *exſcideratque* multi veterum. Virgil. lib. V.

Tum pius Æneas humeris exſcindere veſtes
Auxilioque vocare deos.

ita vetuſtiſſimus Mediceus.

V. 449. *Namque diurnum*] Lege *jamque* cum uno meo.

V. 451. *Cumulata flore miniſtra*] *cumulatis caniſtris* primæ editiones, codex Naugerii, & ex noſtris quatuor. bene. Corippus,

Qualia fœcundi convectant munera campi
Agricolæ, cum prata virent, pleniſque caniſtris
Lilia cana ferunt.

Noſter lib. II.

Stat puer, & manibus lata caniſtra tenet.

utitur eadem voce Met. II. & VIII. etiam Virgilius, Statius, alii. calathos vocavit ſupra. & lib. VI. ubi Flora,

Inque leves calathos munera noſtra ferunt.

V. 452. *Ad tua dona veni*] Venuſte pri. Ambroſ. *ad tua vota.* hoc eſt, ad tua gaudia. ſequenti verſu lege cum melioribus *Ut clamata ſuet.* vulgo perperam *Et.*

V. 454. *Feriunt mœſta pectora nuda manu*] *mœſta* Urſin. Nauger. & unus Patav. lege *mœſta manus.* repetit hunc verſum Triſt. lib. I. Eleg. III. Vide Notas lib. II. V. 100. ſupra,

Et feriunt molles taurea terga manus.

V. 456. *Filia, clamat, ubi es?*] *dixit* præſtantiores.

V. 457. *Ut quas audire ſolemus*] *quales audire* iidem, & *paſſis comis* pro *fuſis* ſequenti verſu. de quo ad lib. I. V. 646.

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
235 E 17 vol. 3

v. 460. *Et quærit fœtus*] *queritur* unus Vatican. ut Rem. Am.

Et queritur vitulum mater abeſſe ſuum.

v. 465. *Erroris ſumma fuiſſet*] *errori* elegantius Zulichemianus. Nauger. *errorum.*

v. 467. *Aniſenaque flumina curſu*] *Amenenaque* Petav. *Amenaque* Zulich. Mazar. & multi alii. quidam *Anienaque*, vel *Amaſenaque.* & ſimilia. Sed *Amenanaque* tam hic, quam libro XV. Met. ſcribendum eſſe ex Strabone primus monuit Fulvius Urſinus, & poſt illum, in Siciliâ Philippus Cluverius. Urſino eam emendationem Ciofanus ſublegit. Neque aliter Muretus in codice ſuo caſtigarat, adſcripto inſuper Strabonis loco. pri. Ambroſ. *Armenaque.* Malim etiam *curſim*, quia *curſu* paulo ante præceſſit.

v. 471. *Ortygiam*] *Ortygien* meliores. ſic & in Metamorphoſi.

v. 475. *Agrigentaque*] veteres *Acracantaque* aut *Agragantaque.* Lege *Acragantaque.* ὁ Ἀκράγας Græcis, Latinis *Agrigentum.* Gratius, *Cantatus Graiis Acragas.* Virgilius lib. III. ubi Siciliam deſcribit,

Arduus in de Acragas oſtentat maxima longe
Mœnia.

ubi Mediceus veterrimus *Agragans.* & ſic plerique omnes, niſi quod in uno vetuſtiſſimo Vaticano *Acragas.* *Acragantinus Empedocles* apud Lucretium lib. I. Ἀκραγαντῖνος. nam *Agragantinus* tres vetuſtiſſimi codices, quos inſpexi, non *Agrigentinus.* & ſic apud Plinium lib. XXXV. cap. XV. etiam apud Silium ſcribunt antiqua exemplaria. pro *Tauromenonque* unus Patavinus *Tauromenenque.* recte. atque ita apud veterem poëtam Græcum neſcio quem legiſſe me ſum certus. locus tamen nunc non ſuccurrit. Ταυρομένια Strabonі eſt. aliis Ταυρομένιον. *Melan* etiam pro *Melam* meliores paulo poſt, quomodo & *Camerinan* mox dicet. *Sacrorum* etiam *boum* non *ſacrarum* aliquot ſcripti.

v. 478.

v. 478. *Quaque jacet Zephyro*] *patet* meliores. & recte. Rutilius Itinerario,

Inque omnes ventos littora nuda patent.

Rufus Feſtus Orâ Maritimâ,

Pœtanion autem eſt inſula ad Zephyrum jacet.
Patuluſque portus.

ubi male legitur, *ad ſe fumum latet.*

v. 480. *Terræ cornua prima ſuæ*] ingenioſiſſimo Jano Vlitio videbatur legendum *cornua trina.* ut ad etymon Trinacriæ alludat. nec diſſentio. vide Notas Met. XIII. v. 724.

v. 491. *Typhoæos Ætna*] *Ætne* meliores. ſic ſæpe alibi.

v. 496. *Non homini facilis*] *regio* Urſin. Voſſ. pri. Ambroſ. Læti, Mazar. Zulich. Nauger. & multi alii. & ſequenti verſu meliores magna ex parte *Quo ſimul advenit* pro *ſimul ac venit*. tamen lib. II.

Quæ ſimul ac tetigit Juturnæ ſtagna ſororis.

v. 498. *Junxit*] meliores *Jungit.*

v. 499. *Effugit ad Syrtes*] *& Syrtes* iidem. Lege etiam *Charybdi* ex uno Mediceo pro *Charybdis.*

v. 500. *Niſei canes*] male alii *Scyllæi*, & *Phorcêi* unus Ambroſ. de quo ad Sabini Epiſt. I. eſt dictum. pro *naufraga monſtra* quidam *turba* ex melioribus.

v. 501. *Bimaremque Corinthum*] *Corinthon* alii.

v. 507. *Qui nunc Cerealis Eleuſis Dicitur, hic Celei rura fuere ſenis.*] *Eleuſin* meliores. de quo ad Epiſt. IV. deinde, *quo nunc* Urſin. & unus Patav. *quod* Petav. & tres alii. & ſequenti verſu *hoc*. Urſin. & unus Patav. *hæc fuiſſe.* alius *hoc fuiſſe*. Lege, *quo nunc Cerealis Eleuſin, Dicitur hoc Celei rura fuiſſe ſenis.* nempe loco. *Dicitur* pro dicuntur. ſic Commodianus in Inſtructionibus de Jove,

Dicitur & fulmen Cyclopas illi feciſſe.

Fragmentum vetus de nominibus, quod Val. Maximo

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
235 E 17 vol. 3

mo attexitur. *Fertur enim Caiam Cæciliam Tarquinii Priſci uxorem optimam lanificam fuiſſe.*

v. 511. *Redigebat monte capellas*] *rupe* Urſin. & unus Patav. bene. ſic Remed. Amor.

Ecce petunt rupes prœruptaque ſaxa capellæ.

Pont. lib. I. Eleg. IX.

Ipſe ego pendentes (liceat modo) rupe capellas,
Ipſe velim baculo paſcere nixus oves.

Virgil. Eclog. I.

Ite meæ felix quondam pecus, ite capellæ.
Non ego vos poſthac viridi projectus in antro
Dumoſâ pendere procul de rupe videbo.

Martial. lib. XIII.

Pendentem ſummâ capream de rupe videbis,
Caſuram ſperes. deſpicit illa canes.

Avienus Fab. XXVI.

Viderat excelſâ paſcentem rupe capellam,
Cominus eſuriens cum leo ferret iter.

v. 514. *In ſolis locis*] *jugis* Voſſ. & novem aut decem alii.

v. 515. *Perſtitit & ſenior*] *Reſtitit* Zulich. Mazar. pri. Ambroſ. Arondel. & alii nonnulli. etiam rectius.

v. 522. *Lucida gutta*] *lurida* pri. Ambroſ. *liquida* unus Medic. alius, *livida.*

v. 523. *Flent pariter molles animis*] *molles animi* rectius Zulich. pri. Ambroſ. Læti, & tres alii. ſic *Felices animi* Faſt. I. *indociles animi* lib. II.

v. 524. *Juſti ſenis*] *laſſi* Zulich. pri. Ambroſ. & duo alii.

v. 525. *Sic tibi quam raptam quæris*] *quæreris* Zulichem. Mazar. & multi alii. etiam probe.

v. 527. *Cui Dea, ſic, inquit.*] *Duc, inquit,* Urſin. Nauger. Voſſ. Arond. Mazar. Zulich. & quatuor alii. ſic Triſt. III. Eleg. I. *Duc, age; namque ſequar.* Seneca Troad.

Duc,

Duc, duc, Ulyſſe. nil moror. dominum ſequor.

V. 534. *Tempus habent menſæ ſidera viſa ſibi.*] Non ero nunc multus in annotandis diverſis codicum ſcripturis. Optime Zulich. Mazar. Voſſian. Læti, & ſex alii,

Tempus habent myſtæ ſidera viſa cibi.

multi alii *miſtæ ſibi.* proxime verum. Genuinam lectionem ex veſtigiis veterum librorum jam eſt odoratus doctiſſimus Gronovius Obſervat. lib. IV. cap. XV. Myſtæ proprie ſacerdotes Cereris aut Epoptæ. ipſa ſacra μυςήεια per excellentiam dicta, aut ἐποπτικά. Noſter Epiſtola Phyllidis, *tædiferæ myſtica ſacra Deæ.*

V. 537. *Mater Menalina vocatur*] *Menalia* Petav. & pri. Ambroſ. *Materna* Mazar. *Melanira* Urſin. & duo alii. Zulich. & unus Vatic. *Metania.* Scribe *Metanira.* Μετανείρα eſt Nicandro in Theriacis, ejuſque Scholiaſtæ, Nonno Dionyſ. lib. XXVII. & XLVII. cui ἀρχαίη dicitur κατ' ἐξοχὴν, ut & Nicandro. Μετανείραν vocat etiam Apollodorus libro primo bis, Ariſtides in Eleuſinia Oratione, Athenagoras Legatione pro Chriſtianis, & Joannes Tzetzes in Heſiodum. Μεγανείρα Pauſaniæ in Atticis, & Scholiaſtæ Nicandri Alexipharmacis mendoſe dicitur. Male etiam *Meganira* Diomedi Grammatico. apud auctorem Argumentorum in fabulas Naſonianæ Met. lib. V. *Torrida ad caſam cujuſdam anus nomine Miſme, aut ut alii volunt, Megnira devenit.* Lege *Metaniræ,* Hephæſtionis Scholiaſtes, de Cerere, καὶ πλανωμένη, παρεξενώθη τινὶ ὀνόματι Κελεῷ, καὶ τῇ αὐτοῦ γαμετῇ νήερα. Scribe, καὶ τῇ αὐτοῦ γαμετῇ Μετανείρῃ. Hujus nominis ſcortum etiam nobile fuit Athenis, cujus meminit Athenæus lib. III. & lib. XIII. non ſemel, à Lyſia atque Iſocrate amatum. niſi diverſæ fuerunt & cognomines.

V. 546. *Et in ceris aurea mella ſuis*] *teneris favis* Urſin. Zulichem. & duo alii. Forte *cereis favis*, de

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
235 E 17 vol. 3

quo libro Metam. VII. ubi ſimiliter *creteis regionibus.* pro quo codices plerique *cretis.*

v. 563. *Inque dracones Tranſit*] Forte *inde dracones ſcandit.* ſic contra Art. Am. lib. III.

——— cygnis deſcendere tempus,
Portarunt collo qui juga noſtra ſuo.

mox *aligero axe* meliores.

v. 566. *In dextrum quæ jacet ora latus*] *qua jacet ora* quidam. nonnulli *qua jacet Oſſa.*

v. 568. *Ioniumque capax*] *rapax* meliores omnes. ſic *Rhætæumque rapax* ſupra. ubi ſimilis diverſitas lectionum. apud Senecam Thyeſte, *rapax æſtus Siculi maris.* ſic & Elegia in obitum Mæcenatis *Danubiuſque rapax.* ut quidem illic ſcribendum. ſimiliter *rapidum mare, rapidi fluvii.*

v. 595. *Victore Gyge.*] Ita libri. Scaliger *Gye.* vide Notas Amor. lib. II. Eleg. I. v. 12.

v. 601. *Poſita eſt mihi regia cœlo*] *ceſſit mihi regia cœli* Gottorph.

v. 610. *Punica quæ in lento*] Tolle τὸ *in* cum ſcriptis.

v. 614. *Tartareâ valle*] *Tænaria* Mazar. Zulich. Urſin. Petav. Voſſian. & multi alii. bene. Tænara pro Tartaro paſſim apud poëtas. Prudentius Apotheoſi,

——— ubi Tænara triſtia vaſto
In præceps dejecta chao.

v. 617. *Tum demum vultumque*] *vultuſque* Mazar. Zulich. Voſſ. & Arond. mox pro *Largaque* iidem, pri. Ambr. & ſex alii, *Longaque.*

v. 621. *Alba decent Cererem. veſtes Cerealibus albas*] quidam *decet.* nec minus arridet, quod nonnulli præferunt,

Alba decet Cererem; veſtem Cerealibus albam.

v. 629. *Sit licet & fuerit*] *Scilicet* Urſin. Petav. & ſex alii. *Sit licet ut fuerit* Mazar. Zulich. pri. Ambr.

Voſſ.

Voſſ. Arondel. & quinque præterea. Lego *Scilicet ut fuerit.* quamvis fuerit. pro *tamen hac* meliores *hac.*

v. 630. *Contudit arma*] *perculit* Voſſ. Ambroſ. Mazar. Zulich. Urſin. Petav. aliique multi, niſi quod *pertulit* in nonnullis. pr. Ambroſ. *pertudit.* optime. plus eſt enim *pertundere* quam *contundere.* quomodo ſupra de Divo Julio,

Perſida magnanimi contudit arma Jubæ.

lib. VI. *Jamque ſuburbanos Etruſcaque contudit arma.* ſed & *perculit* bene ſe habet. ut ad τὸ *grandine* alludat hoc verbo. quare & vulgata lectio ferri poteſt. ſic *grando contudiſſe vites* dicitur Horatio lib. I. Ep. VIII. vide Nonium in *Percello.*

v. 635. *Gravidæ quoque ſemine terræ*] *gravidæ nunc* pr. Ambr. Voſſ. Arondel. Mazar. Zulich. concinnius. & paulo ante *ferundo* pro *ferendo* Zulichemianus ἀρχαϊκῶς.

v. 654. *Hic geminas Rex Numa mactat oves*] *huic mactat* plerique veteres. ſed fruſtra. *hic,* in hac ſylvâ. ſuperiori verſu pro *Ille* Urſin. Mazar. Voſſ. quatuor alii. Puto, *Inde dabat.*

v. 658. *Tempora fronde tegit*] *premit* Voſſ. Mazar. & ſex alii. placet.

v. 661. *Veſper ubi eſt, tectum*] *Veſte rudi tectus* Mazar. Zulich. Urſin. pri. Ambroſ. Læti, multique alii. quidam *Veſper ubi eſt tectus.* Lege *Veſte rudi tectum.* corpus videlicet.

v. 666. *A dextro talia verba toro*] *talia dicta* Maz. Zulich. Voſſ. Arond. ſex alii. ut lib. I.

Talia non tacito dicta dolore dedit.

v. 668. *Dat ſacris animas una necata duas.*] *Det una juvenca* plurimi ex ſcriptis. nonnulli *Det una necata.* vel *Detque.* unus Mediceus ex melioribus *Detque ſatis.* hoc eſt frugibus. non male. Nam ſupra dixerat,

Sæpe Ceres primus dominum fallebat in herbis.

vetuſtiores libros ſecuti ſumus.

v. 669. *Numa viſa reſolvit*] Zulich. Erfurt. & decem alii *revolvit*. recte. quomodo etiam Neapolis. ſequenti verſu legendum *cæcaque juſſa* cum libro Urſin. Maz. Voſſ. pri. Ambr. Læti, aliiſque multis, non *viſa*. quod præceſſerat.

v. 671. *Expedit errantem*] malim *hærentem*. ut monui ſupra v. 261.

v. 673. *Fœcundior annus Provenit*] *felicior* Zulich. & quatuor Vaticani. felix enim pro ſecundo paſſim ſumitur apud veteres.

v. 676. *Admiſſos præcipitavit equos*] *æthereos* Arondel. & multi alii. hoc eſt, ſolares.

v. 679. *Sed jam præterit as ubi quartus Lucifer Idus*] *quartus ubi* plerique veteres. ſed ſequor quod primæ editiones, Mazar. Petav. aliique nonnulli agnoſcunt, *quartas tibi*. ut apud Virgil. *tibi deſerit Heſperus OEten.* pro *Hyades Dorida nocte tenent*, malim *petunt* cum Voſſ. Arond. Mazar. Zulich. & ſex aliis.

v. 683. *Junctis ardentia tædis*] *victis* Petav. Lege *vinctis* cum Urſini libro. *ferat vulpes* Strozzæ codex.

v. 685. *Frigida Carſeolis nec olivis apta ferendis Terra*] *Carſeoli* malim, ſi per libros veteres liceat. ut per appoſitionem hæc dicantur. *Frigida Carſeoli terra.* Nam Zulichemianus *pars coli.*

v. 688. *Sed aſſiduis humida ſemper aquis*] *obvia* veteres magna ex parte. Scribe *uvida*. atque ita Oxonienſis pro diverſa lectione. vide Notas lib. III. Amor. Eleg. V. v. 6.

v. 689. *Solitas intravimus ædes*] *fidas* Zulich. Voſſ. Arond. & octo aut novem alii. lib. VI.

Hoſpita Carmentis fidos intraſſe penates
Diceris.

v. 692. *Unde meum præſens*] malo *mihi.*

v. 696.

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
235 E 17 vol. 3

v. 696. *Seu curvæ falcis*] *Sive cavæ falcis* pri. Maz. Læti, pri. Ambr. pri. Farneſ. & v. alii. alter Maz. *ſive citruæ*. *ſive cavæ* pri. Ambroſ. Læti, pri. Farneſ. & ſex alii. quomodo à manu primâ Mazar. & Zulich.

v. 697. *Hæc modo verrebat ſtantem tibicine villam*] ita Urſin. Mazar. Zulich. Nauger. Voſſ. & tres alii. bene. quatuor *ſtanti tibicine villam*. quidam *telam*. male. nam de *tela* mox aget. nonnulli *raro tibicine pratum*. Zulich. pro diverſâ lectione *ſtanti tibicine cellam*. Alii aliter. nos veram lectionem expreſſimus.

v. 700. *Adverſusque*] *Adverſumque* Sarrav. Gottorp. & duo alii. ἀρχαϊκῶς.

v. 703. *Vulpem convalle ſalicti*] quidam ex melioribus *de valle*. Urſini codex & unus Patav. *ſub valle*.

v. 709. *Monumenta manent*] *patent* unus Moreti. non male. vide Notas lib. II. v. 265. mox pro *dicere certam*. Lege cum Urſin. Voſſ. Nauger. & tribus aliis *vivere captam*. *dicere curtam* Mazar. *dicere cautam* Zulich. *cernere cunctam* unus Vatic. *ducere certam* Bonon. Forte *ducere captam*.

v. 711. *Utque luat pœnas genus hoc*] *gens hac* Urſin. Arondel. Petav. Mazar. ac multi alii. ſic de Cane Met. III. *Spartanâ gente Melampus gens* & *natio* idem quod genus. Vide locos Controverſos Robertii Titii lib. VIII. cap. XVIII.

v. 715. *De duce lanigeri pecoris, qui perdidit Hellen*] *prodidit* optime Petav. Mazar. Urſin. Arond. excerpta Politiani, ac ſeptem alii. Germanicus Cæſar,

Nobilis hic Aries aurato vellere, quondam
Qui tulit in Colchos Phryxum, qui prodidit Hellen.

hinc idem *proditor Helles* dictus Martial. lib. IX. Ep. LXXI.

Quid meruit terror Nemees, quid proditor Helles.

Lucan. IV.

Sed poſtquam vernus calidum Titana recepit,
Sidera reſpiciens delapſæ proditor Helles.

quibus locis libri etiam nonnulli veterrimi *portitor.* quomodo & apud Columellam in Horto,

Mox ubi Nubigenæ Phryxi nec portitor Helles
Signorum & pecorum princeps caput efferet undis.

Ita ſcribitur locus ille tam in vulgatis libris, quam in veterrimo codice S. Germani. cui medicinam nunc non adhibeo. In Catalectis,

Proditor eſt Helles & proditor Europæus.

ubi etiam *portitor* nonnulli codices. ſic equi aut aurigæ vectorem prodere dicebantur. Virgil.

Leucage nulla tuos currus fuga ſegnis equorum
Prodidit.

Claudian. laude Serenæ,

Prodidit OEnomai deceptum Myrtilus axem.

Apud Hyginum lemma cap. CCL. *Quæ quadriga rectores ſuos prodiderunt.* Silius lib. XVII.

Corruit aſper equus, confixaque cuſpide membra
Huc illuc jactans rectorem prodidit hoſti.

Seneca OEdipo,

Segnior curſu ſonipes in ipſo
Concidit gyro, dominumque prono
Prodidit armo.

Lege præterea hoc loco, *E duce lanigeri pecoris ſol abit.* lib. VI.

Sol abit è Geminis, & Cancri ſigna rubeſcunt.

V. 721. *Palilia*] *Parilia* Petav. & Mazar. ſic & lib. VI. V. 257. Urſini codex. & lib. XIV. Met 774. plerique veteres.

V. 724. *Officio ſi tua facta meo*] *tua feſta* pro meliores.

V. 726. *Februa toſta*] ſic initio lib. II. ubi agit de febr uis, habes *Torrida farra.* hic tamen libri veteres multi, quos inter pri. Ambroſ. Læti, Mazar. Zulich. *februa caſta.* ſic alibi, *Caſta placent ſuperis.* & ſupra

ſupra hoc libro,

Parva bonæ Cereri, ſint modo caſta, placent.

hinc & *mola caſta* in ſacris, de qua Servius verſ. 82. Eclog. VIII. vide quæ noto Pont. II. El. I. v. 33. Urſini liber & unus Patav. *fercula toſta*. ſuperiori verſu alii *ſtipulaſque fabales*, alii *ſtipulamque fabalem*. Forte *ſtipulaque fabali*. nam Patav. *ſtipulamque fabalis*. ſequenti verſu rectius veteres *tranſilui* quam *tranſilii*. ita enim optimos auctores locutos notant Grammatici.

v. 728. *Udaque rorales laurea miſit aquas*] *Virgaque* rectius. ſic *pinea virga* lib. II. pro *rorales aquas* meliores plerique *roratas*. ut Epiſt. Herus,

Merſaque roratis nata fleatur aquis.

Met. IV. *Roratis luſtravit aquis Thaumantias Iris.*
Faſt. III. *Mollis erat tellus rorata mane pruina.*
tres alii *rorantes*. vulgatum alibi non legi.

v. 730. *Jam mea vela*] *tua vela* Mazar. & Zulich. & pro diverſa lectione Voſſ. Lege,

——— *navalibus exi*
Puppis: habent ventos jam tua vela ſuos.

v. 732. *Veſtæ munere purus eris*] *mundus* unus. *purus abis* pri. Ambroſ. Læti, & unus Moreti. Forte, *abi*.

v. 736. *Unda prius ſpargat virgaque verrat humum*] Janus Vlitius noſter *Uda*. quomodo & Læti codex, ſic libro V. in ſimili purgatione,

Uda fit hinc laurus, lauro ſparguntur ab uda
Omnia, quæ dominos ſunt habitura novos.

pro *verrat* unus Patavinus optimæ notæ *vergat*. quomodo & in Zulichemiano à manu prima. Forte *tergat*. de quo lib. II. v. 23. Superiori verſu pro *luſtret*, multi ex melioribus ſcriptis *luſtrat*. Petav. Voſſ. Arondel. plurimique præterea *luſtra*. ut paſtorem alloquatur.

v. 739. *Cærulei fiant puro de ſulphure fumi*] Voſſ. Arond. Mazar. Zulich. pri. Ambroſ. Læti, & octo

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
235 E 17 vol. 3

alii *vivo ſulphure.* quod verum eſt. Remed. Amor.

Nec fugiet vivo ſulphure victus amor.

ſic paſſim auctores.

V. 740. *Tectaque fumanti ſulphure balet ovis.*] primo *tactaque* legendum cum Urſini, Naugerii, Zulich. Mazar. & ſex aliis. ſic Remedio Amoris,

Ut pœne exſtinctum cinerem ſi ſulphure tangas.

Propertius libro IV. Eleg. IX.

Terque meum tetigit ſulphuris igne caput.

& lib. V. ex veteri codice noſter,

Rurſus aqua tangit, Temeſæaque concrepat æra.

& libro XI. Met. mare dicitur *ſummas aſpergine tangere nubes.* poſtea hoc ipſo libro ex antiquis codicibus,

Ignibus & ſparſa tangere corpus aqua.

de eadem luſtratione *tangere oculos olivo* apud Perſium Sat. III. quomodo in optimis membranis exaratum illic offendi. lib. VI. *Tactaque erit poſito rore bis uda ſeges.* ut & ibi legendum cenſeo. ſic & *contingere* dicebant. vide Indicem Lucretianum Gifanii in eo verbo. Propertius libro IV. Eleg. III.

Seu voluit tangi parca lucerna mero.

præterea *fumaci ſulphure* unus Moreti. de quo dixi Amor. lib. II. Eleg. VI. V. 23.

V. 741. *Ure mares oleas*] *maris rores* Mazar. Zulich. & decem alii. *maris rorem* notat ex ſuis Naugerius.

V. 745. *Ruſtica præcipue eſt hec dea læta cibo*] *cibo eſt* Mazar. ut τὸ *eſt* geminetur. Lege,

Ruſtica præcipue quo dea læta cibo eſt.

V. 747. *Adde dapes in utrumque ſuas, dapibuſque refectus*] *in utramque* Petav. Arondel. Voſſian. Urſin. & plures alii. *multramque* codices plurimi præterea. duo *in utraque.* Lego *Adde dapi mulctramque ſua.* de dape enim jam egit ſuperiori verſu. niſi *mulctrumque* malis. ut Horatio, *injuſſæ veniunt ad mulctra capellæ.* pro *refectus.* Petav. Arond. pr. Ambroſ.

plu-

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
235 E 17 vol. 3

plurimique alii *reſectis*. Voſſ. Polit. & plures, *reſectu*. Urſin. aliique nonnulli *relictis*. quinque *remotis*. duo *reſertis*. placet *reſectis*.

v. 749. *Sive ſacro pavi*] *ſacra* alii. ut ad arborem referatur.

v. 751. *Si nemus intravi*] *Seu* bene unus Vatic. quomodo mox etiam legendum *Seu mea falx*.

v. 756. *Agreſti fano*] perperam *Fauno* plerique veteres. Urſini codex veram lectionem refert.

v. 758. *Mota quod obſcuras ungula fecit aquas*] Arondel. *Nota*. Lege *Lota*. Kalendarium Ruſticum Menſe Maio OVES TUNDUNT. LANA LAVATUR. & ſuperiori verſu cum melioribus *Nec noceat* pro *Ne* reponendum. Propertius libro IV. Eleg. I.

Lotus & Heſperia quid Capricornus aqua.

v. 759. *Fontanaque placa*] Maz. Zulich. & duo alii *praſta*. forſan recte.

v. 765. *Neve minus multas redigam*] oves intelligit. ſed Urſin. Voſſ. Arond. Nauger. plureſque alii *multo*. nec pauciores cum Mazar. Zulich. pri. Ambroſ. Petav. *multos*. τὸ *minus multo* arridet. ſic Val. Max. lib. IV. cap. IV. *Unus in agro Veiente fundus, minus multo cultores deſiderans, quam dominos habebat*. Ubi nihil neceſſe *multos* reponi cum Lipſio.

v. 772. *Stabulis meis*] *ſtabulo meo* meliores.

v. 775. *Quæ precor eveniant. & nos faciamus ad annum*] Lege *evenient. at nos faciamus*. Pont. II. El. I. *Quod precor, eveniet*. Epicedio Druſi, *Eventura precor*. vide Notas Met. III. v. 524.

v. 778. *Dic quater, & vivo perlue rore manus*.] Læti codex & primus Ambroſianus, *Dic ter & in vivo*. Scribe,

Dic ter, & i vivo perlue rore manus.

ut jam monui ad Epiſtolam XIV. v. 126. vide Notas lib. II. v. 638. lib. VI.

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
235 E 17 vol. 3

Protinus arbuteâ poſtes ter in ordine tangit
Fronde: ter arbuteâ limina fronde notat.

v. 779. *Dum licet*] *Tum* ſcribendum cum Zulich. Mazar. pri. Ambroſ. aliiſque nonnullis. quidam etiam *Tunc*. pro *lac niveum* Zulich. *lac miſtum*. probe. Vide Feſtum in *Burannica potio*.

v. 781. *Moxque per ardentes ſtipulæ crepitantis acervos*
Trajicias celeri ſtrenua membra pede.]

Trajiciat ſtrenua turba Urſini liber. & *Moxque fac* ſuperiori verſu. Lege *Moxque face*. *Trajicias ſtrenua turba* alius Vatican. Propertius lib. IV. Eleg. IV. de hoc eodem feſto,

Cumque ſuper raros fœni flammantis acervos
Trajicit immundos ebria turba pedes.

ita ſcribo. vulgati legunt *immundas dapes*. quod contra fidem ſacri. idque jam à Paſſeratio occupatum ſerus animadverti. unus Patav. & Gottorph. *Tranſilias*. Ut forte ſit ſcribendum,

Moxque ter ardentes ſtipulæ crepitantis acervos
Tranſilias celeri ſtrenua turba pede.

ut ſupra,

Certe ego tranſilui poſitas ter in ordine flammas.

niſi *Trajicias* malis. quomodo Virgil. lib. VI.

Jam medium ætherio curſu trajecerat axem.

ſic *transferre* Catullus,

Transfer omine cum bono
Limen aureolos pedes.

aut *Trajicias ſtrenua membra*. ut D. Brutus apud Ciceronem lib. II. Ep. Famil. *Si ſe Alpes Antonius trajecerit*. Val. Maximus lib. V. cap. I. ex antiquis codicibus, *Quibus ſe bene ac tuto cum ſuis in Africam trajiceret*.

v. 785. *Vitiumque metalli Excoquit*] *metallis* meliores, ut apud Virgil. Georg. I.

——— *aſt ollis omne per ignem*
Excoquitur vitium.

Idem

Idem lib. I. Æneïd.

Ac primum ſilici ſcintillam excudit Achates.

ita veterrima exemplaria.

v. 788. *Diſcordes ignis & unda dei*] forte *diſſortes*. de quo ad Epiſt. primam Sabini.

v. 790. *Ignibus & ſparſâ tingere corpus aquâ*] *tangere* meliores plerique. ut ſupra v. 740. jam monuimus.

v. 791. *Hæc perdidit exul*] malim *perdit &*.

v. 794. *Nimias Deucalionis aquas*] *vivas* pri. Ambroſ. Læti, & quatuor alii. unus *multas*. alius *veras*. Forte *veteres*. certe latet mendum. pro *Credant* lego *Edant*, vel *Prodant*, vel *Tradant*. nam præceſſerat *vix equidem credo*.

v. 795. *Pars quoque cum ſaxis paſtores ſaxa feribant*] *ferebant* plerique ſcripti. Lege *terebant*. Lucretius lib. I.

Cum lapidem lapidi terimus.

Plautus Aſinaria Act. I. ſc. I.

Num me illuc ducis ubi lapis lapidem terit?

Idem Lucretius lib. V.

Mutua dum inter ſe rami ſtirpeſque teruntur.

Val. Flaccus lib. II.

—— tracto pars frangit adorea ſaxo
Farra, citum tritis alius de cotibus ignem
Excudit, foliiſque & ſulphure paſcit amico.

Ita ſcribendus locus mendoſiſſimus. Vulgati peſſime,

—— ſtrictis alius de cautibus ignem
Oſtendit foliis.

Virgiliana mimeſis,

Ac primum ſilici ſcintillam excudit Achates,
Suſcepitque ignem foliis.

& quæ ibi porro ſequuntur. idem in Georgicis,

Et ſilicis venis abſtruſum excuderet ignem.

Extundit primo exaratum fuit. hinc *Oſtendit* factum

ctum in Valerio. Forte etiam *piſtores* legendum in hoc Naſonis loco. agit enim de mola manuali.

v. 798. *Hoc argumentum*] alter Petav. *argumentis.* Sed Junianus recte *argumenti.* vide Notas Ep. VIII. v. 104.

v. 800. *Victo cui dedit ignis iter*] malim *cum dedit.* ſequenti verſu pro *Hoc tamen* multi ex melioribus *Nunc tamen.* unus Patavin. *Num tamen.*

v. 805. *Saliiſſe pecus, ſaliiſſe colonos*] *ſaluiſſe* ex auctoritate Priſciani & meliorem codicum reponatur.

v. 807. *Ipſe locum vati caſus facit*] *caſus vati* plerique veteres. Urſini liber & unus Vatican. & Patav. cum Naugeriano, *Ipſe locus cauſas vati.* Scribo, *Ipſe locus caſu vati facit.* & adi quæ de hac locutione notamus ad Epiſt. II. v. 39.

v. 808. *Ades factis magne Quirine tuis*] Lege *Faſtis* vel *feſtis*, vel *ſacris.* quicquid obnituntur libri veteres. qui error & alibi in hiſce libris occurrit.

v. 810. *Paſtorum vulgus erat*] *Paſtoris* Zulich. Puto ſcribendum,

Paſtores gemino ſub duce vulgus erant.

v. 812. *Ambigitur nomina ponat uter.*] Urſin. Petav. & multi alii, *mœnia.* ſequentia confirmant, *arbitrium Romulus urbis habet.* quanquam & de nomine verum. unde Ennius,

Certabant urbem Romam Remulamne vocarent.

v. 815. *Alter init nemoroſi ſaxa Palati*] *adit* Voſſ. & ſex alii. ne bis eodem verbo utatur.

v. 817. *Pacto ſtatur*] Hæc vera lectio, quicquid turbant codicum nonnulli. Met. II.

Stemus, ait, pacto velox Cyllenius iſto.

v. 821. *Foſſa fit ad ſolidum.*] *ad ſolitum* plurimi ſcriptorum. ſed fruſtra. Val. Maximus lib. II. c. IV. *Is quod eo loci nullam aram viderat, deſiderari credens ut à ſe conſtrueretur, aram empturus in Urbem perrexit,* relictis

relictis qui fundamentorum conſtituendorum gratia terram ad ſolidum foderent. Virgil. Georg. II.

Ante locum capies oculis, alteque jubebis
In ſolido puteum demitti, omnemque repones
Rurſus humum, & pedibus ſummas æquabis arenas.

v. 824. *Fungitur igne focus.*] *finditur* vetuſtiores. plerique. alii *funditur* vel *fingitur*. an *fungitur igne*, ut *oculi lacrymis funguntur* epiſtola Hermiones? & lib. II. Faſt. *Functus erat dapibus?*

v. 839. *Factam vomere foſſam*] *factos ſulcos* Gottorph. *tactam foſſam* Zulich. Maz. & duo alii. *verſam terram* Læti. *tactam terram* unus Moreti. *factam terram* pri. Med. *preſſam terram* pri. Ambroſ. *fractam terram* unus Patavinus. Vulgatum non mutem temere. paulo ante habuimus, *Foſſa fit ad ſolidum.*

v. 843. *Retro Celer occupat auſum.*] pro *retro* nonnulli *raſtro*. ſex *ultro*. unus *riſtro*. in Maz. & Zulich. eraſa erat vetus lectio. Scribe *rutro*. de quo ruſtico inſtrumento vide Nonium, Feſtum, & Varronem de L.L. Auctor de Viris illuſtribus in vita Procæ, de Romulo Romam condente, *edixit, ne quis vallum tranſiliret. quod Remus irridens tranſilivit, & à Celere Centurione rutro fertur occiſus.* Ita libri veteres. nam vulgati perperam *raſtro*. quæ totidem quoque verbis exhibet vetus Fragmentum de Origine gentis Romanæ P. Victori ſubnexum: niſi quod ibi *rutro vel raſtro fertur occiſus.* cum poſterius illud *vel raſtro* ſit delendum. Similis etiam diverſitas in Chronico Euſebiano, *Romæ Palilibus, qui nunc dies feſtus eſt, Remus rutro paſtorali à Fabio Romuli duce occiſus eſt ob tranſmiſſum ſaltu vallum.* Halicarnaſſeus in hac de morte Remi hiſtoria σκάφιον hoc inſtrumentum ruſticum appellat. πλῆξαι τῷ σκαφίῳ κατὰ τῆς κεφαλῆς καὶ αὐτίκα ἀποκλεῖναι. huc etiam reſpiciunt iſta Varronis περὶ ἀρχῆς apud Nonium, *Cui, ceu Celer,* δι' ἑνὸς λήμματος λόγος *Antipatri Stoïci filius rutro caput diſplanat.*

ita

ita legendus iſte locus, qui mendoſiſſimus circumfertur. λόγ☉ *Antipatri filius* tantundem eſt, ac ſi Antipatrum Patrem τȣ̃ λόγȣ diceret; quomodo Epicurus pater veri dictus. ſic μετάμελ☉ *inconſtantiæ filius* eidem Varroni lege Mævia apud Nonium in *Bivira.* atque ita ſæpe veteres de rebus inanimatis. noſter in Ibide *tela ruſtica* vocat *rutrum*, quo Remus obtruncatus eſt,

Utque Remo muros auſo tranſire recentes,
Noxia ſint capiti ruſtica tela tuo.

v. 855. *Tunc juvenes*] imo *juvenem* cum ſcriptis. & mox *ulli credere* rectius quam *illi* ex antiquorum nonnullis lego. quod & Naugerius vidit.

v. 866. *Multa Venus*] Non damno hanc lectionem, præferam tamen *Culta*, ſi per libros veteres liceat. Vulgatam tamen lectionem ſi tuemur, τὸ *Multa* non cum *profeſſis*, ut ad Arnobium doctiſſimus Heraldus opinatur, ſed cum *Venere* erit conſtruendum.

v. 868. *dignaque verba loco.*] *joco* ſcripti potiores. probe. *jocum* ponit alibi quoque pro luſu Venereo. ut lib. II. Artis Amator.

Accedant queſtus, accedat amabile murmur,
Et dulces gemitus, aptaque verba joco.

epiſtola Sapphus,

Crebraque mobilitas, aptaque verba joco.

ſupra lib. I. Faſt. ut quidem legendum,

Dî quoque cultores gelidi venere Lycæi,
Et quicunque joci non alienus erat.
Panes, & in Venerem Satyrorum prona juventus.

ſic & ſæpe aliis locis.

v. 872. *à Siculo nomina colle tenet.*] *tenent*, templa videlicet, multi ex ſcriptis. Remed. Amor.

Eſt prope Collinam templum venerabile portam:
Impoſuit templo nomina celſus Eryx.

v. 880. *Etruſcas Turnus adorat opes.*] *adoptat* Zulichemianus. optime. hoc eſt, adſciſcit. externas &

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
235 E 17 vol. 3

auxiliares copias ſuis adjungit. Vatinius apud Ciceronem libro v. Ep. Famil. IX. *Ego autem quem potius adoptem aut invocem, quam illum, quo defendente vincere didici?*

v. 885. *vulnera teſtor.*] *teſtes* à manu prima optimus Mazarinianus & tres alii. elegantius utique. ſic lib. XIII. Met.

——— ſunt & mihi vulnera teſtes:

ut duo vetuſti codices illic exhibent. Curtius lib. IV. *Nec duces quidem copiarum ſua laude fraudandi ſunt. quippe vulnera, quæ quiſque excipit, virtutis indicia ſunt.* apud Virgilium,

——— vos coryli teſtes & flumina nymphis.

& apud Propertium lib. II. El. IX.

——— ſunt nobis ſidera teſtes.

Horat. *Teſtis Metaurum flumen.*

atque ita paſſim veteres.

v. 894. *Muſta feres*] *feras* Petavianus. eſt enim voventis

v. 899. *Jupiter illa vindicat*] *illam* Urſini, primus Ambroſianus, Maz. Zulich. aliique multi. nempe, diem. mox *quæ reſtant* non *reſtent* meliores.

v. 906. *candida turba*] Rectius *pompa* primus Ambroſ. Mazar. & ſeptem vel octo alii. ſic *pompam* vocat comitatum illum Prudentius, qui Martyres ad ſupplicium ductos ſequebatur περὶ στεφ. Hymno primo,

Quo viros dolore tortor, quave pompa ornaverit.

ita enim ex vetuſtiſſimis libris ſcribendum. non *pœna.*

v. 907. *Rubiginis*] *Robiginis* duo codices ex iis quos inſpexit Neapolis. atque ita ex noſtris veterrimus Petavianus, & mox *Robigo.* ſic idem codex libro primo ſupra

——— ſcabræ Robiginis expers.

pro Robigine Dea Deus Robigus eſt Varroni & Feſto. hinc Robigalia apud eoſdem, & in Veteri Kalenda-

rio.

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
235 E 17 vol. 3

rio. *Robigus* etiam Gellio lib. v. cap. XII. apud Virgilium quoque libro primo Georg. codex Mediceus longe vetuſtiſſimus, aliique, quos Pierius Valerianus conſuluit,

—— ut mala culmos Eſſet Robigo.

Ubi Servius. *Inde & Robigus deus, & ſacra ejus ſeptimo Kal. Maias Robigalia appellantur.* Ita ſcribe. vulgo *Rubigus Deus* & *decimo Kal. Maias Rubiginalia.* ſed Feſtus bene *ſeptimo Kalendas* habet. nam & eo die Kalendarium in marmore antiquo *ROB.* hoc eſt *Robigalia agnoſcit.* Idem Virgilius eodem libro,

Exeſa inveniet ſcabra robigine pila.

Georg. II. *Nec ſcabie & ſalſa lædit robigine ferrum.* quomodo & illic iidem vetuſtiſſimi codices. apud Columellam quoque lib. x. ſcribendum cenſeo,

Hinc mala Robigo virides ne torreat herbas.

& apud Prudentium contra Symmachum

Nunc conſumit edax ſegetem Robigo maligni
Aëris ex vitio.

Neque aliter vetuſti codices apud Horatium lib. III. Od. XXIII.

Nec peſtilentem ſentiet Africum
Fœcunda vitis, nec ſterilem ſeges
Robiginem.

V. 912. *Et tremat in ſummâ lene cacumen humo.*] *læve cacumen* omnino ſcribendum cum nonnullis membranis. quod codex unus Moreti recte interpretatur *ſine rubigine.* læve enim ſcabro opponitur.

V. 923. *durum amplectere ferrum*] *contere* primus Ambroſianus & Læti codex. & mox *otia mundus agit* non *agat* meliores.

927. *Vomer aduncus*] *vomis* Læti exemplar. ut apud Virgilium Georg. primo in veterrimis membranis,

—— ſulco attritus ſplendeſcere vomis.

& mox,

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
235 E 17 vol. 3

Vomis & inflexi primum grave robur aratri.

Deinde perperam *Ruris opus* quidam ex præſtantioribus. Triſtium lib. III.

Ruris opes parvæ pecus & ſtridentia plauſtra.

V. 933. *à dextra*] *ad dextram* agnoſcit Priſcianus lib. VI. *at dextra* Urſini & duo alii. *mantele* etiam vetuſti. ut apud Virgil.

——— *tonſis mantelia villis,*

Mediceus codex longe veterrimus. aliique omnes vetuſti. ſic *mantella* apud Lucilium, & *mantellum* apud Plautum.

V. 935. *Thura focis vinumque dedit*] imo *dari*, quicquid libri veteres diſſentiunt, ut ad τὸ *vidimus* referatur. niſi malis τὸ *vidimus* parentheſi includi.

V. 941. *Cum Phrygis Aſſaraci Tithonia fratre relicto*] *Tithonia conjux* recte Virgilio ac Silio Italico Aurora dicitur. ut & noſtro infra initio libri V. ſed *Tithoniam*, ut hoc loco, παξωνυμικῶς recte dici non opinor. & tamen ſic locuti quoque alii. Statius inprimis Sylvar. lib. I. Epithalamio Stellæ,

——— *nec ſi alma per auras*
Te potius prenſa veheret Tithonia biga.

& libro I. Thebaidos,

Clara laboriferos cœlo Tithonia currus
Extulerat. ———

& libro XII.

——— *trepidas ſubito Tithonia nubes*
Diſcutit, ac reduci magnum parat æthera Phœbo.

& apud Valerium Flaccum initio libri III.

Tertia jam gelidas Tithonia ſolverat umbras.

& libro V.

Alma novo criſpans pelagus Tithonia Phœbo.

Sed iis omnibus locis, & ſi qui alii apud poëtas veteres occurrunt, *Titania* reponendum cenſeo. Fuit enim Hyperionis Titanum unius filia, ſoror Phœbi & Lunæ. hinc & Luna pari modo Titania eſt dicta.

V. 942.

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
235 E 17 vol. 3

v. 942. *Et quare fiat*] *quare pereat* Zulich. Maz. Voſſ. Arond. & octo vel decem alii. quod verum eſt.

v. 944. *Suſtulit immenſo ter jubar orbe ſuum*] *immenſo ore* ſex libri. *emerſo orbe* Puteani codex. Lege *emerſo ore*. ut Amor. lib. 1. El. XIII.

Jam ſuper Oceanum venit ſeniore relicto,
Flava pruinoſum quæ velit axe diem.

de *emergendi* verbo vide quæ notamus lib. III. v. 399.

v. 947. *feſtum Florale*] *ſacrum* vetuſtiores.

v. 949. *Aufert Veſta diem. cognati Veſta recepta eſt Limine.*] *Aufer* Urſini, primus Petavii, Mazar. & decem alii. *Aufers* alter Petavii. & tum *recepta es* ſit legendum. Præterea *cognato limine* Arondelianus, & quatuor. venuſte. ſic *cognata aqua* Faſt. III. *cognata lumina* & *cognatum caput* Faſt. IV. atque ita paſſim.

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
235 E 17 vol. 3

NOTÆ IN LIB. V. FASTORUM.

8. GRata Meduſæi ſigna tenetis equi] Ita libri veteres conſtanter. Malim nihilominus *Graia.* ſic noſter ſæpenumero. Met. lib. IV.

Si tamen in tumido quondam concreta profundo
Spuma fui; Graiumque manet mihi nomen ab illâ.

ubi ſimili errore erat peccatum. infra,

Ora micant Tauri ſeptem radiantia flammis,
Navita quas Hyadas Graius ab imbre vocat.

libro VI. ——— *vi ſtando Veſta vocatur,*
Cauſaque par Graii nominis eſſe poteſt.

plura loca poſſent congeri, ſi hoc ageretur.

V. 9. *Diſſenſere Deæ*] *Diſſedere* primus Farneſianus, eleganter. ſic lib. XV. Met.

Diſſidet & variat ſententia. ———

ſed ſi ſilent, quod ſequitur, cur diſſentire dicuntur? rectius igitur forſan Junianus *Aſſenſere.* ut ſub finem libri VI. *Sic cecinit Clio: doctæ aſſenſere ſorores.* Sed puto *Deſedere* reponendum eſſe pro *Conſedere.*

V. 18. *omnis honor*] *honos* vetuſtiores. quomodo & mox V. 23. Junianus.

V. 21. *Et latus Oceano quiſquam Deus advena junxit*] Metuo, ut ab Ovidii manu ſit hic verſus. In Zulichemiano vetus lectio penitus erat eraſa. Mazar.

Nec latus Oceano quis quando leve tegebat.

alii etiam multi *Nec.* Scribe, *quiſquam de plebe tegebat.* lib. I Met. de Diis,

Plebs

Plebs habitat diverſa locus.

& in Ibide, *Vos quoque plebs ſuperûm Fauni.* pro *recepta loco* Patavinus optimæ notæ & primus Farneſianus cum uno Vaticano *reperta* dictum libro III. v. 845.

v. 25. *Hinc ſata Majeſtas quæ mundum temperat omnem.*] *Hinc ſata Majeſtas, hos eſt dea cenſa parentes,* Mazarinianus & unus Farneſianus ac Mediceus. Venuſte, &, ſi quid judico, vere. Vide omnino quæ notamus ad Epiſt. VII. v. 47. neque aliter fuiſſe videtur in Zulichemiano. nam vetus ſcriptura erat illic deleta. quidam etiam *His ſata.*

v. 30. *vultus compoſuiſſe ſuos*] *cultus* Urſini codex. & placet.

v. 37. *Mille manus illis dedit & pro cruribus angues.*] Non agnoſco hic numeros Ovidianos, etſi minime neſcius hanc agnoſci à Scholiaſte Statii lectionem ad lib. v. Theb. Opinor ſcribendum,

Mille manus & mille dedit pro cruribus angues.

Niſi diſtichon totum ab interpolatoris manu eſt; quod parum abeſt quin perſuadear ut credam. Paulo ante pro *Terra feros partus.* quidam *ferox.* alii *ferax.* ut *ferax partûs terra dicatur*, quomodo in Amoribus lib. II. El. XVI. *Terra ferax Cereris. Gigantas* quoque Urſini & Læti codex. ut alibi non ſemel. Vide ſupra lib. III. v. 439.

v. 44. *culta manet*] multi ex melioribus *firma.* quatuor *tuta.* Sequenti verſu *illa* pro *inde*; & *conjux* pro *cuſtos* nonnulli. Fortè *conſors.* ut Claudiano Juſtitia, —— *conſors adjuncta Tonanti.*

v. 46. *Et præſtat ſine vi ſceptra tenenda Jovi*] *timenda* multi ex melioribus. pri. Ambroſ. & Læti, *tremenda.* quatuor *tenere.*

v. 49. *in honore ſuo*] *pio* meliores magno numero.

v. 62. *Sæpe ferebat opem*] Ita veteres conſtanter. pro *ſæpe* tamen *turba* reponendum videtur, vel quid ſimile;

ſimile, ut ſit ad quod referatur *τὸ illa* in ſuperiori verſu.

v. 64. *Nomen & ætatis mite ſenatus habet*] *erat* longe venuſtius *decem ex melioribus*.

v. 71. *ſelectaque corpora patres*] iidem *pectora*. utique & hoc melius. de conſilii enim non de virium præſtantia agitur. Propertius libro IV. Eleg. I.

Pellitos habuit ruſtica corda patres.

ſic apud Maronem, —— *juvenes fortiſſima fruſtra*
Pectora ——

& alibi, —— *lectos juvenes fortiſſima corda*
Defer in Italiam. ——

Silius libro VI.

—— *Juvenes parat aſpera bello*
Pectora captivos.

mox pro *tribuiſſe vocabula* iidem *poſuiſſe* etiam recte. *Nomina ponere* noſtro uſitatum. Virgilius lib. VIII.

Sæpius & nomen poſuit Saturnia tellus.

Silius libro VIII.

Sed populis nomen poſuit metuentior hoſpes.

Horatius libro I. Epiſt. VII.

Si velles, inquit, verum mihi ponere nomen.

quæ illic genuina eſt præſtantiſſimorum codicum ſcriptura. Virgilius libro VII.

Laurenteſque ab ea nomen poſuiſſe colonis.

v. 76. *avum ſuſtinuiſſe nepos*] *avo* pri. Ambroſ. Læti, Maz. Zulich. pri. Farneſ. & quatuor alii probæ notæ. quod non eſt de nihilo. ut *negare* vel quid ſimile ſubintelligatur. libro tamen XIV. Met.

Has rogat auxilium; nec Nymphæ juſta petentem
Suſtinuere deam.

v. 77. *Nec leve propoſiti pignus ſucceſſit honoris:*
Junius à juvenum nomine dictus adeſt.]

propoſito honori Læti codex, & primus Ambroſianus, & tres alii. quidam *propoſitum*. quinque *præpoſiti*. quod ſequor. deinde in Zulich. & Mazar. *ſucceſſor* à manu

prima, & *habet* pro *adeſt*. *Succeſſor* etiam eſt in uno Farneſ. & Mediceo. & *habet* in Urſini optimo, primo Farneſiano & uno Patavino. Scribe,

Nec leve præpoſiti pignus ſucceſſor honoris
Junius à juvenum nomine dictus habet.

niſi *præpoſito honori* mavis.

v. 82. *Qui terram*] malim *Quæ*. aliter tamen libri vetuſti.

v. 83. *cum cælifero Atlante*] nonnulli *ſtellifero*. Sed Virgilius quoque *cæliferum Atlantem* dixit, & ſummus Virgilii imitator cum Silio Italico Valerius Flaccus, ſi per correctores ignavos & inſcitos licuiſſet. Is ergo Valerius lib. v. v. 411.

——*ſtat cælifer Atlas*
Oceano, genibuſque tumens infringitur unda.

Nunc in vulgatis libris *ſtat ferreus Atlas*. quod ſciolorum commentum eſt, cum enim ſyllaba una aut altera librariorum ſupinitate excidiſſet ipſo vocis initio, pro *fer* repoſuerunt *ferreus* metro magis conſulentes, quam auctori nihil abſonum aut ineptum molito. nam ſi reſpiciebat ad materiam, ex qua ſtatua illa Atlantis facta, *aeneus* potius dicendum erat quam *ferreus*. atque ita forte ſcribendum. Idem Atlantem *cani* epitheto donarat, recte atque erudite. Sed ne hoc quidem illi licuit per librarios. locu eſt lib. 11. v. 621.

——*ſtupuitque fragore*
Canus, & occiduis regnator montibus Atlas.

ubi *Janum*, ſi Dîs placet, inculcarunt ſatis impor tune, & præter rem. Nota ſunt illa Virgiliana de At lante,

Nix humeros infuſa tegit, tum flumina mento
Præcipitant ſenis, & glacie riget horrida barba.

Silius Italicus libro primo de Atlante appoſite,

Canet barba gelu, frontemque immanibus umbris
Pinea ſilva premit. quaſſant cava tempora venti,

Nim

Nimboſoque ruunt ſpumantia flumina rictu.
Tum geminæ laterum cautes maria alta fatigant.

Secundo verſu *quaſſant* pro *vaſtant* repoſuimus ex conjectura. quarto pro *fauces* ex fide optimi codicis *cautes.* Recte igitur *canus*, qui & ſenex ſit, & glacie ac nive obſitus.

V. 89. *Ladonque rapax*] *Ladoque* multi ex ſcriptis. & *Mænalos* pro *Mænalus* Zulich. & optimus Patavinus. Mazar. & duo Medicei, *Mænalon.* recte forſan. quanquam enim Grammatici veteres Mænalus & Mænala in plurali agnoſcant, Stephanus tamen περὶ πόλεων ita videtur diſtinguere, ut Μαίναλος urbs ſit Arcadiæ, τὸ Μαίναλον mons.

V. 91. *Exul ab Arcadia*] *Arcadiis* pri. Ambroſ. & opt. Patav. Maz. & Zulich. agris nimirum.

V. 102. *Cum luſtrant celebres vellera ſecta vias*] *verbera* veteres plerique. Sed fruſtra. niſi *tergora* cum duobus amplectendum cenſes. *celeres* etiam iidem veteres. & pro *vias* Læti, pri. Ambroſ. & multi alii, *manus.* Puto,

Cum luſtrant ſteriles tergora ſecta manus.

vel *vellera ſecta.* tergora nempe caprina. lib. II. in hac de Lupercis narratione,

Ille caprum mactat: juſſæ ſua terga puellæ
Pellibus exſectis percutienda dabant.

& ibidem de Lupercis,

Nupta quid expectas? non tu pollentibus herbis,
Nec prece, nec magico carmine mater eris.
Excipe fœcundæ patienter verbera dextræ.
Jam ſocer optatum nomen habebit avi.

Juvenal. Sat. II.

—— ſteriles moriuntur, & illis
Turgida non prodeſt condita pyxide Lyde,
Nec prodeſt agili palmas præbere Luperco.

Ubi Scholiaſtes, *Steriles mulieres februantibus Lupercis ſe offerebant, & ferulâ verberabantur.* & mox, *pal-*

mas ideo dicit, quia aut catomis cædebantur, aut mani-bus vapulabant. Ergo tam manus quam terga cædebantur. Plutarchus in Cæſare, de Lupercis, πολλαὶ δὲ καὶ τῶν ἐν τέλει γυναικῶν ἐπιτήδες ὑπαντῶσαι παρέχουσιν, ὥσπερ ἐν διδασκάλου, τὼ χεῖρε, ταῖς πληγαῖς, πεπεισμέναι πρὸς εὐτοκίαν κυούσαις, ἀγόνοις δὲ πρὸς κύησιν ἀγαθὸν εἶναι. Plura de Lupercalibus idem in Romulo & in Romanis Quæſtionibus. Ex his itaque Plutarchi ac Juvenalis locis jam liquet, cur *ſteriles manus* in Naſone cenſeam reponendas. Servius lib. VIII. Æn. ubi de Lupercali ſacro, *Nonnulli propter ſterilitatem hoc ſacrum dicunt à Romulo inſtitutum, ideoque & puellæ de loro capri cæduntur, ut careant ſterilitate & fœcundæ ſint.* pro *cinctutis lupercis* male *ſuccinctos* quidam codices agnoſcunt. Puto & eandem vocem Statio reddendam eſſe Sylvar. lib. V. Epicedic patris,

——— & tua multum
Verbera cinctuti formidavere Luperci.

cum *ſuccincti* in vulgatis libris dicantur.

V. 106. *Pleiadum numero fila*] *numerum* Urſini codex multique alii. qui loquendi modus Ovidio familiaris. mox pro *laudata eſt*, quatuor ſcripti *laudataque.* ſcribe *laudataque voce ſororum eſt.*

V. 113. *ſidus pluviale*] ſcripti duobus aut tribu exceptis *ſignum.* mox pro *Cretæa* Urſini & optimu Patavinus *Cretæa &.* Moreti codex *Cretæaque.* Put *Creteide nobilis Idæ.* vel *Curetide.* de quo dixi ad lib VIII. Met. ubi *Curetida terram* pro Creta habes.

V. 123. *cinxitque decentibus herbis*] *cinctumque* r ctius unus Vaticanus. *decoribus herbis* Urſini, Aron pri. Med. plurimique alii. Sed *recentibus* cum op Patav. Maz. Zulich. pri. Ambroſ. Læti, & duodecu aliis ſcribendum. tres *virentibus.* Virgil.

Thure calent aræ ſertiſque recentibus halant.

hinc apud Theocritum Idyll. XXVI. *νεόδρεπτοι βωμ*

a

aræ herbis floribuſve recentibus vinctæ. Propertius libro IV. Eleg. VI.

Spargite me lymphis, carmenque recentibus aris
Tibia Mygdoniis libet eburna modis.

Noſter Met. VIII. ——*pendentia vidi*
Serta ſuper ramos, ponenſque recentia, dixi,
Cura deûm di ſunt.

lib. III. Faſt.

Veſta quoque ut folio niteat velata recenti.

lib. IV. *Sparguntur juncti flore recente boves.*
ſic *flore recenti vincire comam* Senecæ Thyeſte Act. v. ubi perperam *decente* reponunt. In Priapeis,

At ô Priape ſæpe floribus novis
Tuas ſine arte deligavimus comas.

V. 128. *quæ dominæ nunc quoque nomen habent*] *quod habet* meliores plerique. cornu Amalthæum intelligit.

V. 132. *longa vetuſtas*] *multa vetuſtas* Maz. Zulich. Voſſ. pri. Ambroſ. Læti, & quatuor alii. recte. nam *longa ſenecta* mox ſequitur. vide quæ notamus Remed. Amor. v. 632.

V. 137. *Et canis*] *At* veteres plerique.

V. 148. *Jus habet*] *dabit* aliquanto rectius Læti, primus Ambroſ. Arond. Maz. & ſex alii.

V. 152. *regna dediſtis aves*] *ſigna* Urſini codex & unus Patavinus, cum Naugerii libro. ſuperiori verſu *Hunc Remus inſtiterat* Zulichemianus à manu prima non *Huic*. ſic *inſiſtere limen*, *inſiſtere veſtigia* dixit Virgilius. *inſiſtere viam* & *iter* Plautus Terentiuſque.

V. 156. *corpore paſſa virum*] *nefas* primus Farneſianus pro diverſa lectione. forte rectius. quia *ſecuta virum* mox ſequitur. niſi illic *ſuum* malis. ut ad τὸ *maritum* referatur.

V. 160. *tollet equis*] *tollit* meliores. & *inducunt* pro *inducent* paulo poſt.

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
235 E 17 vol. 3

v. 167. *Pars Bacchum nutriſſe putat*] *putant* veteres nonnulli. venuſtius. mox *niſibus* pro *nixibus* pri. Farneſ. pri. Ambroſ. & ſex alii. Vide Notas ad Epiſt. IV. v. 126. & deinde τὸ *eſt* poſt *lanugo* meliores non agnoſcunt.

v. 178. *præda cruenta leæ*] *feræ* Zulich. Maz. Voſſ. Arond. Læti, opt. Patav. & quatuor alii. probe. nam *leæ* & *leænæ* jam præceſſerant.

v. 188. *ille vel ille*] *vel iſte* meliores. & mox. *Ipſa doce quæ ſis non ſcis*. & *reſpondit Diva* pro *reſpondet*, & *efflat* pro *adflat*.

v. 205. *dando mihi nomina nuptæ*] alii *nymphæ*, & tum *numina* malim cum uno Patavino.

v. 207. *ſemper nitidiſſimus annus*] *tepidiſſimus* opt. Patav. pri. Farneſ. Maz. & a manu prima Zulich. & duo alii. ſed infra mox habebis,

Si bene floruerint oleæ, nitidiſſimus annus.

pro *ſemper* Zulich. & duo alii *per me*. unus Moreti *vere eſt*. liber Strozzæ *vere*. lege, *veri nitidiſſimus annus*. nempe *eſt*.

v. 217. *pictis incinctæ veſtibus Horæ*] *pictis floribus* tres veteres. quomodo *incingi mitra* alibi dixit. certe Horæ ςεφανηφόροι Alcæo dicuntur. & πολυάνθεμοι Pindaro Olymp. Od. XIII. ſed nil temere mutandum. nam & pictis veſtibus flores ſubintelligi poſſunt. ſic & Sileni theatris veſte floribus contexta inducebantur, teſte Halicarnaſſeo lib. VII. Orpheus in Hymnis,

Ὧραι θυγατέρες Θέμιδος καὶ Ζηνὸς ἄνακτος,
Εὐνομίη τε, Δίκη τε, καὶ Εἰρήνη πολύολβε,
Πέπλους ἐννύμεναι δροσεροὺς ἀνθῶν πολυθρέπτων.

v. 219. *Protinus accedunt*] *accipiunt* Mazar. Zulich. *arripiunt*. quod placet. *accidunt* optimus Patav.

v. 227. *Quid Crocon aut Acin referam*] Acis non in florem, ſed in amnem, mutatus apud poëtas, ſi quid memini. *Attin* Pomponii Læti codex & unus

Me-

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
235 E 17 vol. 3

Mediceus melioris notæ exhibent. quod & in ſuis inveneràt Ciofanus. Plurimi ex antiquis *Athim* vel *Atym* vel *Aſtim*. *Athin* Zulichemianus. Voſſianus *Atyn*. *Actyn* Urſini codex. Lege *Attyn*. cujus cruor in violam mutatus, ut ex Arnobii libro v apparet, qui multis fabulam hanc perſequitur. Sequenti verſu pro *ſanguine*, quod paulo ante præceſſerat, veterrimi maximâ ex parte *vulnere* agnoſcunt.

v. 233. *facta Mariti*] ita libri veteres. malim nihilominus *furta*. qui frequens error eſt in antiquis libris. neque aliter alter Petavianus.

v. 241. *Cur ego deſperem*] *deſierim* octo ex melioribus. tres *deſpicerem*. Forte *deſpuerim* vel *reſpuerim*, quod præſtat. mox *lætis terris* pro *latis* Maz. & Zulich. hoc eſt fertilibus. dixi ſupra lib. I. v. 545. *Latiis* perperam Urſini codex & Patavinus unus. infra v. 280. *lætam dives habebat humum* cum Patavino.

v. 250. *teſtificabor aquæ*] *teſtificatur* magis arridet cum optimo Patavino, Maz. Zulich. & tribus aut quatuor aliis.

v. 253. *Qui dabat, Hoc, dixit*] Ita diſtingue. Sequenti verſu aliud agebat Illuſtriſſimus Neapolis, dum legit,

Tangit & in tacto concipit illa ſinu.

agitur enim de Junone, non de ſterili juvenca.

v. 259. *Qui memor*] *Cum* vel *Tum* veteres plerique.

v. 262. *tangit numen & arva meum*] *tangunt* prætulerim cum Erfurtano & uno Patavino.

v. 266. *Poma quoque eventum*] *Pomaque proventum* Naugerii, Urſini & unus Patavinus codex. recte. ſic *proventus anni*, & ſimilia apud Rei ruſticæ ſcriptores.

v. 274. *corporaque ipſa vigent*] *virent* Maz. & Zulich. à manu prima. eleganter. *viridis ætas*, *virides anni* & ſimilia paſſim apud Poëtas. ſic & Græci. unde

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
235 E 17 vol. 3

unde γόνυ χλόεϛν apud Theocritum. quod Horatius eſt imitatus.

v.276. *Jus tibi dicendi eſt*] *diſcendi* meliores plerique, omiſſo *eſt*. vidit jam ex ſuis Cioſanus.

v. 285. *ſervabat ſua publica vulgus*] *ſervabant* optim. Patav. Putabam aliquando ſcribendum,

Vindice verſabant nullo ſola publica vulgus.

hoc eſt vertebant. noſter Pont. II. El. VII.

Tempus in arvorum cultu conſumere dulce eſt.
Non patitur verti barbarus hoſtis humum.

quidam legunt *paſcua*. quos inter Demſterus in Roſinum. quomodo unus Mediceus. alii duodecim *pabula*. mox *delata licentia* pro *perducta* notat ex ſuis Naugerius. quod placet.

v. 293. *Parte locant clivi*] omnino *clivum* cum vetuſtioris notæ pleriſque reponatur. quod Neapolis jam vidit. *qua tunc* etiam non *qui* Zulichemianus.

v. 297. *honor*] *honos* præſtantiores.

v. 307. *tela tenebat*] imo *vela* ex fide hiſtoriæ. neque aliter ſcripti. de Agamemnone ad Troiam profecturo, & in Aulidis portu cum adverſis ventis luctante agitur. dormitavit hic Neapolis.

v. 311. *collecta oblivia damnis*] *correcta* tres ſcripti. totidem *collata*. *collecta* optimus Patav.

v. 314. *Exigerent*] *Exigerem* plurimi ex ſcriptis.

v. 322. *grandine læſa ſeges*] *Ceres* pri. Ambroſ. & ſex alii. ut Amor. lib. III. El. VII.

Carmine læſa Ceres ſterilem vaneſcit in herbam.

mox pro *frondes decutiuntur* pri. Farneſ. & quinque alii *excutiuntur*. Vide notas lib. III. v. 237. *flores* etiam alter Puteaneus. ſic ſupra,

Si bene floruerit vinea, Bacchus erit.

v. 329. *Annuimus votis*] *voto* libri veteres.

v. 330. *perſolüere mihi*] *rite vovere* Pigius emendat in Annalibus ex ſcripto codice pag. 361. quod leges proſodiæ non ferunt.

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
235 E 17 vol. 3

V. 335. *Tempora ſutilibus cinguntur tota coronis*] Cenſeo ſcribendum, quicquid ſcripti codices diſſentiunt, *tempora pota*, hoc eſt potu madida. *tecta* eſt in editione Gryphii & quinque manu exaratis. *τὸ pota* confirmatur à ſequentibus.

V. 340. *habent uncta mollia ſerta comæ*] jam de ſertis comarum ſupra dixerat. Opinor itaque ſcribendum *habent unctæ mollia ſerta fores.* amicarum enim foribus ſerta appendebant, & illinebant unguentum. de quo ritu multi. Lucret. lib. IV.

At lacrymans excluſus amator limina ſæpe
Floribus & ſertis operit, poſteſque ſuperbos
Unguit amaracino. ———

apud Perſium quoque Sat. V. illo loco,

——— *dum Chryſidis udas*
Ebrius ante fores exſtincta cum face canto,

videtur reponendum, *Chryſidis unctas ante fores.*

V. 349. *Turba quidem cur hos celebret*] *celebrent* pri. Bononienſis.

V. 350. *Non ex difficili cognita cauſa fuit.*] plurimi ex vetuſtioribus *cauſa petita fuit.* ſex *petita mihi eſt. petita ſubeſt* Zulich. Maz. Voſſ. pri. Farneſ. opt. Patav. aliique quatuor. duo *petenda ſubeſt.* lib. II.

Parva quidem cauſa, ſed apta, ſubeſt.

lib. IV. *Cauſaque, cur jubeat, (diſcite) certa ſubeſt.* & poſtea, *an ſua cauſa ſubeſt.* & infra hoc libro, *huic ſigno fabula nota ſubeſt.*

V. 354. *Contemnunt ſpinam*] *Contemni* bene Mazar. Zulich. pri. Farneſ. opt. Patav. & quatuor alii.

V. 358. *Et color*] *At color* pri. Ambroſ. Læti, Maz. Zulich. & duo alii. placet. & mox *Accidere in menſas* pro *Decidere* veterum plerique. etiam probe. ſic Lucretius libro IV.

Ætheris ex oris in terrarum accidere oras

pro cadere dixit. ita enim rectius libri veteres quos vidi, quam *ad oras.* Varro Parmenone apud Nonium

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
235 E 17 vol. 3

in *Trabs*, *Alia trabs pronis in humum accidens proximæ frangit ramos cadens.* Seneca Hippol. Act. II.

Terræ repente corpus exanimum accidit.

ita optimus Mediceus. non *cadit*. Idem Troaſin *accidere ad genua* dixit. Lucretius *res nova miraque menti Accidit.* & idem ſic paſſim. Livius Andronicus apud Nonium in *Struices*,

Qua Caſtalia per ſtruices ſaxeas lapſu accidit.

v. 371. *Cur tibi pro Libycis clauduntur*] *claudantur* pr. Ambroſ. Læti, & quatuor alii. ut ſuperiora illa *dixit, & illa licet*, vel *dixerat illa*, ut eſt in Erfurtano, per Parentheſin legantur.

v. 382. *Summa virent pinu*] *viret* codex unus ex meis, alius itidem ex Mediceis. eleganti Græciſmo. Met. lib. IV.

Imminet æquoribus ſcopulus. pars ima cavatur
Fluctibus, & tectas defendit ab imbribus undas,
Summa viret.

ubi perperam à nonnullis *virent* reponitur. Eodem libro, ex fide optimorum codicum,

Quaque patet nunc terga cavis ſuperobſita conchis,
Nunc laterum coſtas ferit enſe.

v. 387. *Exhauſtâ parte laborum*] *exacta* quidam veteres cum primo Ambroſiano.

v. 393. *Reſpicit interea clavam*] *Perſpicit* Zulich. & quatuor alii. ſic Met. II.

Dumque ea magnanimus Phaethon miratur, opuſque
Perſpicit.

v. 399. *Traxitque è vulnere ferrum*] *è corpore* rectius vetuſtiores plerique. nam *vulnera* mox ſequitur.

v. 400. *Et gemit Alcides*] *Ingemit* Zulich. Mazar. alter Petavianus. tres *Adgemit.* ut Triſt. I. Eleg. II.

Adgemit & noſtris ipſa carina malis.

Statius Theb. II.

Flent

Flent mæſti retro comites, & uterque gementi
Adgemit.

ſic Horatius Arte Poëtica,

Ut ridentibus arrident, ita flentibus adflent.

ita jam pridem Theodorus Marcilius in notis ad poëtam illum ſuis monuit ſcribendum.

V. 402. *Vana vulnera mulcet ope*] Naugerii, Urſini, & octo alii, *varia.* ne bis idem dicat. nam vanam fuiſſe opem proximis verſibus eſt deſignaturus.

V. 406. *Tempora nulla dabat*] *dabant* optimus Patav. & ſex alii. quæ locutio eſt imprimis elegans. atque ita vitabitur κακοφωνία omnis, cum *Stabat* proxime ſequatur.

V. 410. *Morum, quos fecit, præmia doctor habet*] Valde metuo ne hic verſus grammatici aut pædagogi alicujus commentum ſit, cum oſcitantiâ librarii genuinus Ovidii eſſet omiſſus, adeo nihil ſpirat præter merum frigus & Latinitatem ſemibarbaram.

V. 414. *Corpora cinctus eras*] *tempora* Naugerii, Urſini, & unus Patavinus. In toto Chironis corpore ſtellas XX recenſet Scholiaſtes Germanici, XXIV. Hyginus.

V. 417. *Scorpius*] *Scorpion* duo veteres. Lego, *Scorpios.* & mox *notandus erit* cum melioribus, non *videndus.*

V. 421. *Ritus erit veteris nocturna Lemuria ſacri.*] Puto ſcribendum *Ritus eunt.* pro *nocturna* quidam veteres *celebrare.* unus *celebrate.* ut ſit,

Ritus eunt veteris (celebrate) Lemuria ſacri.

ſic lib. II. *Fauni ſacra bicornis eunt.* vide notas lib. II. V. 149.

V. 424. *Februa norant*] *norat* ſcil. annus. pri. Ambr. Mazar. Zulich. & duo alii.

V. 429. *Somnoſque ſilentia præbet*] *ſomnoque ſilentia præbet* meliores magno numero.

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
235 E 17 vol. 3

v. 435. *Cumque manus pure fontana perluit unda*] *manus puras* multi ex antiquis. ut Met. IX.

——— puraſque ad ſidera ſupplex
Creſſa manus tollens.

Terque manus pri. Ambroſ. unus Farneſ. & Læti liber. Puto,

Terque manus puras fontanâ ubi perluit unda,

vel *proluit*. ut eſt in aliis. Sequenti verſu *accipit ante*, non *ore*, multi ex antiquis. ſed male. lib. II.

Et ſeptem nigras verſat in ore fabas.

v. 441. *Rurſus aquam tangit*] *aquâ* Mazarinianus. recte, ut puto. *aqua tangere*, luſtrare. ut ad æra concrepata reſpiciat. dixi lib. IV. v. 740.

v. 450. *Ex ipſo cognita cauſa deo eſt*] ita meliores.

v. 460. *Qui modo talis eram*] *qualis eram* Zulich. Mazar. Urſin. pri. Ambroſ. Arond. aliique multi ex melioribus. ſic apud Plautum Moſtellaria, *Hem vide quæ ſim, at quæ fui ante! qualis* pro *quantus*. ut *talis* pro *tantus*. Plautus captivis. *Quid me oportet facere, ubi tu talis vir falſum autumas?* Salluſtius de Marco. *Tamen ad id locorum talis vir conſulatum appetere non audebat*. Phædrus,

Quæſo tam anguſtam talis vir ponis domum?

v. 463. *Nunc ſum elapſa*] quidam ex ſcriptis τὸ *ſum* non agnoſcunt.

v. 471. *Pietas æqualis in illo eſt*] Putabam aliquando *aqualis*. hoc eſt *ab qualis*. vel *at qualis*, vel, *Dî, qualis*. ut dixi Epiſt. XVIII. v. 102. mox pro *manibus ille* multi ex melioribus *in mea fata*. & pro *noſtro honore*, pri. Ambroſ. & Læti codex *feſto*.

v. 490. *Menſe malum*] *malas* in melioribus.

v. 498. *Et pronus*] Maz. & Zulich. *pronum* optime. unus Moreti *promtum*.

v. 499. *Forte ſenex Hyreus*] *Hyrtheus* Mazar. *Hirteus*. Zulich. unus Moreti *Hyereus*. unus Puteani *Hirteus*.

Hereus. alii aliter. Scaliger *Iereus.* optimus Urſini liber tam hic quam infra *Hyrieus.* vere omnino. ne dubita. ſic & lib. VI. *proles Hyriea* ſcribendum. ὑρεὺς Græcis eſt. quem Orionis patrem faciunt Parthenius Eroticis cap. XX. Antoninus Liberalis Metamorphoſi XXV. Palæphatus περὶ μυθῶν. Scholia antiqua in Homeri Iliados lib. B. & Σ. & in Nicandrum. ubi tamen perperam ὠρεὺς pro ὑρεὺς nunc legitur. Narrat quoque fabulam ex Ariſtomacho Scholiaſtes Germanici & Hyginus duobus locis poëtico Aſtronomico. ſed utrique pro *Hyrieo* eſt *Erythreus.* neſcio an mendoſe. Hunc Neptuni & Halcyones filium facit Homeri Scholiaſtes, & Palæphatus. ut & Hyginus poëtico Aſtronomico fabula Tauri. ubi tamen *Hyrea* pro *Hyriea* ſolenni errore ſcribitur. In Mythologia Hygini fab. CLVII. inter Neptuni filios *Rias ex Alcyone Atlantis filia* memoratur. etiam corrupte pro *Hyrieus.* Scholiaſtes Statii Theb. IX. ubi agit de Driante Orionis filio, *Avus enim Drias Neptuni filius fuit.* lege *Hyrieus.* Apud Hyginum quoque fab. CXCIV. in hac narratione male omnino legitur, *Jovis, Neptunus, Mercurius in Thraciam ad Byrſeum regem in hoſpitium venerunt.* cum reponendum ſit *ad Hyrieum regem.* Cætera hujus fabulæ fœdis etiamnum modis illic corrupta ſunt. Scholiaſtes Statii Theb. III. *Neptunus cum ad OEnopionem regem in hoſpitium veniſſet.* ubi, cum vetuſtus codex *ad Oriem regem* exhibeat, *ad Hyrieum regem* non dubito eſſe reponendum. Notetur autem in tranſcurſu Hyrieum quibuſdam regem dici, quem Ovidius anguſti agelli cultorem facit. Similiter variant auctores de Celeo Triptolemi patre. Quidam OEnopionis filium faciunt Orionem, quos inter Servius ad lib. I. & X. Æneïdos, ac Scholiaſtes Statii Theb. III. ſed de loco Statii mendoſo vidimus. ut fortaſſe Servius pari etiam modo ſit caſtigandus. alii enim rectius OEnopionis

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
235 E 17 vol. 3

pionis generum dicunt, cujus filiam Meropen duxerit uxorem. quanquam Apollodorus Sidenei uxorem adſignet ante Meropes nuptias. Apud Parthenium de Orionis & Hærus Amoribus fabula minus nota occurrit. Noſter ei Lyricen amicam dat lib. II. Art. Amat. ſi ſana illic lectio eſt,

Pallidus in Lyrice ſylvis errabat Orion.

ſed *Dirces ſylvis* ſcribendum videri ſuo loco monui. Cæterum Scholiaſtes Statii ad lib. VII. Theb. *Pelaſgum* dat Orioni patrem. ubi vetus liber *Pelargum* agnoſcit. Apollodorus è terra natum aſſerit, vel etiam ex Neptuno & Euryale, idque Pherecyde teſte. Heſiodus apud Nicandri Scholiaſten ex Neptuno & Gelone Minois filia. Atque hæc de Hyrieo & Orione.

v. 507. *Ipſe genu nixus flammas excuſſit ab aura*] *genu poſito* Læti, unus Farneſ. & pri. Ambroſ. utrumque rectum eſt. deinde probe Zulich. Mazar. optimus Patav. pri. Farneſ. & quatuor alii, *flammas exſuſcitat aura.* cui verbo frequens apud Tullium uſus eſt. ſic *ſopitos ſuſcitare ignes* Virgilio duobus locis. *excitare foculum bucca* Juvenalis Satyra III. noſter lib. VIII. Met. de Philemoni, *ignes ſuſcitat heſternos.* male ergo Neapolis amplectitur, *extremo ſtipite.* quod eſt in quibuſdam ſcriptis. Adi Notas Met. IV. v. 662. Amor. III. Eleg. VII.

—— heſternâ languidiore rotâ.

Triſt. I. Eleg. III. ex veſtigiis veterum librorum,

Contigit heſternos ore tremente focos.

v. 508. *Et promit quaſſas*] *profert* multi ex melioribus. nam *promit* mox ſequitur,

Promit fumoſo condita vina cado.

ubi tamen Maz. *Prodit* eleganti locutione, cum uno Patav. & Gottorphiano. Met. IV. ex optimo codice,

—— lævaque à parte Meduſæ
Ipſe retro verſus ſqualentia prodidit ora.

Virgi-

Virgilius libro II. Æneïd.

——— *illos patefactus ad auras*

Reddit equus, lætique cavo ſe robore produnt,

ita monet in vetuſtiſſimo codice Longobardico legi Pierius Valerianus. non *promunt*.

V. 509. *Olus alter habebat*] *habebant* Strozzæ liber. & paulo poſt pro *ſpumat uterque* multi *ſpumant*. Læti, pri. Ambroſ. & quinque alii *fumat*. Lege *fumant*. ſic apud Juvenalem Satyra XIV. *grandes fumabant pultibus ollæ*. pro *teſtu* plurimi veteres *teſto*. alii *teſta* minus bene. dixi lib. II. V. 645.

V. 515. *Ut rediit animus*] Hæc vera lectio. quicquid turbant libri veteres. Vide Notas Epiſt. VI. V. 31.

V. 520. *Incubuere thoris*] *Diſcubuere* duo veteres. ut lib. VIII. Met.

Diſcubuere thoris Theſeus comiteſque laborum.

V. 522. *Terra rubens crater*] Forte *Teſta rubens*. nam crateres ex ære ſolebant confici. ſic & Teſta rubens, Sedulio in præfatione carminis Paſchalis,

At nos exiguum de paupere carpſimus horto,
Rubra quod appoſitum teſta miniſtrat olus.

V. 525. *Cara fuit conjux prima mihi cura juventa*] *primæ mihi cura juventæ* Maz. Zulich. pri. Farneſ. & quinque alii. Lege,

Cara fuit conjux primæ mihi cura juventæ.

vel *prima juventa*, ut Strozzæ liber & unus Moreti. multi alii, *prima mihi cara juventa*. Urſini codex,

Cara fuit conjux caræ mihi prima juventæ.

pro *Cognita* Mazar. Zulich. pri. Farneſ. & quatuor alii *Condita*. ut ad urnam referatur.

V. 530. *Sed pater*] *& pater* bene Zulich. Mazar. & alii quatuor.

V. 532. *Conſtiterant*] unus Farneſ. *Conſtiterunt*. & tum *Annuerunt* quoque legendum. Scribe etiam *juvencæ*. vaccam ab iis initam deſcribit.

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
235 E 17 vol. 3

v. 547. *Liquido jubar æquore tollit*] *vitreo* pro diverſa lectione alter Mazarinianus. ut *vitreus pontus* Horatio. multi alii *nitido*. mox pro *arma ſonabant* malim *ſonarunt*. ut in Ibide, *lava ſonavit avis* non *volavit*, ex antiquis libris.

v. 559. *Perſpicit*] libri meliores tam hic, quam paulo poſt, *Proſpicit*.

v. 560. *Et probat invictos illa tenere Deos*] *invictas ſumma tenere deas* Urſini, pri. Ambroſ. Zulich. & tres alii. Mazar. Voſſ. Arondel. Læti, plurimique præterea *invictos ſumma tenere Deos*. quidam etiam *ſola tenere*. infra lib. II:

Aurea poſſedit ſocio Capitolia templo
Mater, &, ut debet, cum Jove ſumma tenet.

v. 563. *Oneratum pondere caro*] *ſacro* pri. Medic. & Thuaneus. placet. ut ad patrem ſimul & Deos penates reſpiciat. Met. XIII.

—— *ſacra & ſacra altera patrem*
Fert humeris venerabile onus Cythereius heros.

Faſtorum I.

Jam pius Æneas ſacra & ſacra altera patrem
Afferet.

lib. IV. *Hinc ſatus Æneas (pietas ſpectata per ignes)*
Sacra patremque humeris altera ſacra tulit.

Dido Ænea,

—— *nec quæ mihi, perfide, jactas*
Preſſerunt humeros ſacra paterque tuos.

v. 571. *Inſtanti milite juſto In conjuratos*] Hæc ſunt nihili. Scribe cum optimis maxima ex parte libris,

—— *hinc ſtanti milite juſto,*
Hinc conjuratis.

v. 574. *Nomen utrumque paro*] *numen utrunque* Urſini, Naugerii, pri. Farneſ. Voſſ. Arondel. plurimique alii. & placet. Veſtam & Divum Julium innuit. ſic ſupra libro III.

Ignibus

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
235 E 17 vol. 3

Ignibus æternis æterni numina præſunt
Cæſaris.

v. 579. *Nec ſatis eſt meruiſſe ſemel cognomina Martis.*] Ita meliores. nempe *Marti* ſcribendum. nam unus Patav. *ſui cognomina Marti.* alius *ſui Martem.* Zulich. & Mazar. *meminiſſe mei.* mendoſe. alii *meruiſſe ſibi*, vel *ſui*, vel *ſatis*, vel *quidem*, vel *viro.* male omnia.

v. 583. *Parthi manu*] *Parthis* Voſſ. Urſin. Mazar. pri. Medic. & quinque alii. Lege *Partha manu* Remed. Amor.

Vince Cupidineas pariter Parthaſque ſagittas.

ſic & *Partha tropæa* Propertio. & *Partha tellus* & *Parthi foci.* ſic *Maura jacula* Horatio libro I. Od. XXII. *Non eget Mauris jaculis.* ita enim meliores ſcripti. quomodo alibi *Mauram undam* & *Mauros angues* dixit. Silius libro III.

——— *juga Pyrenes venatibus acer*
Metiri, jaculove extendere prælia Mauro.

v. 581. *Quid tibi nunc ſolitæ ſagittæ*] *ſolitas ſagittas* Erfurtanus. quare legebam,

Quo tibi nunc ſolitas mitti poſt terga ſagittas?

ut jam monui ad Epiſt. IV.

v. 595. *Nomenque Biſultor*] lege *Biſulto* cum Zulichem. Mazar. plurimiſque aliis. nonnulli *Biſultum* minus bene. Urſini liber, *numenque biſultum.* Sequenti etiam verſu *Et meritus* meliores pro *Emeritus.*

v. 597. *Solennes Ludos Circi*] *Circum* Voſſian. Arond. & plurimi alii. ut ſit appoſitio; in qua aſſiduus noſter. ſic apud Livium lib. XXX. cap. XL. libri meliores, *Cerealia ludos Dictator & Magiſter Equitum ex Senatus conſulto fecerunt.* & lib. XXXIX. cap. XXII. *Ludi Taurilia facti ſunt.* nec pauciores *Circo.* Sed ne quid diſſimulem, placet impenſe cum Mazar. Zulich. & Hamburgenſi legi *Solenni ludos Circo.*

v. 610.

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
235 E 17 vol. 3

v. 610. *Aſpicienda Iovi*] *accipienda* pri. Ambroſ. & duo alii. hoc eſt Jovis tergo. mox lege *tergum demittit* cum Mazar. Zulich. & multis aliis. Plures *dimittit*. proxime verum. Vulgati *dimiſit*.

v. 621. *Virgo ſimulacra deorum Mittere roboreo ſcirpea ponte ſolet.*] *Vulgo ſimulacra deorum Mitti ſolent* codex Politiani & Urſini, niſi quod in illo poſteriori *ſolet*, & pro *vulgo*, *virgo* cum vulgatis. optimus Patav. *Tu quoque priſc. virgo ſ. virorum Mit. rob. ſcir. pon. ſoles.* eo & ſeptem alii alludunt in quibus *Tu ſolet. virgo* ad veſtales referendum, de quibus Feſtus in Argei. quæ tamen non ſolæ jaciebant hæc ſimulacra, ſed pontifices etiam, ut Halicarnaſſeus nos docet. quare *vulgo* magis arridet cum Politiani codice. Varro, *Argæi fiunt ex ſcirpeis. Simulacra ſunt hominum* XXIV. *& quotannis à Ponte ſublicio à ſacerdotibus publice jaci ſolent.* Præterea pro *virorum* Gottorph. & ſeptem alii *deorum*. pro *reorum* ut puto. frequenti errore. ſic Pont. lib. I. Eleg. IV. ſcribendum cenſeo,

I nunc & veterum nobis exempla reorum,
Qui forti caſum mente tulere refer.

& in Ibide,

In te tranſcribet veterum tormenta reorum,
Manibus antiquis cauſa quietis eris.

Quibus locis *virorum* nunc legitur. Claudianus lib. II. in Rufin. *vetereſque reos ex ordine quærit.* Hic tamen nihil cenſeo temere mutandum, cum totum diſtichon ſic, ut nunc legitur, in vulgatis libris, à Lactantio citetur lib. I. Inſt. Divin.

v. 626. *Fatidici dicta fuiſſe ſenis*] *fuere* meliores. pro ſenis optimus Mediceus, *Dei*, ut de Apolline agatur. ſic lib. II.

Fatidicum verbis fallere velle Deum.

certe *ſeni* proximo verſu denuo ſequitur. Sed Dodonæum fuit Oraculum. ut ex Macrobio lib. I. cap. VII. & Lactantio lib. I. Inſtitut. Divinar. diſcimus. quare

quare ſcribendum *fatidici Jovis.* prior Syllaba in *ſenis* ex ultimâ præcedentis vocis fuit repetita. quod errori cauſam dedit. & ſic Erfurtanus à manu prima.

V. 630. *Leucadio deo*] imo *modo* cum Naugerii, Urſini, Maz. Zulich. & duobus aliis. nec aliter Lactantius. vide Strabonem lib. x. de hoc ritu.

V. 640. *Sparſas boves*] *ſparſos* meliores.

V. 641. *Et quem nunc gentes Tyberim noruntque timentque*] *Tyberis* Urſini & unus Puteaneus. *Tyberin* prima editio. Putabam aliquando *Tyberinum horrentque timentque.*

V. 648. *Caco debita pœna fuit*] *pœna venit* Mazar. Zulich. pri. Ambroſ. pri. Med. opt. Patav. Voſſ. & ſeptem alii. bene. dixi ad Epiſtol. IV. Triſt. lib. II. ex veteri libro,

Cujus in eventu pœnæ clementia tanta eſt,
Venerit ut noſtro lenior ira metu.

Non *ut fuerit*, quod eſt in vulgatis. lib. IV. Eleg. V.

Dum veniat placido mollior ira Deo.

ſic *Venit amor gravius quo ſerius* Epiſtola IV. & alia his ſimilia paſſim, de quibus vide Paſſeratium ad Propertii Eleg. V. lib. I. verſ. ult.

V. 651. *Magnaque pars horum deſertis manſit in agris*] *venerat agris* Urſini, pri. Ambroſ. Mazar. Zulich. & tres alii. Scribe, *venerat Argis.* hinc enim Argei dicta ſimulacra ſcirpea quæ in Tyberim jactata. de quibus Halicarnaſſeus lib. I. Varro loco quem ſupra adduximus, & Feſtus in *Argei.* Argis enim comitatum omnem Hercules in Latium excurrens adduxerat. ſic Virgil. lib. X.

Egregium Antorem latus inter & ilia figit,
Herculis Antorem comitem, qui miſſus ab Argis
Hæſerat Evandro.

V. 652. *Spemque Laremque ſuum*] malim *remque.* Porphyrius Panegyrico ad Conſtantinum,

——— *ſervire volunt, mirabile dictu!*
Remque Laremque ſuum.

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
235 E 17 vol. 3

v. 655. *Mittite me in Tyberim*] τὸ *in* libri quidam non agnoſcunt. *me Tyberis* Strozzæ codex. Scribe *Mittite me Tyberi.* ſic infra *Tybri jactatur imago.* ubi non eſt audiendus Neapolis, qui *in Tyberim* ex antiquis codicibus reponit.

v. 661. *Hactenus & vivo ſubiit*] *ut vivo* Urſini, Mazar. Voſſian. Arondel. plurimique alii. ut Epiſt. Sapphus,

Hactenus; ut media cætera nocte ſilent.

v. 668. *Quo docente*] *favente* opt. Patav. Læti, pri. Ambroſ. Mazar. Zulich. Voſſ. & duo alii. quod magis arridet.

v. 670. *Hæc tibi feſta dies*] Mazar. Zulich. Urſin. pri. Ambroſ. & ſex alii. An *pacta*? an *ſacra*? quod poſterius in multis ſcriptis occurrit. ſic & ſupra non ſemel *factis* pro *feſtis* aut *ſacris* legitur. mox *profitetur & rogat* pri. Farneſ. pri. Med. Arond. Gottorph. & tres alii.

v. 675. *Incinctus tunica*] *tunicas* Mazar. Zulich. Læti, opt. Medic. pri. Ambroſ. Voſſ. & duo Farneſiani eleganti Græciſmo. niſi malis *tunicam*. quod pro diverſa lectione in uno Moreti erat notatum. mox pro *urna ſuffuſa* lege *ſuffita*. nam Urſini præſtantiſſimus *ſuffitam*. optimus Mediceus pro diverſa lectione *ſuffitas*. Naugerii liber *ſuffecta*. Mazar. Zulich. & unus Vatic. *ſuffit aquam ſuffit & haurit aquam*, quæ turbatiſſima ſunt. pro *quam gerit*, idem Urſini codex *ferit*. puto *quam gerit*, urnam nempe. Propertius libro IV. Eleg. IX.

Suffiit & pura limina ſparſit aqua. ſic ſcribo.

v. 680. *Incipit & ſolita dicere voce preces*] Scripti fere omnes recte,

Et peragit ſolita fallere voce preces.

niſi quod *ſolitas preces* eſt in nonnullis. *Peragit preces voce ſolita fallere.* ita conſtruendum, quod decepit Neapolim, impulitque ut pro vulgata lectione pugnaret.

v. 682.

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
235 E 17 vol. 3

v. 682. *Præterita perfida verba fide*] *die* ſcripti fere omnes paucis exceptis, iiſque minus caſtigatis. Unde Scaliger & Gruterus *præteritæ die* pro *diei.* ut *fide* pro *fidei* paſſim apud noſtrum. *præterito die* Maz. & Zulich. Puto ſcribendum, *præteritis perfida verba deis.* hoc eſt neglectis, ſpretis. Met. VIII.

——— *ſolas ſine thure relictas*
Præteritæ ceſſaſſe ferunt Latoidos aras.

Epiſtola Cydippes,

Præteriine tuas de tot cœleſtibus aras?

ſequenti verſu *falſusve* pro *falſove* Zulich. & alii tres ſcripti. ſed nil muta. ſic Art. Am.

Per Styga Junoni falſo jurare ſolebat
Jupiter.

v. 684. *Numina vana Jovis*] *numina magna* opt. Patav. pri. Farneſ. Mazar. Voſſian. aliique multi. & recte. ſic Amor. lib. II. Eleg. VIII. ubi etiam de perjurio agit,

Per Veneris feci numina magna fidem.

ſic & *di magni* paſſim dicti.

v. 686. *Improba verba*] *dicta* Mazar. Zulich. Voſſ. pri. Farneſ. opt. Patav. & duo alii. *verba* jam præceſſerant.

v. 687. *Et pereant veniente die*] *pateant* Zulich. Mazar. Urſini, Voſſ. pri. Farneſ. & decem alii. Recte. Pateat ac detur, inquit, die veniente aditus ad nova mihi perjuria. Vulgatam lectionem ſi admittamus, bis idem dixerit.

v. 691. *Poſcentes ridet*] *poſcentem* Urſini, pri. Farneſ. & quinque alii. omnino bene. nam ad mercatorem, de quo ſupra, eſt referendum. opt. Patav. Maz. & Zulich. *poſcenti.*

v. 693. *At mihi pande precor multo meliora petenti*] *tanto meliora* Mazar. Zulich. Urſin. pri. Ambroſ. & cæteri fideliores plerique. recte. niſi quod pro *pande* in quibuſdam *parce* perperam. ſic *tanto melior* apud

Plau-

Plautum & Phædrum. vide Gronovii noſtri Obſervat. lib. II. cap. XXI. Seneca Ep. XXI. *Tanto melior ſurge & reſpira.*

V. 697. *Dic, ego reſpondi*] malim, *Dic age.* nam τὸ *ego* à manu recentiori erat in Zulichemiano, veteri lectione eraſa. & ſequenti verſu pro *reddidit ore* pri. Ambroſianus & Læti codex cum uno Patav. *Prodidit.* bene. dixi lib. III. V. 292.

V. 704. *Ex cauſa*] *à cauſa* pri. Ambroſ. Mazar. Zulich. Lege *è cauſa.*

V. 708. *Conſtiterant illo nomina fida loco*] *Conſtiterunt* unus Patavinus. Quantivis pretii lectio eſt, quam Zulichemianus exhibet,

Conſtiterant illic. nomen Aphidna loco.

neque aliter in Mazar. fuiſſe videtur. nam *illic* diſertim apparebat, cæteris vocibus in mendâ cubantibus. Aphidnas Laconicas diſtinguit ab Atticis Stephanus περὶ πόλεων, quas Dioſcuri poſt raptam à Theſeo Helenam expugnarunt. Appoſite omnino Stephanus, Ἄφιδνα δῆμος Ἀττικῆς τῆς Λεοντίδος φυλῆς, ἀπὸ Ἀφίδνα αὐτόχθονος. ἔστι καὶ πόλις Ἀφίδναι. ἔστι καὶ τῆς Λακωνικῆς, ὅθεν ἦσαν αἱ Λευκίππιδες Φοίβη καὶ Ἱλάειρα. Quanquam Theocritus in Dioſcuris & Pindarus Nemeis Od. X. qui hiſtoriam luculentis verſibus deſcripſerunt, ad Apharei tumulum pugnam hanc commiſſam fuiſſe aſſeverant. Aphareus autem cum Meſſeniis imperarit, fit veriſimile, monumentum ejus iſta in regione extitiſſe. Certe Apollodorus in hac fabula in Meſſeniorum tractu Concurriſſe Dioſcuros cum Ida Lynceoque contendit. Habes & hiſtoriam apud Hyginum fab. LXXX. ſed ubi pugna ſit commiſſa, non addit. apud quem perperam *Laïra* pro *Ilaïra* appellatur altera Leucippidum, & Ἐλάειρα pro Ἱλάειρα apud Scholiaſten Pindari. Cæterum Avienus in Arateis videtur innuere Leucippidas fuiſſe raptas à Dioſcuris bello Athenienſi, quod ob raptam à Theſeo

ſeo Helenam gerebatur. ſed quemadmodum bella duo confundit, ita etiam Atticas Aphidnas cum Lacedæmoniis. Locum ecce, ut in veterrimo codice Voſſiano legitur,

At capiti ſuberunt Gemini, proleſque Tonantis
Egregia, & patrio poſt reddita numina cœlo.
Nam Lacedæmonius cum Mars caluiſſet Aphidnis
Caſtora Cecropii tulit inclementia belli.
At frater lucemque & fata ſuperſtitit ævi.
Protinus alternæ germanos tempora vitæ
Jupiter attollit, cœlique in celſa receptans
Æternæ flagrare facis jubet ignibus ambos.

Neque aliter Hyginus in Geminis, *ſed qui de Caſtore* & *Polluce dicunt, hoc amplius addunt, ut Caſtor in oppido Aphidnis ſit occiſus, quo tempore Lacedæmonii cum Athenienſibus bellum geſſerunt.* Ita emenda. Perperam vulgati *in oppido Ariadnis.*

v. 712. *Cervix humeros tegit*] *premit* meliores.

v. 719. *Alternâ fratrem ſtatione recepit*] *redemit* probe veteres plerique. Maronis illa cogitabat,

Si fratrem Pollux alternâ morte redemit.

ſequenti verſu *ſidus uterque* Zulich. pri. Farneſ. & ſex aut ſeptem alii. non *utrumque.* ſic lib. III. de Pico & Fauno,

Romani numen uterque ſoli.

v. 725. *Proxima Vulcani lux eſt, quam Luſtria dicunt*] Primus ad Feſtum incomparabilis Scaliger vidit *Tubiluſtria* eſſe reponendum. Certe in veterrimo Urſini, Zulichemiano, Mazariniano, opt. Patavino, & tribus aliis *ubiluſtria.* in optimo Mediceo *tubiluſtria* erat emendatum. neque aliter in orâ codicis ſui Politianus. Scribe nulla mutatione,

Proxima Vulcani lux es: Tubiluſtria dicunt.

v. 727.

V. 727. *Quatuor inde Notis*] *locis* Zulich. Mazar. & unus Farneſ.

V. 731. *Dives aquis acceperit*] *aquas* unus Patavinus. *ſuſceperit* pri. Farneſ. & pri. Mediceus. Lege, *dives aquæ ſuſceperit.*

V. 733. *Auferet*] *Auferat* bene Zulichemianus, pri. Ambroſianus & alii duo. nonnulli *Aufert.*

NOTÆ

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
235 E 17 vol. 3

NOTÆ
IN LIB. VI.
FASTORUM.

2. *Ipſe leges*] *lege* Urſini, Naugerii, & unus Patavinus. Læti, & pri. Ambroſ. *legas.* mox *loquantur* pro *loquentur* meliores.

V. 39. *An facient*] *faciunt* multi ex ſcriptis. at pri. Ambroſ. & octo alii *faciant.*

V. 45. *Pœniteat, quod non fovi*] *foveo* meliores.

V. 49. *Junoniculoſque Faliſcos*] *Junonicolaſque* cum ſcriptis.

V. 52. *Hic color, hic teneo*] *colar* & *teneam* caſtigatiores.

V. 57. *Nec præſtat*] *præſtet* Zulich. & unus Patavinus. Lege *Ne præſtet.*

V. 59. *Aricia faſtos*] *faſtus* pri. Medic. de quo egimus ſupra initio libri primi. mox metri ratio exigit reponamus *Lanuviumque* pro *Laviniumque* cum ſcriptis nonnullis. Urſini codex *Laviniumque nemus,* pro *Lanuviumque.* eleganter. Fuit enim ingens illic lucus Junoni Soſpitæ ſacer, quod ex Æliani Hiſt. Animal. & Cicerone diſcimus. quanquam Ælianus Lanuvium cum Lavinio confundit. Apud Silium quoque Italicum non ſemel pari modo peccatur.

V. 61. *Aſpice Tibur*] *inſpice* meliores.

V. 66. *Signa dolentis erant*] ſcripti plerique *vigoris* vel *doloris.* quidam etiam *decoris.* duo *ruboris.* unus *pudoris.* nil muto. Faſt. IV. de Cerere,

Maximaque in vultu ſigna dolentis erant.

V. 72. *Et faveas cauſæ forſitan ipſe meæ.*] alii *fa-*

veat ipſa, ut ad Junonem reſpiciat.

v. 77. *Romanæ dediſti*] *dediſtis* Voſſianus & duo Medicei. ut ad poſteritatem quoque referatur.

v. 86. *Hæc ætas bellum ſuadeat, illa gerat.*] Lege cum ſex ſcriptis *ſuadet, at illa gerit.* vel, *ſuadet & illa gerit* cum Urſini & nonnullis aliis libris præſtantioris notæ. Amor. lib. I. Eleg. IX.

Ille fores dominæ ſervat, at iſte ducis.

& mox, *Hic portas frangit, at ille fores.*

v. 88. *Junius eſt juvenum; qui fuit ante, ſenum.*] ſic diſtingue. *Junius hic* Zulich. Puto,

Junius hinc juvenum; qui fuit ante, ſenum eſt.

qui fuit ante, qui præceſſit, Maius videlicet.

v. 92. *Placidi numen opuſque ducis*] *munus opuſque* Hamburg. Junian. & alter Petavianus. ſic hæc duo conjunxit etiam Pont. lib. IV. Eleg. prima,

Tutelæque feror munus opuſque tuæ.

infra hoc ipſo libro,

Ite Deam læti Fortem celebrate Quirites.
In Tyberis ripâ munera Regis habet.

In obitum Druſi,

Nec ſua conſpiciet (miſeram me!) munera Druſus,
Nec ſua pro templi nomina fronte leget.

Art. Amat. lib. I. de Concordiæ Templo,

Aut ubi muneribus nati ſua munera mater
Addidit; externo marmore dives opus.

Triſt. lib. II. ex antiquis libris,

Venerit in magni templum tua munera Martis.

ubi *numina* in vulgatis nunc circumfertur.

v. 98. *Res eſt arbitrio non dirimenda meo*] *Lis dirimenda* ab Ovidio ſcriptum fuiſſe exiſtimo. ut Juriſconſulti paſſim. etſi vulgata lectio membranas omnes habet auctores.

v. 100. *Quam juvat una*] *juvet* Arond. pri. Farneſ. Gottorph. & decem alii.

v. 103. *Unde datas habeat vires.*] Puto *ratas.*

ſed

ſed pro vulgata lectione ſtant libri veteres.

v. 105. *Adjacet antiquus Tyberino lucus Helerni*] malo *antiqui Helerni* cum pri. Ambroſiano & duobus aliis. *antiquus Tyberini lucus* Mazar. Cæterum de *Helerno* & diverſis hoc loco lectionibus vide quæ notamus lib. II. v. 67.

v. 116. *Ducis in antra, ſequar*] *ſequor* meliores. ſic apud comicos ſæpe, *I pra; ſequor*. Triſt. III. El. I. *Duc age: namque ſequor.* ſic & ibi veteres.

v. 117. *Credulus ante iit*] *ante iniit* alii. plurimi *ante ſubit*. alii aliter. Sed recte, ſi quid judico, Regius & prior Bononienſis, *antra ſubit*. lib. II.

Antra ſubit tofis laqueataque pumice vivo.

v. 124. *Nil agis, & latebras reſpicit ille tuas.*] Lege, *Nil agis en.* quomodo Arondelianus. Sequenti etiam verſu cenſeo ſcribendum, *Nil agis en. dixin?* cum ſcripti ac vulgati perperam *dixit* agnoſcant. Sunt enim non Jani, ſed poëtæ interpellantis. certe *dixi* eſt in Juniano, Erfurtenſi, & uno Vaticano. unus Patavinus *dico*. Vide Notas ad Epiſt. XII. v. 71.

v. 126. *Teque potitus ait*] *ſpeque potitus* Urſini & unus Patav. probe. ſimile mendum inſedit Elegiam primam lib. III. Pont. *cupias, ut ſpe potiaris, oportet.* ubi *re* male legitur. ſic Met. lib. XI. *ſpe potitur tandem.* ſic & *auſo potiri* paſſim.

v. 130. *A foribus*] *Laribus* duo veteres. mox *fraudarant* malo quam *fraudabant*.

v. 140. *Quod horrenda ſtridere nocte ſolent*] Lege *horrenda voce* vel contra libros veteres. libro II. Artis Amatoriæ etiam *noctis* pro *vocis* legitur. Iſidorus Etymolog. *Strix nocturna avis habens nomen de ſono vocis, quando enim clamat, ſtridet.* Virgil. lib. IX.

——— *tum vox horrenda per auras*
Excidit.

Val. Flaccus lib. I. ——— *vox reddita tandem,*
Vox horrenda viris.

ſic *horrendi clamores* apud Virgil. noſter Faſt. IV. *horrendo lotos adunca ſono.* & *horrendum murmur* in Ibide. Janus Vlitius *horrendum ſtridere* legebat: ut apud Virgilium lib. VI. *bellua Lernæ Horrendum ſtridens.* ſed de *nocte* jam præceſſerat.

v. 142. *Næniaque in volucres falſa figurat anus.*] *Nænia Marſa.* Urſini, Naugerii, unus Patav. & unus Mediceus. optime. dictum Art. Am. libro II. v.102. Hanc etiam lectionem in uno ſuo Neapolis invenit. in alio *Nænia ſaga.* etiam non male.

v. 157. *Spargit aquis aditus, & aqua medicamen habebant*] duo veteres unus Vatican. alter Bononienſis *& quæ.* lege, *ſed quæ medicamen habebant.* Aquas luſtrales intelligit.

v. 163. *Profecta ſub æthera ponit*] *æthere* meliores. & ſequenti verſu *quique ſacris adſunt* Voſſ. & ſex alii, non *adſunt ſacris.*

v. 165. *De ſpinâ ſumitur alba*] *ponitur* Arondel. Voſſ. & plurimi præterea veteres. recte, niſi cum Jano Vlitio noſtro malis *ſubditur.*

v. 170. *Sit faba farre rogas?*] Lege, *ſi rogas.* quanquam ſcripti cum vulgatis hic conſentiunt.

v. 173. *Piſcis adhuc illi populo*] alii *illis populis.* vel *illic populi.* Putabam aliquando,

Piſcis adhuc vilis populi ſine fraude natabat.

nondum pretium piſcibus erat poſitum.

v. 176. *Gaudet avis*] *avem* Urſini, Voſſii, unus Vatic. & Mediceus. venuſte & vere. ſic apud Virgilium libri meliores Eclog. II.

Invenies alium, ſi te hic faſtidit, Alexin.

v. 178. *Nec tellus captas miſerat ante feras*] *arte* pro diverſa lectione alter Puteaneus. Quid, ſi legatur *tellus Afra*, vel *Inda.* ſi *arte* mavis, intellige de leonibus, tigribus, pardis, elephantis & ſimilibus, qui Romam capti mittebantur ad ſpectacula.

v. 185. *Ante domus Manli fuerat*] *fuerant* Ma-

zar.

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
235 E 17 vol. 3

zar. Zulich. Sarrav. & alii tres ſcripti. templa videlicet.

V. 192. *Dextra porta Capena via*] *Tecta via* veteres plerique, niſi quod in nonnullis *recta*. ſed Via Recta campi Martii hic locum non habet. Emenda Martialem lib. III. Ep. V.

Protinus hunc primæ quæſitum i limine Tectæ.
Quas tenuit Daphnis, nunc tenet ille Lares.

Ita ex veſtigiis membranarum ſcribendum, quicquid iſti *tectæ viæ* viri docti obloquuntur.

V. 193. *Te quoque Tempeſtas.*] Hæc illuſtrentur ex veteri lapide Romæ ante XL annos effoſſo, & de L. Scipione intellige, qui Corſicam expugnavit. non de M. Marcello, quod interpretes volunt.

V. 195. *Si quærimus aſtra*] *quæritis* Urſini & tres alii. ut ſæpe alibi noſter.

V. 200. *Factaque erit poſito rore bis uda ſeges*] De hoc loquendi modo ad Epiſt. XX. V. 82. hic tamen *Tactaque rore* malim reponi. ut ſupra *tactæ rore querentur aves.* vide notas lib. IV. V. 740.

V. 205. *Proſpicit à tergo ſummum brevis area Circum*] *ſummus Circus* pars anterior Circi. quid ergo *Proſpicit à tergo*? ſi de tergo areæ accipis, debet legi *reſpicit*. proſpicere enim à tergo nemo dicitur. ſi de tergo templi interpretaris, peccas in hiſtoriam. Area enim hæc ante ædem Bellonæ erat, ut ex Feſto in *Bellona*, & Pub. Victore in Regione IX. diſcimus. Optime igitur Urſini liber veterrimus, & unus Patavinus *Proſpicit à templo.* Mutarunt nempe locum, qui Ædem Bellonæ templum dici poſſe non opinabantur.

V. 210. *Quod Deus*] multi *Qui.* Junianus *Quam.* nempe alteram partem. ſic in Triſtibus ex antiquis libris,

Quam prius a miti Cæſare munus habet.

nempe *vitam*. Art. Am. II.

Munus habe cælum; cælo ſpectabere ſidus.

v. 211. *Qui Nonas Lucifer ante eſt*] Urſini, *qu*
Lege *qui Nonas Lucifer anteit.* ſequenti verſu *Syl*
probavit opus non eſt ſollicitandum, nec mutandu
in *rogavit*, quod amico meo viro doctiſſimo videba
tur. Cenſorum proprie eſt probare. Vide veterem In
ſcriptionem apud Neapolim hoc loco.

v. 213. *Sancto Fidione referrem*] Scribe *Sanco*, &
Sancus ſequenti verſu cum optimo Urſini libro &
duobus Mediceis. Adi præterea Neapolim. hoc loc
pro *Semo pater* libri veteres conſtanter *Semi pater*, ni
quod in nonnullis mendoſe *Semi caper*. Nihil muto
Nam quod Neapolis ex Reatina inſcriptione notat &
ad Roſtratam Duillii Ciacconius,

SEMIPATRI SANCO.

apud Gruterum p. XCVI. alioſque SEMOPATR
legitur. & apud Propertium libro IV. Eleg. X.

Sic Sancum Tatiæ compoſuere Cures.

quo loco videndus Paſſeratius. & apud Feſtum in
Prædia, *In æde Sanci, qui Deus fidius putatur.* Liviu
lib. VIII. cap. XX. *Semonem Sangum* vocat. ſed &
illic *Sancus* eſt ſcribendum, ut & Σάγκον pro Σάγκτον
apud Halicarnaſſæum & Plutarchum in Problemati
Romanis. quanquam Auguſtinus utrumque nomen
in libris de Civitate Dei videtur agnoſcere. Nam in
veteri inſcriptione,

SANCTO SANCO SEMONI
DEO FIDIO SACRUM.

τὸ SANCO titulis potius quam nominibus Semo-
nis adſcribendum. Ovidius certe non niſi terna ejus
nomina agnoſcit. Si tamen à *ſanciendo orbe* dictus eſt,
utrumque nomen ex Auguſtini ſententia poſſit ad-
mitti. apud Silium Italicum libro VIII. ubi nunc le-
gitur, *Ibant & leti pars Sanctum voce canebant.*
codex Oxonienſis *Sangum* pro *Sancum*.

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
235 E 17 vol. 3

v. 216. *Nomina terna*] *trina* quinque ſcripti. ut lib. v. *vici numina trina colunt*. Plura diximus alibi.

v. 221. *Hanc ego cum vellem genero dare*] optima codici Voſſiano interpretatio adſcripta, *Hæc fuit uxor Fidi Cornelii Fabii*. recte. Seneca libro de Conſtantia ſapientis cap. XVII. *In Senatu flentem vidimus Fidum Cornelium Naſonis generum*. Hinc Senatorem fuiſſe colligo. De Genero hoc Ovidii nihil notatum ab iis, qui vitam ejus contexuerunt.

v. 226. *Conjunx ſancta Dialis*] an *cincta*? ut libro III. v. 397. ubi plura.

v. 229. *Detonſo crinem detexere buxo*] Velim videre qui intelligat, & nos doceat quid ſit *detonſum buxum*. duo libri *detenſo*. tres *detonſum*. duo *detonſos crines*. prima editio *detonſæ*. Læti codex *detonſa*. Scribe omnino *dentoſa buxo*, hoc eſt pectine buxeo, qui Martiali *buxus multifido dente* Apophoretis,

Quid faciet nullos hic inventura capillos,
Multifido buxus quæ tibi dente datur?

Idem lib. XII. *dentem* pro pectine dixit,

Exiguos ſecto comentem dente capillos.

Tibullus lib. I. Eleg. IX.

Aut tenues denſo pectere dente comas.

dentatus & *dentoſus*, ut *moratus* & *moroſus*, *comatus* & *comoſus*, ſimiliaque. Si cui *dentoſa* vox inſolentior videbitur, *dentata* licet reponat. ſic apud Petronium, *deſcendentes ab aure capillos dentatâ manu ducere*.

v. 234. *Ignea cum pura veſte nitebit humus*] optime Scaliger, *Veſta nitebit humo*. neque aliter in uno Farneſiano & Matthæi Herculani libro erat emendatum. *pura humo*, æde purgata poſt ſtercus ablatum. Codex præterea Bononienſis *virebit*. ut apud Horat. Epod. XVII. ——— *nec Sicana fervida*

Virens in Ætna flamma.

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
235 E 17 vol. 3

ita enim codices multi. apud Martial. *virens flamma* de quo vide commentatores.

v. 238. *Et dici, lubrice Tybri, tuos*] *didici* meliores. & mox *rebellaras* pro *rebellabas*.

v. 245. *Spem metus expulerat*] alii *abſtulerat*. ut infra,

Abſtulerat vires corporis ipſe timor.

v. 255. *Quorumque errore tenebar*] *trahebar* pri. Farneſ. & Ambroſ. & Læti, cum quatuor aliis. ut lib. v.

Ne tamen ignores, vulgique errore traharis.

Metam. II.

Utque viam teneas, nulloque errore traharis.

ſed & alterum rectum eſt.

v. 258. *Æde recepta Dea eſt*] *recepta ſua eſt* rectius pri. Ambroſ. & Læti liber. pro *Palilia* ſuperiori verſu *Parilia* Urſini codex. dixi lib. IV. v. 721. pro *Romam* eodem verſu *nomen*, Mazar. Zulich. aliique plurimi. Voſſ. Arond. Erfurt. duo alii, *numen*. Forte,

Dena quater memorant abiiſſe Palilia, numen
Cum flammæ cuſtos æde recepta ſua eſt.

v. 261. *Quæ nunc ære nitent, ſtipula tunc tecta virebant*] *ære virent* plurimi veterum. *ære vides ſtipula tunc tecta virebant*, Mazar. Arond. ac itidem plurimi alii. At vere Urſini, Naugerii, & tres alii,

Quæ nunc ære vides, ſtipula tunc tecta videres.

v. 266. *Formæ cauſa probanda ſubeſt*] malim *ſua eſt*, quia *ſubeſt* denuo occurrit verſu proximo. mox *Veſta eadem eſt quæ terra*, Urſini codex & duo alii, non *& terra* cum vulgatis.

v. 271. *Ipſa volubilitas*] Hi ſex verſus in Urſini libro & ſex aliis leguntur. à cæteris abſunt.

v. 276. *Terræ mundus haberet onus*] *terram haberet onus* elegantius Urſini, Læti, & duo alii. unus Mediceus *terras*. mox *Syracoſia* lege. nam in *Syracuſia*

tertia

tertia ſyllaba producitur. à Syracuſis Συρακούσιος, & poëticè Συρακόσιος. ſic *verſu Syracoſio* Virgilius Eclogia ſexta, ut habent vetuſtiſſima exemplaria. apud Claudianum quoque in Epigrammate de hac Archimedis Sphæra *Syracoſius ſenex* ſcribendum, & apud Priſcianum de Ponderibus,

Prima Syracoſii mens prodidit alta magiſtri.

& apud noſtrum in Ibide,

Utque Syracoſio præſtricta fauce poëta.

& Pont. lib. IV. Eleg. III.

Ille Syracoſia modo formidatus in urbe.

neque aliter apud Silium Italicum paſſim in vetuſtiſſimo codice exaratur. pro *Arte* etiam *Arce* reponendum cum optimo Patavino & duobus aliis. Achradinam intelligit, editiorem Syracuſarum partem, ubi ſervatam fuiſſe hanc Sphæram ex Athenæo docemur. lib. V. in deſcriptione navis illius celeberrimæ, quam Archimedes Hieroni Regi conſtruxit, βιβλιοθήκην ἔχον ἐν αὐτῷ· κατὰ δὲ τὴν ὀροφὴν πόλον, ἐκ τοῦ κατὰ τὴν Ἀχραδίνην ἀπομεμιμημένον ἡλιοτροπίου. Silius lib. XIV. quatuor partes urbis Syracuſanæ, *quatuor arces* vocat.

Nunquam hoſte intratos muros, & quatuor arces.

idem ibidem *arces* non addito numero.

Inde Syracoſias caſtris circumdedit arces.

Florus *tres arces totidemque muros* Syracuſis aſſignat. Cæterum locum Athenæi de hac Sphæra eſſe intelligendum vox πόλος ſatis evincit, nam ἡλιοτρόπιον dixit, quod curſum per duodecim ſigna Solarem exprimeret. ſcio aliter interpretari viros doctos. Claudianus de hac Sphæra,

Percurrit properum mentitus ſignifer annum,
Et ſimulata novo Cynthia menſe redit.

Ita lego. vulgati *proprium annum*. Paulo ante etiam ſcribendum, *Jura poli, rerumque fidem, legeſque dierum*
Ecce Syracoſius tranſtulit arte ſenex.

Nam vetuſtiores libri, *legeſque Deorum.* Vulgata exemplaria *virorum.*

v. 283. *Virginibus miniſtris*] *virgineis* meliores.

v. 294. *Comites virginitatis amat*] *habet* Urſini, Læti, pri. Ambroſ. & novem alii.

v. 303. *Inde precando Dicimus, ô Veſta quæ loca prima tenes.*] Hic denuo diſcrepant libri veteres. Urſini, pri. Ambroſ. Zulich. Mazar. aliique nonnulli, *inde precando Quæ famur Veſta.* alii plures *unde precando Quæ famur veſtra eſt* vel *Veſtam.* unus *Quæramus Veſta.* alius *Quæramur.* duo *unde precando Adfamur Veſtam.* non male. Latere mendum certus ſum. ſed medicina non eſt in promtu. Scribendum videtur tamen,

> ——— *inde precantes*
> *Præfamur, Veſtam, quæ loca prima tenes.*

vel *inde precamur Præfati Veſtam.* nam *precamur* eſt in plurimis antiquis. Tibullus libro III. Eleg. II.

> *Præfatæ ante meos manes, animamque precatæ.*

ubi male *animamque rogatæ* multi codices antiqui, quod tamen approbatores ſuos invenit. nec melius magnus Scaliger, *animamque rigatæ.* ut *rigatæ* cum *manus* conſtruatur. Virgil. lib. XI.

> *Ut primum placati animi & trepida ora quierunt,*
> *Præfatus Divos ſolio Rex inſit ab alto.*

v. 310. *Pura patella*] tres Vaticani *curva.* an *curta?* de quo lib. II. Faſt. v. 645. ſed bene vulgatam lectionem interpretatur Neapolis.

v. 314. *Fornacali ſunt ſua ſacra Deæ*] primæ editiones. & quatuor ſcripti, *ſtata ſacra*, quod & in ſuis Neapolis invenerat. id tamen metuo, ut ferri poſſit. certe libro II.

> *Curio legitimis tunc Fornacalia verbis*
> *Maximus indicit, nec ſtata ſacra facit.*

v. 320. *Fabula plena joci*] *parva joci* libri meliores magno numero.

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
235 E 17 vol. 3

v. 325. *Nec licet & longum eſt*] Scribo, *Nec libet.* ita ſæpe peccatum, ut monuimus ad Epiſt. Sapphus.

v. 327. *Dî temere errabant*] *Hi* cum melioribus. nam de Diis agi ſatis liquido ſuperiora evincunt.

v. 335. *Dubium eſt*] tollo τὸ *eſt.* ita præſtantiores libri.

v. 345. *Lampſacus*] *Lampſacos* nonnulli. & ſequenti verſu *Apta aſini* pro *Hinc aſini* meliores omnes. Sed emunctæ naris quilibet facile odoretur hoc diſtichon ab aliquo homine male feriato hic præter rem eſſe inculcatum, ut & alibi non raro factum.

v. 350. *Dicam Piſtoris*] libri veteres *Diſcant piſtores* vel *Dicant.* quidam etiam *Diſcant piſtoris.* Lego *Dic jam*, vel *Diſcite.*

v. 355. *Quæ ſit fortuna meorum*] *malorum* ſcripti meliores conſtanter magnâ copiâ. Triſt. I v. Eleg. prim.

Nec tamen, ut veni, levior fortuna malorum eſt.

unus *locorum.* alius *deorum.* tertius *viarum.* Vulgatæ lectioni non temere morim controverſiam. Marti enim ſacra Roma.

v. 363. *Ærata per atria*] *cerata* Lipſius Epiſtolicis Quæſtionibus. lib. IV. cap. V. quod jure improbat Neapolis. ſi quid mutandum refingam, *reſerata per atria.* ſic lib. IV. Metam.

—— *reſeratis aurea valvis*

Atria tota patent.

v. 366. *Sede*] *Æde* quidam. reliqui fere mendoſe, *Cede. putent* præterea unus Patav. Mox *Nil opis* legendum cum ſcriptis.

v. 371. *Capeſſent*] *capeſſant* & *cadant* meliores.

v. 374. *Turba premit*] *premunt* unus Vatic.

v. 380. *Sedes tuas*] *Latium tuum* pri. Ambroſ. & Læti. mox *Mollitumque* malim, quam *Mollitamque.*

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
235 E 17 vol. 3

& *Juſſerat*, *at fratris* quam *&c*, & *tempora noctis eunt* quam *erant*. de quo poſtremo vide Notas lib. II. v. 149. ſed per libros veteres vix licet.

v. 388. *Tradere vultis*] *mittere* Urſini, Voſſii, & unus Patavinus. non invenuſtâ repetitione.

v. 391. *Eſſe Ceres viſa eſt*] *Ecce* Urſini, Naugerii, & octo alii.

v. 395. *Feſtis Veſtalibus illa*] *illac* plerique.

v. 398. *Obſtupui tacitus ſuſtinuique gradum*] octo aut decem veteres *gradus*. Puto,

Obſtupui, tacitos ſuſtinuique gradus.

Val. Flaccus lib. III.

Ter tacitos egere gradus.

ſic *inceſſu tacito progredi* apud Virgilium, & *paſſu tacito præterire* apud Claudianum. noſter Art. Am. *tacito pede labitur ætas*. mox *vicina loci* pro *loco*.

v. 401. *Hic, ubi nunc fora ſunt, udæ tenuere paludes.*] *Hoc* Urſin. Zulich. Mazar. & tres alii. novem *Hac*. utrumque bene. Voſſ. & duo alii, *Hac*. & ſic paſſim noſter. vide Notas lib. III. v. 219.

v. 402. *Amne redundatis foſſa madebat aquis*] Plurimi ex vetuſtioribus,

Mane redundanti foſſa madebat aqua.

quos cave audias. Triſt. lib. II. Eleg. x.

Sive igitur nimii Boreæ vis ſæva marinas,
Sive redundatas flumine cogit aquas.

ſic & *ſingultati ſoni* Triſt. III. Eleg. v.

v. 406. *Craſſaque canna*] *caſſaque* duo meliores Farneſiani, & Mazarinianus à manu prima. eleganter. ſic *caſſam nucem* pro vacua dixit Plautus. & *caſſis oſtrea teſtis* Serenus Sammonicus cap. x. apud Silium libro VII. v. 698. *caſſa ſonipes exterritus umbra* ſcribendum. ubi *craſſa* perperam legitur. ſic *caſſa flamma* Remed. Amor. & *caſſa terræ fertilitas* lib. v. Met. ex antiquis libris, & *caſſa cinnama* lib. xv.

v. 408. *Ebria verba jacit*] malim *dicta*, ſi per libros

bros liceat. vide Notas lib. III. v. 695. Propert. lib. I. Eleg. XVI.

Te non ulla meæ læſit petulantia linguæ,
Quæ ſolet irato dicere tuta loco.

Ubi veteres libri, *tota loco*. Scribe *pota joco*. *jocum iratum* vocat dicteria & ſcommata. niſi mavis *probra joco*.

v. 421. *Signum cœleſte*] pri. Ambroſ. & Læti, *vitale*. Puto pro *fatale*.

v. 424. *Hoc ſupereſt illic*] Urſini codex *illi*.

v. 430. *Cura venit*] *redit* idem liber & unus Patavinus.

v. 431. *Sic ipſa volebas Ex quo judicio forma revicta tua eſt*] *volebat* meliores & *ſuo eſt* vel *ſua eſt*.

v. 434. *Eripuiſſe ferunt*] Vix Latinitatis ratio conſtabit huic verſui, niſi cum Sarraviano codice, *eripuiſſe datur* reſcribas. unus Farneſianus *eripuiſſet eam*. an *eripuere deam*?

v. 435. *Auctor in incerto: res eſt Romana; tuetur Veſta, quod aſſiduo lumine cuncta videt.*] ſic veteres. non, *in incerto eſt*. Nihil hic ſani. Primo ſcribendum videtur *res eſt Troiana*. hinc paſſim *Troica* & *Iliaca Veſta* dicitur. Cætera expedire poſſem variis conjecturis, quæ perplexa valde & intricata ſunt, ſed ne quid te, Lector, morer, verſum utrumque ab interpolatoris illâ manu, quam Ovidius paſſim eſt expertus, fuiſſe procuſum cenſeo. doctiſſimus Gronovius ad Statium & Livium *juncta videt* velit reponi.

v. 438. *Tectis obruta pœne ſuis*] *adytis ſuis* elegantius pri. Ambroſ. & Læti.

v. 443. *Magnâ ſuccurrite voce*] *vivâ voce* optimus Farneſianus & tres alii. ut apud Horatium Arte Poëticâ,

Reſpicere exemplar vitæ morumque jubebo
Doctum imitatorem, & vivas hinc ducere voces.

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
235 E 17 vol. 3

vivam humum paulo poſt noſter dicet. ſic codex Voſſianus veterrimus. mox *officium* pro *auxilium* & *flammis* pro *palmis* plurimi ex antiquis. ſed fruſtra.

v. 447. *Dubitatis ait*] Strozzæ liber, *dubitatis adhuc*. ut τὸ *ait* ſubintelligatur.

v. 455. *Sacro ſub Cæſare flammæ*] *ſacræ* in melioribus. & *temeraſſe* mox pro *temerare*. Sarravianus *temerata*, ut ſit Græciſmus.

v. 459. *In illa conditur*] *in illam* iidem. & ſequenti verſu τὸ *eſt* non agnoſcunt. mox lego, *ut Tellus Veſtaque numen idem eſt.* non &c. jam ſupra dixerat, *Veſta eadem eſt quæ Terra.*

v. 461. *Cognomen ab hoſte Fecit*] *in hoſte* liber Urſini & Zulichemianus. quod arridet.

v. 464. *Nec juvant*] *Ne juvent* meliores.

v. 469. *Dementur aſellis*] *demuntur* & *terunt* iidem.

v. 482. *Libaque toſta petit*] *petat* cum Mazar. Zulich. pri. Ambroſ. opt Patavino, Voſſ. & duobus aliis.

v. 484. *Dirige vatis opus*] *iter* Thuan. *navis iter* Junian. & unus Mediceus. ut alibi noſter. ſic libri primi initio,

Excipe pacato, Cæſar Germanice, vultu
Hoc opus; & timidæ dirige navis iter.

Remed. Am.

Rectaque cum ſociis me duce navis eat.

&, *Naviget hinc aliâ jam mihi linter aquâ.*

ſed quid moramur in re protrita? pro *redimite capillos* ſuperiori verſu Mazar. Zulich. pri. Farneſ. & opt. Patav. *diſtincte*. neque aliter Scholiaſtes Statii Theb. VII.

v. 487. *Rapta quod pellice natum Educet*] *raptum* veteres magno numero. Scribe *partum quod pellice natum educet*. partum ex pellice natum. mox pro *ſed imagine falſa*, lege *furiis & imagine falſa*. cum Urſini, Voſſii,

Voſſii, Mazar. Zulich. pri. Ambroſ. Læti, ſex aliis: Quidam *ſub imagine.* Scholiaſtes Statii Theb. VII. *in imagine falſus.*

V. 492. *Omnia juſta*] Perperam Canterus Novar. Lect. lib. I. cap. VIII. *omina* legit, ut monuimus Triſt. IV. Eleg. X. V. 80.

V. 495. *Eſt ſpatio contracta brevi*] *concreta* Scholiaſtes Statii. Theb. VI.

V. 502. *Vorticibus denſis Tybridis*] rectius legas *denſi.* Met. lib. IX.

Vorticibuſque frequens erat, atque impervius amnis.

V. 503. *Lucus erat, dubium Semele Stimelene vocetur.*] *Stimulene* vetuſtiores. & recte. contra Neapolis. *Stimulæ lucum* vocat Scholiaſtes Juvenalis ad Sat. II. Stimulæ quoque Deæ fit mentio apud Auguſtinum de Civitate Dei. huc illud paulo poſt alludit, *Latias Saturnia Bacchas Inſtimulat.* in veteri inſcriptione apud Gruterum occurrit LUCUS SEMELES, ut & apud P. Sextum Rufum de Regionibus Urbis, & Livium lib. XXXIX. cap. XII. pro *vocetur* Voſſ. Mazar. Zulich. tres alii *vocatur.* Puto *vocatus:* vel quod malim *dicatus* vel *dicetur.*

Lucus erat, dubium Semelæ Stimulæne dicatus.

V. 505. *Arcadas eſſe audit*] in uno Patavino, *Arcadas audit,* venuſta repetitione.

V. 509. *Veſtris choris*] *noſtris* meliores. & mox *effuſis in ſua colla comis,* non *per ſua.* minimum refert.

V. 515. *Puerumque avellere pugnant*] *revellere* iidem.

V. 517. *Dique virique loci*] *Dique Deæque* Mazarinianus. quod prætulerim omnino. Virgilius Georgicis,

Dique deæque omnes, ſtudium quibus arva tueri.

Propertius libro III. Eleg. X.

Dique deæque omnes, quibus eſt tutela per agros.

nihil

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
235 E 17 vol. 3

ſed nihil neceſſe. Met. lib. II.

Inde Deos, hominesque voco, nec contigit ullum
Vox mea mortalem.

v. 527. *Pervolat alis*] malim *provolat.* ut ſupra *Provolat in medium.* Sequenti verſu male turbant libri veteres. Senſus eſt, Nomen tuum, ô Ino, frequens eſt in ore omnium. mox *Carmentæ* pro *Carmentis* Læti codex.

v. 532. *Dicitur & ſubito*] *inſubito* meliores. & *illam* pro *illa* ſequenti verſu mutatâ diſtinctione. lapſus hic eſt Neapolis, qui aliter ſcribendum contendit. Urſini exemplar & alii nonnulli *gratior ante* pro *arte.*

v. 536. *Qua licet*] *Qua libet* Voſſ. & tres alii. unus *Quæ libet.* Forte *Quamlibet.* de quo ad Epiſtolam VI. v. 140.

v. 542. *Huic populo proſpera ſemper ades*] *dextera* quatuor veteres. quod magis arridet. ſic ad Janum libro primo, *Dexter ades ducibus. in veſtris aquis* non *noſtris* meliores.

v. 547. *Quem nos Portumnum*] *Portunum* veterrimi libri tam hic quam apud Virgilium, alioſque.

v. 549. *Annuerat: promiſſa fides*] *Annuerant* tres libri. unus Patav. *promiſſa fide.* Puto *Annuerunt promiſſa fide.* vel *Adfuerat promiſſa fides.* ſic *fides pollicita* lib. III.

Pollicitam dictis, Jupiter, adde fidem.

Met. XI.

Pollicitamque fidem tangendo ſingula tentat.

v. 552. *Si ſinat illa*] *ipſa* meliores. & mox pro *Cadmêa* codex Læti *Cadmei.* & ſic à manu prima fuiſſe videtur in Mazarini libro. tres alii *Cadmeia.* quomodo *Cadmeis Agave* Virgilio in Culice.

v. 562. *Ipſa ſuis*] *illa* plerique meliores. & pro *illi* verſu ſuperiori, Urſini, Læti & duo alii, *in quam.* pri. Ambroſ. & Junian. *inquit.* Videtur aliquid latere.

v. 565.

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
235 E 17 vol. 3

v. 565. *Flumenque Theloni Purpureum*] *Toleni* Zulich. Urſin. & cæteri plerique vetuſtiores. alii *Toloni*. Voſſ. & duo alii *Tolenum*. unus *Telonum*. apud Appianum, Oroſium, Paulum Diaconum, & Freculfum etiam variatur in hoc nomine. *Purpureo* etiam alter Bononienſis, ut ſcribendum putem, *flumenque Tolenum Purpureo miſtis ſanguine fluxit aquis*. Eſt autem hic amnis tam Tolenus quam Tolenius dictus. *flumen Tolenum*. ut apud Horatium, *Teſtis Metaurum flumen*. & *flumen Rhenum* alibi.

v. 568. *Didius*] Non hic ſeſe expedit Neapolis, & merito. is videatur. Voſſii & Mazarini codex *Vidius*. in altero Ambroſiano pro diverſa lectione *Tullius*. Erfortanus *Dilius*. Forte *Julius* legendum. ut L. Julium Cæſarem innuat, qui A. V. C. DCLXIII. cum Rutilio conſul fuit. hunc enim Florus lib. III. cap. XVIII. bello Marſico in prælio vulneratum & poſt mortuum ſcribit. Quanquam lapſum fuiſſe Florum plerique contendunt, qui pro Rutilio Cæſarem ſupponat. Amplius cogitandum.

v. 570. *Quis latet iſte togis*] *quid iſte* quatuor libri. codex Læti & pri. Bonon. *quis latet ade*. quod & Neapolis eſt ſecutus.

v. 578. *Feneſtellæ porta*] Hæc vera lectio, quicquid libri veteres obloquuntur, in quorum nonnullis *feneſtralis*, vel *feneſtratæ*. Plutarchus περὶ τῆς Ῥωμαίων τύχης, φενέστελλαν πύλην vocat. Idem in Quæſtionibus Romanis Problem. XXXV. πύλην φαίνεστραν. mendoſe, ut puto.

v. 584. *Donec eum poſitis occuluere togis*] *eam poſitis* meliores. imaginem ſcilicet. ſic infra,

Signum erat in ſolio reſidens ſub imagine Tulli.

quidam *compoſitus*. mendoſe. *evoluere* Voſſianus pro diverſa lectione. Libens legam,

Donec eam appoſitis involuere togis.

de quo ad Epiſt. VII. v. 100. & Ep. IX. v. 86.

v. 587.

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
235 E 17 vol. 3

v. 587. *Conjugio parato*] imo *peracto.* quod libri caſtigatiores agnoſcunt.

v. 590. *Pia vita placet*] *vota placent* alii. prima editio & duo ſcripti, *pia jura.* quod arridet. Met. VIII.

Mens ubi materna eſt, ubi ſunt pia jura parentum?

ſic & ibi recte pro *vota* libri meliores.

v. 593. *Regnum factum eſt dotale*] *facito* Urſini & quinque alii. opt. Patav. *fatio.* pri. Ambroſ. *facis eſt.* Mazar. Zulich. multique alii, *facio.* quod placet. unus *facias.* alius *faciam.* Puto,

Sit caput, ut regnum, faxo dotale parentis.

vel, *Stet capite, ut regno, pactum dotale, parentis.*

vel, *En caput, ut regnum, facio dotale.*

ut apud Horat. —— *propria hæc mihi munera faxis.*

v. 594. *Indictas exige dotis opes*] Lege, *i, dictas exige dotis opes.* & ſic codex Strozzæ. Terentius Heaut. Act. v. ſc. v. *cur non accerſi jubes filiam, & quod dixti dotis, firmas?* Martialis lib. XII.

Præluxere faces, velarunt flammea vultum,
Nec tua defuerunt verba, Thalaſſe, tibi.
Dos etiam dicta eſt.

Cicero pro Flacco, *Quæcunque ſine hoc auctore eſt dicta dos, nulla eſt.* ſic & *doti dicere* paſſim apud Juriſconſultos. Servius ad verſ. 31. lib. I. Georg. *Servit. Quia quandocunque in manum convenerat, omnia protinus, quæ doti dicebantur, marito ſerviebant.* ſic & ibi ſcribendum. Val. Flaccus lib. VI.

—— *en cujus thalamis Æetia virgo*
Dicta manet.

dicere pro polliceri & addicere. Cornelius Nepos vita Eumenis, *Hoc tempore data eſt Eumeni Cappadocia, ſive potius dicta; nam tum in hoſtium erat poteſtate.* vide plura apud Nonium in *Dicere.* ubi *dicta dos* etiam ex Varrone Myſteriis & Afranio Fratriis notatur. Poſſet & legi *en dictas.* ſimile mendum expunximus Epiſtola XIV. v. 126. ubi pro *inſuper adde,* repo-

reponendum, *i, ſuperadde*. apud Maronem pro *Tyrrhenas, i, ſterne acies*, multi ex veterrimis libris, *inſterne*. libro IV. Faſt. ſupra, cum in membranis præſtantiſſimis eſſet,

Dic ter, & in vivo perlue rore manus,

i, perlue reſinximus. Martialis lib. X. Epigr. XX.

Si tibi mens eadem, ſi noſtri mutua cura eſt,
I quocunque loci: Roma duobus erit.

ſic iſta autumo eſſe conſtituenda. ſi paria mecum, inquit, facis amando, quocunque demum iveris, ubicunque fixeris pedem, Romanos nobis ipſis præſentem præſtabimus. hoc eſt, mutuæ conſuetudinis voluptas nihil votorum ſummæ abeſſe aut ultra à nobis deſiderari patietur. Vulgati libri *In quocunque loco*. ſatis frigide.

v. 598. *Ad arma ruit*] *in arma* Zulich. Urſini, Voſſii, multique alii. quod placeret, niſi τὸ *in* ſuperiori verſu præceſſiſſet. Vide Notas Epiſt. III. v. 136.

v. 599. *Hinc cruor & cædes*] *hinc cædes* Voſſ. Arond. & quinque alii. ut Faſt. II.

Hinc tonat, hinc miſſis abrumpitur ignibus æther.

v. 609. *Certa fides facti*] in pleriſque *facti eſt*. alter Putean. *factis*. deinde *Poſt tamen hoc* non *hæc* meliores.

v. 612. *Acta loquor*] *loquar*. Urſin. Arond. multique alii. pri. Ambroſ. & Læti, *acta canam*. lib. V.

Facta canam, ſed erunt qui me finxiſſe loquantur.

v. 622. *Solennes preces*] *Solenni voce* meliores.

v. 627. *Ocriſia mater*] Libri veteres *Creſia*, vel *Creſſia*. Scribe *Ocreſia*. Ὀκρήσειαν vocat Plutarchus. Tabula ænea Lugduni, quæ orationem Claudii Imp. continet de civitate Gallis dandâ, SERVIUS. TULLIUS. SI. NOSTROS. SEQUIMUR. CAPTIVA. NATUS. OCRESIA. Ὀκρισίαν vocat ſemper Halicarnaſſæus. In vulgatis Arnobii exem-

exemplaribus lib. v. *Ocriſia eſt*. apud Feſtum in voce *Nothum Ocliſia* perperam dicitur.

v. 628. *Præſignis facie*] *Præſigni faciem* Zulich. & Mazar. Lege *Præſignis faciem*. familiaris Naſoni Græciſmus. lib. XII. Metamorph. ex veteri codice,

Cinctaque adeſt virgo matrum nuruumque caterva
Præſignis faciem.

v. 629. *Sacris de more peractis*] Rectius *paratis* alter Bonon. & unus Farneſ. quomodo enim peracta ſacra, ſi vinum foco poſt affunderetur. unus Moreti, *ſacris litatis*. ut apud Virgil.

——— *ſacrisque litatis*
Indulge hoſpitio.

Met. XIV. ——— *ſacriſque ex more litatis*
Littora adit nondum nutricis habentia nomen.

lib. XIII. ——— *fibris de more litatis*
Regia tecta petunt.

ſic & ibi veteres nonnulli.

v. 633. *Juſſa foco captiva ſedet*] *fovet* duo Farneſiani & unus meus. quod arridet. *fovet*, nempe membrum iſtud virile.

v. 636. *Inque comis flammeus arſit apex*] *inque comâ* meliores. *hæſit apex* pro diverſâ lectione Sarravianus. Plurimi veterum *exit apex*. perperam.

v. 640. *Tecta fuere domus*] *fuiſſe* meliores. & paulo ante *primo viro* non *caro* Urſini codex & unus Patavinus. *ſacro* Erfurtanus. alius *claro*.

v. 648. *Cum judex*] *vindex* Voſſ. pri. Farneſ. Maz. Zulich. & nonnulli alii. bene. ſic de eodem Auguſto, Triſt. v. Eleg. XI. ex veſtigiis veterum membranarum,

Eripuit cum me vindicis ira tibi.

lib. III. Eleg. VI.

Fortunamque meam metuens, non vindicis iram.

lib. II. Eleg. IX.

Quicquid id eſt, habui moderatam vindicis iram.

lib.

lib. III. Eleg. III.

Non gravior merito vindicis ira fuit.

Pont. I. Eleg. VII.

Judicium nobis igitur cum vindicis adſit.

V. 649. *Nulla nota eſt veniente die, quam dicere poſſis*] *ducere* Voſſian. & decem alii libri veteres. Legendum puto, *quam ducere poſſim.* ſic apud Horatium, *qua notam duxit niveus videri.* Propertius lib. I. Eleg. V.

Et timor informem ducet in ore notam.

Tibull. lib. I. Eleg. VI.

——— *& menſæ ducat in orbe notam.*

Noſter Triſt. II.

Et tacitam menſæ ducat in orbe notam.

Claudianus bello Getico,

——— *excepti telis immane relatu*
Prodigium miramque notam duxere futuri.

noſter Epiſtola Acontii,

——— *veniſſe volubile malum,*
Verba ferens doctis inſidioſa notis.

ita ſcribendum, cum *doctis notis* illic legatur. *diſcere* Thuaneus. *dicere poſſim* in Zulichemiano & Mazariniano.

V. 652. *Nunc ades*] malim *Huc.*

V. 654. *Quid toga longa volunt?*] *ſtola* Zulich. Mazariniano opt. Patav. Voſſian. duo Farneſiani. probe. quomodo ſcribendum Pigius quoque viderat in Annalibus. diſtincta tamen, ut opinor. Nam Herodotus lib. IV. apud Sauromatas notat ſtolam viris mulieribuſque communem fuiſſe. certe apud Romanos ſolis mulieribus erat in uſu. Quare Plutarchus Problematis Romanis in hac hiſtoria ἐσθῆτας γυναικείας pro ſtolis dixit. & Val. Maximus lib. II. cap. V. *varia veſte velatas* deſcribit. Plutarchus ibidem, ἐτύγχανον δὲ οἱ πολλοὶ διὰ τὴν παννυχίδα καὶ τὸν πότον ἐν ἐσθῆσιν ἀνθιναῖς καὶ γυναικείαις ὄντες. Fruſtra quoque Neapolis negat *ſtola* pro *toga* in antiquis

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
235 E 17 vol. 3

quis libris reperiri. Stola igitur veſtis tam virorum, quam mulierum apud quaſdam nationes. ſed & tibicinum aut citharœdorum. Ælianus. lib. III. cap. XLIII. *ποικίλης ἱστορίας*, de citharœdo à Sybaritis occiſo, *φοβηθεὶς ὁ κιθαρῳδὸς σὺν αὐτῇ στολῇ κατέφυγεν εἰς τὸν Ἥρας βωμόν.* Halicarnaſſæus lib. II. *Ῥωμαίων δὲ τῶν αὐθιγενῶν οὔτε μητραγυρτῶν τις, οὔτε καταυλούμενος προέρχεται διὰ τῆς πόλεως, ποικίλην ἐνδεδυκὼς στολὴν οὔτε ὀργιάζων τὴν θεὸν τοῖς φρυγίοις ὀργιασμοῖς.* Vide Nonium in *Stola*.

v. 656. *Poſſem utinam doctæ verba referre deæ*] *pactæ deæ* plurimi veterum. Probe Vaticanus unus *Pace velim doctæ verba referre Deæ*. Met. VII.

——— liceat mihi vera referre
Pace Deæ.

ſic Triſt. V. Eleg. XII.

Pace novem veſtra liceat dixiſſe ſorores.

ita frequenter præſtantiſſimi ſcriptores.

v. 662. *Gratæ frangeret artis opes*] *Graiæ* optimus Patav. pri. Farneſ. Mazar. Arondel. aliique nonnulli. & recte. quod ex ſtolæ uſu præter morem Romanum liquet, de quo ſupra. *artis opus* etiam Urſini, optimus Patavinus & quatuor alii. ſic lib. I.

Ipſe meæ movi callidus artis opus.

ubi male *opem* ſubſtituunt libri quidam.

v. 663. *Pompa qui funeris irent*] *pompam* veterrimus Urſini & Strozzæ codex. venuſte. ſic *exequias ire*. de quo dixi Amor. lib. II. Eleg. VI.

v. 668. *Nulla toros*] *choros* multi veterum.

v. 675. *Quid ceſſas convivas ſolvere*] *convivia* cum Urſini, Mazar. Zulich. Læti, opt. Patav. quinque aliis.

v. 676. *Auctor vindictæ nam venit ille ſuæ*] *jam venit ecce tuæ* meliores. vel *nam venit*. ſic Rem. Amor.

Publicus aſſertor dominis oppreſſa levabo
Pectora. vindictæ quiſque favete ſuæ.

vidit

vidit ita legendum eſſe quoque Pigius, & paulo ante *Servierat*. qua in re aſſentientes habet vetuſtos codices. Cæterum paulo aliter hanc hiſtoriam narrant Livius lib. IX. cap. XXX. Val. Maximus lib. II. cap. V. & Plutarchus in Problematis Romanis.

v. 680. *In plauſtro ſcirpea lata fuit*] *ſirpea lata* habent tres antiqui. duo *ſirpea nata*. multi *ſcirpea nata*. Thuani *natta*. Gryphianæ editionis margo *ſcirpea larva*. Scaliger & Muretus *matta* conjiciunt. ut Læti codex & unus Vatic. Salmaſius ad Hiſtoriam Auguſtam & illum ſecutus Neapolis *ſirpea lata*. ut *ſirpea* ſit ſubſtantivum. quod neſcio an alibi occurrat. Certe vox *mattæ* non eſt in uſu Latinis niſi ſcriptoribus poſteriorum temporum. Plutarchus ἁμάξαις δέῤῥεσι κύκλῳ περικεκαλυμμένας vocat, qui in omnibus fere hujus hiſtoriæ cum Naſone conſentit. quare fuit cum *Scortea* legendum putarem.

v. 682. *Turba redire putat*] *putant* unus liber.

v. 685. *Callidus ut poſſet ſpecie numeroque Senatum*
Fallere.]

Ita libri ſcripti, quos videre mihi contigit, conſtanter. Editiones nonnullæ *Claudius*. quomodo manu recentiori erat ſcriptum in Urſini libro, & in codice Pomponii Læti pro diverſa lectione. Mazarin. *Calidus*. libri veteres Neapolis *Cautius*. quare is Pigio aſſentitur lib. I. Annal. corrigenti *Plautius*. A. V. C. CDXLII. de lectione *Cautius*, Neapolis non ſua ſed Pigii fide uſus eſt. cujus emendationem amplector. Idem *poſſent* pro *poſſet* reponit, & pro *Senatum*, *Sanatum*. feliciter. vide Feſtum in *Sanates*. Urſini tamen codex, pri. Med. & quatuor alii *Senatus*. Mazar. Zulich. opt. Patav. pri. Farneſ. Arondel. *Paratus*. Pigii emendationem rejicit Voſſius Grammatici operis lib. II. cap. XVII. quod *Sanates* tanquam *ſanatæ mentis* Feſto dicantur. atque ita prima repugnet ſyllaba. ſed quid ſi nugatus ſit Feſtus? certe τὸ

Se-

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
235 E 17 vol. 3

Senatum ferri non poteſt. quanquam enim Livius, Val. Maximus ac Plutarchus in nonnullis à ſe invicem hic diſſentiant, in eo tamen conveniunt, quod tibicines repetitos à Tiburtibus per Senatum Romanum aſſeverent. ut opus non fuerit Senatum falli.

v. 688. *Eſſe jubet*] *ire* Gryphius & duo veteres. recte. & mox *rediſſe* pro *redire* meliores. niſi quod codex Urſini *venire*.

v. 691. *Licet Idibus uti*] malo *libet* cum Hamburgenſi. vel *juvat* cum Oxon. & uno Vatic.

v. 695. *Habet tali mea nomine feſta*] *agit* meliores. quidam *ait*. proxime verum. Met. XI.

—— feſtum genialiter egit
Per bis quinque dies.

v. 700. *Vidi & virgineas*] delent meliores τὸ *&*.

v. 701. *Ars mihi non tanti eſt. valeas mea tibia dixit.*] Voſſ. & duo alii cum Naugeriano *valeas ars optima, dixi.* & tum legam, *Ars mihi non tanti es.* pri. Bonon. *cava tibia.*

v. 702. *Excipit abjectam*] *ejectam* Putean. & Douſæ excerpta. hoc eſt, aqua ejectam. lib. II. de Campo Martio,

Qui tamen ejectâ ſi forte tenebitur undâ.

mox *at uſum* non *&* Læti codex. probe.

v. 704. *Afflatam ſentit habere ſonum*] *inflatam* rectius Maz. Zulich. Arondel. Læti, & ſex alii. nonnulli *efflatum* vel *efflatam* fruſtra. lib. IV. *furioſaque tibia flatur.* & *inflexo Berecynthia tibia cornu Flabit.* lib. XI. Met. *inflato Berecynthia tibia cornu.* Emenda Propertium lib. III. Eleg. III.

Nec tibi ſit rauco prætoria claſſica cornu
Flare, nec Aonium cingere Marte nemus.

ubi perperam *Flere* nunc circumfertur. quod & Janum Douzam video deprehendiſſe.

v. 705. *Et modo dimittit digitos*] *digitis* Naugerii, Mazar. Zulich. Urſini, Arond. opt. Patav. & ſex alii. vere.

v. 710.

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
235 E 17 vol. 3

v. 710. *Ars colit*] *colat* meliores. ſequenti verſu pro *nox* legit *lux* Berſmannus, atque ita Mazar. à manu prima, & plurimi alii. pro *veniet*. Naugerii codex *venit*. Lege, *Tertia lux veniat*. ſic paſſim noſter in his libris loquitur.

v. 711. *Dodona Thyene*] *Dodoni* meliores. & mox *Agenorei bovis* pro *Agenorea*. Reſpicit enim taurum, à quo Europa rapta eſt.

v. 719. *Proles Hyrea*] *Hyriſea* Urſini & opt. Patav. *Hyrtea* Zulich. *Hyrſea* Mazar. Lege *Hyriea*. dixi lib. v. v. 499.

v. 723. *Tiburte triumpho*] *Tuburte* Læti codex. tertius Mediceus & Polit. *Tuberte*. quod verum eſt. pro *Poſtume* veteres plerique *poſtmodo*.

v. 725. *Superſunt*] malim *ſuperſint*.

v. 730. *Cana pruina fugit*] Arond. multique alii ex antiquis *ima* vel *una*. Sed recte Urſini, Voſſii, & ſex alii, *uda*. quamquam vulgatam lectionem non damno. duo *orta*. totidem *vana*.

v. 733. *Hunc quoque*] imo *Hanc*, id eſt Auroram cum Voſſ. Sarrav. & quatuor aliis.

v. 739. *Non impune pius*] Hoc diſtichon agnoſcit Urſini codex cum duobus melioris notæ Patavinis. Idque Naugerius ex ſuo in poſtremam editionem admittere non dubitavit. Cave tamen credas Naſonis eſſe.

v. 749. *Tunc cum obſervatas*] Nullum commodum ſenſum elicueris ex hoc diſticho. Quare certus ſum, id quoque ſpuriæ eſſe notæ.

v. 753. *Nemoriſque ſui Dictynna receſſu*] vel *tui* Sarrav. Scribe,

Lucus eum nemoriſque tui, Dictynna, receſſus
Celat.

nam in Zulichemiano *receſſus*.

v. 755. *At Lacheſis Clothoque dolent ſua fila teneri,*
Et fieri regni jura minora ſui.]

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
235 E 17 vol. 3

pro *Lacheſi* in uno Farneſ. Regio, meo, eſt *Limenus*. Putean. *Limens*. alius *Limeneus*. Erfurtanus *Climenes*. in Mazar. Zulich. pri. Farneſ. aliiſque nonnullis eraſa vetus lectio. etiam in Voſſiano. ubi relicta ad marginem priſcæ lectionis interpretatio ridicula, *Limines ſive Liminus Deus dicitur eſſe liminis*. deinde meliores omnes, *hæc fila teneri*, *Hic fieri regni*. Latet haud dubie mendum. Scribe,

At Clymenus Clothoque dolent; hæc fila reneri,
Hic fieri regni jura minora ſui.

Poſſet & *Clymenos* legi. ſingula videamur. Cur Pluto Clymenus dicatur, cauſam dat Auctor Etymologici. Κλύμενος ὄνομα κύριον ἥρωος. παρὰ τὸ κλύω τὸ δοξάζω. ἔστι καὶ ἐπίθετον ᾅδου. τουτέστιν ὁ πάντα καλῶν πρὸς ἑαυτὸν, ἢ ὁ ὑπὲρ πάντων ἀκουόμενος. in Anthologia Græcorum Epigrammatum libro tertio, capite εἰς ὄρνις, Epigrammate Anytes,

Οὐκ ἔτι λιγειάσε κατ' ἀφνεὸν ἄκιδος οἶκον
Ἄκρα μελιζομέναν ὄψεται ἠέλιος.
Ἤδη γὰρ λειμῶνας ἐπὶ Κλυμένου πεπότησαι,
Καὶ δροσερὰ χρυσέας ἄνθεα Περσεφόνας.

& eodem libro, capite εἰς ποιητὰς Antipatri epigrammate εἰς Ὀρφέα.

Ὃς καὶ ἀμειλίκτοιο βαρὺ Κλυμένοιο νόημα
Καὶ τὸν ἀκήλητον θυμὸν ἔθελξε λύρῃ.

Clymenus igitur Pluto. quod paucis hactenus fuiſſe notum opinor. quapropter & recte additur, dolere illum, *regni ſui jura fieri minora*. cum Clotho doleat *reneri ſua fila*. nam *reneri* legendum eſſe vidit ad Herodis Attici inſcriptionem Salmaſius. Adi Notas noſtras Epicedio in mortem Druſi. v. 444.

v. 758. *Noverat artis opem*] *moverat* Zulich. opt. Patav. Læti, & tres alii. bene. niſi *foverat ope* mavis. nam tres ſcripti *voverat*. ſuperiori verſu *exemplo veritus* Urſin. pri. Patav. & Mazar. *ex templo* Zulich.

v. 760. *Propter te fieri, quod vetat, ille facit*] *flecti* Mazar.

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
235 E 17 vol. 3

Mazar. *fleri* Sarrav. & multi alii. quidam *quod facit ipſe vetat*. duo *facis*.

v. 764. *Si vetat*] *vetet* meliores. & *ſint teſtes* pro *ſunt*.

v. 793. *Tempus idem Statoris erit, quod Romulus olim*] *Statoris habet* Zulich. at quatuor alii *Stator ædis habet*. Lege ex Urſini libro, & uno Patav.

Tempus idem Stator ædis habet, quam Romulus olim
Ante Palatini condidit ora jugi.

& ſic in ora Sarraviani pro diverſa lectione. ut jam monuit in Obſervationibus doctiſſimus Gronovius. qui videndus lib. IV. cap. XV.

v. 795. *Natale Kalendis*] *Camœnis* Scaliger.

v. 799. *Addixerit iſti*] *adjunxerit* Sarravii codex & quinque aut ſex alii. Plurimi, etiam ex melioribus, *adduxerit*.

v. 802. *Martia*] Lege *Marcia* & hic & alibi. idque cum Urſini libro & duobus aliis.

v. 804. *Nobilitate fuit*] *ſua* meliores magno numero. & mox *reſpondet* pro *reſpondit*. recte. Nam erat etiamnum in vivis Marcia.

v. 807. *Tu turpe putaris*] *tam turpe* iidem. *forma* pro *formam* etiam concinne unus Mediceus.

v. 812. *Increpuitque lyra*] *lyram* Urſini, Sarravii, & tres alii. Ep. Briſeidis,

Threïciam digitis increpuiſſe lyram.

quem verſum repetit Amor. lib. II. El. XI. In Ibide,

Terque cruentatas increpuere manus.

Triſt. I. Eleg. III.

Increpuit quantis viribus unda latus.

increpat ſonitum tuba apud Virgilium Æn. IX. Propertius libro III.

Increpat abſumtum nec ſua mater Ityn.

Calpurnius Ecloga V.

At ſimul argutæ nemus increpuere cicadæ.

ſic & *concrepare* ſupra lib. V.

Rurſus aquam tangit, Temeſæaque concrepat æra.

Atque hactenus, quæ ad Faſtos Naſonianos obſervavi. Cæterum in Urſini veterrimo codice & literis Longobardicis ſive Saxonicis, quas vocant, exarato, tum etiam in duobus Patavinis melioribus, uno præterea Vaticano, ac Sfortianæ bibliothecæ codice, quem obiter Romæ inſpexi, ſubjungebantur verſus hi quatuor,

Si novus à Jani ſacris numerabitur annus,
Quintilis falſo nomine dictus erit.
Si facis, ut fuerant, primas à Marte Kalendas,
Tempora conſtabunt ordine ducta ſuo.

Vaticanus hoc initium libri ſeptimi conſtituebat. at amiciſſimus Gronovius noſter monuit me inſpectam ſibi fuiſſe in Norico vetuſtam Naſonis editionem, cui Celtes Protacius, qui primus poſt renatas literas poëſin in Germania inſtauravit, manu ſua adſcripſiſſet, reliquos ſex Faſtorum libros ſervari apud Presbyterum in pago prope Ulmam, principiumque ſeptimi libri in illo codice tale exaratum fuiſſe,

Tu quoque mutati cauſas & nomina menſis
A te qui ſequitur, maxime Cæſar, habes.

Sed ut dicam ingenue, quod res eſt, opinor Celtem Protacium non tam decepiſſe, quam fuiſſe ab aliis, qui viſum ſibi atque inſpectum hunc codicem affirmarent, deceptum. Nam Lactantius in Divinis Inſtitutionibus aliique veterum cum locos complures ex Faſtis Naſonianis proferant in medium, ex libris tamen deperditis nihil prorſus producunt: ut certum ſit, reliquam Faſtorum partem jam ante multa ſæcula intercidiſſe.

FINIS.

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
235 E 17 vol. 3

NICOLAI HEINSII D.F.

NOTÆ

IN

P. OVIDII NASONIS

TRISTIUM

LIBROS QUINQUE.

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
235 E 17 vol. 3

VIRO EXIMIO, SUAVISSIMO AMICO,

LUCÆ LANGERMANNO,

CELSISS. MEKLENBURGICO DUCI A CONSILIIS,

CANONICO HAMBURGENSII,

DE NOVA HAC NASONIS EDITIONE INTER PRIMOS OPTIME MERITO,

LUCUBRATIONES IN TRISTIA OVIDIANA SUAS

DEDICAT ATQUE INSCRIBIT

NICOLAUS HEINSII.

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
235 E 17 vol. 3

NICOLAI HEINSII D. F.

NOTÆ

IN P. OVIDII NASONIS TRISTIUM LIB. I.

IN ELEGIAM I.

HOrum librorum exemplaria etſi præſto fuere non pauca, nullum tamen inter illa, quod multum ſenii aut vetuſtatis præ ſe ferret, præter Vaticanum unum & Hamburgenſe. cum Vaticano Politiani ſchedæ ut plurimum conſpirant. quanquam ne illi quidem codices ad ætatem ſexcentorum annorum adſurgant. reliqui recentioris ſunt notæ, qui ſuo loco deſignabuntur. eos inter Combii codex Venetus & unus Palatinus palmam facile ferunt.

v. 5. *Purpureo ſucco*] *fuco* Polit. Hamburg. Vatic. & alii octo aut novem ex caſtigatioribus. recte. ut ad Claudianum jam monui lib. 1. in Rufinum v. 208. abſonum enim prorſus iſtud *velare ſucco*. Sequenti hexametro *charta notentur* pro *notetur* venuſte Rottendorphianus liber. in uno Mediceo pro diverſa lectione *ligetur*. Forte pro *linatur*. quale mendum quoque ſuſtulimus è libro III. Artis Amator. v. 232. ubi plura de *linendi* verbo notamus. Horatius Arte poëtica,

——— ſperamus carmina fingi
Poſſe linenda cedro, & levi ſervanda cupreſſo.

illini quoque *minio* habes apud Plinium lib. XXIII. cap. VII. *Enumerat auctores Verrius, quibus credere ſit neceſſe, Jovis ipſius ſimulacri faciem diebus feſtis minio illini ſolitam, triumphantiaque corpora. perunctum cedro libellum* dixit Martialis.

v. 12. *Sparſis comis*] *paſſis* editiones antiquæ & inter ſcriptos codices multi. probe. nihil frequentius occurrit apud Naſonem. Hafnienſis *comas* pro diverſa lectione. ut uſitato Græciſmo videatur reponendum,

Hirſutus paſſas ut videare comas.

mox etiam *ſentiet* meliores.

v. 17. *Si quis, ut in populo, noſtri non immemor, illo,*
Si quis, qui, quid agam forte requiret, erit.

multi *immemor extat.* duo cum primâ editione *illi.* Scribe *illic.* *requirat* etiam caſtigatiores. pro *Si quis* poſteriori verſu, quæ repetitio inconcinna eſt, ſi quid video, *Civis* rectius reponatur, utcunque membranis omnibus invitis,

Si quis, ut in populo, noſtri non immemor illic
Civis, qui, quid agam, forte requirat, erit.

ut in populo. Pont. lib. IV. Eleg. V.

Si quis, ut in populo, qui ſitis & unde requiret.

& libr. Triſt. II.

Per patriam quæ te tuta & ſecura parente eſt,
Cujus, ut in populo, pars ego nuper eram.

Pont. lib. I. Eleg. VII.

Cætera ſit ſoſpes cultorum turba tuorum,
In quibus, ut populo, pars ego parva fui.

Horatius lib. I. Sat. VI.

——— veſtem famuloſque ſequentes,
Ut magno in populo, ſi quis vidiſſet.

Virgilius,

Ac veluti magno in populo, cum ſæpe coorta eſt
Seditio.

v. 19. *Teque ita tu tacitus*] Scripti *Atque ita tu*

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
235 E 17 vol. 3

vel *te*. codex Barberinus præterea, qui inter meliores eſt, *cautus* agnoſcit. de quo mox videbimus. *tacitus* enim dici vix poteſt, quem loquentem inducit. & eadem vox paulo poſt iteratur minus concinne.

v. 20. *Ne quæ non opus eſt forte loquare dabis*] *cave* veteres noſtri. & plerique *quod* pro *quæ*. primæ editiones *Ne quod opus non eſt*. Puto,

Atque ita te cautus quærenti plura legendum,
Ne, quod non ſit opus, forte loquare, dato.

v. 26. *Cauſa patrocinio non bona major erit*] *pejor* ſex ſcripti argute. & paulo ante *Neu cave defendas* ſcribendum pro *Tu*. quidam enim veterum *Me*. alii *Te*.

v. 30. *Pœna levis*] *minor* quinque veteres. ut lib. III. Eleg. VI.

Mutatoque minor ſit mea pœna loco.

v. 31. *Ne ſit miſer ipſe*] *ille* ſcripti. & *miſero* pro *miſeris* in verſu proximo.

v. 33. *Quæque volet, rata ſint*] Malim *Quæ vovet, ô rata ſint.* vel *ah rata ſint. ablata ira* immerito offendit Ciofanum, ut parum Latine dictum. nam *auferre iram* elegans non minus eſt, quam *auferre jurgium* apud Plautum, & apud Virgilium *metum auferre*. Poſſet tamen & *ſublata ira* legi, vel *ſedata*. vel denique *pacata*. cum *placata* ſit in nonnullis, quod ſuperiori verſu præceſſerat. mox ſcribendum *Ut perages mandata liber*, dum perages. Vulgati & ſcripti *peragas*.

v. 40. *Nubila ſunt ſubitis tempora noſtra malis*] imo *pectora*. quicquid libri veteres diſſentiunt. *nubem animi* dicet infra Eleg. III. familiaris eſt ſupinis librariis hic error. ſic infra Eleg. VIII, v. 39. hoc libro *pectora ſerena*. ubi *tempora* hactenus legebatur. *animum ſerenum* dixerat ſuperiori verſu.

v. 45. *Hæc quoque quæ facio*] *Hoc quoque quod facio* vetuſtiores. Lege, *Hæc quoque quod facio*.

v. 47. *Et tot circumſpice caſus*] Nil mutant libri

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
235 E 17 vol. 3

veteres. Cenſeo nihilominus ſcribendum *circumjice.* quo verbo Tullius ac Livius non ſemel utuntur.

v. 53. *Tituli tangebar amore*] *honore* malim cum tribus ſcriptis.

v. 57. *I tamen & pro me*] *Tu tamen i pro me* Polit. Vat. & tres alii. alter Politiani, *I nunc & pro me.* Scribe, *I tamen, i pro me.* de venuſto hoc loquendi modo vide quæ ad Remedia Amoris noto v. 213. ſequenti verſu probe meliores libri magno numero *poſſem nunc meus eſſe liber.* eleganter. quod & in ſuis invenerat Naugerius. Vulgati perperam *poſſes non meus eſſe.*

v. 59. *Quod venias*] *venies* præſtiterit.

v. 65. *Quod ſis meus*] *quia ſis* meliores & recte. de quo alibi eſt dictum. Triſt. lib. II. ex antiquis libris,

Utque tuus gaudet miles, quia vicerit hoſtem.

v. 69. *An in alta palatia*] *ut in alta* Junianus. placet. ſic lib. III. Artis Amatoriæ.

Scilicet expectas, ut te in convivia ducam.

v. 77. *Si quæ*] *ſi qua* veteres. *ſecedere* etiam Thuanus liber. duo alii *decedere.*

v. 80. *Tangere nollet*] *jungere* fragmentum Boxhornianum. ut Met. II.

Jungere equos Titan velocibus imperat Horis.

v. 87. *Ergo cave Liber & timida*] Redde ſuos numeros Naſoni & ſcribe vel invitis membranis,

Ergo age, care Liber, timidâ circumſpice mente.

Nuſquam enim quod ſciam, poſteriorem τὸ *ergo* ſyllabam corripuit. *Ergo age.* uſitata paſſim Naſoni formula. infinita ſunt in promtu exempla. Combianus codex proxime ad verum *Ergo, care liber.* Poſſet & *caute liber* reponi. pro *Ut ſatis* idem Combianus & Boxhornii fragmentum *Non.* Forte pro *Num.* alii octo *An.* videtur *Et ſatis* ſcribendum.

v. 90.

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
235 E 17 vol. 3

v. 90. *Icarias nomine fecit aquas*] *Icariis nomina fecit aquis* ſcribendum cum Moreti libro. quod & Gryphianam editionem occupavit. *æquoreas aquas* ſeptem vetuſtiores. unde Politianus *æquoreis nomina fecit aquis*. & ſic Voſſianus pro diverſâ lectione. ſed cum in uno Vaticano *ſignat aquas* offenderim, id pro verâ amplecti lectione non dubito. Triſt. lib. III. Eleg. IV.

Quid fuit, ut tutas agitarit Dædalus alas,
Icarus immenſas nomine ſignet aquas.

quo loco etiam *fecit* in multis veterum. & pro *immenſas* in tribus *æquoreas*. in quatuor *Icarias*. Ep. Paridis,

Nec qui Myrtoas crimine ſignet aquas.

v. 91. *Difficile eſt tamen hic remis utaris an aura*] *hinc remis* octo meliores. quidam etiam *in aurâ*, ut Pont. lib. II. Eleg. VI. ex antiquis exemplaribus, *remo tamen utor in aurâ*. ſed hic aliud vult noſter. *an ala* codex Petri Servii, quo me donavit. Scribe,

Difficile eſt remis tamen hic utaris an ala
Dicere.

ala pro *velo*. ſic apud Virgil. *velorum pandimus alas*. & apud Claudianum *ſciſſis velorum debilis alis*, de navi.

v. 96. *Et ante tamen pauca loquatur*] *locutus* Berſmanni liber & tres ex noſtris. Scribe, ut parenti meo videbatur, *at ante tamen pauca locutus, adi*. vel *loquatur* per parentheſin. mox *felicior ipſe* cum melioribus.

v. 102. *Nam ſpes eſt animi noſtra timore minor*] *animo* multi veteres. an *magno timore*?

v. 106. *Scrinia parva*] *curva* libri meliores magna ex parte. Placebat olim reponi *curta*. de qua voce copioſe egimus ad Faſtos. nunc nil muto.

v. 109. *Titulos oſtendit apertos*] *oſtendet* Vatic. & ſex alii meliores. Idem cum opt. Palat. aliiſque quatuor, *geret*. pro *gerit* ſequenti verſu, duo *gerunt*. unus *gerent*.

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
235 E 17 vol. 3

v. 113. *Hos tu*] malo *Quos*. Sequenti verſu pro *Telegonas*, quod nihili eſt, cum melioribus repone *Telegonos*.

v. 115. *Si qua eſt tibi cura*] *ſi qua tibi cura* cum tribus ſcriptis. quod mollius.

v. 124. *Tardæ cauſa moræ*] *tardæ viæ* Polit. Vat. & Rottendorph. paulo ante malim *alio tempore* quam *aliquo*.

v. 125. *Et ſi qua ſubeunt*] *Quod ſi* cum uno Medic. & Hafnienſi. mox pro *laturo* opt. Vatic. Polit. Palat. & quatuor alii *latori*. neſcio an ſatis Latine pro Auguſti ſæculo. Suetonius tamen in Caligula *latorem* pro tabellario dixit.

ult. *à terrâ terra remota mea*] *tua eſt* liber Servii. Lege *à terrâ tuâ*. quo tu properas. niſi τὸ *patria* excidit. *à patriâ terra remota meâ*. quod verum puto. nam ſuam terram Pontum vocat alibi non ſemel.

IN ELEGIAM II.

v. 8. *Veneris numine*] alii *munere*.

v. 12. *Quis vetat*] *Quid vetat* cum Thuano & Berſmanni codice. Vide Notas ad Epiſt. Ariadnes.

v. 15. *Jactat mea verba*] *dicta* cum Polit. & octo aliis. nam τὸ *verba* præceſſerat.

v. 23. *Quocumque aſpicio*] Buſlidianus & Combii, *aſpicies*. Scribe *Quocunque aſpicias*. Pont. lib. I. Eleg. IV.

Quocunque aſpicias, campi cultore carentes,
Vaſtaque, quæ nemo vindicet, arva jacent.

infra Eleg. III.

Quocunque aſpiceres, luctus gemituſque ſonabant.

aër etiam pro *æther* plerique. & *tumidis* pro *tumidus* ſequenti verſu Polit. Palat. Hamburg. & quatuor alii.

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
235 E 17 vol. 3

V. 25. *Fremunt immani murmure venti*] *turbine* duodecim veteres. ut apud Virgilium Æneid. VI.

—— *præcipitemque immani turbine adegit.*

V. 29. *Sicca Arcto*] id eſt, *æquoris experte*, ut alibi loquitur. vel revera ſicco. ut *ſiccos Aquilones* dixit lib. III. Eleg. X. Manilius lib. I.

Alter ab excelſo decurrens limes Olympo
Serpentis caudam, ſiccas & dividit Arctos.

tres tamen antiqui *Scythica Arcto.*

V. 33. *Nec ſpes eſt ulla ſalutis*] *nec ſpes, niſi vana, ſalutis* Combianus liber, multo numeroſius. Legebam aliquando, *nec ſpes ſuper ulla ſaluti eſt.*

V. 31. *Scitque gemitque*] *fletque* Regius liber.

V. 41. *O bene*] *Dî bene* octo aut novem ex melioribus. ita Statius, Claudianus, Auſonius, alii. quomodo & *Dî melius* & *Dî meliora.*

V. 51. *Non letum timeo*] *Nec* ſcripti.

V. 53. *Eſt aliquid fatoque ſuo ferroque cadentem*] *cadenti* duo veteres. Forte *cadentis.* Reliqui fere *cadendum.* pro *cadentum.* Mortui enim non ponunt ſe in terra, ſed ponuntur. Lege etiam *fatove ſuo ferrove.* quæ eo ſpectant, ut mortem ſpontaneam à violentâ diſtinguat. Sequenti verſu in plurimis *ſolita humo* pro *ſolida.* hoc eſt, quod Triſtium lib. III. Eleg. IV. dicit *tactam naſcenti humum.*

Et cinis in tumulo poſitus jacuiſſet avito,
Tactaque naſcenti corpus haberet humus.

Virgil. Æn. IX.

Sit qui me raptum pugna pretiove redemtum
Mandet humo ſolita; aut, ſi qua id fortuna vetabit,
Abſenti ferat inferias, decoretque ſepulchro.

V. 55. *Et mandare ſuis aliqua & ſperare ſepulchrum*] ſcripti fere omnes *aliquid ſperare*, vel, *aliquid & ſperare.* tres *aliquod.* Combianus *aliquo.* Unus Vaticanus *aliqua ſperare ſepulcra.* Scribe,

Eſt mandata ſuis aliquid ſperare ſepulchra.

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
235 E 17 vol. 3

ita & numeri, qui duriores erant, conſtabunt verſui, & ſenſus. *mandata ſepulchra* ut Faſtor. lib. v.

Diſplicet hæredi mandati cura ſepulchri.

v. 63. *Si quoniam merui pœnam, me perdere vultis*] *pendere* unus Mediceus pro diverſâ lectione. Rottendorphianus *prendere*. præterea pri. editio & duo ſcripti, *ſi quam promerui*. ſex *ſi quoque quam merui*. totidem *quamquam merui*. opt. Vatican. *ſi merui pœnam quanquam*. duo *quia quam merui*. alia veterrima editio *quia commerui*. Scribe,

Si, quam commerui, pœnam me pendere vultis.

Triſt. lib. II.

An ſemel eſt pœnam commeruiſſe parum?

pendere pœnam familiaris locutio Naſoni Faſt. III.

——— *capitis quæ pendere pœnas*

Ex illo jubeat furta reperta loco.

atque ita paſſim.

v. 69. *Puto crimine læſi*] *læſos* concinnius ſeptem. veteres. & ſequenti verſu pro *jam precor* Combianus & Medonii codex *vos precor*. Servii liber *Di precor*, etiam bene.

v. 73. *Ut mare ſubſidat*] *conſidat* meliores omnes. & mox *num minus* pro *non* repone. de quo ad Epiſtolam Canaces.

v. 78. *Oppida non Aſiæ, non mihi viſa prius*] *non loca viſa prius* cum caſtigatioribus. Aſiam enim viderat cum Maximo. Pont. lib. II. Eleg. x.

Te duce magnificas Aſiæ perſpeximus urbes.

Notavit hanc quoque lectionem ex ſuo codice in Obſervationibus doctiſſimus Gronovius.

v. 81. *Quod facile eſt opto ventos*] lege, *faciles ventos* vel ſine aſſenſu veterum librorum. *poſſit* pro *poſſet* ſcripti. Præterea forte ſcribendum, *Quo faciles*. Amor. lib. III. Eleg. II.

Vis tamen interea faciles arceſſere ventos?

v. 84. *Jam fuga tarda*] *tam tarda* cum quinque

ſcriptis.

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
235 E 17 vol. 3

ſcriptis. & mox cum pleriſque *Exilem viam*, non *Exilii. Exilem viam* pro brevi & compendioſâ dixit.

v. 90. *Supplicii pars eſt in regione mori*] *hac regione* quinque veteres. Scripſerat puto Ovidius,

Supplicii pars eſt in regione mei.

hoc eſt quod libro III. Eleg. X. dicet,

Ergo tam longe pateat cum maximus orbis,
Hæc eſt in pœnam terra reperta meam?

pro *mei*, *meri* à librario aberrante erat factum. hinc natum *mori*. *pœnæ ſuæ tellurem* vocat Triſt. lib. III. Eleg. II.

Et pœna tellus eſt mihi tacta mea.

non diſſimili modo dixit Triſt. III. Eleg. VIII.

Sive mei cauſa eſt in regione mali.

& Pont. III. Eleg. I. ad Ponticam regionem,

——— *tu peſſima duro*
Pars es in exilio: tu mala noſtra gravas.

Auget exilii pœnam locus, in quem ſum relegatus.

v. 91. *Ferte rapidi mea corpora venti*] Diu eſt quod *carbaſa* conjeci legendum, cum eam mihi poſtea lectionem confirmavit Gottorpianus. Hamburgenſis *cornua*. etiam non male. ut mali cornua intelligat, de quibus Met. XI.

Cornuaque in ſumma locat arbore.

v. 99. *Imo ita ſi ſcitis, ſi me meus abſtulit error*] plurimi *vos ſcitis*. Poſſet & legi *Dî ſcitis*. Medonianus, *malus error*. ſimilis diverſitas lib. II.

Illa namque die, qua me malus abſtulit error.

alii enim *meus*. ſed Virgil.

Ut vidi, ut perii, ut me malus abſtulit error.

Met. X. ex antiquis libris,

——— *retinet malus error amantem.*

Arondel. *meus impulit error.*

v. 101. *Quod licet è minimis*] Lege *Quamlibet* cum tribus ſcriptis. & vide quæ notamus ad Epiſto-

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
235 E 17 vol. 3

lam VI. v. 140. tres alii *Quamlicet.* quinque *Qualicet.* alii aliter.

v. 102. *Si ſatis Auguſti publica juſſa mihi*] Locus haud dubie corruptus. *juſſa tuli* quatuor veteres. Gottorph. *juſſa mei.* an *Auguſti Dei*? quomodo *Auguſtos Deos* dixit Pont. III. Eleg. VI. Politiani prior, *viſa mihi.* fragmentum Boxhornii, *cura fuit.* Non me expedio ex hac Charybdi.

v. 103. *Si dixi felicia ſæcula*] *duxi* major veterum pars. nil mutandum. Met. XII.

——— *felicem diximus illâ*
Conjuge Pirithoum.

v. 104. *Cæſare tura piis*] *pius* meliores. quidam *prius* vel *Deis* vel *pia.*

v. 106. *Alta cadens obruat unda caput*] duo *alta maris.* totidem, *alta ruens.* unus *alta meum.* Putabam aliquando *alta nocens obruat unda caput.* niſi quod id paulo longius abit à vulgata lectione.

v. 107. *Evaneſcere*] *vaneſcere* meliores.

v. 109. *Non caſu vos, ſed ſub conditione vocati*] Nihil turbatius hiſce numeris. Primo *caſus* ſcribendum cum vetuſtis quinque. ut Met. XIV.

——— *quis te caſusve Deusve*
Servat, Achæmenide?

deinde plurimi, *ſed vos ſub conditione.* longe rectius. fragmentum meum, *ſed ô vos ſub conditione.* Scribe,

Non caſus, ſed ea vos conditione vocati.

IN ELEGIAM III.

v. 4. *Tunc quoque*] *nunc quoque* Rottendorph. rectius.

v. 7. *Fuerat ſatis apta parandi*] *fuerant* eleganter Barberin. *paranti* liber Petri Servii. *piandi* pro diverſâ lectione Combianus. Richelianus *paratu* pro paratui. quod verum puto.

v. 9.

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
235 E 17 vol. 3

v. 9. *Comites non cura legendi*] *comitis* Barberin. & pro diverſa lectione Gottorphianus. optime. *comes* pro comites. Dixi Faſt. III. v. 565.

v. 13. *Animi nubem dolor ipſe removit*] malim *animo* ut Puteaneus. lib. VIII. Met. ex antiquis membranis,

Deſtinat hunc Minos thalamo removere pudorem.

v. 29. *Et adhuc Capitolia cernens*] *& ab hac* repone cum pleriſque antiquis. hoc eſt, poſtquam hanc aſpexi. ſic frequenter loqui amat noſter.

v. 39. *Ut quæ ſentitis pœnæ quoque ſentiat auctor*] *Ut quod vos ſcitis* plerique veteres. & *poſſum* pro *poſſim*. Legendum fortaſſe,

Ut, quod vos ſcitis, pœnæ quoque ſi ſciat auctor,
Placato poſſim non miſer eſſe Deo.

ſuperiori Elegia, ubi Deos alloquitur,

——— *Imo ita vos ſcitis.*

v. 42. *Impediente ſonos*] Barberin. *præpediente.* ut Epiſt. Hypermneſtræ,

Et ſubitus dextra præpedit oſſa tremor.

v. 43. *Illa etiam ante Lares paſſis proſtrata capillis*] pri. Polit. *intracta.* alter cum duobus aliis *abſtracta.* unde Politianus ipſe *atrata.* Certe Hamburg. *attrata.* at pri. Vatic. *attacta.* Barber. *projecta.* duo *aſtrata* pro *adſtrata*. ut Met. IX. *adſternunturque ſepulcro* alii, *abjecta, abſtructa, attracta,* vel *adſtracta,* vel *aſtracta,* & ſimilia.

v. 44. *Exſtinctos focos*] quidam ſcripti cum editis nonnullis *exſtructos: æternos* pri. Vatic. & ſex alii. unus Vatican. *externos.* lege *heſternos.* & vide Notas Faſt. v. 507. Virgilius libro VIII.

Et primum Herculeis ſopitas ignibus aras
Excitat, heſternumque larem: parvoſque Penates
Lætus adit.

quanquam in nonnullis vetuſtiſſimis libris *externumque larem* illic legitur. quam ſcripturam damnat Servius. & *heſternum Larem* interpretatur, *cui pridie ſacrificaverat.*

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
235 E 17 vol. 3

ſicaverat. ſed & *extincti foci* recte ſe habent. nam *ignis extinguebatur* in exilium ituris. Voſſianus *antiquos*. ut lib. IV. Faſtorum,

Detis & in veteres turea grana focos.

V. 45. *In adverſos effudit verba Penates*] Scribe *in averſos*. Horatius lib. III. Od. XXIII.

Mollibit averſos Penates
Farre pio & ſaliente micâ.

V. 52. *Vel quo feſtinas*] *feſtines* meliores.

V. 70. *Amplectens*] iidem *Complectens*.

V. 75. *Sic doluit Priamus, tunc cum in contraria verſus*
Ultores habuit proditionis equus.]

ſic doluit Metius, Combianus & unus Bononienſis, quod Naugerius quoque videtur probaſſe in priori editione, ſecutus illos qui legunt præterea, *in contraria verſos equos*. Si de Priamo intelligamus, malim *in contraria verſæ proditionis* legi. ut ad raptum Helenæ alludat. nam *rapto* eſt in uno codice. Sed comparatio parum ad rem facit, quocunque modo legas. Metii autem injecta mentio plane præter rem eſt. Quare certus ſum hoc diſtichon ab illa manu eſſe, quæ ſæpius apparet per hos libros, parum tempeſtiva. habebat autem in mente ſuperiora iſta,

Hæc facies Troiæ, cum caperetur, erat,

quiſquis hos verſus confinxit.

V. 80. *Miſcuit hæc lacrymis triſtia dicta meis*] *ſuis* quinque ſcripti. rectius. Vide notas Epiſt. XVII. V. 251. nonnulli etiam *verba*.

V. 81. *ſimul hinc ſimul ibimus ambo.*] *ibimus inquit* plerique veteres. & *ſimul ab* nonnulli. Scribo præterea, *Num potes avelli?* de quo ad Epiſt. XVI. V. 364. Val. Flaccus lib. V.

——— *Minyæ clamore morantur*
Avellique negant.

V. 85. *Te jubet a patriâ*] *è patria* multi.

V. 91. *Illa dolore amens*] multi *gemens*. in uno *gravis*.

in

in Combiano & tribus aliis *dolore mei.* quod ſequor. proximo verſu pro *mediâ domo* duo *viâ.* Scripſerat puto Ovidius, *Viduâ domo.* nam τὸ *mediâ* prorſus otioſum ac ſuperfluum eſt. narrat quæ poſt digreſſum ſuum facta ſunt.

v. 95. *deploraſſe Penates*] *comploraſſe* plurimi veterum. quomodo etiam ad Sylvas Statii Gronovius.

v. 100. *non periiſſe mei*] quatuor *voluiſſe.* unus Gallicus *poſuiſſe:* bene. niſi *valuiſſe* malis.

v. 101. *Vivat, & abſentem, quoniam ſic fata tulerunt, Vivat.*] Non placet repetitio τοῦ *Vivat.* Nec juvant tamen libri veteres. an *Jutet* pro adjutet ſcripſerat noſter? an

Dî dent auxilio ſublevet uſque ſuo,

vel, *Dî facite auxilio.* vel *date ut auxilio.* Scaliger *Tutet.* Sed non perſuadet.

v. 103. *Tingitur*] Hinc exordium faciendum novæ Elegiæ, idque ex fide caſtigatiorum codicum: quod neſcio quomodo typographicæ operæ neglexerunt. monuit quoque in Epiſtolis Tanaquillus Faber.

v. 107. *quantis nigreſcunt æquora ventis*] *increſcunt* rectius multi veterum.

v. 114. *Jam ſequitur victus, non regit arte, ratem.*] *victam* rectius legas, niſi *ſequitur votis* præferendum putas. ut Faſt. III.

—— nec jam moderator habenis
Utitur, at votis. ——

& infra El. x.

Ipſe gubernator tollens ad ſidera palmas
Expoſcit votis, immemor artis, opem.

duo antiqui *fluctus.* tres *ventos.* totidem *gelido pallore* non *gelidum* ſuperiori verſu.

v. 115. *proficientia rector*] *vector* multi veteres. Vide Notas Artis lib. III. & v. 555.

v. 121. *Illyricis læva de parte relictis*] ſcribendum, *Illyrici relicti. Illyricum* regio. de quo ad Claudianum.

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
235 E 17 vol. 3

num. Tanaquillus Faber Epiſt. XXIII *Illyriis relictis* legit. ſic apud Propertium,

Dic alias iterum naviget Illyrias.

V. 124. *pareat illa deo*] quæ illa? plurimi veterum *unda*. Sed probo & ſequor τὸ *aura*. quod in decem caſtigatioribus offendi.

V. 125. *timeoque repelli*] Barberin. & unus Patav. *revelli*, ab Italiâ ſcilicet.

V. 127. *Parcite cærulei vos ſaltem numina ponti*] pri. Polit. pri. Vatic. & unus Bononienſis cum Rottendorphiano,

—— *Vos parcite numina ponti.*

IN ELEGIAM IV.

V. 1. *numerande ſodales*] *memorande* veteres plerique. Scribe præter ea, *nuſquam memorande*. Pont. IV.

O mihi non dubios inter memorande ſodales.

Martialis,

O mihi poſt nullos, Juli, memorande ſodales.

V. 5. *Conſilium vivendi mite dediſti*] *fuiſti* unus Mediceus. eleganter. Triſt. IV. El. II.

Hortator pugnæ conſiliumque fuit.

Ep. Helen.

Quæ mihi ſunt comites conſiliumque duæ.

V. 10. *animi debitor*] *animæ* plerique meliores.

V. 24. *Hyrtacidæ Niſi*] *Niſo* tres libri.

V. 27. *Dum juvat*] opt. Vatic. *juvet*. Puto *favet*.

V. 35. *rebus ſuccurrite læſis*] alii *laſſis*. meliores *lapſis*. quod ſequor. quanquam & alterum poteſt admitti. ſic Triſt. V. El. II.

Quo ferar, unde petam lapſis ſolatia rebus?

ubi ſimilis diverſitas in ſcriptis exemplaribus. & Pont. II. El. II.

Nunc tua pro rebus nitatur gratia lapſis.

ubi veterrimus Sarravianus *laſſis*. ut & Eleg. III.

Reſpi-

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
235 E 17 vol. 3

Reſpicis antiquum lapſis in rebus amicum.

Gratius Cynegetico,

Te primum Vulcane loci pacemque precamur
Incola ſancte tuam, des lapſis ultima rebus
Auxilia.

perperam *ipſis rebus* nunc legitur. Neque aliter Virgilius aliique ex optimis ſcriptoribus paſſim.

v. 45. *deſiderat omnes*] *deſideret* tres meliores. & *petat* pro *petit* proximo verſu.

v. 53. *Si vox infragilis, pectus mihi firmius eſſet*] *in fragili mihi pectore firmior* Junian. pri. Polit. pri. Vatic. & alii quinque. duo præterea ex noſtris & Berſm. *pectus mihi firmius ære.* Scribe,

Si vox in fragili mihi pectore firmior ære.

Homeri illa reſpexit Iliad. β.

φώνη δ' ἄῤῥηκτος, χάλκιον δὲ μοὶ ἦτορ ἐνείη·

quod jam alii viderunt.

v. 61. *Nos freta ſideribus totis diſtantia*] *notis* Combianus & unus Bononienſis.

v. 62. *Sors tulit in Geticos Sarmaticoſque ſinus*] *Detulit in Geticos Cæſaris ira ſinus.*] an *Depulit?* pri. Polit. & pri. Vatic. *Detulit Sarmatis ora.* ut infra,

Sarmatis eſt tellus, quam mea vota petunt.

Triſt. IV. El. X.

Juncta pharetratis Sarmatis ora Getis.

lib. V. Eleg. III.

Juncta tenet crudis Sarmatis ora Getis.

ſic & *Sarmatis umbra* Pont. lib. I. El. II. Pont. II. Eleg. VII.

Frigore perpetuo Sarmatis ora riget.

unus Vatic. *Fors tulit.*

v. 63. *ſocioſque fideles*] tres, *fidoſque ſodales.* tantundem eſt. Ne bis idem dicat, videtur ſcribendum, *certoſque ſodales.* ut apud Martialem,

——*fidus homo certus amicis.*

v. 67. *Ithaceve Sameve*] *Samove* pri. Vatic. reliqui *Sa-*

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
235 E 17 vol. 3

Samoſve. utrumque probum. de quo Remed. Amor. v. 264.

v. 72. *Invalidæ vires ingeniumque mihi*] Lege cum pleriſque ſcriptis, *ingenuæque*. ut apud Martialem,

Vires ingenuæ, ſalubre corpus.

Idem lib. III. Epiſt. XLVI. hæc duo quoque conjunxit.

Invalidum eſt nobis ingenuumque latus.

Idem lib. XII. Ep. IV. *ingenuam pigritiam* quoque dixit.

IN ELEGIAM V.

v. 5. *ſuppoſitâ veluti trabe fulta ruinâ eſt*] Non damno quidem hanc lectionem, quam libri veteres agnoſcunt, veriorem tamen auguror fore ſi *carina* reponas. Intelligit trabes illas quæ ſubductis in littus navibus ſubjiciebantur. Hæ Græcis φάλαγγες vel φαλάγγια. de quibus Pollux & Heſychius. Nonius quoque in *Palangæ.* Varro de vita pop. Rom. *Cum Pœnus in fretum obviam veniſſet noſtris, & quoſdam cepiſſet, crudeliſſime pro Palangis carinis ſubjecerat, quo metu debilitaret noſtros.* Iſidorus lib. XIX. cap. II. Etym. *Pulvinos* videtur appellare. Minucius Octavio. *Et cum ad id loci ventum eſt, ubi ſubductæ naviculæ ſubſtratis roboribus à terrenâ labe ſuſpenſæ quieſcebant.*

v. 7. *ut ſpolium non ſim*] *ut ne ſim* tres veteres.

v. 9. *cupiduſque cruoris*] *ſitienſque* unus Mediceus. venuſte. vide Notas noſtras ad Claudianum lib. III. de Raptu Proſerpinæ. v. 282.

v. 12. *Sub nullâ poſitum cernere poſſit humo.*] *Sub nuda* Scaliger & editiones nonnullæ. perperam. corpus ſub nulla tellure poſitum, eſt inhumatum corpus.

v. 23. *nullo pia facta magiſtro*] *nulla magiſtrâ* multi ex melioribus.

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
235 E 17 vol. 3

v. 32. *Extinctum longis excidit omne malis.*] κακοφωνία eſt *extinctum*, *excidit*. etſi minime ignoro *excidere* hac ſignificatione uſitatum eſſe Ovidio. de quo Remed. Amor. v. 348. eſt dictum. primus tamen Politiani, pri. Vatic. & ſex alii *occidit*. quod ſequor.

IN ELEGIAM VI.

v. 1. *noſtris ſimiles*] *noſtri* ſex meliores. & mox *Bacchia ſerta* pro *Bacchica*. Adi Notas Met. III. 517.

v. 5. *Hæc tibi diſſimula, ſentis tamen omnia dici*] ſcripti plerique cum primis editionibus *ſenti tamen optime dici*. & *hoc* pro *hæc*. Lege,

Hoc tibi diſſimulas, ſentis tamen, optime, dici.

v. 6. *ferſque referſque*] *feraſque* ſcribendum videtur. ſic Triſt. III. El. VIII. pro *fertque feretque*, ſcripti fere omnes *fertque refertque*. Pont. IV. El. I. *Auxilium vitæ fertque refertque meæ*. ubi cenſeo reponendum *feretque* quod ſequentia ibi requirunt.

v. 8. *quæ potes*] tres itidem ſcripti *qua potes*.

v. 13. *hominum dicentia formas*] *narrantia* tres ſcripti.

v. 15. *Sicut bona multa meorum*] Diu eſt quod vidi ſcribendum *bene multa*. quod pri. Vatic. Hamburg. & tres alii confirmant. In Catalectis,

Triga mihi paucos inter dilecta ſodales,
Triga ſodalitii pars bene magna mei.

atque ita paſſim veteres. *bene* enim pro *valde* ponitur. ut *bona pars* pro magna pars. Trebonian. Inſtitut. lib. IV. Tit. VI. §. 12. *actiones bene multas* dixit. Similis error apud Propertium commiſſus lib. III. El. XXII. ubi legendum,

An tibi neſcio quæ viſa eſt formoſior? an tu
Non bene de nobis crimina ficta jacis?

v. 27. *Non tamen*] *Nec* veteres & *Neſciet*.

v. 33. *in primâ fronte libelli.*] Scribe *primi libelli*.

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
235 E 17 vol. 3

Inepte enim Metamorphoſes *libellus* vocentur, quas ipſe libro II. *Majus opus* ſit appellaturus. ſic alibi,

Sex ego Faſtorum ſcripſi totidemque libellos.

&, *Qui modo Naſonis fueramus quinque libelli,*
Tres ſumus. ——

de Amorum libris. atque ita paſſim alibi.

v. 37. *edita ab illo*] *ipſo* meliores. pro *faveas* etiam *foveas* agnoſcunt quatuor.

ult. *emendaturus erat*] *eram* ſcripti potiores.

IN ELEGIAM VII.

v. 12. *Afflictumque*] malo *Adflictumne.*

v. 15. *amicitiæ ſanctum & venerabile nomen*] *quondam venerabile* quidam veteres. & *numen* liber Petri Servii. ut Pont. lib. II. El. III.

Illud amicitiæ quondam venerabile numen
Proſtat, & in quæſtu pro meretrice ſedet.

ſic & ibi veterrimus Codex Sarravianus.

v. 19. *lacrymas dimittere*] *lacrymam* meliores. ut paſſim alibi noſter. & mox *queri* pro *loqui* Gottorphianus.

v. 30. *junctus amore*] bene opt. Palat. & unus Mediceus *vinctus amore.* nam *fœdere juncti* paulo ante præceſſerat. Vide Notas Faſt. IV. v. 224.

v. 34. *Adſcitus toties in genus omne joci*] Lege *loci.* cum multis veterum. de jocis & ſeriis jam ante egerat.

v. 35. *in æquoreos ventos*] *in Æolios* Rottendorphianus pro diverſa lectione.

v. 42. *ſemina pectus habet*] *habent* unus Gallicanus. ſic *pectora ſomnus, terror, mæror habet,* & ſimilia paſſim apud noſtrum. Adi Notas ad Epiſt. XII. v. 170.

v. 45. *Aut mala noſtra minus quam non aliena putares*] *At mala* & *putaſſes* meliores. Deinde *quam nunc* unus Vaticanus. vere. quomodo etiam doctiſ-

ſimus

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
235 E 17 vol. 3

ſimus Tanaquillus Faber vidit ſcribendum Epiſtola XXIII. Combianus pro diversâ lectione, *quia nunc.* Senſus eſt. At ſaltem mala noſtra minus à te aliena putaſſes, quam nunc putas.

IN ELEGIAM VIII.

V. I. *Detur inoffenſæ vitæ tibi tangere metam*] Concinnius quatuor antiqui *metam tibi tangere vitæ.* & mox *poſſint* pro *poſſent* meliores.

V. 10. *Nullus ad amiſſas ibit amicus opes*] *curris* exemplar vetus Berſmanni. Ego *viſit* reponendum cenſeo. Adi Notas Amor. lib. II. El. II. v. 21.

V. 16. *eventu vera fatenda meo*] malim *mihi.*

V. 24. *Quolibet inviſo*] *Quamlibet* ſex veteres. probe. Dixi Notis ad Epiſt. VI. v. 140.

V. 27. *De comite Argolico poſtquam cognovit Oreſtem*] *Oreſte* plurimi veteres. Scribe *Argolici Oreſtæ.* Nam Pylades Phocêus non Argolicus. Amor. lib. II. Eleg. VI.

Quod fuit Argolico juvenis Phocêus Oreſtæ.

vide Notas ad Epiſt. VIII. v. 9.

V. 31. *Theſeus comes iret amico*] *iſſet* multi veteres. unus Mediceus & Barberinus pro diverſâ lectione *comitavit amicum.* Puto *comitaret.* Pont. lib. II. Eleg. III.

Pirithoum Theſeus Stygias comitavit ad undas.

Met. XIII. ex optimis exemplaribus,

Ille tamen vivit, quia non comitavit Ulyſſen.

Pont. I. El. X.

Funera non potui comitare.

lib. II. Eleg. II.

Quem pia vobiſcum proles comitavit euntem.

Triſt. V. Eleg. IV. ex veteri libro,

Teque Menœtiaden, te qui comitavit Oreſten,
Te vocat Ægiden Euryalumque ſuum.

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
235 E 17 vol. 3

atque ita paſſim noſter. Propertius lib. II. El. VII.

Quod mea ſi teneræ comitarent caſtra puellæ,
Non mihi ſat magnus Caſtoris iret equus.

Ita ſcribo verſus mendoſiſſimos, à Scaligero aliiſque fruſtra tentatos. Nam codices vetuſti magna ex parte,

Quod ſi vera meæ comitarent caſtra puellæ.

turbato ordine litterarum. *teneræ puellæ* perpetuum epitheton noſtro plurimis locis. Paſſeratius aliique conjecturam Scaligeri de *Romanis puellis* approbarunt, male.

V. 35. *Eſt etiam miſeris pietas*] *in miſeris* veteres nonnulli. Puto ſcribendum

Iſta etiam in miſeris pietas vel ab hoſte probatur.

aut —— *miſero pietas vel in hoſte probatur.*

Hoc videtur velle noſter. *Eſt etiam miſeriſque fides*, Arondel.

V. 37. *nunc eſt fortuna mearum*] duo veteres *non eſt*. & tum ſequenti verſu legendum *ullus* pro *nullus*. quomodo Patavinus unus. Met. XIII.

Non hæc eſt Fortuna domus. ——

V. 39. *At mea ſint proprio quamvis mœſtiſſima caſu*
Tempora, profectu facta ſerena tuo.]

Nihil hic ſani eſt. pri. Vatic. & quinque alii, *At mea ſunt*. deinde veteres plerique cum primis editionibus, *Pectora pro ſenſu*. Lege,

At mea ſunt, proprio quamvis mœſtiſſima caſu,
Pectora pro ſenſu facta ſerena tuo.

aliquid diximus de hoc loco ſupra Eleg. I. V. 40. Excerpta Voſſii tamen, *pro ſenſu*. *pro ventu* Combianus pro diverſa lectione. Sed puto *poſt ſenſus tuos*, ea ſignificatione, qua lib. IV. El. VI.

Menſque mali ſenſum noſtra recentis habet.

Et Ponticis, ut quidem ſcribendum,

Felicem Nioben, quamvis tot funera vidit,
Quæ poſuit ſenſum ſaxea facta mali.

Epiſtola Paridis, *ſentis mea vulnera, ſentis.*

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
235 E 17 vol. 3

V. 41. *Hoc tibi venturum*] *Hoc eventurum* pri. Polit. pri. Vatic. unus Mediceus, & Rottendorph. bene. alii *ego venturum* vel *mihi venturum*. Pont. III. El. IV.

Dî quorum monitu ſumus eventura locuti.

Epicedio Druſi, *Eventura precor.* mox *minor aura* pro *minus* meliores.

V. 44. *nemo pluris emendus erat*] *habendus erat* pri. Vatic. & pri. Palat. *habendus erit* alter Polit. Rottendorph. & duo alii. probe. Sic Cicero Philippica VI. *Pluris hic habetur, quam alibi.* pro æſtimatur. Juvenalis Satyra X. ex antiquis codicibus,

Viſne ſalutari ſicut Seianus, haberi
Tantundem.

ubi in vulgatis eſt *habere.*

V. 49. *Hoc mihi*] *Hæc* meliores.

V. 53. *Quæ quoniam vera eſt*] pri. Polit. pri. Vatic. pri. Pal. & Rottendorph. *rata eſt*. in Vatic. pro *eſt* erat emendatum *ſunt*. vere. alter Palatinus *rata ſint*. ſupra Elegia prima, *Quæque vovet, rata ſint.* Epiſt. Paridis,

Quæ rata ſint, nec te fruſtra promiſerit opto.

Met. IX. *rata ſint ſua viſa precatur.* ſic & paſſim alibi.

V. 56. *ſtudiis meis*] *ſtudio meo* ſcripti.

V. 65. *Qua potes excuſa*] multi veteres *Quam potes.* de quo Remed. Amor. V. 325. dixi: malim etiam *amicam cauſam* quam *amici.* ſic *amicum nomen* Art. Am. I. V. 585. ubi plura. & *amica lima* Pont. II. El. IV. ſic *ungues amici* Juvenali Sat. V. ex antiquis codicibus,

——— *cuſtos affixus ibidem,*
Qui numeret gemmas ungueſque obſervet amicos.

ubi *acutos* nunc legitur. *feſſos opibus ſolatur amicis* apud Maronem Aceſtes. Æneid. V. & ibidem ex vetuſtiſſimo codice Mediceo,

Emicat Euryalus, & munere victor amico
Prima tenet.

& *dictis ſolatur amicis* eodem libro.

IN ELEGIAM IX.

v. 8. *nec ſævis victa madeſcit aquis*] *icta fatiſcit* duo veteres. quod & in Erfurtano Zinzerlingus invenerat. multi alii *icta madeſcit*. minus bene. Valerius Flaccus de Halcyonum nido lib. I.

Icta fatiſcit aquis donec domus, hauſtaque fluctu eſt.

dubito tamen an non & illic *Victa* ſit legendum. Certe apud Maronem libro I.

Jam validam Ilionei navem, jam fortis Alethæ
Vicit hyems.

Tibullus libro I. El. VI.

Heu caminus fruſtra: nec verbis victa fatiſcit
Janua.

ſic codices duo vetuſti, non *pateſcit*. Virgil. Æn. I.

——laxis laterum compagibus omnes
Accipiunt inimicum imbrem, rimiſque fatiſcunt.

Idem Æn. X.

——ſaxis ſolida æra fatiſcunt.

v. 12. *Palladio numine tuta fuit*] Imo *fugit* cum melioribus.

v. 19. *Zerinthia littora nacta*] *nacti* pri. Vatic. *nactis* Junianus. hoc eſt, poſtquam nacti ſumus. Unus *vecta*. Combianus pro diverſa lectione *natat*.

v. 21. *Saltus ab hac contra*] *ab hac terra* plerique veterum. quod amplector. niſi quod *ab hac ora* rectius ſcribetur. pro *Tentyra* veteres plerique *Epira* vel *Empyra*. Combianus pro diverſâ lectione *Tempyra*. quomodo & duo alii. recte. Livius lib. XXXVIII. cap. XLI. *Inde Æniorum fines, præter Apollinis, Zerynthium quem vocant incolæ, templum ſuperant. Aliæ anguſtiæ circa Tempyra excipiunt. (hoc loco nomen eſt) non minus confragoſæ.* Faceſſat ergo Ortelius, qui cum Merula *Stentora* emendandum cenſet. Arond. *Temcira*.

v. 24. *illa reliquit aquas*] Medonianus *relegit*. Puto *peregit*.

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
235 E 17 vol. 3

peregit. aut quid ſimile. nam quomodo reliquit Helleſpontum, quæ Dardanium & Lampſacum & Abydum in ipſis Helleſponti faucibus ſitas aditura ſit?

v. 29. *Hincque Propontiacis hærentem Cyzicon oris*] Puto ſcribendum *Propontiacis ſurgentem Cyzicon*. nam in edito colle ſita erat. Val. Flaccus lib. II.

Nec procul ad tenuis ſurgit confinia ponti
Urbs placidis demiſſa jugis. rex divitis agri
Cyzicus.

Sed & Apollonius Rhodius in ejus deſcriptione,

Ἔστι δέ τις αἰπεῖα Προποντίδος ἔνδοθι νῆσος.
Τυτθὸν ἀπὸ Φρυγίης πολυληΐου ἠπείροιο
Εἰς ἅλα κεκλιμένη, ὅσον τ' ἐπιμύρεται ἰσθμὸς
Χέρσῳ ἐπιπρηνὴς καταειμένος· ἐν δὲ οἱ ἀκταὶ
Ἀμφίδυμοι. κεῖνται δ' ὑπὲρ ὕδατος Αἰσήποιο.

Recte autem addit *Hæmoniæ gentis opus*. nam ab Æneo Theſſalo Cyzici patre exſtructam fuiſſe nos docet Scholiaſtes Apollonii. Poſſet & *vergentem* legi in Naſone. Nam declivem Valerius deſcribit.

v. 33. *propulſaque fortibus Auſtris*] *flatibus Auſtri* veteres magna ex parte. Medonianus *flatibus Auſtris*. Scribe *flantibus Auſtris*. ut apud Statium Theb. XI.

——— *ceu circum flantibus Auſtris*
Alternus procumbit ager.

ſi quis *flatibus Auſtri* malit, ecce paria Met. VII.

Lethiferis calidi ſpirarunt flatibus Auſtri.

Ita enim codices nonnulli antiqui. lib. XI.

Auſter & ingenti jactatam flamine ſolvit.

Cicero Cornificio lib. XII. Epiſt. *Auſter adverſus maximo flatu me ad tribules tuos Rhegium retulit.*

v. 36. *Alta ſub Anchiali mœnia findat iter*] *tendat iter* ſex meliores. pro *Alta* primæ editiones, pri. Polit. pri. Vatic. pri. Pal. & tres alii, *Vecta*. ſeptem *Apta*. quinque *Acta*. unus *antra*. alius *arcta*. Latet mendum. Forte *Lecta*. ut *legere littus*.

v. 39. *Alcathoi mœnibus*] ſeptem *Alcathoës*. de qua dictum Art. Am. alii *Alcathois*.

v. 40. *Profugos conſtituiſſe larem*] *Lares* plurimi veterum. Sed lego *profugum larem*. Met. IV.

Hac Tyron, hac profugos poſuiſtis ſede penates.

v. 41. *Miletida urbem*] malo *Mileſida*. nam à Mileto Mileſius deducitur.

v. 42. *Contulit ira*] *Compulit* ex quinque ſcriptis. & ſequenti verſu *contigerit* pro *contigerint* probe complures. quidam *Hoc* vel *Hic*. Lege, *Hanc ſi contigerit*.

v. 47. *Symplegadas ire per altas*] uterque Politiani, pri. Vatican. multique alii *per arctas*, optime. Priſcianus Periegeſi, *hic ſunt Symplegades arctæ*. & poſtea,

E regione jacet locus hic Symplegados arctæ.

Seneca Hercule Furente,

—— quæ pontum Scythen
Symplegas arctat.

Statius Theb. V. *ora* ſunt *Cyaneis arctata vadis*. Sequenti verſu *Biſtonidas aquas* pro *Biſtonias* primus Vaticanus. ſic lib. II. Pont. El. IX.

Biſtonis ingenio terra ſuperba tuo eſt.

Adi Notas Art. Amat. lib. I. v. 172. mox malim *loca cum diverſa petantur*, quam *petamus*.

IN ELEGIAM X.

v. 3. *Aut hæc me gelido tremerem cum menſe Decembri*] *hanc* meliores. *Decembris* etiam pri. Vatic. Barberin. & Rottendorph. Lege *gelidi Decembris*. ſic lib. II. bene codex vetus,

Talia luduntur fumoſi menſe Decembris.

ubi *fumoſo Decembri* nunc circumfertur.

v. 16. *Aut Hyadas ſeris hauſerat Auſter aquis.*] *auxerat* libri nonnulli. ſed fruſtra. Videtur enim

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
235 E 17 vol. 3

ad nomen Auſtri alludere. Statius de tempeſtate Theb. IX.

——— cum Pliadas haurit,
Aut nigrum trepidis impingit Oriona nautis.

In Catalectis Pithœi,

At Notus è medio ſolis dat flamina curſu,
Auſtrum rite vocant, quia nubila flatibus haurit.

pro *ſeris aquis* plerique veteres, meliores certe, *ſævis.* Scribi aliquando placebat,

Aut hyadas pluviis hauſerat Auſter aquis.

ſive *auxerat.* Sic Arte Amat.

Et tepidus pluvias concitat Auſter aquas.

hinc *pluviæ Hyades* Senecæ Medea,

——— nondum pluvias
Hyadas poterat vitare ratis.

Ita optimus Mediceus. quomodo viri docti conjecerant. nam Hyades ἀπὸ τοῦ ὕειν dictæ. noſter in Faſtis,

Navita quas Hyadas Graius ab imbre vocat.

Sed & *ſævâ aqua* pro procelloſis. hinc *nimboſa Hyas* Claudiano, *Hyas inſerena* dicta Statio. ſic præcedenti elegia de nave, *nec ſævis victa fatiſcit aquis.* ſic & *ſævi venti, turbines, procellæ ſævæ* ac *tempeſtates* apud Poëtas paſſim. Putabam aliquando *paverat auſter.* Rutilius ſub finem lib. I. de Oceano, ubi & Hyadum mentio,

Sive alio refluus noſtro colliditur orbe,
Sive coruſca ſuis ſidera paſcit aquis.

V. 19. *Contenti ſtrident Aquilone rudentes*] *ſtridunt* meliores ἀρχαϊκῶς. Faſt. VI.

Cauſa quod horrenda ſtridere voce ſolent:

diſtenti etiam *rudentes* eſt in Barberiniano. & mox tres codices *cumuli* pro *tumuli.*

V. 23. *Quocunque aſpexi*] *aſpicio* nonnulli. Forte *aſpicias.* ut ſupra Notis ad Eleg. II. V. 23.

V. 31. *avidæ ſubſtructa rapinæ*] uterque Palatinus

 mul-

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
235 E 17 vol. 3

multique alii, *ſubſtrata.* pri. Vatic. atque ſeptem præterea *ſubtracta.* totidem *ſubjecta*, ut forte ſit ſcribendum *avidæque objecta rapinæ* vel *inſtructa.*

v. 36. *Si ſpe ſint, ut ſint*] *Si ſpe ſunt, ut ſunt*, meliores. & mox *ſcripſimus* pro *ſcribimus.* Puto,

Si ſpe ſunt, ut erunt, inferiora tua.

Infra,

Si qua meis fuerint, ut erunt, vitioſa libellis.

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
235 E 17 vol. 3

NICOLAI HEINSII D. F.
NOTÆ
IN LIBRUM II.
TRISTIUM.

5. COgnoſcere vellet] *Vellent* meliores. niſi quod in Hamburgenſi *Velles*. quinque alii *poſſent*. Proximo verſu pro *meo* reponendum *mea*. Videlicet carmina. atque ita Puteaneus codex. Patavinus *mea*. Diſtichon hoc, ne quid diſſimulem, genuinæ notæ non eſſe habeo perſuaſum.

v. 8. *Jampridem inviſa*] *Jampridem viſa* multi veteres. quatuor meliores *Jam demum viſâ*. quod ſequor.

v. 11. *Hoc pretium vitæ*] *curæ* rectius unus Bononienſis, Arondelianus, & tres alii pro diversâ lectione; nam *vitæ* præceſſerat paulo ante. neque aliter Berſmanni liber. Infra,

Hoc pretium curæ dulce recentis erat.

Atque ita jam in notis ſuis meus parens.

v. 16. *Saxa memor refero rurſus ad icta pedem*] *malum pedem* meliores magno numero. alii non pauci *meum*. *pes malus* pro læſo pede. Art. Am. III. quanquam diverſo ſenſu,

Pes malus in nivea ſemper celetur aluta.

Pro *icta* duo veteres *acta*. Lege *Saxa iſta*. deſignat ſtudium poëticum. pro *refero* malim etiam *referor*. ut ſit Græciſmus. præterea unus Vaticanus pro diversâ lectione.

Læſum ſaxa pedem rurſus ad icta fero.

ut fortaſſis ſit ſcribendum,

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
235 E 17 vol. 3

Saxa malum referor læſus ad iſta pedem.

v. 17. *Scilicet ut victus*] rectius & cum uno Bononienſi. & tum diſtinctio mutanda.

v. 20. *feret*] *ferat* duo veteres & *leniat*.

v. 21. *Muſaque quæ movit*] *quam* meliores.

v. 35. *Nunc ubi*] *Hic ubi* plerique.

v. 40. *nomen habentis idem*] perperam in multis, *numen*. Faſt. 1. ad Auguſtum

Quod tu per terras, hoc in æthere Jupiter alto,
Nomen habes: hominum tu Pater, ille deum.

v. 49. *quod vicerit hoſtem*] rectius alii *quia*. Vide Notas Triſt. lib. 1. El. 1. v. 65.

v. 62. *plenos nominis eſſe tui*] duo veteres *numinis*. Cum *veſtri præconia nominis* paulo poſt iterum ſequatur. vel *tanti nominis*, ut Gottorphianus.

v. 69. *Fama Jovis ſupereſt.*] Nihili hæc ſunt. Puto ſcribendum eſſe *Fama Jovi par eſt*. Cum Jove enim Cæſarem confert non raro, ut paulo ante jam partim vidimus. Simile mendum Gratii codices inſedit, ubi legendum *Vix oneri par illa ſuo* pro *ſuper*. apud Statium de Melampo,

Seque oneri negat eſſe parem.

Val. Flaccus lib. 1. de Hyla,

——*Velit ille quidem. ſed dextera nondum*
Par oneri, clavaque capax.

v. 72. *Credibile eſt lætum*] *alacrem* Combianus.

v. 79. *Carmina ne noſtris ſic te venerantia libris*] plurimi veterum *quo te venerantia*, vel *quæ*, vel *quoque*. Sed meliores *quæ*. Nonnulli etiam pro *ne*, *nunc* agnoſcunt, & ſequenti verſu *Indicio* pro *Iudicio*. & *poſſunt* pro *poſſint*. Sed quo te vertas, omnia ſubobſcura ſunt. Quare & hoc diſtichon inter ſpuria numeretur.

v. 86. *Ipſa ſuo quadam pondere tracta ruunt.*] *quondam* meliores. de quo vide notas ad Epiſt. XVII. v. 71. deinde *tecta* ſex libri. quod ſequor. Et ſi hoc diſti-

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
235 E 17 vol. 3

diſtichon etiam ſit ex ſuſpectis, quod verſibus duobus ſuperioribus jam ſit complexus ea, quæ hoc continentur.

v. 89. *At memini vitamque meam*] *mei* in pleriſque ſcriptis. Vulgata lectio defendi poteſt ex illis quæ notamus ad Epiſt. v. v. 45.

v. 91. *Quod ſi non prodeſt*] Hic denuo graſſatus eſt interpolator neſcio quis. Certe verſus hic cum ſequenti ſemibarbarus eſt. Pro *gloria* quatuor ſcripti *gratia*. quod præſtat. Pro *crimen adeptus*, quod Latinum vix eſt, forte *adortus* eſt ſcribendum, ut apud Virgilium,

—— *Simulato numine Bacchi*
Majus adorta nefas.

ubi tamen *adorſa* in nonnullis ſcriptis. Sed meliores pro vulgata ſtant. Pont. lib. II. El. II.

Eſt mea culpa gravis, ſed quæ me perdere ſolum
Auſa ſit, & nullum majus adorta nefas.

Ita libri veteres. ſic *maris æquor adorti* Val. Flacco lib. I. & *tantum æquor adorti* lib. IV. Sed ne ſic quidem hoc diſtichon genuinum eſſe auſim aſſeverare.

v. 94. *Uſque decem decies*] τὸ *Uſque* frivolum & otioſum hoc loco. duo Veteres *Utque*. unus *Vixque*. Scribe omnino,

Liſque decem decies inſpicienda viris.

Centum viros litibus judicandis deſignat. ne dubita de hac reſtitutione.

v. 99. *Ultima me perdunt*] *produnt* unus Gallicus. ſic infra hoc ipſo libro Combianus,

Prodiderint cum me duo crimina.

v. 104. *Cur imprudenti cognita culpa mihi eſt*] *cognita cauſa* veteres octo. ut cognitor in cauſa aliqua fuiſſe videatur, & hoc etiam nomine offenderit Auguſtum. Faſt. v.

Non ſatis eſt liquido cognita cauſa mihi.

v. 106. *non minus*] Puto *num minus*. de quo vide

Notas ad Epiſt. XI. v. 19. & *ipſe* pro *ille* multi veteres.

v. 109. *Illo noſtra die*] *namque die* multi. & rectius. nonnulli etiam *meus error.*

v. 113. *Notanda eſt*] τὸ *eſt* puto delendum cum multis veterum. deinde pro *ſit* quidam *fit.*

v. 114. *Unde ſit in neutrum conſpiciendus eques*] Auctor vitæ Pomponii Attici. *Supellex modica non multa, ut in neutram partem conſpici poſſet.*

v. 122. *Sed non exiguo*] *Sed tamen* pri. Pal. & duo alii. Lege, *Nec tamen.*

v. 126. *Ut fuerit noſtro lenior ira metu*] *lenior illa* meliores. recte. nam τὸ *ira* præceſſerat, & proximo verſu denuo iteratur. Leidenſis etiam *Venerit ut noſtro.* venuſte. Vide Notas ad lib. V. Faſt. v. 648.

v. 133. *Ita principe dignum*] *dignum eſt* plerique. Buſlidianus *à principe dignus.* Puto *ac principe dignis.*

v. 135. *Quamvis immite minaxque*] *immane* pri. Polit. & opt. Palat. bene.

v. 138. *Parcaque fortunæ ſunt ibi verba meæ*] *Paucaque* quinque veteres. *Parvaque* pri. Vatic. & duo alii. pro *ibi* plerique *tibi.* quinque *ſunt data.* ut Pont. II. Eleg. VII.

Verbaque fortunæ vix puto poſſe dari.

Pont. II. El. I.

Tandem aliquid pulſa curarum nube ſerenum
Vidi, fortunæ verba dedique meæ.

lib. V. Eleg. VII.

Experior curis & dare verba meis.

Sex *ſunt tua verba.*

v. 139. *Sanæ gravior mentique potenti*] *Sano* liber Strozzæ. Scribe *Sano mentiſque potenti.* Seneca Thyeſte, —— *ferus ille & acer*
Nec potens mentis truculentus Atreus.

v. 145. *Sperabimus: atque Hoc unum fieri*] Lege, *Spe-*

ſperabimus æque. nihilominus ſperabimus. Præter morem Ovidii in ultimo verſu nova periodus incipit. Poſſet etiam legi *ſperabimus uſque.* Paulo ante *ſævi Jovis* caſtigatiores, non *ſævo fulmine.*

v. 147. *Mitiſſime Cæſar*] *Princeps* meliores. & ſequenti verſu *fata* pro *facta* cum Juniano ac Voſſiano. alibi,

Cum video quam ſint mea fata tenacia, frangor.

v. 155. *Qui dant tibi longa dabuntque Tempora*] Scribe, *qui dent tibi.* quod augurantis & voventis eſt. Confirmat unus Vaticanus. Statius Sylvar. IV.

At tu, ſi longi curſum dabit Atropos ævi,
Detque precor.

noſter Ponticis,

Dî tibi dent annos: à te nam cætera ſumes.

v. 158. *Cujus & in populo*] *ut in populo* multi veterum. vere. quod & in ſuis Zinzerlingus invenerat. Adi Notas lib. I. El. I. v. 17.

v. 161. *Impleat annos*] meliores *compleat.* Triſt. IV.

Et jam complerat genitor ſua fata.

v. 165. *Soſpite ſic te ſit natus quoque ſoſpes.*] alii aliter. Voſſianus *Soſpite ſic tecum ſit natus ſoſpes.* quod arridet.

v. 166. *Imperium regat hoc*] malim *Hoc regat imperium.* & mox cum Juniano *Utque tui faciunt.* non *Ut faciuntque tui.* Voſſianus etiam bene,

Utque tui ſidus faciunt juvenile nepotes.

v. 168. *Per tua perque tui facta parentis eant.*] imo *ſui parentis* cum tribus ſcriptis. Germanicum & Druſum filios Tiberii intelligit. qui de Caio & Lucio interpretantur jam dudum mortuis, toto cœlo aberrant.

v. 170. *Nunc quoque ſe præſtet*] Scribe *Huic quoque.* Tiberio nimirum blanditur, ut ex ſequentibus ſatis apparet.

v. 175. *Præſens & reſpicis urbem*] *es reſpicis* quin-

 que.

que. *præſens es & aſpicis* ſex. duo *præſentem reſpicis orbem.* unus *præſens hanc reſpicis.*

v. 183. *Non precor ut redeam*] *Nec* meliores.

v. 187. *Medios ejectus in hoſtes*] *projectus* ſex veteres. lib. III. Eleg. IV.

Fidam projecto neve negate manum.

Triſt. V. Eleg. I.

Sic ego Sarmaticas longe projectus in oras.

& ſæpe alibi. duo *ire actus* pro *exactus.*

v. 189. *Solus ad ingreſſus*] imo *egreſſus*, quod plerique veteres agnoſcunt. malim tamen *egreſſum.* ut *κακοφωνία* vitetur.

v. 200. *Haſit*] *Haret* meliores.

v. 202. *Pax quoque ademta*] *demta* duo veteres. quod mollius.

v. 207. *Perdiderint cum me*] *Prodiderint* Combianus. de quo dixi ſupra v. 99.

v. 209. *Nam tanti non ſum, renovem ut tua vulnera, Caſar*] Duri præter morem Ovidianum numeri. τὸ *ut* à multis abeſt veterum. quidam etiam *non ſum tanti.* & *ut renovem.* Forte ſcribendum,

Nam tua non tanti eſt renovari vulnera, Cæſar.

vel *renoventur.*

v. 211. *Turpi crimine lectus*] *carmine factus* meliores magno numero. Malo, *turpi crimine tactus.* hinc taxare & taxatores ſcenici dicti, quod alter alterum maledictis tangat. vide Feſtum in *Taxat. turpi crimine læſus* in Arondeliano.

v. 217. *Ex te pendentem*] *A te* ſex. totidem *In te.* nonnulli *De te.* Forte *E te.*

v. 223. *Advertere numen*] *lumen* ſex veteres. ſed nil neceſſe. Seneca Thyeſte,

Alpheus ſtadio notus Olympico
Advertat placidum numen.

v. 230. *Bellaque pro magno Cæſare Cæſar habet*] *obit* pri. Vatican. & optimus Palatinus. Livius lib. IV.

Quia

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
235 E 17 vol. 3

Quia duo Conſules obire tot ſimul bella nequirent.

Virgilius,

Et lituo pugnas inſignis obibat & haſta.

Val. Flaccus lib. III. *duras obit horrida pugnas. obire prælia* etiam occurrit apud Lucretium. decem alii *bella agit.* quod Gronovio lib. II. cap. III. Obſervationum merito probabatur. Art. Am. lib. I.

Bellaque non puero tractat agenda puer.

Gratius,

Quod niſi & acceſſus & agendi tempora belli
Noveris.

ſic Græcis ἄγειν τὸν πόλεμον. *degere bellum* Lucretius, *bellum ducere* Virgilius dixerunt. quomodo *ducere, degere, agere vitam* Latinis ſcriptoribus in uſu. niſi quod *cernere bellum* nonnulli in Lucretio reponendum eſſe cenſent, me non renitente. poſſet & *ducere bellum* legi. ut *dugere* primo ſcriptum fuerit.

v. 237. *Miror in hoc igitur*] *Mirer* ſeptem aut octo meliores. & ſequenti verſu *Nunquam* pro *Unquam* iidem. recte. ſi interrogationis notam addas.

v. 239. *At ſi quod mallem vacuus fortaſſe fuiſſes*] quatuor *vacuus tibi forte.* alii multi, etiam ex melioribus, *vacuum fortaſſe fuiſſet.* nil muta.

v. 251. *Omnes rigidas ſubmovimus*] *rigide* cum Juniano & Vaticano fragmento. alius *rigida,* Pont. III. Eleg. III.

An ſit ab his omnis rigide ſubmota libellis,
Quam lex furtivos arcet habere viros?

v. 254. *Quodque trahat, quamvis non doceatur, habet*] *Trahatur quoque* pri. Politiani, qui verſum mendoſum eſſe opinabatur. pri. Vatic. opt. Palat. aliique nonnulli, *Quoque trahat.* duo *Quæque.* alius *Quique.*

v. 259. *Nihil eſt hirſutius illis*] alii *iſtis.* pri. Vaticanus *nihil eſt irriſimus illis.* Forte legendum,

Sumſerit Annales (nihil eſt hirſutius) Enni.

à plu-

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
235 E 17 vol. 3

à pluribus enim annales ſcripti. recte autem *hirſutius*. hoc eſt rigidius, ſeverius.

v. 265. *Non tamen idcirco*] Diſtichon ſuſpectum. verſu 243. ſimile carminis initium.

v. 267. *Urere tecta. Comparat*] alii *Apparat* vel *Cœperit*.

v. 270. *Quæque juvet monſtrat*] *juvans* prior Politiani. quod placet, ut τῷ *nocens* opponatur.

v. 277. *Et tandem vitium*] ſcripti plurimi *At quoddam vitium*. pri. Polit. & multi alii, *At quædam vitia*. pri. Vatic. & Palat. *Et quaſdam vitiat*. Putean. *At quondam vitia*. Barberin.

Aut quicquid vitii quique hinc conceperit.

Medonianus, *At quidam vitium*. Lego, *At quiddam vitii*. nam in Arondeliano, *At quoddam vitii*.

v. 278. *Et nimium ſcriptis arrogat ille meis*] *abrogat* ſcribe cum multis veterum. quo verbo Livius aliique optimi Latinitatis auctores utuntur. Nonnulli etiam *derogat*.

v. 281. *Quam multis*] *quæ* Richelianus, ut ad theatra referatur. In nonnullis *multi*.

v. 285. *Amator eodem conveniat*] *eadem* plerique.

v. 291. *Junonis templa*] *Junonia* lege ex primis editionibus & Gryphiana. Vide Notas lib. I. Faſt. v. 55. proximo verſu pro *indoluiſſe Deam* plerique *hanc doluiſſe*. & mox *quæret* pro *quærit*.

v. 295. *In templum magni tua numina Martis*] *In magni templum tua munera Martis*, rectius multi veteres. vide Notas Faſt. VI. v. 92.

v. 299. *In Venerem Anchiſes*] Lege *in Venere*. & mox *in Luna* & *in Cerere*. quomodo fere primus Vaticanus. ſic loqui amat noſter. *Jaſion* etiam pro *Jaſius* plerique. utrumque rectum eſt. Met. IX.

——— *queritur caneſcere mitis*
Jaſiona Ceres.

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
235 E 17 vol. 3

v. 303. *Et procul à ſcripta*] *At procul ab ſcripta* meliores. pro *ingenuas manus* quatuor veteres *nurus*.

v. 305. *Quæcunque erumpit*] *irrumpit* & *quo* pro *qua* recte multi vetuſtiores. *irrumpere* dicebantur qui adyta non initiati ſubibant. ſic lib. VI. Faſt. de Metello Veſtam ex incendio auferente,

Dixit & irrupit. factum dea rapta probavit.

Triſt. V. Eleg. I.

Quæ tamen irrumpunt, quoque vetantur, eunt.

Pont. I. Eleg. VIII.

Nec tamen irrumpo, quo non licet ire.

ſequenti verſu pro *hac* quatuor *hoc*. id eſt, hoc ipſo, quod Grutero & Berſmanno arridebat.

v. 312. *Nec domino pœna res ea cauſa fuit*] de Lenone interpretantur. ſed cur Lenoni potius ob id pœna decernatur, quam Ædilibus, qui Floraria exhibebant? Quare aut verſum hunc adulteratum eſſe cenſeo, aut ſcribendum,

Nec damno ſcenæ res ea viſa fuit.

In Combiano pro diverſâ lectione *Roſcia cauſſa*. Certe Roſcius comœdus librum ediderat, in quo cauſam hiſtrioniæ agebat, eamque comparabat cum eloquentiæ ſtudio. Meminit hujus ſcripti Macrobius Saturnal. lib. III. cap. XIV. Sed abruptus nimis ſit tranſitus à Veſtalibus ad Roſcium.

v. 315. *Manifeſtaque culpa fatenda eſt*] *fatendum eſt* veteres multi.

v. 321. *Non mihi*] *Nec* meliores.

v. 331. *Forſan & hoc dubitem*] alii *Forſitan hoc.* pri. Vatic. & tres alii *Forſitan hac.* Lege *Forſitan & dubitem.*

v. 337. *Sed detrectare videbar*] ſeptem aut octo veteres *delirare*. pri. Polit. & Hamburg. & Putean. *derecitare*. an pro *depretiare*? quo verbo Paulus uſus l. 22. D. ad legem Aquiliam. Gloſſæ ineditæ, *Depretiati* ἐλαττωθέντες. Sed neſcio an id ſæculi Ovidiani

ſit

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
235 E 17 vol. 3

ſit verbum. Uſus & eo Tertullianus non ſemel. duo alii *detrectare verebar.* unus *dedecorare.* alius *decertare.*

v. 340. *Et falſo movi pectus amore meum*] Puto *fovi.*

v. 343. *Hei mihi, cur didici? quid me*] *quod didici, quod me docuere* meliores.

v. 354. *Muſa jocoſa mea*] alii *mea eſt. mihi* rectius vetus. ſuperiori etiam verſu legatur concinnius, *diſtant mores à carmine noſtri.*

v. 355. *Magnaque pars mendax operum eſt & ficta meorum*] *Magnaque pars operum mendax & ficta meorum Plus ſibi permiſit.* cum melioribus.

v. 358. *Auribus apta refert*] pri. Polit. & tres alii *feret.* pri. Vatican. & duo præterea *feres.* quatuor *ferens.* quod ſequor. ſuperiori etiam verſu pro *voluntas* repoſui *voluptas* cum pri. Vatic. & duobus aliis.

v. 370. *Et ſolet hic*] malo *hæc.* fabula videlicet.

v. 371. *Ilias ipſa quid eſt aliud niſi adultera*] *niſi turpis adultera* cum primis editionibus, Epiſt. Laodamiæ,

Quid petitur tanto niſi turpis adultera bello?

v. 373. *Quid prius eſt illic flamma Chryſeidos, aut qui*] Lege *utque* cum melioribus. *illi* etiam pro *illic* in iiſdem.

v. 376. *Petita viris*] Imo *procis.* quod priſcæ editiones & multi ex ſcriptis agnoſcunt. vide Notas ad 11. Epiſt. Sabini.

v. 377. *Quid niſi Mæonides*] aut legendum eſt, *Quid non Mæonides.* aut *Quis niſi.* quod poſterius quinque ſcripti agnoſcunt.

v. 401. *Quid Danaen Danaique nurus*] Filiæ Danai in Tragœdiis notæ, nullæ notæ Danai nurus. Quare repone cum primis editionibus & ſcriptorum multis,

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
235 E 17 vol. 3

multis, *Danaeſque nurum.* Andromeda Perſei uxor, & proinde *Danaes nurus.*

v. 402. *Hæmonaque & noctes quæ coiere duas*] quidam codices *Alcmenam & noctes.* quæ lectio perperam ſuos approbatores invenit. Politianus ex veſtigiis antiqui codicis, in quo *Hermonam*, refingit *Harmoniam.* fruſtra. Vulgata ſcriptura bene ſe habet, cujus argumenti extat etiamnum Sophoclis Antigone. Propertius,

Quid non Antigones tumulo Bœotius Hæmon
Corruit ipſe ſuo ſaucius enſe latus?

Noſter in Ibide,

Nec tibi, ſi quid amas, felicius Hæmone cedat.

Præterea legendum, *noctes cui coiere duæ.* Alcmenæ & Jovis amores innuit. quanquam alii tres noctes coiiſſe contendant, unde Hercules Lycophroni τριέσπερος λέων dicitur.

v. 404. *Qui rate primus humum*] *pede* nonnulli.

v. 408. *Vixque meus capiet*] *capiat* rectius duo veteres.

v. 410. *Multaque præteriti verba pudoris habet.*] Multa habet verba in quibus pudor eſt præteritus, à quibus abeſt verecundia. ut mox infra loco in vulgatis mendoſo,

——— *apud quos*
Rebus abeſt omnis nominibuſque pudor.

Simili modo locutus eſt noſter Amor. lib. III. Eleg. I. v. 22.

Dum tua præterito furta pudore refers.

Quare non poſſum accedere Tanaquillo Fabro in Epiſtolis reponenti, *prætexti pudoris.* Nec felicius illi conjectura ſucceſſit in altero Naſonis loco libro I. Artis Amatoriæ. ubi pro *Præteritum tulerit, reddideritque nihil*, reponi vult, *Nam pretium tulerit, reddideritque nihil.* cum vulgata ſcriptura nihil ſit acutius ac elegantius.

v. 417.

v. 417. *Nec qui compoſuit nuper Sybaritida fugit*] Puto legendum *turpem Sybaritida.* Hemitheon cynædus Sybarita turpiſſimum librum ſcripſit de re Veneria apud Lucianum πρὸς ἀπαίδευτον. Idem in Pſeudologiſta Miſthonis Sybaritæ meminit turpiſſimi ſcriptoris. hinc *Sybaritici libelli* apud Martialem lib. XII. Ep. XCVI.

v 418. *Et qui concubitus non tacuere ſuos*] malim *quæ.* ut Philœnis & Elephantis intelligantur, quarum fœdiſſima ſcripta paſſim circumferebantur. ſic certe codex Hamburgenſis, & tres alii. hinc in Priapeis,

Quo tot figuras, quot Philœnis invenit,
Non admovente, prurioſa diſcedit.

Ita verſus mendoſiſſimi ex veſtigiis librorum veterum ſunt reſtituendi. nam codex vetuſtus Frederici Ubaldini, *quo tot figuras non admovetis.* Philœnis Leucadia, cujus verſus ſpurſiſſimi περὶ ποικίλων σχημάτων ἀφροδισίων à Policrate Sophiſta Athenienſi dicebantur eſſe conſcripti. Teſte Æſchrione in Philœnidis Epicedio apud Athenæum lib. VIII. Huic adjungitur à Xenophonte lib. II. Ἀπομνημονευμάτων Nico Samia & Calliſtrate Lesbia verſibus itidem obſcœnis infames. citat locum Xenophontis Athenæus lib. V. Quibus omnibus antiquiorem Aſtyanaſſam laudat Heſychius & Suidas Helenæ ancillam. mentio etiam eſt Cyrenes apud antiquos, quam δωδεκαμήχανον dicebant.

v. 426. *Cauſarumque triplex*] *Caſurumque* recte unus Bononienſis. neque aliter Berſmannus. Egimus de hoc loco in Elegia de morte Druſi. v. 362.

v. 432. *Sua facta*] *furta* ex tribus ſcriptis lib. II. Artis,

Flecte iter, & monitu detege furta meo.

v. 434. *Rebus adeſt nomen nominibuſque pudor*] Nihili hæc ſunt. quare aſſentior Bernardo Rottendorphio

dorphio

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
235 E 17 vol. 3

dorphio viro doctiſſimo, ac de ſtudiis meis egregie merito, qui emendat,

Rebus abeſt omnis nominibuſque pudor.

Nihil certius eâ conjecturâ.

V. 238. *Nomine nunc legitur dicta, Metelle, tuo.*] Scribe, *dicta Metella ſuo.* Ticida enim Metellam appellarat Perillam. quod ex Apuleio diſcimus. nunc alios neſcio quos memorat, qui eam ſuo & vero nomine decantarint. Forte hoc diſtichon ſuperiori præponendum.

V. 441. *Junxit Ariſtides Mileſia crimina ſecum*] Mileſiacorum Ariſtidæ ſcripti ſpurciſſimi præter Plutarchum in Craſſo meminit in Parthicis Appianus; etiam Arrianus in Epictetum lib. IV. cap. IX. (etſi diſſimulato operis nomine) & Harpocration in Δερμιςής. hæc Mileſiaca una cum ſeria hiſtoria, quæ paſſim ab antiquis laudatur, Ariſtides videtur ediſſe. viri docti legunt *Finxit* vel *Panxit Mileſia crimina chartis.* quibus conjecturis non poſſum ſubſcribere. ſunt enim audaciſſimæ.

V. 443. *Vertit Ariſtidem Siſenna*] *Ariſtiden* meliores. Scribe etiam *Siſena.* ita enim in antiquis numis id nomen exaratum occurrit.

V. 448. *Hoc etiam de ſe*] *Hinc* duo veteres. Combianus & tres alii *Hic.* unus *Hæc.* Scribe *Sic.* Tibulli illa reſpexit Eleg. VI. lib. I.

Illa quidem tam multa negat, ſed credere durum eſt:
Sic etiam de me pernegat uſque viro.

V. 449. *Fallere cuſtodem*] malim *cuſtodes.* Idem Tibull.

Ipſe miſer docui, quo poſſet ludere pacto
Cuſtodes. eheu nunc premor arte mea.

V. 455. *Et quibus è ſuccis*] *fucis* unus Mediceus. Scribe; *Et quibus is ſuccis.* Tibull.

Tunc ſuccos herbaſque dedi, queis livor abiret,
Quem facit impreſſo mutua dente Venus.

V. 457.

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
235 E 17 vol. 3

V. 457. *Petit illa marito*] imo *ille* cum uno Vaticano. idem eodem loco Tibullus,

At tu fallacis conjux incaute puellæ,
Me quoque ſervato, peccet ut illa nihil.

V. 459. *Cum ſolus obambulet*] *obambulat* rectius multi. & *cur excreet* non *cui*. quomodo Scaliger etiam ad Tibullum.

V. 464. *Et jam te principe notus erat*] Arondelianus pro diverſa lectione *motus*. Puto *natus erat*. quod verum. Natus enim Tibullus eodem anno, quo noſter; cæſis Mutinenſi bello Hirtio & Panſa conſulibus. qui annus ab urbe condita ſeptingenteſimus decimus; Triumviratu luctuoſus ac funeſtus. Innuit igitur natum Tibullum poſt cæſos jam conſules, quorum in locum ſe ac Pedium cognatum Cæſar fecit ſubrogari, idque Senatu invito, jam tum ad imperium non occulte aſpirans, ut ex Suetonio ſatis apparet. Auctor Dialogi de Oratoribus, *Nam ut de Cicerone ipſo loquar, Hirtio nempe & Panſa Coſſ. ut Tiro libertus ejus ſcripſit, VII. eid. Decembr. occiſus eſt, quo anno Divus Auguſtus in locum Panſæ & Hirtii ſe & Q. Pedium Coſſ. ſuffecit.* quo & noſter reſpexit, cum Auguſtum jam tum civitatis Principem innuit fuiſſe.

V. 472. *Ad veſtros avos*] *noſtros* repone cum præſtantioribus ſcriptis.

V. 474. *Figere*] *Fingere* plerique veteres.

V. 475. *Quot habeat numeros*] *quot numeros habeat* cum ſcriptis, ne peccetur in leges metri.

V. 479. *Ut mage velle ſequi*] Locus mendoſus. Libri meliores, *Ut mage velle ſequens*, vel *male*. Combianus *maga*.

V. 480. *Nec tuto*] *Ne* rectius quidam.

V. 481. *Parva ſedet ternis*] *ſed internis* pri. Pal. & pri. Vatican. nil muta. ſic apud Juvenalem Sat. prima, —— *ſportula primo*
Limine parva ſedet.

&

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
235 E 17 vol. 3

& Satyra II. —— *ingens Cœna ſedet.*
ſic & alii ſcriptores ex melioribus amant loqui.

V. 487. *Fuſcandi cura coloris*] *fucandi* ex tribus.

V. 491. *Fumoſo menſe Decembri*] duo *Decembris.* Lege *fumoſi Decembris* cum Barberiniano. ut monui lib. II. Eleg. X. V. 3.

V. 492. *Quæ jam non ulli compoſuiſſe nocet*] *damno fuit* ex melioribus.

V. 495. *Denique non video tot de*] *nec video de tot* meliores. unus etiam Bononienſis *prodiderit* proximo verſu.

V. 498. *Juncti crimen amoris habent*] *vetiti amoris* multi veterum. hoc eſt adulterii. ſic *vetiti Hymenæi*, & ſimilia. poteſt tamen & alterum ferri. ut Triſt. IV. Eleg. I.

Cum mecum juncti criminis acta rea eſt.

doctiſſimus Tanaquillus Faber Epiſt. III. *ficti amoris* conjiciebat.

V. 499. *Cultus procedit adulter*] Lege *cautus*, vel *multus adulter.* ſequenti etiam verſu pro *ſtulto viro* malim *luſo.* quod tamen timide affirmo.

V. 501. *Nubilis hæc virgo*] *hos* ex tribus ſcriptis. hoc eſt mimos. & mox *è magna parte* pro *ex* totidem.

V. 507. *Quodque minus prodeſt pœna eſt lucroſa poëtæ*] *Quoque* quatuor. duo *Quæque. plena* etiam pro *pœna* Junianus, & pro *minus* unus Mediceus *mimis.* Scribo,

Quæ mimis prodeſt , ſcena eſt lucroſa poëtæ.

vel , *Nec minus & prodeſt, ſcena, & lucroſa poëta eſt.*

Nec minus ſubintellige, quam ipſis mimis. Tanaquillus Faber Epiſtola XXXVIII.

Quæque mihi pœna eſt , fraus eſt lucroſa poëtæ.

quæ longius abeunt à veteri ſcriptura.

V. 513. *Totus quibus utitur orbis*] *utimur* Gottorphianus. vide Notas Met. V. V. 342.

V. 514. *Scenica ſpectaſti lætus adulteria*] rectius o-

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
235 E 17 vol. 3

mnino *lentus* ſex meliores. vide Notas Epiſt. XIX. v. 81. apud Horatium libro I. Epiſt. I. *lentus ſpectator*, *ſpectatori ſedulo* opponitur,

Exanimat lentus ſpectator, ſedulus inflat.

Silius libro XII. de Hannibale Romam obſidente,

Nunc aditus luſtrat, clauſas nunc cuſpide pulſat
Infeſta portas, fruiturque timore paventum.
Nunc lentus celſis aſtans in collibus intrat
Vrbem oculis.

ita vetuſti codices. Tibullus libro IV. Eleg. XI.

Nam mihi quid proſit morbos evincere, ſi tu
Noſtra potes lento pectore ferre mala.

ubi *læto* ante Scaligerum male legebatur. initio ejuſdem epigrammatis ſcribendum in Tibullo,

Eſtne tibi, Cerinthe, tuæ pia cura puellæ,
Dum mea nunc vexat corpora feſſa calor.

ubi *placiture puellæ*, *Qui mea nunc vexat.* perperam legitur. Eſtne tibi de me cura, inquit, dum febricito?

v. 518. *Quodque licet mimis*] *libet* recte multi veteres.

v. 525. *Vtque ſedet vultu*] Ajacem & Medeam Timomachi innuit, maximo pretio ab Auguſto redemtos. de quibus Plinius lib. XXXV. Medea Timomachi laudatur Auſonio, & Plutarcho, etiam in Anthologia Græca.

v. 530. *Pars tua facta canit*] *canunt* rectius quidam.

v. 537. *Teneræque Amaryllidis ignes*] *teneroſque* libri meliores. & *Amaryllidos.*

v. 539. *Scripto peccavimus iſto*] *uno* tres veteres. Bucolica enim Ovidius non ſcripſit.

v. 542. *Irrequietus eques*] *ille quietus* emendatum Lipſio de Militiâ Romanâ lib. I. cap. V. ſed repone *jure quietus* ex tribus antiquis. Multi alii *inrequietus.* proxime verum.

v. 546.

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
235 E 17 vol. 3

v. 546. *Diſtat & à meriti tempore pœna ſui*] in multis *admiſſi ſui*.

v. 561. *Aſpiceres quantum dederis*] *Aſpicies* multi. Unus *Aſpicias*. recte.

v. 565. *Candidus à ſalibus ſuffuſis felle refugi*] Locus hic non videtur ſanus. *ſuffuſos* multi. *à nimio ſuffuſos felle* tres veteres. Hamburgenſis *à mimo ſuffuſos felle*. ſed apud Auſonium Carm. IV. in Rhetoras habes *Salibus modeſtus felle nullo perlitis*. ita enim ex veteri libro ſcribendum. ſequenti verſu pro *littera miſta*, quidam vetuſti *vincta*, vel *juncta*. Forte *tincta*.

v. 567. *Tot ſcripti millia noſtri*] Tanaquillus Faber epiſtola XXXVIII. volebat corrigi,

——— *tot ſcriptis, millia, noſtris.*

v. 565. *Unus ero*] *unus ego* quinque veteres. ſic ante,

Quem ſua perdiderit Muſa, repertus ego.

Totus locus non inconcinne ſic conſtituetur,

Inter enim populi tot ſcriptis millia noſtris
Quem mea Calliope læſerit, unus ego.

inter populi enim tot millia, quem læſerit ſcriptis noſtris mea Calliope, unus ego ſum.

v. 571. *quenquam inſultare jacenti*] *inſultaſſe* meliores.

NICOLAI HEINSII D. F.

NOTÆ

IN LIBRUM III

TRISTIUM

P. OVIDII NASONIS.

In Elegiam I.

1. *Venio timide liber exulis*] alii *timidus*. malim *timidi exulis*. ſic infra, *res timida eſt omnis miſer.*

v. 18. *In qua ſcribebat*] *ſcribebam* Strozzæ. Lege *ſcribebar*. atque ita Zulichemianus.

v. 23. *Quod non tribuere poëtæ*] *parenti* tres pro diverſa lectione. ſic infra hac ipſa Elegia,

——— *noſtro placata parenti*
Iſdem ſub dominis aſpiciare domus.

& mox,

Quærebam fratres, exceptis ſcilicet illis,
Quos ſuus optaret non genuiſſe parens.

Ita ſcripti. hinc & libros ſuos paſſim *natorum* nomine donat. ſupra lib. 1. Eleg. 1. ad librum,

——— *ſi qua eſt tibi cura parentis.*

Pont. IV. Eleg. V.

Quidque parens ego veſter agam.

ſic & Amatoriæ Artis libros OEdipodas & Telegonos, hoc eſt parricidas, appellat ſupra lib. 1. El. 1.

v. 25. *Duc age: namque ſequar*] unus *ſequor*. Puto *jamque ſequor*. ut apud Comicos, *I præ: ſequor.*

v. 30.

v. 30. *Hæc fuit*] *Hic* ſcripti.

v. 32. *Hic Sator*] Scribe *Stator*. Jovis Statoris ædem intelligit. ita Combii codex. neque aliter Politianus in ora ſui exemplaris, & Gronovius Obſervat. lib. IV. cap. XV.

v. 37. *Cujus ut accepi dominum*] *numen* opt. Pal.

v. 39. *Oppoſitâ lauro*] *appoſitâ lauro* plerique veteres. recte. ut monui ad Epiſt. VII. v. 100. Sequenti verſu *Auguſtas fores* agnoſcunt etiam multi ex antiquis non *comas*. & hoc probe. neque aliter ex ſuis Naugerius & Ciofanus. pro *arbor opaca* tres *querna corona*. ut Faſt. lib. I. ad Germanicum,

Protegat & veſtras querna corona fores.

v. 41. *An quia*] *Num* meliores.

v. 47. *Scripto teſtata*] perperam *teſtante* plurimi ex ſcriptis. Pont. IV. Eleg. VI.

Vincitur Ægypſos, teſtataque tempus in omne
Sunt tua, Veſtalis, carmine facta meo.

ſic & *comitata* paſſive paſſim apud noſtrum.

v. 50. *Pulſus in orbe latet*] *jacet* cum primo Politiani & ſex aliis. infra Eleg. III.

Quid mihi nunc animi dira regione jacenti?

&, *Laſſus in extremis jaceo populiſque lociſque.*

Pont. lib. I. Eleg. III.

Orbis in extremi jaceo deſertus arenis.

El. VII. *Ecquis in extremo poſitus jacet orbe tuorum?*

lib. I. Eleg. VIII.

Deque tot expulſis ſum miles in exſule ſolus:
Tuta (nec invideo) cætera turba jacet.

ita vere codices antiqui. & lib. II. Pont. Eleg. IX. initio, & lib. III. Eleg. I.

Ut minus infecta jaceam tellure labora.

atque ita paſſim noſter.

v. 53. *Vereorque locum, vereorque potentem*] *parentem* unus Vatic. alius *potentes*. an *penates*? unus etiam *venerorque potentem*.

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
235 E 17 vol. 3

v. 54. *Trepido metu*] *rapido.* plerique. unus *pavido.*

v. 59. *Inde timore pari*] *tenore* maxima ſcriptorum pars. Pont. lib. I. Eleg. XI.

Et peragit ſoliti vena tenoris iter.

Epiſtola Didus,

——— *vitæque noviſſima noſtræ*
Proſequitur fati, qui fuit ante, tenor.

tenor vitæ epiſtola Helenæ,

Dumque tenor vitæ ſit ſine labe meæ.

v. 61. *Ubi ſunt*] malim *ubi ſtant.* niſi ſequenti verſu cum priſcis editionibus & ſcriptis nonnullis reponis pro *barbarus*, *ſtat ferus.* ut lib. I. Art. Am.

Quaque parare necem miſeris patruelibus auſæ
Belides, & ſtricto ſtat ferus enſe pater.

v. 63. *Veteres fecere novique Pectore*] *cepere* antiqui fere omnes. Avienus Prognoſticis, *cape ſollers ſingula mente.* hinc *capax animus.* & *concipere mente.* quod paſſim apud ſcriptores occurrit. Veram lectionem jam vidit ſagaciſſimus Gronovius Obſervat. lib. II. cap. III. qui illic conſulatur.

v. 66. *Non genuiſſe pater*] *parens* in melioribus ſcriptis & priſcis editionibus. malim etiam *optarit* nam *optarat* eſt in quibuſdam.

v. 67. *Cuſtos è ſedibus illis*] *de ſedibus* nonnulli. Scribe *me ſedibus.*

v. 77. *Neque enim mihi turba roganda eſt*] malim *roganda es.* Deos enim alloquitur.

IN ELEGIAM II.

v. 3. *Nec ſtirps Latonia*] *Latoïa* quatuor veteres Junianus *Latoïca.* Met. VIII.

In quibus auratam proles Latoïa fertur
Depoſuiſſe lyram.

Ita meliores ſcripti. & poſtea,

Ipſi

Ipſa ſuis licet hunc Latoïa protegat armis.

lib. XI. *Laomedonteis Latoïus adſtitit arvis.*

lib. VII. *Inde Calaureæ Latoïdos aſpicit arva.*

Triſt. v. Eleg. I.

Cum faceret Nioben orbam Latoïa proles.

ut ſcribendum eſſe cenſeo. hinc & *Latous* pro *Latenius* paſſim apud poëtas Apollo. codices tamen vetuſtiſſimi libro VII. & VIII. *Letoïdos* & *proles Letoïa.* ſic apud Græcos λητοΐος, λατοΐος, Æolice. in verſibus Varronis λατῷ pro λητῷ. apud Auſonium Epitaph. heroum XXVII. in veterrimo codice Voſſiano *Læſi numina Laëtoidum.* apud Horatium libro I. Od. XXXI.

Frui paratis & valido mihi,
Letoë, dones.

ita antiquiſſimæ membranæ in bibliotheca Academiæ Leidenſis.

v. 15. *Ventis dubius jactabar & undis*] *terris dubius* veteres plerique. ſic lib. IV. Eleg. VIII.

Non ita Dis viſum, qui me terraque marique
Actum Sarmaticis expoſuere locis.

v. 19. *Nil niſi flere libet*] *vacat* Hafnienſis. Met. X.

——— *tum denique flere vacavit.*

v. 26. *Quam deus unus habet*] *quos* plerique veteres. & recte.

IN ELEGIAM III.

v. 1. *Hæc mea ſi caſu*] *ſi conjux* ſcripti quidam & priſcæ editiones.

v. 4. *Incertuſque meæ pene ſalutis eram*] verſus ſuſpectus.

v. 5. *Quem mihi nunc animum*] Scribe cum Leidenſi codice, *Quid mihi nunc animi*, & vide quæ notamus ad lib. I. Metam. v. 359. *putes* etiam pro *putas* multi veteres.

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
235 E 17 vol. 3

v. 14. *Et ſubit affectu nunc mihi quicquid abeſt*] *affecto* ſcribendum cum uno codice. idque jam vidit politiſſimus Naugerius. *adfectus* graviter ægrotans. Suetonius Tiberio, *Affectum reperit, ſed tamen adhuc ſpirantem.* Feſtus, *Adfecta fœmina vel in bonam partem dicitur, velut honorata: vel in malam, quaſi in extremum periculum adducta.* ſic recte caſtigavit Paſſeratius. nam libri nonnulli veteres *adſectata*. vulgati *adſectata*.

v. 16. *Et plus in noſtro pectore parte tenes*] Berſinannus ex ſuo codice reponit *pectore cara tenes.* quomodo & ſex noſtri. Plures alii *partis habes*. Nil muta. Triſt. v. Eleg. XI.

Barbarus & tecti plus quoque parte tenet.

Cydippe,

Omnia cum faciam, cum dem pia tura Dianæ,
Illa tamen juſtâ plus tibi parte favet.

Lucretius lib. II.

Plus ut parte feras emergant exſiliantque.

Virgilius initio Georgic.

Scorpius & cœli juſta plus parte relinquit.

v. 21. *Si jam deficiam ſuppreſſaque lingua palato*] Locus corruptus. nec juvant libri veteres. Scribe,

Si jam deficiat ſuppreſſo lingua palato.

vel *Si me deficiat.* regit enim id verbum Ovidio ſemper quartum caſum. Locus huic geminus Pont. I. Eleg. III.

Et jam deficiens, ſic ad tua verba revixi,
Ut ſolet infuſo vena redire mero.

Superiori verſu pro *amentis ore* primus Vatic. *amanti.* Lege *amenti ore.*

v. 25. *Tu forſitan iſtic*] *illic* meliores.

v. 27. *Liquet hoc cariſſima nobis*] *ô cariſſima* cum tribus libris. Vide Notas ad Epiſt. primam v. 101.

v. 34. *Vel præcepiſſet mors properata fugam*] primæ edi-

editiones plurimique ſcripti, *præceſſiſſet*. Si quid mutem, refingam *præveniſſet* aut *prævertiſſet*. *dilata fuiſſes* Hamburgenſis etiam. magis poëtice. Triſt. v. Eleg. IV.

Sæpe etiam mœrens tempus reminiſcitur illud,
Quod non præventum morte fuiſſe dolet.

v. 35. *Reddere vitam*] *lucem* recte primus Vaticanus & Leidenſis.

v. 44. *Languentes oculos claudet amica manus*] primæ editiones & plurimi ex ſcriptis *Labentes oculos condet*. recte. *Labentes oculi*, quos *fugientes* vocat Epicedio Tibulli. vide quæ noto ad Eleg. v. lib. III. Amorum. Propertius,

Quamvis labentes premeret mihi ſomnus ocellos.

idem libro I. Eleg. III.

Dum me jucundis lapſam ſopor impulit alis.

ubi male *laſſam* Lipſius Ant. Lect. libr. IV. cap. XI. reponit. & libro II. Eleg. XV.

Illa meos ſomno lapſos patefecit ocellos.

male illic *laſſos* nunc extat. nam niſi jam lapſos non poterat Cynthia patefacere. *oculi morte cadentes* Statio libro III. Sylvarum ad Claudiam uxorem. *Condere oculos* pro *Claudere* etiam familiare noſtro eſt. idem Propertius libro IV. Eleg. ult.

Te Lepide, & te Paule meum poſt fata levamen,
Condita ſunt veſtra lumina noſtra manu.

ita enim malo, quam *veſtro ſinu* quod nunc legitur.

v. 47. *Ecquid ubi audieris*] *ut audieris* rectius multi.

v. 52. *Raptus ero*] malim *ego*.

v. 57. *Quod potes*] *Quam potes* multi. Nonnulli etiam *Qua*. Vide Notas Remed. Amor. v. 325.

v. 58. *Ad mala jam pridem*] *Ad quæ* multi veteres recte. nec pauciores *Ut quæ*. Quid ſi reponatur?

Quorum jampridem non rude pectus habes.

ſic *juvenci rudes operum* Faſt. I. & *draco ſomni rudis*

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
235 E 17 vol. 3

Met. VII. ex antiquis libris.

v. 60. *Pars mea nulla*] *pars mihi* quinque ſcripti. rectius. & *vacuam auram* mox pro *vacuas auras* plerique.

v. 67. *Non vetat hoc quiſquam*] *Nec* ſex antiqui. Puto *Nec vetet hoc*.

v. 70. *Condita pone loco*] *ſolo* primæ editiones & ſcripti plerique.

v. 75. *quiſquis amaſti*] *quicquis* opt. Vatic. alii tres *quicquid*. Medonianus *quiſquid*. Puto *ſi quid amaſti*. pro *ſi amaſti*. ſic Faſt. III. v. 87. *ſi quid vacas*, pro *ſi vacas*. Epiſt. VI. *ſi quid adeſt*, pro *ſi adeſt* ex membranis.

v. 77. *Hoc ſatis in tumulo eſt*] *in titulo eſt* pri. Polit. & decem alii. recte, niſi quod malim *in titulos*. titulum ſepulchralem innuit.

v. 82. *Deque tuis lacrymis*] Magis Ovidianum erit, ſi legas *Deque ſuis lacrymis*. Vide Notas ad Epiſt. XX. v. 76.

IN ELEGIAM IV.

v. 7. *Nam quanquam ſoli*] Diſtichon hoc nugatoris alicujus eſt, non Naſonis. Superiori verſu pro *præluſtri arce* veteres majori ex parte *igne*. nil muta. lib. I. Eleg. I.

Venit in hoc illa fulmen ab arce caput.

v. 14. *In qua debebam*] *debueram* rectius tres veteres.

v. 15. *Dum tecum vixi*] Scribe, *Dum mecum vixi*. ſic ſupra *Vive tibi*. Pari modo *ſecum habitare* & ſimilia occurrunt apud antiquos.

v. 20. *Flebilis umbra*] *debilis* meliores magno numero. quod &. ad Statium deprehendit accutiſſimus Gronovius. Alluditur ad lapſum Elpenoris.

v. 22. *Icarus immenſas nomine ſignet aquas*] Diximus

mus de hoc loco ſupra lib. I. Eleg. I. v. 90. Superiori verſu lege *agitarit* pro *agitaret*. ut τῷ *ſignet* melius id reſpondeat.

v. 24. *Non habuere*] Puto *nonne habuere*. quicquid membranæ obnituntur.

v. 25. *Intra fortunam*] præfero *Infra Fortunam* ex quatuor ſcriptis. nec aliter lego apud Propertium lib. III. Eleg. VIII.

Mæcenas eques Hetruſco de ſanguine regum
Infra Fortunam qui cupis eſſe tuam.

Seneca Medea Actu III.

Fortuna ſemper omnis infra me ſtetit.

ita optimus Mediceus. Noſter infra lib. V. El. VIII.

Non adeo cecidi, quamvis dejectus, ut infra
Te quoque ſim, inferius quo nihil eſſe poteſt.

v. 27. *Non foret Eumedes*] male *Eumenides* & *Emetrides* & ſimilia ſcripti. Δόλων Εὐμήδεος υἱὸς Homero Iliad. K.

v. 30. *Cepiſſet genitor ſi Phaethonta Merops.*] Eleganter dictum: Merops Phaethontem non cepit, quia Phaethon ad majora aſpirabat, non contentus hoc patre, ſeque Solis filium volebat credi. Cave igitur quicquam in hoc loco mutes cum iis, qui *Flexiſſet* reponunt.

v. 32. *Propoſitique precor*] *memor* rectius editiones nonnullæ & ſcripti quatuor apud me.

v. 37. *Vide ego te tali vultu*] aut *luctu* eſt legendum, aut ſcribendum verſu proximo,

Qualia credibile eſt ora fuiſſe mihi.

ſed priori conjecturæ accedo.

v. 41. *Semotum amicum*] plurimi veteres & editiones priſcæ *ſubmotum*. quod efficacius. Pont. III. Eleg. IV.

Nec mea verba legis, qui ſum ſubmotus ad Iſtrum.

Triſt. IV. Eleg. II.

Hæc ego ſubmotus, quâ poſſum, mente videbo.

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
235 E 17 vol. 3

Eleg. IX. *Ut Scythicis habitem longe ſubmotus in oris.*

v. 47. *Proxima*] Quidam codices novam hinc elegiam ordiuntur. non male.

v. 49. *Boſporus*] *Boſporos* pri. Vatic. Combii, & tres alii. *Scythiaque paludes* etiam plurimi ſcripti cum priſcis editionibus. Vide Notas ad Epiſt. Hypſip.

v. 50. *Vixque ſatis noti nomina pauca loci*] Scribo *ſoli.* & *nomina rauca.* hoc eſt nomina ingrati & barbari ſoni. ſic infra Pont.

Et raucum Getico murmur in ore fuit.

hoc eſt diſſonum. poteſt tamen & ferri τὸ *loci*, ut locos parum notos rauca nomina per appoſitionem appellet. infra Eleg. x.

Sauromatæ cingunt fera gens Beſſique Getæque,
Quam non ingenio nomina digna meo!

v. 57. *Ante oculos errat domus, urbs & forma locorum*] Numeri duriores ſatis arguunt verſum eſſe mendoſum. *errant* in multis veterum. unus *aderat.* alius *hæret.* Medonianus, *Ante oculos urbs ac hæret fortuna locorum.* Hamburgenſis inter vetuſtiores,

Ante oculos domus urbis erat & forma locorum.

Puto ſcribendum,

Ante oculos urbiſque domus & forma locorum eſt.

ſequentia confirmant,

Conjugis ante oculos, tanquam præſentis, imago eſt.

ait domos urbis & locorum formam oculis ſuis obverſari. vide Notas Pont. II. Eleg. IV. v. 7. *Stare* & *eſſe ante oculos* uſitatum noſtro. Pont. II. Eleg. x.

Ante tuos oculos, ut modo viſus, ero.

v. 61. *Levat hæc*] *hoc* cum ſcriptis potioribus.

v. 64. *Dicere quos cupio*] malo *cupiam.*

v. 67. *Gratique erat inſtar amoris*] *honoris* bene unus Vaticanus. ut jam monui Faſt. II. v. 633.

v. 73. *Scite tamen*] Etiam hoc diſtichon importune hic videtur inculcatum.

v. 75. *Et qua quiſque poteſt*] *quam poteſt.* pro quan-

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
235 E 17 vol. 3

quantum plerique veteres. dixi Remed. Amor. v. 325. Deinde pro *oro*, optimus Vaticanus cum alio & Rottendorph. *aliqua.* neque aliter optimus Palatinus. ſic Virgilius, *Et ſi non aliqua nocuiſſes.* Pont. II. Eleg. VII.

Adjuvat in duris aliqua præſentia rebus.

ſic ex veſtigiis veterrimi libri lego. & Pont. II. Eleg. VIII.

Præſentes aliqua proſit habere deos.

ubi ſimiliter in vulgatis peccatur. lib. III. Eleg. IV. ubi perperam *aliqua ope.* nonnulli ſcripti,

Et regum vultus certiſſima pignora mentis,
Juviſſent aliqua forſitan illud opus.

& eadem Elegia, ut ſcribendum puto,

Et gaudere aliqua res mihi viſa nova eſt.

v. 78. *Rogetis idem*] *opem* rectius Combii, Hamburgenſis, & alii nonnulli. ſic Pont. de Pompeio,

Submiſſâ fugiens voce rogavit opem.

IN ELEGIAM V.

v. 2. *Non ægre poſſit*] *poſſes* ſcripti.

v. 5. *Cunctique meam fugere ruinam*] *metu fugere* primæ editiones, pri. Vatic. aliique multi. quod Ciofano arridebat. Scribe *metu fugere ruinæ.* ut optimus Palatinus & Naugeriani codices agnoſcunt.

v. 11. *Viſoſque notavi*] an *videre* & *notare* non eſt unum idemque hoc loco? veteres fere omnes, *viſuſque* cum primo Politiani. an *viſuque notavi?*

v. 15. *Brachiaque excepi*] *accepi* veteres.

v. 26. *Poſſe Dei*] malim *Deo.* nam alter Polit. *Duci.*

v. 27. *Sive hoc contingere fas eſt*] *ſive id* veteres.

v. 29. *Quæque tibi eſt linguæ facundia*] quidam τὸ *eſt* non agnoſcunt. Scribe *tibi linguæ eſt.* atque ita Medonianus.

v. 31. *Quo quiſque eſt major, magis eſt placabilis iræ*] *Quo quis enim major* venuſte optimus Vaticanus & tres alii ex melioribus. pro *iræ* Gottorph. *ira*. lego, *magis hoc placabilis ira eſt*. vel *magis huic*. Vide Notas Metam. VIII. v. 399. iræ magis placabilis, pro placabilioris.

v. 39. *Pharos*] Leidenſis *Porus*. quod Naugerio probatum & Fabricio & Berſmanno. Unus Gallicus *foros*. hoc eſt. *Poros*. recte. pro *Præclarique* duo *Pompeique*. unus *Dardaniique*. codex Petri Servii *Phariique*. Locus manifeſte corruptus. Quænam enim hæ ſint exequiæ non exprimit; nec Pori ſunt, qui Alexandro ſupervixit. Scribe,

Darîique docent funeris exequiæ.

Primam enim & ſecundam in hoc nomine ſyllabam produxit etiam in Ibide noſter,

Utque necatorum Darii fraude ſecundi.

& Claudianus epiſtola ad Hadrianum,

Darium famulis manibus doluiſſe peremptum
Fertur & ingenti ſolatus fata ſepulchro.
Tradita captivo ſpatioſior India Poro.

vides Porum & Darium etiam hic conjungi. Darius Græcis Δαρεῖος. *Dareus* in veterrimis Curtii libris.

v. 41. *Flexas ad mitius iras*] *ad amicius* quidam.

v. 50. *Eſt habuiſſe meos*] *meum* alii. quod Naugerius & Cioſanus ſequuntur. quatuor *mihi*.

v. 53. *Spes igitur ſupereſt facturum ut molliat ipſe*] pro *facturum ut molliat*, Hafnienſis. *ut noſtram molliat*. Combianus pro diverſa lectione, *futurum*. ut & quidam alii. pri. Palat. *fatorum*. Scribe,

Spes igitur ſupereſt, ut molliat ipſe, futurum
Mutati pœnam conditione loci.

Vulgata ſcriptura parum Latina eſt, niſi reponas *facturum, ut molliat, ipſum*.

v. 55. *Hoc utinam nitidi ſolis prænuncius ortus*] Carmen mendoſum. *Hac utinam* quatuor ſcripti. unus

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
235 E 17 vol. 3

Nos. Barberin. & Hafnienſis, *Hunc.* Scribe,

Hunc utinam nitidi Solis prænuncius ortum
Afferat admiſſo Lucifer albus equo.

ortum pro die oriente poſuit, aut Solis exortu. Appoſite Seneca OEdipo,

Jam matutinos prædicit Lucifer ortus.

Vide infra notas lib. IV. El. II. v. 73.

IN ELEGIAM VI.

v. 1. *Non vis*] *nec vis* meliores.

v. 7. *Quique eſt in caris animi tibi candor amicis*] *Quique erat* tres veteres. unus *Qui fuit.* Sed lege *raris amicis.* Sequenti verſu pro *iſti* meliores *ipſi.* & pro *ipſe* tres optimi *iſte.* Puto *ipſi Deo.* hoc eſt Auguſto. Sed ſubeſt etiamnum aliquid mendi his verſibus.

v. 9. *Ut non ego conſcius eſſem*] Scribe, *cui non ego conſcius.* Cum tertio enim caſu frequenter jungit hanc vocem noſter. Metam. VI. 588.

v. 10. *Pectoribuſque dabas multa tegenda meis*] Tanaquillus Faber in epiſtolis reponit ex conjectura, *cuncta tegenda.* jam enim ſuperiori verſu dixerat noſter, nihil ſibi celatum fuiſſe ab hoc amico.

v. 11. *Cuique ego narrabam*] Lege *narrarem.*

v. 16. *Omne bonæ & claudunt*] τὸ *&* abeſt à pleriſque ſcriptis. Hoc etiam diſtichon male feriati neſcio cujus interpolatoris eſt. Sequentibus etiam verſibus otioſa illa repetitio τῦ *tamen* ſuſpecta eſt.

v. 26. *Principiumque mei*] Puto *Præcipuumque.*

v. 27. *Nec breve, nec tutum eſt*] *leve* Gottorphianus bene. τὸ *eſt* etiam omittunt plerique. At Pont. lib. I. Eleg. VI.

Nec leve, nec tutum, peccati quæ ſit origo
Scribere ——

ſic & ibi veteres nonnulli.

v. 30. *Fit novus ipſe dolor*] *pudor* pri. Vatic. pri. Pal.

& tres alii ex melioribus. Quod ſi admittamus, ſequens diſtichon erit delendum, quod non uno nomine eſt ſuſpectum. In quo *poſſunt* pro *poſſint* veteres plerique & *cacâ nube* pro *nocte* octo antiqui aut novem.

v. 36. *Nomina ſi factis*] *facto* plerique. *fatis* Arondelianus.

v. 37. *Quæ ſi non ita ſunt*] Pont. I. El. III. pari modo.

Ut tamen hæc ita ſint, munus tua grande voluntas
Ad me pervenit.

proximo verſu cum melioribus *ſuburbana hæc* pro *hic*.

In Elegiam VII.

v. 11. *Ecquid inhæres*] *ut quid* duo veteres. & *num* pro *non* ſequenti verſu unus Vaticanus. quod & Ciofanus notarat. Sed recte *more non patrio*. quia res inſolens apud Romanos poëtria.

v. 14. *Et raras dotes*] *caras* pri. Vat. Rottendorph. & Gottorph. *claras* Richelianus. puto, *Clarias dotes*. Superiori verſu *cum fatis* ſcripti omnes & primæ editiones, non *cum facie*. utrumque rectum. *Natura cum fatis dedit*. pro Natura & fata dederunt. de facie ejus & formâ poſt aget.

v. 18. *Utque pater natæ*] *pater nemo* pri. Politian. *pater Veneris* alter ejuſdem, & Hamburgenſis, & unus Mediceus. duo *venis*. Junianus *juveni*. alius *veni*. duo *nati*. quatuor *venæ*. totidem, *Utque patet venæ*. latet ulcus.

v. 20. *Vincet opus*] *Vincat* bene Leidenſis.

v. 23. *Dum licuit, tua ſæpe mihi*] Puto *tua ſæpe tibi*. nam de recitante Perilla proximo hexametro habes. mox etiam *Sæpe tuis judex*, hoc eſt verſibus, opinor ſcribendum.

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
235 E 17 vol. 3

v. 27. *Quia me læſere libelli.*] malim *quo*, vel *extemplo*.

v. 28. *Facta ruina meæ*] *facta ſecuta* ſex ſeptemve ex melioribus. duo *fata ſecuta*. codex Servii *pars bona facta* Muretus conjiciebat *facta remiſſa*. nam ſequitur,

Ergo deſidiæ remove doctiſſima cauſas.

quod probo. atque ita in Epiſtolis Tanaquillus Faber.

v. 30. *Fœmina nulla Neve vir à ſcriptis*] quidam *fœmina non ſit Devia nec*. quod ſecutus eſt eruditiſſimus Gronovius Obſervat. lib. II. cap. III. alii ſcripti *fœmina nulla Devia ne* vel *de ſcriptis*. duo *Nec juvenis ſcriptis*.

v. 32. *Et tua ſacra redi*] an *caſtra?* ut Ep. Herus,

In tua caſtra redi, ſocii deſertor amoris.

v. 39. *Sunt & opes modicæ*] *Sunt tibi opes* plerique.

v. 42. *Irus & eſt ſubito, qui modo Cræſus erat*] *Coſſus* pri. Polit. multi alii *Craſſus*. alii aliter. nil muta. Propertius.

Lydus Dulichio quid diſtat Cræſus ab Iro?

Superiori verſu pro *Nempe dat & quodcunque* unus Mediceus, *cuicunque*. Scribe *Nempe dat has cuicunque libet*. opes nimirum. pro *&* nonnulli *id*. Poſſet & legi,

Nempe dat ut quodcunque libet Fortuna, rapitque.

ita & rapit, etiam rapit. ſed hoc durius.

v. 43. *Singula ne referam*] *quid referam* nonnulli. ut lib. I. Amor. El. v.

Singula quid narrem? nil non laudabile vidi.

v. 49. *Qui licet*] Invidioſum hoc Cæſari. Repone igitur *Quilibet* cum membranis pleriſque & antiquis editionibus.

v. 51. *Dumque ſuis victrix ſeptem de montibus orbem*] *omnem de montibus orbem* Vatic. Polit. & Palat. meliores, cum quinque aliis. bene. duo *totum*.

v. 54.

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
235 E 17 vol. 3

v. 54. *Qua potes*] *Quam* octo veteres. Vide Notas ad Remed. Amor. v. 325.

IN ELEGIAM VIII.

v. 1. *Conſcendere currus*] *conſiſtere curru* pri. Pal. pri. Vatic. & unus Mediceus. etiam probe. Sequenti verſu pro *ignotam humum* Richelianus *ignaram*.

v. 8. *Patriæ dulce repente ſolum*] *patriæ tecta relicta meæ* Voſſianus pro diversâ lectione.

v. 9. *Deſertæque domûs vultus*] Lege *vultum* ut κακοφωνία vitetur.

v. 10. *Conjugis ora meæ*] *mihi* Buſlidianus. recte.

v. 11. *Stulte, quid hæc fruſtra*] *quid hoc* multi veteres. Lege, *quid ô*. & vide Notas ad Epiſtolam primam. ſequenti verſu opt. Vatic. & Rottendorph. *tulit*, pro *mihi*.

Quæ non ulla tulit fertque feretque dies.

v. 13. *Auguſti numen adora*] *Auguſtum numen* cum Hafnienſi & Medoniano. ſic Pont. IV. El. VI.

Certus eras pro me Fabiæ laus, Maxime gentis
Numen ad Auguſtum ſupplice voce loqui.

& lib. III. El. I.

E quibus ante omnes Auguſtum numen adora.

eadem Elegia *Auguſta domus*. ubi perperam *Auguſti* in vulgatis. Faſt. I.

Et tuus Auguſto nomine dictus avus.

& lib. V.

Spectat & Auguſto prætextum nomine templum.

Caput Auguſtum ſub finem Metamorphoſeon. *Auguſtæ aures* Pont. I. El. III. *Pax Auguſta* Pont. II. El. V. *Auguſtus Deus* Pont. III. El. VI. *Auguſtum forum* Faſt. V. Pont. IV. El. V. & XV.

v. 14. *Et quem ſenſiſti*] *læſiſti* ex quinque ſcriptis. hinc *læſi principis ira* Triſt. IV. Eleg. X. & libro I Eleg. IV.

Ni

Ni fuerit læſi mollior ira Dei.

de Auguſto.

v. 17. *Poſſum*] *poſſim* unus Italicus. Mox pro *timeo* malim *timeat*.

v. 19. *Cum jam ſatiaverit iram*] *cum ſe ſatiaverit ira* Junianus. eleganter. Epiſtola Acontii,

Cum bene ſe quantumque volet ſatiaverit ira.

v. 24. *Hei mihi perpetuus*] *Et mihi* pri. Vatic. & pri. Palat. bene. pro *corpora* unus Gallicanus *pectora*. Art. Am. II.

Aëre non certo corpora languor habet.

Vide Notas ad Epiſt. XII. 170.

v. 32. *Cauſa doloris*] *laboris* pri. Polit. & tres alii.

v. 36. *Adſtans Fortunæ forma videnda meæ*] *legenda* uterque Polit. pri. Vatic. plurimique alii ex melioribus. Hamburg. *lugenda*. Petri Servii liber *luenda*. an *tuenda* ? pro *videnda* tres alii *verenda*. quod arriſit Gronovio in Obſervationibus lib. II. cap. III. præterea *Adſtat* meliores. Ego τὸ *legenda* contra optimas membranas non auſim damnare. Videtur enim ad edictum Cæſaris alludere, qua proſcriptus erat, quod chartæ conſignatum ſecum avexiſſe noſtrum eſt vero ſimile.

v. 37. *Cumque locos*] *locum* ſcripti.

In Elegiam IX.

v. 12. *Hoſpes ait noſco Colchide vela venit*] *vela dari* plerique veteres cum priſcis editionibus. *Colchida* etiam plurimi. opt. Vatic. *Cholchidus*. duo *vela dedit*. pri. Polit. *vela velit*. Zulichemianus *vela ſequi*. Sed fruſtra. Scribo,

Hoſtis, ait, noſco, Colchidi, vela, venit.

Ait Colchidi, hoſtis venit, noſco vela. Hæc eſt conſtructio. Appoſite autem perplexa utitur oratione ſpeculator. quod proprium eſt conſternatorum &

trepi-

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
235 E 17 vol. 3

trepidantium. Vide Notas lib. II. Faſt. v. 370.

v. 18. *Pallor in attonitæ Virginis ore fuit*] *ore ſedet* tres ſcripti. quod amplector. Met. II.

Pallor in ore ſedet, macies in corpore toto.

neque aliter ex Pirckeimeriano ſive Arondeliano Gronovius Obſervat. lib. II. cap. III. qui adeatur. Vide & quæ noto Remed. Amor. v. 268. ſcribe præterea *attonito virginis ore* cum Gottorphiano. vulgati *attonitæ*.

v. 20. *Et pater eſt aliqua fraude morandus*] *tenendus* pri. Polit. & pro diverſa lectione Gottorpianus. Scribe,

—— *Tenemur*,

Aut pater eſt aliquâ fraude tenendus, ait.

Si quis τὸ *morandus* malit, nil repugno.

v. 23. *Vicimus, inquit*] meliores magnâ copiâ, *Vincimus*. de quo alibi.

v. 32. *Triſte retardet iter*] *moretur*, Vatic. Pal. Polit. meliores, & duo alii. Putabam aliquando *juſta morentur iter*. Ep. Herûs,

Quæque tuum miror cauſa moretur iter.

retardandi verbo tamen uſus eſt ſupra El. VII.

v. 33. *Inde Tomos dictus locus hic*] *Tomus* pri. Vat. & quinque alii. pri. Polit. & ſex alii ex melioribus *Tomis*. recte. Nam & Straboni lib. VII. Τόμις eſt. etſi legiſſe in eo videatur Stephanus Τομεὺς, qui eandem de Abſyrto hiſtoriam recenſet. Τόμις etiam Conſtantino Porphyriogenetæ lib. II. Themat. II. atque ita apud noſtrum quidam veteres Pont. lib. IV. Eleg. XIV.

Tam mihi grata Tomis.

Hinc *Tomita* & *Tomitanus* derivantur. Scaliger *Tomi* emendabat: quomodo Apollinaris Sidonius,

Et te carmina per libidinoſa
Notum Naſo tener Tomoſque miſſum.

Ptolemæo quoque Τομοὶ. *Tomos* Plinio.

v. 34.

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
235 E 17 vol. 3

v. 34. *Conſecuiſſe ſui*] *ſubſecuiſſe* quinque. unus *deſecuiſſe*. Leidenſis *præſecuiſſe*. nil muta.

IN ELEGIAM X.

v. 4. *Barbaria*] *barbarie* Hamburgenſis. ſic infra lib. IV. El. I. v. 22. veteres codices.

v. 11. *Dum patet & Boreas & nix injecta ſub Arcto*] *nix habitare* multi veteres. & *nox* duo. nam de nive mox ſequitur. etiam de Borea, ſeu Aquilone. Piget diverſas lectiones corradere. mihi enim totum diſtichon pro adulterino eſt. Proximo tamen verſu pro *patet* repono *liquet* ex quinque ſcriptis. eſt enim odioſa repetitio.

v. 19. *Pellibus & ſutis arcent mala frigora braccis*] Scribe *arcent male*. quicquid libri veteres diſſentiunt. neque hic tantum, ſed & lib. v. El. VII.

Pellibus & laxis arcent male frigora braccis.

Vide Notas Faſtor. lib. II. v. 170.

v. 23. *Nudaque conſiſtunt Vina*] Lege *Udaque*. quod Combianus liber confirmat. Virgil. Georg. III.

——— *cæduntque ſecuribus humida vina.*

v. 25. *Ut cuncti concreſcant frigore rivi*] *juncti* quinque veteres. repone *vincti*. quomodo in Rottendorphiano poſtea inveni. Pont. lib. II. El. II.

Terraque pacis inops, undaque vincta gelu.

ubi perperam Cioſanus *junctaque* ex ſuis codicibus. Pont. III. El. I.

Tu glacie freta vincta tenes.

quæ & illic vera eſt ſcriptura. in Priapeis Epigr. LXIII.

Rigetque cruda barba vincta cryſtallo.

Sic ſcribe. vulgati *dura juncta cryſtallo*. Noſter ſupra Eleg. II.

Vinctus ab aſſiduo frigore Pontus habet.

ubi *Uſtus* nunc legitur non male.

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
235 E 17 vol. 3

v. 30. *Tectis in mare ſerpit aquis*] *ſtrictis* unus. Richelianus pro diversâ lectione *tacitis.* quod & Bononienſis unus adſtruit. monui Met. xv. v. 275. *repit aquis* præterea Arondelianus.

v. 33. *Subter labentibus*] *ſubtus* Zulichemianus.

v. 40. *Summa fuit*] *fluit* Buſlidianus & Voſſii alter.

v. 47. *Ut marmore*] plerique veteres *in.* Puto *ceu marmore.* Verſu proximo pro *findere remus*, *ſtringere* duo veteres non male. totidem *fingere.* quatuor *pendere.* forte pro *tundere. fodere* Combianus.

v. 50. *Sed pars ex illis*] Lege *Et pars.*

v. 71. *Pampinea umbra*] *ulmo* unus Mediceus. venuſte. Calpurnius,

Inter pampineas ponetur vitibus ulmos.

v. 75. *Aſpiceres nudos*] duo *Aſpicio.* unus *Aſpicies.* pro *Aſpicias.* Vide Notas lib. 1. Eleg. 1. pri. Vatican. cum alio, *Aſpiceret.* ut ad Acontium referatur. Sed verius puto refingendum, *Aſpicere eſt.*

v. 78. *In pœnas meas*] *in pœnam meam* plerique.

IN ELEGIAM XI.

v. 1. *Si quis es*] *Quiſquis es* puto ſcripſerat noſter.

v. 3. *Nutritus lacte ferino*] *eductus* quinque. pri. Vatic. pri. Polit. & ſex alii *& paſtus.* Scribe, *es paſtus.*

v. 6. *Cernis abeſſe malis*] malim *credis.*

v. 8. *Mænalis Urſa*] *Parrhaſis* duo veteres. ſic Faſt. IV. *Parrhaſides ſtellæ.* & Met. II. *Parrhaſis erubuit* de hac ipſa.

v. 26. *Non ſum qui fueram*] *Non ſum ego quod fueram* cum pri. Vatic. & uno Mediceo. Uterque Politiani & quidam alii *Non ſum quod fueram.* nonnulli etiam, *Non ſum ego qui fueram.* bene. Propert. lib. I. Eleg. XII.

Non ſum ego qui fueram. mutat via longa puellas.

v. 28.

v. 28. *Et idem Tractus ab Hæmonio non erat Hector equo.*] *at idem* cum pri. Vatic. deinde *vinctus ad Hæmonios equos* cum pri. Polit. eodem Vaticano, & Rottendorphii codice, optimoque Mediceo. quo alludunt multi alii, in quibus *Vectus ab Hæmonio equo.*

v. 38. *Merſa parum*] *mœſta* malo cum Barberiniano & Gottorpenſi. tres *menſa.* unus *verſa.* Zulichemianus *preſſa.*

v. 52. *Ipſe tuum præſens imbue dixit opus*] unus Mediceus melioris notæ, *indue.* ſed nihil temere mutandum eſt. Pro *præſens*, quæ vox eſt nihili, Gottorpianus *primus* pro diverſa lectione. Scribe *princeps imbue opus.* cujus τὸ *primus* interpretamentum eſt. De voce *princeps* vide quæ noto Faſt. II. v. 714.

v. 54. *Exhibuit geminos ore gemente ſonos*] Nugæ ſunt de geminis ſonis. diu eſt quod *querulos ſonos* reponendos hic vidi. idque quinque veteres confirmant. Triſt. v. El. I.

Ipſe Perilleo Phalaris permiſit in ære
Edere mugitus, & bovis ore queri.

pro *Exhibuit* tres ſcripti cum Hamburgenſi *Emiſit.* Præterea pri. Polit. *ore fremente.* multi alii *tremente.* ſed Propert. *Et gemere in tauro, ſæve Perille, tuo.* Silius libro XIV. de Perilao,

Ille ubi torreret ſubjectis corpora flammis
Mutabat gemitus mugitibus, actaque veras
Credere erat ſtabulis armenta effundere voces.

v. 55. *Inter Scythiaſque Getaſque*] *Scythicoſque* pleríque. alii *Scythicaſque* vel *Scythaſque.* Sed verum eſt, quod melioris notæ Vatic. Polit. Combian. & Mediceus agnoſcunt, *Scythiamque.* Paſſeratius ad lib. II. Propertii Eleg. XVI *Scythiaſque* legit ex veteri libro: ſed non perſuadet. Naſo lib. II. Amor. El. XVI.

Sed Scythiam, Cilicaſque feros, virideſque Britannos. pro *Scythas.*

v. 63. *Reſcindere crimina noli, Deque gravi duras* *vul-*

vulnere tolle manus.] *reſcindere vulnera* repone cum melioribus duodecim. nam alterum vix Latinum eſt. Sed offendit bonos cenſores quod τὸ *vulnere* ſequenti verſu denuo occurrebat. ubi vel invitis libris *ulcere* refingendum. Remed. Am

—— Vulnusque novatum
Scinditur. ——

Met. XII.

—— quid me meminiſſe malorum
Cogis, & obductum leviter reſcindere vulnus.

quæ vera eſt ſcriptura. libro I.

Immedicabile vulnus Enſe recidendum eſt.

Ita & locus iſte ſcribendus, ut illic monebimus.

v. 66. *Facta cicatricem ducere*] Imo *Fata* cum pri. Vatic. Combiano & tribus aliis.

v. 71. *Non eſt quod timeas. fortuna miſerrima noſtra eſt*] *tuta eſt* ſex ſeptemve veteres. Forte,

Non es, quem timeam. fortuna miſerrima tuta eſt.

Pont. lib. II. El. II.

Tuta petant alii. fortuna miſerrima tuta eſt.
Nam timor eventûs deterioris abeſt.

v. 73. *Neve hoc ego fingere credar*] *tibi credar* rectius duo veteres. *me credas* Leidenſis.

IN ELEGIAM XII.

v. 2. *Longior antiquis viſa Mæotis hyems*] Latet mendum. *Tardior antiqua* priſcæ editiones. Arondelianus *Largior.* Berſmannus, *meavit Hyems.* Forte *Boötis* vel *Borëis hyems,* ut infra lib. IV. El. VIII. *axem Borëum* dixit. Sed ne ſic quidem ſatis intelligas, quid velit. Sunt qui reponendum contendant,

Longior à vobis verſa Mæotis hyems.

hoc eſt, Hyems Mæotica jampridem à vobis, qui in Italia degitis, verſa eſt. cui conjecturæ aſſenſum præbere non poſſum. Cogitabam aliquando,

annis-

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
235 E 17 vol. 3

——— *anniſque peracta*

Tardior antiquis viſa Mæotis hyems.

τὸ *Mæotis* etſi non ignoro quomodo defendi hic poſſit, tamen valde ſuſpectum eſt.

V. 6. *Ruraque quæ nullo nata ſerente ferunt.*] Valde turbant hic libri veteres. pri. Polit.

Ruſtica quæ nullo terra ſerente venit.

ſic etiam alter. niſi quod is *gerit*. quomodo & alii nonnulli. At pri. Vatic. pri. Pal. & quatuor præterea ex melioribus,

Ruſtica quæ nullo nata ſerente venit. quidam,

Ruſtica quas nullo terra ſerente vehit.

vel *gerit*. quidam etiam, *Pomaque quæ nullo terra ſerente vehit*, vel, *rura vehunt*. Sed de pomis nugæ. cum agatur de verno tempore, non autumnali. alii aliter. Puto ſcribendum,

Ruſtica quam nullo terra ſerente dedit.

nam *violam* pro *violas* ſcripti quatuor vetuſtiores agnoſcunt. poteſt & *gerit* legi. quod in quibuſdam extat.

V. 19. *Luſus equo nunc eſt*] *equis* vel *equi* in multis veterum. Scribe *Vſus equi nunc eſt*. cum Combiano, Rottendorphiano & duobus aliis. Faſt. II.

Nullus adhuc erat uſus equi.

Metam. IV.

Quem nec bella juvant, nec tela, nec uſus equorum.

Virgil. lib. III. Georg.

Sive boum, ſive eſt cui gratior uſus equorum.

V. 20. *Vertitur trochus*] *volvitur* pri. Polit. & ſex aut ſeptem alii.

V. 24. *Cumque tribus reſonant terna Theatra Foris*] *Proque tribus* ſcribendum cum plurimis veterum. hoc eſt, quod ante dixerat,

——— *junctis ex ordine ludis*

Cedere verboſi garrula bella fori.

V. 28. *Non fodiantur*] *vix fodiantur* ex tribus ſcriptis·

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
235 E 17 vol. 3

v. 31. *Si tamen incipiunt aliquæ huc adnare carinæ*] Scripti plerique, *Incipiunt aliquæ tamen huc* vel *Incipient*. Medonianus *Incipiant*.

v. 32. *Hoſpitaque in Ponti littore puppis adeſt*] *erit* plerique veteres. Scribe,

Incipiant aliquæ tamen huc adnare carinæ,
Hoſpitaque in Ponti littora puppis eat.

vel, *Incipient ſi quæ*, & *littore puppis erit.*

v. 36. *Non niſi vicinas tutus araret aquas*] *ararit* ſcribe ſic ſenſu exigente. nam *arabit* duo. totidem *ararat*. pro *tutus* etiam bene *cautus* in Voſſiano. Rem. Am.

Præteritâ cautus Niſeide navita gaudet.

Claudian. in Eutrop.

Cautior ante tamen venturum navita Corum
Conſulit.

v. 40. *Certe gratior hujus erit*] *uſus erit* priſcæ editiones & quidam ſcripti. Superiori verſu pro *Græca* unus Italicus *grata*. Lege *Graia voce*.

v. 52. *Jamque ſuum mihi dat pro lare pœna locum*] *Jamne* ſcribendum. pro *pœna* multi *terra*. Verſus ſuſpectus.

v. 53. *Dî facite ut Cæſar*] hoc *Cæſar* Zulichemianus. Lege *Dî facite ô*. vide Notas Epiſt. 1. v. 101. niſi malis *Dî faciant* cum tribus ſcriptis. *hic penetrale* pro *hoc* etiam quidam.

IN ELEGIAM XIII.

v. 1. *Quid enim fuit utile naſci*] *gigni* meliores. niſi quod pri. Polit. pri. Vatic. & Medic. *nobis*.

v. 3. *Miſeros exulis annos*] *miſeri* Rottendorph.

v. 5. *Pudor ullus adeſſet*] *ineſſet* plerique.

v. 9. *Inque relinquendo*] *relinquendum* pri. Polit. & duo alii. Scribe,

Jamque relinquendâ (quod idem fecere ſodales)
Tu quoque dixiſſes triſtis in Urbe, Vale.

v. 12.

v. 12. *Extremam gelidi miſit in orbis humum*] malim *Getici orbis.*

v. 13. *Scilicet expectas ſolitum tibi moris honorem*] *Soliti* in nonnullis ſcriptis. Puto *ſoliti mihi moris honorem.*

v. 16. *In igne ſonet*] *crepet* Voſſianus. ut in Faſtis,

Et crepet in mediis laurus aduſta focis.

ſed lib. IV. El. II.

Thuraque in igne ſonant.

v. 17. *Libaque dem pro te*] *dem proprie* plerique. Sed pri. Polit. *dem pro me.* quod ſequor.

v. 19. *Non ita ſum poſitus, non ſunt ea tempora nobis*] *Non ita ſuppoſitus* pri. Vaticanus. Verſus eſt aut mendoſus aut adulteratus. Hafnienſis,

——— *nec ſunt tam proſpera nobis.*

v. 21. *Funeris ara mihi ferali cincta cupreſſu*] *cupreſſo* meliores. Malo etiam *Funebris ara.* ſic *funebres cupreſſos* & *funebre bellum* media ſyllaba correpta dixit Horatius. ſic *funebria ſacra* Triſt. IV. El. IV. In Ibide tamen,

Jam ſtat, ut ipſe vides, funeris ara tui.

v. 22. *Flamma parata rogis*] *reperta* quinque veteres. pri. Vatic. & quatuor alii *peracta.*

v. 27. *Pars pene noviſſima Ponti Euxinus*] *Pontus* multi veteres. Scribe,

Dum me terrarum pars pene noviſſima Pontus,
Euxini falſo nomine dictus, habet.

In Elegiam XIV.

v. 2. *Quid facis*] *Qui facis* ſcripti.

v. 5. *Suſcipis*] *Conficis* octo vetuſtiores. plures *Conſpicis.* nec pauci *Colligis.* quod ſequor. unus *Excipis.* alius *Exigis.*

v. 8. *Retine nomen in urbe meum*] *corpus* major pars veterum. argute & vere. ſic lib. II. de ſcriptis Virgilianis,

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
235 E 17 vol. 3

Nec legitur pars ulla magis de corpore toto,
Quam non legitimo fœdere junctus amor.

v. 11. *Sæpe per externas*] *extremas* multi. & placet.

v. 15. *Hanc tibi commendo*] Opinor legendum *Hac.* & ſequenti verſu *ſarcina major erunt.*

v. 18. *Sit tibi turba*] *ſint* Richelianus.

v. 19. *Sunt quoque*] Lege *ſint.* nempe curæ tibi.

v. 34. *Parvaque vena*] malim *parcaque.* ſic *pauperem venam* & *divitem* alibi dixit.

v. 37. *Per quos inviter*] *ſuſtenter* multi veteres.

v. 43. *Sæpe aliquod verbum*] Hic denuo ſciolus aliquis importune graſſatus eſt. Sequitur enim mox, *Verba mihi deſunt.*

v. 51. *Qualemcunque legas*] *igitur* pri. Polit. pri. Vatic. pri. Palat. opt. Medic. & Rottendorphianus, quidam *legis.* liber Petri Servii *tamen.*

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
235 E 17 vol. 3

NICOLAI HEINSII D.F.

NOTÆ

IN LIB. IV.

TRISTIUM

P. OVIDII NASONIS.

IN ELEGIAM I.

7. *Cantat*] *Cantet* cum ſcriptis. præcedentia id exigunt.

v. 15. *Briſeide triſtis Achilles*] *Lerneſide* plurimi ex antiquis. priſcæ editiones *Lyrneſide*. Arondelianus *Lerneide*. Scribe *Lyrneſſide*. λύρνησσος enim Græcis hoc oppidum, uni Heſychio λύρνησος eſt.

v. 21. *Sola nec inſidias inter, nec militis enſem*] Verſus haud dubie corruptus. *Inter nec Thracia tela* octo veteres. *interque Threicia tela* decem. unus *intra nec Threicia tela*. Barberinius, *inter crudelia tela*. alius *inter Tirintia tela*. alius item, *interque irentia tela*. Combii, *hominum nec Thracia tela*. alii aliter. Scribo,

Sola nec inſidias, Threci nec militis enſem.

vel,

Sola nec inſidias, nec iter, nec Threcia tela.

Videtur enim expoſitus gladiis latronum Thracum fuiſſe. Pont. lib. IV. El. V. de ſe:

Sanguine Biſtonium quod non tepefecerit enſem,
Effectum cura pectoris eſſe tui.

Threcus miles pro *Thracus*. ſic apud Horatium libro I.

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
235 E 17 vol. 3

Epiſt. XVI. in vetuſtiſſimo Leidenſis Bibliothecæ codice ſcribitur,

—— ut nec

Frigidior Threcam nec purior ambiat Hebrus.

non *Thracam*. Plura notavimus ad Epiſt. XIX. v. 26. apud Ciceronem libro I. Officiorum de Alexandro Pheræo, *in cubiculum veniens, barbarum, & eum quidem notis Threiciis compunctum, deſtricto gladio jubebat anteire.* quæ fere totidem verbis apud Valerium Maximum habes libro IX. cap. XIII. In Ciceronis codicibus nonnullis Langius & Lambinus *Thraciis* monent legi. atque ita in antiquiſſimis Curtii libris Franciſcus Fabricius ſe teſtatur inveniſſe. Quomodo in Faſtis Capitolinis M. LICINIUS M. F. M. N. CRASSUS PROCOS. A. DCCXXV. EX THRÆCIA ET GETEIS IV. NON. JUL. Cæterum in Valerio Maximo quidam Codices *Thracis* habent. ex duobus meis unus vulgatam ſcripturam agnoſcit. alter *Thraiciis*. Legendum ex iiſdem iſthic loci *Hoc rege inferior Alexander*. non *infelicior*, quod eſt in vulgatis. *Thraces* apud Feſtum. Vide quæ notamus ad Epiſt. XIX. v. 26. unus Vatic. etiam non male, *nec diri militis enſem*. Sequenti verſu *barbariemque* pro *barbariamque* multi veteres. monui ſupra lib. III. El. X.

v. 26. *Cum mecum juncti*] *adjuncti* multi ex præſtantioribus. Forte, *ah juncti*.

v. 29. *Vis me tenet ipſa ſacrorum*] *ſororum* ſex Veteres. quod placet. hoc eſt Muſarum. Vide Notas Met. I v. 470. ubi *ſorores* pro Furiis ponuntur. nam ex contextu orationis ſatis agnoſci poteſt ac deprehendi, de quibus ſororibus agatur. duo codices *vis me tenet ipſa locorum*. Infra lib. IV. Eleg. X. *Aonias ſorores* & lib. V. El. XII. *novem ſorores* dixit.

v. 34. *Materiam culpæ ſuæ*] malim *curæ ſuæ*. hoc eſt flammæ vel amoris. Vide Notas Rem. Am. v. 49.

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
235 E 17 vol. 3

v. 42. *Dum ſtupet Idæis exululata jugis*] pri. Politiani *Idonis*. Lege *Edonis*, & vide Notas Remed. Amor. v. 593. Superiori verſu pro *Bacche*, pri. Vatic. & codex Petri Servii *Bacchis*. Certe Βακχίδες Ariſtoteli in Problematis, & Plutarcho eædem, quæ aliis Βάκχαι. Heſychius Θυὰς, βακχίς. οἱ δὲ Μαινάς. pro *Idæis jugis* pri. Polit. pri. Vatic. multique alii cum primis editionibus, *modis*. quomodo Statius Theb. v.

> —— *veluti Teumeſia Thyas*
> *Rapta Deo, cum ſacra vocant, Idæaque ſuadet*
> *Buxus.*

Cæterum *Edonis jugis* amplector præ vulgata lectione *jugis Idæis*. ſic *Edonus Boreas* Maroni lib. XII. Æneid. *Edonæ hyemes* apud Statium & Claudianum. & *Edoni venti* apud Valerium Flaccum. produxit quoque ſecundam Syllabam Horatius, *non ego levius Bacchabor Edonis*. quare fruſtra ſunt, qui *Edonius* pro *Edono* reponunt. In *Edonis* tamen ambigua eſt ſyllaba, quomodo & in *Sidonis*. ſic *matres Edonides omnes* apud noſtrum libro XI. Met. & apud Propertium,

> *Nec minus aſſiduis Edonis laſſa choreis.*

cum Lucanus corripuerit,

> *Edonis Ogygio decurrens plena Lyæo.*

Quo loco Salmaſius Solinianis exercitationibus *Odonis* reponi jubet. cum Odones ſint populus Thraciæ. ſed non meminerat Silium quoque Italicum ſecundam ſyllabam corripuiſſe. Virgilius in Ciri ſecundam in *Biſtonis* producit,

> *Sæva velut gelidis Ciconum Biſtonis in oris*
> *Ictave barbarico Cybeles antiſtita buxo.*

Sed fortaſſis illic reponendum,

> *Sæva velut Ciconum gelidis Edonis in oris.*

v. 43. *Sacro mea pectora thyrſo*] *viridi thyrſo* pri. Vatic. Rottendorp. alter Polit. & octo alii.

v. 46. *Sentit habere deos*] *adeſſe* ſeptem veteres. For-

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
235 E 17 vol. 3

te *ſentit habetve. habere Deos iratos* ut apud Petronium, *Junonem meam iratam habeam.* Sed diſtichon eſt ſuſpectum.

v. 48. *Temporis adverſi ſic mihi ſenſus abeſt*] *adeſt* Gottorph. Medonianus *abit.* pri. Vatican. *tempus hebet.* Scribe, *Senſus hebet.* ſic alibi,

Da mihi, ſi quid ea eſt, hebetantem pectora Lethen.

hebes ſenſus apud Ciceronem occurrit.

v. 55. *Meque tot adverſis cumulat*] *cumulant* nonnulli.

v. 60. *Dum miſer Euxini littora ſæva peto*] *juſſa* bene Medonianus. niſi quod *littora læva* rectius ſcribetur cum Buſlidiano. Triſt. I. El. II.

Obligor ut tangam lævi ſera littora Ponti.

Pont. lib. IV. El. IX.

Is quoque, quo lævus fuerat ſub præſide Pontus.

quæ & ibi vera lectio. *ſiniſtrum Pontum* alibi non uno loco appellat, & paſſim ad id nomen alludit.

v. 66. *Vera quidem vidi, ſed graviora fide*] Combianus & unus Vaticanus optime,

Vera quidem, verâ ſed graviora fide.

Vide Notas ad Epiſt. XVI. v. 39.

v. 68. *Illum*] *Illi* rectius Gottorph. Junianus, & Moretanus codices.

v. 70. *Tutum viribus eſſe loci*] Aut ſcribe *turribus*, aut, quod pro diverſa lectione in Combiano erat notatum, *mœnibus.* Sic Triſt. v. El. II.

Vixque brevis tutum murus ab hoſte facit.

v. 76. *Induimus trepida protinus arma manu*] Combianus longe venuſtius, *Induimur.* qui Græciſmus noſtro valde familiaris. Auſonius Idyll. XXXII.

Ut trabeam pictamque togam mea præmia Conſul
Induerer.

Met. XIV. ex veteri libro,

Induitur ſcalas, lecturum poma putares.

ibidem, —— *dum Martius arma*
Induitur miles.

Sic

Sic & ibi ſcribendum puto.

v. 78. *Mœnia luſtrat equo*] *cingit* tres ſcripti apud me, ſed non ex melioribus, quomodo & ex Pirckeimeriano, quem ego Arondelianum voco, Gronovius Obſervat. lib. II. cap. III. Sed vulgata lectio non eſt ſollicitanda. Pont. I. Eleg. II. qui locus huic geminus.

His eques inſtructus perterrita mœnia luſtrat,
More lupi pavidas circueuntis oves.

Virgil. Æn. IX.

Luſtrat eques muros, aditumque per avia quærit.

Silius libro I.

Ipſe caput quaſſans circum luſtravit anhelo
Mœnia ſævus equo.

v. 79. *Utque rapax pecudem*] *prædam* pro diverſa lectione Gottorphianus eleganter. hinc *Prædones lupos* vocat Met. X. vox eſt venatoria. Vide Notas ad Claudiani Feſcenina in Nuptias Honorii. Actæon *præda ſuis canibus* dicitur Triſt. II.

v. 80. *Fertque refertque lupus*] *fertque trahitque* primæ editiones & præſtantiores ſcripti magno numero. quod mutari non debuit.

v. 81. *Portarum ſede receptum*] *portarum ſepe* pro diverſa lectione Rottendorph. Moret. Barberin. & Medon. optime. *ſepem* pro *ſepto* dixit. Varro certe lib. I. de Re Ruſtica *ſepem*, *ſeptum* & *ſepimentum* parum inter ſe differre oſtendit: *cui ſepimentum eſt, quod virgultis ſolet obſeri, ſepes ex agreſti ligno.* Vide Notas Met. IV. v. 89.

v. 82. *Hoſtis habet*] *agit* longe elegantius multi ex antiquis. hoc eſt quod ſupra dixerat, *fertque trahitque*. *agere* & *ferre* frequenter conjungunt hiſtorici. apud quos etiam obvium *agere prædam*, *agere captivos* & ſimilia. Triſt. V. El. X.

Cum minime credas, ut avis, denſiſſimus hoſtis
Advolat, & prædam vix bene viſus agit:

Seneca Medea Act. III. ex optimo codice Mediceo,

Ex opibus illis, quas procul raptas Scythæ
Vſque à peruſtis Indiæ populis agunt.

Vulgati *petunt*.

v. 84. *Telo virus habente perit*] *cadit* Junian. & pro diverſa lectione Gottorph. & Rottendorph. ſupra, libro III.

Pars cadit hamatis miſere confixa ſagittis.

Faſtor. v.

Et cecidit telis Haſdrubal ipſe ſuis.

v. 86. *Fati tempora lenta mei*] *longa* ſcripti plerique.

v. 93. *Cui nunc hæc cura laborat?*] *mea cura* quinque. Puto *ea cura*. vel, quod malim,

——*Cui nunc, mea Muſa, laboras?*
Anne ea Sauromatæ ſcripta Getæque legent?

v. 99. *Qui ſim fuerimque recordor*] alii *quis*. ſed Hafnienſis & Voſſianus *quid ſim*. ut Met. II. *Quid fuerim quid ſimque vide*. Supra Triſt. lib. III. ex antiquis codicibus, *Non ſum ego quod fueram*. atque ita paſſim. Vide Notas ad Epiſt. Medeæ. v. 31.

v. 101. *Studiis irata ſibique*] *irata malignis* rectius Hamburg. & quinque alii ſcripti. Sequenti verſu *rogos* pro *focos* multi veteres. nil muto.

v. 103. *Atque ea de multis*] *Atque ita* Barberin. Putean. & Buſlid. recte. *ea* enim ferri non poteſt, cum *iſta* ſequatur. ſupra lib. III. *Atque ita divellit*. Epiſt. Leandri, *Atque ita contactus*. neque aliter paſſim noſter.

IN ELEGIAM II.

v. 2. *Victa poteſt*] *potes* Hamburg. & tres alii.

v. 3. *Altaque velantur*] *velentur*, & mox *ſonent & inficiantque* meliores ſcripti.

v. 6.

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
235 E 17 vol. 3

V. 6. *Sanguine tingit humum*] *tingat* cum pri. Vatic. multi alii *pulſet*. quod Gronovio placebat Obſ. lib. I. cap. XIII. mox *parent* pro *parant* cum Hamburg. & uno Italico.

V. 12. *Munera dat*] *det* meliores. recte. & mox *lætetur* pro *lætatur* iidem. duo tamen *lætantur*. Scribe *lætentur*.

V. 13. *Et pariter matres*] Malo, *Dent pariter*. quæ repetitio ſenſum erigit.

V. 18. *Non niſi parva venit*] Scribe *tarda venit*. nam *parva* paulo ante præceſſerat. Poſſit & *ſera* legi, vel, *rara*. ſed prima conjectura magis arridet.

V. 19. *Ergo omnis populus*] *En* duo veteres. unus, *Sic*. metuo ne mendum lateat.

V. 23. *Aliis pro tempore verſos*] hoc eſt mutatos, & dejectos. Malim tamen *mœſtos*.

V. 25. *Et res & nomina quæret*] *& regum nomina* Hamburgenſis. Forte *& regna & nomina*, vel *& geſta & nomina*. pro *cauſas* etiam *auſus*, vel quid tale videtur reponendum.

V. 26. *Noverit illa*] *ipſa* rectius unus Mediceus, & *Is* pro *Hic* Medonianus verſu proximo.

V. 29. *Lumen miſerabile fixit*] *figit* multi.

V. 34. *Squallida prolixis qui tegit ora comis*] veterum plurimi *demiſſis* vel *dimiſſis*. pri. Vatic. & ſex alii *promiſſis*. quod verum eſt. ſic de Gallis Livius lib. VIII. bello Maced. *Procera corpora, promiſſæ & rutilatæ comæ, vaſta ſcuta, prælongi gladii*. Vide Feſtum in *Promiſſum capillum*. Superiori verſu pro *incluſit fraude* primæ editiones & ſcripti quidam *illuſit*.

V. 40. *Quæ bona progenies digna parente fuit*] tres *Qui*. quatuor *Quo*. verſus corruptus. τὸ *bona*, ut ſupra, *Cumque bonis nuribus*. Scribe *Quæ tulit*. ut ad nomen Germanici reſpiciat, qui Druſi filius. idque jam occupaſſe & præmonuiſſe video Tanaquillum Fabrum in Epiſtolis nuper editis, cui loci hujus reſtituti glo-

riam cedo. poteſt & *Quæ bene tulit*, hoc eſt, jure tulit. qui loquendi modus Naſoni per quam familiaris.

v. 41. *Cornibus hic fractus*] *infractus* duo veteres. Claudianus de Rheno,

Cornibus infractus adeo miteſcere cogit.

infracti adverſo Marte Latini apud Virgil. & *erit* pro *erat* pri. Polit. ac duo alii.

v. 51. *Tempora Phœbeâ lauro cingentur*] Lege *cingetur*, & refer ad militem laureatum. Poterat alioquin *cingêris* dixiſſe. hanc conjecturam confirmat Arondelianus liber, quem, dum hæc eduntur, ſerus nunc conſulo.

v. 53. *Fremituque calentes*] *canentum* pri. Polit. pri. Vatic. pri. Pal. & ſex alii. recte. duo *canentes*. Combianus non male *paventes*.

v. 55. *Inde petes arcem & delubra*] tolle τὸ *&* cum ſeptem ſcriptis. familiaris noſtro appoſitio. ſic infra Eleg. IV. ex antiquis libris,

Hæc regio magni penetralia mundi.

v. 56. *Laurea vota Jovi*] *vitta* uterque Polit. pri. Pal. multique alii. Vide Notas ad lib. II. Faſt. v. 30. pri. Vatic. *laurea juncta*. Junianus & Putean. *laurea ſerta*. Triſt. II.

Ponet & in nitidâ laurea ſerta comâ.

Pont. III. Eleg. IV.

Quid mirum, ſertis exhauſto floribus horto,
Si duce non facta eſt digna corona ſuo?

Ita vetus codex. Lucanus libro X.

Accipiunt ſertas nardo florente coronas.

Propertius libro II. Eleg. XXXIII.

Cum tua præpendent demiſſa in pocula ſerta.

coronas ſubintellige. ita enim Chariſius legit. & vetuſtus codex, quo Neapoli ſum uſus. non *tua ſerta*. Cornelius Severus,

Huc ades Aonia crinem circumdata ſerta.

Hic tamen τὸ *laurea vota* non temere in aliam lectionem mutandum.

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
235 E 17 vol. 3

v. 63. *Invenietque animus quâ currus ſpectet eburnos*] *Invenitque* Hamburg. & tres alii cum Arondeliano, *Inveniatque* Richelian. *Invenieſque* alius. *Invenieſque arcem* Rottendorph. Tres *Invenietque viam.* ut apud Virgil. *Inveni, Germana, viam.* ſed quia τὸ *via* paulo ante præceſſit, ſcribe *Invenietque aditum.* ſupra etiam *deducet* & *ſinet.*

v. 69. *Atque procul Latio*] *Utque* quatuor ſcripti. Lege *Aque.*

v. 73. *Illa dies veniet*] ſcribe *veniat.* eſt enim optantis. ſic Triſt. III. Eleg. v.

Hunc utinam nitidi ſolis prænuncius ortum
Adferat admiſſo Lucifer albus equo.

&, *Hunc Aurora diem, ſpectacula tanta ferentem,*
Quamprimum croceis roſcida portet equis.

& Pont. lib. I. Eleg. IV.

Memnonis hanc utinam lenito Principe mater
Quamprimum roſeo provocet ore diem.

IN ELEGIAM III.

v. 8. *Tranſiliiſſe*] *tranſiluiſſe* ſcripti meliores. ita noſter paſſim.

v. II. *Hei mihi cur timui?*] *cur nimium quæ ſunt manifeſta requiro* primæ editiones & quatuor ſcripti. bene. niſi mavis *timide.* nam pri. Vatic. & pri. Pal. *timeam.* duo alii *timeo.*

v. 12. *Cur labat ambiguo ſpes mea mixta metu?*] *mihi mixta* quatuor. quod præſtat. at Arondelianus *ſpes bona mixta metu.* ut epiſtola Canaces, *ſpes bona det vires.* malim etiam *victa metu* quam *mixta.* certe in uno Italico *nixa.*

v. 13. *Crede quod eſt, & vis*] *quod vis* quinque veteres. Arondelianus, *quamvis.*

v. 15. *Quodque polo fixæ*] *poſitæ* Voſſian. ut Met. II.

Quæque polo poſita eſt glaciali proxima ſerpens.

v. 19. *Tanquam præſentibus hæret*] *præſentis inhæret* ſeptem veteres. recte. vide quæ noto Epiſt. v. v. 45.

v. 21. *Ecquid ubi incubuit*] *ut incubuit* multi veteres cum priſcis editionibus. quomodo noſter ſæpiſſime.

v. 22. *Somnus abit*] *abeſt*. pri. Polit. pri. Vatic. & duo alii.

v. 25. *Et veniunt æſtus*] *Tunc veniunt* unus Italic. Combii liber *Conveniunt*. & Barberin. *quæſtus*. nam de æſtu animi jam egit. Scribe, *Num veniunt queſtus*. & ſuperiori hexametro *Num ſubeunt curæ*. nam multi veteres *Tum*. pri. Pol. *Nec*.

v. 28. *Mæſti ſigna doloris amor*] eleganter pro diverſâ lectione Barberin. *caſti doloris*. Leidenſis, *tacti*.

v. 29. *Thebana peremtum*] *cruentum* plerique veteres. multi etiam *trahi* pro *rapi* verſu proximo.

v. 34. *Non es, ut amiſſo conjuge digna fores*] *fleas* priſcæ editiones & quidam ſcripti. unus *feres*. Carmen mendoſum. illa autem *Triſtis es* & *Non es* per interrogationem lege. ſi quid video, & hoc & ſuperius diſtichon hic denuo inculcata ſunt ab aliena manu.

v. 41. *Spiritus hic per te*] *pro te* codex Petri Servii. Lege *prope te*. ut Art. Am.

Vel prope te nato lucide Cydne croco.

infra Eleg. IV. lib. IV.

Atque meam terram prope ſunt funebria ſacra.

v. 42. *Corpora noſtra*] *pectora* Combii. & tres alii.

v. 47. *Denique dum vixi*] *ut & vixi* primæ editiones & ſcripti novem. quinque *& ut*. quod placet, ſi recte locum diſtinguis.

v. 53. *Tempus ubi eſt illud quo te jactare ſolebas Conjuge*] Scribe, *me jactare ſolebas conjuge*. & ſic pro diverſa lectione Voſſianus. Nonnulli alii,

Tem-

Tempus ubi eſt, quo te de me jactare ſolebas.

v. 55. *Tempus ubi eſt, quo te (niſi non vis illa referri*] primus Vaticanus,

Tempus ubi eſt illud, quo non fugis illa referre.

primus Politiani & primus Palatinus,

Tempus ubi eſt illud, quo, ni fugis illa referre.

optimus Mediceus,

Tempus ubi eſt, quo te niſi non fugis illa referre?

Alii aliter, ſed longius à veſtigiis veræ ſcripturæ, quam ecce, *Tempus ubi eſt, quo te (niſi ſi fugis illa referre)*

Et dici memini, juvit & eſſe meam.

ſingula videamus. τὸ *niſi ſi* paſſim corruptum eſt apud noſtrum. Vide Notas Epiſt. IV. v. 111. *referre* pro meminiſſe, recordari. monitum à me ad Epiſt. v. v. 113. *fugis referre*, pro metuis. Adi Notas Epiſt. IX. v. 75.

v. 57. *Utque proba dignum eſt*] *probæ* plurimi ex caſtigatioribus. optime. regit enim ea vox non ſecundum minus, quam ſextum caſum. Adeatur exactiſſimus Voſſius opere Grammatico lib. I. de Conſtructione cap. XI. vide & Nonium in ea voce. Virgil. *magnorum haud unquam indignus avorum.* idem libro XI.

Huc periture veni, capias ut digna Camillæ
Præmia.

ſic veterrimus Mediceus, aliique multi ex præſtantioribus codices. non *Camilla.* Silius libro VIII.

Ducit avis pollens, nec dextra indignus avorum
Scævola.

Noſter lib. III. Art.

Curia conſilii quæ nunc digniſſima tanti eſt.

ita priſcæ editiones & ſcripti nonnulli. Pont. IV. Eleg. VIII.

At nihil hic dignum poteris reperire pudoris.

ſic & ibi vetus codex. & plurimi. lib. V. Met.

——— *utinam modo dicere poſſim*
Carmina digna deæ.

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
235 E 17 vol. 3

& lib. VI. ——— *accedit eodem*

Digna deæ facies.

v. 62. *Non debet dolor hinc*] concinnius duo veteres, *Non dolor hinc debet.* malim etiam *rubor* quam *pudor.* quia *pudeat* præceſſit.

v. 64. *Non legis*] *Num* pri. Vatic. Rottendorph. & duo alii. bene.

v. 66. *Ipſe ſuis Phaethon inficiandus erat*] *tuis eras* Junianus. magis poëtice.

v. 74. *Ardua per præceps gloria vadit iter*] Scribo *vadat* cum Juniano & alio. niſi *tendat* mavis. nam *tendit* eſt in tribus.

v. 76. *Publica virtutis per mala facta via eſt*] *virtuti* rectius legas cum uno Vaticano. lib. I. Eleg. III.

Et mihi facta via eſt.

v. 77. *Ars tua, Tiphy, jacet*] *latet* Patavinus. Scribe *vacet.* & ſequenti verſu, *ars tua, Phœbe, vacet* cum Gottorphiano. plurimi alii *vocat.* vulgo *jacet. vacet*, iners ac otioſa ſit, nullum uſum habeat, nihil habeat quod agat aut in quo occupetur. ſic Met. VIII. initio *vacare victoria* dicitur, quæ non eſt occupata, & in dubio hæret,

Inter utrumque vacat dubiis Victoria pennis.

ita enim ex veſtigiis veterum codicum ſcribendum videtur. ſic *ager vacare* dicitur, qui non excolitur. ſic *vacuum novale* Pont. lib. I. Eleg. IV. quare præter rem illud Triſt. IV. Eleg. VIII.

Tempus erat nec me peregrinum ducere cœlum,
Nec ſiccam Getico fonte levare ſitim.
Et modo, quos habui, vacuos ſecedere in hortos.

alibi enim laudat *hortos ſuos.* quare ſcribo *vacuum.* hoc eſt otioſum. *horti* enim *vacui* minus bene dicuntur, *arva vacua* bene. de quibus Met. IV. v. 341. ſic *aures vacuæ.* & ſimilia. lib. II. ad Auguſtum,

At ſi quod mallem, vacuus fortaſſe fuiſſes.

Pont. lib. IV. Eleg. V.

Tem-

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
235 E 17 vol. 3

Tempus ab his vacuo Cæſar Germanicus omne
Auferet.
ubi nunc legitur *vacuum.*

v. 81. *Dat tibi noſtra locum tituli fortuna*] malim *titulis.*

v. 84. *Et patet in laudes area magna*] *area lata* primæ editiones. & ſex ſcripti. ut Epiſt. Penelop.
Et patet in curas area lata meas.
Malo præterea *En latet.* quomodo unus Vaticanus.

In Elegiam IV.

v. 8. *ignoſcas laudibus ipſe tuis*] *iſta tuis* alter Polit. apud Paterculum, *Familiare eſt hominibus omnia ſibi ignoſcere.*

v. 12. *Poſſe nocere puto*] *puta* quatuor veteres concinnius.

v. 13. *Quid enim civilius illo?*] Ita meliores. tres tamen *communius.* quod ex Pirckheimeriano, ſive Arondeliano, doctiſſimus probat Gronovius Obſervat. lib. II. cap. XII. qui videndus. ſic apud Ciceronem Catone Majore, in veterrimo codice meo, *Cæteris in rebus communem erga Lyſandrum & familiarem fuiſſe.* non *comem*, quod eſt in vulgatis, ſed quia *de communi bono* mox ſequitur, minus placet. lib. III. Eleg. VIII.
At quoniam ſemel eſt odio civiliter uſus.

v. 21. *Tamen hoc ego crimen habebo*] *amabo* bene. pri. Vatic. & Leidenſis.

v. 23. *Eſt injuria noſtra*] *noſtri* duo veteres. Forte *noſtro.* tecum, qui noſter es. Sed numeri in hoc verſu duriores. Nec multum hæc ad rem faciunt: quare tollantur, licet.

v. 25. *Ne ſim tibi crimen amicus*] *amice* plerique veteres. Lege *tibi crimen amico.*

v. 29. *Potes hæc meminiſſe*] *hoc* primæ edit. & libri ſcripti.

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
235 E 17 vol. 3

v. 37. *Scelus eſſe negabis*] malim *negaris.*

v. 39. *Prius obſuit error*] *plus* nonnulli. male. dixi Pont. lib. II. Eleg. III. v. 9.

v. 41. *Coëuntia rumpe vulnera*] *rumpam* Vaticanus optimus, optimus Mediceus, & tres alii. ſequor. ipſe enim rumpit vulnera retractando, quorum mentionem injicit.

v. 51. *Mitius exilium pauloque quietius oro*] *opto* meliores. & *propinquius*. ſequor. ſub finem libri II.

Tutius exilium, pauloque quietius oro.

ubi *Mitius* & *opto* pari modo in nonnullis veterum.

v. 53. *Tantaque in Auguſto clementia*] *Quantaque* alter Politiani, & duo alii. bene. & *Hoc* ſequenti verſu pro *Hæc* cum melioribus.

v. 58. *Nec placidos portus hoſpita navis habet*] *adit* pri. Vatic. & quinque alii caſtigatiores. bene. tres alii *puppis habet.*

v. 59. *Quæ prædam ſanguine quærunt*] *quærant* quatuor veteres.

v. 62. *Pene ſub ejusdem frigoris axe jacent*] primæ editiones & ſcripti quinque *ſideris igne*. Combianus & duo alii, *ſideris axe*. quod verum eſt.

v. 64. *Cæde pharetratæ ſpargitur ara Deæ*] *paſcitur* pri. Vatic. pri. Polit. opt. Medic. & Moreti codex pro diverſâ lectione. nihil verius. ſic & in Virgiliana Æneïdos dedicatione, ubi nunc circumfertur,

Corniger hos aries humiles & maxima taurus
Victima ſacratos tinget honore focos.

cum in veteri codice Neapolitano Sannaſarii legatur *ſparget honore*. vix dubito quin reponendum ſit *paſcet honore*. Val. Flaccus,

Tum quocunque loco meritas tibi plurimus aras
Paſcet honos.

Plura ad Claudianum Notis in III. Conſ. Honorii v. 101. & Amor. lib. III. Eleg. VIII.

v. 73.

v. 73. *Triſtem ducuntur ad aram*] Barberin. & fragmentum Vatic. pro diverſâ lectione *Triviæ ad aram.* quod & Voſſianus confirmat. recte. Pont. III. Eleg. II. locus huic geminus,

Protinus immitem Triviæ ducuntur ad aram,
Evincti geminas ad ſua terga manus.

v. 76. *Alter ab alterius funere mœſtus erat*] Lege *ob alterius funera.* quod Hamburgenſis & Strozzæ codex adſtruunt cum Regio & Moreti libro. nonnulli *ob funere.*

v. 83. *Regio magni pene ultima mundi*] *magni penetralia mundi* Barberin. & Gottorpianus eleganti appoſitione. Pontum abſtruſam & interiorem orbis partem appellat. monui ſupra hoc libro Eleg. II. v. 55.

v. 85. *Atque meam terram*] Diſtichon etiam hoc Ovidianæ venæ vix eſt ut cenſeatur.

IN ELEGIAM V.

v. I. *Inter ſors prima ſodales*] *pars* meliores. tamen in Faſtis, *matris ſors ego prima fui.* & Met. XIII. *Fœmineæ ſortis* pro prole fœminea. ſic Epiſt. VIII. legebam, *Sors hæc una mihi conjux bene ceſſit Oreſtes.* non *pars.*

v. 7. *Cujus eram cenſu non me ſenſurus egentem*] unus Vatic. & Buſlidianus *cenſurus.* Vide quæ noto ad Epiſt. VII. v. 47. Superiori hexametro lege cum ſcriptis *Qui veritus non es,* pro *eſt.*

v. II. *Tu tamen agnoſcis*] Scribe *Te agnoſcis.* ſic lib. I. Eleg. VI.

Hæc tibi diſſimulas, ſentis tamen optime dici.

v. 16. *Intempeſtivus nominis obſtet honor*] *honos* duo veteres. Scribe *obſit honos.*

v. 18. *Teque fuiſſe pium*] *teque fuiſſe mei* rectius Combianus, & octo alii.

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
235 E 17 vol. 3

v. 20. *Dum veniet placido mollior aura Deo*] *veniat* meliores magno numero. niſi quod pri. Vatic. pri. Polit. opt. Medic. & tres alii *venit à placido*, pro *aura* quatuor *hora*. octo *ira*. quare aut legendum *placido mollior ira Deo* aut *mollior aura mari*, vel *ſalo*. ut perſiſtat in figurâ inceptæ orationis. Vide Notas lib. v. Faſt. v. 648.

v. 27. *Sic æquet tua nupta virum bonitate perenni*] τὸ *perenni*, parum huc quadrat. & *perennes* jam præceſſerat. Forte,

Sic æquet tua nupta ſuum probitate parentem.

v. 28. *Rara querela*] pri. Vatic. *rata*. plurimi *nulla*. etiam bene. apud Martialem *Lis rara*.

v. 31. *Sic juvenis ſimiliſque tibi ſit natus*] Forte *ſic ſuperet, ſimiliſque tibi ſit*. Ep. Didus,

Sic ſuperent, quoſcunque tuâ de gente reportes.

hoc eſt ſuperſtites ſint.

IN ELEGIAM VI.

v. 11. *In canas ſemen perducit ariſtas*] pro *ſemen* unus Vatic. *ſemper*. Buſlid. *ſpeciem*. Lege *ſpicam*, vel *ſegetem* aut *meſſem*. pro *perducit* pri. Vatic. & alii plurimi *producet*.

v. 12. *Ne ſint triſti poma ſapore facit*] *cavet* eleganter Leidenſis.

v. 13. *Dentem terram findentis aratri*] multi *terras findentis* vel *ſcindentis*. Barberin. & opt. Medic. cum duobus aliis & priſcis editionibus, *terras renovantis*. & placet. *renovare terram* pro *arare* paſſim veteres & noſter ſæpe. ut Met. I.

Nec renovatus ager gravidis canebat ariſtis.

infra Eleg XII.

Fertilis aſſiduo ſi non renovetur aratro,
Nil niſi cui ſpinis gramen habebit ager.

terras patientis pri. Vatic. an forte ſcribendum,

Atte-

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
235 E 17 vol. 3

Attenuat dentem tempus patientis aratri.
ut Amor. lib. I. Eleg. ult.

Ergo cum ſilices cum dens patientis aratri
Depereant ævo.

V. 14. *Rigidos ſilices*] *rigidas* meliores magno numero. ſic & alibi.

V. 16. *Mœſtaque corda levat*] *domat* Barberin. & fragmentum Vatican. placet. Ep. Phædræ, *duraque corda doma.*

V. 21. *Nec quæſita tamen ſpatio patientia longo eſt*] *Non quaſſata* unus Vatic. & Arondelianus. ſed nil mutandum.

V. 23. *Juga ſæpe juvenci*] *juga curva* alter Palat. placet. ita ſæpe noſter. quandoque & *panda juga.* ſupra hâc Elegiâ,

Præbet & incurvo colla premenda jugo.

V. 29. *Eſt quoque non minimum*] *non nihilum* Rottendorphianus cum Leidenſi, & Combianus pro diverſa lectione. *non nimium* quatuor alii.

V. 38. *Quæ mala ſunt longa multiplicata die*] *Et mala* recte veteres. unus cum Berſmanni libro *quam*. quomodo & Gronovius conjiciebat. *longo* etiam *die* nonnulli.

V. 39. *Credite deficio*] Hoc diſtichon eſt nugatoris, non Naſonianæ manus.

V. 46. *Et qua nulla mihi carior*] Scribo, *qua nemo mihi carior*. niſi malis, *Et mihi qua nil eſt carius.*

V. 48. *Sic mala quæ video non videoque nocent*] an urbis facies & ſodales abſentes pro malo numerat? non puto. Scribe *male nocent*. & adeantur quæ notavi Faſt. II. v. 170. quidam ſcripti cum primis editionibus *ſic me movent.*

V. 49. *Quæ me ſolatur*] *ſoletur* meliores.

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
235 E 17 vol. 3

IN ELEGIAM VII.

v. 1. *Bis me Sol adiit gelidam poſt frigore brumam*] alii *gelidæ poſt frigora brumæ.* ſed minime placet illud *me Sol adiit.* Forte,

Bis ver Sol adiit, gelidæ poſt frigora brumæ.

Nam Aries Piſci ſuccedit.

v. 7. *Cur quoties alicui dum chartæ vincula demſi*] *chartæ ſua vincula* plurimi veteres duo *demſi ſua vincula chartæ.* Vide Notas ad lib. III. Faſt. v. 293. ſequenti verſu *è multis* meliores, non *ex*.

v. 15. *Quadrupedeſque homines*] Lege, *hominum* cum pri. Polit. pri. Vatican. & quatuor aliis. duo *hominis.*

v. 17. *Serpentipedeſque gigantes*] *Gigantas* cum Rottendorphiano. Vide Notas Faſt. III. v. 439.

v. 18. *Centimanumque Gygen*] *Gyan* Rottendorph. alii multi *Gygam*, pri. Pal. *Giam.* conſule Notas Amor. lib. II. Eleg. IV. v. 10.

IN ELEGIAM VIII.

v. 5. *Ut poſito deberem fine laborum.*] Forte, *poſita deberem fine labori. poſitâ* ut vitetur ambiguitas.

v. 13. *Inque ſinu dominæ, chariſque nepotibus*] *ſodalibus* primæ editiones & plurimi ſcripti. Sed diſtichon etiam hoc vix genuinum eſt.

v. 14. *Hos ego ſic annos ponere dignus eram*] *canos ponere* pri. Pal. & quinque alii. Sed neque anni neque cani hoc ſenſu ſatis Latine ponuntur. Quare refingo *annos condere.* ſic *condere ætatem* apud veteres, ut & *condere ſoles.*

v. 16. *Sarmaticis iocis*] *jugis* quatuor libri veteres.

v. 19. *Ne cadat & multas palmas inhoneſtet adeptas*]

Locus

Locus corruptus. *ademtos* pri. Polit. & Rottendorph. *ademptus* alter Politiani. *adeptis* pri. Vatican. alius, *adeptus*. Scribe *multis adeptis*, nimirum palmis. Sed cum *inhoneſtandi* verbum vix alibi occurat apud noſtrum; puto etiam hoc diſtichon eſſe ex iis, quæ inculcarunt homines male feriati.

v. 21. *Miles ubi emeritis non eſt ſatis utilis armis*] *Miles ut* plerique veteres. & *annis* pro *armis*. recte. nam τὸ *arma* ſequitur. Martial.

Emeritos Muſis & Phœbo tradidit annos.

v. 29. *Vacuos ſecedere in hortos*] Lege *vacuum*, hoc eſt otioſum. Vide ſupra Eleg. III. v. 77.

v. 43. *Peragenda ſub axe Boreo eſt*] tolle cum melioribus ſcriptis τὸ *eſt*.

v. 45. *Hæc mihi ſi Delphos*] lege *Delphi* cum pri. Polit. quomodo & Scaliger in ora codicis ſui. quinque alii *Delphis*. *Hoc* etiam meliores.

v. 46 *Eſſe videretur*] *viderentur* Gott. venuſte.

v. 47. *Nil adeo validum eſt*] ſuſpectum diſtichon.

v. 52. *Plus tamen exitii*] malim *exitio*. plus ad exitium contulit.

IN ELEGIAM IX.

v. 13. *Et patriam modo ſit ſoſpes*] *modo ſoſpes erit* Vaticanus optimus. Scribe *ſoſpes eat*. Faſt. IV. *ſoſpes eas ſemperque parens*. Vide Notas in Epicedium Druſi. v. 472.

v. 16. *Et ſua tela*] malim *in ſua tela*. hoc eſt in arma poëtica.

v. 23. *Trans altas audiar undas*] *trans latas* antiqui quatuor. quod præſtat.

v. 25. *Nec tua te ſontem*] *Ne tua* ſcribe.

v. 27. *Et nondum cornua ſumſi*] *nec dum mihi cornua* pri. Vatic. & tres alii. pri. Polit. & duo *nondum mihi*. pri. Palat. & *non mihi*.

v. 29. *Spargit tamen acer arenam*] *ſpargit jam torvus* pri. Vatic. pri. Pal. & tres alii.

v. 31. *Cane Muſa receſſus*] pri. Vatic. pri. Pal. & ſeptem alii cum primis editionibus *receptus*. bene. ut jam monui Metam. libro primo v. 340.

IN ELEGIAM X.

v. 1. *Ille ego qui fueram*] *fuerim* pri. Vatic. & tres alii. probe,

v. 5. *Editus hinc ego ſum*] *hic* meliores. pro *ut tempora noris*, Richelianus, *ſi tempora quæris*. nam *noris* præceſſerat. ſic in Faſtis,

Tempora ſi veteris quæris temeraria damni.

v. 7. *Si quid id eſt, uſque à proavis vetus ordinis hæres.*] *Si quis & à proavis uſque eſt*, vel *ſi quid*, vetuſtiores magno numero. alii aliter. Lego,

Si quid id à proavis uſque eſt vetus ordinis hæres.

Amor. lib. III. Eleg. ult.

Si quid id eſt, uſque à proavis vetus ordinis hæres.

in Ponticis, *Si genus excutias, equites ab origine prima*
Vſque per innumeros inveniemur avos.

v. 9. *Genito ſum fratre creatus*] *genito jam* rectius in Medoniano. duo alii *genito ſine*.

v. 14. *Quæ fieri pugna*] *Quæ* veteres.

v. 19. *Cæleſtia ſacra*] an *Permeſſia ſacra*? tale quid latet.

v. 26. *Et quod tentabam ſcribere*] rectius plurimi ex antiquis *dicere*. nam *ſcribere* præceſſit.

v. 29. *Induiturque humeris*] pri. Vatic. Junian. & duo alii cum priſcis editionibus, *humeros*. quod mihi religioni fuit non monere. ſic & Met. IX. in nonnullis ſcriptis,

Induiturque humeros Lernææ virus Echidnæ.

v. 34. *Deque viris*] *Eque* ſcripti potiores. & *opus* pro *onus* proximo pentametro.

v. 37.

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
235 E 17 vol. 3

v. 37. *Nec mens fuit apta labori*] nonnulli *erat apta*. Si quid video ſcripſerat Ovidius, *nec mens ſatis apta labori*. & *erat* pro *eram* verſu proximo. quomodo ſupra,

Non domus apta ſatis, non hic cibus utilis ægro.

v. 40. *Semper amata*] *amanda* pri. Vatic.

v. 44. *Quaque nocet ſerpens, quæ juvat herba, Macer.*] multi veterum *juvet*. Lege cum primo Polit. *necet* & *juvet*. noſter Remed. Am.

Parva necat morſu ſpatioſum vipera taurum.

v. 47. *Battus quoque clarus Iambo*] alii *Bacchus*. Lege *Baſſus pede clarus Iambo*. noſter alibi,

Jungetur herous cum breviore pede.

& in Faſtis,

——— *heroi res erat iſta pedis.*

Meminit tam Baſſi quàm Pontici poëtarum Propertius.

v. 50. *Dum ferit Auſonia carmina culta lyra*] *Aonia lyra* quatuor veteres. an *Æolia lyra?* Horatius de ſe ipſo,

Dicar, qua violens obſtrepit Aufidus,
Princeps Æolium carmen ad Italos
Deduxiſſe modos.

Æolica enim dialecto lyrici Græci potiſſimum uſi. hinc *Æolia lyra*. diximus jam nonnihil ad lib. II. Amor. El. XVIII.

v. 53. *Succeſſor fuit hic tibi Galle, Propertius illi.*] Lege *fuit is*. ut melius conveniat τῷ *illi*.

v. 67. *Minimoque accenderer igne*] *igni* Rottendorph.

v. 73. *Seros permanſit in annos*] *ſocios annos* tres libri, ut epiſtola Phyllidis,

Promiſſus ſocios ubi nunc Hymenæus in annos?

v. 75. *Filia me mea bis prima*] Turbati numeri, quos ita concinna,

Filia me prima mea bis facunda juventa.

v. 80.

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
235 E 17 vol. 3

v. 80. *Matri proxima buſta tuli*] Lege *juſta tuli.* alterum Latinum vix eſt. Val. Flaccus lib. v.

Tum comiti pia juſta tulit.

Statius Theb. VI. —— *quid inania fertis*

Juſta rogis?

Theb. XII.

Certamen, qui juſta ferant, qui funera ducant.

ſic *dare juſta.* Faſt. III. *Germanæ juſta dat ante ſuæ.* lib. VI. *Et dederat miſeris omnia juſta rogis.* quod male mutant. Statius Theb. IX.

—— *certe tumulos ſupremaque victis*

Juſta dabas.

ubi male *Buſta* nunc legitur. familiaris iſta vox Statio. Lucanus lib. IX.

—— *nunquam dare juſta licebit*

Conjugibus.

quomodo illic veterrimus codex Voſſianus. ſic & *peragere juſta.* noſter Met. II. *injuſtaque juſta peregit.* quæ ibi vera eſt ſcriptura.

v. 81. *Felices ambo*] *ambos* unus Vatic. & tum *ſepultos* quoque ſit ſcribendum. Vide Notas Faſt. I. v. 298. ſed τὸ *ambo* etiam quarti caſus eſt. Monui Notis Met. VII. v. 794.

v. 85. *Niſi nomina reſtant*] *reſtat* ex ſcriptis nonnullis. & mox *parentales* pro *parentalis.*

v. 92. *Quæ vita quæritis acta mea*] *qui* tres ſcripti. quod præſtat.

v. 102. *Ipſeque multa tuli non leviora fuga*] τὸ *Ipſeque* mendoſum eſt. *Ipſe* optimus Mediceus. alii duo *Ipſaque.* unus *Ipſe ego.* pri. Polit. *Ipſa.* recte. niſi quod ſcribi malo,

A quis multa tuli non leviora fuga.

de famulis enim & comitibus queritur etiam Pont. II. Eleg. VII.

Recta fides comitum poterat mala noſtra levare.

Ditata eſt ſpoliis perfida turba meis.

Mure-

Muretus teſte Ciofano, *Et quæ multa tuli.* Scaliger aſteriſco locum notarat. Richelianus,

Ipſa morte tuli non leviora mala.

V. 105. *Oblituſque mei*] *togæ* idem Richelianus.

V. 106. *Inſolita cepi temporis arma manu.*] *tum prius* Scaliger. perperam. ſic *temporis vultus* noſtro Met. XIII.

Temporis illius vultum referebat Achilles,
Quo ferus injuſto petiit Agamemnona ferro.

& *temporis ſolatia* apud Auſon. Parentalib.

Admittunt alii ſolatia temporis ægre.

ita ſcribe. nam *ægri* perperam legitur. poteſt & τὸ *temporis* cum *inſolita* conſtrui.

V. 111. *Circumſonor armis*] *circumſoner* meliores.

V. 118. *Tu medicina venis*] *malis* Hafnienſis. Hamburgenſis *mali* pro diverſa lectione. utrumque præſtat lectioni vulgatæ.

A. 119. *Tu dux & comes es*] *tu comes es* aliquanto nervoſius quinque veteres. pro *tu nos abducis* tres *me ſubducis*, totidem *deducis*. Lege, *tu me ſeducis ab Iſtro.*

V. 127. *Cumque ego præponam*] *Vtque* Junianus.

NICOLAI HEINSII D. F.

NOTÆ

IN LIBRUM V TRISTIUM P. OVIDII NASONIS.

IN ELEGIAM I.

1. NOſtri ſtudioſe] duo veteres *miſſum, ſtudioſe.*

v. 7. *Integer & lætus*] *Donec eram lætus* pri. Polit. pri. Vatic. pri. Pal. & duo alii. male. ſupra,

Integer hanc potui nuper bene reddere lucem.

v. 16. *Præmoneo nunquam ſcripta quod iſta legat.*] Non ſatis Latinum. pro *nunquam* pri. Vatic. pri. Pal. & Richel. *noſtra.* Caſtigabam aliquando,

Præmoneo nunquam ſcripta quid iſta legat.

vel *nuſquam.* ut τὸ *ut* ſubintelligatur, τὸ *quid* redundet. vide Notas Epiſt. VI. v. 151. Capoferreus me monebat videri ſibi legendum,

Præmoneo nunquam Triſtia noſtra legat.

non male. Niſi quod verſus hic mihi pro Ovidiano non eſt, ut nec ille, qui mox ſequitur.

v. 18. *Atque alii quorum nomina magna vigent*] pro quo pri. Polit. pri. Pal. pri. Vatic. & quatuor alii ex melioribus optime,

Aptior ingenium come Tibullus erit.

qui, quin genuinus ſit ipſius Naſonis, dubitari non poteſt. Æmilius Probus in Dione. *Dion autem præter*

nobi-

nobilem propinquitatem, generoſamque majorum famam, multa alia ab natura habuit bona: in his ingenium docile, come, aptum ad artes optimas. Tacitus Annalium lib. VI. *Artabanum Scythas inter eductum ob ſævitiam execrati, come Tiridatis ingenium Romanas per artes ſperabant.* ſic *comis anus* in Faſtis. *comis amica* & ſimilia paſſim apud noſtrum. Cicero in Limone,

Tu quoque, qui ſolus lecto ſermone, Terenti,
Quiddam come loquens.

V. 19. *Nos non eſſemus in iſto*] *non nos* quidam ex melioribus. *ne nos* pri. Pal. quod placet. niſi mavis *nec nos.*

V. 20. *Muſa locuta mea eſt*] *jocata* Combii & fragmentum Vaticanum. quomodo & Voſſianus pro diverſa lectione. vere. ſic *jocoſam Muſam ſuam* vocat. Triſt. II.

Vita verecunda eſt, Muſa jocoſa mihi.

lib. III. Eleg. III.

Quodque magis vita Muſa jocoſa mea eſt.

ſimile mendum apud Phædrum non ſemel deprehendimus. ut lib. IV. initio, *hoc ſunt jocati modo.* ubi *locuti* perperam nunc legitur.

V. 22. *Luſor amoris adeſt*] imo *abeſt* cum melioribus.

V. 23. *Quod ſupereſt, ſocios*] bene pri. Polit. & Rottendorph. *animos*; ac ſequenti verſu *nominis ſui* non *mei.* pri. Vatic. *animum.* & mox *è vobis* fragmentum Vaticanum.

V. 30. *Numerare poteſt*] *valet* Combianus. mox *quot flavus Tybris arenas* puto. non *flavas.*

V. 34. *Pieridumque mora*] Opinor præſtare *Pieridumque choro.* ſic infra Eleg. III.

Quique prius mollem vacuamque laboribus egi
In ſtudiis vitam Pieridumque choro.

ſic & Pont. I. Eleg. VI.

——— *Pieriis invigilate choris.*

v. 44. *Sit ſemel illa joco luxuriata meo*] *joco ſuo* Hafnienſis. placet. niſi quod ſcribendum puto,

Sat ſemel illa joco luxuriata ſuo eſt.

Tanaquillus Faber in Epiſtolis,

Sit ſatis illa malo luxuriata meo.

quod Zulichemianæ membranæ confirmant, in quibus,

Sit ſemel illa meo luxuriata malo.

ſemel quoque non *ſatis* reliqui caſtigatiores. mox *Barbariem* pro *Barbariam* meliores.

v. 45. *Interea noſtri quid agant niſi triſte libelli*] Puto, *quid dent niſi triſte*. nam Combianus *agent*. ſic Pont. lib. 1. Eleg. 1.

Non minus hoc illo triſte, quod ante dedi.

v. 56. *Tun' fletus inhibes*] ſcripti *Tu* ſine interrogationis nota.

v. 59. *Per verba levare*] *levari* malo cum uno Patavino. Paulo ante etiam legendum *Num tamen* pro *Non*.

v. 60. *Hoc querulam*] malim *Hoc querulas*.

v. 66. *Si mihi quod prodeſt, hoc tibi*] pri. Pol. pri. Val. pri. Pal. & tres alii, *Sic mihi quod prodeſt, ſi*. Forte,

Id, mihi quod prodeſt, ſi tibi, Lector obeſt.

v. 70. *Aut quis*] *quid* unus Vaticanus. Adi Notas ad Epiſtolam Ariadnes. v. 86.

v. 71. *Ipſe nec hoc mando*] *Ipſa* pri. Polit. & duo alii. quidam *Ipſe nec emendo*. pri. Vatican. *Ipſa nec emendo*.

v. 74. *Ingenioſus eram*] *ero* multi veteres. Putem *eo*. ut in Amoribus,

Turpiter huc illuc ingenioſus eo.

v. 75. *Captatur gloria*] *captantur ſæcula* Leidenſis.

v. 76. *Ingenio ſtimulos*] *Ingenii* meliores. Puto *Ingeniis*.

v. 79.

v. 79. *Cur mittam quæritis iſtos*] *iſto* repone. Tanaquillus Faber in Epiſtolis, *iſthoc* pari ſenſu. ut Romam ſubintelligas.

v. 80. *Vobiſcum cupio*] *cupiam* Junianus.

IN ELEGIAM II.

v. 14. *Vulnus ab angue datum*] *virus* primæ editiones & unus Vaticanus cum Arondeliano.

v. 19. *Parte doloris*] *laboris* ſex libri. quod magis arridet.

v. 21. *Multum reſtabit acerbi*] *acervi* pri. Pal. pri. Vatican. & tres alii. malim *acervo*. pœnæ videlicet.

v. 23. *Quod amœna roſaria flores*] *quot enos ptua*. pri. Polit. *quot enos hoſtia* Rottendorph. *quod amenos hoſtia* pri. Vatic. & pri. Palatinus. Puto ſcribendum, *Pæſtana roſaria flores*. ſic *Pæſtanæ roſæ* Pont. II. Eleg. IV. & *biferi roſaria Pæſti* apud Maronem.

v. 26. *Quod tenerum pennis aëra pulſat avis*] *Quot* cum ſcriptis. malim etiam *ſecat*.

v. 37. *Quid dubitas, & tuta times?*] *quid tuta tres* antiqui nervoſius.

v. 40. *Subtrahis & fracto*] *effracto jugo* pri. Polit. & quatuor alii. *efracto* pri. Vatican. ſic *Effractum ebur* reſtitui apud Claudianum de bello Gildonico. v. 136.

v. 45. *Alloquar en abſens abſentia numina ſupplex*] *Alloquor* potiores. præterea ſcribendum puto, *præſentia numina*. quod acumen non intellexere inſciti librarii. Triſt. II. Auguſtum vocat *præſentem conſpicuumque Deum*. & Pont. lib. I. Eleg. II. de eodem,

Quamque dedere mihi præſentia numina vitam,
Non adimat ſtricto ſquallidus enſe Getes.

Metam. XV.

Pandite nunc Muſæ præſentia numina vatum.

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
235 E 17 vol. 3

de Baccho Met. IV.

——— *neque enim præſentior illo*
Eſt Deus.

Cicero Tuſcul. Quæſt. lib. I. *Hercules tantus & tam præſens deus habetur.* Voſſii excerpta *cæleſtia numina.*

V. 59. *Quoniam meruiſſe videbar*] *quia me meruiſſe videbam* pri. Polit. pri. Vatic. pri. Pal. & tres alii ex melioribus.

V. 60. *Scindere puppe*] *findere* ſex. quod mollius.

V. 68. *Victa loquela ſono eſt*] meliores plerique *juncta*. alii nonnulli cum priſcis editionibus *miſta*. Nos veram lectionem exhibuimus. ſic infra Eleg. VII.

In paucis extant Græcæ veſtigia linguæ,
Hæc quoque jam Getico barbara facta ſono.

V. 70. *Vixque brevis tutos*] *tutum* rectius Patavin. & Zulichem. lib. IV. Eleg. I.

Vixque ſui tutum mœnibus eſſe loci.

V. 74. *Atque ſuis ad Styga mittat aquis*] Scribe *aquæ ſuis.*

V. 76. *Leucadii Dei*] *Leucadio Deo* uterque Polit. pri. Vatican. opt. Medic. & Regius. alter etiam Politiani *apta* pro *alta*. an *Leucadio modo*? ut Faſt. V.

Triſtia Leucadio ſacra peracta modo.

ita enim ibi veteres nonnulli. At Triſt. III. Eleg. I.

An quia Leucadio ſemper amata Deo eſt?

V. 77. *Quod petimus*] *petitur* bene duo veteres. unus *patitur*. multi *patimur*.

IN ELEGIAM III.

V. 4. *Et dicunt laudes ad tua vina tuas*] Scribe *ad ſua vina*. ſic frequentiſſime noſter. pro *vina* unus *feſta*, alius *juſſa*. Forte *muſta*.

V. 7. *Stellis Erymanthidos urſæ*] *Cynoſurides* præcipui ex antiquis. & recte.

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
235 E 17 vol. 3

v. 18. *Deſinit eſſe Dei*] *Deûm* rectius pro gentili theologia liber Leidenſis.

v. 20. *Quo non exiguo*] *Qua* meliores.

v. 24. *Decolor Indus*] quidam *diſcolor*. utrumque probum. dixi ad Metamorph.

v. 26. *Stamina*] *carmina* Strozzæ liber. de qua voce ad Claudianum libro II. in Eutrop. v. 458.

v. 33. *Circum tua ſacra poëtas*] *ſua ſacra* duo Vaticani. ut ſæpe apud noſtrum. & *ſua vina* paulo ante.

v. 35. *Sic altera degravet ulmum*] *ſic altam* meliores. quod verum eſt.

v. 37. *Satyrorum gnara juventus*] ita uterque Politiani. multi *grata* cum priſcis editionibus vel *læta*. alii *graia*, vel *prona*, vel *lecta*, vel *gnara*, vel *ignava*, vel *ſacra*. ſed perperam. Codex Petri Servii *nava*. ut Pont. lib. I. Eleg. X. *nava juventa* pro *gnava* in antiquiſſimis libris legitur. ubi pari modo variant ſcripti codices. Calpurnius Eclog. V.

Jam dudum gnavam potes exercere juventam.

venit enim ἀπὸ τῦ *navare*. Silius libro V.

Laurigeris decus illud avis, navaque juventa
Florebat.

ita illo loco vetuſtiſſimus codex Colonienſis. vulgati *vana*. pari modo & alibi non ſemel in Silio peccatum.

v. 42. *Clara corona tuæ*] Zulichemianus *Creſſa corona*. optime. Vide omnino Notas lib. I. Artis. v. 557.

v. 43. *Huc ades & caſus releves*] Lege *ut releves*, vel *& releva*.

v. 50. *Deponat lacrymis*] ſcripti plerique *Opponat*, vel *Apponat*.

v. 58. *Nomen habere meum*] *habete* cum melioribus.

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
235 E 17 vol. 3

IN ELEGIAM IV.

V. 2. *Poſtulat ille ſibi*] *poſtulet* malo cum Hamburgenſi, & Arondeliano. verſu proxime ſequenti malim quoque *aprico prato* quàm *aperto.* etſi vulgatam minime damnem. Horatius libro I. Epiſt. XIV.

Multa mole docendus aprico parcere prato.

& Arte poëtica,

Gaudet equis canibuſque & aprici gramine campi.

libro I. Od. VIII. *cur apricum oderit campum.* libro III. Od. XVIII. apud eundem habes *aprica rura.* & *apricos flores* libro I. Od. XXVI.

V. 13. *Dî ſacerent utinam*] Hoc diſtichon vix Latinum eſt, & multo minus Ovidianum.

V. 20. *Annumerare ſolet*] *connumerare* Arondel.

V. 21. *Nam quod opes*] *Jam* nonnulli ex præſtantioribus.

V. 23. *Carius ille*] *carior* multi ex melioribus, ut & priſcæ editiones. recte. ſi diſtinctione locum erigas.

V. 25. *Te qui comitatus Oreſten*] *comitatur* nonnulli. *comitavit* fragmentum Vaticanum. Vide Notas Triſt. lib. I. Eleg. VIII. V. 31.

V. 28. *Sentit abeſſe ſibi*] *ſua* multi veteres.

V. 37. *Senſit tamen omnia*] *ſentit* meliores.

V. 40. *Demaduiſſe ſinus*] nonnulli *immaduiſſe.* at ſeptem aut octo meliores *emaduiſſe.* quod verbum elegans, ſed rari uſûs eſt.

V. 43. *Memoremque piumque*] Medonianus *tuumque.* & mox meliores *tuum ſolitus jurare ſuumque.*

V. 50. *Qui bene te novit*] *norat* tres ſcripti. Forte, *Cum bene te norit.*

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
235 E 17 vol. 3

IN ELEGIAM V.

V. 3. *Laërtius egerat heros*] malim *egerit*.

V. 5. *Noſtrorum oblita malorum*] *longorum*. Buſlidianus.

V. 15. *Si quod & inſtabat*] *Sitque quod in ſtabat* major ſcriptorum pars. Lege *Sique quod inſtabat. quod* pro aliquod. mox *puppis eat*. duo veteres.

V. 24. *Conſumatque annos*] *conſumetque* Petri Servii codex. Lege *Conſummetque*. quanquam & vulgata lectio bene ſe habet. Vide Notas Faſt. III. V. 166.

V. 32. *Conſilium fugiunt cætera pene meum*] octo veteres *tuum*. Puto *conſilium ſuum*. & ſequenti verſu,

Conſilio, commune ſacrum cum fiat in arâ.

conſilium Rottendorph. & priſcæ editiones. quod Ciofano arridebat. fruſtra. *Conſilio*, datâ operâ. Virgilius libro VII.

Conſilio hanc omnes animiſque volentibus urbem
Afferimur.

Livius belli Maced. lib. IV. *Secutus tamen ſua ſponte eſt, velut conſilio petitus eſſet, ut vilior ob ea Regi Hannibal eſſet.* ubi *ſua ſponte* & *Conſilio* opponuntur. ſic *conſulto* aliquid facere. Propertius libro II. Eleg. XXXIV.

Nec ſi conſulto fulmina miſſa tonent.

Exiſtimabam aliquando τὸ *Conſilio* irrepſiſſe huc ex ſuperiori verſu, & ſcribendum eſſe *Ogygiâ arâ*. hoc eſt Thebanâ. *Conſiliis* unus Mediceus. Forte pro *conſilii*.

V. 39. *Cum tu non ſtultus ab Arcto Terga vapor dederis*] Nihili eſt hæc lectio. Voſſianus *non cultus*. Scribe *conſultus*. verbum in ſacrificiis uſitatum. ἡπατομαντείαν reſpicit. hinc *Conſulere Deos, exta, vates* paſſim in ſcriptoribus antiquis.

V. 43. *Edidit hæc mores illis heroïbus æquos,*
Quis erat Eurytion Icariuſque pater.]

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
235 E 17 vol. 3

De fœminis agit. quomodo ergo *heroïdes* in heroas mutatæ? veteres multi *heroïdibus*, vel *herodibus*, vel *erroribus*. Bononienſis *hebroïdis*. Scribe *heroïſin* cum Scaligero. ἡρωΐσιν. qui ſic in ora codicis ſui emendarat: & cum Salmaſio. tum vide quæ noto Epiſt. XIII. v. 137. Statius Sylv. lib. III. ad Uxorem,

Heu ubi nota fides totque explorata per uſus,
Qua veteres Latias, Graiaſque heroïdas æquas?

Sed nondum ſanatus eſt locus. Quænam enim Eurytionis illa filia? Scaliger Antigenen Pelei uxorem intelligebat. Sed quorſum tam obſcurum nomen? Scripti veteres, *Eutychion*, *Euchion*, & ſimilia. *Erition* Rottendorphianus, primus Politiani *Eucation*. alter *Eetion* optime & veriſſime. Andromachen intellige, notiſſimæ pudicitiæ fœminam. apud Homerum, Iliad. ξ.

Ἀνδρομάχη θυγάτηρ μεγαλήτορος Ἠετίωνος.

Eetionis nomen quoque varie mendoſum apparet in ſcriptis exemplaribus Faſt. lib. IV. *Et Theben, veteres Eetionis opes.* & Met. XII. ubi *Eetioneas Thebas* appellat. vide Notas Faſt. IV. v. 288. Triſt. I. Eleg. V.

Nec probitate tua prior eſt aut Hectoris uxor,
Aut comes extincto Laodamia viro.

lib. V. Eleg. ult.

Cernis ut Admeti cantetur & Hectoris uxor.

V. 45. *Nata pudicitia eſt, mores*] *moris*, vel *morum*, vel *ſecum* libri veteres. hoc eſt *tecum*. atque ita quoque Tanaquillus Faber in Epiſtolis. ſed *moris* meliores. Latet aliquid. Putem *& mos.* niſi quod *moribus* mox ſequitur. Forte *& honor* vel *honos.*

V. 51. *Durus vidiſſet Vlyſſes*] non vidit tantum, ſed tulit etiam & perpeſſus eſt. Quare ſcribo, *ſubiiſſet.* pro vulgata lectione tamen ſtant ſcripti omnes. Pont. I. Eleg. V.

Durius eſt igitur noſtrum, fidiſſima conjux,
Illo, quod ſubiit Æſone natus, onus.

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
235 E 17 vol. 3

ſic *periculum ſubire*, *pœnam*, *laborem*, & ſimilia paſſim apud Ciceronem alioſque occurrunt.

v. 55. *Cur nobilis una eſt*] *cur cognita nobis* plerique veteres. nihil muto.

v. 59. *Et tua quod malles*] *mallem* prior Politiani & optimus Mediceus, cum excerptis Voſſii. *Impleſſent* etiam duo.

In Elegiam VI.

v. 5. *Quam ſi tu tempore noſtro*] *non tempore noſtro* pri. Polit. & tres alii. tres *nunc*. ſed plerique *tempore duro*. quod & Ciofano probatum. Triſt. I. Eleg. IV.

Tempore ſic duro eſt inſpicienda fides.

Pont. lib. II. Eleg. VI.

Tu quoque per durum ſervato tempus amico.

malim tamen *quam tu ſi*.

v. 11. *Nunquam Podalirius*] *nunquid* cum Combiano.

v. 26. *Dixiſſe in Pyladen verba proterva putas*] *improba verba*. duo *triſtia verba*. unus *impia*. alius *aſpera*. ut Pont. II. Eleg. VI.

Aſpera confeſſo verba remitte reo.

v. 27. *Quod vel pulſavit amicum*] *quod non* plerique. an *ne non pulſarit*? Combianus *quia non pulſarit*. mox malim *num minus*. pro *non*. Vide Notas ad Epiſt. Canaces.

v. 29. *Hoc eſt cum miſeris*] Diſtichon hoc ſuſpectum eſt.

v. 36. *Illo*, *quo quereris*] *quod* multi veteres. *quod queris* Hamburgenſis. & Leidenſis. *quo reris* pri. Politiani. recte. pro *minimum minimumque laborum* Gottorphianus pro diverſa lectione *minimum de parte*. quod ex ſuis codicibus probat & in ultimâ editione exprimendum curavit Naugerius. fruſtra. elegans eſt loquendi modus. ſic Penelopes Epiſtola,

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
235 E 17 vol. 3

—— *nimium nimiumque oblite tuorum.*
pro *laborum* etiam *malorum* nonnulli codices vetuſti. quod verſus proximus videtur requirere. ut jam monuit in Epiſtolis Tanaquillus Faber.

v. 37. *Celantur arundine foſſæ*] Zinzerlingus ex Erfortano codice *celebrantur* notat. quod verum eſt. de eo verbo ad Metamorph. libr. IV. fabula Thisbes.

v. 41. *Tam me circumſtat*] *circumſtant* primæ editiones. & multi ex ſcriptis. quod mutari non debuit. pri. Pal. & Arondel. *circumdant. circumdat* pri. Polit. pri. Vatic. & tres alii.

v. 45. *Compeſce tumores*] *timores* ex ſcriptis.

IN ELEGIAM VII.

v. 2. *Æquoreis jungitur Iſter aquis*] *additur* pri. Pol. pri. Vatic. pri. Pal. & multi alii ex melioribus. nonnulli cum primis editionibus, *Iſter aditur*. Sed cum Iſter ibi ſe exoneret in Oceanum, τὸ *additur* admittendum duxi. Pont. III. Eleg. V.

Hic ubi cæruleis jungitur Iſter aquis.

v. 8. *Quiſquis & offenſo Cæſare*] verſus parum appoſitus.

v. 11. *Inter Græcoſque Getaſque*] malo *Graioſque* cum codice Combii.

v. 17. *Veriſſima mortis imago*] Lege *Martis* vel contra auctoritatem membranarum. ſic *Marticolam Geten* vocat alibi.

v. 19. *Stricto cultro*] *fixo* plerique veteres. ut Faſtor. II.

Nec mora celato figit ſua pectora cultro.

v. 21. *Vivit in his heu non veſtrorum oblitus amorum*] Verſus haud dubie mendoſus. pri. Polit. & pri. Pal.

Vivit in his heu nullus oblitus amorum.

alter, *Vivit in his nullus horum heu oblitus amorum.*

pri.

pri. Vatic. & Combii,

Vivit in his nullus eorum oblitus amorum.

Multi, *Vivit in his igitur tenerorum oblitus amorum.* alii aliter. Lego,

Vivit in his eheu tenerorum oblitus Amorum.

V. 23. *Atque utinam vivat, & non moriatur in illis*] Scribe *vivas*, & *moriaris* cum Richeliano. converſa ad ſe oratione, ut metro conſulatur. vide quæ notavi ad Epiſt. x. v. 75. niſi malis *vivat, non & moriatur*. pro *vivat* in pri. Vatic. *Vidues*.

V. 32. *Pierideſque meas*] *Pieridaſque* cum ſcriptis.

V. 36. *Graia Caphareа currere puppis aqua*] *Caphaream aquam*. pri. Vatic. Combii, Rottendorph. & multi alii ex antiquis, ut & priſcæ editiones. bene. Pont. lib. I. El. IV. ex veteri codice,

Quo duce trabs Colchas ſacra cucurrit aquas.

& Pont. II. El. VI. ex membranis,

Nunc mihi naufragio quid prodeſt diſcere facto,
Quam mea debuerit currere cymba viam?

præterea unus Bononienſis *Noſtra puppis* pro *Graia*: quomodo & Arondelianus.

V. 39. *Falloque labores*] *dolores* plerique meliores.

V. 45. *Sive homines, vix ſunt homines hoc nomine digni*] *Sive homines ſpecto* Leidenſis & Arondelianus. Puto,

Sive homines, hominum vix hi ſunt nomine digni.

V. 47. *Non metuunt leges*] *Nec* nonnulli. Lege,

Nec metuunt leges, & cedit viribus aquum.

quod magis elegantiæ Ovidianæ reſpondet.

V. 49. *Arcent mala frigora braccis*] Ita & ſcripti. Reponendum tamen, *arcent male*. Vide Notas Faſt. II. V. 170.

V. 51. *Græca veſtigia lingua*] *Graia* rectius quinque veteres.

V. 53. *Unus in hoc non eſt populo*] malim *Ullus* cum uno Bononienſ. tum *vix eſt* cum optimo Mediceo &

pri. Polit. & ſequenti verſu pro *Qualibet*, *Quamlibet.* nam Palat. *Quolibet.* Vide Notas ad Epiſt. VI.

V. 55. *Ipſe ego Romanus vates*] *Ille ego* plurimi veteres. & recte. ſupra lib. IV. El. x.

Ille ego qui fuerim tenerorum luſor amorum.

Amorib.

Ille ego Muſarum purus Phœbique ſacerdos.

Pont. lib. I. El. II.

Ille ego ſum, lignum qui non admittar in ullum,
Ille ego ſum, fruſtra qui lapis eſſe velim.

Eleg. III.

Ille ego ſum, qui te colui. ——

& mox,

Ille ego, qui dixi veſtros Hymeneon ad ignes.

V. 57. *Et pudet & fateor*] plerique ex antiquis *En pudet.* quomodo & priſcæ editiones.

V. 64. *Studii ſigna ſiniſtra mei*] Forte *ſacra ſiniſtra.*

V. 66. *Semoveoque mali*] *ſubmoveoque* meliores. multi etiam *dimoveoque.*

V. 68. *Si conſequar*] *conſequor* pri. Vatic. & unus Medic.

IN ELEGIAM VIII.

V. 6. *Noſtra quibus poſſunt*] malo *poſſint* cum Gottorphiano. duo alii *poſſent.*

V. 9. *Exiget at dignas*] *à dignis* pri. Pal. pri. Vatic. opt. Medic. aliique nonnulli. duo *ad dignas. ac dignas* Arondel. In nonnullis etiam *Exigit.* Lege *Exigit ab dignas.* ſequenti verſu pro *quod* pri. Politian. *qui.* reliqui majori ex parte *quid.*

V. 11. *Vidi ego naufragiumque viros & in æquore mergi.*] Numeri turbati ſatis evincunt verſum eſſe mendoſum. Optimus Mediceus *naufragioque.* Rottendorphianus pro diverſa lectione *navifragoque.* Scribe,

Vidi

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
235 E 17 vol. 3

Vidi ego naviſrago piratas æquore mergi.
niſi mavis *naviſragum qui riſerat*, vel, *naviſragum ridentes.* Sed prima lectio verior. duo libri,

——— *Nauſragium nautas & in æquore mergi.*

V. 14. *Ille cibo*] *ipſe* meliores.

V. 17. *Sed modo læta manet*] Si manet læta, non eſt inconſtans. irrepſit hoc verbum ex præcedenti verſu. nec tamen ſatis video quid pro eo debeat reponi. niſi forte, *læta venit.*

V. 19. *Flos fuit ille caducus*] *erat* plerique, & recte. nam *fuit* ſequitur.

V. 30. *Cum pœnæ venia plura roganda petam*] *neganda* Combianus. duo *cum venia pœnæ.* Aut deſunt hic nonnulla, aut verſus eſt mendoſus. Putabam aliquando,

Cum pœnæ venia plura ferenda putat.

Tanaquillus Faber in Epiſtolis,

Cum pœnæ venia plura petenda dabit.

V. 38. *Hæc ſunt à primis proxima vota meis*] *mea eſt* pri. Polit. quinque alii *mea.* Puto *mihi.*

IN ELEGIAM IX.

V. 8. *Si modo noſtra ferunt*] *ferent*. quinque veteres. & *legar* pro *legor* multi ſuperiori verſu.

V. 10. *Hic te maneret honor*] *Hic tibi* plurimi ex antiquis. utrumque probum eſt.

V. 15. *Cumque perhorreret*] *perhorruerit* ſeptem meliores. quare & mox *ſpectarit* pro *ſpectaret* repono. nam *ſpectavit* Patavinus.

V. 25. *Nunc quoque quamvis eſt jam juſſa quieſcere*] Turbati numeri. unus Vaticanus, & Palat.

Quæ quoque nunc quamvis eſt juſſa quieſcere.

Scribe,

Se quoque nunc, (quamvis eſt juſſa quieſcere) quin te
Nominet invitum, vix mea Muſa tenet.

primæ

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
235 E 17 vol. 3

primæ editiones,

Nunc quoque jam quamvis eſt juſſa.

vix ſe tenet mea Muſa, quin te nominet vel invitum. pro *quieſcere* etiam *ſileſcere* videtur reponendum. ſic de ventis ſupra lib. II.

Sed modo conſidunt, intermiſſique ſileſcunt.

v. 28. *Luctantem fruſtra*] *Latrantem* plurimi.

v. 30. *Nunc ipſa fronte*] *preſſa fronte* Leidenſis.

v. 31. *Sic mea lege data*] an *rata*? Vide Faſt. III. v. 279.

v. 35. *Si non meminiſſe putares*] *niſi non* vel *niſi me* multi ex ſcriptis. duo *niſi*. & *meruiſſe* unus. Lege,

—— niſi ſi meminiſſe putares.

niſi putares me tui eſſe memorem. *niſi ſi* Naſoni uſitatum. Adi Notas Epiſt. IV. v. III.

v. 37. *Lumen vitale videbo*] *natale videbo* tres libri. octo *vitale tenebo*. *Solare videbo* Richel. primæ editiones *Solare tenebo*. Puto *lumen ſolare tuebor*.

IN ELEGIAM X.

v. 16. *Quæ niſi de rapto*] *Sibi non rapto* omnes meliores.

v. 17. *Tumulus defenditur ipſe*] *defenditur ægre*, multi ex antiquis. recte.

v. 19. *Cum minime credas, ut avis*] *ut aves* rectius ſcripti nonnulli cum priſcis editionibus. Deinde Richel. *Cum bene vix credas*.

v. 22. *Noxia tela*] *Martia* Voſſianus. *tela nociva* Gottorph. pro diverſa lectione. Vide Notas Remed. Amor. v. 45.

v. 23. *Eſt igitur rarus, qui jam colere audeat*] quid audeat colere? Scribe *rus qui colere audeat*. quæ vox exciderat ob cognationem poſterioris ſyllabæ in *rarus*, hanc conjecturam poſtea in Codice Medonia-

no

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
235 E 17 vol. 3

no confirmatam deprehendi. in quo *rus qui colere audeat.*

v. 31. *Quos ut non timeas*] *Quorum* pri. Pal. pri. Vatic. & quinque alii.

v. 32. *Pellibus & longa corpora tecta coma*] *pectora* quidam veteres. at unus Bononienſis cum priſcis editionibus *tempora.* quod temere Ciofanus damnarat. nam *comatos* paſſim Getas deſcribit, & pellibus operire capita etiamnum ſolent per ſeptentrionem.

v. 37. *Quia non intelligor*] *qui* quinque veteres. Puto, *qui non intelligar.*

v. 39. *Mala ſæpe loquuntur*] *male* cum primis editionibus, primo Vatic. & ſex aliis.

v. 41. *Utque ſit in me aliquid*] *Utque ſit* veteres plerique. Sed diſtichon etiam hoc commentitium eſt & fictum.

v. 47. *Quod ſic in Scythicis gentibus eſſe queror*] rectius *Quodque hic* reponas. *finibus* etiam bene nonnulli ſcripti. Sed & hoc diſtichon ſpurium eſt. Omnia enim quæ hic dicuntur proxime præcedenti diſticho jam erat complexus, argute tamen & breviter, quod obtuſi captûs librarios offendit.

In Elegiam XI.

v. 5. *Quam quod cui minime vellem ſum cauſa pudoris*] *Quam quia* nonnulli ex melioribus, & *ſim.* quare *rear* etiam proximo verſu eſt legendum.

v. 8. *Principis ira*] pri. Polit. & opt. Medic. *judicis.* Lege *vindicis.* nam *judice* ſequitur. Vide Notas Faſt. vi. v. 648.

v. 13. *Quaſſa tamen noſtra eſt, nec merſa, nec obruta navis*] *non merſa* ſcripti. ſex etiam *puppis.* bene etiam pri. Pal. *non fracta.* ne bis idem dicat. ſed & τὸ *tamen* ſuſpectum eſt. cum id mox verſu ſequenti repetatur. Scribe,

Quaſſa

Quaſſa mari noſtra eſt, non fracta nec obruta puppis.

v. 16. *Qui merui*] rectius *Quæ* libri quatuor. *Quam* pri. Palat.

v. 17. *Facinus non adfuit ullum*] *illi* octo ex melioribus.

v. 20. *mite fuit*] *venit* Hamburgenſis. Vide Notas Faſt. v. 648.

IN ELEGIAM XII.

v. 7. *Priamus natorum funere ludat*] *plaudat* recte vetuſtæ editiones cum pri. Pal. pri. Vatic. & quatuor aliis melioris notæ.

v. 9. *Luctibus an ſtudio videor debere teneri*] *ſtudiis* unus Vatic. Lege *Luſibus an ſtudii. ſtudium* & alibi pro ſtudio poëtico dixit. ut ſupra Eleg. 1.

Tot mala pertulimus, quorum medicina quieſque
Nulla, ni in ſtudio eſt, Pieridumque mora.

v. 11. *Des licet invalido pectus mihi*] mihi invalido. Sed rectius legas *hîc valido*. hîc apud Getas. deinde verſu proximo pro *Anyti rei*. repone *reo* cum pri. Vatic. Combiano, Rottendorph.

v. 14. *Plus valet humanis*] verſus parum appoſitus, ac proinde ſuſpectus.

v. 18. *Omnis & amiſſi ſenſus abeſſe queat*] Lege, *Omnis ut admiſſi ſenſus* cum nonnullis, & ſuperiori verſu *oblivia veſtri* pro *noſtri*. Ne quid tamen diſſimulem, diſtichon hoc vix genuinum mihi videtur. Niſi tollis, ſcribe *vetet* pro *vetat* verſu proximo.

v. 21. *Ingenium longa rubigine læſum*] vel *plenum* Arondelianus. Forte *roſum*.

v. 26. *Ultimus ibit equus*] *equos* rectius nonnulli.

v. 28. *Cymba vacavit aquis*] *vacabit* meliores. Hamburg. *vacarit*. recte. Puteaneus *negatur aquis*.

v. 29. *Me quoque deſpera*] *deſpero* cum pri. Pal. & quatuor aliis. & mox *laborum* pro *dolorum* nonnulli.

v. 49.

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
235 E 17 vol. 3

V. 49. *Nil mihi debebat*] *debuerat* meliores. & mox pro *Sed fugerem*, veteres plerique *Si fugerem*, vel *Cum fugerem*.

V. 55. *Omnia barbariæ loca ſunt*] *barbarica* pri. Polit. Lege *barbaricæ*. nempe vocis. ſequenti verſu pro *omnia ſunt getici*, plerique veteres *omnia quæ poſſunt*, vel *poſſint*. nam *Getice* ſequitur. alii, *barbarici* vel *Sarmatici ſoni*. Hoc quoque diſtichon in ſuſpectis eſt.

V. 58. *Nam didici*] *Jam* priſcæ editiones & ſcripti non pauci. rectius.

V. 59. *Noſtra teneri*] *levari* alter Polit. & multi alii. tres *vacare*. quatuor *revelli*. Nil temere mutem.

V. 62. *Exitus eſt ſtudii parva favilla mei*] τὸ *parva* non placet. an *ſtudiis atra favilla meis*. ſic Met. XIII. *Atra favilla volat*.

V. 63. *Nec poſſum & cupio*] Diſtichon inficetum, nec Naſonianæ, ſi quid video, venæ.

IN ELEGIAM XIII.

V. 2. *Mittere ſi quiſquam quo caret*] *Mittere rem ſi quis qua caret*.

V. 6. *Sed quod non modico*] *Ut quid* Hamburgenſis. *Et quod* Buſlidianus. Lege, *Id quod*. Putabam aliquando, *Quod fera non modico*.

V. 12. *Remque piam præſtas, & mihi verba negas*] *ſi mihi* multi veteres, & *ni mihi*, vel, *ſed neges* etiam nonnulli. Forte,

Remque piam haud præſtas, qui mihi verba neges,

vel *Remque tuam*. nam *tuam* eſt in Buſlidiano.

V. 15. *Fieri niſi poſſet*] *poſſit* meliores.

V. 27. *Conſumere longa loquendi*] *loquendo* ſcripti. & pro *ſermoni deficiente die* repone *ſermonem* cum Rottendorphiano & Puteaneo. pri. Vatic. *ſermone*. Vide No-

Notas Amor. I. Eleg. VIII. v. 93.

v. 32. *Verſibus hoc paucis*] Lege *hic* cum uno Gallico.

v. ult. *Atque tuis diſtent*] *Aque* ſcribendum.ut Caroli Strozzæ viri nobiliſſimi & humaniſſimi codex.

IN ELEGIAM XIV.

v. 1. *Quanta tibi dederim noſtris monumenta libellis*] *dederint noſtri monumenta libelli* Hamburg. & unus Vaticanus. rectius.

v. 11. *Non ego divitias dando*] Diſtichon notæ minime probæ.

v. 15. *Adde quod & rerum ſola es tutela mearum*] *ſolam tutela* pri. Polit. & duo alii. *es rerum ſola &* Junian. Scribe,

Adde quod, (ut rerum ſola es tutela mearum.)

v. 22. *Et tantum probitas irreprehenſa fuit*] *Et tandem* primæ editiones. *Et tanta* pri. Pol. pri. Pal. & multi alii. duo *tua nunc.* alius *tanti.*Richel. & Bonon. *tanta.* Scribe,

Et Famæ probitas irreprehenſa fuit.

v. 23. *Par ea de noſtra non eſt tibi facta ruina*] *Par eadem* & *nunc eſt* multi veteres. præterea *ſibi* unus Medic. & Moreti codex. Lege,

Par eadem noſtra nunc eſt ſibi facta ruina.

vel, *Par eadem noſtrâ nunc eſt ſibi facta ruinâ.*
vel *Par ea poſt noſtram ruinam.* vel *poſt noſtræ fata ruinæ.* nam *noſtræ* erat in Gottorphiano.

v. 24. *Conſpicuum virtus hic tua ponat opus.*] malo, *tollat onus.* vel quod præſtat, *prodat opus.*

v. 25. *Ubi quod vetat*] *vetet* meliores.

v. 29. *Gubernat*] *gubernet* cum melioribus.

v. 31. *Si tamen eſt pretium cui virtus ipſa petitum*] *Si qua tamen pretii ſibi merces ipſa petiti eſt*, primæ editiones. pri. Polit. & veteres plerique. quidam *petita eſt.*

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
235 E 17 vol. 3

eſt. Buſlidianus *petenti*. pri. Vatican. *Si qua tamen pretium ſibi merces ipſa petitum*. atque ita Rottendorph. Lege,

Sic tamen & pretii ſibi merces ipſa petiti eſt,
Si qua parum latis ardua rebus adeſt.

Tale aliquid requirit ſenſus. Nihil frequentius hac ſententia apud Philoſophos. Claudianus,

Ipſa quidem virtus pretium ſibi.

Silius,

Ipſa quidem virtus ſibimet pulcherrima merces.

piget plura attexere.

V. 33. *Ut tempus numeres*] Hic denuo nugator aliquis Ovidianam induit perſonam. in pentametro tamen pro *& loca mirantur* puto ſcribendum *loca rimatur*.

V. 35. *Teneat laudabilis avo*] *maneat* unus Vaticanus. ut ſit appoſitio. qualis apud Virgilium libro VII.

——— *locus Ardea quondam*
Dictus avis, & nunc magnum manet Ardea nomen,

mox Voſſianus *ut Hectoris*.

V. 40. *Iliacam celeri vir pede preſſit humum*] *primo pede* unus Vatic. & alter Palat. ex fide hiſtoriæ. In ſuperiori verſu non placet illud *Ut vivat fama*. malim *vivat famæ*. ſic *vivere ſibi*, *vivere alteri*. Art. Am. *ſed famæ vigilare juvet*.

V. 41. *At nece nil opus eſt*] *Morte nihil opus eſt* plerique veteres. tres *Morteque nil*. Excerpta Voſſii, *Nil opus eſt letho* bene. Gottorph. *Letho nil opus eſt*. ſic Pont. lib. III. Eleg. I. ubi vulgo legebatur *Morte nihil opus eſt*. veteres nonnulli præferunt *Nil opus eſt letho*. Vetuſtiores tamen *Morte nihil opus eſt*. quare minimum abeſt, quin cenſeam reponi debere, *Morte tibi haud opus eſt*. mox *puppis eat* pro *navis* multi veteres. Si in promptu fuiſſent codices hujus operis aliquanto vetuſtiores caſtigatioreſque iis, qui in manus hactenus noſtras inciderunt, poteramus Triſti-

bus

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
235 E 17 vol. 3

bus recenſendis curam magis operoſam adhibuiſſe. Sed cum in nullo Naſonis poëmate pejus nobis proſpectum fuerit à membranis antiquis ac fidis, inter ſordes exemplarium mendoſiſſimorum diu hærendum eſſe non duximus. Secundis curis elegantiſſimum poëma curatius illuſtraturi, ſi ſubſidiis aliquanto præſtantioribus inſtruemur.

FINIS NOTARUM
IN TRISTIA,

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
235 E 17 vol. 3

NICOLAI HEINSII D.F.

NOTÆ

IN

P. OVIDII NASONIS

PONTICORUM

LIBROS QUATUOR,

INQUE IBIN POEMATIUM EJUSDEM.

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
235 E 17 vol. 3

VIRO EGREGIE DOCTO

JOANNI GEORGIO GRÆVIO,

HUMANIORES LITERAS

PUBLICE APUD DAVENTRIENSES

PROFITENTI

HAS IN NASONIS PONTICA ATQUE IBIN,

NOTAS INSCRIBIT

NICOLAUS HEINSIUS,

AMICUS AMICO.

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
235 E 17 vol. 3

NICOLAI HEINSII D. F.

NOTÆ

IN

P. OVIDII NASONIS

EPISTOLAS

PONTICAS.

IN caſtigandis hiſce libris codices fuere mihi præſto aliquanto vetuſtiores iis, quos Triſtia ſuppeditarunt, neque illi tamen ejus notæ aut auctoritatis, ut exactam locis male adfectis, qui plurimi paſſim hic illic occurrunt, medicinam fecerint. Primus omnium commendandum ſe offert V. Amp. Claudii Sarravii codex Gallicus ante annos octingentos exaratus, ſed mendoſe admodum, nec ille integer, ut qui in Elegia ſecunda tertii libri deficeret. Proximum vetuſtate Argentoratæ bibliothecæ exemplar, quod annorum circiter ſeptingentorum ſenium præ ſe ferret: in eo liber quartus cum parte tertii deſiderabantur. Nec ætate multo inferiores ex Mediceis unus, nobiliſſimi Rogerii Twisdenii equitis Baroneti itidem unus Anglicus. & Remigii Feſchii V. Cl. codex. Poſt hos primus Vaticanæ, Baſileenſis ſecundus, tertius Farneſianæ, quartus Barberinæ, Gottorphianæ quintus, ſextus & ſeptimus Hafnienſis, Regiæ in Galliis octavus bibliothecæ. Præterea unus Puteanorum fratrum, alter Balthaſaris Moreti, tertius V. Cl. Patricii Junii. Hi ante quadringentos, aut

 quin-

quingentos annos exarati. Reliqui notæ recentioris, Thuanei duo, totidem Medicei, Combianus unus, ſex Vaticani, duo, quos munificentiâ V. A. Bernardi Medonii Senatoris Toloſani poſſideo, tres Voſſiani, unus Patavinus, & Leidenſis bibliothecæ, & Rottendorphianus, & Boxhornianus & Arondelius, & à Petro Servio Medico Romano mihi donatus. Denique, quæ negligi nequaquam debent, lectiones diverſæ ex optimo veterrimoque libro ad oram Gryphianæ editionis à magno Scaligero notatæ, & aliæ ex Mediceo exemplari, quo Politianus uſus fuerat.

P. OVIDII NASONIS DE PONTO LIBER PRIMUS.] Nihil magis inſcitum aut barbarum hac inſcriptione, quam cave credas ab terſiſſima noſtri Naſonis manu eſſe. Libri veteres plerique nullam omnino inſcriptionem agnoſcunt. niſi quod Sarravianus omnium veterrimus & Combianus inter meliores numerandus, ſub finem libri ſecundi, EX PONTO LIBER II. EXPLICIT. Barberinianus, EXPLICIT LIBER OVIDII IN PONTO. Opinor PONTICORUM, aut EPISTOLARUM PONTICARUM titulo libros hoſce quatuor à Naſone inſignitos fuiſſe. Triſt. v. Eleg. 11.

Ecquid, ut è Ponto nova venit epiſtola, palles.

IN EPISTOLAM I LIBRI I.

AD BRUTUM] BRUTO optimi codices. atque ita ſemper deinceps per caſum tertium. rectè. quod ſemel loco hoc à me moneri ſufficerit.

V. 9. *Nec tamen accedunt.*] *Non* ſcripti. & mox pro *Quid veniat*, iidem *Quid veniant.* niſi quod in nonnullis *Qui veniant.* quod Georgio Fabricio arridebat.

debat. nequicquam. ego vetuſtiores ſequor. Triſt. III. Eleg. VII. ad epiſtolam de Perillâ,

Quicquid aget, cum te ſcierit veniſſe, relinquet:
Nec mora; quid venias, quidve requiret agam.

Eleg. XII. ejuſdem libri,

Sedulus occurram nautæ; dictâque ſalute,
Quid veniat, quæram, quiſve, quibuſve locis.

Metam. XI.

Quid veniat (cognovit enim) ſcitatur.

Virgil. Æn. I.

Quæ fortuna viris, claſſem quo littore linquant,
Quid veniant cuncti.

& lib. VI. *Fare age, quid venias.*
ſic & alii ſcriptores.

V. 15. *Quamvis non ſit miſerabilis index*] *quamvis non eſt* plerique veteres. verſu proximo pro *hoc* malim *hic*, ſi per antiquos liceat codices. Invenies his in libris non minus triſte illo, quod jam ante dedi.

V. 19. *Sed non prohibere poteſtis*] *ſed nec* è ſcriptis multi.

V. 24. *Carmina Brutus habet*] *ſcrinia* omnino rectius in Twisdeniano, Combiano, Boxhorniano, & Puteaneo à manu primâ. quod in Pirckeimeriano ſive Arondeliano Gronovius noſter teſtatus jam eſt ſe inveniſſe Obſervationibus ad Silvas Statianas. Omnino recte. Bruti enim, præter librum de Virtute Ciceroni, Senecæ, Plutarcho, aliis laudatum, etiam verſus extabant, & quidem ſatis laſcivi, ut ex Plinio lib. III. Epiſt. V. diſcimus. Auctor dialogi de claris Oratoribus, *Fecerunt Brutus & Cæſar carmina non melius quam Cicero, ſed felicius, quia illos feciſſe pauci ſciunt.*

V. 39. *Cornu tibicen adunco*] *abunco* Argentinus. Puto *obunco*. Met. lib. III. tamen *adunco tibia cornu* Penthei fabulâ.

v. 41. *Scimus ab imperio fieri nil tale Dianæ*] vir doctus in nuperis epiſtolis pro *Dianæ* reponit *Cybelles.* audacter mehercules. cum nihil ſit mutandum. In codicis Twisdenii margine hæc gloſſa erat adſcripta, *In Aricino nemore juxta Romam habuit Diana templum. ibi erant vaticinatores.* nihil verius. quomodo & intelligendum eſſe locum jam vidit ſagaciſſimus Gronovius Obſervat. lib. IV. cap. VII.

v. 43. *Superorum numina*] *nomina* veteres nonnulli.

v. 51. *Linigeræ Iſidis*] Hæc vera lectio, quicquid membranæ inter ſe pugnant. Vide Notas ad Artem Amator. lib. I. v. 79.

v. 61. *Cumque ſit exilium, magis eſt.*] Ita veteres conſtanter. Cenſeo nihilominus ſcribendum eſſe,

Quamque ſit exilium, magis es mihi culpa dolori.

Nam τὸ *eſt* verſu proximo rurſus ſequitur. ubi *pœnas* cum Argentoratenſi malo, quam *pœnam.* Similis loquendi modus. infra Eleg. IV.

Junctior Hæmonia eſt Ponto, quam Roma ſit Iſtro.

v. 66. *Ne non peccarim mors quoque non faciet.*] Verſus hic præter rem eſt, & præter Naſonianam elegantiam. Præcedens etiam nonnihil ſuſpectus.

v. 67. *Non igitur mirum eſt, ſi mens mea tabida facta*] *ſi mens mihi* Junianus. tres alii *Nil igitur mirum.* utrumque bene.

v. 69. *Vitiata teredine navis*] Hæc vera ſcriptura eſt, quam meliores membranæ adſtruunt. perperam alii *putredine.* Robertus Conſtantinus in Lexico voce Ὀζῶνα corrigit *vitiata teredine naris.* inſulſe. Inter teredinem & tineam hoc intereſt, quod altera ſit marina, altera terreſtris. Vide Plinium lib. XVI. cap. XLI. *Teredo* eadem quæ *Termes.* Græcis τερηδών. Iſidorus Etymol. lib. XII. cap. V. verſu proximo lege cum caſtigatioribus ſcriptis *Æquorei ſali* non *Æquoreos ſcopulos.*

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
235 E 17 vol. 3

v. 77. *Hoc mihi ſi ſuperi, quorum ſumus omnia, credent.*] Cave reponas, *quorum ſunt omnia.* cum pro recepta ſcriptura & codices vetuſti, & ipſa ratio pugnent. Adeantur quæ notamus ad librum v. Metam. v. 343.

v. 80. *Si precor*] *Si precor* meliores.

IN EPISTOLAM II.

v. 6. *Quiſque loquar tecum*] *Quique* nonnulli veteres. & mox *Hei mihi* pro *Heu.* bene.

v. 9. *Viderit hæc ſi quis, tibi me ſcripſiſſe fateri*
Audebo, & propriis ingemuiſſe malis.
Viderit. audebo tibi me ſcripſiſſe fateri,
Atque modum culpæ notificare meæ.]

Prius diſtichon Sarravianus, unus Mediceus & Boxhornianus non agnoſcunt, poſterius totidem alii. quatuor duos medios verſus omittunt. Ex duobus diſtichis unum faciendum hoc modo,

Videris: audebo tibi me ſcripſiſſe fateri.
Audebo propriis ingemuiſſe malis.

ita enim poſterior verſus in quibuſdam ſcriptus occurrit, cum vulgati exhibeant *Audebo & propriis.* Poſſit & legi,

Videris hoc: ſi quidem tibi me ſcripſiſſe fateri
Audebo, & propriis ingemuiſſe malis.

Nam membranæ nonnullæ *Viderit hoc ſi quid.* alter Medonianus *viderit ô ſi quid.* Qua lectionum diverſitate opinor factum, ut ſciolus aliquis anſam arripuerit ex duobus verſibus verſus quatuor procudendi. Certe verſus ultimus ſatis arguit indoctam manum. Quis enim credat Naſonem *notificandi*, aut, quod in aliis extat, *certificandi* verbo uſum? præterea plerique pro *modum culpæ* agnoſcunt *modum pœnæ.* quæ vox ſequenti verſu iteratur minus concinne. τὸ *Videris* elegantiſſimum eſt. Propertius, lib. II. El. xv.

Viderit hoc, ſi quam jam peperiſſe pudet.

Noſter epiſtola Medeæ,

Viderit iſta Deus, qui nunc mea pectora verſat.

Artis Amator. lib. III.

Viderit utilitas: ego cœpta fideliter edam.

lib. II. *Viderit Atrides: Helenen ego crimine ſolvo.*

Remed. Amor.

Viderit, Hæmoniæ ſi quis mala pabula terræ
Et magicas artes poſſe nocere putat.

& ibidem,

Nona terebatur miſeræ via. Viderit, inquit:
Et ſpectat zonam pallida facta ſuam.

Faſtorum II.

Viderit, audentes Forsne Deusne juvet.

Triſt. V. Eleg. II.

Viderit. ipſe ſacram quamvis inviſus ad aram
Confugiam.

Lucanus lib. IX.

——— conditor artis
Viderit iſta Tages.

Statius Theb. III.

Viderit hoc bello viridis manus.

Petronius, *Videris tamen, inquit: non ero tui ſimilis.* Neque aliter Cicero & optimus quiſque ex ævi aurei ſcriptoribus. Loca plura adſcripſi, ut ſuas Naſoni elegantias aſſererem.

V. 25. *Nec fronde nec arbore tecti*] *læti* non invenuſte unus Vaticanus.

V. 32. *Quæ poſuit ſenſum ſaxea facta malis*] *mali* Puteanorum & Moreti exemplar. vere. Triſt. IV. Eleg. VI.

Menſque mali ſenſum noſtra recentis habet.

Pont. IV. Eleg. ult.

——— tantummodo vita relicta eſt,
Præbeat ut ſenſum materiamque mali.

ita libri veteres.

V. 35.

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
235 E 17 vol. 3

v. 35. *Qui non admittor*] *admittar* ſequentia requirunt. atque ita Sarravianus.

v. 40. *Sit mea pœna*] *ſit* idem Sarravianus aliique nonnulli. & mox *Amittat* pro *Amittet* Politiani excerpta & unus Vaticanus.

v. 48. *Captivas in ſera vincla manus*] *ad ſera vincla* ſcripti maxima ex parte.

v. 53. *Sic ubi percepta eſt brevis & non vera voluptas*] Numeros Naſonianos hic non agnoſco. à Patavino verbum ſubſtantivum aberat. Forte,

Sic ubi jam percepta brevis nec vera voluptas.

Mox *ſtatus iſte* non *ille* ſcripti meliores. & poſtea *pruinoſi equi* non *pruinoſæ noctis*. etſi in Amoribus dixerit noſter.

Longa pruinoſa frigora nocte pati.

v. 57. *Liquefiunt pectora curis*] Sic Fabricius reſtituit, cum in pleriſque ſcriptis editiſque *liqueſcunt* legeretur. tres noſtri *liquuntur* non male. & tum pro *liquet* verſu proximo, cum plurimis membranis *ſolet* reponatur. *liquantur* Twiſdenianus. in Faſtis *mella liquata* habes.

v. 66. *Quam male mutato poſſe carere loco*] Videtur ſcribendum *male mutando*. hoc eſt qui mutetur cum alio loco quantumvis malo. hoc eſt, quod poſtea eſt dicturus,

Nec petito ut bene ſit, ſed uti male tutius.

ſic lib. II. Eleg. II.

Sit tua mutando gratia blanda loco.

Pont. IV. Eleg. XIV. ex antiquis libris,

Nulla mihi cura eſt, terrâ niſi muter ut iſtâ.

Vide Gronovium Obſervat. lib. III. cap. I. ſic Elegia de Nuce, *ſolem mutare* non *vitare*, quod eſt in multis veterum. Quare fruſtra ſunt, qui hoc loco ſcribendum contendunt,

Quam male me tuto poſſe carere loco.

v. 69. *Suſcipe Romana*] in vulgatis codicibus no-

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
235 E 17 vol. 3

væ hoc elegiæ exordium eſt. Nos vetuſtiſſimorum exemplarium auctoritatem ſumus ſecuti.

v. 77. *Non vacat*] *Nec* ſcripti.

v. 83. *Maxima pars hominum*] Scribe *horum* vel *harum* videlicet gentium. lib. II. Eleg. I.

Maxima pars horum vitam veniamque tulerunt.

Ubi *hominum* in nonnullis etiam libris. proximo verſu Polit. Argent. & duo alii *timent*. recte, ſi *curant* pro *curat* reponas.

v. 86. *Quamlibet & longis curſibus aptus equus.*] *Quamque libet* priſca exemplaria. quod mutari non debuit.

v. 89. *Ira viri mitis non me miſiſſet in iſtam,*
Si ſatis hæc illi nota fuiſſet humus.]

Alterutrum redundat aut τὸ *iſtam* aut τὸ *hæc*. quæ duo niſi barbare non poſſunt conjungi. pro *humus* aliquando reponebam *humum*. in iſtam humum. Nunc parum abeſt quin refingendum cenſeam, *non me miſiſſet in Iſtrum*. infra lib. III. Eleg. IV.

Nec mea verba legis, qui ſum ſubmotus ad Iſtrum.

Triſt. lib. II.

Solus ad egreſſum miſſus ſeptemplicis Iſtri.

atque ita paſſim. Præter flumen Iſtrum in hoc tractu etiam Ἴστρος oppidum. quod *Iſtrus* Latinis. Plinio *Iſtropolis*. Arriani Periplus ἰστρίαν vocat. quo ſpectat nummus argenteus apud me cum inſcriptione ΙΣΤΡΙΗΩΝ. fuit autem Mileſiorum colonia, ut & Tomi. pro *viri mitis* cum ſex ſeptemve noſtris *Dei mitis* reponendum. quod Naugerius in ſuis quoque invenerat. Deum paſſim Auguſtum appellat.

v. 92. *Vitam cui dedit ipſe, capi*] *premi* Polit. Thuan. & duo alii. ut Triſt. lib. V.

Terreor hoſte meum pene premente latus.

v. 101. *Vtque diu ſub eo, ſic ſit ſub Cæſare terra*] alii *Roma*. ſed neutrum bene. certe *terra* præcedenti verſu jam occurrebat. Quatuor,

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
235 E 17 vol. 3

Utque diu ſub eo ſit publica ſarcina mundi.
quinque, *ſit publica ſarcina terræ.* quod in Erfurtano etiam invenerat Zinzerlingus. unus, *ſit publica ſarcina curæ.* Moreti liber pro diverſa lectione *ſit publica ſarcina rerum.* Sarravianus admodum mendoſe *Utque diu ſub eo, ſic ſit publicæ ſaro terræ.* Combianus, *Utque diu ſub eis.* alius *ſub eo eſt.* Locus mirifice turbatus. nam verſu proximo pro *eat* plurimi etiam veteres *eant.* Timide dico, dico tamen, videri reponendum,

Utque diu ſubſint huic publica pondera rerum.
videtur enim vox una aut altera excidiſſe. paulo ante pro *juſtiſſimus ipſe eſt*, priſcæ editiones & ſcripti ſatis multi cum Argentoratenſi *mitiſſimus.* quomodo *Deum mitem* paulo ante appellarat.

V. 105. *Non petit ut bene ſit, ſed uti male tutius.*] *Non pete quod* Puteaneus. Unus Vaticanus *Non petit.* Lege *Non petito ut bene ſit*, vel *Non petito bene ſit.* Scaliger, *Neve pete ut bene ſit.* etiam non male.

V. 109. *Subeam pacatius arvum*] malim *ſubeant* cum uno Hafnienſi, ut ad *oſſa* referatur.

V. 113. *Aliquis poſt funera ſenſus*] *aliquid ſenſus* cum Argentoratenſi & uno Vaticano. ſic lib. II. Eleg. II.

Si quid habet ſenſus umbra diſerta.

V. 114. *Terreat ut manes*] *& manes* plerique veteres. duo *Terruerit.* totidem *Terreat hic.* quod ſequor.

V. 125. *Qui vincit ſemper, victis ut parcere poſſit*] *vicit* & *poſſet* Sarrav. & tres alii.

V. 133. *Duxi veſtros Hymenæon ad ignes*] *dixi* priſcæ editiones cum multis manu exaratis. quod explodit Fabricius. non ego. ſic *canere Hymenæon* Met. XII.

Ecce canunt Hymenæon, & ignibus atria fumant.
Statius Genethliaco Lucani,

Et veſtros Hymenæon ante poſtes
Feſtis cantibus ipſa perſonabo.

Claudianus lib. II. Rapt. Proſerp. de Jove,

——— *nimbis Hymenæon hiulcis*
Intonat.

ita ſcribendum eſſe illic jam monui. cave enim credas ab Hymenæo tonuiſſe. Terent. Adelph. *Tibicina & Hymenæum qui cantent*. ubi Donatus, *ſic accipe hymenæum in nuptiis, quemadmodum* θρῆνον *in funere, vel in ſacris hymnum.*

V. 150. *Jure venit cultos*] Verſus, niſi fallor, ſpurius, & quem pro Ovidiano vix admiſerim.

IN EPISTOLAM III.

RUFINO.

Abeſt tota hæc epiſtola à Sarraviano codice. Argentoratenſis poſt proximam epiſtolam collocabat.

V. 10. *Ut ſolet infuſo vena redire mero*] *affuſo* Twiſdenius. quod præſtat. vide quæ notamus ad Artis librum I. v. 650. in Epicedio Druſi,

Aridaque affuſa guttura tinxit aqua.

alludunt huc & duo alii codices, in quibus *effuſo mero*. pro *vena* nonnulli *flamma*, vel *vita*. Forte *Veſta*. pro igni. Silius libro VI.

Procedit renovata focis & paupere Veſta
Lumina prætendens.

V. 13. *Ut multum demas noſtro de pectore curæ*] Argent. & quinque alii *noſtræ de gurgite curæ*. eleganter & vere, ſi quid video. ſic *gurges vitiorum* Ciceroni.

V. 26. *Aut ſi ſit*] *Aut ut ſit* plerique veteres & *extenuanda* pro *attenuanda*.

V. 30. *Quod tua fecerunt ſcripta retexit opus*] *texerunt* Patavin. & unus Hafnienſis. Scribe *texuerunt*. & vide quæ noto initio Remedii Amoris.

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
235 E 17 vol. 3

v. 31. *Sive pium vis hoc, ſeu vis muliebre vocari*] *ſive hoc muliebre* plerique. nonnulli etiam, *Sive pium jus hoc.*

v. 36. *Dulcedine cunctos Ducit*] rectius duo Vaticani *dulcedine captos.* Met. lib. I.

Arte nova vociſque Deum dulcedine captum.

Met. XI. ——— *quarum dulcedine captus*

Pana jubet Tmolus citharæ ſubmittere cannas.

Juvenalis de Statio,

——— *tanta dulcedine captos*

Allicit ille animos.

v. 37. *Scythico quid frigore pejus*] *littore pejus* codex Scaligeri, & duo alii. rectius etiam hoc.

v. 39. *Cum bene ſunt clauſæ caveâ Pandione natæ*] *ſint* plerique veteres. *ſit* Argentinus, Farneſianus, & unus Vaticanus. optime. nec hanc Mycilli conjecturam Fabricius improbare debuit. duo ex noſtris cum Aldina editione, *cum bene ſit clauſa Pandione nata.* verum proxime.

v. 40. *Nititur in ſilvas quæque redire ſuas*] *illa redire* Argent. & decem alii. probe. niſi pro *quæque* mavis reponi *uſque.*

v. 43. *A pectore noſtro*] *è pectore* cum melioribus. pro *cedere* verſu proximo unus Vaticanus *vellere.* pro *pellere.* & tum *Te* pro *Tu* ſit ſcribendum.

v. 51. *Non dulces educat uvas*] *herbas* Argent. & multi alii.

v. 61. *Veterum nobis exempla virorum*] Scribe *veterum reorum*, vel invitis membranis, & Notas adi ad Faſt. lib. v. v. 621.

v. 63. *Et grave magna animi*] *I grave* malim appoſita repetitione, ſi quid video.

v. 76. *Quo duce trabs Colcha ſacra cucurrit aqua*] Opinor Naſonem ſcripſiſſe *Colchas aquas.* ut jam monui Triſt. lib. v. Eleg. VII. nam unus Medic. & prima editio,

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
235 E 17 vol. 3

Quo duce Colchiacas Argo cucurrit aquas.

v. 83. *Nulli datus omnibus ævis*] Rottendorphianus, *omnibus ex his.* quod placet. *omnibus illis* Arondelianus.

v. 86. *Quæ facit ex dictis non ita multa tuis*] *Quæ facis* unus Vatic. at Argentinus *Qui facit.* quomodo Tanaquillus Faber in Epiſtolis conjicit. Ego olim legebam, *Si facio.*

v. 87. *Si poſſent*] *poſſint* meliores.

v. 89. *Ne me fruſtra ſanare labores*] *ſervare* ſcripti. & paulo ante pro *præceptis poſſe coire tuis*, unus Hafnienſis *fomentis.* quomodo paulo ante v. 44.

v. 92. *Sed ſum*] *ſim* priſcæ editiones.

v. 94. *Ad me pervenit, conſuluique boni*] *conſuluitque boni* plerique veteres. Argent. & alii nonnulli *conſiliumque dedit.* duo *conſiliumque boni.* præterea verſu præcedenti quidam, *Ut tamen hæc ita ſint*: non *hoc ita ſit.* Scribe,

Ut tamen hæc ita ſint, munus tua grande voluntas
Ad me pervenit, conſuliturque boni.

IN EPISTOLAM IV.

v. 4. *Nec juveni luſus qui placuere, juvant*] *qui placuere placent* concinnius Thuaneus unus.

v. 6. *Ætatis facta eſt*] malim *Ætati.*

v. 14. *Fructibus aſſiduis*] & hic *Frugibus* cum Twiſdenio & altero Thuaneo. Vide Notas Faſt. lib. 1. v. 677.

v. 19. *Series immenſa laborum*] *malorum* Sarrav. Argent. Scaligeri, & duo alii. in Triſtibus,

Si tanti ſeries ſit tibi nota mali.

v. 23. *Quia venerit*] *quod venerit* meliores. proximo verſu τὸ *a* Sarrav. Polit. aliique omittunt.

v. 31. *Junctior*] Diſtichon neſcio an genuinæ notæ.

v. 34.

v. 34. *deſeruere fugam*] *deſtituere* vetuſtiores.

v. 37. *Nec Amyntore natus Quas fugerem docuit*] *Agenore* Sarrav. Argent. Scaliger. & multi alii. ut de Phineo intelligatur. recte. quod Naugerius & Mycillus jam viderunt. hinc apud Val. Flaccum libro IV.

——— *magno prognatus Agenore Phineus.*

v. 42. *Non didiciſſet amans*] *Amor* Sarrav. Argent. & tres alii. *Amoris præceptorem* ſe paſſim noſter appellat.

v. 50. *Oſcula ferre comis*] *genis* præſtat cum uno Hafnienſi & tribus Vaticanis. ſuperiori verſu pro *talem te* quidam *te talem*. Cenſeo ſcribendum,

O ego, Dî faciant, vel talem cernere poſſim.

v. 54. *Sperato nunquam*] malim *ſperando*. vel *ſperato nuſquam.*

v. 57. *Lenito Cæſare*] *Principe* ſcripti. proximo verſu pro *provocet* duo veteres *provehat*. Forte *provehat axe*. ut in Amoribus.

Flava pruinoſum quæ vehit axe diem.

IN EPISTOLAM V.

v. 7. *Sic mihi*] veteres *Et mihi*.

v. 10. *Scribimus invita vixque movente manu*] *vixque coacta* meliores omnes cum primis editionibus. Gottorphianus *rogata*. unus Voſſianus *notata*. Puto,

Scribimus invitâ vix properata manu.

vel, *perarata.*

v. 11. *Animum contendere*] *divertere* Petri Servii codex. Forte *animo devertere*. de quo Met. VIII. nil tamen temere mutandum.

v. 12. *Nec venit in duros*] *ad duros* in vetuſtioribus.

v. 14. *Mollior ipſe*] *ille* meliores.

v. 20. *Ut ſub judicium*] *Et* iidem.

v. 21. *Niſi Lycus in Hebrum Confluat*] prior in *Lycus* ſyllaba paſſim corripitur. etiam apud noſtrum Pont. IV. Eleg. X. Combianus pro diverſa lectione *Lixus*. In Patavino *Nilus*. quod amplector. ſimilia habes Amor. lib. II. Eleg. XVII.

Sed neque diverſi ripa labuntur eadem
Frigidus Eurotas populiferve Padus.

quæ adagii vicem obtinent. Propert. lib. I. El. XII.

Tam multa illa meo diviſa eſt millia lecta,
Quanta Hypanis Veneto diſſidet Eridano,

ſic ſcribe. non *Quantum*.

v. 24. *Subducunt oneri*] Scribe *ſubducant* vel contra libros.

v. 25. *Juſtiſſima cauſa laborum*] *laboris* quidam. Lege,

At puto fructus adeſt juſtiſſima cauſa labori.

v. 27. *Tempus ad hoc nobis (repetas licet omnia) nullum*] Scribendum, quicquid libri veteres diſſentiunt,

Tempore ad hoc nobis (repetas licet omnia) nullo
Profuit (atque utinam non nocuiſſet!) opus.

v. 30. *Et tecum quæro ſæpe quid inde petam*] *Et mecum quæro* nonnulli veteres, & *feram*. ut infra,

——— *ſi te diſtantia longè*
Plëiadum laudent ſigna, quid inde feres?

v. 41. *Studium non utile ſervo*] *carpo* ſex libri. id eſt reprehendo.

v. 53. *Cum bene quæſieris quid agam*] Puto, *Cum bene quæſierim, quod agam.*

v. 56. *Hac meſſem ſatis eſt ſi modo reddat ager.*] *Hanc ſatis eſt meſſem* Baſileenſis & Petri Servii codex. Deinde ſcripti plerique cum priſcis editionibus, *Si mea reddit humus*, vel *reddat*.

v. 61. *Sollicitâ poliam mea carmina curâ*] *limâ* unus Voſſianus & Hafnienſis. ut ſupra,

Scilicet

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
235 E 17 vol. 3

Scilicet incipiam limâ mordacius uti.

v. 63. *Sed glorior Iſtrum*] *ſi glorior* Putean. alius, *quia*. Lege *ſi glorier*. mox *Ingenio* pro *Ingenium* veteres plerique.

v. 65: *Hoc ubi vivendum eſt, ſatis eſt ſi conſequar arvo*] Tolle priori loco verbum ſubſtantivum cum ſex ſcriptis, & repone *conſequor* cum melioribus pleriſque.

v. 67. *Quid mihi diverſum*] *Quo mihi* Sarrav. Scaliger. Argent. & quatuor alii. optime. Vide Notas Art. Amat. lib. I. v. 303. Sequenti verſu malim,

Quem Fortuna dedit, Roma ſit ille, locum.

v. 75. *Vix credere poſſum*] *poſſim* Polit. & duo alii. & mox *tranſiluiſſe* meliores pro *tranſiliiſſe*.

v. 78. *Res juvat iſta nihil*] *juvet* legendum.

v. 79. *Quid tibi ſi calidâ proſit laudere Syene?*] In Sarraviano *calida eſproſit imidere ſine* mendoſiſſime. codex Scaligeri *poſitus laudere*. Scribe,

Quo tibi, ſi calida poſitus laudere Syene?

vel, quod malim, *poſitis*. *Quo tibi*. vide Notas Art. Am. lib. I. v. 303. quibus adde locum Propertii libro IV. Eleg. III.

Nam mihi quo, Pœnis ſi purpura fulgeat oſtris?

ubi perperam *tibi purpura* nunc legitur. *poſitus* etiam eleganter. Pont. lib. I. Eleg. II.

Non vacat in qua ſint poſiti regione Tomitæ
Quærere.

infra Eleg. VII.

Ecquis in extremo poſitus jacet orbe tuorum?

lib. IV. Eleg. VI.

Quale tamen potui de cœlite, Brute, recenti
Veſtra procul poſitus carmen in ora dedi.

Eleg. VIII.

Clauſaque ſi miſero patria eſt, ut ponar in illo,
Qui minus Auſonia diſtet ab urbe, loco.

infra lib. II. Eleg. X.

Ipſe

Ipſe quidem poſitus cum ſim ſub cardine mundi,
Qui ſemper liquidis altior exſtat aquis.

ſic & ibi codices veteres. ut & lib. III. Eleg. III.

Effice ſit nobis non implacabilis ira,
Meque loco poni commodiore velit.

lib. IV. Eleg. II.

Si quis in hac ipſum terra poſuiſſet Homerum.

Silius initio lib. III.

Extemplo poſitos finiti cardine mundi
Victor adit populos.

ſub occaſu poſiti Iberi apud auctorem Herculis OEtæi.

v. 80. *Aut ubi Taprobanem Indica tingit aqua*] plerique veteres *pingit*. Scribe *cingit*. quod Moreti codex confirmat. Ep. Acontii,

Inſula Coryciis quondam celeberrima nymphis
Cingitur Ægæo nomine Cea mari.

Metam. IV.

Decolor extremo qua cingitur India Gange.

Epiſt. Ariadn.

Omne latus terræ cingit mare.

v. 82. *Quid inde feres*] *feras* meliores.

v. 83. *Scriptis melioribus*] imo *mediocribus* cum vetuſtioribus maxima ex parte.

IN EPISTOLAM VI.

v. 6. *Nec minus à ſtudiis diſſidet illa tuis*] Ita & ſcripti conſtanter. cenſeo nihilominus reponendum,

Nec mens à ſtudiis diſſidet illa ſuis.

ſequentia confirmant hanc conjecturam. quam & poſtea in codice Twiſdenio probæ notæ pro diverſâ lectione inveni notatam.

v. 13. *Hanc quoque fortunam ſenſi*] *Hoc quoque* Sarrav. Argent. Twiſd. & octo alii. Barberin. *Hoc quoque fortuna.* proxime verum. Scribe *Hoc quoque fortu-*

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
235 E 17 vol. 3

næ ſenſi. idque in primo Mediceo & uno Thuaneo poſtea inveni.

v. 17. *Fer opem precor eminus unam*] malim *unum.* quod unum ſupereſt. Superiori verſu rectius unus Vaticanus *Magnaque pars animæ*, quam *animi*. quod eſt in vulgatis. infra Eleg. IX.

Accipe pars animæ magna, Severe, meæ.

Pont. III. Eleg. IV. ut ſcribendum & illic,

Magnaque pars animæ mecum vixiſtis amici.

Metam. VIII.

——— *ô me mihi carior, inquit,*
Pars animæ conſiſte meæ.

lib. III. Eleg. I.

Ultima pars animæ dum mihi reſtat ades.

v. 21. *Nec breve, nec tutum eſt*] *Neve leve nec tutum* veteres nonnulli. Adi Notas Triſt. lib I. El. VI.

v. 25. *Sic culpa vocanda eſt*] *vocandum eſt* præſtat cum altero Thuaneo.

v. 26. *Omnis an in magnos culpa deos ſcelus eſt?* Quis dubitet? ſed ſcripſerat Naſo, *ad magnos Deos.* vel, quod magis arridet,

Omnis an ad magnos turba ſceleſta Deos?

ad Deos. vide Notas Faſt. IV. v. 310. Triſt. lib. II.

Scilicet in Superis etiam Fortuna luenda eſt;
Nec veniam læſo numine caſus habet.

v. 42. *Arguit*] *Arcuit* rectius tres ſcripti. quod Fabricius damnare non debuit. *arcere* pro prohibere. infra lib. III. Eleg. III.

Quam lex furtivos arcet habere viros.

v. 47. *Qui ne difficilis mihi ſit, Græcine, precare*] *labora* Feſchianus. quod placet. deinde *Quæ ne* alter Thuani. ut ad bonitatem referatur.

v. 48. *Confer & in votum tu quoque verba meum*] *tu quoque vota* Moreti liber. Puto *tu tua verba* vel *vota.* mox *incipiant* pro *incipient* duo veteres.

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
235 E 17 vol. 3

IN EPISTOLAM VII.

v. 4. *Hæc me Naſonem*] malim *Hæc tibi Naſonem.*

v. 8. *Gentis abeſſe velint*] *habere* Sarravianus, Argent. Combii, & Moreti. hoc eſt procul habeant.

v. 12. *Grandine pugnet hyems*] *pulſet* rectius decem ſcripti. ſic *verberatæ grandine vineæ* apud Horatium.

v. 13. *Nec pomis fœta nec uvis*] Sarrav. Argent. pri. Med. Feſch. multique alii *pomo.* & verſu proximo *ceſſet* pro *ceſſat* meliores.

v. 19. *Vtque ſit hoc verum*] *Idque ſit ut verum* plerique. quidam *Vtque ſit id verum.* Malim, *Sed ſit ut id verum.*

v. 21. *Notum non fingit amicum*] *notus* ſcripti. Diſtichon etiam hoc eſt ex dubiæ fidei pluribus unum.

v. 28. *Studii cauſaque faxque mei*] malim *duxque.* nam in Combiano *fixa.* lib. II. Eleg. III.

Primus ut auderem committere carmina famæ
Impulit. ingenii dux fuit ille mei.

v. 31. *Tanto mihi junctus amore*] Scribe *tibi* cum Sarraviano, Combiano, Twiſdeniano, & Vaticano primæ notæ. Verſus ſubſequens confirmat. Præcedenti forſan legendum *medio ſcripta canenda rogo*, vel, *toro.* hoc eſt feretro. non *foro.* de epicedio enim agit.

v. 42. *Parva relegati*] *relegari* cum ſcriptis. & *iſta domus* paulo ante pro *illa.*

v. 43. *Qui prævidet omnia Cæſar*] *pervidet* lege vel contra libros. Puteaneus *providet.* ſequenti Elegia,

Cunctaque mens oculis pervidet iſta ſuis.

quomodo & illic ſcribendum. Met. XIV. ubi ſimiliter erat peccatum,

ſocerum

——— *ſocerum, qui pervidet omnia, Solem*
Accipe.

Horatius,

Cum tua pervideas oculis mala lippus inunctis.

quanquam *prævideas* illic ſunt qui legant. non male. mox *Stultitiam meam* Sarrav. Argent. & tres alii.

v. 50. *A Jove*] *Ab Jove* puto. ut ſemper alibi. Vide lib. I. Faſt. v. 236.

v. 51. *Ipſe ſuas quamvis vires inhiberet Achilles*] *Ipſe ſuas etiam* Sarrav. & alii multi ex vetuſtioribus. Lege *ut jam*. infra lib. IV. Eleg. VIII.

Ut jam nil præſtes, animi ſum factus amici
Debitor.

Epiſtola Cydippes,

Durius ut ferro jam ſit tibi pectus, Aconti,
Tu veniam noſtris vocibus ipſe petas.

qui locus etiam peſſime erat habitus. In Amoribus,

Ut jam ſerваris bene corpus, adultera mens eſt.

& initio,

Ut jam nulla tibi nos ſit legiſſe voluptas.

Artis lib. I.

Ut jam fallaris, tuta repulſa tua eſt.

lib. III. *Ut jam decipiant, quid perditis?*

ſequenti verſu pro *dabat* Feſchianus & quatuor alii *tulit*.

v. 57. *Nec tamen officium ſenſit domus altera noſtrum:*
Hic illic veſtro ſub Lare ſemper eram.]

Hæc mendoſiſſima ſunt. Priori verſu bene Puteaneus & Thuaneus alter, *ſenſit magis altera.* niſi mavis,

Nec tantum officii ſenſit domus altera noſtri.

Quatuor veteres *noſtro ſub Lare.* unus Mediceus & pri. editio *Illic hic.* alii non pauci *Huc illuc*, vel *Hinc illinc.* Scribebam aliquando,

Illic, ceu noſtro ſub Lare, ſemper eram.

vel *multus eram.* nam libri quinque ex ſcriptis *tutus eram.*

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
235 E 17 vol. 3

eram. Nihil opus tamen mutatione. *Hic illic* ſive in tua ſive in fratris tui domo. Nam de fratre Græcini ante egerat.

V. 63. *Quod optas*] *optes* multi veterum. Lege *quid optes* cum Sarrav. Argent. pri. Medic. & tribus aliis.

V. 66. *Officii cauſa*] *cauſam* Argent. & alii quinque pro *dati* Combianus *data*. Sarravianus *dari*. Latet ulcus. aut verſus eſt ſpurius.

IN EPISTOLAM VIII.

V. 3. *Neve roges*] *roga* cum plurimis ſcriptis.

V. 4. *Summa ſatis noſtri ſit tibi nota mali*] Scribe *ſi tibi*. atque ita Sarravianus. *ſatis*, pro ſatis eſt. Superiori Elegia,

Nec tamen irrumpo, quo non licet ire, ſatiſque,
Atria ſi nobis non patuiſſe negas.

ita plurimi ex ſcriptis.

V. 6. *Dura bella*] *Dira* Feſchianus.

V. 8. *Cætera turba latet.*] *jacet* Politiani codex & ſeptem ex noſtris. recte. Adi Notas Triſt. lib. III. Eleg. I. V. 50. mox *facta ſcias* pro *leges* Gottorph. & Rottendorph.

V. 13. *Caſpius Ægypſus, de ſe ſi creditur ipſis, Condidit*] Multi veteres *Ægiſſus*. Argent. & quidam alii *Ægiſtus*. *Ægiſos* Combianus. *Ægiros* unus Vaticanus. alius *Egitos*. alius *Ægirus*. *Caſpios Ægiſos* Sarravianus. ſic & lib. IV. Pont. El. VI. ubi bis meminit ejuſdem civitatis, *Non negat Ægypſos*. ubi *Ægiros* vetuſtiores. vel, *Ægyros*. quinque alii *Ægiſſos*. vel *Ægiſos*. Conſtantino Porphyriogenetæ Themat. lib. II. cap. I. αἴγισσος eſt. Procopio lib. IV. de ædificiis Juſtiniani ἄγιστος. In Itinerario Antonini & Imperii notitia *Ægyſſos* eſt. quanquam apud Antoninum codices quidam *Ægiſos*, & *Ægyſos*. & *credimus* plerique veteres.

V. 15

V. 15. *Hanc trux Odryſius*] *Hanc ferus* ſcripti omnes, utrumque rectum. ſuperiori Elegia,

Truxque Getes armis, grandine pulſet hyems.

V. 17. *Ille memor magni generis*] *generis magni* in nonnullis. Twiſdenianus non male,

Ille memor generis, magnâ virtute quod auget.

V. 27. *Scythicas detruſus in oras*] *Stygias oras* Sarravianus, Polit. Argent. Combii, & tres alii. ſic infra,

A Stygiis quantum ſors mea diſtat aquis?

V. 33. *Aque domo rurſus*] *E que domo* bene Argent. & tres alii. Multi *Deque*. ſequenti verſu pro *prævidet* reponendum eſſe *pervidet*, cum *providet* ſit in nonnullis ſcriptis, ſuperiori Elegia monuimus. Arondelianus *mens oculis prævidet uſa ſuis*, non *illa*.

V. 43. *Nec quos pomiferis poſitos in montibus hortos*
Spectat Flaminiæ Claudia juncta viæ.]
piniferis in collibus ſcripti præſtantiores magno numero. Columellæ lib. x. *dumoſis poſiti ſub collibus horti.* Idem alibi collibus inſitos monet debere eſſe hortos. pro *Claudia* recte *Clodia* Sarravianus. prima editio *Cludia*. *Clodia* enim appellabatur hæc via, per quam iter Româ, Lucam, Piſtorium & Florentiam fiebat, ut ex Itinerario Antonini diſcimus. hoc eſt per Appeninum. ut jam conſtet, quinam piniferi colles ſint Naſoni, cum Appeninus pinum etiamnum frequentiſſimam ferat. In Tabula Peutingeriana, *Ad ſextum via Clodia*. In Gruteri Inſcriptionibus pag. CCCXCIX. & pag. CCCCXLVI. mentio fit CURATORIS. VIÆ. CLODIÆ. ANNIÆ. CASSIÆ. GIMINIÆ. ſeu CIMINÆ.

V. 47. *Conſita quædam*] malim *quondam*. atque ita unus Vaticanus. mox *contingere poſſit* meliores.

V. 55. *Quæ norunt verba*] malim *norint* cum uno Vaticano. & verſu præcedenti *Ducere* pro *Ducam*, ſi

per

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
235 E 17 vol. 3

per ſcriptos codices liceat, ut referatur ad τὸ *velim*, quod præceſſerat.

v. 57. *capulum preſſi moderatus aratri*] *prenſi aratri* Sarrav. Polit. & multi alii. ſed & vulgata ſcriptura ferri poteſt. Triſt. III. Eleg. X.

Nec quiſquam preſſo vomere ſulcat humum.

v. 60. *Jam bibat hortus aquas*] meliores omnes,

Et dare jam, ſitiens quas bibat hortus, aquas.

unus tamen Vatic. *quas ſitiens combibat.*

v. 67. *Umbria te revocat, nec non Albana petentem*
Appia ferventi ducit ab urbe rota.]

Ducit in arva rota meliores. & *Umbria nunc revocat.* pro *nec non* duo *nunc non.* Forte,

Umbria nunc revocat, te nunc Albana petentem.

v. 69. *Forſitan hoc optes*] Scribe *hîc optes* cum Sarraviano, Politian. & tribus aliis, ac primâ editione.

v. 71. *Ah nimium eſt quod, amice, petis*] τὸ *eſt* multi non agnoſcunt. Puto,

Ah nimium quid amice, petis?

IN EPISTOLAM IX.

v. 11. *Denſius iſtis*] *illis* ſcripti meliores. & poſtea. *nec fuit ipſe comes* pro *ille.*

v. 25. *Quantum debeat auxilium*] *quantum auxilii* in uno Vaticano. rectius.

v. 39. *Si modo non cenſus*] *nec* nonnulli.

v. 42. *Quas dedit ipſe mihi*] *ille* meliores.

v. 46. *Hoc ſolum eſt iſthic, quod licet eſſe meum*] Ita & ſcripti. Sed *liquet eſſe* reponendum. ſic Triſt. lib. I. Eleg. I. ſimili modo peccatur in libris vetuſtis,

Diſſimulare velis, te liquet eſſe meam.

v. 49. *Quod potuit*] *Qui potuit* caſtigatiores.

v. 54. *In gelidos fudit amoma ſinus*] *vertit* meliores magno

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
235 E 17 vol. 3

magno numero. Lege *verſit* aut *verxit*. quod eſt apud Diomedem. Gronovius *vergit* Obſervat. lib. I I. cap. V I I. qui videatur. ſic Met. IV. v. 506. ſcribendum monuimus ex ſententia doctiſſimi Grævii,

—— vergit furiale venenum
Pectus in amborum.

ita utuntur plerumque in ſacris inferis hoc verbo ſcriptores. Male etiam multi ex ſcriptis *aroma*. Juvenal.

Et matutino ſudans Criſpinus amomo,
Quantum non redolent duo funera.

Perſius Sat. I I I.

—— tandemque beatulus alto
Compoſitus lecto craſſiſque lutatus amomis.

Noſter Triſt. I I I. Eleg. I I I.

Oſſaque cum foliis & amomi pulvere miſce.

IN EPISTOLAM X.

V. 6. *Sed peragit*] Et cum melioribus. pro *febribus anhelis* Twiſdenius *acutis*. quod placet. vox medicis familiaris.

V. 12. *Gnava juventa*] ſcripti plerique *grata*, vel *Graia*. quod poſterius amplexus eſt doctiſſimus Gronovius. unus ex noſtris *flava*. alius *gnara*. Sarrav. Scaliger. & Argent. *nava Juventa*. recte. ita enim ſcribebant. ut paſſim in veterrimo codice Silii Italici. Seneca Hercule OEtæo,

In tempore ipſo gnavus occurrit Lichas.

ubi veterrimus Mediceus *novus*. hoc eſt *navus*. Vide Notas Triſt. lib. v. Eleg. I I I. v. 37.

V. 16. *Delicias ne mala noſtra vocet.*] Lege *vocent*. cum duobus antiquis.

V. 27. *Parvus in exiles ſuccus mihi pervenit artus*] malim *Parcus* vel *Rarus*. deinde *permanet* multi veteres. Forte *permeat*.

V. 38.

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
235 E 17 vol. 3

v. 38. *Vix mens triſtitiæ noſtra tuliſſet onus*] malim *mens mœſta* cum quinque ſcriptis, & priſcis editionibus.

v. 39. *Fractæ phaſelo*] *fragili* Barberin. bene. apud Horat. libro III. Od. II.

—— fragilemque mecum
Solvat Phaſelum.

Prudentius libro II. contra Symmach.

Inſtar erant tenuis cymbæ fragiliſque phaſeli.

ſupra Eleg. V.

Nos fragili ligno vaſtum ſulcavimus æquor.

Horatius Od. III. lib. I.

Illi robur & æs triplex
Circa pectus erat, qui fragilem truci
Commiſit pelago ratem.

& illum imitatus Seneca Medea,

Audax nimium, qui freta primus
Rate tam fragili perfida rupit.

NICOLAI HEINSII D.F.

NOTÆ

IN LIBRUM II EPISTOLARUM PONTICARUM P. OVIDII NASONIS.

IN EPISTOLAM I.

7. Nolit ut illa] *ulla* cum tribus ſcriptis legendum.

V. 12. *Si vetat*] *vetet* meliores, & *juvat* pro *rigat* verſu proximo. de quo dictum Art. Am. lib. I. v. 647.

V. 17. *Gaudia Cæſareæ mentis*] *gentis* videtur ſcribendum, cum ſubjungatur, *privati nil habet illa domus. Cæſarea gens*, quomodo *gens Flavia*, *gens Claudia*, *gens Æmilia*.

V. 27. *Numine cœleſti*] *Lumine* ex tribus ſcriptis.

V. 29. *Cum magnæ vocis honore*] *magno* unus Vaticanus.

V. 33. *Iuſtitiaque ſui caſtos placaſſe parentes*] Nemo intelligit, ut opinor, quid hæc ſibi velint. Sarravianus, Combianus, & unus Mediceus, cum prima editione & Scaligeri excerptis,

Iuſtitiamque ſui caſte placaſſe parentis.

optime. niſi quod priores duo *caſtæ*. mendoſe. *caſte placare Deos*, ut *caſte colere Deos* Ciceroni Epiſt. ad Terentiam, *caſte Deos adire* in lege XII. Tabb. *caſte*

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
235 E 17 vol. 3

ſacra facere, & ſimilia paſſim in ſacris. vide Notas Faſt. IV. v. 726. Cæterum unice hanc emendationem illuſtrat noſter ipſe infra lib. III. Eleg. VI de Auguſto,

Principe nec noſtro Deus eſt manſuetior ullus:
Juſtitiâ vires temperat ille ſuas.
Nuper eam Cæſar facto de marmore templo,
Jam pridem poſuit Mentis in æde ſuæ.

unde liquet verſu proximo ſcribendum, *Illo quæ templum pectore ſemper habet.* nempe Juſtitia. Vulgati & ſcripti *quo templum*, niſi quod Arondelianus pro diverſa lectione *Illa quæ.* Hæc prælo commiſſurus eram, cum incidi in magni Scaligeri ad Propertium animadverſiones, ubi pari modo Naſonianum locum caſtigatum offendi, idque ſub finem libri tertii.

V. 37. *Veros imitantia muros*] *verſos* Sarravianus & plerique alii. recte. Sequenti verſu idem Sarrav. & tres alii *pictis viris.* Excerpta Voſſii *vinctis.* Puto *fictis* ex argento videlicet.

V. 39. *Fluminaque & montes, & in altas proflua ſilvas*] *in altis ſilvis* plerique veteres. Excerpta Scaligeri, Combianus, & tres alii, *in altis paſcua ſilvis.* quod placet. niſi mavis,

Fluminaque in montes & in altas proflua ſilvas.

nam Junianus *in montes.* Arondelianus,

Fluminaque & fontes & latis proflua ſilvis.

V. 40. *Cum ſtrue juncta ſuis*] *mixta ſua* plerique veteres, niſi quod nonnulli *miſta ſuis.* recte.

V. 41. *Deque tropæorum, quod Sol incenderat, auro*] *incenderet* Sarrav. Argent. aliique nonnulli Baſileenſis recte *incenderit.* Præterea unus Vaticanus, *Deque triumphato auro.* quomodo in Faſtis,

Deque triumphato viſcera toſta bove.

V. 46. *In quibus & belli ſumma caputque fuit*] *ſumma caputque Bato,* Sarrav. & Scaligeri codex. optime. intellige Batonem Pannoniorum, vel ut alii, Dalma-

tarum

tarum ducem, cujus Dio, Paterculus, Suetonius, alii meminerunt. Veram lectionem jam vidit Scaliger. qui adeatur ad annum MMXXIII Chronici Euſebiani. *tulerunt* pro *tulere* verſu ſuperiori ſcripti.

V. 47. *Cæſaris iram*] *numinis* Sarrav. Scaliger. Argent. & multi alii. Polit. cum quibuſdam, *principis*.

V. 49. *Pertulit hoc*] *huc* Polit. & ſex alii. reliqui magna ex parte *hic*.

V. 50. *Oppida ſub titulo nominis eſſe tui*] *ſub titulos* caſtigabat Muretus. male. nam illa Tibulli,

Ite ſub imperium ſub titulumque lares,

& noſtri Remed. Amoris,

Sub titulum noſtros miſit avara lares,

longe alia ſignificatione dicuntur.

V. 55. *Sunt quædam oracula vatum*] Repone vel ſine auctoritate veterum librorum, *ſunt quiddam*. hoc eſt, ſunt aliquid. Vide Notas Art. Amator. lib. III. V. 755. proximo verſu pro *Nam* malim *Jam*.

V. 57. *Tarpeias ſcandere in arces*] *ſcandere turres* quinque veteres. Forte *rupes*. Propert.

Tarpeium nemus & Tarpeia in rupe ſepulchrum.

Ita legebat parens meus, non *Tarpeiæ turpe*.

V. 64. *Sufficiat*] *Sufficiet* meliores.

V. 65. *Imbuero Scythicas ſagittas*] *Induero* Leidenſis, *Induere pectora telis* habes Amor. lib. II. Eleg. X.

V. 67. *Dabitur tua laurea templis*] *dabitur tibi* concinnius multi ex ſcriptis. à te vel per te dabitur.

IN EPISTOLAM II.

V. 16. *Nullum majus adorſa nefas*] recte *adorta* Sarrav. Argent. Combii, Twiſd. aliique nonnulli,

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
235 E 17 vol. 3

ut apud Virgil. —— *ſimulato numine Bacchi*
Majus adorta nefas.

v. 23. *Sed licet arma feras*] malim *ferox*, ut ad τὸ *mineris* referatur. pro *efficies* verſu proximo Polit. & Arondel. *efficias*.

v. 27. *Templi violator*] *temerator* Feſchianus. rectius. Feſtus, *Temerare, violare ſacra & contaminare, dictum videlicet à temeritate.* apud Virgil.

Ultus avos Troiæ, templa & temerata Minervæ.

Propert. lib. IV. Eleg. x. de ara Herculis,

Hæc nullis unquam pateat temeranda puellis.

Ita ſcribe. *veneranda* male illic extat. Tibullus libro III. Eleg. v.

Non ego tentavi nulli temeranda virorum
Audax laudandæ ſacra docere Deæ.

noſter Faſt. I. ex veſtigiis vetuſtiſſimi libri,

Ne temerent puros exanimata focos.

In Ibide tamen,

Utque Jovis Libyci templum violare parantes.

apud Velleium quoque libro II. *Omnia pretio temerata vendente rempublicam conſule.* ubi *temperata* nunc legitur. *temerare*, corrumpere. ſic *fluvios temerare venenis* noſtro Met. VII. & *corpora nefandis dapibus temerare* Met. XV. Tacitus Hiſtor. IV. cap. LIII. *injectæ fundamentis argenti aurique ſtipes, & metallorum primitiæ nullis fornacibus victæ. Prædixere haruſpices, ne temeraretur opus ſaxo aurove in aliud deſtinato.* Adi Notas Amor. libro I. Eleg. VIII. v. 19.

v. 30. *Mea navis*] *puppis* Polit. & ſex alii.

v. 33. *Qui rapitur fatis*] Nonnulli & antiquis omittunt hoc diſtichon, quidam proximum. Alii ex ambobus unum faciunt utroque mediorum verſuum omiſſo. Ego utrumque diſtichon ſuperfluum & tollendum eſſe cenſeo. Certe in Sarraviano ita legebatur,

Qui rapitur . . . .
Porrigit ſpinas duraque ſaxa . . . .

hiatu

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
235 E 17 vol. 3

hiatu in priore ac poſteriore verſu relicto.

V. 37. *Accipitrem metuens*] *Accipitremque timens* vetuſtiores. ſed ſi ſuperiores verſus tollantur, vulgatæ lectioni non eſt movenda controverſia.

V. 38. *Audet in humanos*] *ad humanos* ſcripti.

V. 40. *Infeſtos canes*] *infeſtas* Combii & Feſchii. ut ſæpe alibi noſter. Vide Notas Met. III. v. 140.

V. 42. *Vocibus obde forem*] *obde ſeram* veteres quinque. Vide Notas Art. Am. II. v. 636.

V. 48. *Si modo ſervor*] *ſerver* nonnulli.

V. 50. *Principis æterni quam tibi præſtet amor*] aut *præſtat* legendum cum Argent. aliiſque plurimis, aut *æternum præſtet*, vel *æternam*. niſi mavis *Principis alterni quam tibi præſtat amor.* ut de Tiberio etiam intelligatur. ſed verius alterum.

V. 51. *Nunc tibi*] malim *mihi.* Nunc mihi adſit eloquium tuum.

V. 57. *erroris origine factum*] *imagine* rectius multi. ſic lib. III. Eleg. III.

Tu licet erroris ſub imagine crimen obumbres.

V. 58. *Tale monere*] *movere* cum melioribus pleriſque.

V. 60. *Tutius eſſe puto*] *putem* cum Hafnienſi. ſequens diſtichon nonnihil eſt ſuſpectum.

V. 74. *Nec vigor eſt Druſi*] *Druſo* malim.

V. 75. *Adde nurus, nepteſque pias, charoſque nepotes*] *Adde nurum neptemque pias natoſque nepotum* Sarravianus. Polit. & tres quatuorve alii. Argent. Scaliger. multique præterea recte,

Adde nurus, nepteſque pias, natoſque nepotum.

quidam etiam *natoſque nepotis*, vel *nepotes.* Juliæ in Pandataria exulantis non meminit, nec Juliæ neptis: neptes intellige Agrippinam Germanici uxorem, & Livillam Druſi filiam. nurus intellige Antoniam Druſi uxorem, Livillam, quam dixi, filiam Druſi, utpote Caii Cæſaris uxorem, & Æmiliam Lepidam

Lucio Cæſari deſtinatam, quæ & *nurus Cæſaris* propterea in veteri inſcriptione Bergomenſi appellatur. *nati nepotum* ſunt, quos Auguſtus videre potuit, Germanici liberi & Druſi, quorum ante meminit. Plinius lib. V. cap. XIII. auctor eſt Auguſtum eo, quo ſupremum obiit diem, anno M. Junium Syllanum neptis ſuæ nepotem jam vidiſſe genitum.

V. 77. *Adde quieti ſubdita montanæ brachia Dalmatiæ*] parum Latine dicitur *Dalmatia quieti ſubdita.* quare aut *Quiriti ſubdita* ſcribendum aut *Pineti*, quicquid pro vulgata lectione ſtant membranæ veteres. Codex Regius *quieto.* Sarrav. *quietis.* Pines dux Dalmatarum à Batone proditus. Sed cum *Pinnetem* vocet Velleius, πίννην Dio, priorem conjecturam duco veriorem.

V. 82. *Tempora Phœbêa virgine nexa tulit*] Scribendum eſt, utcunque membranis diſſentientibus, *Penêa virgine.* Nam Daphne Penei fluminis filia. noſter Met. I.

Nympha precor Penêa mane. non inſequor hoſtis.

Doctiſſimus Gronovius ad Statium ex Pirckheimeriano codice, *Phœbeâ conjuge.* at Phœbus ipſe Met. I. ad Daphnen, —— *quoniam conjux mea non potes eſſe,*

Arbor eris certe dixit mea.

Martialis ad Apollinem,

Fer rata vota patri. ſic te tua diligat arbor.

ſic legendum ex optimis membranis, non *uxor.*

V. 83. *Comitavit euntem*] malim *ovantem.* Suetonius in Tiberio. *Rhætico atque Vindelico bello gentes Alpinas, Pannonico Breucos & Dalmatas ſubegit. Germanico quadraginta millia dediticiorum trajecit in Galliam. quas ob res & ovans & curru urbem ingreſſus eſt.* Paria habes apud Dionem lib. LV.

V. 84. *Nominibuſque datis*] malim *ratis.* Germanicus nomen ſuum non una de Germanis victoriâ ratum fecit. hunc atque Druſum una cum Tiberio triumphaſſe poſt bellum Pannonicum confectum ex Dione diſcimus, etſi Druſus ipſi bello non interfuiſſet.

v. 90. *Parte ſecundus erit*] *eris* multi veteres.

v. 91. *Hanc colit ante diem per quam decreta merenti*] *colet* Sarrav. & *quamque decreta.* plurimi *quamquam.* Argent. *quamquam decreta parenti.* nonnulli etiam *Hanc colis* vel *Hunc.* Forte,

Hunc colis, ante diem per quem decreta merenti.

ut de Tiberio intelligatur, qui Meſſalino lauream ante diem decreverit. Certe Valerium Meſſalinum Pannoniæ præfectum huic bello interfuiſſe Dio teſtatur. nec dubium quin inter legatos Tiberii fuerit, quibus hoc bello confecto ornamenta triumphalia impetrarit ab Auguſto, teſte Suetonio & Dione, hoc eſt quod *vobiſcum comitavit ovantem* paulo ante dixerat, tecum nempe & cum cæteris legatis. nam & Meſſalam Corvinum Meſſalini patrem jam ſenem à Tiberio adoleſcente obſervatum fuiſſe teſtis eſt Suetonius. ut veriſimile ſit, ipſi quoque Meſſalino eum faviſſe.

v. 93. *Felices quibus hos*] *quibus o* Sarrav. & unus Vatic.

v. 95. *Si tamen hoc audis*] *hæc* meliores.

v. 109. *Sic igitur veſtræ vigeant*] *vivant* Barberin. malo *vireant.* Vide Notas ad lib. 1. Raptus Proſerpinæ Claudiani.

v. 112. *Eximar ut Scythici de feritate loci*] *Eximat* Sarrav. aliique nonnulli. *Eximat me* Argent. Lege, *Eximat ut Scythici me feritate loci.*

v. 113. *Sed tendit in ardua virtus*] malim *tendat.*

v. 123. *Qui quoniam patria*] malim *à patria.* & ſuperiori verſu *Venit & ad partes,* pro *vires.*

v. 125. *Perfer mandata*] *hæc fer* rectius plerique veteres. & mox *in mea verba* pro *ad* Polit. & Moret.

IN EPISTOLAM III.

v. 1. *Nomen virtutibus æquas*] *imples* Scaligeri codex, & alii nonnulli. ut lib. 1. Eleg. 11.

Maxime, qui tanti menſuram nominis imples.

v. 5. *Non averſatus*] *non inficiatus* alter Medonii.

mox pro *ſi modo vera fatemur* forte rectius reponatur *ſatendum.* in qua locutione multus eſt Lucretius, aliique optimæ notæ auctores.

v. 9. *Cura quid expediat prior eſt*] *prius* ſcripti.

v. 11. *Nec facile invenies*] *invenias* Argent. & ſex alii.

v. 13. *Facti ſi præmia deſint*] Lege *factis* vel *facto* ut κακοφωνία vitetur.

v. 15. *En detrahe menti*] *&* Argent. & duo alii. quinque cum Twiſdenio *nil.* Scribe, *i, detrahe.* ut monui lib. III. Eleg. III. Amor. pro *quod prodeſt* ſi refinxeris *quo proſit,* reddideris verſum molliorem. Amoribus,

Me miſerum monui, quo paucas proſit in horas.

v. 18. *Computat articulis*] *ſupputat* ſcripti meliores.

v. 19. *Venerabile nomen*] *numen* Sarrav.

v. 21. *Non ut torrentibus undis*] *non cum* Barberin. Lege *non, ceu torrentibus undis.*

v. 26. *Dum flavit velis*] *favit* legi præſtiterit. hinc *venti faventes* paſſim apud poëtas.

v. 27. *Tumuerunt æquora vento*] unus Voſſ. *notho.* unus Hafnienſ. *morbo.* Forte *Coro.*

v. 29. *Noſſe fateri*] *videri* meliores.

v. 33. *Te nihil exacto, niſi nos peccaſſe fatentem*] Locus mendoſiſſimus. nec juvant libri veteres. niſi quod *me* pro *nos* in nonnullis. Tanaquillo Fabro in Epiſtolis nuper editis, videbatur ſcribendum eſſe,

Te nihil ex acto niſi te feciſſe petentem.

quam ille caſtigationem ſuam pluribus aſtruxit in iiſdem Epiſtolis. Sed inconcinna eſt repetitio τοῦ *Te.* Quid ſi reponas?

Et nihil è facto, niſi te feciſſe, petentem.

Longius quidem à vulgata ſcriptura hæc abeunt. ſed nil occurrit melius, verſu proximo *juvant* pro *juvat* meliores.

v. 37. *Turpe putas abici*] *abigi* ſcribendum vel contra fidem membranarum.

v. 44. *A Stygiâ quantum mors mea diſtat aqua*] *Sty-*

Stygiis aquis plerique veteres. Scribe,

A Stygiis quantum ſors mea diſtat aquis.

nil certius. In Triſtibus,

Sorte nec ulla mea durior eſſe poteſt.

atque ita alibi paſſim. Val. Flaccus lib. II.

Ductor, ait, quod, virgo, tibi nomenque genuſque
Quæ ſors iſta, doce.

ſimili errore *mors* & illic nunc legitur.

V. 47. *Phocæus Oreſti*] *Oreſtæ* Sarrav. & unus Vatican. bene. Vide Notas Epiſt. Hermiones.

V. 49. *Qui prius eſſe ſolebas*] *quid* Sarrav. Argent. & tres alii. duo *quod*. recte. Adi Notas ad Epiſt. Medeæ.

V. 55. *Juvenis rariſſime*] *cariſſime* plerique veteres. ſeptem *juvenum cariſſime*. Lege *juvenum rariſſime*, vel cum Politiani codice, *juvenum clariſſime*.

V. 57. *Non ſunt hæc*] *non ſunt ea* meliores.

V. 60. *Humeris fulta carina tuis*] *ruina* bene Sarrav. Argent. & ſex alii. ut in illo apud noſtrum,

Te mea ſuppoſita veluti trabe fulta ruina eſt.

atque ea lectio priorem editionem meam jam occuparat. tamen alius eam ſibi poſtea vindicavit. Lucanus libro VIII.

Tu Ptolemæe potes Magni fulcire ruinam.

ſic *carina* pro *rapina* nunc legitur perperam in Elegia de obitu Mæcenatis inter Catalecta Scaligeri,

Irreligata ratis nunquam defeſſa rapina
It redit in vaſtos ſemper onuſta lacus.

Val. Flaccus libro VII.

——— *ratis infandis quos ſola rapinis*
Sævaque paſcit hyems.

V. 74. *Nunc tibi cogor onus*] *Me tibi cogit* veteres plerique. ſed non probo.

V. 76. *Qui non inferior*] *Quæ* meliores.

V. 79. *Nec quod ſit primo nobis à tempore cultus*
Contendo fratrem poſſe referre tuum.]

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
235 E 17 vol. 3

Poſſe negare ſcribendum olim cenſebam. At Sarravianus, Twiſdenius, & Argent. *Nec quo ſit primum.* ut ſenſus ſit, Contendo fratrem tuum meminiſſe non poſſe, quo primum tempore à nobis cultus ſit. quaſi velit jam à longo tempore & à prima infantia fuiſſe cultum, aut ante cunas, ut ſupra dixerat. Neque aliter codex Berſmanni. eamque veram eſſe ſcripturam in epiſtolis jam vidit Tanaquillus Faber. codex Arondelianus,

Nec quo ſit nobis à primo tempore cultus.

quo etiam in multis aliis. tres *quia*.

v. 81. *Ut una*] *ut unus* meliores. & recte.

v. 83. *Ultima te mecum vidit, mœſtiſque cadentes*
Excepit lacrymas Italis ora genis.

Quid hoc eſt monſtri? Italia te ultima mecum vidit? atqui locum certum debebat deſignare, ſive Romam, ſive alium quemcunque. Scaligeri codex *Itali ſilva* unde Avunculus meus Rutgerſius conjectura indubitata reponebat, *Æthalis Ilva.* nam *Ilva Æthalia* teſte Plinio dicta. Argent. & Barberin. *Itala ſilva.* Combii *Æthala ſilva.* unus Vatican. *Ætalis ora.* at omnium veterrimus Sarravianus *Æithali ſilva.* ut nihil verius ac certius ſit hac reſtitutione. Ilva Tyrrheni maris inſula ob copiam ferri celebratiſſima. quare Virgilio dicitur, *inexhauſtis Chalybum generoſa metallis.* ubi videndus Servius. apud quem mendoſe *Quidam Ilvam Ithacem dictam volunt* pro *Æthalen.* hanc Græci Αἰθάλην & Αἰθαλίαν vocant. Vide Stephanum in Αἰθάλη.

v. 87. *Inter confeſſum medius dubieque negantem Harebam*] τὸ *medius* abeſt à Sarraviano & duobus aliis. Voſſ. *dubius* alius *medie.* Lege cum Argent. & Barber. *Inter confeſſum dubie dubieque negantem.*

v. 89. *Exemploque nivis, quam mollit aquaticus Auſter*] Diu eſt quod *ſolvit* ſcribendum vidi. idque fragmentum Vaticanum confirmat. Metam. 111.

Quip-

Quippe color nivis eſt, quam nec veſtigia duri
Calcavere pedis, nec ſolvit aquaticus Auſter.

hinc & *nives ſolutæ* paſſim apud noſtrum. Lucanus libro IX. ——— *calido non ocyus Auſtro*
Nix reſoluta cadit.

libro IV. *Riphæas huc ſolve nives.* ſic & alibi idem.

V. 91. *Hæc igitur referens*] *repetens* velit reponi vir doctus. hoc eſt recordatus, ut ille interpretatur. atqui vulgata ſcriptura eundem ſenſum habet. Vide quæ notamus ad Epiſtolam OEnones. idem vir doctus in epiſtolis paulo poſt caſtigandum cenſebat,

Reſpicias veterem lapſis in rebus amicum.

nihilo felicius. nam *Reſpicis antiquum amicum*, quod in vulgatis eſt, minime ſollicitari debet. *Antiquus amicus* enim idem, qui & *vetus*, optimis ſcriptoribus dicitur. ſic proxima elegia,

Tu comes antiquus, tu primis junctus ab annis.

V. 93. *Lapſis in rebus*] *laſſis* meliores omnes hoc loco. vide Notas Triſt. lib. I. Eleg. VIII. V. 35.

V. 96. *Commoda mille precor*] Scribe *precer*.

IN EPISTOLAM IV.

V. 2. *Judicio non dubitate meo*] *dubitante* plerique, ſed *dubitande* ſcribendum cum pri. Mediceo & ſex aliis.

V. 7. *Ante meos oculos præſto tua ſemper imago*] *præſens tua* quatuor libri. tres *viſa eſt.* alius *vera eſt.* Sarrav. mendoſe,

Ante oculos noſtros tua eſt tua ſemper imago.

Argentin.

Ante oculos noſtros tua ſtat tua ſemper imago.

Lege *tua ſtat, tua ſemper imago eſt. noſtros oculos* præterea plerique. *Eſſe* & *ſtare ante oculos* eleganter dictum. Vide Notas Triſt. III. Eleg. IV. V. 57. Met. XI. *Ante oculos ſtat & ille meos.*

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
235 E 17 vol. 3

v. 17. *Lima raſus liber eſſet amici*] *amice* quinque aut ſex veteres. in duobus ultimæ duæ literæ τῦ *amici* eraſæ. Scribe *limâ amicâ*, & adi Notas Triſt. lib. I. Eleg. VIII. v. 65.

v. 20. *Nos cunctis curva theatra locis*] *junctis locis* reponendum: ut plerique ſcripti. Proximi ſedebamus in Theatris. prior Thuanus *terna Theatra*. ſic ſupra Triſt. IV. Eleg.

Proque tribus reſonant terna theatra locis.

v. 22. *Quantus in Æacide Actorideque fuit*] Hic hiatus inſolens eſt Naſoni. Nec conſtant ſibi ſcripta exemplaria. Regius *Æacida Neſtorideque*. Polit. Argent. & ſeptem alii *Æacide Neſtorideque*. Antilochus certe Achilli familiaris & amicus fuit. quatuor alii cum Twiſdeniano *Æacide Teſtorideque*. ſed Calchas inter amicos Achillis nuſquam recenſetur. quanquam propter illum rixæ inter hunc & Agamemnonem exortæ. tres, *Atride Tyndarideque*. duo *Atridis Tyndaridiſque*. ſed de fratrum pari noſter hic non agit. ſeptem *Æaciden Actoridenque*. Sarrav. *Æacidem Neſtorideque*. ſi quid mutandum, legam,

Quantus in Æacidis Actoridiſque fuit.

nam Achillis & Patrocli amicitia nobiliſſima. ſic *Hectoras* dixit epiſtola Laodamiæ.

v. 25. *Longa dies citior*] *citius* Sarrav. Argent. & ſex alii. & pro *tempore*, iidem *ſidere*.

v. 27. *Nec Babylon æſtus*] *æſtum* ſcripti potiores.

v. 26. *Erit*] nonnulli *erat* Puto, *eat*. ſic Met. I.

——— *euntem*

Detinuit ſermone diem.

v. 33. *Tutare ſodalem*] *tutare* meliores omnes.

IN EPISTOLAM V.

SALANO] ita ſcripti potiores. cum SOLANO perperam legatur hactenus. quatuor veteres SALINO.

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
235 E 17 vol. 3

v. 9. *Euxino Ponto*] *extremo* Polit. Combii; & multi alii. tum paulo ante pro *junctus ab uſu* duo veteres *cognitus uſu*.

v. 11. *Brevem fieri mihi Cæſaris iram*] *ſalvi Cæſaris* Sarrav. Argent. pri. Med. aliique complures. ſic ſupra Eleg. III. ſub finem,

Ut tibi ſit ſalvo Cæſare ſalva parens.

tres alii *ſalvo mihi* cum Twiſdeniano.

v. 15. *Doctiſſime*] malim *mitiſſime* cum fragmento Vaticano. *juſtiſſime* Arondel.

v. 18. *Pace fruatur humus*] concinnius *humum* veteres decem & Gryphii editio.

v. 19. *Tu tamen hic ſcriptos*] *huc ſtructos* Sarrav. duo *inſtructos*. tres *hos ſtructos*. Reliqui omnes fere, *hic ſtructos*. Scribe *hic ductos*. *Ducere & deducere verſum* noſtro familiare. Triſt. v. Eleg. I.

Ipſo nec emendo. ſed ut hic deducta legantur.
Non ſunt illa ſuo barbariora loco.

ſupra,

Inque tot adverſis carmen mirabitur ullum
Ducere languenti me potuiſſe manu.

& lib. I. Triſt. Eleg. X.

Sæpe maris pars intus erat. tamen ipſe trementi
Carmina ducebam qualiacunque manu.

Pont. IV. Eleg. II.

Ducitur & digitis littera rara meis.

deductum carmen noſtro Pont. IV. Eleg. I. & Virgilio in Bucolicis.

v. 22. *Magna facis*] *trahis* eleganter unus Vatican.

v. 28. *Tantæ ſumere molis onus*] *opus* meliores plerique.

v. 32. *Materiâ debilitante jacent*] *debilitata* iidem. & *Quod ſi forte liber* non *Qui*. & *Hoc tibi facturo* pro *Hæc*.

v. 42. *Participem ſtudiis*] *ſtudii* meliores. neque

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
235 E 17 vol. 3

aliter ſcriptores Latini. & verſu proximo iidem codices *comes antiquus* pro *antiquis*.

v. 47. *Cum tu deſiſtis*] *deſiſti* cum iiſdem. pro *deſiiſti*.

v. 48. *Tectaque ora*] *Clauſaque* veteres multi, cum nonnullis editionibus.

v. 52. *Spemque docens doctæ vocis amicus habet:*] Hæc nihili ſunt. quinque veteres *decens*. Scribe *Spemque decens doctæ vocis amictus habet*. In ipſo amictu ac toga decenter complicata jam ſpes eſt eruditæ vocis. Quintilianus aliique artis oratoriæ magiſtri non minimum referre nos docent ad commendationem oratoris, ut togam decenter componat. Superiori etiam verſu recte libri veteres *ſilens adſtat*, non *ſilent*. Hæc jam ante multos annos in codice meo caſtigaram, quem poſtea peregrinatione à me ſuſcepta, dum domo abſum, ſororis meæ maritus Gulielmus Goeſius vir ordinis apud Batavos noſtros Senatorii Typographis edendum tradidit. Ut mirer exſtitiſſe nuper, qui ſibi vindicaret hanc caſtigationem.

v. 67. *Thyrſus enim vobis, geſtata eſt laurea nobis*] Mihi totum diſtichon hoc dubiæ fidei eſt ſuſpectum. *κακοφωνία* enim iſta, *vobis*, *nobis*, *ambobus* mire offendit aures. deinde vix eſt aſſequi quid velit. Nam in ſcriptis codicibus monſtra lectionum comparent. Sarravianus,

Thyrſus ſubleſtate geſtata eſt laurea nobis.

Combianus *Thyrſus ubi eſt à te*. Polit. & fragmentum Vaticanum cum Rottendorphiano,

Delphica non æque geſtata eſt laurea nobis.

tres *Thyrſus ineſt vobis*. duo, *adeſt*. pro *ſed tamen* unus Medic. *ſed favor*. Puto *ſed par*.

v. 75. *Succedatque ſuis orbis moderator habenis*] *tuis habenis* magna ex parte veteres. pro *moderator* unus Hafnienſis *moderamen*. argute. ut imperium Germanico voveat ac apprecetur. ſuccedat tuis habenis ac regimini orbis moderamen. Putean. & unus

Thuan.

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
235 E 17 vol. 3

Thuan. *moderandus*. veterrimus Sarravianus *moderatus.*

In Epistolam VI.

v. 1. *Quem præſens*] *qui* Sarrav. & Patav.

v. 6. *Et ma'a me meritis ferre minora doles*] ita ſcripti conſtanter. neque tamen conveniens homini amico eſt, iſta tam immanis aſperitas mentis, ut doleat pœnam Naſoni ab Auguſto irrogatam eſſe infra ejus meritum. Quare aſſentior Tanaquillo Fabro reponenti *doces* pro *doles*.

v. 11. *Quid prodeſt dicere*] imo *diſcere* cum Sarrav. & aliis quinque.

v. 12. *Qua mea debuerit currere cymba via*] *Quam viam* unus Hafnienſis & unus Voſſianus. recte. Vide Notas Triſt. v. Eleg. VII. v. 36.

v. 23. *Turpe ſequi caſum*] Diſtichon Ovidianæ venæ nil habet. pro *fortunæ cedere* Argent. Sarrav. & tres alii *fortunæ accedere.*

v. 35. *Lapſo Gracine fidelis*] meliores *laſſo*.

v. 37. *Quæ tu cum praſtes, remo tamen utar & aura*] *Quem tu* Combii, & quinque alii. tres *Quod*. duo *Quam*. Scribe, *Quem te cum praſtes*. hoc eſt fidelem, quod præceſſerat. deinde multi veteres *utor in auras* vel *utar*. Sarrav. Polit. & duo alii, *utor in aura*. quod verum eſt.

v. 38. *Admiſſo ſubdere calcar equo*] *alterno equo* Argent. ut de equis deſultoriis agat. Propertii Vertumnus lib. IV.

Eſt etiam aurigæ ſpecies Vertumnus, & ejus
Trajicit alterno qui leve pondus equo.

Manilius,

Nec non alterno deſultor ludere dorſo
Quadrupedum, & ſtabiles poterit defigere plantas,
Per quos vadit equos.

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
235 E 17 vol. 3

Lucifero alternus equus dabatur. Caſſiodorus: *Equi deſultatorii per quos Circenſium miniſtri miſſus denunciant exituros, Luciferi præcurſorias velocitates imitantur.*

IN EPISTOLAM VII.

v. 3. *Quid agas audire voluntas*] *voluptas* ex melioribus.

v. 4. *Et modo quicquid agas ſit tibi cura mei*] Sarrav. & duo alii, *Et ſi quid agis ſit.* omiſſo τῷ *modo.* pro quo alii *bene* cum Argentinenſi. alii, *jam*, vel *tu*, vel *nunc*, & ſimilia. Scribe, *Et ſi, quicquid ages, ſit tibi cura mei.* Atque ita tres ſcripti. niſi quod in iis *agas.* poſſet etiam reponi,

Eſt bene, quicquid agas, ſi tibi cura mei eſt.

v. 14. *Incitat umbra metum*] Scribo *incutit.* neque aliter pro diverſa lectione Barberinianus. Sarravii codex *immutat.* mendoſe. *terrorem, timorem, pavorem, metum incutere* paſſim apud Ciceronem & Livium.

v. 23. *Cognitus oris*] *creditus* in Arondeliano.

v. 24. *Nec numerus noſtris caſibus eſſe poteſt*] *Nec fraus in noſtris caſibus* Argent. & decem alii. quæ lectio magis arridet. Sarrav. mendoſe,

Nec planis noſtris caſibus eſſe potes.

v. 33. *Perſcribere verſu*] *deſtringere* Twiſdenianus. pro ſtrictim recenſere. eleganter. Gloſſa ejus, *i. exprimere & narrare.*

v. 35. *Non igitur vereor, quod te rear eſſe verendum*] *quo te* nonnulli veteres. *verear qua terrear* Sarrav. & Scaliger. tres *quia.*

v. 41. *Vulneror ictu*] *verberor* Argent. & Feſchii.

v. 45. *Serie calcata malorum*] *cæcata* meliores omnes magno numero. *laborum* etiam Argent. & duo alii.

v. 49.

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
235 E 17 vol. 3

v. 49. *Et ſine labe peracta eſt*] τὸ *eſt* abeſt à Sarrav. Argent. Twiſden. & quatuor aliis.

v. 53. *Adjuvat aliquos*] *aliquem* meliores. *aliquid* pri. Medic. Thuan. *alios.* etiam bene. Sarrav. *aliquo.* Scribe, *aliqua.* Vide Notas Triſt. III. Eleg. IV. v. 75. verſu proximo pro *hoc abſens* quatuor *abſentis caput.*

v. 55. *Quem non obrueret taciti quoque Cæſaris ira*] *obruerit* multi. *Quæ non obruerit* Combii. *Quod non obruerit iram* Voſſian. alius *orruerit iram.* veterrimus Sarravianus,

Quæ non horruerit tacitam quoque Cæſaris iram.

recte, ſi *horruerint* reponas. niſi malis, *Quis non horruerit.* nam *Obruit* cum præceſſerit verſu ſuperiori, hic ferri non poteſt.

v. 77. *Nitendum vertice recto eſt*] *vertice pleno eſt,* Sarrav. Scaliger. Argent. & octo alii. recte. vide Notas Amor. II. Eleg. XI. v. 41. *cadet* etiam pro *cades* verſu proximo ex ſcriptis plurimi. & recte. de onere loquitur.

v. 80. *Vivere ne nolim deficiamque facit*] *cavet* repone ex melioribus.

v. 83. *Nec in æquore deſere navem*] *deſine* veteres quatuor. adi Notas Art. Am. II. v. 725.

IN EPISTOLAM VIII.

v. 11. *Quantum ad me redii*] decem veteres *Quos poſtquam vidi.* quinque *Eſſe liber videor.* duo *Quando ad me redii.* Politiani codex *Præmia quanta, Dei!* eleganter. Sarravianus. *Quanta meridi.* mendoſe. alii aliter.

v. 17. *Quid noſtris oculis niſi ſola palatia deſunt*] duo *deſint.* unus Medon. *deſit.* Scribe *deſit.* Virgil.

Lac mihi non æſtate novum nec frigore deſit.

v. 22. *Minantis habet*] *minacis* unus Medic.

v. 24.

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
235 E 17 vol. 3

v. 24. *Supprime frena tua*] *lora* Polit. & quinque alii.

v. 25. *Parce puer ſæcli decus admirabile noſtri*] *parce precor* unus Voſſ. probe. duo noſtri τὸ *puer* non agnoſcunt. alius, *Per.* & ſane ſequentia ſatis evincunt ad Auguſtum hæc eſſe referenda, non ad Tiberium, quem poſtea eſt allocuturus. Scaliger conjiciebat, *Parce pater.* neque aliter in epiſtolis Tanaquillus Faber. Deinde *decus indelebile* reponendum ex melioribus, niſi quod Sarrav. Scaliger. & duo alii *indeflebile* mendoſe. Met. XV. *nomenque erit indelebile noſtrum.* Poſſet etiam legi, *Parce vir, o ſæcli.* ſic Triſt. V. Eleg. 11. ad eundem Auguſtum,

O vir, non ipſo, quem regis, orbe minor.

v. 27. *Per patriæ numen, quod te tibi carius ipſo eſt*] meliores, *quæ te tibi carior ipſo eſt.* tres cum Arondeliano *patrium numen.* malo *patriæ nomen.* ut Rottendorphianus exhibebat.

v. 34. *Qui veniunt magno per tua juſſa gradu*] Puto *per tua geſta.* *jeſta* ſcriptum fuerat, unde *juſſa* factum. Patav. *verſa.* unus Vatican. *per tua vota.* etiam bene.

v. 36. *Daque locum Scythico qui ſit ab hoſte procul.*] *Daque, procul Scythico qui ſit ab hoſte, locum* meliores duo etiam *Scythico orbe.*

v. 37. *a Cæſare proxima Cæſar*] rectius *proxime Cæſar* in Puteaneo.

v. 40. *Ante triumphales equos*] *triumphantes* eſt in vetuſtioribus.

v. 42. *Vivant, & poſſis filius eſſe diu.*] *Vivunt & u* Barberin. *Vivat & huic poſſis* unus Vatic. *vivant u* *poſſis* unus Medon. Puto ſcribendum,

Vivat, & o poſſis filius eſſe diu.

Vide Notas ad Epiſt. Penelopes v. 101.

v. 46. *Cumque bonis nuribus quas perperere nurus.*] *quos perperere* plerique veteres. nepotes innuit

Sa

Sarravianus & octo alii, *quod.* pro *quot.* ut Combianus.

V. 52. *Præſentes aliquid proſit habere Deos*] *aliquos* unus Vatic. Scribe *aliqua proſit.* Vide Notas Triſt. lib. III. Eleg. IV. V. 75.

V. 53. *Tuta gladiator arena*] *tota* plerique veterum.

V. 56. *Intrata eſt ſuperis quod domus.*] *Facta quod eſt ſuperis jam domus* in Regio. Scribe *Tacta.* verſu proximo malim *Felices illos.*

V. 60. *Quos dedit ars vultus*] *votus* Sarrav. Argent. *votis.* placet.

V. 65. *Nam caput è noſtrâ citius cervice recedet*] Scribe *recidi,* & refer ad τὸ *patiar*, quod ſequitur. Epiſtola tamen Paridis,

Ante receſſiſſet caput hoc cervice cruenta.

Propert. lib. II. Eleg. VII.

Nam citius paterer caput hoc diſcedere collo.

quare, ſi vulgatam ſcripturam tuemur, *recedat* malo quam *recedet.*

V. 68. *Portus & aura fugæ*] Sarrav. Argent. pri. Medic. & ſex alii *ara.* recte. quod & Ciofanus in ſuis invenerat. Adeantur Notæ ad Epiſt. Penelopes V. 110.

V. 70. *Utque meas aquilas veſtra ego ſigna ſequar*] *vos mea ſigna* Argent. & ſeptem alii. codex Moreti *Voſque meas aquilas veſtra ego.* Scribe,

Voſque meas aquilas, vos mea ſigna ſequar.

V. 76. *Juſtaque quamvis eſt*] *juſtaque quantumvis* malim.

IN EPISTOLAM IX.

V. 7. *Me fortuna tibi, de qua quod non queror, hoc eſt, Tradidit.*] tres *quod conqueror.* ſex *non conqueror.* unus Vatican. *non conquerar.* Lege *ne conquerar.* deinde

Pro-

Prodidit Argentinus. eleganter. hoc eſt expoſuit, objecit.

v. 21. *Hoc tecum commune Deis*] *Deos* Sarrav. Argent. *decus.* Lege *Deo* cum Puteaneo, vel *Deo eſt.*

v. 28. *Cur ego dona feram*] *thura* ſcripti plerique.

v. 29. *Si fallant vota coloni*] *fallat* meliores. Ceres nimirum. in Faſtis,

Sæpe ſeges primis dominum fallebat in herbis.

Prudentius libro II. contra Symmachum,

Nec vernas infudit aquas creberrimus imber
Fruge nova, & viridis ſi meſſis adulta priuſquam
Conceptas tenero ſolidaret lacte medullas,
Afflatum calido ſuccum contraxit ab Euro,
Iejunoſque tulit calamos, atque irrita vota
Agricolæ ſterilis ſtipularum ſilva fefellit.

ſic & *decipere* & *mentiri* & *eludere meſſis* dicebatur. Symmachus pro ara Victoriæ, *Spem provinciarum omnium meſſis ægra decepit.* Noſter Amor. lib. III. El. x.

Cum bene jactati pulſarant arva ligones,
Irrita decepti vota colentis erant.

apud Horatium *fundus mendax* libro III. Od. I. & *ſpem mentita ſeges* libro I. Epiſt. VII. apud Tibullum libro II. Eleg. I.

Neu ſeges eludat meſſem fallacibus herbis.

Propertius libro II. Eleg. XV.

Terra prius falſo partu deludet arantes.

Valerius Flaccus libro VII. v. 229.

——— *patriam inde vocato,*
Qua redit itque dies, nec nos dis nata malignis
Luſerit hoc uno ſemper ſub frigore meſſis,
Fas mihi non ſtabiles, fas & tibi linquere Colchos.

ita locum mendoſiſſimum reſtituo. *Non ſtabiles Colchi* in quibus ſedes certa non figitur. pari modo Plautus Mercatore *ſtabilem patriam & domum* dixit,

Quis modus tibi exilio tandem? e veniet qui finis fugæ?

Qui

Quæ patria aut domus tibi ſtabilis eſſe poterit? dic mihi.

Perperam *non habiles Colchos* & *Cluſerit meſſis* in Valerio hactenus legebatur. *Accipiat* mox meliores verſu proximo pro *Accipiet*.

V. 31. *Intonſo Baccho*] *immerito* multi veterum. utrumque rectum. ſic contra in Triſt. *merita cadet agna Minervæ.* & ſæpe alibi.

V. 32. *Inducto ſub pede*] *adducto* ſcripti fere omnes. recte. ſic *adducta clava* Faſt. I. *adducto nervo arcus.* & *adductus ramus* Pont. III. Eleg. V. & ſimilia paſſim apud noſtrum. id eſt, contracto. ſic Epiſt. Canaces *macies adduxerat artus.* & Met. III. *Adducitque cutem macies.* Val. Flaccus lib. V.

Vincula prenſa manu ſaxis adduxerat imis.

id eſt attraxerat. *abduxerat* minus bene vulgati, cum *abducta flumina* mox ſequantur. idem libro VI.

——— *extremas laqueis adducere turmas.*

& apud noſtrum Met. VIII.

——— *adductaque funibus arbor.*

Statius Theb. IX. ubi pari modo peccatur,

Ter Cadmea Phalanx torvum adduxere cadaver,
Ter retrahunt Danai.

V. 34. *Tam bene quam patriæ conſulit ipſe ſuæ*] *quod* Argent. & primæ editiones. Lege *quo.* nempe imperio. deinde *ille* meliores.

V. 43. *Non tibi Caſſandrus pater eſt, durusve Caphareus.*] Inepte Caphareus ſcopulus cum Caſſandro componitur. multi ex ſcriptis *genitorve Caphareus.* Argentinus, qui eſt inter optimos, *duruſve Phareus.* Sarravianus omnium veterrimus *gentisve Pheræa.* eleganter & vere. Alexandrum enim Pheræorum in Theſſalia crudeliſſimum tyrannum innuit, quem ab uxore Thebe ejuſque fratribus obtruncatum in cubiculo fuiſſe ex Xenophonte partim libro VI. de rebus Græcorum, Diodoro Siculo, libro XVI. biblio-

thecæ,

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
235 E 17 vol. 3

thecæ, Plutarcho ac Cornelio Nepote in Pelopida, Conone apud Photium, partim ex Cicerone, Valerio Maximo, aliis, diſcimus. ac ejus rei noſter quoque meminit in Ibide,

Inque tuo thalamo ritu jugulere Pheræi,
Qui datus eſt letho conjugis enſe ſuæ.

De inſigni ejus crudelitate apud Polyænum libro VI. Stratagem. & Ælianum varia Hiſtoria nonnihil occurrit. quod vero præmittit noſter, *Non tibi Caſſandrus pater eſt*, perperam de Caſſandro Rege Macedoniæ interpretantur. *Caſſandreus* enim legendum. quomodo Sarravianus diſerte, aliique nonnulli codices ex caſtigatioribus, ut de Apollodoro Caſſandriæ Tyranno longe immaniſſimo intelligatur, qui Caſſandreus proinde dictus. Nam Caſſandriæ tyrannum fuiſſe ex Pauſania Meſſeniacorum libro IV, Polyæno, & Prologo libri XXV. Trogi Pompeii docemur. Teſtantur id ipſum quoque excerpta Diodori Siculi Valeſiana pag. 356. Epitome Stephani Byzantii, Κασσάνδρεια πόλις Μακεδονίας, πρὸς τῇ Θρᾴκῃ, ἡ ποτὲ Ποτίδαια λεγομένη, ἀπὸ Κασσάνδρου, τοῦ Ἀντιπάτρου. ὁ πολίτης, Κασσανδρεύς. Meminit ſævitiæ ejus inter alios complures Ælianus Variæ Hiſtoriæ libro XIV. cap. XLI. meminerunt & excerpta Diodori Siculi, quæ diximus jam, Valeſiana libro XXII. pag. 264. De eo copioſe Polyænus libro VI. Stratagem. ubi inter cætera, καὶ τύραννος ἐγένετο φονικώτατος πάντων, ὅσοι παρ᾽ Ἕλλησιν ἢ παρὰ βαρβάροις ἐτυράννησαν. initio autem narrationis pro Ἀπολλόδωρος ὁ Κασσάνδρου ſcribendum, ὁ Κασσανδρεύς. Hunc ab Antigono Rege Macedoniæ oppreſſum expugnata Caſſandria idem Polyænus libro IV copioſe narrat. De violenta ejus morte ex Plutarchi libello de tarda Dei vindicta poteſt colligi: nec dubito noſtrum in Ibide eo reſpexiſſe, etſi loco inſigniter depravato,

Aut

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
235 E 17 vol. 3

Aut ut Caſſandri dominus non mitior illo ,
Saucius ingeſta contumuleris humo.

Herculem Alexandri Magni filium intelligunt interpretes à Caſſandro interfectum. Sed quis veterum crudelitatem Herculi unquam objecit? Priori verſu multum variant codices vetuſti, quorum major pars *Caſſandræ*. *Caſſandrus* nonnulli. *Caſſandris* unus. tres *Caſſandrei*. quos inter & Moreti liber ſatis antiquus, qui pro diverſa lectione *Caſſandreus*. *Caſſandrei* quoque liber Jureti vetuſtiſſimus. præterea quinque aut ſex noſtri *domino* non *dominus*. Scribe,

Aut Caſſandreæ domino non mitior urbis
Saucius ingeſta contumuleris humo.

Quanquam enim ex ipſius Apollodori apud Plutarchum ſomnio deprehendi quodammodo poteſt, poſt detractam vivo pellem in lebete elixus fuiſſe; nihil impedit tamen poſt has pœnas adhuc ſpirantem terra quoque ingeſta fuiſſe obrutum. Idque *τὸ Saucius* utcunque deſignat. Illud præterea in tranſcurſu monendum, ſcriptores antiquos hunc Apollodorum cum Phalaride frequenter conjungere, quod & à noſtro hic factum videmus. ita certe Plutarchus & Suidas in Γέρογνυμος, Polybius libro VI. in excerptis Valeſianis, Diodorus Siculus in iiſdem, Dio Chryſoſtomus Oratione ſecunda, Themiſtius oratione nona, Cicero libro III. de Natura Deorum, Seneca de Beneficiis libro VII. cap. XIX. & libro II. de Ira, cap. IV. Atque hæc de Apollodoro dicenda videbantur: quæ obſcuro hactenus nec intellecto Naſonis loco lucem allatura confido.

V. 59. *Ubi juſta*] *ut juſta* duo veteres.

V. 60. *Atque tuis humeris forte quievit opus*] *Utque* rectius veteres quatuor. & *ſuis humeris*. Sarrav. Argent. & Combii. *onus* præterea in antiquis octo aut decem. ſed fruſtra. Triſt. III.

Ut via finita eſt, & opus requievit eundi.

Scribe,

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
235 E 17 vol. 3

Scribe, *Utque ſuis numeris forte quievit opus.*
vel, *Aque ſuis numeris. numeri operis* hic dicuntur, ut Met. VII. *numeri laborum. Lexque datur numeris magnorum horrenda laborum.* quæ ibi vera eſt ſcriptura. *per numeros.* Met. I.

Perque ſuos intus numeros componitur infans.

ita enim ſcribendum. in Triſt.

—— cumque

Per numeros omnes hoc tueare caput.

numeros ſceleris dixit in Ibide. v. 186.

Ut careant numeris tempora prima ſuis.

Triſt. I. Eleg. VII. V. 48.

v. 67. *In Ponti littora veni*] *in Pontica* Polit. unus Voſſ. & unus Vatic. bene. ſic *Pontica tellus*, lib. III. Eleg. I. *Pontica terra* lib. II. Eleg. VII. & lib. IV. Eleg. IX. *Ponticus Iſter* lib. III. Eleg. II. V. 44. ut illic opinor caſtigandum. vide Notas.

v. 69. *Non mea ſubjecta convicta eſt gemma tabella*
Mendacem ceris impoſuiſſe notam.

linis impoſuiſſe ſcribendum cum Sarrav. Scaligeri codice, Argent. & uno Vaticano. vincula linea intelligit quæ tabellis obſignandis adhiberi ſolita. lini enim uſus in obſignandis tabellis notus. multi veterum *lignis*. quod Cujacio Obſervat. lib. XI. cap. XIV. placebat. alii, *ſignis*. Barberin. *tabulis*. alius *chartis*. præterea priori verſu *fallaci convicta eſt gemma ſigillo* Scaligeri codex. quod & Cujacius in ſuis videbatur inveniſſe.

v. 71. *Quod lege vetor*] *veter* ex melioribus.

v. 72. *Eſt tamen his gravior noxa fatenda mihi.*] *Et tamen noxa fatenda mihi eſt*, rectius tres veteres.

v. 73. *Neve roges quæ ſit ſtultam quam ſcripſimus artem.*] Malo cum quatuor antiquis,

Neve roges quid ſit; ſtultam conſcripſimus Artem.

v. 75. *Et quid*] *Ecquid* Sarrav. Medonii unus cum primâ editione.

v. 77. *Habuit moderatam vindicis iram*] *habui* præſtat cum nonnullis.

IN EPISTOLAM X.

v. 14. *Troïca bella*] *facta* duo veteres. Forte *Troïa fata.* ut, *Illi victa ſuis Troïa fata canunt.*

v. 22. *Te duce viſa meis*] *nota* meliores conſtanter.

v. 25. *Ætnæoſque lacus & olentia ſtagna Palici*] *Hennæoſque* Sarrav. Argent. & unus Vatic. duo alii *Ennæoſque.* dictum de hac voce multis ad Raptum Proſerpinæ Claudiani. præterea ſcribendum *Palicos.* ut ſit appoſitio. vidimus Palicos ſtagna olentia. *Stagna Palicorum* dixit Met. v. ſic apud Græcos ſemper Λίμνη Παλίκων, & κρατῆρες Παλίκων. etiam Παλικίνη κρηνὴ. nam duos fratres Deos Palicos fuiſſe conſtat. Virgilio tamen Æn. IX. *placabilis ara Palici.* ſed & illic quoque per appoſitionem ſumi poteſt. Poſſet & legi *olentia ſtagna Palicen.* ad oppidum Παλίκην ſtagno vicinum innuat. Adi Siciliam accuratiſſimi Cluverii.

v. 27. *Nec procul hinc Nymphe*] *Nymphen* ſcribe. præcedenti verſu *Anapis* quidam veteres. ſic & lib. v. Met. & alibi variant. Græcis tamen Ἄναπος conſtanter dicitur.

v. 28. *Currit aqua*] *manat* prior Thuaneus.

v. 30. *Heu quantum diſpar*] multi veteres *Heu heu quam diſpar. Eheu quam diſpar* Sarrav. Argent. & decem alii. totidem, *Hei mihi quam diſpar.* ut Epicedio Druſi,

Hei mihi, quam diſpar huic fuit illud iter!

v. 37. *Inque loquendo*] *loquendum* Sarrav. Argent. & quinque alii.

v. 43. *Hic ſim licet omnibus annis*] *abſens* nonnulli veteres. *abſim* Junianus. recte. Sarrav. *ipſam* mendoſe. Argent. *licet hic ſim.* malo præterea cum Rottendorph. & duobus aliis, *omnibus horis.* ſic lib. III. Eleg. v.

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
235 E 17 vol. 3

Te niſi momentis video pene omnibus abſens.

v. 45. *Ipſe quidem certè cum ſim ſub cardine mundi*] ſic Sarrav. cum vulgatis & ex ſcriptis multi. mendoſe haud dubie. Twiſdenius *toto*. quinque *certo*. excerpta Scaligeri & duo ex noſtris *extremi*. etiam bene. unus cum Arondeliano, *extremo*. quatuor *poſitus*. de quo vide Notas noſtras ſupra lib. 1. Eleg. v. v. 79.

v. 50. *Miſſus ab urbe venis*] *juſſus* Sarrav. Argent. & octo alii. plurimi *viſus*. quod ſequor. ſuperiori verſu pro *ſed ades* meliores *& ades*.

IN EPISTOLAM XI.

v. 5. *Venient oblivia nobis*] *veniant* octo veteres.

v. 15. *Hermiona Caſtor fuit, Hector Iülo*] *Hector illi* Sarrav. Lege *Iüli*. quomodo Argent. & Combii, cum Twiſdenio & Barberino. *Hermiones* præterea ſcribendum cum Barberin. & Juniano.

v. 25. *Ore ferant grates*] *O referant* cum ſcriptis. Argent. *Et referant*. Forte *At referant*.

NICOLAI HEINSII D. F.

NOTÆ

IN LIBRUM III

EPISTOLARUM

PONTICARUM

P. OVIDII NASONIS.

IN EPISTOLAM I.

7. *SI pax ulla eſt tua*] *eſt tibi* rectius nonnulli.

V. 14. *Tempora frigus habent*] *habet* cum quibuſdam.

V. 20. *Et in terrâ eſt altera forma maris*] Non ſatis hoc adſequor. niſi reponendum eſt forſan *æmula forma mari*. ſic apud Martialem,

Pæſtanis æmula labra roſis.

V. 24. *Potat aquas*] *potet* multi. Vide Notas Epiſt. IV. V. III.

V. 27. *Quam procul hæc regio eſt*] *Quo* Sarrav. Scribe *Quod* cum Twiſdenio, quatuor aliis, & primâ editione.

V. 35. *Cupias, ut re potiaris, oportet*] Scribe, *ut ſpe potiaris*, vel contra libros veteres. ſic & *potiri votis* paſſim apud noſtrum. Adi Notas Faſtor. V I. V. 126.

V. 45. *Ne cave degeneres*] Scripti meliores conſtanter *Hanc cave degeneres.* quod verum eſt. Metam. VII.

Acer equus quondam, magnaque in pulvere famæ,
Degenerat palmas.

ſic & ibi veterrimi codices. ut & apud Propertium lib. IV. membranæ, quas magno numero inſpexi, conſtanter,

Di mihi ſunt teſtes, non degeneraſſe propinquos.

nam perperam *propinquis* nunc legitur. Statius lib. III. Sylv. de Hercule Surrentino,

Nam capit, & tantum non degenerabit honorem.

Virgil. Georg. II. quanquam dubie,

Pomaque degenerant ſuccos oblita priores.

Columella lib. VII. cap. XII. *Venus ſi teneris concedi-tur, carpit & corpus & vires, animoſque degenerat. Degenerare nomen* Capitolinus in Opilio Macrino. ubi perperam Salmaſius *Degeniare* Animadverſionum pag. 170. Statius Theb. IV.

——— *famamque immanis alumni*
Degenerat.

ita cenſeo ſcribendum. *famaque* nunc circumfertur. Monuit jam de ſcriptura codicum Ovidianorum Zinzerlingus Promulſ. Critic. cap. XIII.

v. 46. *Famæ opus*] malim *onus*. præcedenti verſu *ut ſint* rectius vetuſti codices, quam *& ſint.*

v. 49. *Expoſuit memet populis fortuna videndum*] *populo* ſcripti. *Expoſuit mala populo.* Argent. quidam *meme.* Scribe,

Expoſuit mea me populo fortuna videndum.

v. 51. *Notior eſt factus Capaneus*] *es factus Capaneus* alter Medonii.

v. 57. *Quæ non*] *qua non* cum ſcriptis.

v. 60. *Parvis teſtibus*] alii *paucis.* nil muta. ſic Faſtor. IV.

——— *pro magnâ teſte vetuſtas*
Creditur.

v. 65. *Quarum tu præſta*] Scribe cum uno Vaticano,

Quar

Quare tu præſta, ne livor dicere poſſit.

v. 76. *Non minus officiis*] *Non magis* plerique veteres. quod verum eſt.

v. 77. *Niſi eris laudabilis uxor*] paulo durius hoc. Scribe *niſi ſis laudabilis*. & *Marcia* mox pro *Martia*. atque ita Arondelianus.

v. 82. *Rumor habet*] *livor* rectius multi veteres.

v. 94. *Sit virtus etiam non probitate minor*] verſus merito ſuſpectus mihi.

v. 95. *Nec tibi Amazonia eſt*] τὸ *eſt* multi codices non agnoſcunt. Forte *Amazonias ſecuris*. Græca enuntiatione.

v. 99. *Gratia fiant*] *fient* ſcripti meliores. & mox *Meque viro* pro *Deque*.

v. 111. *Tibi erit ponenda*] *erat* rectius nonnulli.

v. 113. *Morte nihil opus eſt*] Ne peccetur in leges metri, ſcribe cum tribus codicibus, *Nil opus eſt letho*. Vide Notas Triſt. lib. v. Eleg ult. v. 41. ubi monui poſſe etiam non inconcinne legi, *Morte tibi haud opus eſt*. Duo alii codices *Nil opus eſt morte*.

v. 121. *Nec nurus Ægyſthi*] *Ægypti* ſcribendum cum Sarraviano. qui Danai frater fuit. noſter alibi,

Exulis Ægypti turba cruenta nurus.

v. 123. *Vertendis nota figuris*] præſtantiores omnes *nata*. probe. Vide Notas Remed. Amor. v. 220.

v. 129. *Captatum ſæpe roganti*] *rogandi* meliores.

v. 130. *Exeat adverſa ne tua navis aqua*] imo, ut exeat. quomodo lib. IV. Eleg. IX.

——— *jactate rudentes,*

Exeat è Stygiis ut mea navis aquis.

Extet in adverſa Thuan. forte *Perſtet*. Arondel. *Extat in adverſa ne tibi*. unus Vatic. *Ereat*, hoc eſt *Hæreat*. quod ſenſus requirit.

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
235 E 17 vol. 3

v. 131. *Non ſemper ſacras*] diſtichon dubiæ fidei. niſi *Clarias ſortes* fortaſſis reponi placet.

v. 135. *Cum domus Auguſti Capitoli more colenda*] ut κακοφωνία vitetur, malim,

Cumque Auguſta domus Capitolî more colendi.

nam *colendi* Argentinus. Vide Notas Triſt. III. Eleg. VIII. poſſet & *Capitolî in mole colendi.*

v. 137. *Tum tibi Dî faciant adeundi copia fiat*] Etiam hic verſus mendoſus eſt. Sarrav. *Tum tibi deficiant.* quinque alii *di faveant*, *di facerit* Argentin. alius τὸ *di* non agnoſcit.

v. 138. *Proſectura aliquid cum tua verba putes*] *tum* meliores. Sarravianus quoque *putas*. ut & alii nonnulli. tres *puta* bene. niſi *putem* mavis cum Rottendorphiano.

v. 139. *Si quid aget*] *ages* Argent.

v. 141. *Nec rurſus jubeo*] duo *rurſum*. Latet ulcus.

v. 142. *Corporis ad cultum*] *ad curam* Sarrav. Scaliger. Argent. Feſchii, Arondel. & duo alii. Medicamine faciei,

Diſcite quæ faciem commendet cura puellæ.

v. 144. *Per patrum turbam*] *per rerum turbam* eleganter Sarrav. quo populi confluxum deſignat. *Per patriam turbam* Arondel.

v. 148. *Nec niſi ſollicitæ*] *Nil niſi* meliores.

v. 151. *Tu pete nil aliud, niſi ſævo ut ab hoſte recedam*] *ſævo niſi ab hoſte* iidem, & *Tum pete.*

v. 153. *Sed tu turbata timore*] multi *ſed ſunt turbata. conturbata* in fragmento Boxhorniano.

v. 154. *Voce tremente*] *ore* prima editio & quinque ſcripti.

v. 155. *Suſpicor hac*] *hoc* meliores, & *ſentiat.*

v. 157. *Nec tua ſi fletu*] Etiam hoc diſtichon vix pro genuino habendum, ne bis idem dicat. jam enim præceſſerat, *Nec lacrymis demenda mora eſt. ſcindantur*

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
235 E 17 vol. 3

dantur pro *ſcindentur* ſex ſcripti. poſterior verſus ex epiſtola Briſeïdis conflatus. *Sed tamen & lacrymæ pondera vocis habent.*

V. 163. *Auguſti numen adora*] *Auguſtum numen* meliores. recte. vide Notas Triſt. III. Eleg. VIII. v. 13.

V. 165. *Sint utinam mites ſolito tibi more*] duo *ſolito mihi*. Puto *ſolito ſibi more.* ut in Epiſt. Cydippes *More bonis ſolito*. Adi Notas Epiſt. XX. v. 144.

IN EPISTOLAM II.

V. 4. *Atque ſit ut nobis*] τὸ *ut* Sarrav. non agnoſcit. Argent. & ſex alii ex melioribus, *Utque ſit in nobis.* Lege,

Utque ſit è nobis pars bona ſalva facis.

V. 8. *Qui cum Fortuna terga dedere fuga*] Scribe vel invitis ſcriptis codicibus, *cum Fortuna terga dedere mea. terga dare* pro fugere, uſitatum noſtro, & melioris ævi ſcriptoribus.

V. 19. *Utque magis cauti poſſunt timidique vocari*] *timidique videri* Sarrav. Argent. Polit. & quinque alii. Præterea videtur ſcribendum, *Utque nimis.* vel *ſatis cauti.*

V. 22. *At meus excuſat caros ita candor amicos,*
Utque habeant de me crimina nulla facit.]
Puto,

At meus excuſat caros mihi candor amicos.

ut alibi,

Excuſem ne te ſemper, amice, mihi.

deinde pro *facit* Sarrav. & tres alii ex melioribus *favet. habeat favor* Argent. *ex me* etiam unus. Twiſdenius codex *cavet*. Scribe,

Utque habeant per me crimina nulla, cavet.

V. 23. *Sint hi contenti venia ſignentque licebit*] Scribe, *Sint hac contenti veniâ*, cum Moreti codice. pro

ſignentque Sarrav. *ſientque*. Argent. *fugiaque*. reliqui, *fugiantque*. niſi quod Arondelianus, *veniaque fugaque*. Nil muto. *fugiantque* perperam occupavit multas editiones, etiam noſtram. *ſignare* verbum juris. Pont. IV. Eleg. XV. *Confiteor: teſtere licet. ſignate, Quirites.*

V. 26. *Turpe putatis*] *putaſtis* meliores. & præcedenti verſu pro *pars melior* unus Vatic. & Patav. *pars potior*.

V. 29. *Fallor & illa meæ ſuperabit tempora vitæ*] *Fallar* fragmentum Boxhornii rectius.

V. 44. *Quos procul à vobis alter & orbis habet*] τὸ *alter & orbis habet* erat omiſſum in Sarraviano. Argent. Twiſd. Arondel. & quatuor alii *ultimus orbis habet*. Scaligeri codex *Geticus orbis*. mendoſe. Polit. & octo alii *frigidus Iſter habet*. tres *frigidus orbis*. totidem *frigidus axis*. multi *dividit Iſter aquis*. quinque *barbara terra tenet*. pri. Mediceus *Pontus & Iſter habet*. Forte *Ponticus Iſter*. ſic *Ponticus Caſtor* elegia de Nuce. Vide Notas ſupra lib. II. Eleg. IX. v. 67.

V. 52. *Stat baſis orba Dea*] *orba Deæ* malim reponi. ſic *luminis orbus* & ſimilia apud noſtrum paſſim.

V. 54. *Decolor*] *Diſcolor* Putean. ſuperiori verſu pro *naturâ candida ſaxi* malim *nativi candida ſaxi*.

V. 55. *Tæda non nota jugali*] *nupta* decem veteres. *tadæ non nota* Sarrav. Argent. multique alii. Lege *tædæ non nata*, & adi Notas noſtras Rem. Amor. v. 220. niſi malis reponi, *tædæ non vota jugali*. recurre ad Notas Met. XIII. v. 634.

V. 57. *Sic inſtituere parentes*] *priores* Polit. & multi alii. quod etiam in ſuis Naugerius invenit & Pierius Valerianus ad lib. I. Æneid. Virgilii. Vide Notas ad lib. XV. Metam. v. 104.

V. 63. *Per aëra vectam*] *per æquora* ſcripti fere omnes. nam de aëre jam dixerat.

V. 73. *Sparſit aqua*] *ſpargit* meliores.

V. 76.

v. 76. *Invenit ipſa mora*] rectius Leidenſis *uſque*.

v. 78. *Sacra ſuo facio barbariora loco.*] Forte,

Sacra meo facio barbariora ſolo.

nam in uno Voſſiano *lolo* pro *loco*.

v. 79. *Ritus is eſt gentis*] malim *genti*.

v. 80. *Quodque parum*] *Quoque* vel *Quaque* plerique.

v. 83. *Aiter ut è vobis inquit cadat hoſtia ſacris.*] Verſus mendoſus. nec juvant libri veteres. Scribe,

Alteruter votis, inquit, cadat hoſtia ſacris.

vota ſacra, ut *templa & delubra vota*, *vota laurea*, *votus ſanguis*, *vota victima* & ſimilia paſſim apud noſtrum. Met. IX. quoque *vota ſacra* habes,

Victor ab Oechalia Canæo ſacra parabat
Vota Jovi.

v. 87. *Exſtitit hoc unum, quod non convenerat illis:*
Cætera pars concors & ſine lite fuit.]

quod non convenerit Argent. aliique complures. Lege, *quo non convenerit illis.* ut jam monui Remed. Amor. v. 471. Deinde *par concors* ſcribendum, ut Naugerius jam vidit. *Cætera concors* eleganti Græciſmo, ut *cætera Graïus* Virgilio, & noſtro *cætera ſoſpes*, Metam. VIII.

v. 96. *Nomen habent*] *habet* ex ſcriptis.

v. 99. *Scilicet hic etiam*] *hac etiam* meliores. deinde τὸ *eſt* cum Feſchiano & tribus aliis delendum.

v. 104. *Indicium mores nobilitatis habent*] *habet* Polit recte. animus nimirum.

v. 105. *Quos Voleſus*] *Valeſus* multi veteres cum Argentino. duo *Valerus*. apud Rutilium *Voluſus* vulgo legitur,

Qui Voluſi antiquo derivat ſtemmate nomen.

ut & apud Silium,

Poplicola ingentis Voluſi Spartana propago.

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
235 E 17 vol. 3

atque ita in Faſtis Capitolinis, ſed fragmentum termini vetuſtiſſimi Romæ apud Maffeios,

P. VALESIUS VOLESI F. POPLICOLA.

quam ſcripturam Dionyſius Halicarnaſſeus quoque & Plutarchus agnoſcunt. poſtea Voluſi & Valerii dicti; qui Voleſii & Valeſii primo.

v. 106. *Quos Numa maternus*] *materni* Naugerii poſtrema editio.

v. 107. *Genitiva agnomina Cottæ*] *ad nomina* veteres plerique. & recte. Innuit enim adoptione in Aureliam Cottarum familiam tranſiſſe.

IN EPISTOLAM III.

v. 7. *Curarum ſomnus habebat*] *alebat* Medonianus alter. vide Notas ad Epiſt. Medeæ, v. 170.

v. 14. *Sceptra tenens læva triſtis acerna manu*] *Fulva* Argent. & codex Scaliger. unde *Fulcra* is conjiciebat. quod Vaticanus primæ notæ confirmat. *Fulcrum* pro baculo poſuit. ῥαβδὸν ὑακινθίνην dat Amori Anacreon Od. VII.

v. 17. *Horrida pendebant*] repetitur ea vox verſu proximo. quare malim *Squallida ora* hic legi. Vide Notas in Epicedion Druſi. v. 86. niſi verſu proximo *ſordida pluma* reponas.

v. 20. *Tractatam*] *Tractantum* Polit. & tres alii.

v. 22. *Talibus effata eſt*] *affata eſt* ex ſcriptis.

v. 37. *Stultus quoque carmina feci*] *ſtulto quoque carmine* Argentinus & Rottendorph. ſic ſupra lib. II. Eleg. IX. *ſtultam conſcripſimus artem.*

v. 41. *At non Chionides Eumolpus*] Libri multi *non Echionides* vel *nec Echionides*. Sed vulgata lectio bene ſe habet. Εὔμολπος Ποσειδῶνος καὶ Χιόνης Pauſaniæ. at Theocrito Idyll. XXV. Φιλαμμονίδης Eumolpus dicitur. Mater autem Philammonis Chione. ut noſter ipſe Met. lib, XI. memorat. Docuit hic Eumolpus

molpus cithara Herculem canere, teſte ibidem Theocrito. Argent. *At non crudes Eumolpus*. mendoſe. mox *Achilli* pro *Achille* veteres.

v. 48. *Et gaudere aliquid*] malim *aliqua*. vide Notas Triſt. III. Eleg. IV. v. 75.

v. 49. *Et liquidò juratus dicere poſſis*] *ut poſſis* Argentinus.

v. 52. *Contingit crines*] multi *contigerit*. duo *Contingunt*. totidem *Attigerit*. tres *Attingit*. quomodo & minor Gryphii. Unde Scaliger *Aſtringit*. probe. alibi,

Vitta nec aſtrictas impedit alba comas.

Lucanus libro V.

——— *tum torta priores*
Stringit vitta comas.

Arondelianus *Conſtringit* etiam bene.

v. 55. *An ſit ab his omnis*] *Abſit ab his* Argent. & duo alii. *An ſat ab his omnis* Berſmanni codex. Forte,

Nam ſat ab his omnis rigide ſubmota libellis.

ſublata interrogationis notâ. vel *At ſatis his*.

v. 64. *Meque loco plecti*] *poni* Thuan. Vide Notas lib. I. Eleg. V. v. 79.

v. 71. *Defendere cætera poſſes*] *poſſem* nonnulli. Forte *defendi cætera poſſent*.

v. 74. *Non potes à culpa dicere abeſſe tua*] *liber abeſſe* quatuor. unus *liber adeſſe*. alius *libera eſſe*. Latet aliquid mendi.

v. 78. *Eſt mea penna*] *mihi penna* duo libri.

v. 84. *Et veniet votis mollior hora tuis*] *aura* nonnulli. vide Notas Epiſt. III. v. 42. codex Moreti *velis mollior aura tuis*.

v. 89. *Dum ſibi gratatur populus*] *tibi* rectius quidam. eſt enim ſermo ad Auguſtum.

v. 99. *Conveniens animo genus eſt tibi. nobile namque Pectus.*] ita hæc diſtinguenda.

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
235 E 17 vol. 3

v. 101. *Mores non exit in iſtos*] plerique veteres *altos.* ſed fruſtra. ſupra Eleg. 11.

——— lapſo ſuccurrere amico
Conveniens iſtis moribus eſſe puta.

lib. 1. Eleg. vi.

Non cadit in mores feritas inamabilis iſtos.

In Epistolam IV.

v. 5. *Veſtriſque paratibus impar*] *vaſtiſque* Combianus. ut infra,

Ferre etiam molles elegi tam vaſta triumphi
Pondera diſparibus non potuere rotis.

v. 10. *Quemlibet invitum difficilemque tenent.*] *Quamlibet* quatuor libri. Vide Notas Epiſt. vi. v. 140.

v. 15. *Cunctaque cum mea ſunt*] *ſint* ex ſcriptis.

v. 19. *Vulgi captata per aurem*] *vulgo* ſcripti & verſu proximo pro *vidimus*, multi *ſcripſimus.*

v. 24. *Quod mihi deſuerit*] *deſuerint* fragmentum Vaticanum, paulo elegantius.

v. 25. *Sed loca, vel gentes*] *ſed gentes* ſex ſeptemve veteres. nervoſe.

v. 29. *Lætoque favore*] *fragore* malim, vel *canore.* nam *favoris* paulo poſt ſequitur.

v. 31. *Tali clamore vigorem*] *clangore* fragmentum Lovanienſe.

v. 40. *Materiam non habuere*] *vix habuere* Thuan.

v. 45. *Aſſiduo domini meditata querelam*] *aſſiduam querelam* duo. Argent. & octo alii, *aſſiduas querelas.* quomodo & Arondelianus.

v. 46. *Ad lætum carmen vix mea Muſa venit*] *vix mea verſa lyra eſt*, plerique veteres. quod à Fabricio mutari non debuit.

v. 51. *Novitas gratiſſima rerum*] rectius cum Argent. aliiſque nonnullis *cariſſima.* quia *Gratia* ſequitur.

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
235 E 17 vol. 3

v. 56. *Noſtra tepebit aqua*] *tepeſcit* Polit. & Barberin.

v. 58. *Suſtinet ora freti*] *ſubmovet* Putean. & Vatic. Vide Notas Triſt. III. Eleg. IV. v. 41.

v. 63. *Lectis exhauſto floribus horto*] *ſertis floribus* Hafnienſis. eleganter. Recurre ad Notas Triſt. IV. Eleg. II. v. 56.

v. 65. *Deprecor hæc, vatum contra ſua carmina nequis*
Dicta putet.]

Deprecor hoc Argent. aliique nonnulli. Forte,

Ne, precor, hæc vatum contra ſua carmina nequis
Dicta putet.

de qua venuſtâ repetitione τȣ̃ *ne* dixi Notis ad Claudianum.

v. 69. *Magnaque pars animi*] *animæ* ſcribendum cum ſex ſcriptis. *animo* Argent. & quinque alii. Adeantur Notæ Pont. lib. I. Eleg. VI.

v. 71. *Veſtro mea commendata favore*] malim *favori*, & ſic à manu ſecunda Arondelianus.

v. 84. *Æneïdos vati*] *Æneados* unus Voſſianus. Puto *Iliados vati.* Quippe ut ſummum vatem Virgilium appellarit, atque adeo ipſi Homero prætulerit, vix ſit veriſimile. Nam Propertianum illud, *Neſcio quid majus naſcitur Iliade*, viventis adhuc Virgilii auribus datum eſt. Deinde τὸ *Æneïdos* ſecunda ſyllaba correpta vix legi apud alios. niſi quod in veteri epigrammate Maronis laudibus dato codex antiquiſſimus exhibet ſcriptum,

Æneidemque ſuam fac major nuncius ornet.
Fac laudes Italum fac tua facta legi.

cum *Æneamque ſuum* in vulgatis exemplaribus legatur, & quidem rectius. Sed quod monere propemodium neglexeram, iiſdem verſibus nævus fœdiſſimus inhæret, cum pro *major nuncius ornet* reponendum ſit *major Mincius.* ut fluvium agri Mantuani poſuerit pro ipſa Mantua.

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
235 E 17 vol. 3

v. 89. *Irrita verorum non ſunt præſagia vatum*] Argent. pri. Medic. plurimique alii *votorum vatum*, nonnulli *notorum*. an *motorum*? hoc eſt afflatorum? ſic Pythagoras Met. xv.

Et quoniam Deus ora movet, ſequar ora moventem
Rite Deum.

ſic & ſæpe alibi. quatuor *magnorum*.

v. 91. *Qui ſum ſubmotus ad Iſtri*] *Iſtrum* meliores.

v. 94. *Hoc duce prædico*] *Hæc* meliores.

v. 104. *Stentque ſuper victos trunca tropæa viros*] malim *ſuper vinctos viros* cum prim. Mediceo & quinque aliis. In Numiſmatis enim marmoribuſque antiquis apparent paſſim captivi tropæis alligati.

v. 107. *Squallidus immittat crines*] *immiſſos crines* in melioribus. mox pro *potet* Polit. & ſex ſeptemve alii *portet*.

v. 109. *Ponent inſignia reges*] *poſcunt* Polit. aliique multi. quidam *poſcant*. utrumque rectum. Nam regalibus ornamentis Reges in triumphum ducendi velabantur.

IN EPISTOLAM V.

v. 6. *maxime Cotta*] *Maxime*. & ſic initio epiſtolæ *Maximo Cottæ*. Hic Meſſalæ Corvini illius diſertiſſimi filius Meſſalini frater Cottæ nomen mutuatus eſt ab Aureliis avis maternis, ut diſcimus ex Elegia ultima libri IV. Pont. in quam gentem adoptione tranſiverat. quod ſupra vidimus ſub finem Elegiæ ſecundæ hujus libri. Maximos autem dictos ex Valerio familia quoſdam, quemadmodum Meſſalas, Flaccos, Poplicolas, Voluſos, Catullos, & Aciſculos, certum eſt. Nam bello primo Punico ſub annum U. C. CDXC. M'. Valerius Maximus cum M'. Ota-

M'. Otacilio Craſſo conſul perhibetur, qui devicta Meſſana cognomen Meſſalæ primus adſcivit. huc & refer Valerium Maximum ſcriptorem, cujus nonnulla etiamnum extant.

v. 11. *Plura ſed hæc feci*] *hæc* paulo poſt ſequitur. quare ſcribendum *ſed effeci*.

v. 12. *Hæc mihi quam primo grata fuere minus*] *Non mihi quam primo gr. fu. magis* Argent. & decem alii, probe. *Non minus* Scaligeri codex, Polit. & quatuor præterea.

v. 13. *Cumque ſua toties nihil ex dulcedine perdant*] Nihil eſt ad quod referatur τὸ *toties*. Argent. & quinque alii, *Cumque nihil toties lecta è dulcedine perdant*. niſi quod à tribus abeſt τὸ *è*.

v. 17. *Ablata dulcis in unda*] *allata* Argentinus aliique plurimi. recte. niſi *oblatâ* malis.

v. 29. *Ut videar tecum magis eſſe legendo*] codex Scaligeri, *loquendo*. ut & alii nonnulli. ſed fruſtra. mox *exemploque mei* pro *meo* decem veteres.

v. 39. *Ecquibus aut recitas*] *Ecquid ubi recitas* nonnulli. Scribe *Ecquibus ut recitas*. & pone interrogationis notam poſt illa, *queritur tua mens oblita quid abſit*? metuo tamen ne vel ſic hæc ſatis ſint integra.

v. 42. *Neſcio quid certe ſenſit abeſſe mei*] *ſentit abeſſe ſui* ex veteribus pleriſque.

v. 46. *Et ſit perjuri quam prope pœna vides*] *per murum* Regius. Scribe *perjurum quam prope pœna*. Adi Notas Triſt. IV. Eleg. III. V. 41.

v. 49. *Hanc ubi perveni*] *Hac* ex ſcriptis nonnullis. mente nimirum.

v. 50. *Teque loquente fruor*] *ſæpe fruor* cum Politiani libro aliiſque multis.

v. 55. *Rurſus ubi huc redii*] *ut huc redii* ex Combiano.

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
235 E 17 vol. 3

IN EPISTOLAM VI.

v. 21. *Numina parcunt*] *parent* Polit. & duo alii. hoc eſt obſequuntur.

v. 28. *Qui pœnam culpâ non meruere pati*] *pari* ſcribendum cum Feſchii codice & Thuaneo.

v. 32. *Delectus Martis*] nonnulli *dilectus*.

v. 39. *An tu*] multi *At tu* cum priſcis editionibus.

v. 43. *Deſine mitem animum*] *animam* unus Medonii.

v. 53. *Longo mihi proximus uſu*] In multis veterum *cognitus*. utrumque rectum.

v. 57. *Niſi cum permiſeris ipſe*] *permiſerit* unus Vatican. Forte, —— *niſi quà permiſerit ipſe,*

Cogetur nemo munus habere meum.

ſupra de Auguſto,

Quaque ego permiſi, quaque eſt res paſſa, pepercit.

Codex Servii *niſi ſi.* vide Notas ad Epiſt. IV.

v. 59. *Tu quoque*] *Tu modo* ex melioribus.

IN EPISTOLAM VII.

v. 5. *Noſtra quid apportet*] *Noſtraque quid portet* ex ſcriptis compluribus. & mox pro *Charta* codex Polit. *Cera*. quomodo Arondelianus quoque pro diverſa lectione. idem pro *vinclis non labefacta ſuis*, exhibet *vinclis irreſoluta ſuis.* ut ſupra,

At ſemel intentus nervo celer arcus equino,

Vincula ſemper habens irreſoluta, manet.

v. 15. *Detrectat aratrum*] *detractat* & *ſubtrahit* plerique veteres.

v. 21. *Spem juvat amplecti*] *juvet* malim. & verſu proximo diſtinguendum.

Et fieri cupias ſi qua, futura putes.

v. 24. *Sciſſe periſſe fides*] *ſcire* ex melioribus.

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
235 E 17 vol. 3

v. 28. *Liquidis brachia laſſet aquis*] *tumidis aquis* melioris notæ libri, & *laſſat*.

v. 30. *Terra proſperiore frui*] *proximiore* Thuaneus alter. qua voce uſus etiam Seneca Ep. CIX.

v. 33. *Torqueor en gravius*] *heu gravius* tres veteres. Forte *Torqueor hoc gravius*. vel *Torquet enim gravius*.

v. 35. *Ceſſare meorum*] *ceſſaſſe* Polit. aliique nonnulli.

v. 39. *Dummodo non nobis*] *vobis* rectius primus Med. & decem alii.

IN EPISTOLAM VIII.

v. 7. *Protexit amictus*] *prætexit* ex libro Politiani aliiſque multis.

IN EPISTOLAM IX.

v. 4. *Cinctus ab hoſte loqui*] *queri* rectius nonnulli.

v. 5. *Vitium reprehenditur*] *reprehenderis* Polit.

v. 9. *Sic forſitan Accius olim*] *Agrius* legendum jam monuit in Novis Lectionibus Gulielmus Canterus lib. II. cap. XXX. is enim Therſitæ pater. quam lectionem Vaticanus unus confirmat. Moreti codex *Acrius*. alius *Alcius*. mox *dixerit* pro *dixerat* meliores.

v. 13. *Cur igitur, ſi me video delinquere*] *videam* priſcæ editiones cum ſcriptis nonnullis.

v. 21. *Scribentem juvat ipſe favor*] alii *labor*. Forte *calor*. hoc eſt, ut lib. IV. Eleg. II. loquitur,

Impetus ille ſacer, qui vatum pectora nutrit.

ſed nil mutandum. Eadem elegia *Excitat auditor ſtudium*. & quæ ſequuntur.

v. 33. *Nil tamen eſt ſcriptis*] *è ſcriptis* cum frag. Lovan.

Lovan. & uno Vaticano, vel *in ſcriptis* cum Gottorphiano.

V. 42. *Unaque per plures vox mea tentat opem*] malim *Unam per plures opem.*

V. 43. *Anne bis ut ſenſum*] *An ne bis ſenſum* veteres majori ex parte. & recte.

V. 47. *Denique materia*] *materiam* plerique veteres. Forte *materiæ ſuæ.* & *finxerit ipſi* Voſſian.

V. 50. *incorrupti teſtis*] *incorruptæ* cum duobus.

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
235 E 17 vol. 3

NICOLAI HEINSII D. F.

NOTÆ
IN LIBRUM IV
EPISTOLARUM
PONTICARUM
P. OVIDII NASONIS.

IN EPISTOLAM I.

3. QVi ſi] *Qui ſeu* veteres plerique.

V. 9. *O quoties*] *Dì quoties* pri. Medic.

V. 13. *Ipſe mihi placuit*] *Ipſe quidem* pri. editio, & duo ſcripti. Forte, *Ipſe ſibi placuit*.

V. 16. *Ah pudet offenſam*] *Hanc pudet* pri. Med. & quatuor alii.

V. 26. *Fertque refertque*] ad lib. I. Triſt. Eleg. VI. monui videri ſcribendum *fertque feretque*. quod ſequentia requirunt.

V. 27. *Vnde rogas forſan*] *roges* Baſil.

V. 31. *Vel ærea cuſtos*] *ænea* ſcripti potiores.

V. 35. *Sic ego ſum rerum*] Scribe cum Politiani codice & fragmento Vatican. *Sic ego pars rerum*. Metam. VIII.

Et quota pars illi rerum periere mearum.

niſi mavis cum Arondeliano,

Sic ego ſum rerum pars non extrema tuarum.

IN EPISTOLAM II.

V. 1. *Vates magnorum maxime vatum*] multi ex antiquis *maxime regum*. probe. infra Eleg. ult.

Quique dedit Latio carmen regale Severus.

Tragœdiarum ſcriptorem fuiſſe deſignat. ſic Triſt. lib. II.

Et dedimus tragicis ſcriptum regale cothurnis.

V. 9. *Quis mel Ariſtæo, quis Baccho vina Falerna*] *Baccho Falerno* multi veteres. & recte. ſic *Falernus ager* & ſimilia. Cæterum corripuit τὸ *mel*, raro exemplo, quod ea vox ἀπὸ τοῦ μέλι deducatur. Poſſet alioquin legi, *Mel quis Ariſtæo.*

V. 33. *Numeroſos ponere geſtus*] *greſſus* nonnulli ex antiquis. quod Berlmanno arridebat. fruſtra. Intelligit geſticulationem manuum quæ inter ſaltandum fiebat. Vide Notas noſtras Remed. Amor. v. 334. verſu proximo pro *legas* Scaliger *legant*. & ſic Arondelianus. ſed nulla opus mutatione. *legere* pro recitare dixit.

V. 41. *Nam neque me vinum*] *Nam quia nec vinum meliores.*

V. 45. *Quid niſi Pierides ſolatia frigida reſtant*] *reſtat* cum quatuor ſcriptis.

IN EPISTOLAM III.

V. 10. *Quiſque ſit*] *Quique* frag. Lovan. & Regius.

V. 17. *Ille ego ſum*] *Idem ego* concinnius legas ex quatuor libris. pro *qui nunc an vivam*, Leidenſis *quem nunc*. Forte, *quem nunc an vivat*. verſu proximo pro *cura fuit*, cum τὸ *fui* mox ſequatur, à Naſone relictum nobis *cura ſubit* opinor.

V. 19. *Simulaſſe fateris*] Melius cum ſequentibus

hæc

hæc cohærebunt, ſi legas, *ſimulaſſe fereris*. nam unus ex noſtris *videris*.

v. 21. *Aut age dic aliquam*] *Dic age nunc* Polit. alius, *Nunc age dic*. unus Vatic. *Dic age dic*. at uterque Medonii pro diverſa lectione. *Eia age dic*. quod verum eſt. ſic apud Virgil. *Eia age rumpe moras*. Nemeſianus Cunegetico,

Latonæ magnum, Phœbe, decus, eia age ſuetos
Sume habitus.

Valerius Flaccus lib. VIII.

——— *eia, per ipſum*
Scande age, & adverſo greſſus, ait, imprime dorſo.

atque ita paſſim poëtæ.

v. 23. *Quod te nunc crimen ſimilem*] Polit. plurimique alii ex caſtigatioribus,

Quæ te conſimilem res nunc vetat eſſe priori.

recte. utuntur ea voce paſſim Lucretius, Terentius, ac Cicero. noſter lib. III. Eleg. VII.

Tædia conſimili fieri de carmine vobis.

v. 32. *Quæ ſummum*] *Quem* repone. neque aliter fragmentum Boxhornianum.

v. 35. *Omnia ſunt hominum*] *Omina* plurimi ex ſcriptis. nil muta.

v. 39. *Syracuſia urbe*] *Syracoſia*. dixi lib. VI. Faſt. duo veteres *Syracuſa*. etiam bene.

v. 43. *Cuique viro*] Diſtichon hoc nullius pretii & nugatorium meo periculo ejiciatur.

v. 47. *In cœno Marius jacuit*] *latuit Marius* quatuor veteres. paulo rectius.

v. 52. *Arcu Getæ*] lege *Gete*. ſic *Parthæ ſagittæ* apud noſtrum & *Partha manus* in Faſtis. *Scytha exercitus* apud Claudianum, *equus Aſtur* apud Martialem, & ſimilia paſſim. de quibus hic illic jam egimus.

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
235 E 17 vol. 3

IN EPISTOLAM IV.

v. 27. *Cernere jam video rumpi pene atria turba*] Verſus mendoſus. *videor* plerique veteres. recte. nonnulli etiam *penetralia*. ſed ne ſic quidem locus mihi videtur plane in integrum reſtitutus.

v. 34. *Cum Jove Cæſar erit*] malim *erunt*. & mox *Curiaque excipiet:* pro *Curia te excipiet*.

v. 40. *Cauſam dabit*] *dabunt* tres ſcripti. ſed rectius cauſam gratias Dîs agendi uni Cæſari imputaverit.

45. *Quod licet abſentem*] *Qua licet* multi. fragmentum Boxhorn. *qualibet*. Scribe *Quamlibet abſentem*. Vide Notas Epiſt. VI.

v. 49. *Hæc tua protulerit*] *pertulerit* ex ſcriptis.

v. 50. *Exilium mitius*] *mollius* iidem ex parte majori. & *eſſe mihi* pro *meum* Arondel. & Rottendorph.

IN EPISTOLAM V.

v. 5. *Et opertum nubibus Hæmum*] *Hæmon* fragmentum Vatic. & Gryphii editio. ſic & in Metamorph. ſuperiori verſu *terra riget* non male Leidenſis.

v. 15. *Nullo prohibente*] *ullo* Junii codex & poſtrema Aldi cum Gryphiana. quod malo.

v. 25. *Tempus ab his vacuum*] malim *vacuo*. vide Notas Triſt. IV. Eleg. III. v. 77.

v. 27. *Cum tamen à turba rerum requieverit harum*] Rectius *cura* refingas. Infra Eleg. IX.

Cum tamen à cura rerum propiore vacabis.

proximo verſu *aſſuetas manus* Twiſdenianus non *manſuetas*.

v. 32. *Quod prius*] *Quam* recte veteres plerique.

v. 36. *Cura pectoris eſſe ſui*] *tui* ex ſcriptis.

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
235 E 17 vol. 3

In Epistolam VI.

v. 9. *Laus maxima gentis*] *Maxime* veteres plerique.

v. 22. *Non dubia cognite Brute fide*] *nota* Scaligeri codex atque alii complures. bene.

v. 29. *At qui quid valeas ignorat*] *Ut qui quid valeas ignoret* ex caſtigatioribus.

v. 31. *Pugnare videtur*] *videntur* ſex ſcripti. & tum dele τὸ *eſt* cum tribus libris.

v. 44. *Qui mala ſollicite noſtra levatis*] *ſolliciti* cum Polit. & quinque aliis. *levaſtis* Barberin. præterea *veſtrum* pro *veſtri* ſcribendum præcedenti verſu.

v. 45. *Et prius hic nobis*] *hinc* nonnulli. Scribe, *heu nobis nimium conterminus Iſter* cum Barberin. & Rottendorph.

v. 47. *Utque Thyeſteæ redeant ſi tempora menſæ*] *Ante* Feſchii & Hafnienſis multi alii *Atque*. Opinor caſtigandum,

Ante, Thyeſteæ redeant ceu tempora menſæ,
Solis ad Eoas currus agetur aquas.

pro *tempora* etiam *fercula* malim reponi. ſed obſtant libri veteres. Nam Nonius docet *Ferculum* proprie eſſe *miſſum carnium*. Hinc apud Juvenalem Sat. XI.

Fercula nunc audi nullis ornata macellis.

In Epistolam VII.

v. 3. *Aſpicis en præſens*] *Præſes* codex Scaligeri, Feſchii, optim. Vatic. & Regius. bene. idem Vatican. Epiſtolam hanc inſcribit *Veſtali prop.* hoc eſt *pro Præſide*.

v. 9. *Iazis*] Scribe *Iazyx*. ἰάζυξ, ἰάζυγος, ut ἰάπυξ, ἰάπυγος, *Iázygas* alibi vocat non uno loco noſter.

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
235 E 17 vol. 3

noſter. certe Rottendorph. *Iazix.* præcedenti verſu pro *vina* Petri Servii codex *muſta.*

v. 21. *Non negat Ægypſos*] Vide Notas lib. I. Eleg. VIII. v. 13.

v. 29. *Progenies alti fortiſſima Donni*] Ignotum hoc nomen. *Domni* Polit. & octo alii. ſex *Doni.* tres *Dampni.* totidem *Danni.* Scribe *Dauni* cum uno Voſſiano. ut ad Turni patrem Rutulorum regem reſpiciat.

IN EPISTOLAM VIII.

v. 15. *Nihil hic dignum poteris reperire pudore*] *pudoris* Patavinus. Vide Notas Triſt. IV. Eleg. III. v. 57.

v. 19. *Inquirere noſtri*] *noſtros* Combii & optimus Vaticanus.

v. 59. *Gigantes*] Scribe *Gigantas.* ut paſſim optimi codices apud noſtrum. neque aliter apud Silium, Lucanum, & Statium vetuſtiſſima exemplaria. Vide Faſt. III. v. 439.

v. 60. *Nubifero igne*] *nimbifero* Scaliger. prim. Medic. & quinque alii. rectius. Metam. III. *nimbos* fulmini quoque conjungit de Jove Semelen adituro,

—— *vultumque ſequentia traxit*
Nubila. quis nimbos, immiſtaque fulgura ventis
Addidit, & tonitrus, & inevitabile fulmen.

Silius lib. I.

—— *permixtaque nimbis*
Fulmina.

v. 72. *Deſerere illa potes*] *deſinere* Hafnienſis. Adi Notas Art. Am. lib. II. ſub finem.

v. 73. *Numeris modo bella coërces*] *verba coërces* plerique veteres. & recte.

v. 87. *recentes*] malim *recenter.*

IN

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
235 E 17 vol. 3

IN EPISTOLAM IX.

V. 5. *Et quoniam*] *Vt* decem ſcripti. recte.

V. 18. *Ire juberer eques*] rectius *viderer*, cum uno Vaticano. & *cingit* pro *cinget* potiores præcedenti verſu.

V. 20. *Gauderem lateris*] *lateri* majori ex parte libri.

V. 25. *Quoque magis noris*] Diſtichon ſuſpectum.

V. 46. *Credet*] *Cernet* cum ſex ſcriptis.

V. 41. *Mente utar*] malim *mente uſus*.

V. 52. *Principis ira*] *numinis* Combii & Moreti liber.

V. 57. *Altera lætitia eſt*] *lætitiæ eſt*, multi veteres. *lætitiæ* recte tres alii.

V. 64. *Binus conſpicietur honor*] imo *bimus*, ſi quid video. quod confirmat Rottendorphianus. *ſententiam bimam* vocat Cicero lib. III. Ep. VIII. ad Appium de regendis per eoſdem præfectos per biennium provinciis. *nix bima* noſtro Triſt. lib. III. Eleg. X. *bimum merum* Horatio lib. I. Od. XIX. & *bima fronte vitulus* Virgilio lib. IV. Georg.

V. 71. *Cum tamen*] *Vt tamen* ſex ſcripti.

V. 73. *Et ſi qua dabit aura ſinum, jactate rudentes*] *laxate rudentes* prima editio. quod impenſe arridet. Virgil. lib. III.

—— tum littore funem
Deripere, excuſſoſque jubet laxare rudentes.

hoc eſt, quod Æneid. IX. dixerat,

Vela dare, & laxos jam jamque immittere funes.

& lib. X.

—— velis immitte rudentes.

ita *explicationem rudentis* pro laxatione dixit Cicero lib. I. Divinat. Lucanus libro V.

Cum pariter ſolvere rates, totoſque rudentes
Laxavere ſinus.

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
235 E 17 vol. 3

libro IX.

Septima nox Zephyro nunquam laxante rudentes,
Oſtendit Phariis Ægyptia littora flammis.

Præterea ſcribe ex tribus, *Et ſi quem dabit aura ſinum.*

v. 74. *Ut mea navis aquis*] *cymba vadis* Puteaneus.

v. 79. *Hic raptam Trœzen celeri virtute recepit*] lege *captam* ex ſcriptis. deinde pro *Trœzen* Editio Aldi ultima *Ræſen.* Regius, *Troſanem.* Moreti *Trezenam.* Servii *Troiſen.* pri. editio *Træſon.* Polit. *Træcen.* opt. Vatican. *Treſmen.* Scribe *Troſmin.* Τρεσμις, Ptolemæo eſt Myſiæ inferioris oppidum. ſed legendum, Τροισμὶς vel Τροσμίς. nam Τρῶσμις Conſtantino Porphyriogenetæ lib. II. Them. I. Antonini etiam Itinerario *Troſmis* eſt & Notitiæ Imperii. neque variant illic libri veteres.

v. 91. *Illa quies animi eſt*] multi delent τὸ *eſt.* optimus Vaticanus *animo.* recte.

v. 93. *Sic ego ſum longe*] verſus ſuſpectus.

v. 95. *Rem queat ut nulla*] *Re nulla* meliores.

v. 99. *Illi me, qui velle vident, diſcedere malunt*] *quia velle vident* ex ſcriptis. Præſtet etiam *malint* & mox *cupiant* pro *cupiunt.*

v. 101. *Nec mihi credideris*] Scribo, *Neu.*

v. 103. *Conveniens miſeris & quanquam gloria non eſt.*] Lege *hæc quanquam gloria* cum uno Vaticano & Twiſdeniano, vel *ea gloria.* Poſſet & *gratia* refingi. *hæc gratia*, hic favor.

v. 105. *Hoſpita terra*] *tellus* Polit. & tres alii. omnino rectius.

v. 112. *Eoo ſurgit ab orbe*] *ab axe* liber Servii.

v. 119. *Levius fuerat ſub Præſide Pontus*] *lævus Pontus* ex quinque ſcriptis. dixi Triſt. IV. Eleg. I. v. 60.

v. 128.

v. 128. *Et eſt oculis*] *ut eſt oculis* editiones priſcæ. quod ſequor.

v. 131. *Pervenient iſtuc*] *Perveniant* meliores.

IN EPISTOLAM X.

v. 6. *Et teritur*] malim *Atteritur* vel *Deteritur*. Rottendorph. *Conteritur*. quo verbo uſus eſt Medicamine Faciei. mox *perdet* pro *perdit* meliores.

v. 21. *Urbes Læſtrygonis*] *Læſtrygonos* Combianus. & *urbem* meliores plerique. ut Met. XIV.

Inde Lami veterem Læſtrygonis, inquit, in urbem
Venimus.

Homero quoque non niſi unicum oppidum eſt Odyſſ. K. quod vocat λάμου αἰπὺ πτολίεθρον Τηλέπυλον λαιστρυγονίην.

v. 25. *Cum latret*] *quæ latrat* multi codices. nonnulli *quod latret* recte, niſi *quod latrat* præfers cum uno Vatic. & Arond. vide Notas Epiſt. XVII. v. 51. verſu proximo *nautis* pro *nobis* plerique veteres.

v. 28. *Ter licet epotet*] *epotum* idem Vaticanus. & placet. *ore* pro *illa* Moreti codex.

v. 31. *Spicula tecta venenis*] *tincta* cum pleriſque ſcriptis.

v. 43. *At Notus adverſo tepidus qui ſpirat ab axe*] *tepidum qui ſpirat* rectius complures ex ſcriptis. Avienus deſcriptione orbis,

Vel qua lene Notus ſpirat, qua perſtrepit Eurus.

Nihil magis obvium hoc loquendi modo apud ſcriptores. Multi potiſſimum in eo Auſonius & Claudianus. Paulinus carmine Sapphico ad Nicetam Epiſcopum,

Aſt ubi paulum via proferetur,
Det precor mites tibi Chriſtus æſtus;
Et leve ſpiret ſine nube ſiccis
Aura Calabris.

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
235 E 17 vol. 3

Ita veterrimus codex Voſſianus. mox idem Paulinus,

Lene ſic ſudet tenuatus aër.

v. 47. *Peniuſque Hypanuſque Orateſque*] *Denioſque* codex Petri Servii. *Hypaniſque* etiam ſcribendum ex libris antiquis. qui notiſſimus eſt fluvius. pro *Orateſque* veteres plerique *Crateſque*, nonnulli *Careſque* vel *Cateſque*. unde recte vir ſummus Iſaacus Voſſius reponendum eſſe me monuit, *Caleſque*. Κάλης enim fluvius eſt hujus tractus Euſtathio Scholiis in Periegeten. Κάληξ eſt Thucydidi libro IV. Λάμαχος ἐν τῇ Ηρακλεώτιδι ὁρμίσας ἐς τὸν Κάληκα ποταμόν. ubi deſcribit Lamachi claſſem impetu fluvii amiſſam. Valerius Flaccus libro IV.

Quas Tanaïs, flavuſque Cales, Hypaniſque, Melaſque
Addat opes.

ſic puto caſtigandum. nam *Lyces* nullus eſt fluvius. niſi malis *Tyras*. cujus & noſter hic meminit. Nam Maſerius Valerii interpres notat *Tyres* eſſe in nonnullis codicibus.

v. 67. *Detinui, dicam, curas tempuſque feſelli*] *Detinui, dicam, tempus, curaſque feſelli* ex libro Feſchii & quinque aliis. ſic Met. II.

Detinuit ſermone diem.

Auctor Pervigilii Veneris,

Detinenda tota nox & pervigilanda canticis.

quæ ibi vera eſt ſcriptura. Manilius lib. V.

Ille dabit cantus inter convivia dulces,
Mulcebitque ſono Bacchum, nocteſque tenebit.

pro detinebit. Fruſtra magnus Scaliger *tenebris* reponit. ſic *diem extrahere* apud Cæſarem lib. I. de bello civili, & Val. Maximum lib. II. cap. II. *eximere dicendo diem* A. Gellio.

v. 69. *Dum ſcripſimus*] *ſcribimus* meliores.

v. 75. *Et conditus à te Vix tantus quanto debuit oceani*] *conditur* bene Polit. aliique nonnulli, cum pri-

mis editionibus. deinde *vir tantus quantus* multi. nonnulli *vir tantus quanto* vel *vir tanto quantus*. Scribe cum Gottorph. & uno Vaticano,

——— & conditur à te
Vir tanto, quanto debuit ore cani.

quomodo jam Scaliger ex parte conjecerat. recte *conditur*. non enim videtur abſolviſſe.

v. 80. *Vix illi pervius*] rectius *ulli* in nonnullis.

IN EPISTOLAM XI.

v. 18. *Dum petit æger opem*] *& petit* plerique veteres.

v. 20. *Intempeſtive qui monet illa movet*] *qui movet illa novat* libri potiores. quidam etiam *monet illa novat*. Scribe,

Intempeſtive qui fovet illa, novat.

fovere vulnera, ut ſupra hac ipſa Elegia,

Tu quoque enim (memini) cœleſti cuſpide facta
Foviſti lacrymis vulnera noſtra tuis.

& ſic paſſim alibi. *Novare* etiam *vulnera* uſitatum noſtro. Remed. Amor.

——— vulnuſque novatum
Scinditur.

Metam. XII.

Semicremoque novat repetitum ſtipite vulnus.

Triſt. II.

Nam tanti non ſum, renovem ut tua vulnera, Cæſar.

IN EPISTOLAM XII.

v. 5. *Fortunaque nominis obſtat*] *naturaque* præſtat cum Scaligeri codice. *obſtant* etiam Regius. & mox *findere* pro *ſcindere* cum uno Vatic. & *incipiatque ſequens* pro *minor* cum Combiano. & *moratur* cum pleriſque pro *moretur*.

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
235 E 17 vol. 3

v. 13. *Aut ut ducatur*] *Aut producatur* veteres majori ex parte.

v. 18. *Reddet ager*] *reddet amor* multi veterum. ut umque bene.

v. 27. *Dignum Mæoniis Phæacida*] *Dignam* ex ſcriptis nonnullis. & *Pierides tuæ* pro *Deæ* ex Moreti libro.

v. 32. *Invicto clauſa adamante putem*] Libri nonnulli veteres *invito* & *invecto adamante.* unde fuit cum *inducto adamante* cenſerem eſſe reponendum, ea ſignificatione, qua lib. XIV. Met.

——— calidusque è corpore ſanguis
Inducto pallore fugit.

inductis nubibus atra dies. in Ibide & *inducta nube dies premitur* Triſt. I. Eleg. VIII. *inductum æquor harenis* Metam. XI. *inductum cornibus aurum* Metam. VII. quæ illic vera lectio. & lib. VIII. *inductâ condi præcordia terrâ.* vide plura notis ad Metam. IV. v. 408. lib. IX.

Contegat inductus morientia lumina cortex.

Ep. VII.

Vror, ut inducto ceratæ ſulfure tædæ.

Nunc tamen vulgatam ſcripturam non eſſe mutandam opinor. ut alluſerit noſter ad Græcam originem adamantis.

v. 48. *Et ſenſus cum re*] *cum ſpe* ſcribendum. nam unus Voſſii *cum te.* Medonii unus *cum ſe.*

IN EPISTOLAM XIII.

v. 2. *Qui quod es id vere*] *Quique quod es vere* nonnulli.

v. 8. *Quod ſit opus videor*] malim *Quid ſit opus videar.*

v. 12. *Ipſe pares*] *eſſe pares* rectius alii.

v. 17.

v. 17. *Si ſunt vitioſa*] *ſi ſint* plerique.

v. 27. *Frena rogatus*] *coactus* præſtat cum codice Scaligeri. Suetonius de Tiberio, *Tandem quaſi coactus & querens miſeram & oneroſam imponi ſibi ſervitutem, recepit imperium.* Adeatur etiam Tacitus Annalium primo.

v. 29. *Eſſe pudicarum te Veſtam, Livia, matrum*] hoc eſt, quam matronæ omnes pudicæ inſtar Veſtæ venerentur. ſic *Junonem* Liviam quoque vocavit lib. III. Eleg. I. Nihil ergo hoc loco eſt mutandum.

v. 46. *Materiam veſtris præbeat ingeniis*] alii *noſtris*. *afferat* etiam plerique. Puto *offerat*. certe *præbe* mox ſequitur. *adſerat* etiam codex Scaligeri. Vide Notas ad Epiſt. XX. v. 194.

v. 47. *Votum commune duorum*] *deorum* multi veteres. Forte *ſuorum*. ſic apud Virgil. *O decus omne tuis*.

v. 49. *Præbe monumenta ſaluti*] *momenta* repone cum uno Vaticano. & ſic ex conjectura Scaliger. Adi Notas Metam. XI. v. 285.

IN EPISTOLAM XIV.

v. 4. *Nil me præterea*] Repone *Nil te* ex tribus ſcriptis.

v. 7. *Nulla mihi cura eſt, terra quo mittar ab iſta*] *muter* editiones quædam cum quinque ſcriptis. neque aliter doctiſſimus Gronovius Obſervat. lib. III. cap. I. qui videndus. Patav. *niſi mittar*. Scribe *niſi muter ut iſta*. vel, *quam muter ut iſtâ*, nam Arondelianus *quam mittar ab iſta*. *qua mittar* nonnulli. vel *quoque*. Forte,

Nulla prior cura eſt, terra quam muter ut iſta.

v. 9. *In medias Syrtes*] *mediam Syrtin* tres antiqui.

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
235 E 17 vol. 3

v. 16. *Publica mota*] *parta* unus Vatic.

v. 21. *Divertor*] *devertor* ex ſcriptis.

v. 31. *Eſſet perpetuo ſua quam vitabilis Aſcra*] verſus ſuſpectus.

v. 36. *Indice dicta loci eſt*] *nota* excerpta Scaligeri & ſex alii. rectius. *ſoli* etiam duo : cum *loca* verſu proximo repetatur.

v. 38. *Sextius Auſonios*] *Septius, Sepſius, Sepicus, Sepius* & ſimilia libri veteres. Scribendum *Scepſius*. ut Scaliger etiam vidit & Berſmanus. Metrodorum Scepſium intelligit, qui μισορρωμαῖος dictus eſt.

v. 59. *Tam mihi cara Tomus*] alii *Tomos*. Combii, Farneſii, Twiſdenii, & unus Mediceus *Tomis*. recte. monitum Notis Triſt. III. Eleg. IX. v. 33.

IN EPISTOLAM XV.

v. 2. *Requirat agas*] *requiret* alii. Lege *requirit* ex duobus. ſuperiora id exigunt.

v. 9. *Tmolia terra racemos*] *Gnoſia* multi veteres. ſed fruſtra. hinc *vineta Timoli* Metam. VI. & XI.

v. 21. *Ut detur amicius arvum*] *& detur* meliores.

v. 25. *Decernere*] *diſcernere* multi. & recte.

ult. *Meque tuum librâ norit & ære magis.*] *minus* major ſcriptorum pars, & editiones nonnullæ. quod Salmaſio in Epiſtolis ad Gronovium probabatur, & ipſi Gronovio Obſervat. lib. II. cap. I. Ut ſenſus ſit, Me tui mancipii eſſe norit, quamvis æs & libra mancipationi non adfuerint. Vide eum omnino de uſu τῦ *minus*. Twiſdenius codex *& ære datum*. De mancipatione, quæ per æs & libram fiebat, pleni Juriſconſultorum commentarii. Hinc Horatius,

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
235 E 17 vol. 3

Si proprium eſt, quod quis librâ mercatur & ære:
Quædam (ſi credis conſultis) mancipat uſus.

Fuit, cum ſcribendum putarem,

Meque tuum librâ norit, & ære tuum.

ut neglexerit poſterius *tuum* geminare librarius. qui error eſt frequentiſſimus.

IN EPISTOLAM XVI.

V. 15. *Quique ſuam Træzen*] *Crozimen* vel *Triſam* Combii. *Trocrem* vel *Troien* Arondel. duo *Troadem.* tres *Trezenem.* alii, *Tromen*, *Troicem*, *Troizem*, *Timeſon*, *Tumeſen* & ſimilia. an *Tymelen*! opinor certe nomen puellæ à Sabino decantatæ hic latere.

V. 18. *Ducit in arva*] *duxit* nonnulli.

V. 19. *Domito Camerinus ab Hectore Troiam*] *domitam* multi. Polit. & tres alii, *domitam ab Hercule*, quod verum puto.

V. 20. *Tuſcus habet*] Puto *Fuſcus*. quod nomen magis Romanum. mox *credere poſſis* pro *poſſes* quatuor veteres.

V. 24. *Dexter in omne genus*] *promtus* in multis.

V. 25. *Trinacriuſque ſuæ Perſeidos autor & actor*] Scripti *Tinacriuſque*, *Tenacriuſque*, *Tanariuſque* & ſimilia. nomen haud dubie corruptum. deinde ſcribendum,

—— Perſeidos auctor, & auctor
Tantalidæ reducis. ——

ut recte nonnulli codices. de actore nugæ ſunt. Lupus ille, quiſquis eſt, poëma conſcripſerat de reditu Menelaï & Helenæ poſt captam Troiam.

V. 27. *Et qui Mæonidæ Phæacida vertit*] *Mæoniam Phæacida* plerique. Tuticanum autem intelligit, ad quem ſupra Eleg. XII.

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
235 E 17 vol. 3

Dignam Mæoniis Phæacida condere chartis
Cum te Pierides perdocuere Deæ.

v. 30. *Cum ſocco Muſa Meliſſe levis*] Scribe *cum ſocco levi*. ſic *gravem cothurnum* alibi dixit. Cn. Meliſſum Togatas ſcripſiſſe teſtis eſt Scholiaſtes Horatii ad Artem Poëticam, *Togatas ſcripſerunt Ælius Lamia, Antonius Rufus, Cn. Meliſſus, Afranius, Africanus, Pomponius*. qui Rufus forſan idem cum eo quem noſter ſupra vocat *fidicinem Pindaricæ Lyræ*. Caium Meliſſum vocat Suetonius, & inter Grammaticos recenſet, qui Togatas eum ediditſſe etiam prodit, quas inſcripſerit *Trabeatas*. Laudat quoque *Ineptiarum* ejus ſeu *Iocorum libellos, quibus & mimos diverſi operis poſtea* addiderit. ſic enim ſcribendum, cum libri veteres *animos diverſi operis* exhibeant. Videntur autem *jocorum* libelli conſtitiſſe ex Apologis Æſopicis. id enim ſcribendi genus *jocos* vocabant. ſic Phædrus de ſe paſſim. hinc & Martialis *improbi jocos Phædri*. nec dubito quin de Meliſſo intelligenda ſint iſta apud Phædrum lib. II. Fab. ultima,

Quoniam occuparat alter ne primus forem
Ne ſolus eſſet ſtudui, quod ſuperfuit:
Nec hæc invidia, verum eſt æmulatio.

Commentarium ejus de apibus laudant Plinius & Servius. meminit Meliſſi etiam Virgilii vitæ auctor.

v. 33. *Tityrus antiquas & erat qui paſceret herbas*] Hæc nec Latina ſunt, nec ſatis intelligo quid ſibi velint. Hafnienſis,

Tityrus æternos caneret qui procreet herbas.

Moreti codex,

Tityron antiquas recubaſſe referret ad umbras.

ut & liber Petri Servii. niſi quod in eo *aras*. alii aliter. Moreti librum ſequor, dum meliora ſeſe offerunt.

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
235 E 17 vol. 3

v. 39. *Quorum quod inedita cauſa eſt*] *Muſa eſt* tres veteres. at unus Thuan. *inedita cura eſt*. rectius. nam *Muſa* mox ſequitur.

v. 41. *Te tamen in turba*] *è turba* malim.

v. 51. *Ferrum demittere*] *dimittere* meliores. & præcedenti verſu *mali* pro *malis*.

FINIS NOTARUM IN NASONIS PONTICA.

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
235 E 17 vol. 3

NICOLAI HEINSII D. F.

NOTÆ

IN IBIN

P. OVIDII NASONIS

IBIS] Ita rectius inſcribetur hoc poëma, quam IN IBIN, quod hactenus circumfertur. neque aliter ſuum poëma Callimachus inſcripſerat. Vide Suidam in Καλλίμαχος. Eutyches quoque Grammaticus lib. II. *Ovidium in Ibide* citat non *in Ibin*. Codices hujus libelli qui vetuſtatem & manum caſtigatam præ ſe ferant, vix inveniuntur. Exemplaria tamen, quibus Juretus & Politianus erant uſi, in optimis habenda ſunt. Cætera, quæ ad manum mihi ſatis multa fuerunt, notæ ſunt recentioris. Interim in tranſcurſu nunc poëmatium hoc illuſtremus, quod curis ſecundis diligentius ſumus facturi.

V. 5. *Niſi me laſere libelli*] *niſi nos* Juret. & tres alii.

V. 12. *Exilio delituiſſe meo*] *ſuo* Jureti codex & alii quinque. neque aliter Eutyches lib. II. qui & præcedenti verſu *gelidas aquilonis ad oras* agnoſcit.

V. 14. *Jactat & in toto nomina noſtra foro*] *verba canina* plurimi codices. in quibus & Jureti liber. Puto,

Latrat & in toto verba canina foro.

niſi mavis,

Et lacerat toto nomina noſtra foro.

ne idem verſus bis occurrat. Mox enim habebis,

Ebibit

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
235 E 17 vol. 3

Ebibit inde ſui rabiem nutricis alumnus,
Latrat & in toto verba canina foro.

quanquam mihi diſtichon iſtud dubiæ fidei eſt, & ex hoc verſu videtur fabricatum. Rabulæ forenſes latrare dicebantur, propter rixas continuas. hinc *latratus fori* apud Val. Maximum. lib. VIII. cap. III. Prudentius Hamarteg.

Inde canina foro latrat facundia toto.

v. 16. *Non patitur miſeri funera flere viri*] Argute Politiani liber & unus Vatican. *vivi viri*. Exules civiliter mortui. Seneca relegatus in Epigrammate ad Corſicam,

Parce relegatis, hoc eſt, jam parce ſepultis.
Vivorum cineri ſit tua terra levis.

Rutilius Itinerario de amico vitæ monaſticæ addicto,

Perditus hic vivo funere civis erat.

Exul ubi nuſquam domi eſt, ſine ſepulcro eſt mortuus, apud P. Syrum. Seneca Thebaid.

——— *funus extendis meum,*
Longaſque vivi ducis exequias patris.

v. 20. *Hic prædam medio raptor ab igne petit*] *tulit* Jureti codex. *ferre prædam* elegans.

v. 22. *Heu quanto eſt noſtris dignior ille malis*] *quanto noſtris dignior ipſe malis* ſcripti meliores.

v. 27. *Audiet hoc Pontus*] quidam *Audiat hæc*.

v. 30. *Quamlicet & miſero*] Scribe, *Quamlibet*, & adi Notas ad Epiſt. VI.

v. 36. *Quam vetus*] *Quem* ex quatuor ſcriptis.

v. 38. *Veſper & ortus erit*] *erunt* cum Jureti libro & quinque aut ſex aliis.

v. 63. *Hæc tibi natali facito*] unus ex meis *factio*. Bononienſis *facto*. Scribe *faxo*. quod eſt minantis. nihil frequentius apud optimos auctores. vide Notas Metam. XIII. v. 875.

v. 74. *Netis opus*] perperam ſcripti codices *nectis.* ſic apud Corippum Africanum de veſte mortuali Juſtinianorum cum in veteri codice, ex quo ſcriptor ille prodiit, legeretur,

Iuſtinianorum ſeries ubi tota laborum
Necto auro inſignita fuit.

repoſuit Demſterus *Nexo.* perperam. cum *neto auro* debuiſſet. *nere aurum*, ut apud Martialem,

Et totam Phryxi Julia nebit ovem.

v. 87. *Sed ille*] *illa* ex melioribus.

v. 108. *Sidera clara*] *cuncta* præſtat reponi cum tribus ſcriptis. nam *clarus ſol* præceſſerat paulo ante.

v. 117. *Dignuſque puteris*] *putere* meliores.

v. 120. *Fortunæ facies invidioſa tuæ*] *Ærumnæ* ſcripti plurimi cum Jureti libro.

v. 126. *Mœſta volavit avis*] *ſonavit* Jureti liber & ſex alii.

v. 129. *Finiet illa dies*] ſupervacuum eſt hoc diſtichon, & à manu indoctâ hic inculcatum.

v. 132. *Auferet illa dies, quæ mihi ſera venit*] Jureti codex,

Quodlibet amittam vindice morte mei.

ſuperiori verſu pro *ſæpe* malim etiam *ſæve.* & mox *vaneſcere* pro *evaneſcere.*

v. 135. *Pugnabunt jaculis dum Thraces, Iazyges arcu*] *arcu dum Thraces, Iazyges haſta* plerique veteres.

v. 138. *Dum Tyberis liquidas Thuſcus habebit aquas*] *flavas aquas* unus Vaticanus. recte: id enim perpetuum Tyberi eſt epitheton. neque aliter Maffei liber, quo uſus eſt Ciofanus. Dixi Met. libr. XIV. v. 447.

v. 140. *Arma dabo*] Scribe *dabit.* mors nimirum. Bononienſis, *dabunt.*

v. 144. *Inſequar & vultus oſſea forma tuos*] *oſſea larva* codex Dionyſii Salvagnii Boeſſii. quomodo Seneca

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
235 E 17 vol. 3

neca Epiſt. XXIV. *Larvarum habitum nudis oſſibus cohærentium* dixit.

V. 145. *Quod nollem*] *nolim* ſcripti quatuor.

V. 159. *Verbera ſæva*] *verbera torta* primæ editiones & tres ſcripti. recte. Tibullus lib. I. Eleg. VI.

——— nec acrem
Flammam, nec demens verbera torta timet.

Eleg. IX.

——— intorto verbere terga ſeca.

Seneca Thyeſte,

Quid ora terres verbere & tortos ferox
Minaris angues?

& Medea,

——— anguis excuſſo ſonat
Tortus flagello.

Val. Flaccus lib. VIII.

Inde, velut torto furiarum erecta flagello,
Proſiliit.

V. 163. *Nec tibi continget*] *contingent* nonnulli.

V. 165. *Infixuſque tuis oſſibus uncus erit*] Puto *faucibus*. Gutturi enim infigebantur unci. qua de re dictum nonnihil Amor. libro I. Eleg. VI. V. 26.

V. 170. *Avidi canes*] *avidæ* Moreti & Servii codices. ſic ſæpe noſter. Vide Pont. II. Eleg. II. V. 40.

V. 174. *Quaſque tenet*] *tenent* idem Servii codex & prima editio.

V. 182. *Viſceraque aſſidue*] *aſſiduæ avi* ſcribe cum libris antiquis.

V. 185. *Tartareis unguibus*] *anguibus* Jureti codex & multi veteres.

V. 189. *Veterum tormenta virorum*] *reorum* eſſe ſcribendum monui Faſt. V. V. 622. Seneca Hercule Furente de Minoë ac Rhadamanto,

Et qui fronte nimis crimina tetricâ
Quærunt, ac veteres excutiunt reos.

Idem

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
235 E 17 vol. 3

Idem Agamemnone,

Reputemus omnes, quos ob infandas manus
Quæſitor urnâ Gnoſius verſat reos.

Claudianus lib. II. in Rufinum de Rhadamanto,

Tum quoque, dum lites Stygiique negotia verſat
Dura fori, vetereſque reos ex ordine quærit,
Rufinum procul ecce notat.

v. 190. *Manibus antiquis*] *Omnibus* Jureti codex & multi alii. Forte *Sontibus antiquis.*

v. 194. *Paſcet aves*] *avem* duo veteres. & recte.

v. 197. *In Ida*] *ab Ida* duo veteres.

v. 205. *Tot tibi væ miſero veniant*] *venient* ſcripti.

v. 221. *Impuræ matris ab alvo*] *impura* iidem.

v. 225. *Protinus Eumenides lavere paluſtribus undis*] τὸ *unda* proximo verſu ſequitur, ut hic ferri vix poſſit. Scribe,

—— *Eumenides lavere paluſtribus ulvis.*

& adi Notas Met. XIV. v. 103.

v. 231. *Ebibit inde ſuæ rabiem*] *Perbibit* plerique veteres. Mihi tamen diſtichon hoc ſuſpectum eſt. ut ſupra v. 14. jam ſum teſtatus.

v. 238. *Uſque ſub ora*] forte *uſta.* vel *atra.* nam codices Conſtantii Fanenſis *atque.*

v. 241. *Lacrymas tibi movimus iſtas*] *vovimus* unus Vatic. & Medic. bene. quomodo & Conſtantius in ſuis invenerat, ut & *cadant* verſu proximo. quod ex noſtris nonnulli confirmant.

v. 243. *Dixerat & Clotho*] *at Clotho* ex duobus ſcriptis.

v. 244. *Infeſta ſtamina pulla manu*] *infauſta* recte Sarravianus. & Conſtantii codices.

v. 245. *Sua præſagia diceret hora*] *ſuo ore* ſcripti, ſed perperam. mox *canat* pro *canet* ſcribe.

v. 247. *Tua vulnera*] *funera* duo veteres. & *vota* mox pro *verba* unus Patav.

V. 250.

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
235 E 17 vol. 3

v. 250. *Experiere*] *Experiare* meliores. malim etiam *Quo experiare* pro *Quæ*.

v. 256. *Armatuſque tulit vulnus inerme potens*] *vulgus* nonnulli. Verſus mendoſus. *in arma potens* Conſtantius. Scribe,

Armatuſque tulit vulnus, inermis opem.

vel, *Armatique*. quod jam alii viderunt.

v. 257. *Quique ab equo præceps in Alêis decidit arvis*] Ita viri eruditi reſtituerunt, cum in ſcriptis majori ex parte libris legeretur, *aliena in decidit arva*. vel *aliena incidit arva*. Repone *in Aleïa decidit arva*. nam Græcis ἀλήϊα πεδία ſunt, & πεδίον ἀλήϊον. Plinio lib. v. cap. XXVII *campi Aleii*. Homerus Iliad. ζ. de Bellerophonte,

Ἤτοι ὃ καππεδίον τὸ ἀλήιον οἶος ἀλᾶτο

Ὃν θυμὸν κατέδων, πάτον ἀνθρώπων ἀλλεείνων.

Quæ Cicero ſic vertit,

Qui miſer in campis mærens errabat Aleis,

Ipſe ſuum cor edens, hominum veſtigia vitans.

ubi *alienis* etiam ante Beroaldum legebatur. quomodo & apud Hyginum etiamnum circumfertur, cum ſcribendum ſit, *Chimæram ſuper Pegaſum ſedens interfecit, & decidiſſe dicitur in campos Aleïos. unde etiam coxas fregiſſe dicitur.* non *coxas ejeciſſe*. Tzetzes Chiliad. IV.

Βελλεροφόντης ἤρθη δὲ πρὸς οὐρανὸν Πηγάσῳ,

Ὕστερον τὸ ἀλήϊον τυφλὸν εἶχε τὸν ἄνδρα.

ubi ridicule τὸ ἀλήϊον *inopiam* vertunt. Idem Chiliad. VII. de eodem Bellerophonte,

Τυφλὸς δὲ εἰς τὸ Ἀλήϊον ἀλᾶται κιλικίας.

& mox,

Περὶ γὲ τὸ Ἀλήϊον τόποις τῆς κιλικίας

Διέτριβε μονούμενος ἔν γε ταῖς ἐρημίαις.

Periegetes,

Κεῖται δὲ καὶ πεδίον τὸ Ἀλήϊον.

& Rufus Feſtus in deſcriptione orbis,

His

Hic ceſpes late producit Aleïus arva.

Quo loco uterque Bellerophontis etiam meminerunt.

v. 270. *Telemus Eurymedes*] *Eurymides* dictum Met. XIII. v. 771.

v. 282. *A duce Puniceo*] *Cinyphio* Conſtantii codex. quomodo noſter Metam. XV. *Cinyphium Iubam* dixit.

v. 285. *E ſumma Theſſalus Oſſa*] *de ſummo* quatuor ſcripti & primæ editiones. ſic Met. X. *Oetam* bis maſculino genere dixit, ut in optimis eſt codicibus. & tum τὸ *mons* ſubintelligitur. ſic Othrys apud Græcos fœminini generis eſt, maſculini apud Romanos.

v. 291. *Vtque parum mitis*] Scribe *miti.* & refer ad τὸ *ſanguine.*

v. 300. *Qui miſer aurifera triſte pependit aqua*] *teſte pependit* ex ſcriptis potioribus.

v. 301. *Aut ut Achilliden*] alii *Achillidem.* Scribe *Achillidæ,* hoc eſt Pyrrhi Neoptolemi.

v. 311. *Cariſſima corpora*] *pignora* Sarrav. placet. & *Quam finem* pro *Quem* idem. ut Met. XIII. ex veterrimo codice Florentino,

Hanc ego, me Cyclops nulla cum fine petebat.

Adeantur quæ notamus ad Amores libro II. El. XII.

v. 316. *Sic tua ſuccendens devoret ora cinis*] *ſubſidens* plerique veteres. nonnulli etiam *oſſa.* ſic *ſubſidit in ignes Ilium* Virgilio. & noſter Met. XIII.

Ilion ardebat, nec adhuc conſederat ignis.

v. 319. *Aut ut Acharnides*] *Atarnites* in melioribus. quod Turnebo in Adverſariis probatum eſt.

v. 325. *Vtque Milo*] *Milon* Juret. Sarrav. & duo alii.

v. 335. *Vtque novum paſſa eſt genus Hippomeneia lethi*] *Hippomeneida* nonnulli veteres. Scribe,

Vtque

Utque novum paſſâ genus Hippomeneide lethi. ad Limones adulterum enim hoc diſtichon eſt referendum. de Limone acturus eſt infra v. 459. & verſu proximo forte ſcribendum, *Tractus Erechthea humo.* nam veteres *Tractus & Actaa.*

v. 339. *Scopulis tua figat*] *ſcopulus* ſex ſcripti.

v. 344. *Unum qui toto corpore vulnus habet*] *cui erat* Juret. *qui erat* duo alii. recte. Met. VI. de Marſya, *Nec quicquam niſi vulnus erat.* lib. XV. de Hippolyto, *unumque erat omnia vulnus.*

v. 345. *Dryantiada*] *Dryantida* meliores.

v. 358. *Sit tibi fida ſoror*] *nota* nonnulli. nam *fida* mox ſequitur. ſuperiori verſu *ſicut facit* pro *facis* ſcribendum cum Bononienſi codice & libris Conſtantii Fanenſis.

v. 359. *Pelopea Thyeſti*] *Thyeſta* quatuor libri. recte. ut monui ad Epiſt. VIII.

v. 361. *Neve magis pia ſit capitique parentis iniqua*] plurimi veterum,

Filia neve magis capiti ſit fida parentis.

vel, *paterno.* Puto, *Neu pia, neve magis.*

v. 362. *Quam tua vel Ptelera*] *Quam ſua vel Ptelera* multi ex antiquis. quatuor *Quam tibi vel Ptelera,* utrumque recte.

v. 364. *Inductis membra paterna rotis*] malim *invectis.*

v. 365. *Projecta cadavera quorum Oraque Piſaa ſuſtinuere fores*] multi ex antiquis,

——— *quorum faſtigia vultus*
Olim Piſaa ſuſtinuere fores.

recte ſi cum Menteliano & Conſtantii codice *foris* reponas. Poſſit pro *Olim* aut *Oraque* etiam legi *Oſſaque.*

v. 367. *Miſerorum cade procorum*] *ſape* Mentel. & quinque alii. miſerorum procorum ſanguine perfuſam. ut OEnomaum intelligat.

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
235 E 17 vol. 3

v. 372. *Dum facta eſt*] *capta eſt* ex multis veterum. Noſter Epiſtola Cydippes,

Cydippen pomum, pomum Schœneïdas cepit.

In Priapeis Epigrammate xv.

Qualibus Hippomenes cepit Schœneïda pomis.

ubi *rapuit Schœneida* nunc minus bene legitur.

v. 375. *In altum rogum*] *altos rogos* cum tribus ſcriptis.

v. 377. *Victos ambagibus oris*] *luſos* eleganter Politiani liber & duo alii. niſi *vinctos* mavis. ut ad Sphingos nomen alludat.

v. 380. *Verſa deæ eſt*] plerique *tecta*. alii *torta* vel *torva*.

v. 388. *Aut Læſtrygonias qui ſubiere manus.*] *Ut* plerique. malo etiam *Læſtrygonios lares.* niſi quod tres ſcripti *Læſtrygonias domos*. probe.

v. 391. *Et velut Icaridos famulæ periere*] *Sextus ut Icaridos* Mentel. & unus Vatican. *Sectus ut* Bononienſis. Optime Sarrav. & Regius *Sex bis ut Icaridos famulæ*. ſic & Leucothoæ *bis ſex famulas* dat. Met. IV.

v. 397. *Ut qui poſt longum*] *poſt nonum* unus. ſex alii *poſt annum*. tres *poſt annos*. Forte *poſt tanto*. Pont. III. El. IV. *Vix bona poſt tanto quærenti verba ſubibant.* Virgil. Georg. III.

Nunc quoque poſt tanto videat deſertaque regna
Paſtorum, & longe ſaltus lateque vacantes.

Lucretius lib. v.

Quidve novi potuit tanto poſt ante quietos
Inlicere?

v. 404. *Diſſimanique gener*] *Dexamenique* corrigendum. ut nonnulli codices. quod jam alii viderunt. Dexameni enim filiam ſunt qui Deianiram non OEnei eſſe contendant.

v. 406. *Urbe Coronides vidit ab ipſe ſuâ*] Hæc vera lectio, quam ſcripti codices agnoſcunt. Adi Notas Epiſt. IX. v. 96.

v. 407.

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
235 E 17 vol. 3

v. 407. *Ut Scinis*] *Sinis* tam hic, quam Met. vii. & Epiſtola Phyllidis Σίνις eſt apud Græcos.

v. 410. *Æquoris aſpiciens*] forte *aſpergens*, laceris nempe corporibus. vel *infeſtans.* nam in multis veterum eſt *aſpectans, aſpectes* & *expectans.*

v. 413. *Quem precibus juſtis*] *meritis precibus* plerique ſcripti.

v. 418. *Quique tenent pontem, qui tibi major erit.*] *tenent* ſcripti magna ex parte. & recte. nam mendicos intelligit. iidem codices, *quæ tibi major.* Scribe, *quæ tibi pejor erit*, & ad fortunam refer. Fruſtra ſe exercuerunt magnus Turnebus aliique in hoc loco.

v. 422. *Mollis arena pede*] *pedi* ex melioribus.

v. 423. *Sic tua neſcio qua*] *quo* ex iiſdem.

v. 426. *Conficiare*] *deſtituare* nonnulli. *deficiare* codex Jureti bene. Vide Notas Epiſt. v. v. 150.

v. 427. *Tibi erunt faſtidia*] *tibi ſint* Juret. & quinque alii. unus Vaticanus *veniant.* Lege *venient.*

v. 432. *Tentabiſque cibi fraude*] *aliqua fraude* Juret. & tres alii. forte *dapis fraude.* quanquam hunc & proximum verſum ſuſpectos habeo.

v. 434. *Threiciuſque puer*] *Tereïque* multi veteres Conſtantius *Tereos atque.* Lege *Tereïdeſque* cum Petaviano.

v. 444. *Facti tui*] *fati* duo veteres.

v. 445. *Dentibus jactis*] *ſparſis* multi veteres cum libro Jureti.

v. 447. *Pentheides fecit*] *Penthides* ex ſcriptis. pro *fraterque* meliores *de fratre.* unus *Medullæ.* verſus nemini intellectus.

v. 453. *Ut queis Cybeleia mater*] *quos* ſcripti.

v. 461. *Aut ut Caſſandri dominus non mitior illo*] libri multi veteres *Caſſandræ.* quidam *Caſſandrus domino non mitior illo*, vel, *Caſſandreus.* ut Apollodorum Caſſandriæ Tyrannum intelligat. de quo

Pont.

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
235 E 17 vol. 3

Pont. lib. II. Eleg. IX. ubi monuimus ſcribendum videri,

Aut Caſſandreæ domino non mitior urbis.

v. 463. *Lyrneſius heros*] *Cygneïus* cum Sarraviano. multi *Ligneius* & *Leneius*. pro *Cæſus* etiam *Clauſus* reponendum. Perſeus enim & Tenes arcæ incluſi fuerunt, cum in mare præcipitabantur. Nos plura de hoc loco notis uberioribus in medium proferemus.

v. 473. *Sanguine natus*] *cretus* tres ſcripti.

v. 478. *Thraſo*] quidam *Thaſo*. *Thaſius* Hygino eſt. fab. CCXLVII. mox *Linon* pro *Linum* tres ſcripti.

v. 490. *Protinus incluſas*] *Proditus* ex ſcriptis.

v. 502. *Sitque Paphageæ*] Lege *Phaleceæ* ex Antonino Liberali Fab. IV. Parrhaſius ex Æliano *Phaylleæ* ſcribebat.

v. 503. *Quique Lycurgiden laceravit ab arbore natum*] Scribe *letavit & arbore natum* cum Jureti libro, aliiſque nonnullis. atque ita citat Eutyches Grammaticus. *Letandi* verbo uſus noſter Metam. III. & Virgilius in Culice. Adonin autem intelligit.

v. 508. *Venator Phrygia ſiſque Berenthiades*] Non conſtant ſibi codices. plerique,

Frigida venator ſis Berecynthiades.

vel *Frigia*, vel *Frixia*. Lege,

Phryx tu venator ſis Berecynthiades.

v. 512. *Stella Lycoridæ*] recte *Leoprepidæ* Scaliger Auſonianis Lectionibus, inſiſtens veſtigiis veterum exemplarium Leoprepis filius Simonides. ita paſſim auctores.

v. 515. *Hyrtacidæque modo defixa cadavera trunco*] *deciſa* duo veteres. Lege *deciſa cadavere trunco*, & *Aſtacidæque modo* cum Jureti codice. quod & alii viderunt.

v. 516.

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
235 E 17 vol. 3

v. 516. *Digna feras hominis*] *Digna feris* ſcripti meliores. recte. *homini* etiam probe quatuor. & mox *Brotean* meliores.

v. 527. *Oreſti*] *Oreſtæ* cum uno Medic. dixi Epiſt. VIII.

v. 531. *Periiſſe*] *cecidiſſe* ex ſcriptis. nam *periit* præceſſerat.

v. 539. *Conditor ut tardæ læſus cog. Myr. Orbis*] Ita ſcripti.

v. 545. *Harpagidæ*] *Harpagides* ex ſcriptis.

v. 548. *Mycerni*] *Mimnerni* veteres plerique.

v. 549. *Syracuſio*] *Syracoſio.* dixi libri V. Faſtorum.

v. 551. *Direpta pelle*] *derepta.* de quo alibi.

v. 558. *Noxia mella*] *Gnoſſia* plerique veteres.

v. 559. *Anyti doctiſſimus olim*] veteres plerique *veluti.* an *Melyti?* tam enim Melyti quam Anyti reus Socrates.

v. 562. *Tu potiare*] *Sic potiare* ſcripti.

v. 564. *Vidit ab urbe puer*] *ab arce* quinque veteres.

v. 573. *Utque patrem Pſamatis*] Scribe *Pſamathes* ex Photio.

v. 577. *Moriturus*] meliores *periturus.*

v. 595. *Utque cothurnatum vatem tutela Dianæ*] quomodo libri. opinor tamen Naſonem ſcripſiſſe,

Utque cothurnatum tutela Dianea vatem.

ſic & in Faſtis lib. III.

Exagitant & Lar & turba Dianea fures.

ubi multi codices, etiam ex antiquioribus, *& fures turba Dianæ.* apud Gratium *arma Dianea.*

v. 597. *Aut ubi Trinacrii,*] *tu Trinacrii* ex ſcriptis.

v. 600. *Orpheon eſſe rati*] *Orphea* dicendum erat. Scribe *Orpheos.*

v. 603. *Comprenſa eſt nupta*] *Compreſſa* ſcripti.

v. 607. *Pentheiden*] *Penthiden* veteres.

v. 609.

v. 609. *Deducere*] *diducere*. & *Milon* pro *Milo*.

v. 614. *Guttura eat*] *eant* cod. Polit. & duo alii.

v. 615. *Obſtrictuſque*] *Obſtructoque* bene Jureti liber.

v. 621. *Æthalon ut vita ſpoliavit Iſidius hoſpes.*] Locus nemini intellectus. Forte, *Æthalion vita ſpoliavit ut Iſidis hoſpes*. In vulgata lectione numeri non conſtant.

v. 622. *Io*] Scribe *Ion.*

v. 634. *Stygiæ neci*] *rati* ex Politiani libro.

Errores typographici hic illic nonnulli irrepſere, quos per te facile emendabis, Lector. illud tamen nunc te monitum velim, Pont. libro III. Eleg. II. v. 23. male *fugiantque licebit* pro *ſignentque* legi, & Pont. IV. Eleg. XII. v. 32. *invicto adamante* pro *inducto*.

F I N I S.

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
235 E 17 vol. 3

Auctores quæ in hisce notis emendantur.

Horatius. 4. 55

Martialis. 5. 10. 42. 60. 63. vetus lectio asserta. 61. 70. 75.

Boethius. 7.
Servius. reprehensus. 8. 13.

Virgilius. 12. 59. 64.

Propertius. 13. 17. 18. 60. 62. 63. 75. 80.

Tibullus. 18.

Statius. 18.

Nonius. 21.
Avienus. 21.
Calpurnius. 22.
Lucretius. 24.

Lucanus. 27.

Valerius Flaccus. 28. 69. 70. 79.

Claudianus. 33.

Varro. 34.
Festus. 34.
Cato. 34.
Plinius. 34.
Macrobius. 34.
Germanici Prognostica. 49.
Iuvenalis. 55.
Cicero. 55.
Germanici Aratea. 56.
Prudentius. 56. 75.
Florus. 64.
Glossæ Stephani. 65.
Arnobius. 66.
Plautus. 67.
Ennius. 68.

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
235 E 17 vol. 3

Sosipater. 68. §
[illegible] .79.
Cornelius Severus. 76.

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
235 E 17 vol. 3

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
235 E 17 vol. 3

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
235 E 17 vol. 3

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
235 E 17 vol. 3

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
235 E 17 vol. 3

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
235 E 17 vol. 3